קבלה · כתבי האר״י ורבי חיים ויטאל

שער מאמרי רשב"י

רבי חיים ויטאל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שער מאמרי רשב"י

רבי חיים ויטאל

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שער-מאמרי-רשבי/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 4
פרשת בראשית 79
פרשת נח 85
פרשת לך לך 89
פרשת וירא 91
פרשת חיי שרה 93
פרשת ויצא 94
פרשת וישלח 94
פרשת מקץ 95
פרשת ויחי 95
פרשת שמות 103
פרשת וארא 106
פרשת בא 108
פרשת בשלח 110
פרשת יתרו 112
פרשת משפטים 115
פרשת תרומה 122
פירוש ספרא דצניעותא 137
פרשת תצוה 196
פרשת כי תשא 200
פרשת ויקהל 206
פרשת פקודי 208
פרשת ויקרא 224
פרשת צו 226
פרשת תזריע 227
פרשת אחרי מות 227
פרשת קדושים 228
פרשת אמור 238
פרשת בהר 239
פרשת במדבר 239
פרשת נשא 239
פירוש האדרא רבא קדישא 251
פרשת בהעלותך 296
פרשת שלח לך 297
פרשת בלק 298
פרשת פינחס 301
פרשת ואתחנן 302
פרשת עקב 304
פרשת תצא 306
פרשת וילך 307
פרשת האזינו 308
פירוש האדרא זוטא קדישא 308
פירוש על ספר יצירה 387
פירוש על פרק שירה 387
פירוש על זוהר שיר השירים 389
השמטה 401

הקדמה

מאמר בהקדמת ספר התקונין בכתיבת יד וז"ל אמרו שם כל רב מבבל וכל רבי מארץ ישראל (שם אנ"ך פ' ג') הענין הוא במה שנתבאר אצלינו בענין (מאמרי רז"ל דכ"ז ע"א) בעלי קבין והוא כי הנה בצאתו יתברך לחוץ אל חוצה לארץ לפרנס הקליפות אינו יוצא מבחינת ההויות רק (לק' ד"ב ע"א בתיקון ס"ט) בבחינת שלשה המילוים של ע"ב ס"ג מ"ה שהם בגמטריא ק"ב. והנה הפסוק אומר הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים פירוש כי איננו יוצא לחוצה לארץ אלא בבחי' ע"ב ק"ל (שהוא אחורים דפשוט ומלא כמ"ש בע"ח ש' אנ"ך פ"ג) שהוא מילוי ההוי"ה של מ"ה דאלפין כנודע והנה ע"ב ק"ל הוא בגימט' ר"ב ולכן כל ר"ב הוא מבבל וגם רבא הוא גם כן משם כי גם כן הוא בגמטריא ע"ב ק"ל עם הכולל אבל בארץ ישראל אז נקרא רבי בתוס' י' לפי ששם מתחברים יחד גם העשרה אותיו' של ההוי"ה דאלפין שהוא המילוי שלהם עם ע"ב ק"ל ויהיה הכל בגמט' רב"י (עיין דברי שלום דנ"ה ע"ד):

מאמר בהקדמת ספר התקונין בדף ט' ע"ב וז"ל וחמשאה לאהיה דאיהו ד' בתי ואיהו בית חמשאה ועוד כו' כבר נתבא' ביאור המאמר הזה בדרוש סוד התפילין וע"ש (ע"ח ש' הנסירה פ"ט) ועתה אבאר כאן סוד הרצועות הנה נודע כי המלכות נעשית מבחינת נצח והוד. ואמנם התחלתה היא במקום החזה דז"א משם ולמטה כנז' באדרת נשא בדקמ"א ע"ב ועיקרה היא מצד השמאל שהוא הוד כנז' בזוהר דאיהו בנצח ואיהי בהוד ולכך רצועה השמאלית היא כנגד הוד ושיעורה עד החזה לפי שמשם התחלת הנקבה ורצועה הימנית היא נצח ושיעורה עד הטיבור כי הלא בטיבורא שלים כנז' שם באדרת נשא ולפי שמקום המלכות בטיבורא דליבא דז"א לכן נקשרת בזרוע שמאלי כנגד הלב ומתחילה היתה בחינת דלת בקשר תפילין שבראש ושם היא בבחינת לאה אבל בחינת רחל היא למטה באחורי נצח והוד דז"א מכנגד החזה ולמטה על ידי המשכת נצח והוד דבינה המתפשטת בתוך ז"א ולכן נמשכו שתי רצועות דתפלה של ראש ועוברים דרך החזה עד הטיבור (עי' ד"ש דנ"ו ע"ג) ומה שהיתה למעלה לאה בבחינת דלת בלבד היא כאן רחל פרצוף שלם בסוד תפלה של יד גמורה ולא בבחינת קשר תפלה של ראש והנה לקמן דמ"ב ע"ב בפי' המאמר דזוה"ק פ' בראשית דכ"א בסו' ע"א כבר הודעתיך כי הנצח והוד דז"א הם מחודשים ונתכוננו בו ע"י הבינה בסוד כונן שמים בתבונה וזמ"ש כאן תרין רצועין נצח והוד דאחידן בהא עלאה כו' ואתפשטותא דהא עלאה עד הוד אתפשטת כו' והנה אומרו ואתפשטותא דהא עלאה כו' נתבאר אצלי בברכה ראשונה של אבות בתפלת שמנה עשרה דרוש ד' דברכת אבות כי אימא עלאה לא אתפשטת רק עד נצח

והוד דדכורא כי (דפוס ישן ע"ב) מכח תרין שוקין דילה נתהוו בו בז"א חכמה ובינה דיליה ומכחם נאצלו תרין ניצוצין למטה מרוב ההאר' ההיא ונתפשטו נצח והוד דז"א אבל היסוד דבינה צהיותו קצר ואינו ארוך כיסוד הזכר אינו מתפשט ויורד עד יסוד דז"א וכאשר בא אל בחינת היסוד דז"א הוצרך מזלא דדיקנא עלאה דא"א בסוד קונה הכל כמבואר אצלינו שם בברכת אבות (ובע"ח שער הנסירה פ"ח) אבל בינה עד הוד אתפשטת בלבד ולא הגיע התפשטותה עד היסוד דז"א וברעיא מהימנא שבפ' פנחס בדרכ"ח ע"ב (בשער הנסירה סוף פ"ט) תבין כי רצועה ארוכה בימינו וקצרה בשמאלו והוא ע"ד שביארנו כאן וז"ש כאן טי אלו הם בחי' שני הקרנים אשר האחת גבוה' מן השנית כי רצועת הוד קצרה ונפסקת יותר למעלה (ד"ש ע"ב) במקום החזה ולכן נמצאת גבוה' מן הימנית שנתפשטה למטה ממנה עד הטיבור ועיין בביאור אדרת האזינו כי שם נתבאר זה וגם נתבאר שם ענין אומרו ואתפשטותה דהא עלאה כו':

עוד במאמר הנז' בד' הנז' וז"ל אוף הכי תרין רצועין חד ארוכה וחד קצרה קצרה עד החזה ארוכה עד טיבורא ואתפשטותה דהא עלאה עד הוד כו' זה המאמר נמצא פירושו מכתיבת ידי הרב הגדול זלה"ה וז"ל דע כי שני שוקי הבינה האחת גבוה' מן השנית והם שתי רצועות שבתפילין הקצרה עד החזה והארוכה עד הטיבור (עי' ד"ש דנ"ו ע"ד ובע"ח ש' כ"ט סו' פ"ז וסו' פ"ט) ונר' לי שטעם הדבר הוא כי ת"ת יונק מנצח שבבינה רחמים ומלכות יינקת מהוד שבבינה דין ולפי שעד החזה עדין לא נתקנה דיוקן המלכות לפיכך נתפשט נצח שבבינה כח הת"ת עד שם (עיין ד"ש שם) וכמו שנז' באדרא רבא בדקמ"א ע"ב וז"ל כד אתתקן האי דיוקנא בתקונוי שארי מחדוי מבין תרין דרועין באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקרון ת"ת ואתפשט האי ת"ת ותקין תרין חדין ואשתליף לאחורוי ועבד גולגלתא דנוקבא כלא סתימא מכל סטרוי כו' וזה ברור וכאשר התחילה דיוקן המלכו' להתגלות הוצרכ' להיות כח הוד שבבינה נמשך עוד להיותה יונקת ממנו עד הטיבור כי זהו התפשטות השני שנתפשט הת"ת מטיבור' דלבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא ותקין מפרצופא דנוקבא עד טיבורא ומטיבורא שארי ובטיבורא שלים כנז' באדרא רבא ועד שם הגיע התפשטות הוד שבבינה כי משם ואילך מתחילין הדינין במלכות כמבואר שם באדרא שבני מיעיה הם דינין ובינה היא רחמים אלא שדינין מתערין מינה כנז' בזוהר ולפיכך לא נתפשטה יותר ועוד שכשם שנתפשט נצח שבבינה עד חזה הת"ת להכין אותו ולסעדו כן הוצרך הוד שבבינה להתפשט עד טיבור הת"ת לכונן את הכלה כי בערך הת"ת לנצח שבבינה כן ערך המלכות להוד שבבינה כי ת"ת קדם למלכות כשיעור שמהראש עד החזה ומלכות נתקנה משם ואילך וצריכה להוד שבבינה כשיעור שמן

החזה עד הטיבור כי שפע נצח מהראש של הת"ת עד החזה כשפע הוד מראש המלכות שבחזה עד טיבור הת"ת באופן שיהיו שניהם שקולים וזה ברור והוא סוד גדול לאכול ולשבעה ולמכסה עתיק כנ"ל ואל תתמה היות הימנית עד הטיבור והשמאלית עד החזה בעבור כי מה שהוא ימין לבינה הוא שמאל לז"א כחותם המתהפך:

ע"ג ודע כי שם יהוה בנקודת אלהים כשהוא סמוך לצבאות ירצה בינה עם שתי שוקים יהוה צבאות הוא הת"ת עם שתי שוקיו הנקראים צבאות כנז' באדרא זוטא ואלהים צבאות וכן אדני צבאות היא המלכות עם שתי שוקיה (עיין ד"ש שם ע"ד ודס"ט ע"ד). וזהו מ"ש חז"ל והביאו הילקוט משם הפסיקתא במדרש אחשורוש וז"ל. ובהקבץ בתולות שנית. שקל עצה ממרדכי אמר ליה אין אשה מתקנאה אלא בירך חבירתה אפי' הכי אין אשה מתקנאה אלא בירך חבירתה אפי' הכי אין אסתר מגדת מולדתה עכ"ל:

והביאור ירצה כי ה"א תתאה אינה מתקנאה אלא בירך היתר שיש לה"א עלאה כי ה"א עילאה אית לה תרין רצועין. וזהו סוד שתי רצועות שבתפלה של ראש שהם כנגד הא עלאה. וה"א תתאה אין לה אלא ירך אחד. וזהו סוד תפלין של יד שהם כנגד ה"א תתאה. ואין לה כי אם רצוע' אחת. וזהו סוד פס' ותקנא רחל באחותה כו' בפ' ויצא סימ' ל' כנ"ל וסוד הענין הוא כי הבינה מתפשטין ממנה יריכים חוצה לה נצח. והוד רחמים (ד"ש ע"ג) ודין רחמים ת"ת זכר דין מלכות נקבה אבל המלכות אין מתפשט ממנה אלא ירך אחד שהוא הוד דין כי למטה ממנה הדין גובר והוא עלמא דנוקבא וירכותיה נכללין בכלל יריכות הזכר ואינו ניכר ויוצא לחוץ כי אם הוד לצורך הדינין שלמטה ממנה ואפשר שבערך זה הוא ערך ירכי הבינה אל החכמה עליונה כי הנצח שבה נכלל בכלל החכמה וההוד יוצא חוץ ממנה לז"א ונוקביה אשר הם דינים בערכה אלא שז"א נתפשט מסוף ת"ת וזהו סוד מ"ש בס' הזוהר בפ' יתרו בדף ע"ט ע"ב וז"ל חכמה שמו ת"ת בנו שיוצא מבין ת"ת שבשניהם מבין הירכיים וזהו סוד ו' שבתוך הה' כי מבין ירכי הה' יצא ונתפשט עד החזה סוף ירך אביו ואמו והוא בין אביו ואמו וזהו סוד בינה בן י"ה. ועיקר התפשטותו בכח נצח רחמים ומשם ואילך נתפשט לחוץ הוד שבבינה לצורך המלכות כדפרישית לעיל ונתגלה ת"ת ויצא לחוץ בוא"ו שבאות שלישית שבשם כנ"ל:

שם בתיקון י"ח בדף ל"ד ע"ב וז"ל ובגין דא איהי קרית ארבע חבורא דארבע שמהן דאינון בארבע פרשיין דתפילין דיד ובארבע בתי דתפילין דרישא עכ"ל. הנה נודע כי במוחין דז"א יש אור מקיף ואור פנימי והנה כשהם בבחינת אור המקיף הם ארבעה מוחין מבחוץ כי הנה התפילין הם אור המקיף ואז הם ארבע תרין נצח והוד שנעשין חכמה ובינה ותרין עטרין הנכללים בדעת הרי הם ארבעה ואלו הם ארבע שמהן אלו

הנז' שהם יהוה אהיה בחכמה ובינה ושם יאהדונהי כלול משתי שמות הוא בדעת ועיין במה שכתבתי בדרוש סוד התפילין בטעם למה ארבעה בתים דיליה הם בסוד אהיה ושם ביארתי כי זה היה עיבור שני לתת מוחין לז"א בתוך הבינה ולכן הם בסוד אהיה כי כל בחי' התפילין הוא בחי' אור המקיף ואין עיבור אלא בסוד אהיה ואז אותם הד' מוחין נעשים לו ארבעה בתים מקיפים ואז חסד גבורה ות"ת שלו נתעלו אז ונעשו בחינת (ע"ד) פנימיים ובחינת נה"י דבינה נעשו לו ארבעה בתים אבל בנקבה הם פרשיין ממש כי נצח והוד דז"א נעשין לה פרשיין ולא בתים ואינם בסוד אהיה לפי שאין אהיה אלא בסוד עיבור:

שם בתיקון עשרין בדף מ"ט ע"א וז"ל ומבינה נביאים ואינון נצח והוד וממלכות כתובים ואינון חסד וגבורה ת"ת כליל כולהו כו' (ע"ח ש' הנסיר' פ"א דצ"ט ע"א) הנה ביאור המאמר הזה נתבאר בש' א' בשער ההקדמות בדרוש שני בענין עיבור ויניקה ומוחין דז"א. ועוד נתבאר בשער א' בשער ההקדמות בדרו' שני בחמש' פרצופי' שהם שלמים: ועוד ירצה כי לכך נוטריקון בינ"ה בינה יסוד נצח הוד לרמוז אל מ"ש בתקונים כי הנביאים מתנבאים מן השוקים שהם נצח והוד ודי בזה (עיין ד"ש דז"ן ע"א ודס"ט ע"ד). עוד נמצא כתוב ביאור המאמר הזה מכתיבת יד הרב הגדול זלה"ה וז"ל שאלת ממני מענין מה שהובא כתוב בתקונין שכתובים רומזים לזרועות ונביאים לשוקים גם מה שהובא שם בתקונין תיקון כ"א בד' מ"ג ע"ב שו' ל"ג וז"ל דאינון אתקריאו אמוראים והאיתנים מוסדי ארץ אילין אינון תנאים ואילין תנאים איתנים בהפוך אתוון ואינון נצח והוד איתני עולם כו' והיה ראוי להיות להפך זכורני שגליתי זה בפי' ספרא דצניעות' אצל דרוש לכל נתת בן זוג כו' ומכל מקום להוציאך חלק אי אפשר ואין מדרש בלא חידוש: דע כי הכלה הכלולה נאצלה בין תרין דרועין כנז' באדרא ונמצאו חכמה ובינה שבה במקום חסד וגבורה שבו וחסד וגבורה שבה במקום נצח והוד שבו. ונצח והוד שבה אין להם על מה שיסמוכו ולפיכך רגליה יורדות מות ונאחזים בהם הקלי' (ליקוטי תנ"ך פ' ויצא פ' ועיני לאה כו') ועי' ד"ש דז"ן ע"א ודס"ט ע"ד) וגם בראשה שיש שם נצח והוד פנימיים הנרמזים בעינים אין לה ולפיכך צריך ליתן עיניו בכוס של ברכה להמשיכם לה מהזכר העליון וזהו מ"ש הסבא בפ' משפטים עולימתא שפירת' דלית לה עייניו ומקרה הרגלים יקרה לעינים כי פסיעה גסה סוד הקליפה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם כי גם הוא יגיענו פגם ברדתה לקליפות כי עץ החיים מהלך ת"ק שנה והם חסד גבורה ת"ת נצח הוד נכללי' כ"א מי' פעמים עשר (ד"ש ע"ד) הרי ת"ק ונוטלת אחד ממאור גבורה שבגבורה בסוד ויהי כי זקן יצחק ותכהינה עיניו מראות כי נוטלת גבורה אחרונה

שבהם דהא מסטרא דחשך קא אתיא ובקדושא דבי שמשי באותו כוס של ברכה צריך ליתן עיניו בו ואז מתברכת מתפוחין קדישין נצח והוד ונקראת חקל תפוחין קדישין ויש לה גם כן עינים למעלה הרומזי' לנצח והוד פנימיים ורגליה שבים למקום החיים אצל הזכר וזהו מש"ה אם תשיב משבת רגליך אל תקרי אם בחיריק אלא אם בצירי אימא תתאה וזהו סוד שבת כי עד עתה הש' אצל ק"ר והשק"ר אין לו רגלים כי נתקצצו רגליו של נחש ולפיכך הוא מבקש עקב וירך יעקב וברכי דרבנן ובשבת מתדבקת בירכי קשוט באמת ולכן ר"ת א'ם ת'שב מ'שבת הוא אמ"ת ואז יש לה רגלים ומסתלקת מר"ע ועולה לטוב ולכן ר"ת (דף ב' ע"א) מ'שבת ר'גליך ע'שות הוא מר"ע ועולה הש' ומתדבק' בב"ת והיא ב"ת עין המאירה בג' גווני עינ' הרומזי' לש' כנודע ורגליה נתקנים ולפיכך נקראת סעודה זו סעודתא דחקל תפוחין קדישין. והנה בי שמשי היא גבורה אחרונה שבגבורות הסמוכה ללילה שהיא הכלה ומתקדשת מטומאתה על ידי הקידוש ההוא וצריך לומר בקול רם זו סעודת חקל תפוחין קדישין וכן כולם וזהו ר"ת ב'יום ק'דשי ו'קראת ל'שבת ר"ת בקו"ל ולפיכך היו תוקעין גם כן בע"ש. ודע כי דרכי הכלה וספירותיה נעשו מבינה וזהו דרכיה דרכי נועם שהוא עלמא דאתי ודינין מתערין מינה ולפיכך רגליה יורדות מות וכן הוא אומר אלהים הבין דרכה ובשבת נעשים דרכיה מקדש שהיא חכמה וזהו סוד הקידוש ואז רגליה עולין בקדש ואין שטן ואין פגע רע וזהו חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך כי בהיות דרכי המלכות בסוד המחשבה שהיא חכמה אז אשיב רגלי ממקום המות אל עדותיך שהם נה"י שושביני הכלה ועידיה כד"א עדות ביהוסף שמו ושבים רגליה אל מקום נצח הוד שבו וזהו העדו' שאנו צריכי' להעיד בליל שבת מעומד על תרין קיימין שני העמודים וזו השאלה ששאלו לבן זומא מאין הרגלים כי אין להם על מה שיסמוכו והשיב כי אין בין מים העליונים שהם זכרים עולם הזכר למים התחתונים שהם עולם הנקבה אלא ג' אצבעות שהם נה"י שאין להם אחיזה ואמרו לו עדין בן זומא מבחוץ מקום הקליפות כי שם הרגלים כי בעלותם למעלה והם אצל רגלי הזכר בפנים הכל קדש ודע כי לפי זה לעולם יש ג' אצבעות בין מים עליונים למים תחתונים בכל חלקיהם כי חכמה ובינה שבזכר למעלה מחכמה ובינה שבה שלש וכן חסד גבורה שבו למעלה מחסד גבורה שבה שלש וכן נצח והוד וזה ברור ואחר שהודעתיך סדר אצילות הכלה מתחילה. אבא לבאר דברי התיקונין כי הכתובים הרומזים לזרועות' הם זרועות הכלה שהם אצל נצח הוד הזכר כי מצד הנקבה הם כתובים בסוד רוח הקודש שהיא המלכות ומצד הזכר נביאים נצח והוד דנבואה היא בעלמא דדכורא כנודע ועל זה הדרך באמוראי' ותנאים כי התנאים מוסדי ארץ כי נה"י שבזכר הם מוסדי ארץ כי נמשכים

מהם זרועותיה חג"ת שבה. והנה שבעים זקנים נתנבאו מצד נצח והוד שבזכר על ידי משה בעלמא דדכורא ואלדד ומידד נשארו במחנה בעלמא דנוקבא מצד זרועות שבה וזה מש"ה ותנח עליהם הרוח רוח הקדש והמה בכתובים כי נתנבאו מזרועות הכלה שהם כתובים וזהו מש"ה והמה בכתובים:

שם בתיקון כ"א בדף נ"א ע"ב וז"ל בההוא זמנא דיתמחון חייביא מעלמא סלקא צלותא בנגונא כ"ד מינין דאינון שיר פשוט ודא י' שיר כפול ודא י"ה שיר משולש ודא יה"ו שיר מרובע ודא יהו"ה כו'. והענין הוא כי הנה י' של ההוי"ה היא כתר יה הם חכמה ובינה כי בג' הראשו' לא יש ו' יה"ו הוא בג' אמצעיות כי שם סוד ו' שהוא ז"א יהו"ה הוא בד' אחרונות שהם נהי"ם ואז נגלית ה' אחרונה שהיא מלכות העומדת אחורי נה"י ולכן נזכר המרובע אחר הפשוט והכפול והמשולש (ע"ב) בשביל ה' אחרונה אשר ג' אותיות יה"ו שהם נה"י הם המוחין שלה ושם הוא מקום שלה והנה כאשר אלו האותיות הנז' העולי' ע"ב כאשר תמלאם במלוי אלפין יעלו בגמט' ק"ל (ד"ש ד"ב ע"א) ונחלקי' לשנים כי כשתמלא הג' אותיו' יה"ו כזה י' י"ה יה"ו במילו' אלפין יהיו בגימט' פ"ה וכשתוסיף המרובע שהוא יהו"ה במילוי אלפין יעלה הכל ק"ל וזהו סוד הפה הנז' כי תחילה בשם ההויה אינו מתגלה בז"א רק ד' פרצופין לבד וא"א נרמז בקוצו של יו"ד וכשאנו מזכירין בפה אות י' הרי הכתר וכן כשאנו מזכירין בפה אותיות י"ה הם חכמה ובינה הנעלמים שנתגלו וכן יה"ו הם חג"ת שנתגלו בפה כי עד כאן הוא בגימט' פ"ה:

שם בתיקון כ"ח בהקדמה והוא ד' י"ד ע"א שו' ט' וז"ל דבר אחר והמשכילים אילין מארי מקרא יזהירו אילין מארי משנה דאינון מארי מתניתין מ"ט אנפין טהור ומ"ט אנפין טמא מ"ט אנפין טהור אינון מ"ט אתוון דפרשה דיחוד' עלאה דאיהו שמע ישראל כ"ה אתוון וכ"ד אתוון דפרשה תניינא דיחודא דאיהו בשכמל"ו כו'. יש לדעת מפני מה עמודא דאמצעיתא נטיל כ"ה אתוון ויסוד כ"ד אתוון נבד ועוד מאי שנא דבצדיק נקט כליל שית תיבין ובעמודא דאמצעיתא קאמר דאינון כ"ה אתוון דשית תיבין כו' דאיהו עמודא כו' ולא קאמר כליל ועוד אמאי בצדיק הקדים ענין התיבות של הפסוק לאותיות ובעמודא דאמצעיתא איפכא ועוד מה כונתו באומרו דאיהו ו' זעירא ועוד שמעיקרא התחי' במנין האותיות דקאמר מ"ט אתוון וסיים במנין התיבות דקאמר שית תיבין ולמה לי מנין התיבות הכא ועוד אמאי נקט עמודא דאמצעיתא וצדיק ולא נקט ת"ת וסוד כי אורחיה: ואפשר לתרץ דעמודא דאמצעיתא מכריע בין חכמה ובינה בסוד הדעת ונכלל מהם ומשום הכי נקט עמודא דאמצעיתא להורות שהוא מכריע מראש הבנין בסוד הדעת והוא באמצעם ומכריע גם כן בין גדולה לגבורה ונכלל מהם. ונמצא נוטל חמשה חלקים דעת

חכמה ובינה גדולה גבורה וכל אחת כלולה מהחמשה הרי עשרים וחמשה ויסוד מקבל מחסד גבורה ת"ת נצח הוד ולפיכך נק' כל שהוא כולל הכל ולית ליה מדיליה כלום אלא שכולל העליונים ולהכי קרי ליה וא"ו זעירא לפי שאינו כמו ת"ת שמקבל מחכמה ובינה שהם מעלמא עלאה ולפיכך יקרא וא"ו גדולה משא"כ ביסוד שאין מקבל כי אם מז"א מחסד ואילך ולפיכך נקרא וא"ו זעירא וגם דומה בזה למלכות שהיא עיר קטנה דלית לה מדילה כלום וכל אחת כלולה מחמשה הרי עשרים וחמשה אלא שחסר מכאן נקודת הת"ת כי אלו הם תכשיטי הכלה ואין ראוי למנות עצם החתן בתכשיטי הכלה ולפיכך אין הת"ת נחשב כי אם עשרים וארבעה כי הת"ת שבת"ת הוא עצם החתן ונמצא חסד גבורה נצח הוד כל אחד בחמשה הרי עשרים ות"ת בארבע כדפרישית הרי עשרים וארבע ומשום הכי קאמר כליל שית תיבין כי בו מתערבין ונכללין החמשה ספירות באופן שהם ששה כי הם חמשה ספירות. ובהתחברם בו נעשה יסוד מכללותם ונמצאו ששה. (ע"ג) וכנגדם ששה תיבות יש בברוך שם כו' נמצא שעל ידי כללותו הם ו' תיבות ועכ"ז אין בהם כולם כי אם כ"ד דיסוד לית ליה מדיליה כלום וזה הוא מ"ש דבהון כ"ד אתוון אמנם דשמע ישראל כו' הם ו' תיבות כנגד חכמה בינה דעת גדולה גבורה ת"ת הרי ו' והם כ"ה אותיות בשית תיבין כי ת"ת הוא הדעת עצמו ושניהם אחד וזמ"ש דאיהו עמודא דאמצעיתא כי בערך הכרעתו לאמצע נחשב לאחד כי הוא מכריע למעלה בין חכמה ובינה והוא המכריע בין גדולה לגבורה ואילו היו נחשבין לשנים היה ראוי להיות ל"ו אותיות כי כל אחת כלול משה ונמצא דכ"ה אותיות שמע הם מהששה תיבות כי ת"ת ודעת הכל אחד מש"כ כ"ד אותיות דברוך שם שאינם כי אם מחמשה והוא כולל אותם לבד והכ"ד אתוון הם דצדיק שהוא מקבלם ולפיכך לא אמר כ"ד אתוון דשית תיבין כי תיבה אחת רומזת לצדיק ואין בצדיק שום אות כדפרישית אלא כ"ד אתוון דצדיק שהוא כוללם בתוכו ולפיכך אמר דבהון כ"ד אתוון ולא אמר דאינון כ"ד אתוון כדקאמר בשמע ולפי שבשמע מנין האותיות הם מהתיבות כל אחד שוה לחבירתה לפיכך הקדים האותיות:

שם בתיקון ס"ט בדק"ג ע"א וז"ל ת"ח שמענא דעובדא (ד"ש ע"ב) הוה בחד ב"נ מאינון בעלי קבין דהו' אזיל באורח' וכו'. הנה נודע כי ארבע' הויו"ת הם מתחלקות כפי מילואם אם ע"ב ואם ס"ג ואם מ"ה ואם ב"ן כנודע אצלנו והנה אם תסיר מג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ההויו' בעצמם אשר כל אחת עולה כ"ו ישאר מן ע"ב מ"ו ומן ס"ג ל"ז ומן מ"ה י"ט סך כולם ק"ב נמצא כי ג' המילוים שבג' ההויות הנז' הם בגמטריא ק"ב ושלשתן הם למעלה מן המלכות ונמצא שישאר ז"א למעלה בסוד קטע וכמו שפירשתי במשנ'

הקטע יוצא בק"ב שלו וע"ש והנה סוד זה הק"ב הוא בגמטריא אלהינו והנה כי ק"ב הזה נעשה מהצטרפות ג' המילויין הנז' ונודע כי כל מילוי הוא בגמטריא אלהים והנה בחינת שבעת מלכי אדום שמתו בארץ אדום כולם נשארו למטה כנודע ושם הוברר ובהיותם שם הם רוחניות של הקליפות כמו שביארנו בסודם והנה סודם הוא שם אלהים. והנה שם זה הוא סוד הק"ב הנז' כי ז"א אינו יוצא שם אלא בבחינת הק"ב הזה ולא בבחי' ההויות עצמן כמבואר אצלינו במשנת הקיטע יוצא כו' והנה יש מקום אחד בג"ע הארץ אשר שם היא נקודת הבינה וקרוב אליה עומדים שם אותם המלכים שמלכו בארץ אדום ואותם הצדיקים אשר שם הם בבחינת בעלי קבים בסוד ק"ב הנז' והם צריכין להתלבש באותם הקבין ונקראי' בעלי קבין והבן זה:

שם בתיקון ס"ט בדף קי"א ע"ב וז"ל ונחית עלה כתר דאינון אתוון דעשר אמירן ואשתלים אילנא בכל תיקונין דיליה כו'. פירוש כי יש בהם בעשרת הדברות תר"ך אותיות כמנין כתר גם זה המאמר נמצא מכתיבת ידי הרב הגדול ז"ל:

שם בתיקון ס"ט בדק"ז ע"א וז"ל אדהכי הא סבא דסבין קא נחית ואמר ר' ר' כלה איהי בבי מרעא מרחימייהו צריך לאתערא בדפיקו דילה יתיר דהא קול דודי דופק כו'. ענין קול דודי דופק הוא כי (ע"ד) בחינת הנקודות הם המחייבים תנועת הדפקים כי אם היא תנועה למעלא באריכו אחזי חולם כו':

דע כי תיבת דופק מתחלקת לשתים ד"ו פ"ק כי ד"ו הם נוקבא דז"א עם ז"א והם עצמם הוראת פ"ק כי בא"ת ב"ש מתחלפות ד"ק ו"ף כנודע וכבר ידעת כי התמורות והחלופים הם במטטרו"ן שהוא היצירה ולכן נתחלפו פה אותיות ד"ו בפ"ק להורות כי מציאות הדפיקות הזה הוא נמצא ונוהג ענינו בכל העולמות בין בעולם העניון כי שם נקרא ז"א ונוקביה ד"ו בין בעולם התמורו' ששם נקרא פ"ק ואמנם ענין הדפק הוא נמשך מן האחורים של אבא שהוא הוי"ה דיודין והאחורים שלה הם בגמט' קפ"ד כמנין דפ"ק וזהו סוד פקד עון אבות על בנים כי שם זה הוא באבא הנקרא מחשבה וכבר ידעת כי בחי' הגלגול הוא בסוד המחשבה בסוד וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח וכמו שהגלגול לא שכיך טיקלא וגלגולא לעלמין כך המחשבה. וכן תמצא בס' התקונין וברעיא מהימנא בפ' פנחס שאין גלגול אלא בסוד אות י' שהיא באבא ולכן בחינת הדפק מתפשט מאות י' שהוא אבא הנקרא מחשבה ולכן אין שם הזה שקט לעולם כי אין הדפק שקט לעולם מתנועתו. והנה אם תחבר דפ"ק עם עשר אותיות שבהוי"ה דמילו' יודין יהיה בגמטריא צדנן וזהו מה שאמרו באדרת האזינו דאית צדק לגו בגו וע"ש ולהיות החולה ניזון מבחינת הדפק הזה לכן נאמר בו ה' יסעדנו על ערש דוי כו' כי הנה ערש תמורת עשר

דו"י תמורת יו"ד וגם יו"ד חשבונה באותיות היא עשר והענין הוא על ההוי"ה דמילוי יודין שיש בה עשר אותיות בבחינת הפנים ונתהפכה אל החולה הזה בבחינת האחורים שהיא קפ"ד אותיות דפ"ק ומשם יסעדנו ויתפרנס בחוליו עתה ולכן העשר נהפך לער"ש ששוכב עליה בחליו כי תרגום מטה ערשא והיוד נהפך לדו"י שהם החולאים והיסורין שסובל וז"א כל משכבו הפכת בחליו כי נהפכו עשר יו"ד שהם עשר אותיו' הוי"ה דיודין דפנים אל ערש דוי שהם האחורים העולים בגמטריא קפ"ד ועתה נבאר ענין אשר והוא כי כמו שתנועות הדפ"ק יורה על חולאי הגוף כך יורה על חולאי הנשמה ולכן כפי תנועת הנקודות שיתנועע אז הדפק כך בחינת התשובה צריך האדם לשוב ולהתרפא מחולי (ד"ש ע"ג) הנפש כי אם הדפק של האדם מורה תנועת צירי שהיא בבינה יורה על כי הפגם היה בדברי' הנוגעים' ומתיחסי' ותלוים באימא כגון שחטא במצות כיבוד אב ואם או שנמנע מלהשתדל בתבונת דברי התורה ולכך ההוראה היא בדפק שהיא האחורים כנז' להורות על שפגם וכן אם התנועה היתה בניקוד פתח שהיא בחכמה יורה על שפגם בחכמת התורה ונמנע מלהתחכם ואם היה סגול יורה על שנמנע מגמילות חסדים שהוא בחסד וכיו"ב:

שם תיקון ס"ט בדק"ז ע"ב וז"ל ורזא דמלה בהאי אתר שכל את ידיו לחכימא ברמיזא אתחזר יה לשמאלא דאינון שמור ו"ה לימינא דאינון זכור ודא איהו זה שמי וזה זכרי ייה עם שמי שס"ה לשמאלא ו"ה עם זכרי רמ"ח לימינא כו'. (ד"ג ע"א) הנה לכאור' הוא תמיהא גדולה איך השס"ה לאוין שהם גבורות יהיו למעלה בשתי אותיו' י"ה ורמ"ח מצות עשה שהם חסדים יהיו למטה בשתי אותיות ו"ה וכפי הנראה הוא ממש להפך כי למעלה הוא רחמים ולמטה הם דינים (ש' המצות בהקדמת פ' בראשית) אבל צריך שתדע כי אין הויה זו אותה הכוללת אבא ואימא וז"א ונוקביה אלא היא ההויה הפרטית הכוללת כל י"ס דז"א הנקר' תורה שבכתב ובו נכללין גם כן כל התרי"ג מצות רמ"ח ושס"ה ובזה יתבארו דברי רז"ל כי הנה נודע כי המוחין דז"א הנרמזים בשתי אותיות י"ה אשר בהוי"ה שבו כנז' הנה הם מתלבשים תוך נה"י דאימא שהם הלבושים שבה והם דינין כנודע והם בחינת הדם המתפשט תוך שס"ה גידין שבז"א להחיותו כי הדם הוא מן אימא וכנז' באורך בדרוש ליל פסח ויציאת מצרים ונמצא כי גם המוחין אשר בתוכם הם דינין לפי שהם אורות מלובשים ומכוסים תוך הנה"י דאימא שהם גבורות ולכן מתחברין המוחין הנקראים י"ה עם שמי ונעשין שס"ה לאוין שהם כנגד הדם שבשס"ה גידין כנז' אבל שתי אותיות ו"ה הם גופא דז"א מת"ת ולמטה ושם בת"ת מתגלין האורות של החסדי' ואף הגבורות נמתקות עמהם כנ"ל כי כבר נשלמו הנה"י דאימא ואינם שם

ולכן הם רחמים ושם נרמזו הרמ"ח מ"ע באותם החסדים המגולים אשר שם ונתחברו עם שתי אותיות ו"ה אשר שם מקומם כנז':

אמר שמואל גם בשער ההקדמות בד' קמ"ז ע"ב בדרוש סוד רמזים בשמות וסוד שם המפורש האמתי נתבאר שם שם אלו"ה. ונתבאר שם איך ב' תיבות נחלק לשנים א"ל ו"ה ואל ו"ה הנז' אמרו חז"ל ו"ה עם זכר"י רמ"ח והוא בחסד וגבורה שבו נק' י"ה ואל י"ה הזה אמרו חז"ל יה עם שמי שס"ה ובסוד שלהבת י"ה והוא יוצא מן הבינה אל הגבורה ואם תרצה להתישב על הדרוש היטב תמצא אותו במקומו כי תדרשנו (ובע"ח שמ"ד פ"י):

עוד שמעתי בזה כי הנה האדם בעשותו המצות גורם שני זיווגים עליונים האחד הוא זווג אבא ואימא והשני זווג ז"א בנוקביה האמנם זווג אבא ואימא נעשה ע"י קיום האדם מצות לא תעשה וזיווג ז"א ונוקביה נעשה ע"י קיום האדם מצות עשה ואל זה רמזו רז"ל באומרם שמי עם י"ה שס"ה כו' הורו בזה כי מצות לא תעשה שהם שס"ה תלוים בשתי אותיו' י"ה שהם אבא ואימא אבל מצות עשה שהם רמ"ח תלוים בשתי אותיות ו"ה שהם זו"ן. והנה בעשות האדם המצוה גורם שתי הזווגים הנז' כי שתי' אותיות ראשונות שהם מ"ן מן מצוה הם מתחלפות בא"ת ב"ש בשם י"ה הרי איך שם י"ה שהם אבא ואימא מתחברים ומזדווגים על ידי קיום האדם את המצוה של לא תעשה בסוד שמ"י עם י"ה שס"ה כנז' והענין הוא כי באבא הוא אחורים דהוי"ה דע"ב דיודין שהם בגמטריא קפ"ד והוא באות י' ובאימא (ע"ב) שהיא אות ה' יש אחוריים דהוי"ה דס"ג הם בגימ' קס"ו. והנה קפ"ד וקס"ו בגמטריא שמ"י וכשתחברם עם מקורם שהוא י"ה שהוא שרש שני השמות הנז' אז יעלה שס"ה כמנין מצות לא תעשה ונרמז כי בקיום האדם מצות לא תעשה שהם שס"ה גורם לחבר האחורים של אבא ואימא שהם שמ"י כנ"ל עם בחינת הפנים שלהם שהם שתי אותיו' י"ה וז"א שמ"י (ד"ש ע"ד) עם י"ה שס"ה וע"י קיום מצות עשה גורם זווג ז"א ונוקביה הנקראים שתי אותיות ו"ה של ההויה ושל מצוה כי מ"ן הם חילוף י"ה ונשארו בו שתי אותיות ו"ה מפורשות ואז ו"ה עם זכרי הם רמ"ח מצות עשה:

אמר שמואל להיות כי המחשבה היא באבא כנודע לכן מצות לא תעשה שאין בהם קום עשה זולתי סור מרע במחשבה בלבד הם תלוים בשם י"ה באבא ואימא האמנם בזו"ן שהם עולם המעשה משמת ימי בראשית לכן תלוי בהם מצות עשה כנלע"ד. ואעפ"י כן אין אדם מקיים מצות לא תעשה כתיקנה אלא בבא לידו דבר עבירה ונמנע ולא עשאה מפני מצות המקום אבל ביושב ובטל לא מקרי קיים מצות לא תעשה כנלע"ד:

עוד ירצה עם מ"ש חז"ל בגמ' דקידושין פ"א באומרם כל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורו' ואנשים חייבי' וכל מצות עשה שאין הזמן גרמא כולם חייבים וכל מצות לא

תעשה בין הזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא כולם חייבים חוץ מבל תשחית ובל תקיף כו'. הטעם הוא לפי שכל המצות עשה הם בחסדים כנ"ל. אלא שיש בהם שתי בחינות והם חסדים מכוסים וחסדים מגולים והנה החסדים המכוסים הנשים שהם לאה ורחל שניהן אינן נוטלות חלק בהם לפי שמקום רחל הוא למטה מן החזה. וגם לאה שהיא כנגדן למעלה אינה יכולה ליקח אותם לפי שהם מכוסי' ולכן הנשים פטורות בהם וטעם קריאתם שהזמן גרמא הוא לפי שהחסדים המכוסין תוך מחיצות יסוד דאימא צריכין שהות זמן לירד כמבואר אצלינו בענין מספר י"ג שנים של ירידת המוחין והתפשטותם בזעיר אנפין ונמצא כי הזמן גורם להם לירד. אבל החסדים המגולים למטה מן החזה אשר אין להם מחיצות מעכבות הם יורדין ברגע במרוצה למטה עד היסוד ולכן נקרא אין הזמן גרמא. והנה רחל לוקחת הארתם להיותם מגולים ולכן נשים חייבות בהם. אבל מצות לא תעשה הם בגבורות וכולם ניתנין אל הנקבה כנודע כי אין בנינה אלא מהם ולכן נשים חייבות בהם חוץ מבל תשחית ובל תקיף שהאשה אין לה זקן כמ"ש חז"ל בגמרא:

ע"ג עוד ירצה טעם זה ויתבאר ממה שהודעת'ך כי נוקבא דז"א נאצלה אחור באחור ז"א מן החזה ולמטה ושם מתדבקים יחד והנה המקום ההוא נקרא זמן לפי שהזמן הוא שם נופל על מציאות יום ולילה וידעת כי ז"א נקרא יום ונוקביה נקראת לילה והנה המ"ע הם כנגד רמ"ח אברים ולכן כל המצות הנאחזים במקום הנז' הנקרא זמן שהוא מן החזה ולמטה נקראים מצות עשה שהזמן גרמא כי יש בו שיתוף אל הזכר והנקבה הנקראים יום ולילה. ומכיון שכבר הזכר עושה המצוה ששרשה שם אין צורך אל הנקבה לעשותה גם היא כי גם היא נכללת בו בעת שהוא עושה את המצוה ההיא כי רמ"ח איברי' שלה נכללים באיברי' וממנו נעשית ונתקנת כל בנין שלה אבל מן החזה ולמעלה נקרא מקום שאין הזמן גרמא ולכן כל המצות ששרשם באותם האיברים העליונים שבז"א אין נוקביה נכללת בהם ואין קיומו ועשייתו אותם מספיק עד שתעשה גם היא את המצוה ההיא עוד יש בחינה שנית והם שס"ה מצות לא תעשה שהם כנגד השס"ה גידין ואמנם שס"ה גידין שלה אין להם התדבקות בשס"ה שלו אף מן החזה ולמטה לפי שכל התדבקותם הוא בשטח החיצוני שלהם עור ובשר שלו בעור ובשר שלה שהם האיברים עצמם שהם כנגד מצות עשה אמנם בחינת הגידין שהם הורידין אשר הדם מתפשט בתוכם הנה הם בעומק הבשר של האברים לפנים ואין שס"ה גידין שלו מתדבקים כלל בשס"ה גידין שלה ונמצא כי אין אל האשה שום התחברות בגידין שלה עם הגידין שלו לשנאמר כי בעשותו המצות לא תעשה גם היא נכללת בו ופטור' מלקיימן בפני עצמה כמו במצות

עשה ולכן כל מצות לא תעשה נשים חייבות בכולן ואין בהם חילוק בין שהזמן גרמא לשאין הזמן גרמא כמצות עשה ובזה יתבאר המאמר אשר הצענו בס' התקונין כמ"ש: (ד"ש ד"ג ע"א) שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח ובו יתבא' ג"כ מש"ל כי הנקב' נכללת ברמ"ח איברי הזכר אך לא בשס"ה גידין שבו כי יש לה שס"ה גידין בפני עצמה דע כי בחי' הגידין שהם הורידין שבהם מתפשט הדם החיוני של הלב להחיות כל האברים הנה הם נאחזים ונרמזים בשם י"ה וזהו סוד שמ"י עם י"ה שס"ה לפי שהחיות של הדם מתפשט מן אבא ואימא הנקרא י"ה באופן זה כי אות יוד של י"ה במילואה היא בגמטריא עשרים. ואות ה' של י"ה שהיא באימא כנודע איננה משתני' בבחינת מספר רק בבחינת ציורים כמו שהודעתיך בסוד נקודת צירי שהיא באימא בסוד וייצר ה' אלהים כי בה כל בחינת הציור ואמנם אות ה' הנז' שבאימא יש בה ב' ציורים או ציור ד"ו או ד"י ושני ציורים אלו הם בגמטריא כ"ד תחבר עתה שתי אותיות י"ה על דרך הנז' שהיוד היא עשרים והה' ארבע' ועשרים סך שניהם מ"ד כמנין ד"ם לרמוז כי הדם המתפשט בשס"ה גידים דז"א ונוקביה הם מבחינת י"ה שהם אבא ואימא כי משם כל החיות והחיים גם בחינת כלי הגיד עצמו נרמז בהם לפי ששתי אותיות י"ה מספרם י"ה ועם שתי האותיות עצמם הרי י"ז כמנין גיד הרי איך הגידין והדם שבתוכם הכל נמשך מאו"א שהם י"ה גם נבאר איך היות מספרם שס"ה גידין הוא משם י"ה והוא עם מה שאמרנו כי י"ה ושתי אותיותיו בגימ' ע"ג גיד שהוא י"ז. גם ביארנו כי י"ה הוא בגימטריא דם כנז' ואם נכה זה עם זה גי"ד פעמים ד"ם יעלו בגמט' תשמ"ח והנה הם בחינת שס"ה גידים שלו ושס"ה גידים שלה והם בגמטריא תש"ל ישאר ח"י לחשבון תשמ"ח והוא בחינת הגיד הכולל כל השס"ה גידין שהוא היסוד הקדוש של הזכר הנקרא גיד ועם כללותו י"ח הנקרא ח"י העולמים צדיק כנודע והנה הגיד הזה נוסף ויתר בזכר מש"כ בנקבה כי הנה הוא זולת השס"ה גידים האחרים אשר ישנם שס"ה לו ושס"ה לה והרי נתבאר איך השס"ה גידים שלו אינן השס"ה עצמם שלה כי הן כפולין ולכן היא חייבת בשס"ה לא תעשה כמוהו כי אינן נכללין יחד מש"כ ברמ"ח מצות עשה כי שלו ושלה נכללין יחד והוא כי הנה הרמ"ח הם בשתי חותיו' ו"ה שהם ז"א ונוקביה אשר איבריהם מדובקי' יחד אחב"א ואין בהם פירוד וזה אופן מקורם הנה ב' אותיות ו"ה עם מספר ב' אותיותיהם הם בגמטריא י"ג וכאשר תמלאם במילוי שלהם שהם מילוי אלפין שהוא בסוד הז"א כנודע יהיו וא"ו ה"א שהם בגמטריא י"ט שהם בגמטריא חוה לרמוז אל הנקבה היוצאת מדובקת באחודיו נכה עתה י"ג פעמים י"ט הם בגמט' רמ"ח עם הכולל הרי כי אין כאן רק רמ"ח בלבד והם בשתי אותיות ו"ה אמנם השס"ה הם כפולים והם בשתי אותיות י"ה

הנה נתבאר איך מצות ל"ת למעלה בי"ה והם שמי עם י"ה שס"ה ואיך מצות עשה הם למטה בו"ה והם זכרי עם ו"ה רמ"ח עם שלכאורה היה נראה להפך שהעשה יהיו למעלה ולא תעשה יהיו למטה גם נתבאר איך השס"ה נפרדים זה מזה ולכן נשים חייבות בהן והרמ"ח נכללים ולכן נשים פטורות בהן גם נתבאר טעם לכל זה והוא כי השס"ה הם חיות הדם ולכן נמשך מלמעלה מאבא ואימא גם לכן היא לוקחת אלו השס"ה מן אבו"א ואינה צריכה ללוקחם מן ז"א אבל הרמ"ח אברים היא צריכה לקבל מבעלה ולכן אינם בפני עצמם וזהו סוד מ"ש רז"ל. במסכת ברכות פרק ג' באומרם אשתו כגופו דמיא כו' ירצה כי האיברים שלה חינם רק ממה שלוקחת מבעלה וכגופו דמיא מש"כ בשס"ה:

מאמר בתקונין תיקון ע' בדק"ך ע"ב וז"ל ועוד ברוך ב' אחזי תרין שכינתח עלאה ותתאה ר' ראשית חכמה ו' אחזי שית ספירן ך' אחזי על כתר עלאה כו' הטעם לזה הוא כי אימא של כלה היא הקודמת ואח"ך אביה ואחר שנתיחדה עם אמה ואביה מזדווגת עם בן זוגה ת"ת ואז עולה עמו עד הכתר:

מאמר בתקונין תיקון ע' בדקכ"ט ע"א וז"ל תא חזי תשע זמנין הוי"ה בכל ספירה וספירה נקודה דיליה כו'. דע (ע"ח דרוש אבי"ע פי"ג) כי כת"ר הוא אהי"ה גוף והנשמה הוי"ה בקמץ חכמה י"ה הגוף והנשמה הויה בפתח בינה הויה בניקוד אלהי' הגוף והנשמה הוי"ה בצירי גדול' א"ל הגוף והנשמה הוי"ה בסגול גבורה אלהים הגוף והנשמה הוי"ה בשבא ת"ת הויה הגוף והנשמה גם כן היא הויה אלא שהיא בחולם נצח ה' צבאות הגוף והנשמה הוי"ה בחירק הוד אלהים צבאות הגוף והנשמה הוי"ה בשוריק יסוד אל חי שד"י והגוף הנשמה הוי"ה (דף ד' ע"א) עם קבוץ מלכות אדנ"י הגוף והנשמה הוי"ה בלי ניקוד אין הכתר מתגלה כי אם בת"ת ואין החכמה מתגצית אלא בבינה (ד"ש ע"ב) מתחילה היתה המלכות עם הת"ת ואח"כ ירדה לבסוף (א"ש כך העתקתי מעץ החיים מכ"י מורי זלה"ה ונלע"ד כי נפל ט"ס ועי' בתקונין וז"ל תמינאה הוי"ה בשלש נקודות תשיעאה יהו"ה בשורק מלכות הוי"ה כלילא מכלהו):

שם תיקון ע' דקל"ה ע"א וז"ל רישא דאילנא משמשין דילה דאינון שופטים ושוטרים אינון מ"ב תיבין מן ואהבת עד והיה כו' ירצה אעפ"י שפרשת ואהבת היא בחסד הנה מצינו שם מ"ב בחסד והוא שם אלו"ה שהוא בגימטריא מ"ב אשר מקומו בחסד דז"א כמבואר אצלנו ועיין בסוד קריאת שמע המבואר אצלינו ושם נתבאר היטב כל ענין הזה של אלו הרמ"ח תיבין:

מאמר בתקונין תיקון ע' דקל"ז ע"א בהגהה ע"ב שורה י"ו וז"ל ולבתר נחית בההוא דאתמר ביה והוא נער את בני בלהה כו' כל זה תבין ממה שהודעתיך כי בחינה ההיא

זיהרא עלא' של אדם הראשון ניתנה אל חנוך בתחילה ואח"ך ניתנה אל יוסף ולכן היה גם הוא יפה תואר:

שם דקל"ז ע"ב שורה כ"ז וז"ל בני אהרן רוח ונפש דאהרן איהו נשמה כו' כבר הודעתיך כי חמשה בחינות הם נפ"ש ר'וח נ'שמה ח'יה יחידה וכל אלו היו כלולי' באדם הראשון ונדב ואביהוא הם בחינת רוח ונפש של אדם הראשון בסוד ויהי אנשי' אשר היו טמאים לנפש אדם כו' כמבואר אצלינו:

פרשת בראשית:

מאמר בספר הזוהר בדף א' ע"א שורה א' וז"ל והועתק מכתיבת ידי הרב הגדול ז"ל ר' חזקיה פתח כשושנה בין החוחים מאי שושנה דא כנסת ישראל כו' (ועי' ג"כ לקמן בספר' דצניעותא ענין זה בדכ"ה ע"ב מאי כנסת ישראל):

הנה כנסת ישראל ירמוז לצלע שהיא נקודת י' והיא כלת משה כי כמו שיש דעת מלגאו בסוד משה וישראל ות"ת מלבר בסוד יעקב כן יש כלת משה מלגאו והיא כנסת ישראל ומלכות מלבר בסוד שכינה והיא רחל אשת יעקב ולפיכך אמר דשושנה היא כנסת ישראל נקודה פנימית ויש עוד שושנה חיצונה מלבר והיא בין החוחים כי הקליפות סמוכים לה כנודע וזמ"ש בגין דאית שושנה ואית שושנה ויהיה ביאור הכתוב כשושנה בין החוחים שהיא השושנה התחתונה כן רעיתי שהיא השושנה העליונה בין הבנות וקראה רעיתי דוגמת אימא עלאה שהיא בינה כי כאמה כן בתה בסוד נקודה זו הפנימית. ובבחינה זו יאמר שמשה זכה לבינה כי זכה להזדווג בבחינה זו הפנימית הנקראת כלת משה. מה שושנה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחיור כן השושנה החיצונה נראים בה הגוונים ויצדק בה לומר סומק וחיור ואמנם הפנימית לא ימצאו בה גוונים כי נעלמה מעיני כל חי אמנם יצדק בה דין ורחמים וזמ"ש מה שושנה דאיהי בין החוחים שהיא החיצונה אית בה סומק וחיור אף כנסת ישראל שהיא הנקודה הפנימית אית בה דין ורחמי':

ע"ב מה שושנה אית בה תליסר עלין אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא הנה השושנה התחתונה היא עומדת על שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה הרי י"ג והם י"ג עלין דילה ונקראים עלין כי הם בדמות הקליפות לה כי אינם מאצילותה אלא למטה מהאציל' אף כ"י שהיא השושנה הפנימית אית לה י"ג מכילן דרחמי והם ו"ק דידי' וו"ק נשיקין רוחא ברוחא נקטא מיניה רחמי ואתהדרת למהוי סומק וחיוור ואיהו נקיט מינ' נמ' דינ' דאיהו סומק ואתהדר למהוי חיור וסומק כשושנה והיינו שפתותיו שושנים תרין והיינו שפתותיו נצ"ח והוד איהי אתקשרת

בהוד ואיהו אתקשר בנצח והשת' קאמר דשושנה סתם היא כנסת ישראל שהיא מלכות בהיותם למעלה בחיק דודה ישראל סבא והיא אז נקראת פ"ה ובחינה זו זכה משה לה וזמ"ש פה אל פה אדבר בו כו' וזמ"ש ר' אבא בפ' ויקרא כלת משה דא כנסת ישראל ונקראת צלע וזו היא (דף ה' ע"א) שכינת' עלאה הנז' בתקונין ונקרא' בינה בחינה זו העליונה כי בעלה עולה בחכמה בסוד ישראל עלה במחשבה והיא בבינה הנקראת פומא ולפיכך נקראת בינה בהיותה בחיק אמה ולז"א חז"ל שמשה זכ' לבינ' כי זכה למלכות בהיותה למעלה בבינה בסוד פה. ובסוד נשיקין ויש שושנה אחרת בהיותה למטה והיא בין החוחים והיא שכינת' תתאה ופי' הפ' הוא כך כשושנה בין החוחים דהיינו שכינת' תתאה כן רעיתי דהיינו שכינתא עלאה הנקראת רעיא בבינה בין הבנות והיינו דקאמר מאי שושנה דא כנסת ישראל דהיינו שכינתא עלאה בגין דאית שושנה ואית שושנה דהיינו שכינת' עלאה ושכינתא תתאה וקאמר קרא כשושנה בין החוחים כן רעיתי דהיינו שכינתא עלאה שושנה עלאה וקאמר דמה שושנה שהיא בין החוחים דהיינו שכינתא תתאה בין הקליפות אית בה סומק וחיור כי בהכרח יש בה דין אחר שהיא למטה בין הקליפות כן גם כן בכנסת ישראל דהיינו שכינתא עלאה יש בה דין ורחמים ולפי שלמטה יש גוונים לפיכך אמר סומק וחיור אבל למעלה אין גוונים לפיכך אמר דינא ורחמי מה שושנה אית בה י"ג עלין כו' פירוש שכינתא תתאה עומדת על י"ב בקר והים עליהם מלמעלה הרי י"ג והם הם י"ג עלין דילה אף כנסת ישראל דהיינו שכ'נתא עלאה בסוד פה אית בה י"ג מכילן דרחמי שהם י"ג תיקוני דיקנא הסובבים את הפה מכל צדדיו וזהו דסחרין לה מכל סטרהא אף אלהים דהכא דהיינו אימא עלאה אפיק י"ג תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה:

אחר שכתבתי כל זה נתבוננתי במ"ש בס' במדבר בפ' פנחס בד' רג"ל ע"ב וז"ל פתח כמלקדמין ואמר למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד וכי שושן עדות מאי סהדותא סהיד אלא שושן דא איהי סהדותא למעשה בראשית ואיהי סהדותא לכ"י כו'. עד כנס"י בין שאר אוכלוסין ממנן רברבן כ"ז דשושנה קיימא סתי' כו' ולבתר אדכר זמנא אחרא אמאי אדכר זמנא אחרא כו' ירצה כי אימא עלאה הוציאה עוד ה"ג שהם סוד מנצפ"ך לשמור את השושנ' התחתונה שיצאתה מאחוריו והם הם חמשה עלין תקיפין הנז' כאן ונמשכו מן שערי בינה שהם ו' שערי בינה העליונים (נ"א ה' עליונ') כל אחד כלולה מעשר בסוד הדין שבהם ולפיכך נקראים גבו' בסוד הדין ואינון חמשין תרעין כל שער כולל עשר ונקראים ישועות כי הם מושיעים את הנערה לבל ימשול זר בה והנה כל חמשה גבורות אנו נכללו בסוד נקודה אמצעית של שושנה זו החיצונה והיא נקודת ציון

כנז' באדרא זוטא וסוד ה' גבורות אלו הם סוד שושנה זו דאתעבידת מאחוריו מבין תרין דרועין ונמצא שיש בה חמש ספירות ת"ת שהוא בין תרי דרועין ונהי"ם (ע"ג) הרי חמשה ולהיותה מקבלת אותם מאחורוי נקראים גבורות בסוד אחורים שהם דין כנודע ונכללים כולם בנקודת ציון שבה (נ"א שהוא היסוד שבה) וחמשה גבורות אלו הם חמשה אותיות מנצפ"ך ולפיכך הם כפולות להיותם בזכר ובנקבה זה לעומת זה והנה כוס של ברכה צריך להגביהו בחמשה גבורות אלו לעלותם אל שרשם אל מקום היין המשמח למתקם והם הם חמשה אצבעות היד הימנית למתקם בסוד הימין ולהעלותם אל שרשם ויתמתקו בסוד הימין שבה ויהיו יין המשמח ולא יין המשכר מצד הגבורה החזקה ולפי שכוס בגמטריא אלהים אשר ממנו נמשכו ה' גבורות אלו לפיכך נקראים כוס ישועות וכוס של ברכה בהדבקם בימין להתמתק:

מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז וכליל בברית ההוא דעאל בשושנה ואפיק בה זרעא ודא אקרי עץ עושה פרי אשר זרעו בו וההוא זרע קיימא באות ברית ממש ירצה כי אחר שנמשכו חמשה גבורות אלו ונכללו כולם בסוד נקודות ציון שבה נכללו ה' חסדים שבזכר באבר הקדוש על ידי האור הנמשך מן חסד עלאה ונכנס בנקודת ציון ואפיק בה זרעא זרע קודש הנמשך מן המוח סוד חכמה להוציא נשמות קדושות לעולם והנה חמשה אור הנז' פה הם כנגד חמשה חסדים אלו וענין גניזת אור זה הוא כי חסד עלאה הנמשך מע"ק היה נגלה בלי התלבשות כלל ולא היו כל הששה קצוות עליונות משמשות לו רק מעבר לבד כאור העובר דרך ששה חלונות אשר יתמעט האור לסיבת ריחוק המקום לבד ואינו דומה לאור אשר ישימו נגדו ששה מסכים כי יתמעט האור מאוד לסיבת המסכים המבדילים וזהו מ"ש רז"ל שהיה אור זה מבהיק מסוף העולם ועד סופו כי היה עובר כל השש קצוות בלי שום התלבשות רק מעבר לבד ומפני הרשעים שאינן ראוין נהשתמש בחסד עלאה הנגלה בלי שום התלבשות וח"ו ילבישוהו בקליפות ויכניסו נשמות הקדושות תכלית הקדושה בקליפות ח"ו ולפיכך גנזו והלבישו בצדיק וצדק יסוד ומלכות שהם צדיקים וזהו ענין מ"ש בס' הזוהר בפ' בלק דף ר"ד ע"ב וז"ל אתא דוד ואתקן חופאה להאי בוקר כו' והנה חסד עלאה הנגלה בברית קדש אינו מתלבש עד צאתו לחוץ ולפיכך אמר ההוא זרע קיימא באות ברית ממש כי אינו מתלבש עד צאתו בפי האמה העליונה ולפיכך למטה אינו מטמא עד צאתו כנודע ומיד בצאתו בחתימת פי האמה מתלבש בה' גבורות ונפק דינא קשיא וזמ"ש בזוהר כד אגניז נפק דינא קשיא ועוד יש לי דרך אחרת בגניזת אור זה אלא שאין כאן מקומו:

וכמה דדיוקנא דברית אזדרע בארבעין ותרין זווגין ההוא זרעא הנה דיוקנא דברית היא נקודת ציון הכלולה מחמש גבורות דוגמת ברית קדש הכלול מחמש חסדים והנה לנקודת ציון זרע תחתון מיין נוקבין נעשו במ"ב זווגין והוא שם מ"ב הנמשך מצד הגבורה והם הם מיין נוקבין ולהיות כי אין לך כל טיפה וטיפה שיורדת מלמטה שאין תהום עולה לקראתו טיפיים אמר מ"ב זווגים ואמנם טעם הדבר הוא כי שם שבעה כפולות שבעה בשבע' מוצקות שבעה עליונים ושבעה הנערות שלה כל אחת כלונה (ע"ד) משש קצוות הרי מ"ב זוגין מ"ב זכרים ומ"ב נקבות ומים התחתונים מה שהיא מזרעת הוא ע"י מ"ב זווגי' אלו ולפיכך אמר (ד"ש ע"ד) דאזדרע במ"ב זווגין ההוא זרעא:

כד אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון בעובדא דבראשית הענין הוא שהם מיין דכורין המתפשטי' משם ההויה שהרי יהוה יוד הא ואו הא יוד ואו דלת הא אלף ואו אלף ואו הא אלף הרי מ"ב אותיות עם מלויו ומילוי דמילויו ונזרעים בתוך שם מ"ב הנז' במע"ב היוצא מבראשית עד ב' דובה"ו. והנה מ"ב אותיות הם ל"ב הנתיבות ועשרה מאמרות ול"ב נתיבות נמשכין מחכמה בסוד המוח המתפשט לל"ב נתיבות ויורד דרך חוט השדרה ועובר בכל י"ס הזכר ומושך כחם עד ברית קדש סיומא דגופא והזרע ההוא נכנס בנקודת ציון ונזרע בתוכו בסוד שם בן מ"ב הנז' במעשה בראשית ושם מצטיירת הנשמה הקדושה על ידי שם בן מ"ב זה ולכן מידי עלות הנשמה בכל לילה לא תוכל לעלות אלא על ידי שם זה בכל לילה שם מיוחד בשתים יכסה פניו כו' כנז' בס' התקונין בכתיבת יד ועוד אני צריך למודעי בלשון זה עד יערה עלי רוח ממרום:

והנה חנוך בגמטריא פ"ד כמנין מ"ב זווגין העולים פ"ד ועל ידו נעשה הזווג בחול כנודע ולפיכך נקראת המדה אחרונה מערת המכפלה כיא היא כפולה בזוגות כי למעלה מ"ב ולמטה פ"ד כדפרישית עוד נרא' לי על דרך זה דרישא דברית היינו חנו"ך שהוא כנגד היסוד כנודע ואזדרע במ"ב זווגין כמנין חנו"ך כדפרישית ויעקב לא ראה טיפת קרי פ"ד שנה כי אם אין האשה מזרעת תחילה מ"ב זווגין העולים פ"ד לא יזרע הזכר העליון דמיין נוקבין סלקין בקדמייתא ולבתר הכי נחתי מיין דכורין וזהו מש"ה פד"ה בשלום נפשי פ"ד ה' בשלום דא אינון דכורין:

וזה נוסחה אחרת לרב זלה"ה במאמר הנזכר:

בראשית ר' חזקיה פתח כתיב כשושנה בין החוחים מאי שושנה דא כנסת ישראל כו' פירוש משום דאמר ר"ש בפ' ויחי בד' רכ"א ע"א שורה ל"א וז"ל בתר דאתדבקת בי' במלכ' באינון נשיקין אקרי שושנת בגין דכתי' שפתותיו שושני' כו' אלמא הא שמא מכד דאתדבקת בבעלה רווחא ליה מיניה ולהכי קריה לה כנסת ישראל דממלכא דאיהו

ישראל בעלה נקטיה למהוי שושנ' וטעמא דמלת' דאיהי דינא ואיהו רחמי וכד אתדבקת ביה באינון נשיקין רוחא ברוחא נקטא מיניה רחמי ואתהדרת למהוי סומק וחיוור ואיהו נקיט מינ' נמי דינ' דאיהו סומק ואתהדר למהוי חיור וסומק כשושנה והיינו שפתותיו שושנים תרין והיינו שפתותיו נצ"ח והוד איהי אתקשרת בהוד ואיהו אתקשר בנצח והשת' קאמר דשושנה סתם היא כנסת ישראל שהיא מלכות בהיותם למעלה בחיק דודה ישראל סבא והיא אז נקראת פ"ה ובחינה זו זכה משה לה וזמ"ש פה אל פה אדבר בו כו' וזמ"ש ר' אבא בפ' ויקרא כלת משה דא כנסת ישראל ונקראת צלע וזו היא (דף ה' ע"א) שכינת' עלאה הנז' בתקונין ונקרא' בינה בחינה זו העליונה כי בעלה עולה בחכמה בסוד ישראל עלה במחשבה והיא בבינה הנקראת פומא ולפיכך נקראת בינה בהיותה בחיק אמה ולז"א חז"ל שמשה זכ' לבינ' כי זכה למלכות בהיותה למעלה בבינה בסוד פה. ובסוד נשיקין ויש שושנה אחרת בהיותה למטה והיא בין החוחים והיא שכינת' תתאה ופי' הפ' הוא כך כשושנה בין החוחים דהיינו שכינת' תתאה כן רעיתי דהיינו שכינתא עלאה הנקראת רעיא בבינה בין הבנות והיינו דקאמר מאי שושנה דא כנסת ישראל דהיינו שכינתא עלאה בגין דאית שושנה ואית שושנה דהיינו שכינת' עלאה ושכינתא תתאה וקאמר קרא כשושנה בין החוחים כן רעיתי דהיינו שכינתא עלאה שושנה עלאה וקאמר דמה שושנה שהיא בין החוחים דהיינו שכינתא תתאה בין הקליפות אית בה סומק וחיור כי בהכרח יש בה דין אחר שהיא למטה בין הקליפות כן גם כן בכנסת ישראל דהיינו שכינתא עלאה יש בה דין ורחמים ולפי שלמטה יש גוונים לפיכך אמר סומק וחיור אבל למעלה אין גוונים לפיכך אמר דינא ורחמי מה שושנה אית בה י"ג עלין כו' פירוש שכינתא תתאה עומדת על י"ב בקר והים עליהם מלמעלה הרי י"ג והם הם י"ג עלין דילה אף כנסת ישראל דהיינו שכ'נתא עלאה בסוד פה אית בה י"ג מכילן דרחמי שהם י"ג תיקוני דיקנא הסובבים את הפה מכל צדדיו וזהו דסחרין לה מכל סטרהא אף אלהים דהכא דהיינו אימא עלאה אפיק י"ג תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה:

וזה נוסחה שלישית לרב הגדול זלה"ה במאמר הנזכר:

בראשית ר' חזקיא פתח כשושנה בין החוחים מאי שושנה (ד"ש ד"ד ע"א) דא כנסת ישראל כו' הכונה היא שמדת המלכות באצילות יש לה שתי בחינות. הבחינה האחת היא בחינת י'. והיא סוד צלע כלת משה שמספר צלע עולה ק"ץ והוא בסוד ק"ץ הימין בסוד ק' מהזכר העליון וץ' מהנקבה כד"א הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעי' שנה תלד כי לא היו ראוים לילד עד הכנסם בימים העליונים האלו כד"א ואברהם ושרה זקנים באים בימים עאלו ביומין עלאין כדקחזי. ואמנם משה חטא בצל"ע שחיסר ממנה

שלשים ונשארה סל"ע שהוא חסר שלשים מצלע וזהו שכתוב ויגזול את החנית מיד המצרי ויהרגהו בחניתו שהוא חטא משה שהכה במטה כנז' בדף ו' ע"ב ומיד כתוב בתריה מן השלשים הכי נכבד לומר שמשה היה מושך משלשים שנים עליונים שבא בסוד צל"ע ואח"כ כאשר חטא אפילו אל השלשה לא בא כי נשארה סל"ע חסירה כל השלשים והנה סוד צל"ע הוא סוד פ"ה שיהיה המלכות בבחינתה העליונה וזמ"ש פה אל פה אדבר בו ומשם הדיבור הפנימי של המלכות יוצא ורצה השי"ת שהסלע שהם השש קצוו' של המלכות יאירו בסוד ג' עליונות שבה שהם סוד דיבור וסוד פה שבה ולכן אמר ודברתם אל הסלע סוד דבור ומשה לא המשיך בה מג' עליונות שבה כדכתיב ואל השלשה לא בא ולפיכך הכה במטה כי ההכאה מצד שש קצוות שבה צבד ששם הדיני' ונשארה סל"ע ולפיכך יצא ממנה דם המורה על הדינים מפני חסרון ג' עליונות שבה שהם רחמים ובסלע זה יש אחיזה אל הקליפות בסוד קי"ן שעולה בגמטריא סל"ע דאיהו (ע"ב) קינא דמסאבותא ולפיכך כשראה בלעם את הקיני אמר לו ושים בסלע קנך כי שם אחיזתו וקינו ומשם נגזר' מיתה על משה כי הוא אתר דמותא האמנם צל"ע אין מגיעים שם הקליפות ולבחינה זו זכה משה וזו תקרא אימא עלאה לפעמים בתקונין ובבחינה זו יאמר שמשה זכה לבינה שהיא בחינה העליו' שבה וזו תקרא ב"ת י"ה בת פרעה שהיא בינה דמתמן אתפרעו ואתגליין נהורין כנז' בזוהר וכמו שמשה בן י"ה כן היא בת י"ה וזו תקרא רעיה כי תמיד היא באחדותא וחדוותא כמו בינה אימא עלאה:

ועוד יש למלכות בחינת שנית והיא חיצונה ותחתונה שבה בסוד סלע שאמרנו ושם הקליפות סובבים אותה וסמוכים לה ונקראת שושנה בין החוחים כי החוחים סמוכים לה וזו נקראת מלכות בדרך כלל ובבחינה זו נקראת אסת"ר שהיא בגמטריא שושנה וזהו ותלבש אסתר מלכות ונקראת שושנה מפני שמשתנית פעם לדין פעם לרחמים פעם לטב פעם לביש מפני הקליפות הסמוכים לה כנז' בס' הזוהר בפ' ויחי ועל שני בחינות אלו שבה נקראת כנ"י ושושנה כ"י כנגד הבחי' העליונ' ושושנה כנגד הבחינה התחתונה ולפיכך אמר דאית שושנה ואית שושנה מה שושנה דאיהי בין החוחים שהיא התחתונה הסמוכה לקליפות יש בה סומק וחיור כי שם ניכרים הגוונים מראה אודם ומראה לובן אף כנסת ישראל שהיא השושנה העליונה עם היות כי שם אינן ניכרי' הגוונים מכל מקום אית תמן דין ורחמים הממשיכים גוונים אלו למטה וזמ"ש אף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי' ויהיה שיעור הכתוב כך כשושנה בין החוחים שהיא הבחינה התחתונה כן רעיתי בין הבנות שהיא הבחינ' העליונה שבה הנקראת רעיה וכנסת ישראל כדפרישית לעיל ואמנם בנות אלו הם בסוד שבע הנערות הראויות נה מבית המלך. ואמר עוד מה

שושנה אית לה י"ג עלין כו' הכונה היא כי הבחינה התחתונה עומדת על י"ב בקר והים עליהם מלמעל' הרי י"ג והם כדמות עלין שומרים לפרי הפרי מבפנים והעלין מבחוץ כי הם בעולם הבריאה והיא בעונם האצילות וזמש"ה והים עליהם מלמעלה מלמעלה דייקא אף כנסת ישראל אית לה י"ג מכילן דרחמ' בסוד הפה העל'ון הנתקן בי"ג תיקוני דיקנא סביבות הפה העליון הנז' בסוד פסוק מי אל כמוך נושא עון כו' ויורדים למטה בכנסת ישראל הנקראת פה בסוד אל רחום וחנון וכו' וסובבים אותם בכל שש קצוותיה מכאן ומכאן והבחינה הכולנת הרי י"ג וזהו דסחרין לה מכל סטרהא ומי"ג מכילן אלו מתבסמת הכלה בסוד י"ג בוסמין עלאין הנז' בישתבח כו' מן שיר ושבחה עד ומלכות כנז' בספר הזוהר ואעפ"י שי"ג תקינין אלו הם בדיקנא עלאה הא אחתינהו משה לתתא לכלתו ולכן נקראת כנסת ישראל לפי שמכנסת ומאספת מן ישראל בעלה העליון וכל אשר לו נתן בידה. והנה י"ג מכילן אינון דרחמי הורישם הבן הנעים לכלה הכלולה מכח אביו העליון שהוא חכמ' עלא' וכנגדם הוציא' אימא עלא' (ד"ש ע"ב) י"ג. והרי י"ג תיבות אלו שמאלהים הראשון עד השני מצד הגבורה להכניע הקליפות ולשמור אותה לבל יאחזו ממנה. וזמ"ש אף אלהי' דהכא משעתא דאדכר אפיק י"ג תיבין לסחרא לכנסת ישראל (ע"ג) ולנטרא לה וענין י"ג תיבין אילין הוא מסוד שש קצוות כלולות דין ורחמים והכח הכולל את כולן הרי י"ג ונמשכו אלו מבינה שהיא אלהים והיא אימא עלאה ובשש קצוות אלו שהם י"ג מתלבשת בהם כנסת ישראל ומתעלמת בתוכה והיא נטמה להם והי"ג מכינן דרחמי שהוריש הבן מאביו הם סוד שש קצוות שבחכמה וכאשר יכללו י"ג אלו עם י"ג אלו יעלו שם בן ארבע וכאשר יכללו עמהם י"ג שבזכר שהם סוד שש קצוות שבו יעלה הכל ט"ל. וזהו שראשי נמלא ט"ל וזהו סוד יה"ו במילואם טעולה ט"ל כי הששׁ קצוות נמצאו בחכמה בהעלם גדול ונתגלו יותר בבינה שהוא סוד ה' ראשונה שבשם ונתגנו בת"ת שהוא סוד ו' שבשם וכל אחד י"ג הרי ט"ל ואמנם הת"ת נתגלו בתוכו כל הי"ג כי מילוי וא"ו עולה י"ג מש"כ בבינה כי לא נתגלו בתוכה רק ששה לבד כי ה"א במילואה עולה ששה והשבעה הנשארים נתעלמו במילוי היו"ד העולה עשרים והטעם הוא כי הי"ג הם ששה דין וששה רחמים והכח הכולל את כולם ולכן הששה שהם דין נתגלו בבינה דמינה דינין מתערין והששה והכח הכולל את כולם שהם רחמים נתעלמו במילוי היו"ד שהיא חכמה רחמים פשוטים ועם זה נבין מה שאנו אומרים במנחת שבת אתה אחד ושמך אחד כי את"ה הוא מלכות ושמך הוא מלכות ולמה נכפלו הענינים וע"ד זה הקשו בזוהר באתה קדוש ושמך קדוש בפ' פקודי אבל הענין הוא כי בכנסת ישראל יש בה י"ג מכילן דרחמי מצד אבא העולים בגמטריא אחד וזהו אתה אחד כי אתה הוא

חכמה הנקרא שרותא כד"א כי אתה אבינו ולפי שמקבלת י"ג אלו ממנו נקראת המלכות אתה על שמו וזהו אתה אחד ועוד מקבלת י"ג אחרים מאימא הנקראת שם גדול כד"א מה תעשה לשמך הגדול כמ"ש בס' הזוהר על פסוק בשכמל"ו בפ' תרומה דעלמא דאתי אקרי שם וכשמקבלת י"ג אלו מאימא נקראת על שמה וזהו ושמך אחד והנה ישראל הם דוגמת אימא עלאה שכמו שאימא עלאה הוציאה י"ג תיבין לשמור הארץ היא המלכות שלא יהנו ממנו הקליפות כדפרישית כן ישראל הם י"ב שבטין וכללותם הרי י"ג והארץ העליונה שהיא מידת המלכות אתקנת עלייהו ונשמרת על ידם מהקליפות וזהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ פירוש מ"י שהיא אימא עלאה היא דוגמת עמך ישראל גוי אחד בארץ העליונה שהיא המלכות שמתקנים אותה בי"ב שבטים העולים בגמט' אח"ד וזהו גוי אחד בארץ:

ואמר עוד ולבתר אדכר זמנא אחרא בגין לאפקא ה' עלין תקיפין הכונה היא כי יש לבינה שתי בחינות נגלות אם בחינת מ"י ואם בחינת אלהים בחינת מ"י היא עד לא אפיקת תולדין וכלא סתירה בגווה כל מציאות הששׁ קצוות ובחינת אלהים היא בהתחברות מ"י עם הששׁ קצוות שהם אל"ה שהוציאתם לחוץ ואז אפיקת י"ג תיבין הנ"ל לנטרא לכנסת ישראל והוא כנגד מילוי אלהי"ם באלף העולה י"ג אותיו' אלף למד הא יוד מם:

אמר שמואל עוד כתב הרב זלה"ה במקום אחר וז"ל כוס של ברכה אצטריך למהוי על ה' עלין כו' הם בחינת חמש גבורות המתפשטות בה במלכות והם בחינת נקודת (ע"ד) ציון שבה והם ה' אותיות אלהים ולכן קראם עצין תקיפין והנה בחמשה אותיות אלהים יש בהם במילואם י"ג אותיות כאשר כתבנו למעלה אל"ף למ"ד ה"א יו"ד מ"ם וזמ"ש מה שושנה אית בה י"ג עלין ע"כ:

ועוד הוציאה חמשה תיבין בסוד ה' אותיות שבאלהים והראשוני' בהם בסוד המילוי הם לשמור כנסת ישראל מהקליפות אמנם החמשה תיבין הם דינין תקיפין לכפות הקליפות ולהכניעם והם סוד חמשה גבורות בסוד מנצפ"ך הנמשכין מהבינה וחמשה גבורות אלו הם למטה ממלכות לשומרה ולהכניע הקליפות ולהושיעה בסוד צעקה הנערה ואין מושיע לה ולפיכך נקראים חמשה אלו ישועות ונקראים חמשה תרעין כי חמשים שערי בינה כל אחת כלולה מעשר ואלו חמשה גבורות מחמשים שערים אלו וכאלו תאמר גבורה שבחסד וגבורה שבגבורה וגבורה שבת"ת וגבורה שבנצח וגבורה שבהוד הרי חמשה והם חמש שערים. שמא תאמר הרי אמרו בס' הזוהר בשם בריה דרב ספרא כי ישועה מימינא והכריח כן מהפסוק שאומר הושיעה ימינך וענני (ד"ש ע"ג) והיאך אנו אומרים שהחמשה גבורות נקראים ישועות:

דע כי אין חמשה וגבורות אלו מושיעין את הנערה אלא בהתחבר עמהם ה' חסדים עליונים ואז יקראו חמשה גבורות אלו ישועות נמצא שאין נקראים ישועות אלא מצד הימין בהתחבר עמהם חמשה חסדים ולפיכך כוס של ברכה נוטלו בשתי ידיו שיש בהם עשר אצבעות חמשה אצבעות בימין כנגד ה' חסדים וה' אצבעות שבשמאל כנגד ה' גבורות ואח"כ אוחזו בימין להורות שכל עיקר לא נשאר אלא בימין כי גברו החסדים ונתמתקו הגבורות ונשארו הכל ימין ואז יקראו ישועות בסוד הימין וכדכתיבנא:

ועל רזא דא כתיב כוס ישועות אשא כו' כו"ס בגמט' אלהים ואלהים חמשה אותיות כנגד חמשה ישועות ואנו צריכין להעלותה למעלה מחמשה גבורות אלו באופן שתעלה ממדרגת שם אלהים למדרגת שם ההוי"ה וזהו סוד ובשם ה' אקרא:

אמר עוד כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמשה אצבען ולא יתיר כו' הנה חמשה גבורות הנ"ל למטה מהם הם הקליפות ולפיכך אין ראוי לסמוך לה יותר מחמשה אצבען אלו המורים על חמשה גבורות שמצד הקדושה לבל יאחזו בה הקלי' הסמוכות לחמשה אלו ולפיכך אמר כוס של ברכה אצטריך למהוי על ה' אצבען ולא יתיר ושושנה דא איהי כוס של ברכה כו' הכונה היא כי כוס של ברכה הוא סוד עשר דבריאה ושם הם החמשה גבורות ולפי שאימא עלאה היא אם הבנים שבאצילות ומקננא בג' ספירן עלא'ן בבריאה כנודע ולפיכך הוזכר בכאן אלהים שהיא אימא עלאה שתי פעמים הראשונים בסוד אם הבנים שהוציאה שש קצוות כלולים מאודם ומלובן והכח הכוללם הרי י"ג ואלו הם הי"ג תיבין שהוזכרו באלהים הראשון ואח"ך כאשר ירדה אימא עלאה וקננא בבריאה נזכרה פעם אחרת להורות על (דף ו' ע"א) התגלותה למטה בבריאה ואפיקת חמשה עלין תקיפין כשושנה התחתונה להכניע הקליפות שלמטה ולהושיב השושנה התחתונה על חמשה אלו ולפי שחמשה אלו הם לצורך השושנה התחתונה לא הזכירו כאן כנסת ישראל כלל אלא שושנה סתם:

מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז כו' הכוס היא כי כאשר ירדה אימא עלאה לקנן בבריאה והוציאה חמש גבורות שהם סוד אלהים השני כי הראשון היה במילואו שהוא י"ג אותיות והשני באותיותיו שהם חמשה ואין ספק כי המלוי מורה על יותר העלם מהאותיות לבדם כי הנה ההוי"ה במילוי אלפין מורה על החכמה וההוי"ה באותיותיו לבד מורה על הת"ת ודוגמת זה בשם אלהים כי שם אלהים במילואו העולה י"ג מורה על י"ג תיבין שהוציאה בינה באצילות ושם אלהים באותיותיו מורה על המלכות בסוד הבריאה חמשה גבורות שהם סוד מנצפ"ך וכאשר נעשו חמש גבורות אלו למטה מהמלכו' והוציאתם אימא עלאה מנקודת ציון שבמלכות שהיו בה חמש גבורות כנז'

באדרא קדישא כן נמשכו חמשה חסדים עליו' שביסוד שבאצי' ונבראו למטה בברי' כנגד ה"ג אלו למתקם וזהו מ"ש אור דאתברי כי נתפשטו חמשה חסדים אלו שהם סוד אור וירדו למטה בבריא' וזהו דאתברי וכאשר ראה המאציל העליון הרשעים שיהנו באור זה גנזו למעלה באצילות וכלל אותו בברית העליון שבאצילות הנכנס במלכות בנקודת ציון שבה ומוציא בה זרע קדש מהמוח העליון וזהו ואתגניז וכליל בברית ההוא דעאל בשושנה ואפיק בה זרע. ודע שלפי שנגזר אור זה למעלה לצדיקים דייקא לצדיק וצדק לפיכך יצא הדין הקשה כי לא נתמתקו הה' גבורות שלמט' בחמש חסדים כי נגנזו תכף למעל' במקומם באצילות ונשארו ה' גבורות קשים:

וזמ"ש בס' הזוהר בשם ר' אלעזר כד אגניז נפק דינ' קשיא ולכן צריך להעלות כוס של ברכה למעלה מחמשה גבורות אלו ולהדביקו בה' חסדים העליוני' כדי שיתמתקו ויתבסמו הדינים ולפי זה יהיה למדת המלכות שתי בחינות אם בחינה היותה באציל' למעל' ואם בחינת תחתיתה הדבוק בה' גבורות בסוד הבריא' והנה הבחינה העליונה שבה תקרא גם היא כנסת ישראל דוגמת בחינה פנימית שבה שהזכרנו למעלה והבחינה התחתונה שבה שבבריאה הסמוכה לחמשה גבורות תקרא שושנה וכוס של ברכה ועל שתי בחינו' אלו יצדק אומרו בכללות המאמר כנסת ישר' ושושנה כי כנסת ישראל היא בחינתה באצילות וכוס של ברכה היא בחינתה בבריאה ובחינתה באצילות אפיקת י"ג עלין בסוד ששה קצוות לובן ושש קצוות אודם וכללותם י"ג ואין אנו צריכין לפרשה על כנסת ישר' העליונה כלת משה (ד"ש ע"ד) כי הכל יצדק בתחתונה אם בחינתה באצי' אם בחינת' בבריא' ושניהן נקראי' שושנה. ולזה אמר בגין דאית שושנה ואית שושנה על השושנ' שבבריאה יצדק בה חיור וסומק ושושנה שבאצילות יצדק בה דין ורחמים לבד והשושנה דבריאה היא בין החוחים והעליונה היא בין הבנות וזה עולה יפה על פי מ"ש בס' הזוהר בפ' פנחס אלא ששם נראה שחמשה עלין תקיפין אלו הם עץ החיים מהלך ת"ק שנה והם בסוד ת"ת שהוא עץ החיים המתפשט בחסד גבורה ת"ת נצח הוד ומורישם לכלה (ע"ב) הכלולה והם חמשים שערי בינה שהזכרנו למעל' שהרי בינה עד הוד אתפשטת בחמשים שעריה ועל פי מה שכתבנו אפשר שאימא עילאה הורידה למטה חמשה שערים והם בבריאה לצורך המלכות והם הם החמשה גבורות שפירשנו למעלה:

ואמר עוד ודא אקרי עץ עושה פרי כו' כי חסד עלאה הנמשך מהמוח העליון זרע קדש בסוד חולם שוריק חיריק ואתגלי בפומא דאמה ומשם יורדין הנשמות למלכות ולפיכך יקרא עושה פרי עץ עושה פרי אשר זרעו בו ולפי שנר' דאשר זרעו בו יצדק יותר על

המלכות כי שם נכנס הזרע העליון בתוכה לכן אמר כי היסוד הזרע עומד בו בהויתו ממש ואינו משתנה מש"כ במלכות כי שם הזרע משתנה בבטן המליאה ונעשה ולד וההוא זרע קיימא בההוא ברית ממש לומר כי אשר זרעו בו ליסוד אות ברית קדש חוזר לפי ששם עומד הזרע ממש בהויתו:

ואמר עוד וכמה דדיוקנא דברית אזדרע במ"ב זווגין ההוא זרעא כו' בלשון הזה צריכין אנו למודעי עד יערה עלינו רוח ממרום ומכל מקום נפרש בו קצת בחזקת היד בע"ה דיוקנא דברית הוא סוד דעת עליון דיוקנא דיסוד הנזרע בסוד אהי"ה אשר אהי"ה העולים מ"ב ושם בן ארבע בסוד מילואו דאלפין עולה מ"ב בסוד המינוי ומילוי המלוי וארבע אותיותיו הרי אהי"ה אשר אהי"ה מ"ב מסטרא דאימא ושם בן ארבע מ"ב מסטרא דאבא הרי מ"ב זווגין בזיווג העליון כי דעת כליל תרווייהו שם אהיה ושם בן ארבע ונמצא שזרע קדש העליון שממנו יצא ת"ת ומלכות בסוד קול ובת זוגו עמו נזרע במ"ב זווגין וכן על זה הדרך נזרעו עובדא דבראשית שהוא סוד הבריאה בשם בן מ"ב היוצא מבראשית עד ב' מן ובה"ו כנודע למקובלים וזמ"ש כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון בעובדא דבראשית ודי בזה עד אקרא לאל גומר עלי יאיר עיני במאמר הזה:

אמר שמואל עוד נמצא מן הרב זלה"ה ביאור בלשון הזה וז"ל. וכמה דדיוקנא דברית אזדרע במ"ב זווגין ההוא זרעא כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון בעובדא דבראשית. פירוש כי דיוקנא דברית הוא אות ו' של ההוי"ה והוא המזדוג עם המלכות שהיא אות ה' תתאה של ההויה וזו הואו נקראת חוט השדרה שבו נמשך ויורד טיפת הזרע מן היוד שבחכמה וכבר ידעת מ"ש בתקונין בתיקון ך' בדף מ"ו ע"ב שורה ה' וז"ל וההיא טיפ' בעמודא דאמצעיתא אתארכת ואתעבידת זרע ו' דכליל שית סטרין וכמה דכל ספירן נטלין חולקיהון מההוא טיפה הכי נטלין מזרע דאיהו ו' כו'. נמצא כי אות וא"ו היא נמשכת בכל הששה קצוות ועוד יש בסוף הוא"ו חד נקודה תתאה והיא הבחינה הנכנסת ברחם האשה וגם היא מתחלקת אל שבעה ווין והנה שבעה פעמים ששה הם מ"ב והרי הם מ"ב אותיות הוי"ה כלולות בההוא זרעא וכמו דהאי דיוקנ' דברית אזדרע במ"ב זווגין כנז' כך אית שם מ"ב אחרינא לתתא מיניה כנז' במאמר אחר דס' התקונין בכתיבת יד דאית שם מ"ב באצילות ואית שם מ"ב בבריאה ואית שם מ"ב ביצירה ואמנם אמרו במ"ב זווגין הכונה (ע"ג) היא מ"ב זוגות והענין הוא כי כבר ידעת דלית לך שום נקודה דלא איתכללא בחבירת' ונמצאו שהם פ"ד נקודות שהם מ"ב זוגות כפולות עוד טעם אחר לפי שאין טיפה יורדת מלמעלה שאין כנגדה עולות ב' טיפיים מתתא מן הנקבה לעילא. עוד טעם אחר כי לית לך נקודה דלא איתכללא מעילא נתתא

ומתתא לעילא והרי הם מ"ב זווגות כפולות ועל כן תמצא ביעקב אבינו אשר בא לתקן עון גילוי עריו' שחטא אדם הראשון כנז' בזוהר בפ' בהר סיני ברעיא מהימנא בדקי"א ע'ב ונשתהא פ"ד שנים עד שהוציא טיפה ראשונה שנולד ממנה ראובן כמ"ש חז"ל על פסוק כחי וראשית אוני וכונתו היתה לתקן אלו המ"ב זוגות שהם בגמטריא פ"ד גם דע כי אלו המ"ב זווגין שהם פ"ד הם סוד זווג הפ"ה בסוד אותיו' הגרון שהם אחה"ע והם בגמטריא פ"ד ונתבאר אצלי בביאור אדרת האזינו:

(ד"ש ד"ה ע"א) בפרשת בראשית מאמר בספר הזוהר בד"א ע"א ש"ו ט"ו וז"ל והועתק מכתיבת ידי הרב הגדול זלה"ה:

בראשית ר' שמעון פתח הנצנים נראו בארץ הנצנים דא עובדא דבראשית נראו בארץ אימתי ביום השלישי דכתיב ותוצא הארץ כדין נראו בארץ הנצנים נונז נזנז קצוות עליונות הנמשכות מבינה ה.נקראת בראשית נראו בארץ אימתי ביום השלישי דכתיב תוצא הארץ כדין נראו בארץ הכונה כי לא נתגלו ששה קצוות בארץ העליונ' שהיא המלכות עד יום השלישי שהוא הת"ת כלול משש קצוות ועל ידו נראו בארץ והוא המשיכן לה וביאור הדברים הוא כי לא נתגלית נוקבא דז"א עד יום שלישי שהוא ת"ת דקאים בין תרין דרועוי דז"א. עת הזמיר הגיע דא יום רביעי דהוה ביה זמיר עריצים מארת חסר הכונה היא התגברות הקליפות והדינים שהם עריצים כי האור העליון רחק מן המיד' אחרונה וגברו הדינים ונתמעטו ממנה הרחמים וזהו מארת חסר והיה זה ברביעי כי שם בית המלכות כי אחרי ת"ת מלכות ולהיות כי נתמעטה וירד' למט' מן היסוד נרחק האור העליון ממנה וגברו הדינין אשר סביבותיה ונבראו לה קליפין להתלבש בהם לבל ינקו ממנה הדינין כי אם על ידי התלבשות וזמ"ש דאתברו קליפין למוחא ודע כי כמו שכלת משה והיא הנקודה הפנימית שבה שוה לת"ת כמו שכתבנו כן המלכות שוה לת"ת שבת"ת מלבר ועל שניהם הוא אומר אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד וכאשר נתמעט' הפנימית ירדה למקום החיצונה והחיצונה ירד' למט' מן היסוד ובין זו לזו כשלש מדות וקול התור דא יום חמישי דכתיב ישרצו המים כו' למעבד תולדות הנה יום חמישי הוא כנגד נצח והוד תרין ביעין שמבשלים המים העליונים לחיות זרע למיעבד תולדין ולכן קראם תור כד"א תורי זהב והם שנים כרובים ינוקי רביין דעלמא ואמר וקול התור ולא וקול התורין כי המים העליונים אעפ"י שמתכנסין בנצח והוד עיקרן בנצח שהוא מצד הת"ת ימני והמים התחתונים בהוד שמאלי מצד המלכות והנה יום חמשי ירמוז לנצח והוד כלול בנצח כי שנים אלו לעולם נכללין כל אחד בחבירו ולא יתפרדו כי הם תרי פלגי (ע"ד) גופא כנודע נשמע דא יום ששי דכתי' נעשה אדם דהוה עתיד למקדם

עשיה לשמיעה דכתיב הכא נעשה אדם וכתיב התם נעשה ונשמע. הנה עשיה ירמוז לבינה כד"א עשית בבינה כנז' בפ' תזריע דמ"ג ע"א ושמיעה למלכו' כנודע וכנז' בפ' בהר דק"ח ע"ב ע"ש והנה המלאכי' שרשם בבינה כי משם חיותם ומזווג חכמה ובינה נעשים ולפיכך הם חיים וקיימים כי זווג חכמה ובינה תמידי דלא מתפרשאן לעלמין ולפיכך כשהם מקדשים את השם אין אומרים רק ברוך כבוד ה' ממקומו הרומז לזווג חכמה ובינה ולפיכך מקדימין עשיה לשמיעה כי מעשיה עליונה יצאו וכאשר יצאו ישראל ממצרים ומנו חמשים יום בסוד היובל ונדבקו בבינה מקום החיים העליונים הקדימו עשיה לשמיעה ולפי' יצתה אז בת קול ואמר' מי גילה רז זה לבני מ"י ודאי וכל דור המדבר מסטרא דיובלא הוו והנה יום ששי הוא ברית קדש כי אחר שנתבשל זרע קדש בתרין ביעין כמש"ה וקול התור יוצא הזרע דרך ברית קדש לנקודת ציון ועם היות כי שמיעה היא במלכות קרא ליום ששי ישמע להיות כי נכלל הוא במלכות ונקרא הוא בשמה להורות כי היא המושלת כנז' בפ' חקת בדקפ"ג ע"ב והיא עולה למעלה למעלה עד אין סוף וזה מצד עשיה אימא דמסטרא דילה שלטא נוקבא על דכורא בסוד עטרת בעלה ובסוד ה"י מן אלהי' ובסוד ה' ד' על ו' בסוד עולם הבא ורמז לאדם שנברא בו שהוא עתיד להקדים עשיה לשמיע' ולעלות בסוד עולם הבא עד אין סוף הנה אם כן באומרו נשמע ביסוד ירמוז התגברות המלכות ועלותה למעלה למקום שחוצבה עד שתקדם בינה למלכות ממטה למעלה והנה המלאכים בעלות המלכות למקום שחוצבה עד אין סוף אין יודעים מקומה כי גבהה מהם מאד ואז מזכירין זווג חכמה ובינה אשר ממנה יצאו ומקדימין עשיה לשמיעה כי שמיעה נעלמת מהם ולפיכך אומרים ברוך כבוד ה' לשכינתא עלאה שהיא בינה ואח"ך ממקומו שהיא שכינתא תתאה מלכות והנה לא נתבאר עדין ענין הקדמת עשיה לשמיעה ככל הצורך עד יערה עלי רוח ממרום כי עדין לא נחה דעתי בדברים אלו וה' יתן חכמה. בארצנו דא יום שבת דאיהו דוגמת ארץ החיים שהוא עולם הבא עולם הנשמות עולם הנחמות הנה להיות כי ביום ששי עלתה המלכות למעל' למעל' למשוך אור עליון מכל האצילות ולהוריד לאדם באופן שתהי' נשמתו כלולה (ד"ש ע"ב) מכל האצילות מראש המדרגות ועד סופם ולפיכך נזכרה ה' בששי שאמר הכתוב יום הששי להורות כי יום שתיתאי סליק בדרגוי ובעאת מכולהו ואמרה נעשה אדם כדאיתא לקמן וזהו דוגמת הקדמת עשיה לשמיעה כי בעלותה למעלה למעלה נמצאת עשיה קודמת לשמיעה ודוגמת זה עשו ישראל שנתעלית על ידם עד אין סוף ונמצאת עשיה קודמת לשמיע' ולפיכך הקדימוה ישראל ואח"כ ביום שבת נהיה הזווג העליון ננודווג תיח עם מלכות ואלמלא לא חטא אדם היה העולם בהשקט ובשלוה

אין שטן ואין פגע רע והיה זווג העליון אנפין באנפין על ידו אלא שגרם החטא בע"ה. הנצנים אילין אינון אבהן דעאלו במחשבה ועאלו בעלמא דאתי ואתגניזו תמן ומתמן נפקו בגניזו ואטמירו גו נביאי קשוט. (דף ז' ע"א) (הנה להיות כי ביום ששי עלתה המלכ' למעל' למעל' למשוך אור עליון מכל האצילות ולהוריד לאדם. באופן שתהיה נשמתו כלולה מכל האצילות מראש המדרגות ועד סופם ולפיכך נזכרה ה' בהששי שאמר הכתוב יום הששי להורות כי יום שתיתאי סליק בדרגוי ובעאת מכולהו ואמרה נעשה אדם (מתיבת הנה להיו' כי ביום ששי עד כאן הוא מיותר והוא טעות קולמוס):

הנצנים אילין אינון אבהן כו' דברים אלו סתומים וחתומים וצריך לבארם ולפרשם בחזקת היד. דע כי ז"א בהיותו בחיק אמו היו לו שש קצוות בסוד ו' שבתוך הה' וכאשר יצא לחוץ נעשה לו ראש כדמות ו' שיש לו ראש והענין הוא כי חג"ת נתעלו ונגנזו במחשבה ובעלמא דאתי שהם חכמה ובינה וירשו מקומם ונעשה לו ראש בשלשה מוחין והם ג' מוחין דז"א וזהו ענין דעאלו במחשבה ועלמא דאתי ואתגניזו תמן ונמצא שחזרו להיות חג"ת שבו חכמה ובינה ודעת ונצח והוד שבו נעשו חסד וגבורה וזמ"ש ומתמן נפקו בגניזו ואטמרו גו נביאי קשוט שנעשו חסד וגבורה. אתיליד יוסף ואטמירו ביה עאל יוסף בארע' קדישא ונציב לון תמן וכדין נראו בארץ ואתגלו תמן ואימתי אתחזון בשעתא דאתגלי קשת בעלמא כו' ירצה כי ברית קדש העליון היה מכוסה ולא נתגלה כי אין קישוי אלא לדעת בסוד הדעת העליון וכמ"ש בפסוק ויקרא אלהים לאור יום דעאל ימינא בעמודא שלים דבאמצעיתא כליל ברזא דשמאלא וסליק לעילא עד נקודא קדמאה כו' ובג"כ אקרי כל דאחיד (נ"א דעלא) בנהירו. עוד שם יסודא אחיד בעמודא דאמצעיתא מההוא תוספת נהורא דהוה ביה כו' ואיקרי מוסף מהכא נפקי כל חייליו לתתא ורוחין ונשמתין כד"א ה' צבאות עכ"ל הנה להיות כי זווגא דלתתא דהיינו ז"א ונוקביה תלי בחסד וכמש"ה חסד הוא בפ' אחרי מות לזה ביאר כאן כיצד נעשה על ידי חסד ואמר דעאל ימינא שהוא חסד בעמודא שלים דבאמצעי' שהוא ת"ת כלול בגבורה ועולים שלשתם עד חכמה בסוד המוח ואמנם עולים כלולים בחסד ונכללים בו ולזה אמר וסליק ונטיל לשון יחיד ובעלות חסד כלול מהם עד המוח למשוך מהם הטיפה זרעית מושך טיפה כלולה משלש טיפות בסוד חולם שורק חיריק. והם שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביו"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וגי"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב והם חולם לעילא שורק באמצעיתא חירק לתתא והם סוד א' נקודה לעילא ונקודא לתתא וגי"ו (נ"א ושורק) באמצעיתא והם סוד ו' כזה ו (נ"א

יו"ד) נ ודע כי סוד טיפות אלו הם תמצית המוחות העליונים וסופם בסוד מלכות שבהם כאלו תאמר מלכות שבחכמה ומלכות שבבינה ומלכו' שבדע' ולפיכך אמר מלה דתלת נקודין כי המלכות היא הנקראת מלה ושלש בחינות אלו בה לפעמים עטרת בעלה בסוד חולם ולפעמי' מתייחדת עמו בסוד שורק ולפעמים כורסיא תחותיה בסוד חירק כנז' בתיקונין ובפ' תרומה דקנ"ח ע"א וזמ"ש מלה דתלת נקודים ומלכות התחתונה נוטלת שלש טיפות אלו ומהם נמשכים לה ג' בחינות אלו הנז' ולפי ששלשה מוחין אלו כולם (ע"ב) בחכמה והנקודו' הם מחכמה לפי' אמר ג' נקו' וכלם זרע קדש נמשכין מחכמה הנקראת קדש כנו' ומג' נקו' אלו נמשכין נשמה ורוח ונפש כי אי אפשר זולתם ולז"א דהא לית זרעא דאזדרע בר ברזא ושלש טיפות אלו מתחברים בת"ת בסוד חוט השדרה אשר שם באה הטיפ' זרעית היוצאת מהמוח העליון ולא יעשה זה כי אם בהיות הת"ת עם בת זוגו כי אז יעלה חסד כלול בת"ת וגבורה להמשיך משם שלש טיפות אלו לעצמו ומשם יגיעו למלכות על ידי ברית קדש כדבעינן למימר קמן ולפיכך אמר בתחילה בעמודא שלים דאמצעית' לומר כשהוא שלם עם (ד"ש מ"ג) בת זוגו ואחר שיגיעו שלש' נקודו' אלו לחוט השדרה אז יתעורר ויקום ברית קדש בסוד ואת בריתי אקים את יצחק ויתגלה האבר הקדוש ויתקשה לדעת היורד דרך חוט השדרה וזהו ואפיק יסודא דעלמ' וזהו פירוש מה שאמרו שלא נעשה אבר הקדוש עד שנולד אברהם כי על ידי חסד נתגלה אבר הקדוש וזהו סוד אבר מאברהם. ועל ידי זה האבר אתגלי חסד עלאה אשר נמשך על ידי עליית חסד תתאה דסליק לעילא כדי להמשיכו לתתא ושלשה טיפות אלו ברדתם אל היסוד לא נתמעט אורם מאשר היה וגם לא נתלבשו שום מין התלבשו' אלא כולם באו כמו שהם ביסוד בשלמות ובאור בהיר ולפיכך יקרא היסוד כ"ל כי הכל בא אליו בשלמו' לא חסר דבר ממה שהיה בתחילה וזמ"ש דאחיד כולא בנהירו כי לא חסר מן אורו דבר לסיבת ריחוק האור. ודע כי לא יתגלה האבר הקדוש עד שת"ת יהיה שלם עם בת זוגו ויכלל ת"ת מחסד גבורה שבו ומחסד גבורה שבה וכן יכלל מנצח והוד שבו ומנצח והוד שבה ויכריע בין כולם וזמ"ש דכיון דההיא עמודא דאמצעיתא אשתלים ועביד שלם לכל סטרין ואז יתעלה ויקר' ישר' וישורון דנטיל לתרין שורין ויהיה לו תוספת נהורא מהם. ואז יהיה מוכן לקבל האור העליון מלמעל' מהזיווג הפנימי העליון הנקרא חדוה דכולא ונטיל תרין עטרין דגניזין באבא ואימא ומוחא ועתיקא דכליל לון ואתעבידו ליה ארבע מוחין בסוד תפילין שבראש. ואז יקרא דעת דנטיל סימנין דאבוי ואימיה וזהו ענין תוספת נהורא דאתוסף בעמודא דאמצעיתא. ומן התוספת ההוא הנמשך מחיים העליונים נעשה

אבר מת חי בסוד חי העולמים וזהו ענין יסוד' דאחיד בעמודא דאמצעית' מההו' תוספת נהורא דהוה ביה:

וביאור דברי' אלו הוא כי ישראל עלה במחשבה ומתעלה להיותו שוה לאו"א ונמצאו חכמה ובינה ודעת שבו שוין לאו"א ומזלא דכליל לון וחג"ת שבו במקום חב"ד שבו הראשוני' ונה"י שבו במקום חג"ת שבו ונמצא שחזר יסוד להיות ת"ת וזהו מוסף שבת ואז יהיה הזווג הגמור ממלאכי' בסוד זווג חו"ב ומרוחות ונשמות בסוד זווג ת"ת ומלכות ויקרא ה' צבאות כמו שנקרא ת"ת כי הוא ממלא מקומו ולפיכך גוף וברית חשבינן חד וזהו סוד ג' קדושות קדושה ראשונה התעלות חכמה ובינה שבו למקום אבא ואימא קדושה שנית התעלו' חג"ת במקום חב"ד הראשונים. קדושה שלישית התעלות נה"י שבו למקום חג"ת ויקרא אז ה' צבאות (ע"ג) ולפיכך קדוש ה' צבאות דמהכא נפקי חיילין ורוחין ונשמתין למלאת הארץ העליונה ועל דרך זה תתעלה המלכות ויהיו חכמה ובינה שבה שהיו בחג"ת של הזכר במקום חכמה ובינה הראשונים של הזכר ולפיכך אנו אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו ממקום ו' שהיה מקום הת"ת בראשונה כי שם היו מוחותיו והיא מתברכת עתה ממקום ו' ועולה עד שם ותקרא כבוד ה' בסוד ו' וגם חג"ת שבה עולים במקום חכמה ובינה שבה שהיו חג"ת שהוא עתה נה"י שבזכר וזהו שאנו חוזרין ואומרי' ימלוך ה' לעולם שכיון שהיה מתחילה חג"ת ועתה נה"י נמצאו שיש במקום הזה כל השש קצוות שהם עולם כי אעפ"י שהדברים העליונים יתעלו למעלה ישאר מציאותם שם ונמצאת מלכות מתדבקת בשש קצוות שהם עולם וזהו ימלוך ה' לעולם. ודע כי הנקבה העליונה קצרה ושש קצוותיה נכללים בשלשה קצוות הזכר כי מוחותיה הם בין שתי זרועות הזכר וחג"ת נה"י שבה צריכין ליכלל בנה"י שבזכר ונמצא מועט מחזיק המרובה וכדוגמתה ארץ ישר' למטה צבי היא לכל הארצות ומכל מקום חלקיה מקובצים ונדחקים כדי שלא לצאת חוץ מתחום הזכר בימות החול כי רגליה יורדות מות ואגרא דכלה דוחקא אגרא דכלה העליונה. ולפיכך השער סגור כי אין לה מציאות להתפשט ואי אפשר לזווג העליון בחול אמנם בשבת בעלות הבן בחיק אביו וגם היא תעלה למעלה ישאר מקום נה"י שבזכר פנוי להתפשטותה וזהו סוד כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ כי אי אפשר לזווג ולפרות בארץ כי אם בהרחיב ה' המקום ויעל' למעל' אז יהיה הזווג לא זולת זה וזהו סוד תוספת שבת לכלה ומוסף לזכר ודי בזה כי עוד נרחיב הביאור בדברים אלו בע"ה ומ"מ בחול הם כתחילת אצילותם. וכאשר היה הז"א סוד ו' שבתוך הה' כן היתה נוקבא דז"א סוד ד' לבד כי ת"ת ויסוד לא היה לה שהם סוד הזכר וכאשר עלה ברצון המאציל העליון להאציל ולהמשיך מז"א עוד שלשה מדות

אחר שעשה מנצח והוד חג"ת כאשר כתבתי למעלה המשיך אל היסוד שש קצוות וזהו ענין מ"ש אתייליד יוסף ונטיל שית בקרטופא כחדא הנז' באדרא רבא והנה נה"י שבזכר לא היה להם מציאות כי נה"י עלו למדרגת חג"ת ולא (ד"ש ע"ד) היו לו לזכר נה"י כי כלו שש קצוותיו עד שעל' ברצון המאציל העליון להמשיך אל היסוד עוד כח ג' מדות אלו. וזה על ידי השתנותו בבטן אימא עלאה בסוד העיבור כי היא אם הבנים וכאשר נולד היסוד ויצא מבטן מ"י שהיא אימא עלאה דאתפשטת עד הוד לתת שפע ולהוציא את היסוד בשלש מדות לצורך הזכר נגנזו בו ג' מדות עליונות שהם חג"ת לצורך הנקבה לעשות לה ראש כי שם ביתה כי נפקא מאחורוי מבין תרין דרועין כנגד הת"ת שהוא היסוד ומהאבות שנגנזו ביסוד נעשו לה מוחות לנקבה. וזהו ענין אתייליד יוסף ואטמרו ביה עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון ונעשו חסד גבורה שבה חכמה ובינה על ידי האבות שניטעו שם על ידו וגדלו ונעשו בה חכמה ובינה וכדין נראו בארץ ואתגלו תמן והם הם מוחותיה:

ויש עוד פירוש אחר בכל זה כי יורה על המשכת השלש טיפות מהמוח העליון לצורך הזווג (ע"ד) ועל פי מה שפרשתי למעלה דעאל ימינא בעמודא שלים דבאמצעית' כליל ברזא דשמאלא והם הם האבהן דעאלו במחשבה שהוא נקודה קדמאה ובעלמא דאתי בינה ונגנזו שם ליכלל בשרשם העומד שם ומשם יצאו ואחזו משרשם ג' נקודו' אלו דאינון ג' טיפין והורידום למטה בגניזו דרך חוט השדרה ואטמרו גו נביאי קשוט בסוד תרין ביעי דכורא שהם מכניסים הזרע ומבשלים אותו ועל ידי כן מתקשה ברית קדש ומתגלה וזהו אתייליד יוסף ונכנס בנקודת ציון שבמלכות ומכניס ג' טיפות אלו והם הם האבות העליונים אשר הם שורש לתחתונים כי חולם בסוד ת"ת ושורק בסוד חסד המתגלה על ידי יסוד וחיריק בסוד גבורה על ידי נצח למזגו:

עוד נראה לי שלצורך המלכות הוצרכו האבות העליונים להתעלות למקום חכמה ובינה לקבל משם תוספת אורה באופן שגם בהתרחקם מן האור העליון לרדת למלכות יהיו במדרגתם הראשונ' הא למה זה דומה לאור מועט העובר דרך ארובה וכאשר יתרחק מעט יותר יתמעט האור אחרי כי היה מועט מועט וכאשר יהיה האור רב מתחילתו אף אם יתרחק האור ישאר עדין אור ראוי ליהנות ממנו והנה המלכות יצאה מאחורי ז"א במקום ת"ת שבו ושם נעשו לו מוחותיה במקום נצח הוד שבו מת"ת ולמטה וחג"ת שבה שהם האבות לא היה להם על מה לסמוך כי כבר כלו שש קצוות הזכר ולפיכך רצה המאציל להעלות האבות שבזכר לחכמה ובינה להרבות אורם באופן שבמקומם יהיו במדרגת חכמה ובינה וברדתם לנצח והוד יהיו במדרגת אבות וברדתם ליסוד יהיו

במדרגת נצח והוד בזכר ואז יאירו האבות במוחותיה מה שהיו מתחילה נצח הוד בלבד ולא היה להם אור כל כך וגם האבות לא היה להם אור כלל כי לא היה להם על מה שיסמוכו ועתה יש להם על מה שיסמוך על נה"י שנתחדשו בזכר ונעשו לה אבות חג"ת וזהו עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון כי נטעו והגדילו שם ונעשו אבות מה שהיו לו נצח והוד וכדין הנצנים נראו בארץ. ואלו הן הנטיעות שהיו כקרני חגבים והגדילו והנה לכך גזרה חכמתו של המאציל שיתנו לה מוחות אלו אח"ך ולא בתחילה כי כל אשר נעשה בתחיל' האצי' לא יחסר. אמנם מוחות אלו המתגלים בה והאבות המאירים בה על ידי עלותם למעלה לא יעמוד האור ההוא לעולם כי אם על ידי מעשה התחתונים ועל ידם יוסיף או יחסר ח"ו וכאשר יחסר אורה נתמלא דינין מפני מעשה התחתונים כי רע הוא ותרד למקום הדינין ובעמקי הקליפות ואז יעלו האבות במחשבה ובעלמא דאתי להרבות אורם וכאשר יגיעו ליסוד יתגלו האבות באור רב במלכות וינצלו התחתונים וזהו ענין הקשת הרומז ליסוד אשר ניצולים על ידו התחתוני' וזמ"ש אמאי אשתזיבו בגין הניצנים נראו בארץ כו' ומאן מקיים עלמא וגרים לאבהן דאתגליין קל ינוקי דלעאן באוריתא ובגין אינון רביין דעלמא עלמא אשתזיב לקבליהון תורי זהב נעשה לך אילין אינון ינוקי רביין עולמין דכתיב ועשית שנים כרובים זהב. הנה קיום העולם הוא התורה ומה גם לימוד התינוקות הבל שאין בו (דף ח' ע"א) חטא הוא המעלה המלכות למקום שאין קליפו' שולטי' ונגלים האבות העליונים במוחותיה ותרין דרועין וגופא דילה כנ"נ וסוד תינוקות אלו כנגדם למעלה נצח והוד עליונים דאתפשטת אימא עלאה בהם עד הוד כנודע ואלו הם תינוקות של בית רבן היא בינה בית לחכמה שהיא רבן (נ"א חו"ב) של כל האצי' שלא חטאו שאין מגיע שם פגם ולא חטא כלל ואלו התחתוני' מעוררים את העליונים להמשיך לה האבות במוחותיה ובזרועותיה ואלו הם שנים כרובים זהב בסוד אימא עלאה שהיא זהב כנודע ואלו תרין כרובים דילה כמו (ד"ש ד"ו ע"א) שיש למלכות תרין כרובים לעורר את האהבה בסוד וימצא דודאים בשדה שדה של תפוחין ואמר וקול התור ולא וקול תורין כי הוא סוד נצח ובו כליל הוד כמו שפרשתי למעל' ואמנם הכל עולה בהדרגה כי בתחילה מתעוררין הכרובים התחתונים ואח"כ העליונים: בפרשת בראשית מאמר בספר הזוהר בדף א' ע"ב שורה י' וז"ל הועתק גם מכתיבת ידי הרב הגדול זללה"ה:

בראשית ר' אלעזר פתח שאו מרו' עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עייניין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים:

הנה פתח עינים תקרא המלכות כי לאותו פתח כל עיני התחתונים מייחלות לקבל ממנו שפע והוא הנקרא מרום שהעינים צופות לה לקבל שפע ממנה ולז"א שאו מרום עיניכם ותמן תנדעון דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלא ברא אלה ומאן איהו מי ההוא דאיקרי מקצה השמים לעיל דכולא קיימא ברשותיה כו' הנה ששׁ קצוות נאצלו בחכמה ונבראו בבינה ונוצרו בת"ת ונעשו במלכות ולפיכך אמר ברא אלה בסוד בריאה ומן המלכות כאשר יראו כי שם נתגלו ששׁ קצוות גילוי רב בסוד עשיה ידעו כי בבינה הנקראת מ"י נהיו ששׁ קצוות בסוד בריאה. והנה כל הג' עליונות נקראים עתיקין ובינה נקראת עתיקא דקיימא לשאלה שיש בה מקום שאלה לדעת ששׁ קצוות הנבראים ממנה אבל לא לדעת עצמותה כי נעלמה מאד ובבחינת ששׁ קצוות אלו נקראת מ"י דקיימא לשאלא ובבחינת עצמה נקראת סתים עתיק' וזמ"ש ומאן איהו מ"י ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא דכולא קיימא ברשותיה כי מתחילת ז"א דאקרי שמים משם מתחילין ששׁ קצוות שבה בבינה וזהו מקצה השמים לעילא ונמצינו למדים כי רישא דז"א שהם חכמה ובינה ודעת הם חג"ת שבבינה ותרין דרועין דיליה הם נצח והוד שבבינה דאתפשטת עד הוד כנז' וזהו סוד כונן שמים בתבונה כי על ידו נתכונן ז"א. ואלו ששׁ קצוות הם ימים ראשונים ונקראים מ"י. וזהו כי שאל נא לימים ראשונים ואלו שנקראים מ"י הם שברא אלה שהם ששׁ קצוות אחרות שבת"ת ועוד ששׁ במלכות והם מוחין דילה ותרין דרועין דילה. נמשכין מת"ת אם כן ששׁ קצוות שבבינה נקראים מ"י ונכנסו בג' מוחי ודרועי וגופא דז"א וששׁ קצוות שבת"ת נקראים אל"ה ונכנסו במוחי ודרועי וגופא דנוקבא דז"א ונמצא תחילת ז"א משׁ קצוות דבינה (ע"ב) ולפיכך נקראת מקצה השמים אמנם ג' הראשונות שבבינה אין בהם השגה כלל ובינה נקראת בערכם סתי' עתיק' ואף ו"ק שבה אין בהם השגה רק בהתלבשם בת"ת במוחין דיליה ודרועוי וגופיה ולז"א דקיימא לשאלא ואיהו באורח סתים ולא אתגלייא כי נתלבש בת"ת כדפרישית ושׁ קצוות שבת"ת המתלבשים במלכות במוחי ודרועי וגופא דילה נקראים מ"ה וגם שם נעלמים ומתלבשים בתוכה והם נשמה לה ונמצא שהכל סתום זה מתלבש בזה וזה בזה ועדין הכל נעלם ולז"א הא כולא סתים כדקדמיתא והנה כנגד ששׁ קצוות הבינה המתלבשות בת"ת אמר מה ידעת כי הם סוד הדעת דאתי בשית סטרין וזהו אם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת וכנגד שׁשׁ קצוות שבת"ת המתלבשו' במלכות אמר מה אסתכלת כי שם יש קצת הסתכלות וכנגד ששׁ קצוות שבמלכות עצמה אמר מה פשפשת כי שם יש פשפוש והשגה יותר מלמעלה בעולם הזכר:

ועל רזא דנא כתיב מה אעידך ומה אדמה לך כד אתחריב בי מקדשא נפק קלא ואמר מה אעידך ומה אדמה לך כו' הנה כאשר היה בית קדשינו ותפארתינו קיים והיו ישראל נכנסין במקדש שהוא כללות המלכות ודוגמתם בקרבנותיהם ועבודתם והיו משפיעין בה בסוד שש קצוות והם ראשיכם שבטיכם זקניכם שוטריכם טפכם נשיכם שהם שש כן היו למעלה שש קצוות שבת"ת נכנסי' בה בסוד מ"ה ומתלבשים בה להעיר לה מאפילתה ולהחיותה וכאשר נחרב בית המקדש התחתון בעונותינו נסתלקו שש קצוות הזכר מהנקבה העליונה ונשארה יונת אלם וחסר ממנה ה"י שהם שבטי י"ה עדות לישראל הנכנס בה בסוד שש קצוות הזכר המתלבשים במוחי ודרועי וגופא דילה הרי י"ב. ועוד נצח הוד יסוד דילה הרי י"ה וכיון שאלו הם עדות. אמר מה אעידך שהתרה בישראל שלא יגרמו הסתלקות אור שש קצוות הזכר העליון ממנה הנקרא עדות וזהו העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ ירצה כי בכם ובעבורכם יתלבשו שש קצוות בינה בת"ת הנקר' שמים וזהו את השמים וכן (ד"ש ע"ב) יתלבשו שש קצוות ת"ת במלכו' וזהו ואת הארץ ובעונותיכם יסתלק הכל ותאבדון שתי אבידו' וזהו מ"ש כי חבד תאבדון וגם מה אדמה לך כי הורדתי אור השש קצוות למטה במקדש התחתון כדרך שהיו במקדש העליון והם העטרין קדישין הנז' פה ובהם (נ"א בכל) משלה בכל שש קצוות התחתונים שהם עלמא וזמ"ש עבדית לך שולטנו על כל עלמא:

ולפיכך היתה כלילת יופי כלולה משש קצוות ואפשר דעיטרין קדישין הם תרין עיטרין דירית ת"ת ומורישם לכלה הכלולה ועבדית לך שולטנו על כל עלמא בסוד ומלכותו בכל משלה והוא סוד הכנעת הקליפות והחיצונים באופן שתהיה דומה לאימא עלא' וכדוגמת זה למטה בעולם השפל היתה אומה הישראלי' גוברת על כל האומות וכולם נכנעים תחתיה והיתה העיר כלילת יופי בסוד תרין עטרין והיתה דומה לירושלים העליונה ומכוונת כנגדה בכל אלה הדברים. (אמר הכותב אבק"ש מתיבת וזהו מש"ה עד תיבת הדברים הוא מיותר והוא טעות קולמוס כאשר יראה (ע"ג) בעין הקורא). (וזמש"ה כעיר שחברה לה יחדיו. שתדמה לאימא עלאה שאין מגיעין שם קליפות כנז' ותהיה כאמה בתה וז"ש ירושלים הבנויה כעיר שחב' לה יחדיו שתדמה לאימא עלאה וכדוגמת זה למטה בעולם השפל היתה אומה הישראלית גוברת על כל האומות וכולם נכנעים תחתיה והיתה העיר כלילת יופי בסוד תרין עטרין והיתה דומה לירושלם העליו' ומכוונת כנגדה בכל אלה הדברים) (א"א כצ"ל ואינו מיותר) וזהו כעיר שחברה לה יחדיו כי מהעליוני' יגבר אור התחתוני' דוגמתם כנודע כי אין לך עשב מלמטה כו' וכן ירושלים התחתונה תעלה במעלות גדולות ונפלאות דוגמת ירושלים העליונה וכן ברדת ירושלים התחתונה

ממעלתה בעון הדור גם ירושלים העליונה תתרחק מהמלך העליון ונשבע שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה ונתרחקו שש קצוות הת"ת מהכלה הכלולה ונותרה יונת אלם. וזמ"ש הכי אומינא לך דלא איעול אנא לעילא עד דיעלון בך אוכלוסך ודא איהו נחמה דילך הואיל דדרגא דא אשוה לך בכולא כו' וזאת היא נחמת ירושלים התחתונה אחר ירושלים העליונה שוה לה כו' וה' הרואה בעד ירושלים העליונ' הכלה הכלולה הוא ישיב שבות ירושלים התחתונה כבתחילה וזהו מ"ש מה אשוה לך ואנחמך והשתא דאנת הכא בעמקי הקליפו' בסוד גלות השכינה גדול כים שברך בסוד גלי הים שהם הקליפות המתגעשים לצאת חוץ להחריב העולם. ודע כי ים הוא סוד היצירה אשר שם אניות הנחש יהלכון וארבין אזלין ושאטין לכל סטרין וזהו גדול כים שברך וים הוא סוף היצירה וראש לעשיה ולפיכך ים סוף סופא דכל דרגין ואי תימא דלית לך אסוותא מי ירפא לך כי בהאיר מ"י בת"ת במוחין ודרועין וגופא דיליה יאיר ת"ת במוחותיה ותרין דרועין וגופ' דילה ולפיכך אמר דכולא קיימא ביה כי בהתלבש מ"י בת"ת יתלבש מ"ה במלכו' ולפיכך חזר ואמר מ"י קצה השמים לעילא מ"ה קצה השמים לתתא ודא ירית יעקב למהוי מרכבה לשש קצוות המתלבשות בהם מ"י ולשש קצוות המתלבשות במלכות הנקרא מ"ה כדפרישית והוא מבריח מן הקצה אל הקצה בגין דקאים באמצעיתא בין א"א לנוקבא דז"א ונעשה מלבוש לשש עליונות ונשמה לשש תחתונות שבמלכות ועוד לו בחינה אחרת בסוד הדעת עולה בשש קצוות עליונות שבבינה ובסוד ת"ת בשש קצוות התחתונות שבו ועוד נאריך בזה בע"ה ושניהם כאחד טובים דדא ודא איתנהו ביה כי שש קצוות שבבינה הם סוד הדעת דאתי בשית סטרין והם נשמה לת"ת מלגאו לראשו ושני זרועותיו וגופו ולאלו זכה משה ושש קצוות שבת"ת מלבר הם נשמה למוחין ותרין דרועין וגופא דילה וכאשר תדקדק בדבר תמצא שנצח הוד יסוד שבבינה מתלבשות בחג"ת נעשות למלכות חב"ד ונמצאו תשעה חב"ד חג"ת נה"י ונצח הוד יסוד שבת"ת מתלבשות בחג"ת שבמלכות. ונמצאו ששה חג"ת ונה"י ששה ותשעה הרי י"ה וזהו מש"ה שבטי י"ה עדות לישראל. ואמנם הת"ת וחג"ת שבבינה מתלבשות בחב"ד שלו הרי ששה ונה"י שבבינה מתלבשות בחג"ת שלו הרי ששה ולפיכך הוא סוד וא"ו כי האלף אימא עלאה אשר נעשית לו נשמה בשש (ע"ד) קצוותיה כדפרישית ולפיכך היא באמצע ולפי ששש קצוות הבינה מתלבשות בת"ת ונסתמות ונעלמות בו נעשית ס' סתומה בסוד ב"ו והואו הוא הסותם הבינה בהעלם שש קצוותיה בתוכה ונעשית ס' והוא סתים מבועהא כנודע וי"ב אלו הם י"ב שבטין דעלמ' (ד"ש ע"ג) עלא' דיובלא וי"ב תחתונות הם דעלמא תתאה ונה"י שבת"ת אין להם

על מה שיסמוכו מעולם העליון ולפיכך הם לבר מגופא ונמשך מהם אחיז' לחיצוני' בסוד ותקע כף ירך יעקב וצריכין האבות לעלות למעלה במחשבה ובעלמא דאתי כדי שיעלו נה"י וירשו מקומם וזמ"ש למעלה אילין אבהן דעאלו במחשבה ועאלו בעלמא דאתי כדי שיעלו נה"י ואגניזו תמן וכאשר יחזרו האבות למקומם ימשכו שפע מהם שם ויתלבשו בנה"י להאיר להם מהאור שקבלו מלמעלה. ויהיו למלכות במקום חג"ת דידה וכדפרישית לעיל ונמצא חג"ת דידה מתלבשים בנה"י ונעשים זרועות וגוף למלכות במקום האבות העליונים ודי בזה:

שם במאמר עצמו וז"ל אמר ר' שמעון אלעזר מאי אלה אי תימא ככביא ומזלי הא אתחזאן תמן תדיר ובמ"ה אתבריאו כד"א בדבר ה' שמים נעשו אי על מילין סתימין לא לכתוב אלה דהא אתגליא איהו אלא רזא דא לא אתגליא בר יומא חד דהוינא על כיף ימא ואתא אליהו ואמר כו'. ירצה כי אלה יתפרש על שני הדרכים אם על הנשמות והמלאכי' שביסוד ונכנסים להצטייר במלכות ויסוד הוא הרקיע שבו כוכבים ומזלות כי שם הנשמו' והמלאכי' מצטיירי' לצאת חוץ בתוך המלכות דמינה פרחין נשמתין כנודע והם הם הכוכבים והמזלות ואם על שש קצוות שבבינה בהתלבשם בת"ת או על שש קצוות שבת"ת ואמר כי שני דרכים אלו הם נמנעים אם לומר שעל הכוכבים והמזלות הנראים ברקיע השמים הנקרא יסוד כנודע אמר אלה. אי אפשר משני טעמים האחד הוא דהא אתחזיין תדיר תמן לא יגרעו משם הנשמות והרוחין שהם המלאכים שהרי הוא נהר דנגיד ונפיק ולא פסיק ומן הפסוק נראה שעתה נבראו מקרוב ועוד שהם נראים ונגלים לכל ואין צריך לשאת למרום עיניכם כדי לראותה וזהו הא אתחזין תמן והטעם השני הוא שאם על הכוכבים והמזלות אמר אלה. הנה נבראו במ"ה ולא במ"י והכתוב אומר מי ברא אלה ופירוש הדברים הוא כי צבאות מעלה ומטה כולם נבראו משש קצוות ת"ת המתלבשות במלכות הנקראת מ"ה כדפרישית לעיל ויוצאות על ידי היסוד שהוא סוף הששׁ קצוות של הת"ת ולפיכך נקרא היסוד ה' צבאות כי כל צבאות מעלה ומטה נבראים על ידו וזהו פירוש הפסוק בדבר ה' שמים נעשו כי במלכות הנקראת דבר ה' כנודע נתלבשו השמים שהם שש קצוות הת"ת ונעשו ונתקנו בהתלבשם בה כי כל תיקון הוא סוד התלבשות כי ההעלם הוא הגילוי והנה שש קצוות של בינה הוא סוד בריאה ודת"ת יצירה ובהתלבשם במלכות נהיו עשיה בהתגלותם בה וזהו שמים נעשו סוד עשיה וברוח פיו הוא סוד הששׁ קצוות הנז' היותם נשמה למלכות נעשו כל צבאות מעלה ומטה וזהו כל צבאם והכונה היא שנתלבשו שש קצוות ת"ת במלכות ונתגלו על ידה מיצירה לעשיה וזהו נעשו ואמנם צבאות מעלה ומטה שהם נשמות בני אדם (דף ט'

ע"א) והמלאכים לא נעשו מהמלכות המתלבשת בהם אלא מהשש קצוות פנימיות שהם נשמה ורוח למלכות הנק' פה ה' ושש קצוות אלו הם נקראים מ"ה כדכתיבנא לעיל ונמצא שבמ"ה אתבריאו ולא במ"י והכתו' אומר מי ברא אלה ודע שאפילו פשטיות הכתוב קרוב למה שפירשנו כי שמים הגשמיים נעשו בדבר ה' מחיצינויותו ולא מפנימיותו אבל כל צבאם נעשו מפנימיותו. וזהו רוח פיו כי הם יותר מעולים ואם כן אי אפשר לפרש אלה על כוכבים ומזלות. ואם נאמר שאל"ה הם שש קצוות הבינה ומי תקרא הבינה בבחינת ג' ראשונות שבה זה אי אפשר כי שש קצוות בינה הם נעלמי' ואיך יקראם אל"ה שנראה שהם נגלים ובקושיא זו גם כן ידחה שני פירושים אחרים שאי אפשר שיחזור אלה על מוחין ודרועין וגופא דת"ת המתלבשים בו' קצוות הבינה כי גם הם נעלמי' ולא יצדק בהם אלה ועל כוכבי' ומזלות אי אפשר כי הם נגלים כדפרישי' ואמר שלא נגלה לו רז זה כי אם יום אחד ששאל לו אליהו ז"ל מהו ברא אלה והוא השיב לו פשטיות הדבר כי הם השמים הגשמיים שראוי להסתכל בהם ולברך לה' וכמ"ש דוד הע"ה כי אראה שמיך כו'. ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ. זה נראה שטחיות המאמר הזה וקשה בעיני דרשב"י ז"ל די רוח אלהין קדישין ביה ישיב על שאלת אליהו ז"ל דברים פשוטים וכבר היה יודע כי לא נתכוון אליהו ז"ל לשואלו על שישיבהו דברים פשוטים כאלו אשר לא נעלמו מעיני המתחילים:

ולפיכך נראה לי כי אין הדברים כפשטן. אלא שמייא וחיליהון הם סוד שש קצוות שבבריא' שית דרגין דכרסייא (ד"ש ע"ד) והם סוד ה"א אחרונ' סוד ד"ו כי כמו שה"א ראשונה היא סוד ד"ו הרומזים לת"ת ומלכות דאצילות כן ה"א אחרונה היא סוד ד"ו ת"ת ומלכות דבריאה וכמו שאימא אתעברת בההוא ברא בגווה בסוד ו' שבתוכה ובתר הכי אפיקת ליה ומיניה אתזנת ברתא והוא ברא בוכרא עובדא דילה כן אימא תתאה אתעברת בברא דבגוה בסוד ו' שבתוכה שהם ששה דרגין דכרסייא ת"ת שבבריאה ואפיקת ליה והוא עובדא דקב"ה דהיינו אימא תתאה הנקראת הב"ה סתם והיינו דקא' אילין שמיא וחיליהון עובדא דקב"ה. ולפי שיש שמיא וחיליהון עובדא דאימא עלאה והוא תפארת דאצילות אמר דאילין שמיא וחיליהון עובדא דקב"ה דהיינו אימא תתאה מלכות ואמר וחיליהון כי שם הנשמות דאתגזרו מכרסיא כנודע:

ודע כי סוד שמים אלו הם סוד כוס של ברכה ומחמש גבורות יצאו ולפיכך נאמר עליהם מעשה אצבעותיך כגוונא דכוס של ברכה דיתבא על חמש אצבען דאינון חמשה גבורות כדפרישית לעיל וכמו שכוס של ברכה צריך להסתכל בו כמ"ש נותן עיניו בו. אוף הכא אית ליה לבר נש לאסתכלא בהו. וכמו שצריך לכוין שיתברך כוס של ברכה מהמקור

העליון וכמו שאנו אומרים נברך שאכלנו משלו כן צריך לברכא ליה. ולפי דרכנו למדנו שכוס של ברכה הוא סוד ששה קצוות שבבריאה. ולפי שאימא עלאה מתלבשת בברי' כנודע אמר מי ברא אלה וכן אמרו ברעיא מהימנא פ' בא אל פרעה בדף (ע"ב) מ"ג ע"א וזכיתי להסכים לאמת וכבר נודע שחמש גבורות הם מבינה שהיא נקראת בעל גבורות וממנה יצאו ובמקום הבריאה שם ירדו ושם נתלבשה בינ' בהם ומקננת שם כנז' בתקונין ואפ' שז"ש הכתו' בורא חשך כי בריאה בסוד הגבורות שהם מסטרא דחשך נעשית ולפיכך צריך להגביהו מן הקרקע טפח כי קרקע זה מקום הגבורות הקשות אשר לא נתמתקו בסו' העפר אשר יהיה בקרקע המשכן מקו' הקלי' ולהפריד בין גבורות אלו לגבורו' אלו אמרו בגמ' שצריך להגביהו טפח ובזהר אמרו זרת ושני שיעורים אלו כולם עולי' למקו' אחד כי שיעור טפח הוא שיעור חמשה אצבעו' אלו הרומזים לחמשה גבו' אלו כי גבהו מהאחרים שהם קדש וכל השאר יש בהם חול וטומאה והיא דבוקה באלו שהם קדש נצריך להגביה ולהפרידה מן האחרי' שהם חול ואמנם שיעו' זרת הוא שלשה טפחים בסו' אימא עלא' דמקננא בג' ספירן עילאין בבריאה והיא אח' מהם נשאר שתים וה' גבורות אלו מתפשטין בכל אחת משלשה ספירות אל כתר חכמה בינה ועולים ט"ו והם סוד י"ה ומלא הכוס בסוד ו' קצוות שית דרגין המתמלא מי"ה אלו שהם ג' טפחים ועולה הכל אלהים בגמט' כוס בסוד מלא י"ה וכונתנו להעלות ו' דרגין דכרסיא לג' עליונו' המתלבשות בברי' ע"י ט"ו גבו' אלו שהם שיעו' זרת ושעור זה הוא שיש בינה ובין בתולו' אחריה רעותיה כי בתולות אחריה רעותיה הם בסוד יצי' סוד המדורין שבפ' בראשי' והיא סוד ת"ת המתלבש בשש ספירותיו ביצי' וגברה ברי' על היצי' שיעור זרת שהם ג"ס עליונו' נכללת בינה בב' ספירו' ונכללות כל אחת מהה' גבו' שהם שיעו' טפח כדפרישי' ולפיכך אמרו בזוהר כי בינה ובין בתו' אחריה רעותיה זרת ואמנם נתינת עין שאמרו נותן עיניו בו הוא משו' דכוס של ברכה היא עולימתא שפירתא ולית לה עיינין דמסטרא דחשך קא אתיא וצריך ליתן עיניו בה להיות לה לעינים להאיר בה ועוד שהעיני' הם נצח והוד שבחכמה כי משם נמשך האור לעינים ושפתים הם בסוד נצח הוד שבבינה סוד פומא וצרי' להאיר ולהמשיך לה רחמי' מהחכמ' העליונ' למתק גבורותיה ולמזגם ולמשוך מאור נצח הוד שבחכמ' למטה. ודע כי הכלי' הכלול' מקו' מוחותיה בת"ת שבת"ת וזרועותיה למט' במקו' נצח והוד שבו ונצח והוד שבה ימעט אורם מאד כי אין להם בית אחיזה למעלה וצריך להוריד אור נצח והוד שבחכמה בסוד עינים להאיר אליה ולפיכך אמרו נותן עיניו בו ונחזור לענינינו כי עובד' דקב"ה הוא סוד כוס של ברכ' וזה רצה ר"ש לפרש באלה. והשיבו אליהו ז"ל כי הדברים עמוקים מאד וזה הענין מדבר

בסדר האצי' ותחילתו כי חכמה קדומ' שבא"א היא הנק' סתימא דכל סתימין כי הוא מוח סתום דלא מתפתחא לל"ב שבינין כמו שבחכמ' שבז"א וכד בעא לאתגלייא ע"י תקוני' שהם סוד התלבשו' כדי שיוכלו לקבל אורו ועבד ברישא נקודה חדא הוא סוד אבא ואימא הות כלילה ביה והא סליק למהוי מחשבה כי הוא סוף מחשבה העליונה שביל דקיק דנחית מיוד עלאה וכאשר נתגלית למט' נעשה לה רישא ותקוניה ונעשי' מחשבה כמחשבה העליו' כי מה שהיה סוף בערך המחשב' העליונ' נעש' (ד"ש ד"ז ע"א) ראש עתה למט' ודמת' למחשב' העליונ' וזהו ודא סליק למהוי מחשב' (ע"ג) ואח"כ צייר בה כל ציורין בסוד בינ' שממנה הציורין בסוד וייצר. חקק בה כל גליפין הם השש קצוות שנחקקו בה וכל אלו הם כללות החכמה העליונה סוד אבא כלול מעשר עליונו' ובינה היתה כלולה בה בדקות רב וכאשר עלה ברצון המאציל להוציאה לחוץ יצאתה לחוץ בסוד חסד שבחכמה והוא בוצינא קדיש' סתימא כי שבעת הימים הם בוצינים ז' הנרות וחסד שבהם נמשך מחכמה שהיא קדר (נ"ל שהיא קדש). ולפיכך נקראת בוצינא קדישא סתימא כי הוא חסד עליון שבאבא והוא סתום בבחינת כל שאר החסדים שלמטה ממנה ויצאתה מתלבשת בחסד שבחכמה וזהו גו בוצינא קדישא סתימאה ונמצא שמתחילה היתה בינה כלולה בתוך חכמה והיא וחכמה כולם אחד עד חסד שבחכמה כי בה יצתה בינה מתלבשת בה כי ברישא דאבא לא היה ביניהם היכר כי זו כלולה בזו וזו כלולה בזו ואז נק' באדר"ז כללא דכולא ובדרוע' ימינא נגלית ויצתה בינה מתלבשת בו וזרוע הי על מי נגלתה על מ"י ודאי ובינה נקראת קדש קדשים כנודע ונפקא מגו מחשבה סוד רישא ולפי שחסד הוא ראש הבנין והיא נתלבשה בחסד שבחכמה עמיק' נקראת בנינא עמיקא ואיקרי שירותא לבנינא קיימא ולא קיימא כי גם שם בחסד אי אפשר להשיג אורה והיא קיימא ולא קיימא כי היתה נעלמת מהם ולא נכרה עמידתה שם לגמרי ונר' כאילו אינה עומדת וזהו קיימא ולא קיימא ואז נקרא' מ"י כי יש בה שאלה ומ"י בסוד בינה מתלבשת בחסד כי מ' בינה וי' חסד נמשך מחכמה וזהו מ"י והוא עמוק כי חסד עליון שבחכמה נעלם מאד. ולכן הוצרך להתלבש באור קדמאה שהוא לבוש יקר דנהיר והוא לבוש לחסד שבחכמ' ונמצאת בינה מתלבשת בחסד שבחכמה ובחסד שבז"א ועל ידי כן ברא אלה שהם הו"ק א"ל הוא חסד כנודע ה' הוא החמשה קצוות הרי אלה ואז נתגלה אור הבינה ונק' בשם אלהים והיה ראוי שיקרא אלה מ"י אלא שמי הוא מלמעלה למטה בינה בפנים וחסד שבחכמה מבחוץ מלבוש לו ואלהים ממטה למעלה כי הכונה להתגלות והיותר נגלה הקדימו כי מתחילה אלה ואח"כ י' ואח"כ מ' בינה כל אחד בתוך חבירו ונסתמה המ"ם ס' להראות הענין שהיא רביעא על בנין כדאיתא בפ' תרומה:

ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים כי אלהים הוא שם גילוי עד שאף לחיצונים נתגלה בשם זה כנודע וכל עוד שלא נמצאו הו' קצוות להתעלם בתוכם לא היה נקרא בשם זה כי לא היה אפשר לו להתגלות כי אם על ידי התעלמות בתוך שש קצוות אלו הנקראים אלה כי ההעלם הוא הגילוי:

ואינון דחבו בעגלא על רזא דנא אמרו אלה אלהיך ישראל הענין הוא כי רצו להפריד השש קצוות מבינה ולהורידם למלכות שנקראת י"ם בסוד הקליפות שהם בעשיה וכאשר יתחברו אותיות אלה שהם השש קצוות עם י"ם יהיה הכל אלהים וזהו קום עשה לנו אלהים והפרידום ממ"י וחברום אל הי"ם וזהו ענין קיצוץ בנטיעות להפריד שש קצוות מהבינה ולהורידם לבחינה אחרונה של מלכות הנקראת י"ם ולפיכך אמרו לאהרן שהוא מחסד שהוא יקום ויעשה אלהים כדרך שבינה לא נעשית אלהים אלא (ע"ד) ע"י חסד דהתעטף בינה באור קדמאה דהיינו חסד ונעשה אלהים כן היו רוצים להמשיכן למטה על ידי אהרן איש החסד ואין העולם מתקיים שהוא השש קצוות כי אם בהשתתפות מ"י שהיא אימא עלאה ונקראת אלהים. וכמא דאשתתף מ"י באלה בתחי' האצילות כן הוא תמיד אימא רביעא על בנין להעמידם וזהו מ"ש וברזא דא אתקיים עלמא ופרח אליהו ולא חמינא ליה כו'. א"ר שמעון על דא שמיא וחיליהון במה אתבריאו כו' פירוש כי עד עתה פירש רשב"י ע"ה שאל"ה הם שמיא וחיליהון סוד שית דרגין דכרסייא כדפרישית לעי' ואחר שגילה לו אליהו ז"ל שמ"י ברא אלה הוא בסוד שש שבאצי' אם כן שית דרגין דכרסייא בסוד מ"ה נבראו ולא בסוד מ"י ואעפ"י שאמרנו שאימא עלאה מקננא בג' ספירן עלאין זהו אחר שנבראו במ"ה וגם אינה תמידי' אלא מקננא לבד כד איהי רביעא על בנין תתאין סוד הנשמו' הנמשכין ממנה ויורדין לבריאה ומתגדלי' על ידה כדוגמת קן בעולם התחתון שהוא לצורך גדול בצים ואפרוחים לא זולת זה וזהו מקננא בג' ספירן עלאין הנז' בתקונין אבל בריאתם לא היתה אלא במ"ה והביא ראיה לזה מהכתו' שאמר כי אראה שמיך מעשי אצבעותיך שהם סוד כוס של ברכה דיתיב על חמש אצבען וכתיב מה אדיר שמך בכל הארץ סוד מ"ה והוא סוד שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א העולה מ"ה ומתלבש בעשר אותיו' בי"ס דבריאה סוד עשר גלגלי כרסייא. ואמנם אימא (ד"ש ע"ב) עלאה הנקרא' אש"ר דאתפשט' עד הוד להתלבש בשש קצוות ת"ת הנקרא שמים וזהו אשר תנה הודך על השמים ואז נקראת אלהים על ידי התלבשות זה וזה נקרא שמים וזהו על השמים איהו נסלקא בשמא וז"ש גם כן בגין דברא נהורא לנהורא ואתלבש דא בדא וסליק לשמא קדישא ה' עלא' שהיא בינה וע"ד בראשית ברא אלהים כי על ידי שש קצוות שהוא שית מבראשית ברא אלהי' ונקרא שמו אלהים והוא אלהים עלאה סוד בינה המתלבש' בשש

קצוות ת"ת כי אימא תתאה הנקראת מ"ה בהתלבש' בשש קצוותיה אינה נקראת בשם אלהים והטעם שאינה נקראת בינה אלהים אלא בהתלבש שש קצוותיה בשש קצוות הת"ת אבל אימא תתאה אין לשש קצוו' במה להתלבש וזמ"ש דהא מ"ה לא הוי הכי ואף שש קצוותיה שהם הבנין אין לה וזהו לא אתבני אלא ע"י ישראל בבואם לראות פני השי"ת כדבעינא למימר קמן כי אז ממשיכין שש קצוות עליונות למטה בתפלה ובדמעה כי שערי דמעה לא ננעלו. ויורדים השש קצוות כמו שהם בבינה שש מתלבשות בשש. והנה מנאה הם שש קצוותיה וקישוטאה הם סוד חסד עלאה שהיא מתלבשת בו בסוד יו"ד שבמ"י ואתקשטת במאני דכורא הם שש קצוות שבזכר שנתלבשו בהם שש קצוות הבינה כדפרישית. לקבלהון דכל דכר בישראל כו':

הנה הכלה בהתעוררות התחתונים והראות במקדש הרומז לה כל זכר בישראל תחזור היא להיות זכר ממש ולהתקשט במאני דכורא ולהראות בה ברית קודש כדמות הבינה שעם היותה נקבה אסתיימת בדכורא וזה בהתלבשה בשש קצוות הזכר אשר סיומם הוא היסוד ואז יקרא בינה בן י"ה הוא (דף יו"ד ע"א) והיא הכל דבר אחד וכן יהיה למלכות ע"י התעוררות התחתונים כנז' ועייל י' ואפיק ה'. והענין הוא כי כמו שאימא עלאה נגלית ונתלבשה בסוד חסד שבחכמה סוד יו"ד שבמ"י מפני היותה רחמים כן אימא תתאה נגלית ונתלבשה בסוד חמשה גבורות הנמשכות מגבורה שבת"ת ולמטה שהם חמש מפני היותה דין וזהו סוד ה' שבמ"ה התלבשות מ' תתאה בה' גבורות והם הם ה' שערים שנמשכין מן חמשה גבורות שבתוך חמשים שערי בינה וזהו ענין יתבא על חמש אצבען וכדפרישית לעיל. ועתה על ידי כל זכר יוצאין ה' גבורות אלו ונכנס יו"ד סוד חסד שבחכמה ומתלבש בו אימא תתאה כגוונא דאימא עלאה וגם שש קצוות שבבינה יתנו לה בהלואה מתלבשות בשש קצוות הזכר העליון ונעשית זכר ונקראת אדון וזהו את פני האדון ונעשית אלהים כאימא בתה. ודע כי מתחילה נחסרו לה ה' חסדים מן החמשים שערים להיותה דין ולפיכך נקראת מ"ה ובהיותה אלהים ועייל יו"ד נכללת בה' חסדים ואז היא מ"י שלימה מכל החמשים שערים כמנין מ"י ולכן נפרדו אלו העשרה מהמ' להיותה ה' גבורות נכללים בה' חסדים והם הם חסד הנמשך מחכמה כי שם שורש ה' חסדים אלו ויהיה פירוש הפסוק אלה אזכרה סוד שש קצוות שבבינה מתלבשות בשש שבת"ת שהוא הזכר ואזכרה הוא מלשון זכר. ואשפכה עלי כמד"א הביאו עלי כפרה והיא אימא עלאה. ועוד עלי על י' והיא יו"ד שבמ"י להביאה אצלה ויהיה אשפכה אשפוך ה' על י' והיינו דאפיק ה' ועייל י'. נפשי דא נפש דוד ודא מלכות ואימתי יהיה זה כי אעבור בסך כשייראו הנמנים שהם הזכרים כי אין הנקבות נמנים וזהו בסך. ואז אדדם

ואמשיכם למטה עד בית שהיא המלכות ואז תקרא אלהים וזהו סוד אני אמרתי אלהים אתם פירוש על ידיכם וכשחטאו בעגל והפרידו אלה ואמרו אלה אלהיך ישראל נשארה מ"ה שהיא בגי' אדם וזהו אכן כאדם תמותון כי ירדו למקום המיתה כי עד עתה היו בסוד הבינה הוא אלהים חיים. והנה כאדם הוא סוד שם אדנ"י העולה ס"ה כאד"ם מקום המל' ודי בזה. וזמש"ה והמה כאדם עברו ברית כי בעון העגל חזרו כאדם וכדפרי' ומאותו היום ואילך צריך תפילה ודמעה להחזירה אלהים בשלש רגלים בהראות כל זכר לפני ה' לפיכך נזכר מיד אחר פרשת העגל אלהי מסכה לא תעשה לך את חג המצות תשמור כו' ונזכרו שם כל החגים ואמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך כו' להורות כי לתקן עון העגל צריכים לשמור ג' רגלים אלה ולהראות כל זכר לתקן את אשר עותו בעגנ. ודע כי אף בשלש רגלים לא תהיה לגמרי כבינה כי שער החמישים יחסר ממנה ולא יהיה בה כי אם בהעלם גדול וזמש"ה ותחסרהו מעט מאלהים הוא שער החמשים הנכללי' במ"י שבאלהים. וזהו אדדם העולה מ"ט כי שער החמשים נתעלם מאד מהמידה אחרונה בעון העגל ודע כי שער החמשי' הוא (ד"ש ע"ג) חסד עי' שבה"ח הנז' וזה עמוק עמוק מי ימצאנו מ"י ימצאנו ודאי וזה נעלם ממשה כנודע ואפשר עוד לפ' כי אעבור בסך על ראש השנה שכל העולם עוברין בחשבון ובסך. אדדם עד סכות (ע"ב) בהראות כל זכר ותהיה בית אלהים כאימא עלאה. עוד יש לי לפרש כי אעבור בסך על ספירת העומר שנכללים שבעה תחתונות בשבעה עליונות. ואדדם העולה מ"ט כמנין שבעה שבועות להמשיכם מלמעלה למטה עד בית אלהים ושם נכללים שבעה בשבעה ואז תקרא אלהים ודי בזה כי פירושים אלו שלא כדעת רשב"י. ואמנם צריך אני לבאר עוד מהו אדכרנא בפומאי ושפיכנא דמעאי מהו התועלת בהזכרת הפה ובשפיכת דמעות ויהיה זה שרש לתפלה ולברכות ולבכיה ויתבאר עם זה מפני מה שערי דמעות לא ננעלו. והענין הוא כי האדם התחתון הוא דוגמת צורה עליונה ופיו כפה העליון ועיניו כעיני עליון וכאשר יתעוררו למטה יתעוררו למעל' וזה כי כללות הפה ירמוז לבינה לי"ס שלה פה למלכות שבה והשפתים לנצח והוד שבה והלשון ליסוד ולת"ת והשינים לל"ב נתיבות חכמה והחיך לחכמה שבה ולחי עליון ותחתון לחסד וגבורה שבה וגרון לבינה שבבינה הנה על עשר ספירות שבכללות הפה רומזים נעשר שבבינה עצמה ומה שלמעלה מן הפה בחכמה כי החוטם במלכות שבה תהלה עליונה ותהלתי תהלת י' עליונה אחטם לך והעינים נצח הוד שבה והאזנים חסד גבורה והמצח בינה שבה ובין העינים ת"ת בסוד הדעת והמוח חכמה עצמה דקרקפתא:

ורישא כתר והנה מן העשר דבינה יצאו קול ודיבור לחוץ שהם ת"ת ומלכות כי היא אם הבנים אמנם מעשר דחכמה לא נתגלה דבר כי הכל מחשבה לבד והכל סתים וכאשר יכוין האדם בביטוי שפתיו לגלות אור עשר דבינה למטה ולהמשיכם ממלכות עליונה שבבינה שהיא פה אל מלכות תחתונה אין ספק שיאירו אור גדול שבעה הנרות והרי הוא מוסיף כח בעליונים כי כמו שהוא מוציא קול ודיבור על ידי עשר שבפה כן יתעוררו עוד עשר שבפה עליונה להוציא קול ודיבור עליון מחודש באור נפלא ויאירו בשבעה הנרות ויחליפו כח באור גדול ונפלא והנה להיות כי אימא עלאה גם היא אתתרכת בחרבן בית קדשינו לפיכך נסתמו שערי תפלה הנמשכין מן הפה שהיא אימא עלאה כיון דאתתרכת ושערי תפלה הם השפתים נצח והוד שבבינה. וי"ה נסתלקה ונשארה אל"ם יונת אלם. ואמנם נצח הוד שבחכמה הם שערי דמעה ולז"א רב המנונא סבא ע"ה לבעל החוטם אני מתפלל שהם עשר שבחכמה אשר סופם החוטם כי הם לא ננעלו וכאשר יוריד האדם דמעות ויתכוין למתק הדינין הנה החכמה העליונה שהיא ימא רבא תמתקם ומתבסמים ביממא רבא כנו' ותרין דמעין הם שרש הדינין ושרש הקליפות אשר שרשם בחכמה בנצח והוד שבה ויתבסמו ויתמתקו ואין שטן ואין פגע רע והרחמים מתרבין והחוטם העליון מחזיר הדברים אל שרשם בסוד וירח ושם מתמתקין ולפיכך שערי דמעה לא ננעלו כי עולין לעשר שבחכמה. והעשר שבחכמה ממתקין הדינין ונחתין תרין דמעין שבנצח והוד שבה למתק הדינין והקליפות ואם תשאל ואיך אפשר והרי אני רואה כי הדמעות הולכין לאיבוד באדם התחתון ומבשרי אחזה אלוה באדם העליון ואיך יורדים לים הגדול שהוא חכמה ואני רואה אותם יורדין למטה מן החכמה דע כי זה בסוד עשר שמלמטה למעלה בסוד א' יו"ד בראש ויוד בסוף ובסוד יאהדונהי יוד (ע"ג) בראש יו"ד בסוף עשר מלמעלה למטה ועשר מלמטה למעלה ושני דמעות אלו יורדין לחכמה תחתונה שבעשר שמלמטה למעלה (נ"א שמלמעלה למטה) ושם מתמתקין ומתבסמים והוא הוא ימא רבא חכמה שבעשר שמלמטה למעלה כי שם שרש הדינין והקלי' בסוד הדין מלמטה למעלה נוקבא כנודע ומתחברין אלו החכמות שם על ידי תרין דמעין אלו שהם תעלומות חכמה עלאה דתחות כתרא עלאה בסוד מלמעלה למטה כי שם גם כן שרש הדינין והקליפות בדקות רב והעלם גדול ולפיכך נקראים תעלומות חכמה ויורדין אל חכמה תתאה ותחות כתרא תתאה בסוד ממטה למעלה ומתבסמין זה בזה נצח והוד שבחכמה עליונה בנצח והוד שבחכמה תחתונה והנה הוצרכה המלכות לשתקרא אלהים לשתי בחינות אלו ראשונה הדמעות להשבית הקליפות והדינין מצד החכמ' כדפרישית ולהסיר ה' ולהכניס י' מצד החכמה והשנית להמשיך לה שש קצוות

של בינה על ידי הזכיר' בפה הרומז לבינה כדפרישית ודי בזה. ודע כי קין והבל הם הם תרין דמעין דנחתו לתתא במלכות קין שרש הקליפות והבל שרש הדינין והבל (ד"ש ע"ד) אתבסם בשקועא דימא רבא והוא חכמה תחתונה דמבסמא דמעין עלאין אבל קין למטה דינא תקיפא שקעיה בנוקבא דתהומא רבא ולא אתבסם כלל ושני נקבי החוטם הם מקום לשני שרשי' אלו כי כולן נמצאין במלכות בין למעלה בין למטה וכאשר יתקנו התחתוני' ענינים ותריח ריח תפוחין קדישין נצח והוד ממקום הקדש נתבסמו כולן והשני נקבים יהיו רחמים ולהיות כי סוד (נ"ל כי הוד) שרש הקליפות בחרבן הבית אשר בו משלו הקליפות נאמר והודי נהפך עלי למשחית כל היום דוה והנה אף וחימה בשני נקבי החוטם אף מקום הדינין וחימה מקו' הקלי' והם הם קין והבל וקין הרג להבל ואמר לית דין ולית דיין וכנגד זה משה הרג לחימה ונטל הקליפות ממקו' הקדש שהרי משה הוא הבל כנודע ולפיכך נאמר עליו כשקראתו משה כי מן המים משיתיהו כי המים הרו וילדו אפילה ודי עתה בזה כי עוד אאריך בזה בע"ה:

אמר ר' אלעזר שתיקא דילי בנא מקדשא לעינא ובנא מקדשא לתתא כו' ירצה בנא מקדשא לעילא היא בינה מקדש עליון בהתלבשה בת"ת בשש קצוותיו ובנא מקדשא לתתא מקדש תחתון מלכות בהדמותה לבינה להקרא אלהים כגוונא דילה וכל זה על ידי שתיקת ר' אלעזר ואמנם מ"ש בה ר' אלעזר היה במקדש תחתון הנקרא סלע כנודע. והכונה היא כי דברי תורה כאשר יוצאין מפי האדם האומרם ובפרט אם הוא אדם רשום ונשמתו מן האצי' הנה דבריו יעשו רושם למעלה כפי חשיבות נשמתו ויתקנו האצילות העליון ויעשו שלום בפמליא של מעלה שהיא בינה ובפמליא של מטה והיא מלכו' וכפי הדברים הנאמרים יתקנו למעלה אם שמים חדשי' ואם ארצות (נ"א כפי שורש לימוד) כמ"ש רשב"י לקמן כי אם דבריו בסודו' העליונים ובאצילות הקדוש הנה יתקן באצילות במדה אשר דבר בה להכין אותה ולסעדה כי לפי שדבר בהן ר"ש בבינה ובמלכו' נבראו ונתקנו שתי העולמות בינה ומלכות וזה ברור ומזה נקיש לשאר דברי תורה:

ע"ד אמר ר' שמעון מכאן ולהלאה שלימו דקרא דכתיב המוציא במספר צבאם תרין דרגין אינון דאצטריך למהוי רשים כל חד מנייהו כו' הנה ב' מדרגו' אלו ראש הבנין העליון וסופו העליון להשפיע והתחתון לקבל העליון נעלם והתחתון נגלה העליון נשמה לבנין והשני נשמה למה שלמטה ממנו וזהו דא עלאה ודא תתאה ושניהם רשומים ומפורסמים זה בעליונים וזה בתחתונים וזה נרשם בעליונים להעלימו וזה נרשם בהם לגילויו כי זה עלמא דאתגלייא וזה עלמא דאכסייא כנודע והנה בכל מקום שיש ה' יתירה לפעמים יורה על ה' עלאה ולפעמים יורה על ה' תתאה והנה המוציא במספר הוא על ה' עלא'

שאין כמוהו כי הוא מחיה את כולם והוא המוציאם במספר כי בבינה נכללים הששׁ קצוות כללות רב עד שעולים לס' רבוון וז"ש במספר שתין ריבוא אינון דקיימין כחדא כי כולם עומדין בבינה בהעלם גדול והוא מוציאם למטה למינם באצילות ובבריא' וביציר' ובעשיה והם נמשכין מהעליונים ונקראים צבאם כי מכחם נמשכים למטה ולזה אמר ואפיקו חיילין לזיניהו דלית לון חושבנא. לכולם בין אינון שיתין בין כל חיילין דלהון בשם יקרא מאי בשם יקרא כו':

דע כי אחר האצילות צריכין הנאצלים קיום והעמדה שיעמדו תמיד באותו השפע והאור ולא יסתלק מהם לעולם וזהו ענין קריאת שם בכל מקום וכמ"ש למטה אדכרנא שמי לאתקיימא ואמר ר"ש כי אין הכונה כאן לקרות להם שם אחר צאתם לחוץ להעמידם וז"ש לאו הכי אלא על עיקר יציאתם דבזמנא דדרגא דא לא סליק לעילא ואיקרי מ"י לא אפיק טמירין לזניהו אע"ג דהוו טמירין ביה כי הנה כל עוד שלא נבראו ששׁ קצוות הת"ת להתעלם בהם כדפרישית לעיל לא יצאו ששׁ קצוות הבינה לחוץ כי לא היה אפשר להשיגם מרוב העלמם וז"ש לא אוליד ולא אפיק טמירין לזניהו והנה אמר שני דברים לא אוליד ולא אפיק. כי אוליד הם ד"ו פרצופין ת"ת ומלכות מלכות כלולה בת"ת ואפיק טמירין לזניהו הם ו"ק הבינה המתענמין בששׁ קצוות הת"ת. ואל יקשה בעיניך כי לפי מה שכתבנו ברא אלה הם ששׁ קצוות הת"ת ואוליד הוא גם כן ת"ת ומלכות אם כן תרתי למה לי כי הענין עמוק מאד ומתבאר עם מה שכתבנו למעלה כי אימא עלאה האצילה ששׁ קצוות הת"ת להתעלם בהם וזהו מי ברא אלה ואלו היו טמוני' בה בהעלם גדול בסוד ו' שבתוך ה' עלאה והוא"ו שבתוך הה' אין לו ראש כי לא היו לו רק ששה קצוות וכאשר עלתה הבינה לחכמה לקבל ממנה אור בסוד העיבור נתעברה בששׁ קצוות אלו והמשיכ' להם אור מן החכמ' ונעשו' החג"ת חב"ד (ד"ש ד"ח ע"א) והנה"י נעשו חג"ת וחב"ד הם ראש הוא"ו ולפי' הוא"ו שבשם יש לה ראש כי כאשר הוליד' אותו נעש' באופן אחר והגדיל ע"כ ירים ראש ובתוכם נתעלמו ו"ק הבינה. וזהו פירוש דבזמנא דדרגא דא לא סליק לעילא לחכמה להגדיל אור ששׁ קצוות אלו ולעשותן חב"ד חג"ת והם הם ז"א:

והנה ששׁ קצוות אלו מתחילה הם משך הזרע משך הואו היורד מחכמה ונתעברה הבינה (דף י"א ע"א) ואשתהו בגווה תריסר ירחי עד שנעשו שנים עשר חסד כלול מחכמה וגבורה מבינה ות"ת מדעת ונצח מחסד והיד מגבורה ויסוד מת"ת ולפיכך הוצרכו לעמו' שנים עשר חדש וזהו ויתעבר ה' בי בי דייקא בגמטרי' י"ב והם י"ב גבולי אלכסון והם שנים עשר צירופי שם בן ארבע ויצאו לחוץ בסוד ו' שבשם ולפיכך אי אפשר להזכיר ו' אם לא בו' אחרת עמה ואחר שיצאו ממנה נתלבש' בהם ששׁ קצוותיה בששׁ קצוות אלו

ואם לא היה שנבראו ו"ק אלו שהם הוא"ו משך הזרע לא היה אפשר להוליד ולהתעלם בהם כי בהם עצמם נתעברה והולידתם ואח"כ נתעלמה בהם ומיד שנבראו שש קצוות אלו שהם אלה נקראו אלהים ונתעברה בהם והולידתם והוציאתם בשלמות יותר ממה שהיו כי הגדילו כדפרישית ואלו הם הנטיעות שהיו כקרני חגבים והגדילו בי"ב ירחי וזהו אפיק לון בשלימו ולפיכך הוה עובדא דאשתהי תריסר ירחי ואכשר רבה תוספאה דוגמת האדם העליון. ולפיכך אל"ה למעלה ממ"י להורות על סוד העיבור שנתעברה בהם ונכנסו לתוכה כדפרישית ויצאו לחוץ בשלמו' כדפרישי' הנה אם כן אין שם זה לא לס' ריבוא ולא לחיילין דלהון לקיימם אחר צאתם אלא שם זה לבינה להאציל האצילות ולהוליד ולהוציא טמירין כדפרישית כי בלתי שם זה לא היה לה אפשרות להוליד ולאפקא טמירין וזהו בשם יקרא בההוא שם דיליה דאיהו אלהים קרא ואפיק כל זינא בין באצילות בין בבריאה בין ביצירה בין בעשיה לאתקיימא בשלמות זה כי על ידי שם זה נתקיימו גם כן אחר צאתם ולא חסרו מס' ריבוא אפילו אחד כדאמרינן לקמן איש לא נעדר והכל על ידי שם אלהים שבבינה ולפי שזה נרא' קצת דוחק שמפשט הכתוב שאומר לכולם בשם יקרא נראה שהשם הוא להם ולא לבינה לז"א כגוונא דא ראה קראתי בשם בצלאל שאין שם זה חוזר על שם בצלאל הנז' בכתוב אלא על השי"ת שהזכיר שמו הגדול לתת קיום והעמדה ושלמות נפלא אל בצלאל כדי שיוכל לעשות המשכן ושיבין סודותיו וכמ"ש ז"ל יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ. ואמנם הזכרת שם זה הוא להמשיך עשר ספירות מעשר אותיות שבשם על נשמת בצלאל באופן שתהיה נשמתו כלולה מעשר בלי התלבשות ושיהיה לו קיום והעמדה לקבל האור הרב ההוא וכמ"ש ואמלא אותו רוח אלהים כו':

מרוב אונים מאי מרוב אונים דא ריש דרגין דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה בארח סתים. ריש דרגין היא חכמה ראש המדרגות כי כתר נעלם מאד ואף חכמה קדומה נעלמה מעיני כל חי כי אף יסוד שהוא כל חי המושך הטיפה זרעית מן המוח שנקרא חכמה אינו מושך מחכמה זו הקדומ' כי נעלמ' ממנו אלא חכמה זו היא הנקראת שירותא ראש המדרגות והיא הנקראת אבא ונקראת חכמה זו רוב אונים כי כל הרצונו' שהם הנקראי' רעותין כולם עולי' עד שם בין דז"א בין דנוקביה בין דאימא עלאה כי מצח דז"א ומצח דנוקביה ומצח דאימא עלא' כולם בהתגלות המצח העליון הנקרא רצון עולות עד חכמה זו לקבל משם האור העליון על ידה ועולים עמה בארח סתים על ידי התעלמם בתוכה כי לא יוכלו (ע"ב) לקבל אור הרצון העליון אלא באמצעותא ובה עולי' ומתעלי' להרבות אורם ומתלבשים בה ומתעלמים בתוכה כדי שיוכלו לקב' אור מצח' דעתיק'

הנק' רצון כנודע וזהו פי' ואסתלקו ביה בארח סתים ולפי שרצון העליון אתגלי ביה חסד עלאה ואתפשט בדיקנא עד מזלא ואתגלי בפומא דאמה כדאית' באדרא. והנה הטיפ' הזרעי' הוא החסד דאתגלי בפומא דאמ' ומבסם לנוקבא ונקראת טיפה זו און כמש"ה וראשית אוני והיא הטיפה זרעית ראשונה כנודע ובנימן הוא המושך הטיפה זרעית בנוקבא ממטה למעלה ולפיכך נקר' בן אוני וכל הטיפות הזרעיו' המושכו' מן הרצונו' ונקראי' אוני' כוצם באים עד חכמ' זו כדפרשית ולפיכך נקרא רב אוני' דסליק ביה רעותין עלאין ותתאין שהם האוני' כדפרשית. ואמיץ כח דא רזא דעלמ' עלאה דאסתלק בשם אלהים כדאמרן:

הנה זו היא בינה בשש קצוותיה דאסתלק בשם אלהים כדפרישי' (ד"ש ע"ב) ובינ' היא כח מחכמ' כח מ"ה וכח זה הוא חסד כד"א ימינך ה' נאדרי בכח כי בינה נתלבשה בחסד שבחכמה והיא יו"ד ממי כדפ' ועל ידו נתלבשה בשש קצוות ואסתלק בשם אלהים כדפרישי' והכונה היא כי להוליד ס' ריבוא דעלמא עלאה ולאפקא טמירין לזניהו הוצרכו כל הרצונות לעלות עד שם בחכמה שהוא או"א עלאה קבלה כל הטיפין ונתעבר' בהם והוציאתם לחוץ בשלמו' וזהו פי' מרוב אונים ואמיץ כח כי מחמת רוב אוני' שהוא אבא ואמיץ כח שהיא אימא הוציא במספר צבאם ולא נעדר מהם איש מהס' ריבוא עליוני' כי אין שם מגיע פגם ולא חטא ולא הסתלקות אור כלל ולפיכך אעפ"י שחטאו ישראל במדבר לא חסר מנין זה דוגמת עלמא עלאה שאין שם הסתלקות אור וידוע הוא כי דור המדבר מעלמא דיובלא הוה וס' ריבוא דישר' כנגד ס' רבוון דילי' ולפי' איש לא נעדר מהם דוגמ' העו' העליו' וזה ברור. וצריך אני עתה לבא' מ"ש למע' כגונא דא המוצי' לחם מן הארץ המוציא ההוא דאשתמודעא דא דרג' תתאה וכול' חד כי דברים אלו נראין כסותרין מ"ש בפ' תרומה דקס"ח ע"א מ"ט המוצי' ולא מוצי' דהכתי' בורא ולא הבורא עושה ארץ ולא כתיב העושה ארץ מ"ט הכא המוציא אלא כל מילין דאינון מרזא דעלמא עלאה סתירה אסתרא ה' מתמן להתחזאה דהא מעלמא גניז' וסתימ' וכל מילין דאינון מעלמא דאתגליי' יתיר כתי' בהא דכתי' המוציא במספר צבאם הקור' למי הים כולהו מרז' דעל' תתאה איהו כו' ע"כ הנה נראה בהדיא שגם המוצי' במספר צבאם מרז' דעלמ' תתא' הוא ונמצא דבר זה סותר דברי רשב"י שא' שהמוצי' במספ' הוא דרג' עלאה וצריכין אנו לבא' מא' זה בהתכ' לשונ' ומתוכו יתבא' תי' לקו' זו הנה הוקש' לי שינוי הל' כי בכל מקו' או' בורא עושה והיה ראוי שיאמר ג"כ פה מוצי' לחם וכו' מ"ט דא' הכא המוצי' ותי' כי כל הדברים שהם נעלמו' מן עולם הבינ' עצמ' בסוד היותה מ"י קודם שנק' אלהי' וזהו מרזא עלמא עלא' סתירה ולא אמר מרזא דעלמא עלאה לבד וכן למטה

אמר לאתחזאה דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו בסוד מי שהוא מורה על העלם קודם שנקראת אלהים ולפיכך נסתרה ה' משם כי ה' מורה עליה שעשתה איזו פעולה חוצה לה. (ע"ג) אבל כשהוא מדבר בעצמות ההיא ובחלק מן חלקיה אי אפשר להזכירה כי עדין אינה ה' עד שתגמר. ולפיכך נסתרה ה' משם ולכן כשאמר בורא השמים לא אמר הבורא כי הכונה על ת"ת שבבינה עצמה וכן עושה ארץ על המלכות שבבינה עצמה ואינה נקראת ה' אלא בהיות בה שתי מדות אלו ת"ת ומלכות בסוד ה' ד"ו והמאציל בה שני מדות אלו הוא חכמה. ולפיכך נסתרה ה' משם כי מורה על גבוה מעל גבוה המאציל בבינה עצמה מדות אלה וזהו דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו האמנם הדברים הנגלים יותר בסוד בינה הנקרא' אלהים כתיב בה"א כי כבר נגמר אצילותה ונקראת אלהים להוליד ולאפקא טמירין לתתא ורוצה לגלות הדברים הנעלמים בה ולהוציאם לחוץ כגון המוציא במספר צבאם המורה על דאפיק טמירין וכן הקורא למי הים הוא סוד התפשטות מ"י החכמה העליונה הנקראת י"ם על פני ארץ היא מלכות כל אלו הכונ' בהם גילוי יותר ממה שהיו והתפשטות למטה ולפיכך הוא בה"א וזמ"ש וכל מילין דאינון מעלמא דאתגליא יתיר כתיב בה"א כו' כלהו מרזא דעלמא תתאה איהו לומר שכולם הכונה גילוי והתפשטות למטה ולא מרזא דעלמא תתאה ולא אמר דרגא תתאה כמ"ש כאן נמצא שמ"ש כאן ומ"ש בפ' תרומה הכל הולך אל מקום אחד ואינם סותרין זה את זה שכולם מתאימות כי כאן אמר המוציא דלית דכוותא הכונה על בינה שנקראת בשם אלהים לאולדא ולאפקא טמירין לגלות ולהתפשט. וזהו עצמו שאמר בפ' תרומה כל מילין דאינין מעלמא דאתגליא יתיר וכדפרישית ואמנם מ"ש בפ' תרומה ואי אכתיב בשמא איהו בה"א הכונה לומר שכאשר נכתבה הה' בשם כגון האל הגדול אין הכונה בה"א הפועלת בשם כמו המוציא הקורא שהה' היא המציא' והקוראה למי הים אלא השם פועל בה"א כי האל הגדול הכונה בחסד הפועל במלכות וכן הגבור בגבור' הפועלת במלכות וזה איהו בה' והכא דאיהו בארח סתים שכתב המוציא ולא הזכיר על ידי שם מי הוציא הכונה היא ע"י מלכות עצמה וזהו מרזא דעלמא תתאה איהו כיון שלא נזכר שום שם לא גדול ולא גבור. עוד אפשר לפרש ואי אכתיב בשמא איהו בה' לומר שאם נכתבה בשם ה' כמו האל הגדול אין הכונ' במילין דאינון מעלמ' (ד"ש ע"ג) דאתגליא יתיר אלא איהו בה' כלומר עלמא סתירא נרמז בה' ולא מעלמא דאתגליא והכונה כי הה"א שהיא בינה עצמה בסוד מ"י פועל בחסד שבה וחסד שבה גובר על שאר ספירו' שבה וכן הגבור על זה הדרך ודי בזה ומכל מקום עיקר הפירוש המוציא במספר ביאר על ידי מה מוציא ואמר במספר שהוא סוד קול דנפיק משופר כמו שביאר ריש פ' פקודי

וכן הקורא למי הים פירש ואמר ה' צבאות שמו אבל כאן אמר המוציא ולא פירש על ידי מי וז"ש שאורח סתים הוא ממלכות עצמה בסוד מלכות שבה:

(כך מצאתי בס' אשמורת הבוקר ד"ח ע"ב קודם זה המאמר מהזוה"ק ד' ב' ע"ב וז"ל דע לך אחי כי האותיות הם אורות מבהיקים ומזהירי' וכונת כל אות ואות שהיה רצונו לשיברא העולם הוא (ע"ד) התפשטות אורה והתגלותה בעולם ולכן כל אות ואות היה רצונה לשיברא בה העולם כנז' לקמן בפ"י אות נו"ן ודע כי האותיות בהיותן בבטן מ"י אימא עלאה כיון שיצאו יצאה האלף תחי' ואח"כ ב' ואח"ך ג' עד תי"ו וכיון שיצאה התי"ו באחרונה היא היתה ראשונה שהיא היתה אצל הבינה והיו האותיות אצל הבינה עד תשר"ק וזה סדרן כי אצל הבינה היתה תי"ו ע"ז הדרך תשר"ק צפע"ס נמלכ"י טחז"ו הד"ג ב"א ולפי"ז שהיוצא ראשון הוא אחרון והיוצא אחרון הוא ראשון ולפי שהתי"ו יצא באחרונה היא היתה ראשונה לפי שהיתה קרובה לבינה ולזה היא שאלה בראשונה ואחריה ש' ואחריה ר' ואחריה ק' וכן כולם עד ב' וכנז"ל לקמן):

שם בדף ב' ע"ב וז"ל והועתק גם מכ"י הרב הגדול זלה"ה:

בראשית רב המנונא סבא אמר אשכחן אתוון בהפוכא בית בקדמיתא ולבתר ב' בקדמייתא היינו בראשית ברא לבתר אלף בקדמיתא ולבתר אלף בקדמית' היינו אלהים את לבתר. אלא כד בעא קב"ה למברא עלמא כל אתוון סתימין ותרין אלפין שנין עד דלא ברא עלמא הוה מסתכל קב"ה ואשתעשע בהו כד בעא למברי עלמא אתו כל אתוון קמיה מסופא אריש‌יהו כו':

הנה הרגיש שתי קושיות אחת היפוך האותיו' ב' קודם א' ועוד כפל האותיות שני פעמים א' ושני פעמים ב' ולז"א שכשרצה הקב"ה שהוא הבינה להוציא שש קצוות הנקראת עלמ' כנודע ומשם נשתלשלו המדרגות עד עולם הזה השפל היו כל האותיות סתומות בבינה כי שם נצטיירו ונרשמו האותיות ולא יצאו לחוץ עדין ותרין אלפין שנין עד לא ברא עלמא הם חכמה ובינה שבז"א מוחין דיליה והוה מסתכל קב"ה שהוא בינה ואשתעשע בהו שהן מיין נוקבין שבה כמו שהמלכות נשמות הצדיקי' שמשתעשעת בהם הם המיין נוקבין שבה כן האותיות לבינה ונמצא כי כל האותיות היו בבינה עליונ' הנקרא אימא עלאה ונמשכו עד בינה תחתונה שבז"א והיתה אימא עלאה משתעשעת בהם בסוד מיין נוקבין וכאשר עלה ברצון בינה להאציל שש קצוות שבז"א הנקרא עלמא וכן משם ולמטה עד סוף המדרגות. אתו כל אתוון קמיה מסיפא אריש‌יהו כי כאשר נחקקו האותיות קודם יצתה א' ואח"ך ב' וכן כולם ויצתה ת' באחרונה והיא סמוכה אל הבינה כי היוצא ראשון הוא אחרון לבינה ולפיכך עאלת את ת' בראשונה בבינה עצמה

ועוד כי מתחילה נבראת א' על יד בינה ואח"ך נבראה ב' על ידי בינ' בהתלבשות א' וכן הג' בהתלבשות א"ב וכן ד' בהתלבשות אב"ג וכן כולם עד ת' וזה טעם המספר ונמצאת אות ת' נבראת על ידי מסכים הרבה וקרובה אל הקליפות ולפיכך תי"ו חיים תי"ו מות. ולזה עאלת ת' כי ההעלם הוא הגילוי ועל ידי רוב מסכיה יושג אור המאציל העציון בעולם השפל הלזה ולכן היותר נגלה עאלת בקדמיתא שיברא בה העולם כדי שיוכלו להשיג אור העליון ובג"ד תי"ו היא חותמא דגושפנקא סוף אותיות אמ"ת כדאמרינן בתר הכי והחותם כשחותמין בו הראשון הוא אחרון כן הוא (דף י"ב ע"א) אות ת' אחרונה לחותם וראשונה לנחתם והאותיו' היו בבינה כסדר ונתרמז אחרי אלפין שנין בהפך ולפיכך עאלת תי"ו תחילה קמי בינה עלאה וכן כולם ומהו ענין חותם זה ולמה נבחרו ג' אותיות אלו לחותם. כי כמו שת"ת בעשר ספירות מכריע למעלה בסוד הדעת ובאמצע בסוד ת"ת ולמטה על ידי היסוד ולפיכך נקרא ת"ת אמת ראש הספירות ואמצען וסופן כי הוא מכריע בראש הספירות ובאמצען ובסופן כן בכל ספירה וספירה אחר שהיא כלולה מעשר. ת"ת שבה מכריע בה למעלה בסוד הדעת שבה ולמט' בה בסוד יסוד ומלכו' ובאמצע' (ד"ש ע"ד) בסוד ת"ת וזהו חותם שבו נחתמו כל הספי' בכלל וכל ספירה בפרט בעצמות' להיו' לה מכריע למעלה בראשה ובסופה ובאמצעית' וכן בבינה עצמה כאשר נחקקו בה האותיות בסוד עשר שבה בחכמה שבה שבעה ובבינה שבה שבעה ובדעת שבה שמנה וכן בחסד שבה שבעה ובגבורה שבה שבעה ובת"ת שבה שמנה וכן בנצח שבה שבעה ובהוד שבה שבעה וביסוד שבה שמנה בסוד נשמה ורוח ונפש. ובמלכות שבה נעשה להם גוף לשיתלבשו בהם נשמה ורוח ונפש וכל זה בבינה עצמה. הנה אות א' מכרע' לכולם למעלה בסוד הדעת ואות מ' מכרעת בכולן באמצע בסוד ת"ת ואות ת' מכרעת בכולן למטה בסוד ת"ת על ידי יסוד במלכות וכיון שאם הבנים היא כך כולם נחתמו בחותמא ע"ד זה כי ממנה יצאו וזמ"ש דאנא חותמא דגושפנק' דילך אמת ואת אתקריאת אמת שהוא ת"ת שבבינה המכריע בכל חלקיה ואמרה ת' שראוי שיברא העולם שהם ו' קצוות דז"א בסוד ת"ת על ידי היסוד שהוא המכריע האחרון שבבינה ומשם ימשך להם האור להחיותם. ואמר לה קב"ה שהיא בינה שעם היותה קדוש' ממקו' הקדש הנה מצד היותה הכרעה אחרונה הרחמים מועטין והדינים גוברים וימשך ממנה מיתה לאנשים צדיקים שקיימו התורה מאלף ועד תי"ו על ידה מפני שלא מיחו ברשעי' כנודע ולפי שהכרעה אחרונה שם הדינין גוברים ביותר ושמה הרשע וצריך הכרע' לצד הטוב ולמחות ברשעים והם לא עשו כן נענשו בה וזמ"ש וברשימו דילך ימותון ועוד שגם

הכרעה זו אחרונה תהיה לצד דינא תקיפא כי שם מקומה ותהיה חותמא דמות ולפיכך אין ראוי לברא העולם בהארה זאת המועטת כי יגברו הדינין ויתקלקל העולם:
עאלת את ש' קמיה אמרה קמיה ריבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא כו' (ע"ח של"ה פ"ג) הנה צורת ש' מורה על שלשה אבות המתיחדין במלכות על ידי יסוד כד"א כרוה נדיבי העם במחוקק דא יסוד והיא סוד נקודת ציון שבה הנעשית על ידי האבות הנכנסין בה ביסוד ועושין לה נקודה זו כנגד היסוד כדי שיכנס בה היסוד הקדוש בסוד בתולה שפתחה סתום ובעלה עושה אותה כלי וזהו באר חפרוה שרים חפרוה ממש כרוה נדיבי העם כרוה ממש ולפי' נקראת שדי המורה על היסוד כנז' והנה למעלה בנקבה נקרא שדי בין שדי ילין ברפה רחמים ולמטה שדי בדגש דין כי שמה חמשה גבורות ולמעלה הוא מקום היסוד האמיתי ולמטה מקום היסוד שנשתלשל והגדיל וזה רחמים וזה דין ועלתה (ע"ב) ש' לעולם הבינה שיברא העולם בבחינה זו שהיא בחי' התפשטות אור עליון לתקן נקודת ציון שבה לאסוף ה' גבורות אל מקום אחד והיתה התשובה יאות אנת כנגד חסד וטב אנת כנגד גבורה וקשוט אנת כנגד ת"ת אבל הואיל ואתוון דזיופא שהם ק"ר כי ק' דוגמ' ה' מזויפת כקו"ף בפני אדם ור' דוגמת ד' מזויפת וכמו שיש למלכות שתי בחינות אם בחינת ה' ואם בחינת ד' בסוד ה' ד' הוות וכן ש' בבחינת נקודת ציון שבה ומאותיות אלו נעשות שדה. שדה תפוחים כן סטרא אחרא יש לה בחינת ק'. ובחי' ר' ובחינת ש' נקודא אמצעית דסטרא אחרא ונעשי' שקר והנה בעולם הנגלה יש שתי נקודות נקודת ציון אמצעית הישוב כנגד מלכו' ונקודת גן עדן אמצעית כל העולם כנגד בינה. וכנגדם שתי שינין בתפילין ש' דתלת ראשין כנגד נקודת ציון שבמלכות וש' דארבע ראשין כנגד נקודה אמצעית שבבינה וזו נעלמה מאד ולפיכך היא של ד' ראשין כי ע"י אבו' שבאבא עלא' עם סוד הדעת נעשה לה נקודה זו והם הם שחפרוה וכרוה והיא היא מ' פתוחה שיש לה ד' ראשין שהם ד' כותלין ויש לה פתח פתוח למטה והה' תתאה יש לה ג' כותלים דוגמת ש' של ג' ראשין ופתחה בצדה למעלה וזהו ופתח התבה בצדה תשים ולסטרא אחרא וש לה נקודה אמצעיתא נקודת המדבר ונעשית לה נקודה זו על ידי ש' דוגמת הטהורה נקודת מלכות ולפיכך אמר הואיל ואתוון דזיופא נטלין לך למהוו עמהון לחפור בור שאין בורות נשברים דסטרא אחרא ואם היה העולם נברא בשי"ן היו גוברין הקליפות וסטרא אחרא כי ממנה קיומם והעמדתם דלית סטרא אחרא דלית ביה נהירו דקיק מסטרא דקדושה ומה גם בחפירת הבאר כי אי אפשר בלא טיפי דמים והם טהורים ויורדים למטה לסטרא אחרא ומהם יש קיום להם:

ודע כי בזווג עליון כשנתקנה כלה העליונה יצאו טיפי דמים תחילה ואז נאמר ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום ממש דינין וכן כשנתקנה כלה התחתו' נאמר בה ואלה (ד"ש ד"ט ע"א) המלכי' אשר מלכו בארץ אדום ותי' הכלה העליונה נעלם בעיני שלמה וכמ"ש דרך גבר בעלמה כי קרא' עלמה להיותה נעלמת וגבר דא משה בסוד ולא ידע גבר ית קבורתיה ומשה סוד הדעת הנכנס בעלמה הנעלמת ודי בזה. והנה אין לסטרא אחרא כי אם נקודה אחת כנגד נקודת המלכות ואין להם נקודת הבינה כי אין להם אחיזה בה רק יש להם אחיזה בנקודת המלכות ונטלי לה אתוון דזיופא ולפיכך לא נברא העולם בשין:

מכאן מאן דבעי למימר שקרא יטול יסודא דקשוט בקדמיתא כו' הכונה היא דלית סטרא דמסאבא שאין בו נהירו דקיק מסטרא דקדושה ונמשך להם מיסודא דקשיט סוד ש' שהוא קיבוץ ה' גבורות בנקודתה ומגבורות אלו נמשך למקום השקר כי מעיין אחד הוא והתורה טמאתו והתורה טהרתו כנודע והנה השין היא אות דקשוט את דאבהתן דאתייחדו בה כי אבות העליונים נתייחדו ביסוד וחפרו הבאר ועשו לה נקודה זו בסוד בעל העושה (ע"ג) כלי לכלה ומכלה נעשית כלי בסוד יסוד הנכנס בה צורת י' זעיר' ודע עו' כי האבות בזכר הם חג"ת כנפיהם פרודות למעלה ובנקבה נעשין חב"ד חשובות כאחת ומתייחדות בה ביסוד ג' מוחין. וזהו דאתייחדו בה וק"ר אתוון דאתחזיאו על סטרא בישא אינון כו':

הנה ק' דוגמת ה' ור' דוגמת ד' והכונה היא כי ה' עלאה הו' שבה היא סוד ת"ת דאתעברא בברא בוכרא וה' תתאה הוא סוד בנימין הצדיק ו' סוד מטטרון ונמשך כנגד הה' לבד ואינו יוצא לחוץ לקליפות וסוד ק' סוד סנדלפו"ן מלאך אש ראשו למעלה ונמשך למטה בקליפות סוד אופן אחד בארץ עולם העשיה ולפיכך ו' שבתוך הק' ארוכה ויוצאה לחוץ לקליפות בסוד סנדלפו"ן הנמשך ויורד למטה בעולם העשיה כדפרישית וכן ד' במלכות סוד יסוד המתחבר עמה ונעשית ד' על ידי נקודת י' זעירא היושבת בגג הריש ונעשית ד' בסוד אחד ובבינה סוד הדעת והר' היא סוד הסתלקות היסוד ונעשית אחר סטרא אחרא אלהים אחרים ולפיכך הם אתוון דאתחזיאו על סטרא אחרא ובגין לאתקיימא נטלין את ש' בגוויהו דלית סטרא דמסאבא דלית בה נהירו דקיק מסטרא דקדושה ואין להם קיום זולתו וזהו מ"ש ובגין לאתקיימא נטלי את ש' בגווייהו והוי קשר:

הנה יש הפרש בין קשר לשקר כי שקר הוא סוד הפיתוי דמפתי לה לנוקבא על ידי קליפת נוגה הקרובה אל הקדושה כמבואר בזוהר ויקהל והוא שקר ופיתוי ואח"ך נטלי לה בגווייהו ממש לקבל ממנה ונקשרים עמה ונכנסת בעמקי הקליפות ואז היא קשר עאלת

את צ' אמרה קמיה ריבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא בי חתימין צדיקים כו'. הכונה היא כי הצדיקים חתומים באות ברית קודש הרומז לצדיק יסוד עולם כי אם אינם שלמים בו אפילו יקיימו את כל התורה אינן נקראים צדיקים וגם בינה שהוא רבון עלמא ביסוד רשים. שהרי עלמא דאתי אסתיים בדכורא שהוא יסוד צדיק יסוד וזמ"ש ואנא דאתקריאת צדיק בי רשים דכתיב כי צדיק ה' צדקות אהב שהיא הבינה הנרשמת בצדיק וזהו כי צדיק ה' צדקות אהב שהם נצח והוד הנקראים צדקות ה' ובינה נתפשטה עד הוד וזהו צדקות אהב כי אעפ"י שבינה נרשמת בצדיק מכל מקום התפשטותה לא היתה רק עד הוד וזהו צדקות אהב וראוי שיברא העולם במדת היסוד. אמר לה צד"י צד"י אנת וצדיק אנת אבל אנת צריך למהוי טמירא כו':

דע כי יש אל הצד"י שתי בחינות אם בחינת זווג העליון חכמה ובינה על ידי הדעת ואם בחינת זווג תחתון ת"ת ומלכות על ידי יסוד כי כמו שזווג התחתון לא הוו אנפין באנפין עד דאתתקן לתתא כן הזווג העליון לא אהדרת אפין באפין עד דאתתקן עתיקא. ועוד נבאר זה באדרא בע"ה וכנגד שנים אלו אמר צד"י אנת וצדיק אנת ולפיכך נכפלה הצד"י כנגד שני זווגים אלו וצריכה למהוי טמירא מפני זווג העליון הסתום לית אנת צריכא לאתגלייא כל כך מפני זווג התחתון הנגלה ומכל מקום אין לגלותו כל כך כדי שלא יהיה פתחון פה לעולם לומר (ע"ד) כי אעפ"י שיחטאו אינם ראוים ליענש מפני שנשמתם נעשית בסוד אחור באחור דלא הוו אפין באפין עד דאתתקן לתתא וזהו סוד אמרתי עולם חסד יבנה נבנה לא כתיב אלא יבנה בתר הכי בחסד דהא בחסד תלי זווגא דלהון למהוי אפין באפין וכיון שנעשו כל הנשמות בסוד אחור באחור בלתי מתוקנין (ד"ש ע"ב) יש להם פתחון פה לומר שאינן ראויין ליענש אם יחטאו. וזמ"ש בגין דלא למיהב פתחון פה לעלמא. ואמר מ"ט נ' איהי אתייא י' דשמא דברית קדישא ורכיב עלה ואתאחד בהדא כו':

והענין הוא כי הצד"י היא יו"ד ונו"ן והנון היא בינה בסוד ן' שעריה ויו"ד דשמא קדישא הוא חכמה בסוד הדעת המתאחד עמה והם אחור באחור כי היו"ד שבה מחזרת פניה לאחור מן הנון ואינה מסתכלת בה וכן הנו"ן עצמה אינה מסתכלת ביו"ד אלא הופכת פניה למטה וזהו אסתכל לעילא כגונא דא י' אסתכלת לתתא כגונא דא נ' ואפשר עוד לפרש אסתכלת לתתא כנגד קוצא התחתון שלה שהוא מסתכל למטה מלבד קצה העליון שלה שאינו מסתכל ביו"ד והופכת פניה מכנגדו וזה יורה על תחילת האצילות בין תחתון בין עליון דלא הוו אפין באפין:

ולפיכך היו בצד"י שני היפוכים מלמטה ולמעלה להורות על היפוך שני הזווגים דלא הוו אפין באפין וכדי שלא יתגלה זה בעולם אין ראוי לבראת בו העולם ועוד שאין ראוי לברא העולם בדבר שאינו עומד כי אח"כ אנא זמין לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין אבל לא יהיה זה בעולם העליון כי שם סתום מאד ואין מי שישיג אפין באפין לעליונים כי אף משה שזכה לבינה לא זכה לה אלא בסוד אחור ולא בסוד פנים וזהו וראית את אחורי ופני לא יראו אבל באתר אחרא תסתלק למטה בזווג התחתון תתגלה אפין באפין על ידי יסוד במלכות. ואפשר לפרש בהפך כי אנא זמין לנסרא לך בזווג התחתון אבל בזווג העליון תסתלק כמות שאת עומדת ולא בנסירה כי אלו היית אפין באפין בעולם העליון לא היה אפשר להשיג אורה. והענין הוא כי עם היות חכמה בבינה מזדווגים אפין באפין ברעותא באחדותא בחדותא דלא מתפרשין מכל מקום אין אורם מתפשט למטה בבנין אלא בסוד אחור באחור ואינו מתגלה לשום בריה בעולם אלא בסוד אחור באחור כי אף משה לא זכה אלא בסוד האחוריים כדפרשית מה שאין כן בזווג התחתון שיכולין להשיג אורו פנים בפנים וכד"א פנים בפנים דבר ה' עמכם:

אמר שמואל עוד מצאתי בנ"א השמטה אחת וז"ל ובנ"כ אנפוהי דיו"ד מהדר לאחורא כו': כבר הודעתיך כי טרם שנתקן עולם האצילות שאז היה ענין מיתת המלכים היו גם אבא ואימא אחור באחור ע"ד שאף גם עתה אחר התקון יש פעמים שז"א ונוקביה עומדים אחור באחור אבל אחר התיקון או"א הם לעולם פנים בפנים והנה אות צ' רומזת אל זמן שהיו או"א אחור באחור ולכן צורתה היא שתי יודי"ן ונו"ן פשוטה תחת היו"ד השנית ולא כמו שכותבין קצת סופרים צורת י' אחת ונו"ן אחת גם לא כמו שכותבין צורת זיי"ן ונו"ן כזה זן אלא כזה זג (דף י"ג ע"א) ונמצא כי השתי היודי"ן יהיו הופכות פניהן זו מזו צ' ויובן עם מה שהודעתיך כי בתחילה נאצל אבא שהיא היו"ד הראשונה ואז היתה אימא כלולה בקוץ תחתון של היו"ד ובהיותם שם היו בבחינת שתי יודין הנז' הפוכות זו מזו ואז היתה היא בחינת נון (נ"א נוק') שהיא דלת (נ"א יו"ד) הפוכה:

עאלת את פ' אמרה קמיה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמח בי רשים ודא הוא פדות ובי יאות למברי עלמא אמר לה יאות אנת כו' הכונה היא כי יש הפרש בין גאולה לפדיון כי גאולה בעלמא דדכורא אם יגאלך טוב יגאל שהוא יסוד הנק' טוב ופדיון בעלמא דנוקבא ונתן פדיון נפשו נפש דדוד ונמשך פדיון זה מפה שבמלכות וזהו סוד פ' פ"ה ופ' זו יש בה מסטרא אחרא כי אין פדיון אלא על ידי דבר אחר שיכנס במקומו לפייס סט"א כד"א פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר ואינו מתפייס סט"א אא"כ יהיה דומ' לו ושמו כשמו וזהו מ'רדת ש'חת מ'צאתי

כ'ופר ר"ת משמך וזהו כעין שעיר עזאזל שמתפייס בו סטרא אחרא ולפיכך אתרשים בה פשע בטמירו כגונא דחויא דמחי ואעיל רישיה בין ברכוי כן הפדות אינו לגמרי אלא שמתבטל רוב הגזרה. ועכ"פ מושל סטרא אחרא בקצת מה אלא שמושל בהעל' ובטמירו כעבד שהוא נכנע ומושפל ואינו עושה רע כי אם בהעלם ובהסתר גדול ליראתו מאדונו כן הוא ענין הפדות התגברות סטרא דקדושה והכנעת סטרא אחרא לבד ולפיכך רוב הפדות הנעשה בעולם הוא ע"ד זה כי אין זכות כל כך לשלא יעשה סטרא אחרא שום פעולה לז"א דהא פורקנא דאת זמין למעבד בי רשים ומ"מ יש קצת נסים שנושעו (ד"ש ד"ג) ישראל ולא עשתה ס"א בהם שום רושם ואילו היה העולם נברא במדה זו מוכרח לתת תמיד חלק לסטרא אחרא בכל הישועות ועוד שהיה גורם הכנה לפושעים בפשוע במטמוניות וזהו הכי מאן דחב כפיף רישיה ואפיק ידוי וזהו צורת הפ' בעצמה. ועל דרך זה באות ע' עם היותה גורמת ענוה יש בה עון כי עיני הכלה בהתגברות הדינין מוקדא עלמא בשלהובאה ונמשכין ממנה הדינין והגורמין לחטא בני אדם. ולפיכך לא נברא העולם בשתי אותיות אלו. והנה ענוה נמשכת מאימא עלאה ולפיכך האיש משה עניו מאד כי זכה לבינה ומינה דינין מתערין כנודע:

עאלת את ס' אמרה קמיה רבון עלמין ניחא קמך למברא בי עלמא דאית בי סמיכ' לנפלין דכתיב סומך ה' לכל הנופלים כו'. הנה בינה יש לה שתי בחינות אם בחי' ם' סתומה והיא כד יתבא רביעה על בנין ואז מתפשט עד הוד ואם בחינת ס' בהעלותה בחכמה ונגנזת החכמה בתוכה ואז לא יתבא על בנין ובזמן הגלות מסתלקת האם מעל הבנים בעו"ה והבנים נופלים ובעלותה למעלה בחכמה בסוד ס' משם משפעת אור לבנים וסומכת אותם בגלות ואלו לא היה לבינה בחינה זו להתעלות להיות היכל לחכמה לא היה תקומה ח"ו לבני' העליו' בנופלם בגלות ולא היה להם סמך והכונה היא כי אילו הי' אור ס' מתפשט בעולם שהם ששה קצוות העליונים הנקראים עולם כאשר יחטאו התחתונים (ע"ב) יגיע הפגם עד אותו אור ח"ו ויפלו הבנים ולא יהיה להם עוד על מה לסמוך ח"ו לכן גזרה חכמתו יתב' שלא יתגלה אור ס' בבנים כ"א אור ם' סתומה שאף אם יחטאו התחתונים ויעשו פגם ח"ו באור ההוא ח"ו ויפלו הבנים עוד ישאר להם סמך באור ס' בעלותה למעלה בחכמה אשר אין מגיע שם פגם וממקומו יפן ברחמיו לסמוך הבנים הנופלים בזמן הגלות ולסעדם וזהו אי את נפיק מאתרך מה תהא עלייהו דאינון דנפלין הואיל ואינון סמיכין עלך. עאלת את נ' אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברא בי עלמא דבי כתיב נורא תהלות ותהלה דצדיקים נאוה תהלה כו' הכונה היא כי נון כפופה היא נוקבא והיא סוכת דוד הנופלת ונורא הוא ת"ת המחבר שתי תהלו' יחד

תהלה עליונה בינה ותהלה תתאה מלכות ולפיכך נקרא נורא תהלות כי כאשר יעלה למעלה בסו' הדע' בתהלה עליונה יקרא נורא ותהיה בינה ארון לו לקבל ממנו כי נורא בהפוך אתוון ארון וכן למטה בסוד ת"ת במלכות יקרא נורא ומלכות ארון לו כנודע ולא יקרא נורא אלא בהיות אחת משתי תהלות אלו ארון לו והוא בתוכם אם בתהלה עליונה בסוד הדעת ואם בתהלה תחתונה בסוד ת"ת ושניהם נקראים נו"ן והם סוד שני נו"נים בינה ומלכות ועוד יש בנון קשוטי הצדיקים המקשטים ומיפים את הכלה התחתונה במעשיהם הנאים וזהו מ"ש ותהלה דצדיקים לישרים נאוה תהלה וזהו סוד נו"ן המחזרת פניה להביט בתחתונים להתקשט על ידיהם. אמר לה נון תוב לאתרך דהא בגינך תבת סמך לאתרה והוי סמיך עלה כו'. אין ספק כי האותיות אורות מבהיקין מאירים ומזהירים וכונת כל אחת באומרה שיברא בה העולם הוא התפשטות אורה והתגלותה בתחתונים. ואלו היה אור נו"ן מתפשט ויורד למטה בתחתונים היתה מתרחקת מאד מאור סמ"ך ולהיות כי היא לית לה מגרמה כלום אלא מאי דנקטא מלעילא ברדתה למטה לא תוכל לעמוד מפני ריחוקה מאור סמך הסומכת אותה ולכן אמר לה שתשוב למקומה ויהיה לה מאור סמך סמך ועזר בימי נפלה בגלות וזמ"ש דהא בגינך תבת סמך לאתרה. עאלת את מ' אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמ' דבי אתקריאת מלך כו':

הנה מ' פתוחה סוד מלכות בהתפשט אור בינה בתוכה ואז מולכת בתחתונים וזהו מ"ש דבי אתקריאת מלך אמר לה הכי הוא ודאי אבל לא אברי בך עלמא בגין דעלמא אצטריך למלך. הנה גזרה חכמת המאציל העליון להיות עת וזמן להארת בינה במלכות בר"ה וי"ה ואז נקראת מלך כי מ' בסוד ארבע ספירות נצח הוד יסוד מלכות מאירות במלכות מצד בינה ול' הם סוד ג' ספירות חג"ת מאירות במלכות מצד בינה וך' הם סוד שתי ספירות חכמה ובינה שבבינה מאירות במלכות ובהצטרפות כולם להאיר במלכות תקרא מלך ואלו היה העולם נברא באותיות אלו שהם סוד התפשטות בינה במלכות יהיו כל הנבראים במדרגת מלכים אחר שנבראו באור פני מלך והעולם צריך למלך למען ייראו ממנו ושמרו דרך ה' ולפיכך גזרה חכמתו ית' שלא יברא העולם באור רב כזה המתפשט מאותיות אלו. (ע"ג) והחזירם (ד"ש ע"ד) למקומם להעלים האור הרב ההוא ולברא העולם באור מועט כדי שיהא מורא מלכות שמים עליהם ולא יתגלה אור זה כ"א לעתים ידועים בר"ה וי"ה כדפרשית:

בההיא שעתא נחתת מן קדמוהי את כ' מעל כרסי יקריה כו'. אחרי שלא גזרה חכמתו להבראת העולם בשלשה אותיות אלו שבמלך שהם מ'ל'ך פשוטה מצד העלמם ירדה כ' כפופה מכסא הכבוד כי ך' פשוטה בעונם הזכר וכ' כפופה בעו' הנקבה וזו כסא לזו.

ולזה הושמה בכס"א הכ' כפופה כי עולם הזכר הוא המלך היושב על כסא דין שהיא עולם הנקבה שהוא עולם הבריאה וסוד כס"א כ' שתי ספירות חכמה בינה ס' ו' קצוות הבנין מאירין בבריאה א' מלכות ובהצטרפות כולם להאיר בבריאה תקרא הבריאה כסא לאצילות ורצת' שיברא העולם באור הבריאה בסוד חכמה ובינה שבבריאה שהיא סוד כ' כפופה שבכסא ואמר שכשירדה כ"פ להתפשט למטה לשיברא העולם בה אזדעזעו מאתן אלף עלמין הם סוד חכמה ובינה כלולה כל אחת מעשר ועשר מעשר עד מאתים אלף ונזדעזעו מפני ירידתם למטה כי תתמעט הארתם ויתעבה וגם הכסא עצמו נזדעזע לסיבה זו כי ברדתו למטה יתמעט אורו ויתעבה וכולהו עלמין אזדעזעו למנפל הם שאר העולמות הנמשכין משש קצוות שבכסא ואלו אמר בהם למנפל כי יפלו בהתמעט אורם אחר שעקרן מועט משש קצוות בלבד ובירידתם יהיה אורם מועט מאד. אמר לה קב"ה כ"פ כ"פ מה את עביד הכא כו' הנה הבריאה היא מצד השמאל מצד החשך כד"א ובורא חשך ושם מקום הכליה ולכל תכלית הוא חוקר וכמש"ה כרסייה שביבין די נור כו' ולא היה לעולם תקומה בה ולפיכך לא נברא העולם בה. עאלת את י' אמרה קמיה רבון עלמא כו':

הנה חכמה שבז"א שירותא ממאי דאתגלייא הוי ולפיכך נקראת שירותא והיא היו"ד שבשם ורצתה שיתגלה אורה בתחתונים ושיברא בה העולם והשיבה כי היא נעלמת מאד ואין ראוי שיתגלה אורה בתחתונים כי אף בשם בן ארבע לא היה ראוי שתתגלה בו לרוב העלמה ודי שנגלה בו לבד ואין ראוי לגלותה יותר כי אין העולם כדאי להשתמש באור הזה. ואמר ג' ענינים דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכל רעותא דילי בך סליק לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי. והענין הוא כי אומרו דאת חקיק בי יורה על חכמה דבז"א יאנת רשים בי יותר דק כעין רשימא בעלמא יורה על מוחא דאבא יו"ד דתלייא ממזלא קדישא וכל רעותא דילי בך סליק כנגד מוחא סתימא אשר שם הרצון העליון ואם תשאל אחר שלא רצה המאציל העליון שיברא העולם באותיות מלך שהוא כללות בינה המתפשטת במלכות כדפרשית איך עלה בדעת שיברא העולם בחכמה שהיא יותר נעלמת ואיך אמרה קמיה ניחא קמך למברי בי עלמא. תשובתך היא יש בינה למעלה מחכמה ויש בינה למטה מחכמה כי אימא עלאה היא למעלה מחכמה דז"א ובינה שבז"א היא למטה מחכמה דז"א ומלך שאמרנו למעלה שמורה על כללות הבינה (ע"ד) המתפשטת במלכות היא בינה עליונה שהיא למעלה מחכמה זו ונעלמת ממנה והיא נקראת עלמא דאתי ונתבארו הדברים. עאלת את ט' אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא כו':

הנה אות ט' ירמוז אל היסוד שהוא תשיעי מלמעלה למטה ונקרא טוב כד"א אמרו צדיק כי טוב ואמרה שיברא העולם בה שהוא אור היסוד והשיבה כי זה נגנז לצדיקים לעתיד לבא ואין ראוי שישתמש העולם באור זה וכמ"ש שצפה הקב"ה במעשיהן של רשעים וגנזו וענין גניזת אור זה פרשתיו למעלה ועוד אני אומר כי מתחילה היה הזווג תחתון תמידי כזווג העליון ולא היה פוסק והיה אור יסוד נכנס בנקודת ציון תמיד כמו שזווג חכמה ובינה הוא תמידי דלא מתפרשאן באחדותא ובחדוותא כן היה זווג ת"ת ומלכות על ידי אור יסוד ולא מתפרשאן וזהו ענין מ"ש ז"ל שאור שנברא ביום ראשון היה מאיר מסוף העולם ועד סופו כי סוף העולם העליון הוא יסוד וסופו הוא מלכות בנקודת ציון שבה ואור זה שנברא ביום ראשון הוא חסד עלאה בסוד יהי אור ואתגלייא בפומא דאמה שהוא סוף העולם העליון ואור זה היה מאיר בתמידות לזווג החתן עם הכלה וכאשר צפה הקב"ה במעשיהן של רשעים שיפגמוהו במעשיהם וח"ו יכניסו קדש בחול ויוציאו נשמות קדושות לחולין גנזו לצדיקים לעתיד לבא כי אז תהיה אור הלבנה כאור החמה ויהיה זווג התחתון כעליון תמידי לא יפסק באחדותא בחדוותא אבל עתה גנזו כדי (ד"ש ד"י ע"א) שלא יאיר אלא בעתים מזומנו' בשבתות וי"ט כי אז הוא הזווג בעה"ז אבל בעה"ב הוא תמידי ודע כי זווג העליון על יסוד זה הוא נעשה כי ציס"ע בין עולם זה התחתון בין עולם העליון בסוד הדעת וגנזו לצדיק וצדק שבעולם העליון שהם בעלמא דאתי בזווג חכמה ובינה ומה שהיה מאיר מעולם התחתון ת"ת ומלכות גנזו לצדיק וצדק שבעולם העליון עלמא דאתי כי שם הזווג תמידי ולא מתפרשן כנודע ואור יסוד זה הוא סתום בפנימיותו מלגאו בסוד נשמתו והוא המזווג למעלה לחכמה ובינה על ידי הדעת שהוא גם כן מלגאו וזהו דהא טובך גניז בגווך וסתים בגווך ונמצא כי ת"ת מלבר על ידי יסוד מלבר מזדווג במלכות ודעת מלגאו על ידי יסוד מלגאו מזווג חכמה ובינה ובו גניז אור זה כדפרשית. ודע כי נשמת ת"ת היא הדעת שהוא ת"ת שבבינה וזהו אם אין דעת אין בינה ונשמת יסוד הוא יסוד שבבינה ונשמת מלכות הוא מלכות שבבינה וגנז אור זה לצדיקים של עה"ב שהם צדיק וצדק הפנימיים. נשמת צדיק וצדק החיצונים והדברים עתיקים:

ותו דעל דטובך גניז בגווך יטבעון תרעי דהיכלא הה"ד טבעו בארץ שעריה. להיות כי לא היה הזווג תמידי גברו האויבים ונטבעו שערי ההיכל העליון והם פתחי הרחם העליון אשר נטבעו בהמנע ממנה הזווג העליון וענין טביעה זו לפי הנרא' הוא הכנסם בעמקי הקליפות לסיבת ריחוק הזווג מהם ולא ששלטו בהם הקליפות ח"ו כי השערים לא שלטו בהם האויבים אלא שנכנסו בעמקי הקליפות להכניעם בסוד ומלכותו בכל

משלה כי כמו שהאור העליון נגנז (דף י"ד ע"א) לשלא יהנו בו הרשעים כן שערים אלו מקום כניסת אור העליון פתחי הרחם טבעו לשלא ישלטו בהם האויבים ובאמת כי אין דעתי נוחה לומר שטביעה זו היא בעמקי הקליפות שאין זה דומה לגניזת האור העליון ועוד שאין זה קרוי ארץ כניסתה בעמקי הקליפות והכתוב אומר טבעו בארץ לכן אני אומר שכשם שהאור העליון של יסוד נגנז בפנימיותו כן מקום כניסת האור שהוא פתחי הרחם נטבעו בפנימיות המלכות הנקראת ארץ כד"א ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ דהיינו עלמא דאתי ואר"ץ מלשון רעוא שהוא רצון והוא פנימיות המלכות ויבא הכתוב כפשוטו טבעו בארץ גם מ"ש דעל דטובך גניז בגווך יטבעו תרעי היכלא יבא כפשוטו והאמת יורה דרכו:

ותו דא' לקבלך וכד אתחברון כחדא הא חט ועל דא אתוון אילין לא רשימון בשבטין קדישין מיד נפקת מקמיה. דע כי האבר הקדוש העליון יש לו שתי צנורות בתחתון כי מבשרי אחזה אלוה והאחד מזריע זרע קודש והצינור השני דוחה המותרות ומותרות אלו הם שור' הדינים וכמ"ש בס' הכונות בדרוש יפנה ויטול וגם שם נתבאר שכל זה הוא בז"א דעשיה ומוציאן לחוץ ושתי הצנורו' האלו הם סמוכין זה לזה כי אין ביניהם אלא כקליפת השום וכנגדם ח' וט' זה קדש וזה חול וזמ"ש דהא ח' לקבנך כי הם סמוכין זה לזה ובדבר מועט אפשר להתערב קדש בחול ח"ו ולפיכך אין ראוי לברא העולם בבחי' זו:

ודע כי בני חת מבחינה זו יצאו מצנור החול והמותרות ולפיכך נקראים בני חת והצנור הזה ממותרות השבעה מלכים הראשונים שמלכו לפני מלך מלך לבני ישראל ומתו כולם וכאשר יצא המלך השמיני זכר ונקבה כנודע ונתבסם נדחו מותריהם דרך צינור זה והם בני חת ממש ומערת המכפלה לקחוה לחלקם כי חשבו לבסם הנקבה העליונה על ידי צינור זה ולא יכולו עד בא אברהם שהוא חסד ואתגלייא בפום אמה דרך הצנור הימני ואתבסמת על ידו ודי בזה ולפי ששתי צנורות אלו סמוכין זה לזה ומתערבין זה עם זה לא נרשמו שתי אותיות אלו בשבטים. המורים על שתי צנורות אלו להורות כי ממקו' גבוה יצאו מקום שאין שם קליפות (בש' המצות פ' שמות פ' ויאמרו אם מצאנו חן דפ"ה) ומותרות סמוכות להם ואין מגיע שם פגם ולא חטא ולא עון ולא כן מקום זה כי שם מתערבין לפעמים קדש עם חול ושם מגיע הח"ט אשר הוא בגמטריא טו"ב כי כאשר יתגבר צנור הימני על השמאלי יקרא טוב וכאשר יתגבר צנור השמאלי על הימני יקרא ח"ט כי גם את זה לעומת זה עשה ה':

עאלת את ז' אמרה ליה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי נטרין בניך שבת דכתיב זכור את יום השבת לקדשו אמר לה לא אברי בך עלמא דאנת אית בך קרבא

וחרבא דשננא ורומחא דקרבא כגונא. דנון מיד נפקת מקמי'. (ד"ש ע"ב) הענין הוא כי ז' מורה על היות המלכו' עטרת בעלה בסוד י' על ו' כנודע וזהו זכור את יום השבת להעלותו לעולם הזכר ולקדשו להיות עטרת בעלה (ע"ב) בצזוד הקדש ובסו' אי"ה הרמוז בר"ת א'ת י'ום ה'שבת והנה זכור עם י"ה בגמטריא רמ"ח מצות עשה עלמא דדכורא להעלות את שהיא נקבה בעולם הזכר וזהו זכור את ולהעלותה עד אבא ואימא בסוד י"ה ובסוד הרמוז בר"ת א'ת י'ום ה'שבת ותהיה את זאת בסוד זי"ן ובסוד בזאת יבא אהרן כו':
אמר שמואל נראה דדריש את מלשון אתים והם כלי זין כדאיתא בפסוק שם בשמואל א' סי' י"ג ואת אתו ואת קרדומו ועוד למחרשות ולאתים ועוד (וכתתו חרבותם לאתים) ורצתה שיברא העולם באור בחינה זו והשיבה השי"ת כי עם היות כי זי"ן יורה על היותה עטרת בעלה ושם המנוחה והשבתת הקליפו' כדפרשתי גם כן יורה על המלחמה ועל כלי זין חרבא דשנן' ורומחא דקרבא כי בהתגבר הנקבה על הזכר הוא סוד הדין בסוד ה' על ו' ובסוד הוה"י אשר אז הוא דין וחרב ומלחמה והענין הוא כי כאשר תתגבר על הזכר והם בחיק אבא ואימא אז הכל רחמים ומנוחה והשבתת הקליפות וכאשר תתגבר על הזכר למטה בעולם הבנין אז הוא דין ומלחמ' וחרב' דשננא וקרבא כו' וכלי זין והכל כלול בזי"ן אם בצורתה י' על ו' ואם בקריאתה כלי זין וכתו' בספר ישן כגונא דנון והכונה על נון פשוטה שצורתה כצורת ז' אלא שזו קצרה וזו ארוכה ומורה על הדין שהיא ממנצפ"ך סוד ה' גבורות ועם היות כי היא כללא דדכר ונוקבא כנודע מכל מקום הוא מורה התגברות הנקבה על הזכר בסוד י' על ו' והוא"ו ארוכה להורות על התפשטות הדינין למטה בסוד הנקבה ולפיכך ן' פשוטה תמיד מורה על הנקבה כנודע כמו להם להן אביהם אביהן זה זכר וזה נקבה. ואמנם אומרו קרבא דחרבא דשננא ורומחא דקרבא כי התגברות הדינין הוא בג' סיבות אם מצד הגבורות התחתונות אשר שם המלחמה הן מצד המלכות עצמה שהיא הנק' חרבא דשננא כנודע. והן מצד ת"ת עצמו שהוא רומח רמח ו' רמ"ח מצות עשה מצד הו' כי בהתגברו' הדינין ימשכו דינין מהתחתונים ומהעליונים ולפיכך אין ראוי לברא העולם בבחינה זו כי יגברו הדינין וישחיתו העולם:
עאלת את ו' אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למבר' בי עלמא דאנא את משמך אמר לה וא"ו אנת וה' די לכון דאתון אתוון דשמי דאתון ברזא דשמי וחקיקין וגליפין בשמי ולא אברי בכו עלמא. הכונה היא שיברא העולם בסוד גופא בלא דרועין כי לז"א שתי בחינות אם בחי' א' בסוד גופא ודרועין טרם הזווג ואם בחינת גופא לבד סוד ו' בשעת הזווג וזהו סוד ו' שבשם בן ארבע. וזו נעלמת מאד ולא היה ראוי שיברא העולם בבחינה זו ולכן השיבם השי"ת שהן בשמו ואין ראוי שתתגלה יותר וכן בה' אחרונה שבשם כי

הכונה ככלה מקושט' בשלשה ווין כחדא ה' וכד קבילת דכורא היא ה'. וכשלא יש זיווג היא ד' כנודע הנה אם כן ו' וה' הם סוד זווג גופא בגופא ואין ראוי שיתגלה אור זה. ואמר שלשה דברים דאתון אתוון דשמי דאתון ברזא דשמי וחקיקין וגליפין בשמי כי יש וא"ו וה' עלאה דתליין במזלא ועליהם אמר דאתון ברזא בשמי כי הם פנימיו' השם ונשמה לו. ויש ו' וה' בז"א מלבר גוף לאלו (ע"ג) ועליהם אמר דאתון אתוון דשמי ועוד יש ו' וה' בנוקבא דז"א ועליהם אמר וחקיקין וגליפין בשמי כי בה נתעבה האור ונחקק ונגלף:

עאלת את ד' ואת ג' אמרי אוף הכי אמר אוף לון די לכון למהוי דא עם דא דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא וצריכין לגמול עמהם טיבו דלי"ת איהי מסכנא גימ"ל גומל לה טיבו לא תתפרשון דא מן דא ודי לכון למיזן דא לדין. כבר נתבאר כי ד' הוא עד לא קבילת דכורא ואין זווג וזה בזמן (ש' הכונות די"ז ע"ב דרו' ב' מדרוש ציצית ע"ח ש' ט"ל פ"א כלל) הגלות שהיא דלה ועניה וצריכה לגמילות חסדים הנמשך על ידי היסוד שהוא הקו הפשוט של הגימל ומטה אליה חסד בסוד אור זרוע לצדיק כי האור נזרע בה וחוזר וצומח מבלי שיזרע על ידי הגנן דלא עייל בה גננא בזמן הגלות וזהו סוד ד' וג' כי ו' וה' היא בהיות ישראל בשלוה וג' וד' בזמן הגלות וזהו סוד ד' וג' ואור זה מועט ואין ראוי שיברא בו העולם ודע (ש' הלקוטי' פ' בשלח פ' ויקראו בית ישראל ופ' בהעלותך פ' והוא כזרע גד ופ' עקב פ' ויענך וירעבך) כי ג"ד הוא סוד הזרע הנופל (ד"ש ע"ג) וצומח מעצמו בזמן הגלות וזהו כי שבע יפול צדיק כי ג"ד עולה שבע והוא ג"ד שבשבטים ועליו אמרה לאה בג"ד חסר אלף כי מורה על זמן הבגידה והגלות וחסר אלף המורה על עלמ' דדכור' כנודע והמן מאור זה נעשה כי בא הטל העליון עד חקל תפוחין קדישין ומשם חזר וצמח ונעשה מן. וזמ"ש והמן כזרע ג"ד לבן ואעפ"י שאמר הכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וכן אמרו בזוהר דאתא מז"א מאתר דאקרי שמים הכונה היא כי נמשך מזרע הזכר העליון כי הוא נזרע מעצמו וחוזר וצומח ולפי שבא מן הזרע העליון נקרא מן השמים ואמנם הזרע עצמו ממש יהיה בתוספת י' ויקרא גי"ד ולא ג"ד והוא בגמטריא טו"ב כד"א אמרו צדיק כי טוב:

עאלת את ב' אמרה ליה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי מברכאן לך לעילא ותתא אמר לה קב"ה הא ודאי בך איברי עלמא ואת תהא שירותא למברי עלמא. הבית יורה על המלכות בהיותה נשפעת מאשר למעלה ממנ' ונעשית בית קיבול להם כעין בית שמשימין בתוכה כל הדברי' הצריכים למזונות ופרנסה ויהיה הבית מלא כל טוב וזה ענין הברכות לזון ולפרנס עליונים ותחתוני' ואין בחינצו זו בחי' הזווג העליון כי היא פנימית בסוד עונתה וזו חיצונה בסוד שארה כסותה והנה התחתונים יש להם בחינת הזווג כי

הם פרים ורבים ונמשך להם זה מהזווג העליון מש"כ בעליונים כי אינם פרים ורבים ואין להם כי אם מזונות ופרנסה בסוד ברכה ונמצא שבברכה שוין העליונים והתחתוני' וזמ"ש דבי מברכין לך לעילא ותתא ולפיכך העליוני' אינם אומרים רק ברוך כבוד ה' ממקומו שהוא סוד ברכה והתחתונים אומרים ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון בסוד נקודת ציון אשר שם מקום הזווג כנודע:

והסכים השי"ת עמה לברא העולם בבחינה זו אחר שהיא שוה לכל לשמים ולארץ וזמ"ש ב' ראשית ברא אלהים את ה'שמים ו'את הארץ (ע"ד) ונרמז בפסוק הזה בר"ת בשו"ה ולכן אנו אומרים ברוך שאמר והיה העולם כי גם הוא ר"ת בשו"ה ונברא העולם בסוד אחור שאין פריה ורביה ולכן היתה תהו ומכל מקום אח"כ אתתקנו אפין באפין ונתן לתחתוני' הזווג וכמש"ה לא טוב היות האדם לבדו אלא שבתחילה לבד נברא העולם בבחינה זו של ברכה וזמ"ש ואת תהא שירותא למברי עלמא כי בתחילה יברא העולם בבחי' זו השוה לכל לעליונים ולתחתונים ואח"ך נתן לתחתו' סוד הזווג דאהדרו אפין באפין כנודע:

קיימא את א' לא עאלת אמר לה קב"ה אלף אל"ף למה לית אנת עאלת קמאי כשאר כל אתוון כו'. באמת נראית שאלה זו ששאל השי"ת לאלף לא ניתנה ליכתב כי איך תכנס אחר שניתנה לב' המעלה להבראות בה העולם וכמו שאמרה היא וקודם לב' לא היתה יכולה ליכנס כי האותיות היו בסדר תשר"ק אבל עם מ"ש יתורץ כי השי"ת אמר שב' תהיה שירותא לבד למברי עלמא אבל אח"כ אפשר שהאותיות יברא בהם עניני העולם כי לא נתמעטו כי אם להיותם שירותא למברי עלמא לבד ואם כן יצדק לשאול אותה למה לא נכנסה אח"כ כדי שיבראו בה שאר עניני העולם ובשלמא הראשונים נפסלו מהטעם האמור למעלה בהם ואפשר שגם להבראות בהם עניני העולם נפסלו מאותו הטעם אבל האלף שלא נתן בה טעם לפגם היה לה לכנס ולפיכך שאלה למה לא עאלת תמן שתסתיים שם הבריאה. והשיבה היא שכיון שראתה האותיות שנכנסו בלי תועלת כלל לא בשירותא ולא בסופא לפיכך לא רצתה ליכנס כי אמרה כי גם היא יש בה טעם לפגם מפני שבאלף יש אריר"ה כמו שאמרו רז"ל במדרש. ועוד והוא הנכון שאין לאור האלף גילוי לבדה רק על ידי שאר האותיות בהתלבשה בהם כי היא לבדה נעלמה מאד ואחר שהם נפסלו אין לה גילוי כלל וזמ"ש אנא מה אעביד תמן כי אין עוד מציאות לגלוי אורה ותו דהא יהיבתא לאת בית נבזבזא רברבא דא ולא יאות למלכא עלאה לאעברא נבזבזא דיהב לעבדוי ולמיהב לאחרא. הכונה היא כי כיון שאי אפשר להתגלות אור האלף כי אם על ידי התלבשות כדפרישית ושאר האותיות אי אפשר להם להיות לבוש

לאלף מפני הטעמים הנאמרים בכל אחד ולא ישאר רק אות ב' להתלבש בה ונמצא שכאשר תרצה אות אלף לפעול בעולם תתלבש באות ב' ואות ב' היא עיקר בבריאת העולם ועתה תיעשה טפלה לאות אלף להתלבש בה ונמצא העיקר נעשה טפל ולא נכון לעשות כן (ד"ש ע"ד) כי מי שהי' לו מעל'. וניתן לו ממשלה רבה אין נכון להעבירה ממנו ולתתה לאחר ושיהי' זה עבד וטפל לו שתתלבש הא' באות ב'. אמר לה קב"ה אל"ף אלף אע"ג דאת בי"ת בה אברי עלמא את תהו' ריש לכל אתוון. הכונה לומר לה כי אעפ"י שנברא העולם באות ב' אינה לבדה אלא שהיא מתלבשת בכל האותיו' לפעול פעולתה וזהו פירוש את תהא שירותא למברי עלמא לומר שהיא תהיה ההתחלה לבד אבל לא שתהיה לבדה פועלת כי אם על ידי התלבשותה בשאר האותיות כפי הפעולות הנוגעות לאותיות ומכל מקום לא תאיר אות ב' לבדה אלא על ידי אור אלף המתעלם בתוכה ומאיר בה וזמ"ש את תהא ריש לכל (דף ט"ו ע"א) אתוון כי גם בית לא תקבל שפע להאיר בבריאת העולם אלא ע"י אור אל"ף המתענם בתוכה ושמא תאמר הרי אמרנו למעלה שהאלף אמרה שאי אפשר לה להתלבש בשאר האותיות מפני גרעונם וגם לא רצתה להתלבש בב' מפני המוסר ועתה הרי הב' מתלבשת בכולם וגם האלף מתלבשת בבית. תשובתך היא כך היתה דעתה של האלף מתחילה שחשבה שבבית לבדה יברא העולם וששאר האותיות פסולין אף להתלבש בהם ולפיכך לא נכנסה והשי"ת הידיעה שאינו כך וכדפרשית. נמצא לפירוש זה שהבית לא נברא בה העולם אלא על ידי אור אלף המתעלם בתוכה ואות ב' תתלבש לפעמים באות ג' ולפעמים בד' וכן שאר האותיות הכל כפי הפעולה אבל היא לעולם לא תחסר וזהו ענין בריאת העולם באות ב' כי היא צריכה תמיד:

עוד יש לומר שאות ב' לעולם בה לבדה נברא העולם בלא אל"ף אבל מ"מ כאשר תצטרך אות ב' להתלבש בשאר האותיות לבראת איזה דבר לא תתלבש בשום אות עד שתתלבש באות אל"ף תחילה ואח"כ תתלבש באור הצריכה לאותה הפעולה וז"ש את תהא ראש לכל אתוון. עוד אפשר לפרש הדבר כפשוטו כי אעפ"י שנברא העולם באות ב' היה להיות האותיות בסדר תשר"ק והב' קודמת לאל"ף ולפיכך נברא העולם בב' כי הקרוב קרוב קודם ואחר שיצאו כי האותיות לחוץ חזרה האל"ף להיות ראש לאותיות בסדר אבג"ד בסוד חותם המתהפך וזמ"ש את תהא ראש לכל אתוון ותקבל האור העליון בתחילה. ואמר לית בי יחודא אלא בך כי וא"ו הוא סוד היחוד שמתחבר ת"ת עם מלכות ע"י וא"ו זעירא בסוד האל"ף שבין שני הווי"ן שהיא מחברת אותם והאל"ף היא אימא עלאה כד"א

אל"ף בינה והיא מתלבשת באל"ף ליחד שני הווי"ן והאל"ף היא סוד אחד העולה י"ג וכן וא"ו עולה י"ג במלואה וזהו לית בי יחודא אלא בך:

ואמר בך ישרון כל חושבנין וכל עובדין דעלמא הנה אעפ"י שכל שרשי עניני העה"ז נבראו באות ב' בתחילה מ"מ הדברים הנמשכין והיוצאין מהם לא תהיה להם התחלה כי אם ע"י אות אל"ף כי מאורה ימשכו והיא תהיה סיבה ראשונה להם ומקום החשבונות הוא במלכות כד"א עיניך ברכות בחשבון וכן עובדין דעלמא במלכות הם והאלף סיבה ראשונ' להם כי משם יפרד כי עד האלף הוא סוד האחדות ומשם ואילך יפרד למקום הפירוד. ואמר עוד וכל יחודא לא הוי אלא באת אל"ף הענין הוא כי לא די שבאצילות אין יחוד אלא בה. וכמ"ש לית בי יחודא אלא בך אלא גם בבריאה יצירה ועשיה כאשר יתיחדו חלקי היצירה זה בזה וכן חלקי העשיה והבריאה וגם כאשר יתיחדו חלקי העשיה עם חלקי היצירה וחלקי היצירה עם חלקי הבריאה וחלקי הבריאה עם האצילות כל מין יחוד מאלו לא יהיה אלא על ידי אות אל"ף כי האל"ף סוד האחדות בכללי המציאות וזהו וכל יחודא לא הוי אלא באות אלף ולפי שיקשה לזה כי האותיות ממקום גבוה בבינה ואיך ירדו למטה ליחד עד סוף המדרגות ועוד כי (ע"ב) השי"ת אמר לאלף כי כל החשבונות וכל עובדין דעלמא ממנה יתחילו ואיך אפשר זה אחרי שהיה מאצי' העליון ממקום נעלם שהוא בינה וגם שהב' היא ממקום גבוה מבינה ואיך נברא בה עולם הבריאה והיציר' והעשי' ולז"א ועבד קב"ה אתוון רברבן עלאין ואתוון תתאין זעירין אלו מעולם העליון בינה ואלו מעולם התחתון מלכות וכאשר גזר המאציל העליון שיברא העולם של בריאה בב' נתלבשה הב' של עולם העליון בב' של עולם התחתון ועי"כ ברא וזהו בראשית ברא בית בית לרמוז על ב' ביתין אלו שנתלבשו זו בזו לברא הברי' וזהו ברא וכאשר גזר המאציל העליון שמאלף יתחילו החש' ועובדין דעלמא ושיהיה ע"י כל מין יחוד נתלבשה האלף של עו' העליון באל' של עו' התחתון ליחד כל העו' בכללו' (ד"ש די"א ע"א) ולהמציא כל החשבו' ועובדין דעלמא וזהו אלהי' את אלף אלף לרמוז על ב' אלפין אלו שנתלבשו זה בזה לעניני' אלו וזמ"ש ובג"כ בית בית בראשית ברא אלף אלף אלהים את אתוון מלעילא ואתוון מלתתא וכולהו כחדא הוו מעלמא עלא' ומעלמא תתא' והנה בראשי' ירמוז על בינה הנק' יוצר בראשית שממנה מקור הב' וברא ירמוז על עולם הבריאה וכן אלהים על בינה כנודע כי שם שרשה ואת על שאר העולמות התחתו' כד"א את ה' ויראו את אלהי ישראל כו':

שם בד"ג ע"ב והועתק מכתיב' יד הר' הגדול ז"ל וז"ל. בראשית ר' יודאי אמר מאי בראשית בחכמה דא חכמ' דעלמא עלה לאעל' גו רזין סתימין עלאין והכא אגלי'

שית סטרין רברבין עלאין כו'. דע כי יש ב' חכמו' באצי' אם חכמ' קדומה והוא המוח הסתום ואם מוח' דז"א המתחל' לל"ב נתיבות והיא חכמ' שבז"א והחכמה זו שבז"א בה נחקקו שרשי הו"ק הנק' עלמא וממנה מתקיימין וזמ"ש ודא חכמ' דעלמא קימא עלה וחכמ' זו בה מתלבשין ו' קצוות הללו להכנס ולעלו' למעלה ע"י למקו' המוח הסתום כי זולת' לא יוכלו לקבל האור הרב ההוא רק שהיא מקבל' האור וממנ' מקבלי' הם וזמ"ש לאעלא גו רזין סתימין עלאין כי כשם שלהשפיע האור צריך התלבשו' כן לקב' האור צריך התלב' אלא שלהשפיע האור מתלב' בדבר יות' עב ולקב' האור יתלבש בדבר יותר דק ממנו והיא זאת החכמת שבז"א שעליה עומדין הו' קצוות הנק' עלמא וממנ' מתקיימי' וזה כי בה חקוקים וגציפין שרשי הו' קצוו' והם הנק' סטרין רברבין עלאין בסוד ס' רבוא דעלמא עלאה עלמא דיובלא כנודע והתחתונים נבלעים בשרשן העליונים לעלו' למעל' ומנהון נפיק כול' בין שאר ספי' הבנין בין ו' קצוות דז"א בין ו' קצוות שבנוקביה כולם משית סטרין רברבין עלאין שבאימא עלאה שמתלבשין בחכמה זו שבז"א יצאו וכמו שפיר' למעלה כי ו' קצוות שבבינה הם לז"א חב"ד חג"ת ושש קצוות שבז"א הם לנוקביה חב"ד חג"ת ונמצא כי משש קצוות שבבינה שנחקקו במוחי דז"א נעשו לז"א שש קצוות והם הנקראים נחלים ומהם גם כן נעשה שש קצוות לנוקביה והם נקראים מקורין כד"א את מקורה הערה ואפשר לפרש בהפך כי מקורין הם ששה שבז"א מצד החכמה שהיא מקור הכל ונחלין הם ששה שבנקבה מצד בינה הנקרא נחל כנודע:

ע"ג עוד אפשר לי לומר כי נחלין מלמעלה למטה ומקורין מלמטה למעלה בסוד המקור הנובע מלמטה למעלה בסוד מיין נוקבין ומיין דכורין ואלו הן השיתין שנבראו משׁשׁת ימי בראשית שהם סוד מיין נוקבין ו"ק מלמטה למעל' וזמ"ש דמנהון נפיק כולא דמנהון אתעבידו שית מקורין ונחלין לאעלא גו ימא רבה כי כולם נכנסו בה אלו זכרי' ואלו נקבו' והיינו בראשית מהכא אתבריאו כי בראשית משמשת לשתים אם לו' ברא שית ואם לומר שבחכמה נבראו הנקראת ראשית וכולן לצור' המלכות כד"א ה' בחכמה יסד ארץ ואפשר שזהו שאמר למעלה כי חכמה דעלמא קיימא עלה כי היא החכמה שבז"א שעליה עומדת ומתקיימת המלכות הנקראת עלמא כנודע והיא ימא רבא וכמו שכתבנו שה' בחכמה יסד ארץ ואלו היסודות הם שית מקורי' ונחלין הנכנסין בה מיין דכורין ומיין נוקבין כדפרישית. מאן ברא לון ההוא דלא אדכר ההוא סתים דנא ידיע הכונה היא כי המוח שבז"א נחקקו בו שרשי הששׁ קצוות ועל ידי מי נחקקו על ידי המוח הסתום העליון שהיא החכמה הקדומה וזמ"ש ההוא סתים דלא ידיע ולא נזכר בכתו' מי הוא הבורא אלא ברא שית לבד ולא אמר מי הוא לרוב העלמו:

שם בדף ג' ע"ב שורה י"א וז"ל והועתק גם מכתיבת יד הרב הגדול זלה"ה:
בראשית ר' חייא ור' יוסי הוו אזלי בארחא כד מטו לחד בי חקל אמר ליה ר' חייא לר' יוסי הא דאמריתו ברא שית ודאי הכי הוא בגין דשית יומין עצאין גבי אורייתא ולא יתיר אחרנין סתימין אינון. הכונה היא כי למעלה אמר כי בראשית היא חכמה שבז"א שבה נחקקו השש קצוות דבינה ולא הג' עליונות כי נעלמו ממנה מאד וזמ"ש בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר כי בז"א שהוא אורייתא נכנסו שש קצוות עליונות שבבינה אימא עלאה ולא יתיר כדפרישית לעיל כי ג' עליונו' שבבינה נעלמו מאד ולא נתלבשו בז"א כי לא היה יכול לקבל האור הרב ההוא ולפיכך נסתמו ממנו. וזמ"ש אחרנין סתימין (ד"ש ע"ב) אינון. אבל חמינן גו סטרי בראשית דאמר הכי כו'. לפי שהם פירשו מלת בראשית על שש קצוות הנחקקות תוך חכמה שבז"א האמנם התם גו סטרי בראשית מפרש לה בדע' עליון דמיחד לאו"א ומזווג לון ואמר הכי גליפו אגליף שנחקק ונשרש ונתגלה בכל חלקיו ובו' קצוותיו ההוא סתימאה קדישא שהוא אימא עלאה בתוך מעוי של אחד נעלם וטמון שהוא המוח הסתום שנתגל' ממנו נקודה שהוא יו"ד וזהו דנקיד בנקודה וההיא נקוד' נעוצה בו ולא תפרד ממנו כי הוא נעוץ בה והיא נעוצה בו וזמ"ש בנקודה דנעוץ כו' ועוד כי הנקוד' ההיא נעוצה חד טמירא מלמעלה למטה עד סוף הבנין כי כולם בחכמה עשית וז"ש דנקיד בנקודה דנעיץ ואחד טמירא והוא הנכון. והענין הוא כי אימא עלאה נחקקה תחילה בתוך הדעת שבחד טמירא כי מעוי הם סוד הדעת שהוא מלגאו דמליין לאדרין ואכסדראין כד"א ובדעת חדרים ימלאון ושם נחקקה ונתגלית אימא עלאה גילוי ניכר כי שם נשרשה בכל חלקיה וקצוותיה וז"ש אם אין דעת אין בינה כי בינה שהיא אימא עלאה בדעת עליון שבחכמ' הקדומ' (ע"ד) נשרשה ונחקקה ונתגלית. ודע כי בחכמה הקדומ' היתה בינה כלולה בתוכה והיא והחכמה הקדומה הכל דבר אחד זו בתוך זו ולז"א גו מעוי תוך דעת תחתון שבחכמה הקדומה ואח"כ ברדתה למטה נבדלו ונמצאו שנים חכמה אב בינה א"ס כנז' באדרא זוטא בדף ר"ץ ע"א והם אבא ואימא ואח"כ ירדו עו' ונעשו' תרין מוחין דזעיר אפין חד מוחא דאתפלג לל"ב שבילין וחד מוחא דאתפלג לחמשין תרעין כנז' באדרא רבא וזוטא וכמו שבז"א היא בינה מחוצה לה דעת היא מלגאו ודעת מלבר כן בחכמה הקדומה אתגליפת בינה גו מיעוי בתוך הדעת היא מלגאו והוא מלבר כדפרשית. וז"ש ההוא גליפו אגליף וטמיר ביה כו' ומ"מ לא נתגלית בינה בחכמה הקדומה למעלה אצל המוח בדעת עליון שבה אלא למטה בדעת תחתון שבחכמה הקדומה סוד מיעוי שהוא הדעת ו' קצוות הנקרא נשמ' ת"ת שבחכמה הקדומה והבן כל זה וכאשר יצתה אימא עלאה בינה לחוץ יצתה

מתלבשת בסוד המעיים העליונים ונגנזה בתוך הדעת שבאבא שהוא המפתח דאבא ואימא לא מתפרשן דא מן דא ומשם ירדה לבינה שבז"א ונתלבש' בדעת שבה. והנה המעי' העליונים הם הם דעת שבאבא והם הם דעת שבבינה ובז"א כי משם נמשכו כל הדעות. ההוא גליפו אגליף וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא כו' הענין הוא כי עם היות שאימא עלאה נחקקה בתוך הדעת מ"מ נגנזה בו ונעשה מלבוש לה ונתעלמה בתוך הדעת לרדת למטה וז"ש וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא כי הדעת הוא המפתח ששם נחקקה הבינה ואין לה גילוי כי אם על ידו כמפתח שעל ידו נפתח הפתח ופתח ואין סוגר וסגר ואין פותח ואימא עלאה זו יצתה ונגנזה על ידי הדעת שבאבא בתוך בינה שבז"א וזהו גניז כולא בהיכלא חדא שהיא בינה דז"א:

א"ש מכאן נראה שמפתחא חדא הוא הדעת ולק' בפירוש האדרא בדף ע"ב שורה א' כתב באופן אחר וז"ל אתא מפתחא דכליל שית הוא הז"א הכולל שית סטרא כו' וצ"ע. הן אמת כי ז"א הוא בחינת הדעת וסוגר למעלה וסוגר למטה וזה וזה אמת כנלע"ד:

אמר הכותב כאן מצאתי הנייר קרוע ואכתוב התיבות שיכולתי להעתיק וז"ל ועוד אני אומר והוא הנכון כי אימא עלאה נחקקה בכל חלקיה בדעת שבחכמה קדומה ואע"ג שנחקקה בכל חלקים וכל שרשיה שם לא נתגלה כלל שרש מחלקיה כל חלק היו נחקקין היו נגנזים ונטמנים בעצמות וז"ש ההוא גליפו אגליף וטמיר ביה בתוך הבינה העליו' בסוד הדעת הנקרא מפתחא עד כאן ואע"ג דכולא גניז בההוא היכלא עקרא דכולא כו' ירצה שאעפ"י שנגנזה בינה עליונה בתוך בינה דז"א הנקרא היכלא כדפרשית מ"מ עיקר הכל תלוי במפתח שהוא סוד הדעת כי כאשר ישפיע דעת עליון באימא עלאה בסוד דעת שבאבא גם אימא תתאה שהיא בינה דז"א תאיר מהאור ההוא ויתגלה אור אימא עלאה שבתוכה על ידי הדעת שבה המשפיע ומגלה האור ההוא. ואם דעת עליון לא ישפיע באימא עלאה על ידי הדעת שבאבא גם אז לא יאיר אימא תתאה ונעלמה (דף ט"ז ע"א) מעיני כל חי והיתה סוגרת ומסוגרת ונמצא שהדעת הוא הסוגר והוא הפותח בהשפיעו ובהסתלקות השפע בההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין סגיאין איליו על איליו (ד"ש ע"ג) והדעת כו' עתה בא לפ' כיצד המפתח הזה שהוא דע' שבאבא סוגר ופותח ואמר שבבינ' דז"א יש בה כל שרשי האצילות שלמט' ממנה כי היא אם הבני' וממנה יצאו וכולם בה זה למעלה מזה כאלו תאמר בספירות הבנין מלכות ולמעלה ממנה יסוד ולמעל' ממנו הוד כו' ולמעלה ממנו חסד וזמ"ש איליו על איליו כי שרשי הנאצלים בה בסדר מדרגתם ומשרשי הבנין הנגנזי' ונסתמין בתוכה נעשו לה שערים עובד סתימו והם חמשים שערי בינה כי כל אחת משבעה ספירות הבנין נעשו לה שבע שערים שבעה

פעמים שבעה הם תשע' וארבעים ושער החמשים הוא הכולל את כולם וכאשר שערים אלו נחקקו לארבע רוחות מזרח מערב צפון דרום מזרח ת"ת עם ו' שערים דרום חסד ועמו נצח שהוא ענף חסד כנודע עם י"ד שערים צפון גבורה ועמו הוד שהוא ענף גבורה עם י"ד שערים מערב מלכות עם יסוד עם י"ד שערים הרי מ"ט וזה עולה עפ"י הספרי' שגורסין ואינון מ"ט ונשאר שער החמשי' שהוא נעלם מאד ואינו נכנס בצד מארבע צדדין אלו וזמ"ש חד תרעא לית ליה סטרא לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא כי אין ידוע אם שער החמשי' הוא כללותם שמקיבוץ כולם נעשה שער זה ואם כן הוא לתתא מכול' או הוא כללותם שבו היו כולם וממנו יצאו וא"כ הוא לעילא וא"כ אין ידוע אם הוא כללותם למעלה או למטה ושער זה נעלם ממרע"ה וכמש"ה ותחסרהו מעט מאלהים וזהו נתיב לא ידעו עיט דלא אתידע לעילא ותתא כנז' בזוהר במקומות רבים וזהו סוד הדעת דנחית מאבא כדמות ברית קדש עליון דעייל ונפיק בה והוא לעילא והוא לתתא בסוד יוסף ובנימין במלכות למטה ולמטה נודע אימתי הוא לעילא בסוד יוסף הצדיק ואימתי הוא למטה בסוד בנימין הצדיק אבל למעלה בבינה לא אתידע אימתי הוא לעילא ואימתי הוא לתתא כדפרישית ובג"כ הוא סתים כי הוא מאבא עלאה ועייל ונפיק בה דוגמת יוסף הצדיק ברחל שעם היותו מעולם הזכר אות ברית קדש היה לה לבן למלכות לתתא וחמר גו אינון תרעין אית מנעולא חדא וחד אתר דקיק לאעלא ההוא מפתחא ביה כו' רצה גו אינון תרעין שהם מ"ט שערים יש מנעול אחד והוא סוד יסוד שבה שהוא נקודת ציון שבבינה דז"א וחד את' דקיק הוא הרחם ופתח שבו והמפתח הוא היסוד הפותח ועושה אותה כלי כי עד עתה היה פתחה סתום וזמ"ש ולא אתרשים אלא ברשימו דההוא מפתח' כי הוא העושה אותה כלי ופותחה ומבשרנו נחזה אלוה וכמו שיסוד תחתון כולל שית כד"ת שוקיו עמודי שש דכליל שית בקרטופא כחדא כי יסוד עליון כליל שית תרעין ולפיכך נקרא ברא שית על רזא דנא אמר בראשית ברא אלהים ונמצא לפי זה שבינה עליונה היא מתלבשת ונגלית בדעת תחתון שבחכמה קדומה שהוא דעת עליון שבאבא ומשם ירדה לבינה דבז"א בסוד דעת שבבינה שבז"א:

ודע כי אבא ואימא התחילו מחסד שבחכמה קדומה דאריך וחג"ת שבחכמה קדומה הם (ע"ב) לאבא ואימא חב"ד הרי שת"ת שבחכמה קדומה נשמה לדעת שבאבא ואימא ונתלבשה בינה עליונה דאריך בתוך הדעת תחתון דחכמה קדומה והדעת בתוך הת"ת שבחכמה קדומה והת"ת בתוך הדעת העליון שבאבא ואימא ומשם ירדה לדעת שבבי' שבז"א כי ז"א מחסד שבאבא התחיל וחג"ת שבאבא הם חב"ד שבז"א והנה נה"י שבחכמה קדומה נתלבשו בחג"ת שבאב' וחג"ת שבאב' נתלבשו בחב"ד דז"א נמצא שדע'

שבז"א הוא יסוד שבחכמ' קדומה מתלבש בת"ת שבאבא ובינה עליונה בתוך דעת תחתון דחכמה קדומה. ודעת תחתון בתוך יסוד זה ויסוד זה בת"ת שבאבא ות"ת שבאבא בדעת שבז"א ונמצא כי בינה מתגלית בדעת שבחכמה הקדומ' התחתון ובדעת עליון שבאבא ובדעת עליון שבז"א וכל גילוי' בתוך הדעת כי אין לה גילוי אלא ע"י הדעת כמ"ש אם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת והוא המפתח למעלה ולמטה כי מלמעלה ירדה לבינה שבז"א אימא עלאה ונתלבש' בה בסוד הדעת שבה ובינה זו היא הנקראת היכלא ובתוך היכלא נגנזו כל חלקיה ומציאותיה ון' שערי בינה זו שבז"א סובבין לה והיא מתעלמת שם ולא נתפשט אורה לחוץ להוציא שש קצוות של ז"א לחוץ והיה העולם תהו עד אשר נכנס בה סוד הדעת דכליל שית תרעין בסוד הרחם שבה מקום המנעול והוציא שש קצוות ז"א לחוץ על ידי הדעת דכליל שית תרעין וזה נקרא בראשית כשאינו נכנס בה כדי לפותחה. אלא שכולם השש קצוות סתומים בתוכו ובתוכה סגיר ולא פתיח. והענין הוא כי מיין נוקבין דילה (ד"ש ע"ד) הם שש קצוות דנוקב' דז"א ומיין דכורין דילי' הם שש קצוות דז"א ולפיכך ההוא מפתחא כליל שית תרעין וכל עוד שאין מיין דכורין אין מיין נוקבין ונמצא שהדעת סיבת הכל והוא המפתח שמא תאמר הרי אמרני למעלה ששער החמישים הוא נתיב לא ידעו עיט והוא סוד הדעת כדפרישית ואיך אנו אומרים שהמפתח הוא סוד הדעת:

דע כי יש דעת למעלה מדעת כי אל דעות ה' ושער החמישים הוא סוד הדעת שבבינה שבז"א שהוא מוחא דאתפלג לחמשין תרעין הנז' באדרא רבא וכאשר לא היה זווג היה דעת שבאבא שהוא יסוד שבחכמה קדומה נגנז בתוך ת"ת שבאבא ות"ת שבאבא גנוז בתוך דעת שבז"א ובינה עלאה שהיא אימא עלאה גנוזה בכל חלקיה תוך היכל זה שהוא בינה שבז"א והיה העולם תהו. וכאשר רצה המאציל העליון למיעבד תולדין יצא היסוד דחכמה קדומה מתוך הדעת שבאבא מתוך ת"ת שבאבא מתוך דעת עליון שבז"א ופתח המנעול שהוא הרחם שהוא בבינה דז"א ומשם נכנס לתוך הדעת שבה שער החמשים. ומשם לבינה עליונה שהיא אימא עלאה המתלבשת בסוד המעיים העליונים שבחכמה הקדומה להוציא ו"ק ולהולידם למעבד שמוש ולמעבד תולדין ומברא נעשה אבר שהוא יסוד שבחכמה הקדומה ונקרא חסד עלאה וגם אימא עלאה נתגלית נקודת ציון שבה והוא נקר' מ"י ונתגלית מתוך בינה שבז"א משער החמשי' ומיסוד שבה ומתוך המעיים העליונים המתלבשת בהם ונבקעו כולם כד"א בדעתו תהומות נבקעו בין למעלה בין למטה ולהיות כי יסוד זה עובר דרך היסוד שבה. (ע"ג) ודרך שער החמשים ודרך המעיי' העליונים ודרך נקודת ציון שבאימא עלאה ושער החמשים ממוצע בינתים ולא אתידע

אם הוא לעילא נכלל במעים העליונים או לתתא נכלל במנעול שהוא הרחם ולפיכך לא אתידע אם הוא לעילא או לתתא. אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין ואזדמן לשימושא ולמעבד תולדין כד אתא אברהם דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ותנינן באברהם כו':

דע כי עד אשר לא חזרו זכר ונקבה פנים בפנים ולא נגלה ונעשה בחינת אצילות היסוד לא נתגלה גם כן מציאות הדעת העליון אשר בין אבא ואימא ולכן לא נזכר הדעת בכלל הי"ס. וזהו סוד ענין גילוי אבר דאברהם הנז' כאן וזמ"ש כד האי אבר אתרשים במילת ברא כדין רשים סתימא לגלאה רשימו אחרא לשמיה וליקריה ודא איהו מ"י כו':

עוד ירצה עם האמור למעלה שהענין הוא כי כבר פירשנו כי יסוד שבחכמה הקדומ' מתלב' בדעת תחתון שבאבא מתלבש בת"ת שבאבא מתלבש בדעת שבז"א ונגנז בתוכו ובינה עלאה מתלבשת בדעת תחתון שבחכמה קדומה סוד המעיים מתלבשת בת"ת שבחכמה הקדומה מתלבשת בדעת עליון שבאבא מתלב' כולה בבינה שבז"א בסוד הדעת שבבינה שבז"א שהוא שער החמשים ושאר החמשים שערי בינה סובבים אותה סגורי' במנעול סוד היסוד שבה והמפתח הוא דעת שבאבא מתפשט עד היסוד שבאבא ברית קודש עליון ופותח רחמה ומכניס שש קצוותיו בה ועל ידי כן היא אימא עלאה מוציאה שש קצוותיה גם כן לחוץ והנה אבא נכנס ממנו ונגנז בדעת ז"א מחסד שבו ולמטה לבד כדפרשית אבל אימא עלאה כולה נכנסה ונגנזה בתוך בינה שבז"א ונעשית לה נשמה בתוך דע' שבה וזמ"ש גניז כולא בהיכל' חדא (נ"א גניז כולא בה כולא כחדא) ובינה זו שבז"א היא גבורה שבאבא ובתוכה היא אימא עלאה וזמ"ש אני בינה לי גבורה ולפיכך נאמר באימא עלא' דיתבא רביעא על בנין סוד מ"ם סתומה כי כלה נכנסה ונגנזה בתוך דעת ז"א שהם הבנים מש"כ באבא:

וכאשר רצה המאציל העליון להוציא מאימא עלאה שש קצוות לחוץ ושאבא עלאה יוציא גם כן שש קצוות לחוץ למטה בז"א נתלב' בחסד והוציא השש קצוות לחוץ על ידי החסד שהוא אברהם ויצא האבר הקדוש שהוא סוף השש קצוות. וזהו אזדמן למעבד תולדין ואלו השש קצוות הזכר שבאו מאבא עלאה בסוד הדעת שפתח את השערים והכניס בה זרע קדש שהם שש קצוות אלו של הזכר שסופם אבר שהוא היסוד וגם היא אימא עלאה הוציאה שש קצוות הנקבה מצדה בסוד נקודת ציון שבה הנקראי' מ"י ונקראים אל"ה. והנה אור אבא נתלבש בדעת ז"א מיסוד שבו דאבא עד שהגיע לחסד שבו דאבא וכאשר בא חסד ונכנס בדעת ז"א ונכנסו בתוכו כל השש קצוות מאבא מיד (ד"ש די"ב ע"א) אזדמן לשימושא ולמעבד תולדין כי יצא לחוץ האבר הקדוש וזמ"ש אימתי ההוא

מפתחא פתח תרעין ואזדמן למעבד תולדין כד אתא אברהם דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ותנינן באברהם. והנה קודם התלבשות חסד שבאבא בדעת ז"א היה ברא לבד כי היסוד היה בורא ומאציל (ע"ד) הדעת דז"א והולך ומתפשט עד סיומא דגופ' מבפנים ואז היה נקרא ברא מתעלם בתוך דעת ז"א סגיר ולא פתח וכאשר הגיע היסוד לסיומא דגופא ונשלמו שש קצוות שבאבא להתלבש בו כאשר בא החסד ונכנס בו אז מיד נעשה אבר ואהדרו אתוון לשמושא ונגלה היסוד וכמו שאבא התחיל ליכנס בדעת ז"א מיסוד שבו בסוד ברא כן אימא עלאה כולה נתלבשה בתוך בינה שבז"א בסוד מי והוציאה שש קצוותיה שהם נקראים אלה ואז תכף השם העולה מ"ה שהוא שם בן ארבע במילואו העולה מ"ה במילואו דאלפין גילה האבר הקדוש ונעשה מברא אבר ונמצאו במעי הבינה שש קצוות מצדה ושש קצוות מצד אבא שהוא שם בן ארבע במלואו העולה מ"ה והוא סוד חכמה כח מ"ה וזמ"ש והוא רשים באלה מסטרא דא מצד אימא ואבר מסטרא דא מצד אבא ועדין היו חסרים כי בשש קצוות שבזכר חסרה מד' המלכות שבו וכן בשש שבנוקבא דז"א חסרה מלכות שבה ולפיכ' נשלמו כל אחד באבר שמצד הזכר ה"א ומם סוד מ"ה שהוא מלכות שבו ונעשה אברהם ובאלה דמצד הנקבה יו"ד מ"ם סוד המל' שהיא ים ונעשי' אלהים וז"ש כד אשתלי' דא אשתלי' דא וכל זה במעי הבינ' בסוד העיבור בבטן דאזדרע לתקונא דישוב' כדין אקרי אלהים כדבעינן למימר קמן ואמנם מפני מה נחקקה כל אות בפני עצמה ולא נחקקו מ"ה באברהם יחד וים באלהים יחד הענין הוא כי המלכות שבכל ספירה יש לה שתי בחי':

אמר המעתיק לא נמצא בדרוש הזה יותר. האמנם נמצא בראשית המאמר הנז' פירו' אחר וז"ל. אמר ר' חיי' לר' יוסי האי דאמריתו בראשית ברא שית ודאי הכי הוא כו' דע כי ברא הוא סוד באר העליון שהוא חיבור הוי"ה דב"ן דהיהין ואהי"ה דהיהין העול' קנ"א ושניהן ב"ן וקנ"א בגמטרי' באר ועל ידי זה הבאר העליון נבראו שש קצוות שהוא ז"א וזהו ברא שית כי באר עליון ברא שית סטרין (א"ש צ"ע כי בשער א' שער ההקדמות בדקנ"ז ע"א אמר שבאר זה הוא ברחל וכאן כתב שהוא באר עליון צ"ע) (ועיין בס' תורת חכם הנ"מ דקי"ג ע"א) ואח"כ ביאר איך נבראת נוקביה הנקראת אלהים כנודע ואמר ברא אלהים פירוש כי מן הבאר היותר תחתון שהם אותיות ברא גם כן על ידו נבראת הנקב' הנקרא' אלהים והנה באר התחתון הוא חיבו' ארבע' שמות הוי"ה פשוטה כ"ו ואלהים פשוט פ"ו והוי"ה פשוטה כ"ו ואדני פשוט ס"ה שהם בגמטריא באר הרי כי במלת בראשית נרמז בריאת ז"א ובמלת ברא אלהים נרמז בריאת נוקביה:

וצריך שתדע כי זו ההויה דב"ן שממנ' נבראו שית סטרין הנקרא ז"א הוא עליונה כי אין כל ההויות דב"ן שוות כי ארבע בחינות ב"ן הם והוא סוד כנגד ארבעה בנים דברה תורה וארבעתם בגמטריא קדקד הב"ן האחד הוא בנוקבא דז"א הב"ן השני הוא בתבונה קודם שתתפשט ותתלבש תוך ז"א הב"ן השלישי הוא בתבונה אחר שנתפשטה בז"א הב"ן הרביעי הוא בבינה עלאה וזכור הקדמה זו:

אמר שמואל גם בשער ראשון בשער ההקדמו' בד' רנ"ח ע"ב נתבאר היטב זה הב"ן הראשון שהוא בנוקבא דז"א:

(דף טו"ב ע"א) ונחזור לענינינו דע כי זה שביארנו הוא כאשר נאצלו בתחילה בבחי' אחור באחור אבל כאשר חזרו פנים בפנים אז יתבאר הפסוק באופן אחר והוא כי מן ברא שית נעשה אבר שית כי אותיות ברא נעשה אבר שהוא היסוד ולא באר ואותיות שית נעשו מ"ה שהוא ההוי"ה דאלפין שהוא בגימטריא מ"ה שהוא בז"א כנודע ונמצא כי בראשית נעשה אברהם אבר מה כמו שרמז למטה בסיום זה המאמר כי תחי' היה שית סטרין לחוד ועתה נגמר להוי"ה שלימה בת י"ס וכן ברא אלהים שבנוקביה נתהפכה באופן אחר יותר בשלימות כי ברא נהפך לאבר והוא היסוד שבה אשר הוא כלי מיין נוקבין ואלהי' הוא החמש' גבורו' מנצפ"ך העומדים בבאר הנז' ביסוד שבה שהוא נקודת ציון שבה לעורר הזווג כיון שהיא פנים בפנים ואפשר כי גם מ"ה דאברהם הנ"ל בז"א הוא על דרך זה שהם חמשה חסדים הנקראת הויה דאלפין כנודע והם ביסוד שבו הנק' אבר להזדווג עמה פנים בפנים:

(ד"ש ע"ב) שם בד"ו ע"א שו' ווז"ל וההיא נקודה אקרי אני ועלה שרייא ההוא דסתים עלאה דלא אתגלייא והיינו ה' וכולא חד הטעם כי אני רוצה לומר אני הוא הניכר בעצמותי ואין שום בחינה שיוכר בה הפרש הזכר מן הנקבה אלא בבחינת היסוד שבזכר ונקודת ציון שבנקבה והם סוד ה' חסדים וה' נקבות:

אמר שמואל נלע"ד לתקן וה' גבורות ואפשר דהכל עולה לסגנון אחד כנודע אבל הזקן איננו גדל בזכר עד עשרים שנה וקודם העשרים אינו ניכר הפרש זכר אל הנקבה:

שם בד"ו ע"א שורה ז' וז"ל נחתו ר' אלעזר ור' אבא ונשקוהו אמרו ומה כל חכמתא דא (עיין ש' הגלגולי' ד') אית תחות ידך ואת טעין אבתרין אמרו ליה מאן אנת אמר לון לא תשאלון מאן אנא אלא אנא ואתון נזיל ונתעסק באורייתא וכל חד יימא דמילין דחכמתא לאנהרא אורייתא אמרו ציה מאן יהב לך למיזל הכא ולמהוי טעין בחמרי אמר לון י' עבד קרבא בתרין אתוון בכ"פ וסמ"ך לאתקשרא בהדאי (נ"א כחדא) כ"ף לא בעא לאסתלקא ולאתקשרא כו':

אמר שמואל המאמר הזה מצאתי אותו כתוב בשני מקומות וכמעט ששני המקומו' הם בסגנון אחד ועם כ"ז לא מנעתי לכתוב את שתי הנוסחאות להיות כי אין מדרש בלא חידוש וז"ל הנוסחה הראשונה:

דע כי כאשר האדם עוסק בתורה כראוי לשמה זוכה להשיג שיתגלה אליו איזה צדיק מאותם שהם משורש נשמתו ויבא ויתלבש דוגמת מלאכי אברהם אבינו ומגלה לו רזי תורה בהיותו מתלבש בההוא חלוקא דרבנן אשר לו כנודע וזהו סוד אותו הסבא דפ' משפטים והמקומות אחרים הרבה בכל ס' התקונין שהיה יורד ומדבר עם רשב"י והיה מגלה לו רזי תורה ודע כי לפעמים אותה הנפש של הצדיק ההוא מתלבשת בההוא חלוקא דרבנן ולפעמים מתלבש גם הרוח. ולפעמים גם הנשמה. ואמנם בהיותו בא בבחי' נפש בלבד אז הוא בצורת טעין חמרי כי הוא רמז אל הנפש שמעולם העשיה. והנה כבר ידעו והכירו ר' אלעזר ור' אבא שזה שהיה טעין חמרי היה בחינת (ע"ב) צדיק אחד מאותו עולם שנגלה ללמדם וגם ידעו שלא היה אלא בחינת נפש בלבד כיון שראוהו טעין חמרי אבל לא ידעו מי היה. ולכן שאלו אותו טעם ביאתו מה היתה וגם על מה זה לא נגלה אלא בבחי' הנפש אשר על כן בא בצורת טעין חמרי והשיב להם יו"ד עבד קרבא בתרין אתוון כו'. והענין הוא כי היוד הזו היא יו"ד זעירא אשר ממנה בחינת הנפש ואות כ"ף רומזת אל כסא הכבוד כנ"ל כד נחתת כ"ף מעל כורסי יקריה אזדעזע כו' והוא עולם הבריאה ואות סמ"ך היא בחינת שש קצוות היצירה שהם סוד ששים המה מלכות בסוד שש קצוות כל אחד כלול מעשר ספירות וכונת דבריו הם כי נפשו הנקראת יו"ד עבדא קרבא ומלחמה עם אותיות כ"ס שהם נשמתו ורוחו ורצתה להתקשר בהם יחד כדי ששלשתם יבאו ויתלבשו ויתגלו בעה"ז לעשות המצוה הגדולה ההיא ולגלות סודותיה של תורה אל חכמי הדור ההוא. ואמנם זה המדבר עמהם הוא בחינת המלבוש בלבד הנקרא חלוקא דרבנן וסיפר ענין מלחמת נפשו עם רוחו ונשמתו וסיפר כי רוחו ונשמתו לא רצו להתלבש ולהתקשר עם הנפש לסיבה הנזכרת כאן ולהבינה צריך שנודיעך ענין אחד והוא כי הנה אחר שהאדם עסק כל צרכו בתורה והשלים כל מה שצריך לו להשלים כפי בחינת חלק הראוי לו כנודע אז נשמתו ורוחו ונפשו נעשים מרכבה למעלה באופן זה כי הנשמה נעשית מרכבה אל אות כ' שבכסא ואיננה יכולה לצאת עוד משם כי תמיד עומדת שם בבחינת מרכבה אל קונה יתברך ועל דרך זה גם הרוח נעשה מרכבה אל אות ס' אשר ביצירה והנפש אל אות יו"ד שבעשיה כי גם מצינו לעיל דכד נחיתת כ"ף מעל כורסי יקריה כדי לומר אל הקב"ה שיברא בה העולם שנזדעזע העולם ואמר לה הקב"ה תוב לאתרך וכן הענין בנשמת הצדי' הנמשכת מן המקום ההוא:

ודע כי זה אשר נגלה להם היה רב המנונא סבא אשר הוא גלגולו של משה רבינו ע"ה המתגלגל בכל דור ודור כנז' בתקונין. והנה כבר נשמתו נעשית מרכבה דבוקה אל הכסא ולא יכילת כורסייא למהוי אפילו שעה אחת בצתי הנשמה הזאת גם רוחו הנקראת ס' כבר נעשה מרכבה אל היצירה ועמה יש סמך ועזר אל הנופלים שהם ז"א ונוקביה דיצירה כי שם הוא סוד סומך ה' לכל הנופלים אשר ארז"ל שסמכן דוד ברוח הקדש פירוש כי תיקון דוד הע"ה היה ביציר' ע"י המזמורי' שתיקן ברוח (ד"ש ע"ג) הקדש כי שם הם בחינת נופלים אבל בעולם העשיה אינם אפילו בגדר נופלים אלא הם נתונים ממש בתוך הקליפות שהוא גדר גרוע מנפילה ועל כן רוחו עמד שם כדי להיותו שם סומך אל הנופלים הנז' בבחינת היותו שם מרכבה אליה' כנז'. אמנם היו"ד שהיא הנפש היא אשר באה אצלי כי אני הוא בחינת המלבוש הנקרא חלוקא דרבנן הנגלה לכם כנז' והנפש אמרה אלי נחמה אחת והיא שאעפ"י שלא רצו הנשמה והרוח שלי לרדת עמה עכ"ו היא תעלה ותתקשר למעלה עמהם נפש ברוח ורוח בנשמה ונשמה בנפש דאצילות ונפש דאצילות ברוח דאצי' ורוח דאצי' בנשמ' דאצי' כנודע כי התקשרות הזה נקרא צרור החיים הנז' בפ' ויחי בדף רכ"ד ורכ"ה (ע"ג) ועל ידיהם תקבל הנפש שפע ואור עצום ואח"כ תרד הנפש אצל החלוקא דרבנן הנז' ותחלק לה שלל שפע רב מאשר לקחה מלמעלה חליפי שכר עבודתה אשר טורחת לילך בצורת טעין חמרי כנ"ל ומלמדת רזי תורה לחכמי הדור אשר בעה"ז ובודאי הוא שנפש ורוח ונשמה של הצדיק העושה כך מקבלים שפע רב וגדול על הדבר הזה. והנה הרוח דאצילות היא יו"ד עלאה כי היא מבחינת אצילות ונקראת יו"ד כי היא בחינת היו"ד דיסוד שמשם יוצא הרוח והשי"ן הוא שי"ן דבינה דאצילות בתלת ספירן עילאין כנגד ג' קוי השי"ן וממנה בחינת הנשמה ושתיהן נקראים י"ש וזהו סוד להנחיל אוהבי י"ש והם רוח ונשמה דאצילות ולכן קראם שין עלאה ויוד עלאה. גם דע כי אין כח ורשות ויכולת בשום נשמת צדיק שבאותו עולם לרדת ולהתלבש ולהתגלות בעוה"ז כנז' אם לא שבתוך נקודה אמצעית פנימיותה יתלבש שם ניצוץ אחד מן נשמת משה רבינו ע"ה ועיין בסוף אדרת נשא בדקמ"ד ע"ב:

אמר שמואל שמעתי מן המקובלים הפשטנים שביארו במאמר הזה כפי הפשט במ"ש יו"ד עבד קרבא בתרין אתוון בכ"ף וסמ"ך לאתקשרא כחדא כו'. כלו' הנה אתם שאלתם אותי מאן יהב לך למיזל הכא ולמהוי טעין בחמרי והוא השיב להם כי מחמת חסרון כי"ס שמטה ידו מאד ולכן נעשה טעין חמרי וכפי שיטתם השיבם כי בראותו שלא הכירוהו עדין שהיה בסוד נפש לכן השיבם כפי שיטתם כי מחמת חסרון כי"ס נעשה טעין חמרי וזהו מ"ש יו"ד עבד קרבא בתרין אתוון בכף וסמך:

אמר שמואל ז"ל הנוסחה השנית הנמצאת במאמר הנז' נחתו ר' אלעזר ור' אבא ונשקוהו כו' אמרו לה מאן אנת כו' אמרו ליה מה יהב לך למיזל הכא ולמהוי טעין בחמרי כו':

דע כי כאשר האדם הוא עוסק בתורה כראוי לשמה יש בידו יכולת להשיג שנשמת צדיק אחד מאותם שהם מן שורש נשמתו שיתלבש כדוגמת מלאכי אברהם אע"ה שנא' וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים כו' ויבא ויגלה לו רזי תורה והוא מתלבש באיתו הלביש הנקרא אצל המקובלים חלוקא דרבנן אשר לו בסוד ומעיל קטון תעשה לו אמו והם מוחין דיניקה ועיבור כו' וזהו ענין ההוא סבא דהוה נחית וממלל עם רשב"י ומגלה לו רזי תורה כנזכר בתקונין בדס"ב ע"א ובמקומות זולתו ולפעמי' באה נפש הצדיק לבדה מתלבשת באותו חלוקא דרבנן. ולפעמי' בא גם הרוח ולפעמי' גם הנשמה ואמנם כשאינה באה אלא הנפש לבדה אז היא באה בצורת טעין חמרי כי הוא רמז אל היותה נפש דעשיה תוך לבושה. ודע כי אין יכולת בשום נפש צדיק להתלבש ע"ד הנז' אם לא שבתוך נקודה אמצעית של פנימיות' יתלבש שם ניצוץ אחד מן נפש או רוח או נשמת משה רבינו ע"ה בהקדמ' זו יתבאר המאמר הנז' בע"ה:

כי הנה ר' אלעזר ור' אבא המלומדים בנסים כששמעו את חכמתו תיכף הכירו בו שהיה נשמת צדיק שנתלבשה ובאה ללמד להם אבל לא ידעו בו מי היה וגם ידעו כי לא היתה המתלבשת רק בחינת נפש דעשיה בראותם אותו טעין חמרי כנז' (ע"ד) ועל כן שאלוהו שתי שאלות מאן את וגם מאן יהיב לך למיזל הכא ולמהוי טעין בחמרי רוצה לומר למה לא נתלבשה במלבוש אלא הנפש בלבד והשיב להם יו"ד עבד קרבא כו' ופירוש כי יו"ד היא בחינת יו"ד זעירא כי ממנה בחינת הנפש ואות כ"ף רמז אל הנשמה הבאה מן הכסא כנ"ל בפ' בראשית דף ג' ע"א וז"ל וכד נחתת כף מעל כורסי יקריה כו' ואות ס' היא סוד ו' קצוות שביצירה כל אחד כלול מי"ס בסוד ששים המה מלכות אשר משם בא הרוח ופירוש הדברים הוא כי הנפש שלו הנקראת יו"ד עבדא קרבא בהדי כ"ס שהם נשמתו ורוחו ורצתה להדבק בהם ושיבאו שלשתם יחד לעשו' המצו' ההיא (ד"ש ע"ד) לבא וללמד ולגלות רזי וסתרי תורה אל חכמי הדור ההוא הראוים. והנה המלבוש הנקרא חלוקא דרבנן הוא היה המדבר עתה ולא הנפש עצמה וסיפר כי הנשמה והרוח לא רצו לבא מלובשים בו לפי שנתנו טעם לדבר והנה הנשמה נתנה טעם אליה והוא במה שצריך שתדע כי אחר שהאדם עסק כל צרכו והשלים חלקו כל מה שהוא ראוי להשלים נעשים נשמתו ורוחו ונפשו מרכבה למעלה כי הנשמה נעשית מרכבה אל אות כ"ף שבכסא ואינה יכולה לצאת משם כלל והיא צריכה להיות שם מרכבה אל קונה יתברך וכן רוחו נעשה מרכבה אל אות ס' שביצירה וכן נפשו נעשית מרכבה אל אות י' שבעשיה וכן

מצינו כאשר נחתא כף מעל כורסיה יקריה לומר לפני השי"ת שיברא העולם בה כנ"ל בפ' בראשית בדף ג' ע"א אז נזדעזע העולם ואמר לה הקב"ה תוב לאתריך כו' וכן ע"ד זה בנשמה הבאה משם שצריכה שלא תזוז משם ובפרט כי זה הצדיק שנגלה לר' אלעזר ולר' אבא עתה הוא רב המנונא סבא ע"ה והוא היה גלגול מרע"ה המתגלגל בכל דור ודור וז"ש בפ' ויחי בדף רכ"ה ע"א אר"ש אי הני בבלאי טפשאי ינדעון מלין דרזי דחכמתא כו' ינדעון שבחא דרב המנונא סבא כד אשתכח בינייהו כו' ולכן הנה נשמתו נעשית מרכבה אל הכסא דבוקה שם ולא הוה יכלא כרסיא למהוי אפילו שעתא חדא בלתי הנשמה הזו הגדולה וכן אות ס' שהוא הרוח שלו כבר נעשה מרכבה ביצירה ועמו יש סמך אל הנופלים שהם ז"א וניקביה דיצירה אשר עליהם אמר דוד הע"ה סומך ה' לכל הנופלים וסמכן דוד ברוח הקדש כי תיקון דוד הע"ה שתיקן במזמורים הוא ביצירה הנקראים נופלים אבל בעשיה אינם נקראים נופלים כי שם הם עומדים ממש בתוך הקליפות והוא יותר ממדרגת נפילה. ואמר כי הרוח לא רצה לבא כי הוא שם ביצירה סומך אל הנופלים בסוד רוח הצדיק הנעשה שם מרכבה סומכת אל הנופלים:

אמנם היו"ד שהיא הנפש שלו דעשיה היא באה ונתלבשה בי כי אני המדבר הוא המלבוש הנקרא חלוקא דרבנן מוחין דיניקה של הנפש ואצלי באה הנפש דגדלות ואמרה לי נחמה אחת והוא כי אם ארצה לעשות מצוה זו עמה הלא היא תעלה למעלה בסוד צרור החיים הנז' בזוהר בפ' אחרי מות דאתצריר נפש ברוח ורוח בנשמה ונשמה בנפש דאצילות ונפש דאצילות ברוח דאצילות ורוח דאצילות בנשמה דאצילות ועל ידיהם תקבל הנפש שפע ואור גדול (דף ח"י ע"א) ואח"כ תרד הנפש אצלה אצל המלבוש הזה ותחלק לה שכר גדול ושפע אור גדול בשביל שכר טירחה שהולכת בצורת טעין חמרי ללמד סודות התורה את התלמידי חכמים כי בלי ספק שמקבלים שכר ושפע גדול על הדבר הזה. והנה נשמה ורוח דאצילות הם אותיות י"ש וזהו סוד להנחיל אוהבי יש כי היו"ד היא יו"ד דיסוד שמשם יוצא סוד הרוח ואות שי"ן היא בבינה בג' ספירן עלאין כנגד ג' קוים שבשין כי אלו הם שרש מחצב הנשמה והרוח ולהיותם מבחי' האצילות קראם עלאין באומרו שי"ן עלאה ויו"ד עלאה כו':

שם בדף ז' ע"ב שורה ח' וז"ל אשכחנא בספרא דשלמה מלכא שמא גליפא דשבעין ותרין שמהן אגליף עלוי בתבין בגין דאתוון דאלפא ביתא דאגליף ביה אבוי בקדמיתא כו'. דע כי בחי' רי"ו הם ג' שמות הוי"ה דמילוי יודי"ן ע"ב ע"ב ע"ב הם רי"ו ואלו הם בדעת העליון דדיקנא עלאה דאריך אפין כמבואר אצלנו בכוונת ק"ש שעל המטה וכשנותן בה בחינת אלו הרי"ו אז הם בחינת מיין נוקבין והם סוד ההוא רוחא דיהיב בה בעלה

בביאה ראשונה כנודע אבל כאשר נותן בה המיין דכורין בסוד טיפה מזרעת להוליד ולהתקיים אז הוא סוד שם אחד של מילוי יודין העולה ע"ב. ואז הוא סוד ע"ב תיבין ואינון אתוון והנה אביו של חבקוק לא גליף ויהיב ביה אלא אותם רי"ו אתוון נוקבין וכשמת פרחו ממנו וכשבא אלישע הוצרך להחזירם ולאגלפא ביה זמנא תנינא אותו הרי"ו של מיין נוקבין ואח"ך יהיב ביה ע"ב תיבין דכורין כדי שתתקיים. ועיין באדרא רבא בדף קל"ה ע"ב:

שם בד"ח ע"א וז"ל בכל יומי שתא אקרי אל והשתא דהא עאלת לחופ' אקר' כבוד ואקרי אל יקר על יקר נהירו על נהירו ושלטנו על שלטנו:

אמר כי בכל השנה אין לה רק שם א"ל אבל עתה בחג השבועות יש לה בחינת דעת יותר פנימי כנודע והוא משם ס"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"י אשר הוא בגמטריא כבו"ד א"ל. (ד"ש די"ג ע"א) והדעת הזה איננו בא אלא בעת הזווג שהוא בשבתות או בחג השבועות אשר אז הוא דוגמת יום השבת כנודע כי לטעם זה איננו רק יום אחד ואינו שבעת ימים כפסח וסכות:

פרשת בראשית

בדף ט"ו ע"א שורה א' וז"ל בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטהירו עלאה בוצינא דקרדינותא ונפיק גו סתים דסתימו מרזא דאין סוף כו' וגם הובא הלשון הזה בפ' פקודי בד' רנ"ד ע"ב שורה ל"ד ז"ל ותא חזי רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשב' נצוצין נציצין זריק לתלת מאה וך' עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר אוף הכי אילין כו'. עוד בפ' פקודי בד' רל"ג ע"א שורה י"ז וז"ל ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה וכולא משחתא למעבד מדידו בו:

דע כי כל בחינות אלו הם בהוי"ה דההין העול' בגמטריא ב"ן כי כאשר תציירנה כולה בציור (ע"ב) ויו"ן הדלתין וההי"ן שבה חוץ מן היו"ד שבה יהיו י"ז ווין ועם ארבע אותיות ההוי"ה עצמה הרי ק"ו וזהו סוד קו המדה הנז' בס' הזוהר והתקונין. גם ההוי"ה הנז' נקראת בוצינא דקרדינותא וממנה יוצאין ש"ך ניצוצין כזה יו"ד פעמים ה"ה בגמטריא מאתים ו"ו פעמים ה"ה בגמטריא ק"ך סך הכל ש"ך ועיין ג"כ בשער ד' שער הפסוקים בדס"ד ע"א בפ' בא ענין ק"ו זה שהוא שני פעמים ב"ן ושני השמו' עצמם:

ונחזור לענין ק"ו המדה כי הנה בציירך ההוי"ה הנז' בציור כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה הנה הוא בגימטריא עולה ק"ו כנז' ולכן נקרא ק"ו המדה. ועוד כי הנה כולו מצויר בצורת קוין שהם ווין ולכן נקרא קו המדה גם אם תקח הי"ז ווין שהם בגמטריא ק"ב עם עשר אותיות

המילוי יעלו בגמטריא יב"ק. ונלע"ד חיים הכותב כי טעה השומע וכך צריך להיות שהי"ז ווי"ן עם אות י' הנשארת בהוי"ה זו יעלו יב"ק ויב"ק הוא בגמטריא שלשה שמות אהי"ה יהו"ה אדני הכוללים כל העשר ספירות ממעל' למטה והם מדת קומת כל הי"ס כנז' בספ' המקובלי' ובס' שערי אורה והנה ההוי"ה דב"ן דההי"ן בהיותה מצוירת בציור הנז' שהוא ציור קוין הוא קו של המדה הנז' ולכן הקו והמדה כל אחד מן שניהן הוא בגימטריא יב"ק ונלע"ד חיים הכותב כי זהו פירושו כי מדה בגימטריא אהי"ה יהו"ה עם שני הכוללים שלהם ושם אדני הוא סוד הקו כי הנה הוי"ה דב"ן ושם אדני שניהם במלכות כנודע:

אמר שמואל שם ב"ן זה הנזכר כאן הוא הנזכר למעלה מצויר בווין:

גם אלו הש"ך נצוצין כבר נתבאר אצלנו ענינם והענין הוא כי שבעה פעמים אד"ם שהם ז' המלכים שמתו עולים בגמט' שט"ו ועם אות ה' שבאימא הם ש"ך ואלו הם בת"ת שבנוקבא דז"א גם הם כנגד מטטרו"ן ולכן נע"ר בגמטריא ש"ך אבל החמשה גבורות אחרות של מנצפ"ך העולים פ"ר הם בסנדלפו"ן כי גם הוא בגמטריא פ"ר. ואמנם הם ביסוד שבנוקבא דז"א גם ביארנו בפ' בא בדל"ח בפ' כי יהיה נער בתולה כו' כי ש"ך הם ה' פעמים די"ן ועם חמשה אלפי"ן שנתוספו בהם נעשו ה' פעמי' אדנ"י ואז הם שכ"ה בגמטריא נער"ה וכדין קבילת עלה דכורא (א"ש צ"ע כי בשער ו' שער הכונות בדף ר"א ע"ב כתב להפך ששכ"ה דינין הם נקבות והפ"ר הם זכרים וע"ש ואפשר שאותם הם יותר עליונים וכן עיין בשער זה לקמן בפ' בא בדנ"ו ע"א שכתב להפך מזה):

שם בדכ"א ע"ב שורה א' וז"ל רזא דכתיב ביעקב ויזרח לו השמש גו ודאי כד אתכליל בההוא פנות ערב מכאן ולהלאה והוא צולע על ירכו דא איהו נצח ישראל ירכו כתיב ולא ירכיו דא דרגא רביעאה דלא אתנבי בר נש מתמן עד דאתא שמואל כו'. בענין נצח והוד דע כי הנה ז"א ונוקבי' בראשונה היו אחור באחור ונמצא כי אחור הנצח של ז"א היה דבוק באחורי ההוד של נוקביה וההוד דז"א היה דבוק בנצח דנוקביה ונמצא כי כאשר פגם סמאל ונחש בכף ירך יעקב הימנית שהיא הנצח בהאבקו עמו הגיע הפגם ההוא גם בהוד דנוקביה. וזהו סוד (ע"ג) נתנני שוממה כל היום דוה כי ההוד שלה נהפך והיתה דוה וזה הטעם שאז"ל כי איסור גיד הנשה (ד"ש ע"ב) נוהג בימין ובשמאל לפי כי הוא נצח ימין דז"א והוד השמאלי דנוקבי' ושניהן נפגמו. אמנם עיקר הפגם הי' בנצח דז"א וממנו נמשך אל הוד דנוקביה וכאשר בא שמואל הנביא ע"ה תיקן את נצח דז"א ולכן נתנבא שמואל משם כמש"ה וגם נצח ישראל לא ישקר כו' וההוד של הנקבה נשאר עדין פגום עד שנחרב בית המקדש וזמש"ה כל היום דוה בקמץ תחת הוא"ו שהוא לשון נקבה ולא בסגול שהוא לשון זכר וכאשר בא יהושע בן נון נתנבא מהוד דז"א. וזמ"ש

יהושע אתנבי מהודו של משה כי משה הוא בדכורא אבל ההוד של הנקבה היה פגום כנז'. אמנם כאשר משח שמואל למלך את שאול ואת דוד אז נתעלית הנקבה הנקראת מלכות כי משם נמשכת מלכות המלכים ואז נתקן גם ההוד של הנקבה ונמצאו נצח דז"א והוד דנוקביה שניהם נתקנים וז"ש ותו קב"ה כליל ליה בהוד שהוא בחינ' הוד הנקבה הכלולה ודבוקה בנצח הזכר כנז' ובענין ד' בתים דתפילין של ראש נתבאר היטב מאמר הזה שהוא קשה ההבנה:

אמר שמואל עוד מצאתי דרוש אחר לרב זלה"ה בענין הזה וז"ל והוא צולע על ירכו דא איהו נצח ישראל כו' ירכו כתיב ולא ירכיו ובמקום אחר אומר כי פגם סמאל היה בסוד ירכא שמאלא בסוד נתנני שוממה כל היום דוה אותיות הוד והענין הוא במה שהודעתיך כי ז"א ונוקביה נאצלו בתחילה בבחינת אחור באחור ואז נמצא כי הנצח שלה היה בהוד שלו וההוד שלה בנצח שלו והנה מ"ש פה שזה הירך הנפגם הוא הנצח איירי בנצח דז"א הנק' ישראל וזהו מה שדקדק בדבריו באומרו דא איהו נצח ישראל אבל ההוד דז"א לא נפגם שהרי לקמן אומר יהושע אתנבי מהודו של משה אבל הנצח נפגם ולא נתקן עד דאתא שמואל ומה שאמרו שההוד השמאלי איירי בנוקבא דז"א שהיא דבוקה באחורי נצח שלו ונפגמו שניהן והנה בשביל שהנקבה היתה אז עדין בבחינת אחור באחור לכן נפג' הוד שלה על ידי הנצח שלו שנפגם אבל אילו היתה הנקבה בבחינת פנים בפנים עם ז"א והיו בלתי דבוקים לא היו שולטי' החיצוני' בהוד שלה אף אם תהי' בימין שלו: ונבאר עתה טעם על מה זה לא נקרא ישראל עד אחר שהיה צולע על ירכו והטעם הוא לפי שהפגם לא הי' בכל הנצח שוק הימין שלו רק בפרק התחתון שבו כאשר הודעתי' כי כל קו ימין חכמה חסד נצח שלה נעשית כשיעור הנצח שלו שבו שלשה פרקים ונמצא ג' פרקי הנצח שלה כשיעור פרק התחתון של הנצח שלו ונמצא כי כשנפגם העקב שהוא פרק התחתון של הנצח שלו נפגמו כל ג' פרקין שבהוד שלה ונמצא כי עקר הפגם היה בנקבה כי נפגם כל ההוד שלה משא"כ בז"א שלא נפגם רק העקב הימני שבו וכמעט שאין זה פגם ולהורות ענין זה נקרא שמו ישראל כי שרית כו' ותוכל ולא נפגמת כמו הנקבה:

גם שם במאמר הנז' וז"ל בשורה ז' בגין דירכא איהו לבר מגופא כו'. הענין הוא במה (ע"ד) שנתבאר אצלנו כי עקריות ז"א לא היה רק בחינת ו' קצוות ואח"כ נתעלו והיו בבחינת חכמה ובינה ודעת וחו"ג ות"ת ואז נמצאו חסרים ממנו ג' אחרונות שהם נצח הוד יסוד ואימא עלאה השלימם לו בסוד כונן שמים בתבונה כי נתפשטו ירכותיה למטה עד שנעשו בו נצח והוד ויסוד ונמצא כי הירכין האלו אשר יש לו עתה אינו מכלל גופא

קדמאה דיליה דז"א כי הו' עליונים בלבד הם שנעשו מן מן הששה קצוות שלו אבל הירכין הם לבר מגופא כי אח"כ נעשו לו על ידי אימא עלאה:

שם בדכ"ג ע"ב שורה ל"ה וז"ל בההוא זמנא מתפתחין שבע' היכלין היכלא קדמאה היכלא דאהבה תנינא היכלא דיראה תליתאה היכלא דרחמי כו' דע כי ההיכלות האלו הם שבעה היכלות שבאצילות ואותם השבע' היכלות שנתבארו בפ' פקודי הם בבריאה ואותם השבעה היכלות הנז' בס' פרקי היכלות לר' ישמעאל ע"ה הם בעולם הצירה:

שם בדכ"ח ע"ב שורה ה' וז"ל והנחש היה ערום כו' אינין הוו זוהמא דאטיל נחש בחוה וכו' נתבא' בפ' נשא באדרא רבא דקכ"ח ע"ב במ"ש יתיב על כרס' דשביבין לאכפייא לון כו' וע"ש:

שם בדל"א ע"א שורה י"ט וז"ל ר' שמעון פריש פלוגתא ואמר כו' תהיינה הטבעות אילין עזקאן עלאין כו' הנה עזקאן אלו הם סוד עזקא רבא ועזקא דכייא שביארנו באדרא נשא דף קל"ב ע"א וע"ש מה ענינם:

שם בדל"ב ע"ב וז"ל א"ר אבא כך הוו קדמאי אמרי כד הוו מטאן (ד"ש ע"ג) להאי אתר מרחשן שפוון דחכמין כו' הכונה היא על שם י"ה שהוא בפנימיות ספירת הגבורה דז"א שהיא זרוע שמאלי שבו כמבואר אצלנו במקומו וע"ש:

שם בדל"ד ע"ב שורה ל"א וז"ל בספרין קדמאין אשכחנא דא לילית קדמיתא דהוה עמיה ואתעברת מיניה ולא הוה לקבליה עזר כמה דכתיב ולאדם לא מצא עזר כנגדו ומאי עזר סמך עד ההיא שעתא דכתיב לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו כו'. כבר נודע מ"ש רז"ל במדרשי' כי טרם שנברא' חוה היתה עמו לילית הנקראת חוה ראשונה וכן נז' בס' שיר השירים מן הזוהר וכאן צריך לבאר ענינם:

דע כי אדם הראשון הוא ז"א ויש לו שתי נשים לאה ורחל וז"א נקרא אדם שהוא הוי"ה דאלפין העולה מ"ה בגמטריא אדם והנה עיקר ההוי"ה הם אותיות הפשוטות כי שאר האותיות המילוי הוא בחינת הנקבה בהיות עדין כלולה בו קודם שנאצלה ממנו וזה לשתי סיבות הסיבה האחת כי הנקבה כולה גבורה ודין וכן מלו"י בגמטריא אלהים שהוא דין. והסיבה השנית מפני שכל כחות הנקבה היו בהעלם גנוזין תוך ז"א כי עיטרא דגבורה ממנה בנין הנקבה והיא גנוזה תוך מילוי ז"א ומשם יצתה לחוץ לבנין הנקבה באופן כי אורות הנקבה היו המילוי שממלאין אויר וחלל ז"א והנה מילוי דמ"ה הוא בגמטריא י"ט (דף י"ט ע"א) כמנין חוה והרי נתבאר איך נוקביה נקראת חוה גם נתבאר איך היא ממש בשר מבשרו:

ונודע כי הז"א נחלק לשתי בחינות מן החזה ולמעלה הוא בחינת אורות הסתומים שבו ושם בחזה שבו יש בו בחי' יסוד נעלם הראשון אשר בו מזדווג עם לאה העליונה ומן החזה ולמטה אורות המגולים וביסוד ההוא התחתון מזדווג עם רחל התחתונה כמבואר אצלנו בשער התפלה בענין תפלת המנחה. ונמצא כי יש בז"א שתי הויות דמ"ה אחת במקום הסתום למעלה ומן המילוי ההוא יצתה לאה הנקראת חו"ה הראשונה ומ"ה שני במקו' הגילוי למטה ומן המילוי ההוא יצתה רחל שהיא חוה השניה וכבר נתבאר כי לאה היא אחורים החיצו' דאימא שהיא דינין קשים ועוד שהיא למעלה במקום האורות הסתומי' דז"א ולכן אינה נמתקת והיא דינין קשים והנה להיותה בחינת דינין קשים מאד אעפ"י שבעולם העליון נמתקה קצת והיא קדושה כנז' הנה כאן בעה"ז שהוא חומרי כאשר נולד אדם הראשון ויצתה עמו חוה הראשונה שהיא לאה לא יצתה נמתקת והיתה בחינת דינא קשיא בסוד הקליפה וזו היתה חוה הראשונה נילי"ת ואח"ך יצתה חוה השניה רחל שהיא בחינת ספירה העשירית דאצילות שיש בה פנים ואחור ואינה כמו לאה וגם כי היא במקו' אורו' המגולים בז"א ולכן נמתקה לגמרי וזו נשארה עם האדם הראשון וזהו סוד פסוק ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי כו' ואמרו בס' התקונין כי היו לו שתי נשים הראשונה עצם והשנית בשר דינא רפיא. והענין הוא כי לאה יצתה מן העצם דינא קשיא כי הרי נלקחה מן הצלע אשר שם מקום לאה כנודע אבל רחל היא בשר כי יצתה למטה מן החזה מהאורות המגולים דינא רפיא ולכן לזאת השניה יקרא אשה שהיא נמתקת אך הראשונה אינה אשה אלא מעורבת בקליפה ואינה נמתקת והיא לילית אמן של שדים והנה אח"ך נמתקה גם לאה על ידי תפלותיה וגם דמעותיה כמ"ש חז"ל שהיתה עתידה להיות בחלקו של עשו לפי שהיא לילי"ת קדמאה ועל ידי דמעותיה וזכיותיה הוסר קליפתה מעליה ונשארה קדו' לבדה ממותקת ואז יעקב שהוא אדם הראשון ותיקן פגמו זכה שיתוקנו שתי נשיו ולקח שתיהן כדוגמת ז"א. ובזה תבין ענין בכיית לאה מה ענינה כמ"ש רז"ל על פסוק ועיני לאה רכות:

שם בדל"ה ע"ב שורה ה' וז"ל תנן הנטיעות כקרני חגבים הוו ונהורא דילהון דקיק ולא הוו נהירין כיון דאתנטעו ואתתקנו אתרביאו בנהור' ואקרון ארזי לבנון כו'. כבר הודעתיך ענין ז"א כי ג' בחינות היו לו האחד בהיותו בתוך הבינה והוא הנקרא זמן עיבור הראשון. והשני הוא אחר שנולד ויצא לחוץ ואז נקרא זמן היניקה. והשלישי הוא בעת הגדלת המוחין אשר לו ואז הוא זמן העיבו' השני וזהו סוד הנטיעות הנז' שהוא ז"א הנרמז באו' וא"ו של ההוי"ה שהיא צורת נטיעה אחת אשר נוטע בתוך מעי אמו ואח"כ

הגדילו ו' קצוותיו (ע"ב) ודרוש זה נתבאר אצלי בסוד התפלין בענין כ"א אזכרות שיש בד' פרשיותיהם יע"ש:

שם בד"מ ע"א שורה ז' וז"ל שבעה מדורין אינון לעילא דרגא על דרגא בכולהו מדורין מלאכי עלאין אילין על אילין (ד"ש ע"ד) כו'. ענין השבע' מדורין הנז' פה. הם בחי' שבעה היכלות של הקליפות אשר בעולם היציר' והם הנקראים מדורין אבל שבעה היכלית הקליפית אשר בעולם הבריאה הנז' בפרש' פקודי הם נקראים היכלין דמסאבותא ואינן נקראים מדורין:

שם בדף מ"ד ע"ב שורה י"ו וז"ל היכלא שתיתאה הכא הוא רוחא דאקרי חוט השני רזא דכתיב כחוט השני שפתותיך האי היכל אקרי היכל הרצון כו' האי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית כו' פירוש כי יש ששה היכלות מלמטה למעלה עד זה ההיכל הנקרא רצון והוא הששי העליון מכולם וזמ"ש האי רוחא אתכליל בשית כי בעלות אותם החמש היכלין דלתתא מיניה עד מקומו אז אתכליל הוא בהם ואז הם יחד שית היכלין. ועוד יש בו בעצמו בתוכו בחינת כללות כל השית היכלין תמיד אשר הם השרשים של שית היכלין תתאין הנז'. ועל הבחינה הזו אמר וקיימא בשית כי תמיד הוא עומד בבחינ' אלו השית היכלין אשר בתוכו כנז' אבל כנגד השית תתאין שאינם מבחינת עצמותו אמר אתכליג בשית כי נכלל בהם כשעולין למעלה עד מקומו ועיין בביאור אדרת האזינו כי שם נתבאר היטב ענין זה:

שם בדמ"ח ע"א שורה כ"ח וז"ל תא חזי בשעתא דישראל מברכין ומזמנין להאי סכת שלום אושפיזא קדישא ואמרי הפור' סוכת שלום כו'. אריקת נשמתין חדתין כו'. אלו הנשמתין חדתין הם בחינת תוספת חלק נשמה ממש הבאה מן הבינה וזמ"ש ומכסיא לון כאימא על בנין וזהו סוד סכת שלום והיא הנשמה הבאה מן היסוד של אימא עלאה הנקראת סוכת שלום כמבואר אצלנו בסוד ופרוס עלינו סוכת שלום ועיין לקמן בפ' תרומה דף קנ"ו ע"א:

שם בד"נ ע"ב וז"ל. אבל תא חזי מאן דבעי למנדע חכמתא דיחודא קדישא יסתכל בשלהובא דסלקא מגו גחלתא או מגו בוצינא דדליק כו'. דע כי יש יחוד עליון ניכר בגחלת ובשלהבת והם ה' בחינות כנגד חמשה פרצופים שבעולם האצילו' ממטה למעלה ואלו הם תכלת הדבוק בפתיל' ופעמים היא גוון אודם והירוק והלבן ואור אחד מקיף ניכר לעין ואור אחר עליון יותר ומקי' על כולן ואינו ניכר ונרגש נעין:

גם דע כי כשהאדם נופח בגחלת ומוציא' נצוצות הם עצמם דמיון בירור ש"ך ניצוצין דאזדרקו מבוצינא דקרדינותא הנז' בפ' פקודי דנ"ד ע"ב. וביארנום למעלה בדף מ"א ע"א (ע"ג):

פרשת נח

מאמר בס' הזוהר בדף ס' ע"א שורה ג' וז"ל ותא חזי משיעורא דתיבותא אוף נמי הכי הוא רצה להביא ראיה אל מ"ש למעלה כי נח ותיבה הם יסוד ומלכות כי לכן שיעור התיבה היה שלש מאות אמה אורך ושלשים קומה וחמשים רוחב הם בגמטריא שד"י ואדנ"י שהם יסוד ומלכות עם הכולל:

אמר שמואל שמעתי עוד טעם נחמד במאמר הזה והענין הוא כי אם תשלב שם ההויה עם שם אדנ"י יעלה שיעורא דתיבותא בזה האופן י' פעמים א' הרי עשרה ה' פעמים ד' הרי עשרים הרי שני השילובים הנז' עולים שלשים כנגד שלשים אמ' קומת' אח"ך ו' פעמים נ' הרי שלש מאות הרי השילוב הזה שלש מאות כנגד שלש מאות אמה אורך התיבה אח"ך ה' פעמים י' הרי חמשים הרי השילוב הזה כנגד חמשים אמה רוחבה נמצא כי בשילוב הוי"ה ואדנ"י היה קיום התיבה:

שם בתוספתא בדנ"ט ע"ב שו' ל"ג וז"ל למה נח נח תרי זמני אלא כל צדיק וצדיק די בעלמא אית ליה תרין רוחין רוחא חד בעלמא דין ורוחא חד בעלמא דאתי והכי תשכח בכולהו צדיקי משה משה יעקב יעקב אברהם אברהם שמואל שמואל שם שם בר מיצחק כו'. הענין הוא כי החלק הנקרא רוח אין לו רק בחינה אחת הבאה מן ז"א הנקרא ת"ת אבל החלק הנקראת נשמה הבאה מבינה יש לה שתי בחינות האחת היא בהיותה למעלה במקום ראשו של ז"א ששם האורות סתומים ומכוסים כנודע. והשנית היא ברדתה למטה ובהתפשטה בגופו דז"א מן החזה שבו ולמטה כי שם נפסק ונשלם יסוד דאימא שהי' מכס' האורו' ושם נתגלו האורו' משם ולמט'. ולכן הנשמ' משתנית ברדת' שם אל מקום הגילוי מבחינה אחרת וזהו סוד הפסוק כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי פירוש כי הרוח איננו רק בחינת רוח אחד בלבד. והנה הוא עוטף ומלביש את הנשמה כנודע בסוד אימא המתלבשת תוך ז"א וזמ"ש יעטוף ולא אמר יתעטף רוצה לומר לנשמה וביאר טעם אל העיטוף הנז' ואמר ונשמות אני עשיתי פירוש כי הנה שתי בחינות עשיתי בנשמה ונקרא נשמות מיעוט רבי' שנים האחת היא המשכת בינה מראש ז"א עד החזה במקום הסתום. (ד"ש די"ד ע"א) והשנית היא התפשטות' למט' מן החז' במקום הגילוי כנז' ושם למט' במקום הגילוי אז צריכ' אל הרוח הבא מבחי' ז"א שיעטוף

וילביש אותה ולא תשאר הנשמה בגילוי וזמ"ש ונשמות אני עשיתי ולכן רוח מלפני יעטוף את בחינה השנית שעשיתי בנשמות ומ"ש כאן בזוהר דכל צדיק אית ליה תרין רוחין לא דק בלישניה והכונה היא על שתי בחינות הנשמה כנז' ואפשר שלהיותם בז"א קראם רוחין וזמ"ש חד בעלמא דין ז"א שהוא במקום הגילוי וחד בעלמא דאתי בינה שהוא במקום הסתום. ואמנם ענין תרין רוחין איליו שיש לכל צדיק יובן במ"ש הכתוב ונכרתה הנפש ההיא ויובן במ"ש חז"ל הרשעים בחייהם קרויין מתים ויובן במ"ש רז"ל כי נשמת הרשע יורדת אל רגליו בסוד ותגל מרגלותיו ותשכב כנז' בס' הזוהר ובס' התקונין והענין הוא כי הרשע כאשר הוא חוטא הוא מוריד נשמתו בגהינם בהיותו בחיים כי בעת יצירתו נופחה נשמתו בקרבו (ע"ד) ובהיותו חוטא מוריד נשמתו דרך מרגלותיו (ונשקעת בגהינם וכפי בחי' עונותיו יורדת נשמתו כך מדרגות (ס"א לא גרס כ"ז) ולכן בחייו קרוי מת וכאשר היה רשע גמור גמר להפיל נשמתו בגהינם. ואם תאמר והרי אנו רואים אותו שהוא בחיים ואיך הוא נקרא מת. כמו שהקשו על מ"ש בגמרא כי הרשע נכתב ונחתם למיתה בר"ה ווהרי אנו רואים אותו שהוא חי. אבל התשו' היא עם הנז' כי שתי בחינות נשמה יש באדם התחתונה היא נכנסת בפנימיותו והעליונה נשארת בבחינת צל"ם מקיף על ראשו כמש"ה אך בצלם יתהלך איש כנודע ובעת שהוא חוטא ויורדת נשמתו מדרג' התחתונה ממנה אל תוך גהינם כך נכנסת בפנימיותו המדרגה התחתונה של נשמתו העליונה הנקראת צלם וכפי הבחינות שיורדת נשמתו התחתונה בגהינם כך בחינות מדרגות יורדות מנשמתו העליונה אל תוך גופו להחיותו וכאשר גמרה התחתונה לצאת מתוכו ולרדת בגהינם נגמרה גם נשמתו העליונה ליכנס בגופו ממש ונשאר בלתי צלם על ראשו ואם עוד יוסיף לחטא עוד גם הצלם ההוא ירד מטה מטה לגהינם מדרגה אחר מדרגה כפי הגדר שחוטא ואז גם הצלם ההוא נגמר לרדת ולצאת דרך מרגלותיו אל גהינם אז עליו אמר הכתוב כי אם עונותיכם היו מבדילים כו' ועליו נאמר ג"כ ונכרתה הנפש ההיא כי כל בחי' נשמתו תמו נכרתו ירדו לגהינם ונפסקה אחיזתם מלמעלה ולא נשאר להם שרש למעלה. ואמנם הצדיקים נשמתם התחתונה שוכנת תוך גופם ונשמתם העליונה עומדת צל על ראשו בסוד אור מקיף ומשם שואבת לו חיים מלמעלה תמיד ומריקה אל נשמתו אשר בתוכו ויש לו תמיד תרין רוחין חד בעלמ' דאתי היא העליונה שהוא בסיתום למעלה מן החזה וחד לתתא בעלמא דין מן החזה ולמטה במקום הנגלה אשר שם בנין הנקבה מלכות הנקרא עולם הזה וזהו סוד משה שמואל שמואל כו': אמר שמואל עוד מצאתי ביאור במאמר הנז' בשער הגלגו' בדרוש אחד ואמרתי להעתיקו פה להיות כי שני הדרושי' מתנבאים בסגנון אחד כאשר עיניך תחזנה משרים בע"ה

וזל"ה. וביאור הענין כך הוא. דע כי אין לך צדיק בעולם שאין לו שתי נשמות כנז' בס' הזוהר ריש פ' נח בתוספתא על פסוק אלה תולדות נח נח וכן משה משה שמואל שמואל כו' תרין זמנין. וזה ביאור התוספתא ההיא דע כי לכל אדם יש ב' בחינות נשמה האחת היא נשמה פנימי' שבתוך גוף האדם וזו באה עם האדם השני' היא נשמ' בבחי' צלם הנקראת אור מקיף וזו נשארת למעלה בעולם העליון ועומדת על ראש האדם וזו עומדת בבחינת צנור אחד על ראש האדם שיכול האדם לעלות למעלה על ידי הנשמה ההיא וכאשר ח"ו הנשמה הפנימית שבאדם היא חוטאת ויורדת מעט מעט למטה ונכנסת בתוך הקליפות כפי ערך עונותיו. וכאשר יושלם להיות רשע גמור אז תרד כל הנשמה הפנימי' כולה לתוך הקליפות ואז תצטרך הנשמה שבסוד צלם מקיף ליכנס בפנימיות האדם ונשאר בלי צלם על ראשו וכנז' בס' התקונין בתיקון בסוד ותגל מרגלותיו ותשכב דנחיתת נשמתיה לרגלוי כו' ונמצא כי שתי הנשמות ירדו ממעלתן וממקומן גם נמצא שאין עתה (דף כ' ע"א) אל האדם הזה רק נשמה אחת כי האחרת ירד' וטבע בקליפות וזהו סוד ונכרתה הנפש ההיא כי נכרתת מן האדם ויורדת לתוך הקליפו' מש"כ הצדיק שיש לו תרין נשמתין חד לעילא בסוד אור מקיף. וחד בגווה בבחינת פנימי וזמ"ש בפ' נח בענין נח נח שכל צדיק יש לו תרין רוחין כו' והנה דרך אותה הנשמ' המקפ' שיש אל הנשמ' הראשונ' שבכל (ד"ש ע"ב) עשר הנשמות הנז' משם נמשך כל האור והשפע הצריך לירד לאותן העשר נשמות מצד ההוא רוחא דיליה בגויהו והכל עובר דרך שם ואז מאותו האור הנמשך להם דרך שם נמשך מאותו החלק שהוא ניטל עמהם משלהם ונכנס בנשמה הפנימית ולכן הוא מוכרח להשתדל לתקנם ולהדריכם כדי שיטול חלק עמהם. אבל בנשמה הפנימית של זו הנשמה הראשונה אין לתשע נשמות האחרות חלק עמה כלל ולכן הם אינם נוטלי' חלק במצות שעושה הנשמה הפנימית הראשונה הנז':

עוד צריך שתדע ענין אחר במציאות ביאת הנשמות האלו בעה"ז דע כי אעפ"י שהנשמה הראשונה קדמה אליהם בבחינת העיבור במעי המלכו' עכ"ז במציאו' זמן יציאת הנשמו' בעה"ז אפשר שיקדמו הם וביאור הענין הוא דע כי אחר שהנשמה היתה בסוד העיבור במלכות יש נשמה שתכף אחר זמן עיבורה יורדת בגוף בעה"ז ויש שיורדת בעולם הבריאה ומתעכבת שם ועומדת ומשרתת לפני הקב"ה כשאר המלאכים אשר שם ואח"כ לזמן קצוב או כאשר יזדמן שום תפלה או מצוה או איזה זכות של איזה אדם בעוה"ז תרד ותבא בגוף בעוה"ז וזהו סוד חי ה' אשר עמדתי לפניו הנז' באליהו ז"ל והביאוהו בס' הזוהר בפ' אחרי מות בדף ס"ח ע"ש והענין הוא כי אליהו ז"ל כאשר נפשו יצתה מסוד העיבור במלכות דאצילות לא ירדה תכף בגוף בעוה"ז אבל נתעכבה בעולם הבריאה

ועמד ושרת שם בשם ה' אלהיו ככל שאר המלאכים אשר שם ויש נשמה שיורדת עד עולם היצירה ומתעכבת שם ע"ד הנז' עד בא זמן רדתה בעה"ז ויש שיורדת עד העשיה בעה"ז ונמצא כי כולם יוצאות מסוד העיבור ממלכות דאצילות רק שזו נשאר' בבריאה וזו ביצירה וזו בעשיה וכל זה תלוי כפי מעשי התחתונים בעה"ז כי יש תפלה או מצוה שאין בה כח רק להוציא הנשמה שבתוך הקלי' ולהעלותה עד המלכו' של אצילות בסוד העיבור כנז' ויש תפלה יותר נכונה ומקובלת לפני השי"ת ויש בה כח להורי'ד עד גוף בעה"ז ויש תפלה שאינו מורידה רק עד הבריאה או היצירה כנז' וזה אינו תלוי בערך גדר הנשמה בעצמה רק כפי פעולות התחתו' המתיחסו' אל שורש הנשמות ההם וכן כפי האדם בעצמו הפועל המצוה או התפילה ההיא כך יוכל להיות כח בידו להמשיך נשמה אחת בבנו הנולד לו אותה נשמה שתהיה יותר קרובה אליו כפי בחינת שורש נשמתו והנשמה האחרת תשא' למעלה עד יהיה לה גואל הקרוב אליה יותר אמנם אין זה תלוי במעלת הנשמה ההיא או בפחיתותה להתעכב יותר מחברתה:

ודע כי הנשמה היורדת בגוף בעה"ז תכף אחר צאתה מסוד העיבור ממלכות דאצילות בלי הפסק עיכוב זמן בשאר העולמות זו ודאי יש לה (ע"ב) יתרון מעלה לפי שזו אינה מתלבשת בשום עולם אחר ואינה עוברת בו רק דרך מעבר בלבד. אך הנשמה המתעכבת באיזו עולם הנה היא מתלבשת באותו עולם מעין לבוש העולם ההיא וכשאח"כ תרד בעוה"ז אינה יורדת אלא מלובשת תוך הלבוש ההוא וגם יש חילוק אחר כי אינו דומה המתעכב בבריאה אל המתעכב ביצירה כי לבוש הבריאה זך ודק מאד מן לבוש היצירה וכן של היצירה זך משל העשיה. ואמנם לפעמים הנשמ' המתעכבת מתלבשת באותו עולם שיהיה תהיה יותר גדולה במעלה מן הנשמה היורדת ברגע תכף בעה"ז בלי הפסק בנתיי' לפי שמחצב מדרגתה גדול מן האחרת אלא שבנשמה עצמה יש בה שינוי כי אם היא עצמה תרד ברגע תהיה יותר מאירה מכאשר תתעכב באיזה עולם ותתלבש ואח"כ תרד בעה"ז:

שם בדס"ה ע"א שורה י"א וז"ל וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבידו תשעה היכלין. והיכלין לאו אינון נהורין ולאו אינון רוחין כו' הדרוש הזה ביארתיו היטב בביאור אדרת האזינו מאה כבר ביארתי ענינם בחלק כונת היחודים ועיין ביחוד של שם שד"י וע"ש:

פרשת לך לך

מאמר בס' הזוהר בס"ת בדע"ו ע"ב שורה ל' וז"ל ומסר לה מאה מפתחן דברכאן בכל יומא כו'. ענין אלו המאה מפתחן הנרמזים במילת לך לך שהם בגמטריא מאה כבר ביארתי ענינה בחלק כונת היחודים ועיין ביחוד שם שם שד"י וע"ש:

אמר שמואל עוד מצאתי מכתיבת יד הרב זלה"ה במאמר הזה מסל"ה ומס' מראות הצובאות ולא נמנעתי מלכותבו (ד"ש ע"ג) וז"ל חד סליק לסטר חד כו' ולאפס מקום פה כתבתים לקמן בפ' תרומה ד' ומצאת שם כי תדרשנו:

שם בדע"ז ע"א שורה י"ו וז"ל תא חזי בשעתא דאתער פלגות ליליא וקב"ה עאל לגנת' דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא כו' וכרוזא קרי בחיל כו' חד סליק לסטר חד כו'. הנה בחצי הלילה הכרוז יוצא למלאכי עליון הפנימיים הנכנסים אל הקדש פנימה שיבינו וישכילו כי בחצי הלילה רוחא דכל רוחין והוא דעת עליון הפנימי כי רוח הוא ת"ת כנודע ורוחא דכל רוחין הוא סוד פנימיות הת"ת ולפני לפנים כי יש כמה ת"ת באבא ואימא וז"א ונוקביה כנודע וכולם נקראין רוחין ורוחא דכל רוחין נשמה להם והוא מחיה לכולם והוא דעת עליון לעיל' מת"ת אבא ואימא ורוחא דכל רוחין ארים בסימו דשמתא כי כמו שהיסוד מבסם לנוקבא תתאה כן דעת מבסם לנוקבא עליונה הפנימית וממשיך לה אור עליון לבסמ' ולפי שמלכות סוד נפש כאשר יבסם אותה יקרא בסימו דנפשא. אבל בינה עליונה סוד נשמה כאשר יבסם אותה דעת עליון וימשיך לה האור הנעלם בחכמה עליונה יקרא בסימו דנשמתא ומשום דהדינין מתערין מינה עד חצי הלילה מחצי הלילה ואילך היא מתבסמת כי אז היא עת רצון כנודע (ע"ג) וזה על ידי רוחא דכל רוחין דארים בסימו דנשמתא ומבסם אותה והרחמים מתעוררים ובסימו דנשמתא הוא סוד החיך והגרון בסוד חכו ממתקים והיינו בסימו ממש מיתוק הדינין ומגרון וחיך זה מתפש' ויוצא הקול סוד ת"ת שבבינה הפנימי העליון וכל מיני ת"ת שלמטה ממנו נמשכין ומתקיימים על ידו. ולפי שקול זה הוא שרש כל הקולות ומתפשט מן הגרון העליון אמר ומתמן נפיק קלא דקליא והנה רוחא דכל רוחין וקלא דקליא כולם הם פנימיות התפארת התחתון אלא שקול לפנים ורוח לפני לפנים. והנה הת"ת מתפשט בשש קצוות והוא נשמה להם והו' קצוות הם ארבע סטרי עלמא מזר"ח מער"ב צפו"ן ודרו"ם ומעלה ומטה ועל מעלה ומטה אמר חד סליק לסטר חד והיינו מעל' חד נחית להוא סטר והיינו מטה והנה הקול מתפשט ומתפז' לארבע סטרי עלמא ונכלל בהם בסוד דין ורחמים מזרח רחמי' מערב דין דרום רחמים צפון דין והיינו קלא אתבדר לד' סטרי עלמא ואח"כ מתפשט

הקול ועולה בסוד מעלה וזהו חד סליק לסטר חד וכן מתפשט ויורד בסוד מטה וזהו חד נחית להההוא סטר לא נמצא יותר מזה הדרוש:

שם בד"צ ע"א וז"ל פתח ואמר ויי' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ כו' הס מפניו ה"ס רשים קמיה נקודין דכל עלמא דאינון שתין וחמש כחושבן ה"ס שתין אינון וחמש אינון וכולהו רשים קמיה כד ברא עלמא כו'. וזה נוסח אגרת שלוח' ממורי ז"ל לתלמיד אחד שלו. שאלתני זה ימים על מה שאמר בזוהר בפ' לך ה"ס נקודין כו' וראיתי כתבך שנית התחלת ליכנס דרך נקב קטון ולח יכולת. והריני פותח לך שער כפתחו של אולם וצריך אני לבאר לך כל המאמר מתחילתו למען תבין:

הנה פתח ואמר וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ כד בעא קב"ה לברוא הש קצוות שהם הנקראים עלמא אסתכל גו מחשבה שהיא חכמה וצייר בה הש קצוות רשימות דקות כקרני חגבים. ומרוב אור החכמה לא יכלו הש קצוות לקבל אור ממנה כי לא היו נגלים מרוב ניצוצי האור העליון כי רב הוא כאשר לא יוכל האדם להסתכל באור השמש לרוב בהיקותו וכמעט יחשכו עיניו כן ש קצוות אלו לא יכלו לקבל בהיקות רוב החכמה ולא היה להם קיום והעמדה וזהו ולא יכלי למיקם עד שנתלבשה החכמה בבינה בסוד ההיכל הפנימי ונגנזה בתוכו החכמה בסוד סמך מאפרסמון ושם בבינה נתעבו יותר הש קצוות כי בחכמה היו רשימות לבד. וכך אמר ורשים רישומין. אמנם בבינה אתרשימו ואצטיירו אתוון בגלופייהו נצטיירו בסוד וייצר צר"י שהיא נקודת בינה והאותיו' נחקקו בבינ' כנודע ומשם נצטיירו הש קצוות אחר שנצטיירו ונחקקו בבינה האותיות כי האותיות בבינה מבפנים וש קצוות קמיה לבר וזהו מפניו וחכמה ובינה אלו הם חכמה ובינה עלאין אבא ואימא הנז' באדר' זוטא בעא למברי שמים שהם ש קצוות שבז"א הנקרא שמים אסתכל באור קדמא' הוא חסד עליון והוא חכמה שבז"א ונתעטף בו בסוד התלבשות לשיוכל לקבל האור העליון. אמנם אין התלבשות זה כהתלבשות היכל כי הנה כאשר ההיכל (ע"ד) (ד"ש ע"ד) מפסיק יתמעט האור וזה כי מרוב אור החכמה לא יכלו לקבל אורה כי אם על ידי הפסק רב תבנית היכל וכאשר נתעטף אין כל כך הפסק וזה לפי שכבר נתמעט האור ויוכלו לקבלו בהפסק מועט דמו' עטוף והסתכלותו באור קדמאה הוא לעשו' ז"א דוגמת אור קדמאה תוכו חסד מטה כלפי חסד אסתכל נמעבד נוקבא תתאה הוא נוקבא דז"א עבד היכלא אחרא הוא בינה שבז"א כי כשם שחכמה עלאה ההיכל שלה בינה עלאה כן הז"א החכמה שבו עשה לה היכל והיא בינה שבז"א והוא המוח הנחלק לחמשין תרעין הנז' באדרא רבה ובו נכנס בסוד התלבשות ועשה ש קצוות דנוקבא דז"א ולפי שההפסק רב דמות היכל נתמעט

אורה כי על ידי היכל בתוך היכל נעשית ושם נרשמו כל רשומין שש קצוות שבבריאה יצירה עשיה עד סוף המדרגות ולפי ששש קצוות בהיותה בבינה הם בסוד שתין כל אחד כלולה מעשר בסוד ס' רבוא דעלמא עלאה כנז' בס' בראשית דף ב' וד' כ"ב ובס' שמות דקכ"ו ודקפ"ו וברדתם למטה שש קצוות אלו הם שש בסוד ששים ושש ו' גדולה ו' זעיר. ונמצא שהם ששים ושש ולפי ששש קצוות שבת"ת שהוא ז"א נעשו על ידי התלבשות אור קדמאה שהוא אחד מו' קצוות עצמם לא נמנה עמהם שהוא מלבוש לבינה וז"ש בפ' בראשית דף נ' ע"ב דהא ימינא ביובלא שריא ולפיכך נק' יומא דכולהו דאזיל עם כולהו כי אינו עובר האור להם אלא דרך או' קדמאה ונמצא שהם ששה עמו והם החמשה לבד כי הוא עובר בכולם בבינה שהרי היא מתלבשת בו וכיוצא בזה נתבאר בפ' יתרו דס"ח ע"ב ההוא היכלא אתחפייא בשית יריעין והוא בינה כנז' שם וקאמר בתר הכי אינון שית יריעין אינון חמש לגו בגו אינון יריעין קיימא חד מרקמא בההיא יריעא אתחפייא ההוא היכלא מיניה אשגח וחמי לכולא ע"כ ולפי' הם ששים וחמש וכל אלו נרשמו במלכות וזהו ה"ס מפניו כל הארץ שהיא המל' כל אלו קבלה הארץ ולפיכך נקראת אדנ"י שעולה ה"ס ועו' שהיא היא ה"ס נקודין אלו כי היא כללותם ודי בזה כ"א באתי להאריך לא תכיל היריעה ויש על כל קוץ וקוץ ממה שכתבתי תילי תילים אלא שבאתי בקצרה ודי לך עתה ידידי בשני דברים אלו כי הם עיקר שאלותיך ודע כי יש דרך קצר בדברים אלו כי נתלבש בבינה להמציא שש קצוות שלמטה ממנה וזהו ההיכל הראשון והיכלא אוחרא הוא שנתלבש במלכות להמציא שש קצוות שלמטה ממנה והם ס"ה על פי מה שכתבנו והראשון לפני לפנים וזה לפנים ואין הפרש ביניהם כי אם בפירוש היכלא אחרא ודי בזה:

אמר שמואל עוד מצאתי מרגלית אחרת מפי הרב זלה"ה כנז' וז"ל הס מפניו כל החרץ שתין אינון וחמש אינון כו' זה יובן במה שביארתי בסוד ברוך שאמר כי ס"ה הוא בגמטריא שם אדני. והוא כללות היסוד והמלכות כי היסוד כולל שש קצוות אשר כל אחד מהם כלול מעשר הרי ששים והה' היא במלכות הנקראת ה"א תתאה הרי ה"ס וז"ש שתין אינון וחמש אינון ולא אמר שתין וחמש אינון לרמוז כי הם נפרדות ששים ביסוד וחמש במלכות:

פרשת וירא

(דף כ"א ע"א) שם בס"ת בדק"י ע"א שורה ל' וז"ל תרין אומין חד אקרי עמון וחד אקרי מואב חד באתגליא וחד באתכסייא כו'. דע כי אלו הם בחינת שתי קליפות אחת כנגד

הבינה ואחת כנגד המלכות והקלי' הנקרא עמון היא כנגד הבינה הנקראת נועם בסוד ויהי נועם ה' אלהינו ובקדושה נקראת נועם ובקליפה נקראת עמון כי אותיותיהם שוות וזהו סוד מ"ש רז"ל שאמר הקב"ה פרידה אחת טובה אני עתיד להוציא מעמון והיא נעמה העמונית אשת שלמה המלך ע"ה ולהיות' מצד הקדושה אשר היתה בתוך הקליפה ההיא לכן נקראת נעמה על שם נעם ה' שהיא הקדושה ולא קראוהו עמונה על שם הקליפה הנקראת עמון:

אמר שמואל אעפ"י שלא ביאר הרב ז"ל בענין מואב כלום נלע"ד שסמך על מה שפירשו חז"ל במדרש הנעלם של רות בד"ג ע"א שורה י"ג וז"ל פתח ר' ואמר ברזא דא הוי"ה יו"ד אקרי כדוגמא דא אלימלך ה"א אתקרי כדוגמא דא נעמי ואמאי אתקרי שמה נעמי שנאמר ויהי נועם ה"א עלינו וא"ו ה"א (ד"ש דט"ו ע"א) כדוגמא דא רות ובעלה רוח אפיך נשמה תור שנא' ותור וגוזל הרי מבואר שרות שבאה ממואב היא באגלייא במלכות והשתא אתי שפיר מ"ש קרא וישם כסא לאם המלך ותשב לימינו ואמרו חז"ל לאם המלך לאמה של מלכות והיא רות ואפשר לומר שרות היא מלכות דז"א גופיה ובת שבע היא מלכות העשירית מהבנין כנלע"ד:

שם בדק"ך ע"א שורה ו' וז"ל וירא את המקום מרחוק דא הוא יעקב דכתיב ויקח מאבני המקום כו' זה יובן במה שביארנו בפסוק מרחוק ה' נראה לי כי כל מקום שנאמר מרחוק הוא אבא וכמ"ש בס' הזוהר בפסוק ותתצב אחותו מרחוק בפ' שמות ובפ' בהעלותך ונודע כי יעקב נעשה מהארת היסוד דאבא שבתוך ז"א ונמצא כי ראה אברהם שעתיד לצאת ממנו יעקב שהוא מן היסוד דאבא הנקרא רחוק:

עוד שם במאמר ההוא בשורה י"ט וז"ל דהא כד אתא יעקב מית הוה אברהם ואסתלק מעלמ' כו' אין הדבר כפשוטו כי הרי בן ט"ו שנים היה יעקב כשמת אברהם כמ"ש ז"ל ע"פ ויזד יעקב נזיד תבשיל של עדשים היה לאבלותו של יצחק על פטירת אברהם אביו אבל הכונה כי כאשר נתגלה מציאות גדולת יעקב בעולם שהוא בצאתו מבאר שבע דכתיב ביה ויקח מאבני המקום כו' ואז כבר הוה אברהם מית ועל לקיחת יעקב אלו אבני המקום הזה נתנבא אברהם וז"ש וירא את המקום מרחוק כלומר ראה את יעקב שנתקשר בשכינה כאשר לקח מאבני המקום כו' בסוד וישב על המטה הנז' ביעקב דאמרו בזוהר דיתיב על ערסא שלימא הנקרא מטתו שלשלמה ואמנם אברהם ראה ענין זה מרחוק פירוש שדבר זה היה רחוק עדין כי מעשה זה אחר מיתתו של אברהם:

אמר שמואל קשה לי פורתא כי נראה מדברי רז"ל במ' רבה בפ' תולדות פ' ס"ג כי (ע"ב) ביום שנכנס למצוות והוא בן י"ג שנה אז מת אברהם וכמש"ה כי טוב חסדך מחיים כו'

שחמש שנים מנע הקב"ה מאברהם כו' וכן נראה בפ' שמות פרשה א' והרב זלה"ה אמר שהיה בן ט"ו שנים יעקב וצריך עיון:

פרשת חיי שרה

שם בדקכ"ג ע"א שורה א' וז"ל תא חזי רזא דמלה מאי שנא בכולהו דאמר שנה שנה כו' הענין הוא כי הנה הכתר כולל כל הי"ס אשר כל אחד כלולה מעשר סך הכל מאה והוא כנגד הכתר ואבא ואימא הם נקראים עשרים שנה כי כל אחד מהם כלול מי"ס שבו הרי עשרים בין שניהם וז"א ונוקבא שהם בחינת שבעה קצוות הם נקראים שבע שנים וכבר ביארתי במקום אחר כי אריך אפין ואבא ואימא הם רחמים גמורים ואפילו אימא היא שוה בערך אבא כמ"ש באדרת האזינו דכחדא נפקי כחדא שריין כו' ולכן אינו מזכיר בהם שנים בלשון רבים אלא שנה בלשון יחיד וכן בכתר שהוא יחיד אמר שנה אבל בז"א ונוקביה הזכיר שנים בלשון רבים כמ"ש ושבע שנים לפי שמתפרשאן בדינא ורחמי:

שם בדקל"ג ע"א שורה י"א וז"ל ובגין כך יעקב משמש במרום תנינן מאי במרום כו' זה תבין במה שנתבאר אצלנו בענין יעקב ולאה ורחל כי ז"א יש לו שתי נקבות דבקות עמו מאחוריו העליו' היא לאה בסוד קשר של תפילין שבראש ועומדת בחצי קומתו העליונה והשנית היא רחל ועומדת למטה בחציו התחתון ובימי החול בשחרית מזדווג יעקב עם רחל אפין באפין וזווג זה נעשה על ידי תפלתנו שבשחרית וגם אז יש ללאה עמו בחינת חיבוק הימין ודבר זה נעשה מעצמו ומאליו שלא על ידינו ובתפלת המנחה מזדווג ישראל עם לאה פנים בפנים מראש ישראל ועד החזה שבו ורחל היא מתארכת באחוריו ועולה מרגליו ועד ראשו והם שוים בקומתם. והרי נמצא איך לאה ניתנת בין תרין דרועין ובתפלת ערבית עומדת רחל אחור באחור מן החזה ולמטה ולאה היא פנים בפנים עם יעקב מן החזה דז"א ולעילא עד ראשו ובחצות הלילה אז מתפשטין יעקב ולאה כשיעור כל קומת ז"א מראשו ועד רגליו. ועומדים יעקב ולאה פנים בפנים ומזדווגים יחד אז אחר חצות הלילה ולפי שזה הזווג דאחר חצות הוא בסוד הבינה כמבואר במקומו. לכן נקרא הזווג הזה דאחר חצות זווגא דאבא ואימא דאחר חצות כנז' בזוהר אמנם ענינו הוא על זווג הזה של יעקב ולאה שלאחר חצות לילה הנעשה על ידי אבא ואימא ומזדווגין יחד שניהם עד אור הבוקר וזהו (ד"ש ע"ב) סוד ויהי בבקר והנה היא לאה כי בהיות הבקר עדין היא שם לאה בזווג עם יעקב. והרי נתבאר כאן פרטי כל הזווגים ונמצא כי זווג לאה ויעקב אינו אלא בלילה ובפרט קודם חצות לילה ואז נקרא יעקב משמש במרום שהוא מן החזה דז"א ולמעלה. וזהו סוד מ"ש רז"ל יעקב תיקן תפלת ערבית ושם למעלה

נקרא מרום בבחינת הבינה הנקראת מרום כמש"ה מרום וקדוש אשכון שהם סוד אבא ואימא. (ע"ג) והענין הוא במה שנתבאר אצלנו כי אי אפשר ללאה להזדווג עם יעקב אלא אם כן לוקחת יסוד הבינה ואין להאריך עתה בזה וזמ"ש דכיון דאיתיהיבת אתתא בין תרין דרועין והענין מדבר על לאה שניתנת בשחר ובמנחה בין תרין דרועין ואח"ך לבתר בתפל' ערבית אז הוו מילייהו בלחישו פירוש כי הזווג אשר לה אז עם יעקב הוא בלחישו פירוש שהוא בסוד הבינה עלמא דאתכסיא בלחישו כנז' וזהו סוד יעקב משמש במרום:
שם בדקל"ג ע"ב שורה ב' וז"ל יצחק ברזא דארבע דסטירו דרבקה דכתיב ויקח את רבקה כו' כבר הודעתיך כי החמש גבורות היורדות ביסוד דז"א השלשה מהם נמתקות שם עם החסדים. והשתים לא נמתקו ונתחברו שתיהן יחד והיו לאחת נמצא שהם ארבע גבורות וכלולתם ברבקה אשת יצחק ואלה הם ד' נשי יצחק:

פרשת ויצא

שם בס"ת בדקמ"ח ע"ב שורה י"א וז"ל מהו ויגע בכף ירכו ליה לא יכיל אבל נגע בכף ירכו דאינהו נדב ואביהוא כו' זה תבין במה שביארנו בענין שורש נשמות נדב ואביהוא הבא מן קין בן אדם הראשון יע"ש:
שם בדקנ"ג ע"ב ענין לאה ורחל שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגלייא תבין ממה שהודעתיך בדרוש יעקב ורחל ולאה מה ענין מציאותם:
שם בדקנ"ד ע"ב שורה ח' וז"ל מהכא דשאני בר נש ערין דאימיה ואחתיה כו' זה יובן גם כן מן הדרוש הנז' כי לאה לוקחת יסוד הבינה לעצמה בעת שמזדווגת ביעקב ונמצא כי הם עריין דאימיה ממש:
שם בדקס"ב ע"ב שורה ל"ו וז"ל אשר שם צפרים יקננו באן אתר כו' ענין זה של וללבן שתי בנות יובן היטב במה שנבאר ב"ה בפ' ויחי בדרי"ז ע"ב וז"ל תנא עלמא חדא אשתמודע לעילא ונפקי תרין צפרין כו':

פרשת וישלח

שם בדקס"ח ע"א וז"ל בשורה ל"ג תו אבהן שבקו ליה מחייהון כל חד וחד אברהם שבק ליה וכן יעקב ויוסף יצחק לא שבק ליה כלום בגין דדוד מלכא מסטריה קא אתא אברהם שבק ליה חמש שנין דהוה ליה לאתקיימא מאה ותמנין שנין ואתקיים מאה ושבעין וחמש שנין חסרין חמש שנין הנה אברהם היה לו לחיות מאה ושמנים שנה מאה בסוד כתר כללות כל האצילות. ושמנים בסוד שמנה ספירות עד יסוד כי שם סיומא דדכורא

כל אחת כלולה מעשר הרי שמנים והניח לדוד חמשה שנים בסוד ה' חסדים הבאים אליה על ידי יסוד בנקודת ציון שבה ואמנם יצחק עם היות כי נתן לה ה' גבורות זהו מתחילת אצילותה כי נאצלה מסטריה ומן גבורות שבה נקבצו ה"ג אבל לא נתן בה אח"כ דבר ועוד שהגבורות הם דינין ואין בהם חיים כלל (ע"ד) ויעקב חיה קמ"ז שנים ק' בסוד כת"ר ומ' בסוד ד' מוחי ד' רהטי דמוחא ד' בתי דתפילי ברישא דז"א וז' בסוד ז' ספירות הבנין שלו וחסרו משל אברהם כ"ח כי החמשה חסדים גם כן יעקב הוא נותנן לה ועל ידו באים בסוד היסוד שבת"ת ונוסף עוד שמנה ועשרים בסוד תרי מוחי דילה שהם עשרים ושמנה בסוד שמנה ספירות הנשארות לה שנמשכו לה מיעקב בסוד נוקבא דז"א דנפקא מתדבקא מאחורוי ונמצא שנעשו לה על ידי יעקב תרין מוחין שהם עשרים ושאר שמנה ספירות הרי הם כ"ח משלו חוץ מן הה' חסדים שגם הוא נותנן לה כנז' הם ל"ג שנים פחותין מן ק"פ שנים כנגד חיי יצחק שכך היו ראוים לחיות כולם. (ד"ש ע"ג):

פרשת מקץ

שם בדקצ"ד ע"א שורה ה' וז"ל ותא חזי ההוא נהר שבע דרגין אשתקיין ואתברכן מיניה ואלין אינון יפות מראה ובריאות בשר כו' כו' כד"א ואת שבע הנערות כו' ולחבל דא כתיב שבע' הסריסי' המשרתים את פני המלך כו':

דע כי שבע נערות אלו הם בבריאה ואלו הם מבית המלך שהוא הבריאה כנודע והם הם ההיכלות של המלכות הנז' בפ' בראשית ובפ' פקודי אשר ברכות קריאת שמע הם כנגדם והם לבנת הספיר ועצם השמים ונגה וזכות ואהבה ורצון וקדש הקדשים והנה בית המלך הוא בינה ונקראת קדש הקדשים כנז' בפ' שמות דף ד' ע"א וההיכלות שבעה בשבעה שבעה למלכות בבריאה ונקראים שבע הנערות ועוד שבעה לת"ת בבריאה והם הנקראים שבעה הסריסים כד"א שבעת הסריסים כד"א לסריסים אשר ישמרו את שבתותי כי הם מסרסים עצמם בימי החול שלא להזדווג שבעה בשבעה כי שבעה היכלות שלו אינן מתפתחין כי אם בשבת כנז' בזוהר בפ' בראשית בדכ"ג סוף ע"ב וההיכלות שלו הם הנז' שם בההוא זמנא מתפתחין שבעה היכלין היכלא קדמאה היכלא דאהבה כו' ואלו הם השערים הסגורים ששת ימי המעשה וביום השבת נפתחין ודי בזה:

פרשת ויחי

שם בדרי"ז ע"ב שורה א' וז"ל תנא עלמא חדא אשתמודע לעילא וכד כרוזא נפיק ההוא עלמא מזדעזעא ומתחלחל' נפקי תרין צפרין דאסתלקו מההוא עלמא כו'. הנה להבין

המאמר הזה צריכין אנו להודיעך קצת הקדמות בדרוש הקליפו' דע כי כמו שיש ד' עולמות אבי"ע דקדושה כן יש כנגדם ד' עולמות אבי"ע של הטומאה הנקראים קליפות. ומקום אלו הקליפות הם כנגד אחורים של הארבע עולמות אבי"ע. ואמנם כבר נודע כי בקדושה יש בכל עולם מן הארבעה עולמות בחינת חמשה פרצופין הנקראים אריך אפין ואבא ואימא וז"א ונוקביה ואלו הם בעולם האצילות וכן בבריאה וכן ביצירה וכן בעשיה האמנם בקליפות אינו כך כי בעשיה יש קלי' כנגד אריך אפין ואבא ואימא וז"א ונוקביה וביצירה אין קליפות אלא כנגד אב' ואימא וז"א ונוקביה ואין כאן מקום ביאורם ולכן לא נדבר אצא בענין קליפין (דף כ"ב ע"א) דאצילות כי שם באצילות אין קליפות אלא כנגד ז"א ונוקביה בלבד דקדושה יש גם כן כנגד אחוריהם ז"א ונוקביה דקלי' אבל למעלה מהם אין קלי' כנגד אריך אפין ואבא ואימא דאצי' דקדושה כלל גם נודע כי כל פרצוף ופרצוף שבה' הפרצופין הנז' שיש בכל עולם מד' עולמו' אבי"ע דקדושה הוא כולל ז' היכלות שבתוכם הם עשר ספירות הפרצוף ההוא כנודע כי היכל העליון כולל ג' ראשונות כו'. ונמצא כי כל ההיכלות הם שבעה בשבעה וכן ע"ד זה הוא בקני' שבכל פרצוף מהם שבכל עולם ועולם מד' עולמות אבי"ע דטומאה יש בו שבעה היכלות הטומאה והם שבעה בשבעה כמו שנבאר ענינם בע"ה. ונתחיל לבאר מעולם האצילות בבחינת ז"א ונוקביה דקדושה אשר באצילות לפי שאין קליפות בעולם האצילות רק מכנגד ז"א ונוקביה בלבד באחוריה' ולא למעלה מהם כנגד אריך ואבא ואימא כנז'. הנה נתבאר אצלנו במקום אחר כי ההיכלות הם ז' בשבעה שהם שבעה היכלי הזכר ושבעה היכלי הנקב' וכמו שהנקבה עומד' כנגד החזה של הזכר משם ולמטה כן ההיכלו' שלה הם ע"ד זה כי ז' היכלותיה מתחילין מן החזה של הזכר משם ולמטה וכן הוא הענין הזה בכל ארבע עולמות אבי"ע בקדוש' וכנגדן ג"כ הוא בכל הקליפות שכל הקליפות שבאבי"ע היכלין בהיכ' ז' בשבעה ע"ד הנז' בהיכלות הקדושה. אבל צריך שתדע כי הנה כפי הנז' היה ראוי שיהיו ז' היכלי הזכר דקליפה כנגד ז' היכלי ז"א דקדושה דאצי' וכן בשאר ההיכלות כולן אמנם איננו כן והטעם הוא לפי שאי אפשר לעולם אל הקליפה שתתאחז בשלש ראשו' ולכן הז' היכלי הזכר שבקליפ' שיעו' מקומ' הוא כנגד האחורים של שש היכלות הזכר דקדושה בלבד אבל כנגד אחורי היכל השביעי העליון דקדושה אין שום קליפ' כנגדו וכן הענין הזה נוהג בכל ארבע עולמות אבי"ע. ואמנם צריך שתדע כי אעפ"י שהקליפו' של עולם הבריא' אינן יכולין לעלו' (ד"ש ע"ד) ולהתאחז כנגד שלש הראשונות דבריאה דקדושה עכ"ז הז' היכלין דקליפה דאצילות יש בהם יכולת לקבל הארה ולשלוט ולהתאחז ממקומם עד אלו השלשה ראשונות דבריאה דקדושה וכן הענין הזה בכל העו'

גם צריך שתדע כי תרין מוחין דקליפה דז"א דאצי' הם סוד אותם שני אנשים המרגלים הנז' בספרא דצניעותא ובפ' אחרי מות בדף ס' ע"ב בענין תרין בנין ינקין בכל יומא כו' ולפי שהם למעלה כנגד ז"א דאצילות דקדושה נקראי בשם אנשים ושני מוחין דקליפה דנוקבא דז"א דאצילות הם נקראים שתי צפרים הנז' במאמר הנז' באומרו נפקי תרין צפרין כו' והם אותם תרין צפרין הנז' בפ' ויצא דקס"ב סוף ע"ב בפסוק וללבן שתי בנות כי במקום הקליפה כנגדו במקום לבן יש שתי בנות שהם תרין צפרין כי צפור לשון נקבה הוא וכמש"ה כל צפור טהורה תאכלו ודע כי כל המוחין שיש בעול' הבריאה והיצירה והעשיה בין באבא בין באימא בין בז"א בין בנוקביה נקראי' שתים נשים זונות הנז' בפ' אחרי מות ד"ס ע"ב ולפי שג' עולמות אלו הם עולמות של הנקבה אבל תרין מוחין דקליפה דנוקבא דאצילות נקראים שתים צפורים כנז' והתרין מוחין (ע"ב) דז"א דקליפה דאצילות נקראים שנים אנשים מרגלים ולמטה נבאר ענינם ושמותם באורך וטעם הדבר למה גם הזכרים שבקליפו' אין להם רק תרין מוחין ואינם כמו הזכרים שבקדושה שיש לכל אחד מהם ג' מוחין חכמה ובינה ודע' אבל הנקב' שבקדוש' אין לה אלא שתי מוחין בלבד הנה טעם הדבר יובן במ"ש בסבא דמשפטים דק"ג ע"א ואל אחר אסתרס ולא עביד פרין ולכן אין בזכר הקליפה מוח האמצעי הנקרא דעת אשר ממנו טיפת הזווג כנז' שם היטב בביאורינו המאמר ההוא וע"ש ונבא' עתה מציאות אלו המוחין הנז' אשר בקליפה מה ענינם. ויובן עם מה שנתבאר אצלנו לקמן באדרת נשא בדקל"ב ע"א באות' תלת עלמין דאית בההוא קוצא דבתיקונא קדמאה דדיקנ' עלאה דאריך ושם ביארנו כי אותם התלת עלמין השרשים שלהם ויורדים משם מההוא תקונא קדמאה דדיקנא בתחילה למטה באופן זה כי הראשון יורד בבינה דאצילות והשני בת"ת דאצי' והשלישי במלכות דאצילות והנה בהיותה בג' מקומות אלו אז אין שום אחיזה אל הקליפו' כלל מן הראשון אשר הוא בבינה דאצילות מן הטעם הנ"ל כי בעולם האצילות אין אחיזה אל הקליפה אלא מכנגד ז"א ונוקביה בלבד ולמטה ולא למעלה מהם כלל. ומן מקום השני שהוא בת"ת דאצילות משם יורדין תרין מוחין אל ז"א דקליפה דאצילות ומעולם השלישי אשר במלכות דאצילות יורדין תרין מוחין אל נוקבא דז"א דקלי' דאצילות אשר אלו הם בחינת תרין צפרין הנז' כאן. והנה אחר אשר נתפשטו הג' עולמות הנז' בג' המקו' הנז' חזרו להתפשט עוד ולרדת יותר למטה בבריאה יציר' עשי' דקדוש' כמו שביארנו שם בפ' נשא עוד צריך שתדע כי שתי הקליפו' דז"א ונוקביה דאצילות הם יונקין השפע שלהם מן נוקבא דז"א דקדוש' דאצי' באופן זה כי ביום מתגבר הזכר של הקליפות ועולין תרין מוחין שלו ויונקים ממנה האמנם לפי שביום אין תגבורת רב אל הקליפות לכן אינן

יונקין משם אלא בחשאי. וזהו סוד וישלח יהושע בן נון שנים אנשים מרגלים חרש לאמר כי חרש רוצה לומר בחשאי ואלו התרין מוחין דז"א דקליפה דאצילות הם הנק' בשם שנים אנשים מרגלים כי להיותם בזכר דאצילות נקראים אנשים מש"כ משם ולמטה עד סוף העשיה כי כולם נקראים בשם נקבות או צפרים או נשים זונו' כנ"ל ובלילה אז מתגברת הנקבה שבקליפות ועולין תרין מוחין דילה בלילה ויונקים ממנה בגילוי כי אז דיני הנקבה שולטים להיותו לילה כנודע וע"ד זה הוא למטה בבריאה וביצירה ובעשיה כי הקליפות שבהם בכל עולם מהם הם יונקין מן המלכות הקדוש' אשר בעולם ההוא באופן הנז' הזכר יונק ביום והנקבה בלילה עוד צריך שתדע כי כמו שבסטרא דקדושה אין עלית הנקבה בלילה אלא בחינת לאה ולא בחי' רחל כנ"ל כן בחינת הנקבה של הקליפה אשר עולין תרין מוחין דילה בלילה ליינק מסטר' דקדושה כנז' אינה רק הנוקבא הנקראת קליפת לאה ועוד צריך. שתדע כי הפרש אחד יש באצילות אל עולמות בריאה יצירה עשיה והוא כי הקליפה דאצילות ביום היא יורדת למטה מכנגד היכל השביעי העליון שבבריאה הנקרא היכל קדש קדשי' דבריאה ובלילה עולה (ע"ג) למעלה ליינק ממלכו' דקדושה דאצילו' כנ"ל. מש"כ בשאר עולמו' בי"ע והסיבה הוא לפי (ד"ש דט"ז ע"א) שעולם האצילו' נעלם מאד ולכן יורדת ביום למטה כנז'. עוד צריך שתדע כי מקום יניקת הקלי' מן המלכות דקדושה הוא כמו שנתבאר אצלנו במקום אחר כי יש אל המלכות בחינת שדים למטה במקום הרחם שלה ע"ד דדי בהמה ובבחי' זו נקראת המלכות בהמה. כמש"ה אדם ובהמה תושיע ה' ומן המקום הדדים ההם יונקים שפעם כל הקליפות:

ועתה נבאר לשון המאמר ואח"כ נסיים ביאור ההקדמות כנז"ל אמר תנא עלמ' חדא אשתמו' לעילא הנה הוא העולם השלישי האחרון מאותם תלת עלמין כנ"ל וכבר ביארנו כי שרשו הוא למעל' במקו' מלכות דאצילות ואח"כ מתפשט עוד ויורד עד עולם העשיה וזמ"ש אשתמודע לעילא רוצה לומר שעומד למעלה במלכות דאצילות וכד כרוזא נפיק כו'. כבר ביארנו כי ביום יונק הזכר של הקליפות בחשאי אבל בלילה שהדינין מתגברין אז כאשר הנקבה עול' לינק נפיק כרוזא קרי בחיל באתגליא לתת רשות אל הקליפות שיעלו ליינק כנז' ואז הרחמים מונעים ונסתרים והדינין שולטין ומתגברין נפקי תרין צפרין כו' זהו מ"ש למעלה כי אלו התרין צפרין שהם תרין מוחין דנוקבא דקליפה דאצילות הנקראת לאה נמשכו אליה מן ההוא עלמא השלישי הנז' אשר עומד במלכו' דאצילות ומשם אסתלקו להעשות מוחין אל נוקבא דקליפה הנז' וזמ"ש דמדוריהון תחות אילנא דחיזו כו' פירוש כי אחר שנסתלקו משם ירדו למטה כדי להעשות מוחין אל

נוקבא דקליפה דאצילות. וכבר נתבאר לעיל כי שבעה היכלי הקליפות של עו' הבריאה מקומם כנגד אחורי' של שית היכלין תתאין דבריאה תחת היכל השביעי העליון מכולם הנק' קודש הקדשים דבריאה. גם צריל שתדע כי ת"ת ומלכות דאצילות נקראים אילנא דחיי ומותא חיי בתפארת ומות' במלכות אמנם ת"ת ומלכות דבריאה נקראים חיזו דאילנא דחיי ומותא כי הבריאה היא חותם ומרא' ודמיון של האצילות ואלו הת"ת ומלכות הנז' על בחי' ישראל ולאה אשר שניהן למעלה בהיכל השביעי העליון שבבריאה אנו מדברי' כי אלו הם הנקראי' חיזו דאילנא דחיי ומותא וכבר ביארנו כי אין אנו מדברים עת' בענין הנוקבא אלא בבחי' לאה אשר הוא למטה כנגד ההיכל קדש הקדשים דבריאה ביום כנ"ל ונמצא כי כיון שאלו התרין ציפרין שהם תרין מוחין דלאה דקליפה הם מלמעלה מעולם האצילות אלא שיושבים ביום למטה בהיכלי הבריאה ושם דירת' ושכונתם והנה כל היכלי הבריאה הם למטה מהיכל קדש הקדשים הנקרא חיזו דאילנא דחיי ומות' אם כן נמצ' כי מדורי' דתרין ציפרין הנז' הוי לתת' מהאי חיזו דאילנא דחיי ומותא נפחא חד צפורא לסטר דרומא פירוש כי הצפור האחת שהוא מוח הימני הנקרא חכמה הוא יונק מן הדד הימנית שברחם הימני' והצפור השני שהוא מוח השמאלי הנק' בינה יונק מן הדד השמאלי דסטר צפונא וחד צפורא כד נהיר יממא כו' פירו' כי הלא ודאי דבעידן דנהיר יממא כדין אשתכח ההוא קדרותא דצפרא הנקראת איילת השחר ובעת ההיא יש רשות וכח אל הצפור (ע"ד) הימני הנקרא חכמה להיותו בחי' זכר לעלות או ליינק משם ותכף חוזר ויורד למטה אבל הצפור השמאלי שהוא בינה בחינת נקבה אין לו שום עליה כלל ביום אפילו בההוא שעתא דקדררותא דצפרא רק כד אתחשך ליליא ומכ"ש כי הצפור הימני הנק' חכמה עולה גם כן כד אתחשך ליליא ושניהן יונקים ביחד משתי דדי המלכות בחצות הראשונה של הלילה ואמר כי אחר יניקתה משם רוצים לעלות יותר למעלה פירוש כי הנה מקו' עלייתה לינק אינו רק חצי שיעור גופם העליון לבד לפי שאינ' עולין אלא עד בין רגליה של המלכות דקדושה דאצילות ויונקים מן הדדים אשר במקום רחמה ומחצית גופם התחתון שהוא בחינת רגליהם נשאר עומד למטה בהיכלי קליפת הבריאה ואחר אשר ינקו שפע הצריך להם גבר כוחם ורוצים להתחזק עוד ולהתגבר להעלות כל גופם למעלה באצילות כפי הראוי לה שהו' כשיעור כל קומת ז"א ונוקביה דאצילות דקדושה אשר הוא המקו' המכוון בהם וזמ"ש לבתר בעו לאסתלקא רגליהו כו' פירוש כי לבתר שיונקים רוצים לעלות עוד עד מקום המו' דקדוש' אשר משם נתהוו כנ"ל ומשתמטי רגלייהו בנוקבא דתהומא רבא כו'. הענין הוא כי בקליפות אשר בעולם הבריאה יש נוקבא חדא לעילא והיא קלי' הבינה אשר

היא בהיכל העליון השביעי של הקליפות דבריאה ועוד יש נוקבא אחרת תתאה והיא קליפת מלכות הבריאה אשר היא בהיכל התחתון שבהם. והנקבה (ד"ש ע"ב) העליו' בינה נקרא' נוקבא דתהומא רבא והנקבה התחתונה מלכות נקראת נוקבא דתהומא דרך סתם וכן על דרך זה הוא בקליפו' היצירה והעשיה אמנם אף הנקבות העליונות שהם בחינות הבינה אשר בקליפות יצירה ועשיה אינן נקראין אלא נוקבין דתהומא דרך סתם וכן ע"ד זה הוא בקלי' דיצירה ועשיה כאמור וקליפת נוקבת הבינה אשר בבריאה היא לבדה נקראת נוקבא דתהומא רבא. ובזה יובן דברי המאמר כי הנה אלו הצפרין אינם יכולין לעלות כרצונם כי רגליהם נשארין עומדין למטה בעת יניקתם בנוקבא דתהומא רבא הנז' וכאשר גמרו ליינק שפע ורוצים להתגבר ולעלות יותר אז משתמטי רגלייהו בההו' נוקב' דתהומא רבא הנז' ונלכדים שם ואין להם כח ורשות לעלות יותר כפי רצונם ונשארים עד חצות הלילה:

ואחר שביארנו לשון המאמר נחזור לבאר יותר בביאו' ענין ההקדמות הנ"ל בענין תלת עלמין הנז'. דע כי הנה ראינו ליעקב שנשא ארבע נשים והסוד הוא במה שנודע כי ז"א דאצי' הקדוש בהיותו בסוד עיבור הראשון במעי אימא הי' בבחי' תלת כלילן הנז' בפ' בשלח בזוהר בתוספת' בפסו' ויסע מלאך האלהים בדף נ' ע"א ואז היו חסד גבורה ת"ת שלו מכסין ומלבישין את הנצח והוד ויסוד שלו ואז הית' בחינת המלכות שורה בו בסוד פסיעה קטנה למטה בסיום אות ו' שהוא בסוף הת"ת כנז' בפ' בלק בדר"ג ע"ב שורה י"ח וז"ל אשורנו אושיט פסיעה לבר כגוונא דא ו' וכאשר נולד ויצא לחוץ ונתפשטו הנה"י שלו למטה ונתגלו בו השש קצוות על ידי היניק' כנודע אצלנו הנה אז היסוד דז"א אשר היה מובלע ומכוסה תו' הת"ת דז"א ברדתו למטה אל (דף כ"ג ע"א) מקום גילויו כנז' המשיך גם כן עמו בחינה אחת מן אותה המלכות אשר היתה עומדת בתחילה למעלה בסוד פסיעה קטנה כנז' וירדה למטה עמו בסופו ונמצאו עתה בזמן היניקה שתי בחינות אל המלכות האחת תחת הת"ת והשנית תחת היסוד וכאשר בא זמן השלישי הנקרא הגדלת המוחין של זעיר אפין. וכבר נתבאר אצלנו כי אז נתעל' הת"ת ונעשה בסוד דעת ונתעלה היסוד ונעשה בסוד הת"ת ואז גם אלו שתי הבחינות של המלכות נתעלו עמהם כי בחינתה בסוף הת"ת עלתה אל מקום הדעת ושם נעשית בחינת לאה ובחינתה בסוף היסוד עלתה בסוד סוף הת"ת ושם נעשית בחינת רחל ואלה שתי בחינות המלכו' הם נקראים לאה ורחל שתי נשי יעקב שהוא ז"א לפי שהם בבחינת הפנימיות כי אעפ"י שלפעמים היו אחור באחור עמו כנודע כבר ביארנו טעם היותם שם באדרת נשא בדקמ"א ע"ב וע"ש. ואמנם מבחינת האחורים דז"א נעשו עוד שתים אחרות הנקראים

זלפה ובלהה שפחות יעקב ואינן נקראי' נשים ממש והענין הוא כי מבחינת הדינין של האחורים יצאו אותם התלת עלמין הנ"ל אשר הוזכרו באדרת נשא ואחד הוא באחורים דבינה דאצילות והשני הוא באחורי הת"ת דאצילות. והשלישי הוא באחורי המלכות דאצילות. והנה העו' הראשון מהם הוציא את זלפה כנגד מקום אחורי לאה ולכן נקראת זלפה שפחת לאה להיותה באחורים שלה ואח"כ העולם השני הוציא מן האחורים דזעיר אפין בבחינת הדעת והת"ת של זעיר אפין הוציא באחורים אותם השנים אנשים מרגלי' הנ"ל בפ' אחרי מות כנ"ל. ועולם השלישי הוציא מאחורי רחל את בלהה שפחתה:

ועתה נבאר ענינם כי הנה מן האלו השתי שפחות זלפה ובלהה שהם האחורים של לאה ורחל נתפשטו מהם אח"כ עוד אלו התרין צפרין הנז' בקליפות ויען שאין מקום אחיזה אל הקליפות כנגד שלש ראשונות לכן אותו הצפור שנתפש' מזלפה שפחת לאה שהיא כנגד הבינ' ירדה ונתחברה למטה עם הצפור השני אשר יצא מבלהה ושפחת רחל ונתחברו שניה' ועמדו למטה בנוקבא דקליפה אשר כנגד בלהה שפחת רחל וש' נתהוו אלו השתי צפרין בבחינת שני מוחין שלה. הצפור העליון חכמה שבה והצפור השני בינה שלה. והנה נתבאר כי השני עולמות הראשון והשני הם באחורים כנגד לאה ורחל כי הראשון הוא זלפה כנגד אחורי סיום הבינה בנצח והוד ויסוד שלה המתלבשין בחכמה ובינה ודעת דזעיר אפין ושם באחורים מקום לאה כנודע ומן (ע"ב) העוצם הזה נתפשט הצפור הראשון והעולם השני הוא בלהה שהיא כנגד אחורי סיום זעיר אפין בנצח הוד יסוד שלו אשר שם עומדת ראש רחל והם המוחין שלה (ד"ש ע"ג) כנודע. וזה העולם השני שהוא בלהה הוציא את הצפור השני המתפשט ממנו ושתי הצפורי' האלו שניהם נתחברו ונעשו שתי מוחין אל הקלי' אשר היא כנגד אחורים של רחל. ואמנ' העולם השלישי אשר הוא באחורים שכנגד סיום נצח הוד יסוד של רחל ממנו נתפשטה לילית הנקראת חוה ראשונה אשר כל פעולותיה הם יללות. ולעולם היא מיללת כנודע אשר על כן נקראת לילי"ת ואמנם שם העולם השלישי הזה הוא בעצמו לא קבלתי ממורי ז"ל מה שמו ומי הוא. והרי לך מבואר ענין שלשה בחינות המלכות אשר באצילות הקדוש האחד הוא למעל' בלאה שהיא אצל הדעת שבזעיר אנפין מאחוריו והיא עומדת כנגד נצח הוד יסוד דבינה עליונה ושם עומד באחורים העולם הראשון והיא בחינת זלפה שפחת לאה. והשני היא ברחל שהיא כנגד נצח הוד יסוד מלכות דזעיר אפין מאחוריו ושם עומד באחורי רחל זו בלהה שפחתה שהיא העולם השני. והשלישית לא קבלתי שמה אבל היא למטה באחורים דנצח הוד יסוד דרחל עצמה. והעולם השלישי עצמה עומד שם באחורי הבחינה הזו וזה העולם השלישי הוא אשר הוציא את לילית חוה

הראשונה כנז'. כי הלא שלשה אלו הם בחינת בריאה ויצירה ועשיה והם בנצח הוד יסוד מלכות דבריאה ובנצח הוד יסוד מלכות דיצירה. ובנצח הוא יסוד מלכות דעשיה. וכל השלשה האלו הם בחינת אחורים של הנקבה. וכנגד השתים הראשונים דקדושה הם בחינת שתי הצפרים דקליפה אשר שניהן נתחברו למטה בנוקבא תתאה שכנגד רחל לפי שאין הקליפה יכולה לעמוד כנגד בינה כנ"ל וכנגד השלי' דקדושה ההיא היא לילי"ת חוה ראשונה שהיא בסיום מלכות דרחל והיא עומדת בנוקבא דתהומא רבא דבריאה ממש. ובפרש' וירא בשער הפסוקים בפסוק הנה ילדה מלכה גם היא כו' נתבאר כל זה ואיך שתי הגבורות דקליפה נכללו ונעשו חד גבורה והיא עומדת למטה כנגד רחל דקדושה ונכללו שתיהן יחד שם ונעשו תרין מוחין חכמה ובינה שלה והיא מלכה אשת נחור. ובאחורים יש פלגש אחת. ושמה ראומה. וגם בה נכללו שתי פלגשים דקליפה שהם כנגד זלפה ובלהה דקדושה נתחברו ונעשו תרין מוחין חכמה ובינה של פלגש זו הנקראת ראומה:

ע"ג והנה כנגד שלשה מציאיות אלו אשר באחורי הנקבה גם יצאו מן אחורי הזכר שהוא זעיר אפין שלשה אנשים השנים הראשונים הם בחינת אותם השנים אנשים מרגלים הנ"ל. והשלישי היא אדם קדמ' בעלה דלילי"ת חוה הראשונה וצריך שתדע כי להיות שהאורות של הנקבה הם מועטין וגם כי הדינין שלה הם חלשי' כנודע שהיא דינא רפיא. לכן היו אחורים של הנקבות שהם זלפה ובלהה יותר מבוסמו' וקדושו' ונישאו ליעק' כנודע אבל האחורים של זעיר אפין להיות כי הם דינין קשים וגם האורות שלהם הם אורות גדולים ואין כח באחורים הנז' לקבלם לכן לא נעשה מהם דבר שם למעלה אבל ירדו למטה והיו שם בבחינת שנים האנשים המרגלים ובבחינת אדם קדמאה בעלה דלילי"ת כנז' ולא נשאר להם למעלה בקדושה שורש כלל. וכבר הודעתיך כי שני האנשים המרגלים האלו הם תרין מוחין דזעיר אפין דקליפה דאצילות ואמנם ביחוד אחד שמסר לי מורי ז"ל ביאר לי מורי ז"ל ענין עוג מלך הבשן שהוא האחורים של זעיר אפין וצ"ע:

עוד מצאתי במאמר הזה ביאור שני לרב זלה"ה תאנא עלמא חדא אשתמודע לעילא כו' כבר ביארנו מאמר זה למעלה אבל מצאתי פה דיוקים יתרים וראיתי לכותבם. דע כי כמו שיש בקדושה תרין נוקבין לאה ורחל נשי זעיר אפין בין בעולם אצילו' בין בכל עולם של בריאה יצירה עשיה כן הוא בקליפה בכל ארבע עולמות אבי"ע. גם נתבאר לעיג כי תרין מוחין דז"א דאצילות דבחינת קליפה נקראים שנים אנשים המרגלים. ודע כי כנגדם היו שנים אנשים המרגלים ששלח יהושע לרגל את יריחו כי יהושע היא הנוקבא

סיהרא קדישא פני יהושע כפני לבנה מלכות דאצילות הקדוש והיא סוד בהמה שהיא הויה דהיה"ין בגמטרי' ב"ן והדדין שלה הם למטה בין רגליה כדמיון דדי בהמה ומשם יונקים ביום שנים אנשים המרגלים הנ' שהם כלב ופנחס כי כלב גם הוא בגמטריא ב"ן ההוי"ה דהיהין ופנחס הוא אליהו שהוא בגמטריא ב"ן גם כן כי הם יונקי' משם ב"ן בגמטריא בהמה ולפי שיונקים ביום שאין שם כל כך אחיזת הדינין והחיצונים לכן ינקי בחשאי וז"א חרש לאמר כו' והנה בזמן שלמה המלך ע"ה (ד"ש ע"ד) כל הדינין נתמתקו ולכן אפי' השתים נשים זונות היתה להם עליה למעלה באצילו'. וזהו אז תבאנה שתים נשים זונות ודייקו בפרשת אחרי מות אז תבאנה ולא מקדמת דנא כי אז סיהרא קיימא באשלמותא ואין פחד מן הקליפות ולכן נתמתקו כל הדינין אבל כשהתחתונים חוטאים אז אלו השתי נשים מושלות בעולם בסוד ונשים משלו בו:

שם בדף רי"ז ע"ב שו' כ"ו וז"ל ר' יצחק הוה יתיב יומא חד אפיתחא דר' יהודה והוה עציב נפק ר' יהודה כו' אמר ליה אתיא לגבך למבעי מינך תלת מילין כו'. ענין שאלה זו ששאל ממנו שיתפלל על קברו תפלתו ממש שבכל יום ויום הטעם הוא כי הצדיק על ידי תפלתו מיחד ומקשר כל העולמו' כנודע אצלנו וכנז' בהיכלות דבראשית ודפקודי ועל ידי היותו מתפלל עליו ביחוד ובקשר הזה תוכל נשמתו גם היא לעלות עם תפילתו למעלה ולהיות כי השבעה ימים ראשונים אפילו הצדיקים יש להם דין אז בימים ההם. ולכן שאל ממנו שאלה הנז' דתזיל לקברי ותבעי בעותך עלי כל שבעה יומין. עוד דבר אחר היה נוסף באלו שני הצדיקים כי הנה היו שנים חברי' משבע' החברים שנמצאו באדרא קדישא. וכבר הודעתיך כי שרש נשמותיהם הוא שרש אחד. גם הודעתיך כי ר' יהודה הוא מן החסד ור' יצחק מן הגבורה ועל ידי החסד מתמתקת הגבורה ונכללת ועולה ולכן בחר ר' יצחק בר' יהודה יותר מזולתו משבע' חביריו:

שם בדרמ"א ע"א ענין חסד חסדים גבורה גבורות כו' נתבאר בש' ההקדמות בספרי החדש בד' קכ"ד ע"א:

פרשת שמות

(דף כ"ד ע"א) מאמר בס' הזוהר בד"ב ע"א שו' א' וז"ל ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרי' את יעקב איש וביתו באו. והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים כככבים לעולם ועד. ומשכילים אילין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא יזהירו נהירין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה כו':

הנה כל האצילות בכללו גוף ונשמה מלבר ומלגו והמשכילי' הם יודעי מדין המסתכלים בפנימיות החכמה התחתונה בסוד נשמתא. וזה נקרא רזא דחכמתא פנימיות החכמה התחתונה ועל ידי כך נהרין ונצצין בזיו' דחכמת' עלאה כי נשמת החכמה התחתונה הוא זיו וזוהר החכמה העליונה בסוד כלת משה והיא הצלע נקודת י' בסוד י' בראש י' בסוף יוד משם בן ארבע יו"ד משם אדני כנודע וענין נהרין ונצצין הוא בסוד אור ישר מאיר מלמעלה למטה להם וזהו נהרין וסוד אור חוזר בסוד המראה המלוטשת כי כאשר יכה בה אור השמש יצאו ממנה ניצוצות מצד לטישותה ממטה למעלה וזהו ונצצין ולכ"א יזהירו יזהירו לאחרים דנקטי ויהבי מיין דכורין ומיין נוקבין וזה כדוגמת יסוד שיש לו שתי בחינות אלו בסוד יוסף הצדיק יבנימין הצדיק זה מיין דכורין וזה מיין נוקבין ושתי בחינות אלו האחד נקרא נהירו והשני נקרא נציצו וזמ"ש בזוהר נהירו ונציצו דנהרא דנפיק מעדן שהוא סוד יסוד הנקרא נהר היוצא מעדן:

ודע כי עם היות שיש ליסוד שתי בחינות אלו כדפרישית והם יוסף הצדיק למעלה ובנימין למטה בתוך הנקבה העליונה כד"א בצאת נפשה כי מתה עוד יש בסוד עצמו למעלה שתי בחינות אלו ולפיכך נקרא חי העולמים בסוד תשעה מלמטה למעלה ותשעה מלמעלה למטה העולים ח"י וח"י הוא בתרין עלמין כי גם הוא חי בעולם הנקבה בסוד בנימין הצדיק וזמש"ה חי חי הוא יודוך וכדכתיבנא ושורש הדבר הוא כי ביסוד נסתיים הזכר העליון והוא הרקיע המבדיל בין מים למים והאור העליון המחיה את הספירות יורד עד שם ומכה בו בסוד בטש ביה כדמות המראה המלוטשה המפסקת שלא יעבור אור השמש ממנה ולמטה כי עומדת כנגד אור השמש כן רקיע זה מבדיל בין עלמא דדכורא לעלמא דנוקבא ואינו מניח לעבור האור למטה ועל ידי כך מכה בו סוד האור העליון בפנימיותו ויוצאין ממנו נצוצות כמנין האורות המכים בו ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה וזמ"ש ודא רזא סתימא דאקרי הרקיע כי בחינת רקיע יאמר על ענין זה כי הוא רקיע המבדיל ומעכב אור העליון מלרדת למטה ולפיכך יש בו נהירו ונציצו כמ"ש בכל השאר. ולפיכך יש ברקיע הזה ככבייא ומזלי שמשא וסיהר' (ע"ב) כי כוכבים הם נשמות הצדיקים היורדין שם מהמוח העליון ועומדים שם ומשם יורדין למלכות. והמזלות (ד"ש די"ז ע"א) הם שנים עשר בסוד שש קצוות מן חסד ולמטה שש ממטה ולמעל' ושש מלמעל' למטה כנז' בתקונין כי אעפ"י שכל התשעה מכים ברקיע זה אין דומה הכאת השש קצוות לשאר כי כל אחד בחינה בפני עצמה יש לו ולפיכך מהשש קצוות יצאו י"ב מזלות ומת"ת ומלכות נעלמים יצאו שמשא וסיהרא וזה מצד הנשמו' שבו כי כמו שבמלכות מנשמות שבה נעשין מיין נוקבין כנודע כן ביסוד נשמות

צדיקים שבו שהם הכוכבים כדפרישית הם הם המעלין תשעה מלמעלה למטה ואעפ"י שהת"ת מהשש קצוות הנז' מ"מ יש בת"ת שתי בחינות אם בחינת היותו בכלל השש קצוות ואם בחינת היותו בפני עצמו וכל אלו נקבעין ביסוד וסיהרא עם היות כי היא למטה מן היסוד עכ"ז שרשה בסוד ה' ד"ו ובסוד יו"ד וי' ו' ד' נחקק ביסוד ושרש זה בחכמה ובינה ומשם ירדו אל היסוד. ושאר בוציני דנהורא הם ה' ככבי לכת הנשארים וכנגדם ז' ספירות הבנין כי חמה ולבנה עם ה' ככבי לכת הם ז' ואל יקשה בעיניך כי ז' ספירות הם הם השש קצוות שהם המזלות כדפרישית כי שש קצוות אלו הם ביסוד עצמו בסוד שוקיו עמודי שש כי הוא מקבלם מלמעלה ונעשי' בו שנים עשר בסוד אור ישר ואור חוזר ובסוד נהירו ונציצו כדפרשית ולכן נקראים מזלות כי היסוד נקרא מזל להיותו מושך את הטיפה זרעית מהמוח העליון ואמנם שמשא וסיהרא ושאר בוציני נהורא שהם חמשה ככבי לכת כדפרישית הם שבע' ספירות הבנין עצמם המתגלים ביסוד ומשפיעים בו ועוד כי ששה קצוות הם בסוד ת"ת הכלול משש קצוות ושבעה ספירות הם כנגד ז' ככבי לכת ואין זה בשש קצוות כי אלו בת"ת עצמו לבדו בהכללו מהם וזה בבנין עצמו ודי בזה:

ודע כי כמו שהמלכות תקרא חכמה. כן חכמה שבז"א תקרא חכמה תחתונה בבחי' החכמה העליונה הקדומה ואליה כיון באומרו אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא שמסתכלין בפנימיית החכמה כי שבז"א בסוד נשמתא שהיא חכמה העליונה בסוד הדעת וזמ"ש נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה וכמו שיש ביסוד תחתון תשעה מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה כן בסוד דעת המפסיק בין אריך אפין לז"א יש אלו וזמ"ש בזוהר נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן שהוא סוד הדעת היוצא מעדן עליין ונכנס במוח ז"א ויש בדעת זה נהירו ונציצו כדפרשית והמסתכלין בפנימיות חכמה זו שהוא סוד הדעת נהרין ינצצין בדוגמתו ודעת זה יקרא רקיע עליון בסוד בינה הנקרא רקיע כנודע ואם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת ומצד היותו רקיע מפסיק בין אריך אפין לז"א יש בו נהירו ונציצו כדפרשית. ולפיכך נקרא רזא סתימא כי זה נעלם מאד ולפיכך יש ברקיע זה ככבים שהם הנשמות כי שם (ע"ג) שרשם בסוד עלמא דאתי וכן י"ב מזלי בסוד מזל שכאן מתפשט וכן שמשא וסיהרא וכל אינון בוציני נהורא שרשם בו בעלמא עלאה בסוד ויבנהו שבע שנים והדברים עתיקים:

שם בד' ד' ע"ב שו' ג' וז"ל נטיל פטרונא מההוא כרסייא כו' ביה זמנא הוה מדכר שמא קדישא עלאה כו' זכאין אינון נשמתהון דצדיקייא דאינון בההוא עדונא וידעין בה כו'.

בזה תבין פסוק בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך דמדכר פטרונא שמיה ובו מתעדנין הצדיקים ודי בזה:

שם בדט"ו ע"ב שו' כ"ו וז"ל דכד הוה חמא ר' אבא חד אילנא דאיביה אתעביד עופא דפרח כו' לשון זה מוטעה שכתוב וענפא דפרד מיניה וצריך להגיהו כך ועופא דפרח מניה הוא ענין אותם העופות הגדלים מן האילן ונתלי' בחרטומיהם כנז' בהגהות סמ"ק וכנז' בדברי המפרשים שהאוכלן עובר משום שרץ העוף:

פרשת וארא

שם בדף כ"ז ע"א בסוף הדף וז"ל אמר ר' אלעזר בסטרא ימינא עלאה נפקי תליסר מבועין עלאין נהרין עמיקין כו' ארבע מאה ותשעין ותשעה יאורין ופלגא מסטרא דא ותצ"ט ופלגא מכאן כו'. ענין זה נתבאר אצלי בדרוש היחודים וע"ש כי שם ביארתים וצ"ע שם. והענין הוא מדבר בבחינת חיבור זעיר אפין ונוקביה בהיותם בסוד אחור באחור ועיין באדרת נשא בדף קל"ב ע"א בההוא עלמא קדמאה דאיהו אלף אלפין ורבוא רבוון מארי תריסין כו'. ושם ביארנו ענין אותם האלף מה ענינם ואיך הם נמשכין ומתפשטי' מן תרין כתפין עילאין כי (ד"ש ע"ב) כל כת"ף בגמט' ת"ק וב' כתפות הם אלף ואח"כ אלו הכתפות נעשו תרין עטרין הנקראי' חסד וגבורה והכתף האחד שהוא חסד נמשך וניתן אל זעיר אפין. והכתף השני הנקרא גבורה נמשך אל נוקבא דזעיר אפין ונמצא כי שתי הכתפים של הז"א הם כתף אחד בלבד ושתי הכתפות דנוקביה גם הם כתף אחד בלבד ועל כן אורך הז"א הוא ת"ק שנה. וכן אורך נוקביה. ולכן כאשר נתדבקו יחד שניהם אחור באחור לא היה רק כותל אחד מפסיק בין שניהם חצי עוביו לזה וחצי עוביו לזה. ולזה היה תצ"ט ופלגא מכאן. ותצ"ט ופלגא מכאן כי הכותל אשר באמצען נחלק חציו לזה וחציו לזה אבל אחר שננסרה הנקבה (ע"ד) מאחורוי אז מן הכותל האחד נעשו שני כותלים בשניהם ואז הם ת"ק שלמים לז"א כנגד הכתף של חסד שהיא בגימטריא ת"ק ות"ק שלמים אל נוקביה כנגד הכתף של הגבורה. והנה זה הכותל האמצעי שנעשה עתה אחד בו הם סוד בחינת האחורים. ולכן כל הדינים נמשכין ממנו. ולכן רישיה סומקא כוורדא בסוד אודם הדין. גם צריך לדעת כי כל ענין זה הוא בבחינת נצח והוד דזעיר אפין אשר כנגדם עומדת נוקביה אחור באחור וכבר ידעת כי האחורים הם בחינת הדינין. והנה יש כאן נצח והוד ויסוד של ז"א ונצח הוד יסוד של נוקביה וכל אחור אחד מאלו במקומו הוא סוד אלף יאורין ועוד י"ג אחרינן כמו שנבאר בע"ה. ונבאר בחינת נצח הוד יסוד של ז"א ומהם נקיש אל נצח הוד יסוד דנוקביה כי שם הוא גם כן ע"ד אלו:

הנה ידעת כי נצח והוד ויסוד נקראים צבאות ושם צבאות הוא בגימטריא תצ"ט והרי איך הנה"י הם בגימ' תצ"ט והנצח הוד יסוד דדכורא הם תצ"ט מכאן ונצח הוד יסוד דנוקבא מכאן הם תצ"ט אחרנין ולפי שהם מחוברין יחד אחור באחור אלו שתי פעמים צבאות שהם נצח הוד יסוד דדכורא ונצח הוד יסוד דנוקביה ואין ביניהם רק כותל אחד המחבר את שתיהם והכותל מתחלק חציו לשם צבאות הזה וחציו לזה לכן הם תצ"ט ופלגא מכאן ותצ"ט ופלגא מכאן שהם אלף חסר חד. באופן כי הם תצ"ט ותצ"ט שהם צבאות דנצח הוד יסוד דדכורא וצבאות דנצח הוא יסוד דנוקבא. ויש בין שניהם כותל אחד המפסיק בין ב' הצבאות האלו וזה הכותל נחלק לשני חצאין כנז' פלגא מכאן ופלגא מכאן. עוד צריך שתדע כי בהיו' אלו השתי צבאות מחוברין אחור באחור על ידי הכותל ההיא המפסקת ביניהם יש עוד באמצע שתי הצבאות האלו שהוא באמצע נצח הוד יסוד דז"א ונצח הוד יסוד דנוקביה יש שם באמצעם עוד י"ג יאורין אחרנין שית ופלגא מכאן ושית ופלגא מכאן ונמצא שמתחלק לכל אחור ואחור תק"ו ופלגא מכאן ותק"ו ופלגא מכאן וזהו סוד שתי שמו' של אבגית"ץ השם הא' של מ"ב כנודע והנה אבגית"ץ הוא בגימטריא תק"ו ולהורות על הי"ג יאורין הנז' שהם באמצע בין אחור לאחור כנז' לכן הושמו שתי אותיות י"ג באמצעית השם הזה א"ב מכאן ות"ץ מכאן וי"ג באמצע להורות כי הי"ג יאורין הנז' הם באמצעם כנז'. וכבר נודע כי שם מ"ב הוא גבורה והוא לפי שהוא בחינת אחוריים שהם סוד הדינין וכן הענין בנצח הוד יסוד שלה שתי אחורים אחרים באלו וכל הקליפות נאחזות מבחינת האחורים הנז':

(דף כ"ה ע"א) שם בדכ"ז ע"א שורה ט"ו ונ"ל אמר ר' אבא ודאי הכי הוא והשתא ידיעא הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן רוחא במיא ומיא ברוחא למהוי חד ועל דא כתיב הוא. הנה זה המאמר קודם אל המאמר שנכתב קודם זה האמנם להיות שלא נמצא מקומו האמתי בזוה' כתבתי במקום הזה כי היא קרוב אל מה שנבאר בע"ה:

מצאנו חילופים רבים בס' הזוהר כי פעמים קורא לאהרן כהן שהוא בימין ופעם אחרת אומר כי משה ואהרן בנצח והוד כנראה שאהרן שבשמאל גם למשה מצינו שפעם אחת קורא אותו לוי ופעם אחרת אומר שהוא בימין. והענין הוא במה שהודעתיך בענין שלש מתנות שנתן הקב"ה לישראל באר מן ועננ כבוד כו' וע"ש היטב. ודע כי כאשר מתלבש היסוד של אבא תוך זעיר אפין בהגיעו בחזה שהוא בת"ת שבו במקום הגילוי אשר שם נפסק ונגמר יסוד דאימא ואז מתגלה ומאיר אל צד ימין דז"א. ואח"כ חוזר אור ההכאה ההיא לצד שמאל ואח"ך חוזרת ההכאה ההיא בסוד אור החוזר פעם שלישי ומאיר באמצע ויורד דרך היסוד דז"א. ואמנם המן היה מצד משה בהכאה הראשונה וענני כבוד

מצד אהרן בהכאה שניה והבאר מצד מרי' בהכא' שלישי' וע"ש ושם יובן טעם ותשובה אל שאלות הנז':

פרשת בא

(ד"ש ע"ג) שם בדל"ז ע"ב שו' י"א וז"ל מה הוא כחצות כד"א בעלות המנחה בעלות גדיש כו'. זה יתבאר לך מפ' חיי שרה בדלק"ג ע"א שביארנו בענין יעקב משמש במרום כו' ושם נתבא' כי בחינת לאה היא אשר מתפשטת חצות לילה הראשונה עד החזה דזעיר אפין בלבד כדי להזדווג עם יעקב ואז היא נקר' ליל ואחר חצות הלילה היא מתפשטת למטה יותר עד סיום רגלי זעיר אפין ואז היא נקראת לילה כדמיון רחל הנקראת לילה והנה אם היה אומר בחצות בבי"ת היה נראה פירושו באות' הנקודה של חצות לילה ואין זה כונת הפסוק אלא לומר שכאשר לאה נחצית בחצי ז"א התחתון ומתפשט בחציו התחתון אשר זמן זה מתחיל מעת חצות לילה ואילך אז אני עובר בתוך מצרים כו' וזהו הסו' הנז' בפ' נך לך בדצ"ב ע"ב דקב"ה אקרי ממש חצות לילה והבן פירושו היטב כי לאה היא קב"ה הנק' חצות לילה ממש ואז הוא הזווג עם יעקב וזמ"ש ויאכל פרי מגדיו אלין נשמתין דצדיקיא כנודע כי בעת הזווג עולין שם נשמות הצדיקים מיין נוקבין והבן זה:

שם בדל"ח ע"ב שו' ה' וז"ל אלא הכי תנינן כתיב כי יהיה נערה בתולה נער כתיב (ע"ב) מ"ט (ע"ח שח"י פ"ה) משו' דכל זמן דלא קבילת דכר אתקריאת נער מדקבילת דכר אתקרי' נערה:

דע כי שם אדנ"י הוא מורה על הדין כי לכן נקראת דינא רפיא וכן אדנ"י בהיפוך אתוון הוא דינ"א ואמנם סוד האלף שבזה השם מורה על שתוף הרחמים אשר בו כי שלשה אותיו' האחרונות הם דין ואות אלף הראשונה הם רחמים והיא סוד שם אהיה שהוא רחמים. ובזה תבין למה זה השם נקרא דינא רפיא והטעם הוא לפי שיש בו שתוף הרחמים שהיא אות האלף המורה על שם אהיה שהוא רחמים הממתק ומרפא את שלשה אותיות די"ן אשר בו. וכבר ידעת כי שורש כל הדינין הם החמש גבורות הנודעות ואם כן כל גבורה מאלו החמשה נקראת די"ן. ואם תמנה חמשה פעמים די"ן הם בגמטריא ש"ך. והענין הוא כי החמשה גבורות הנז' הם מתפשטות עד היותם ש"ך ניצוצות גבורה וזהו סוד מ"ש בפ' פקודי בדרצ"ד סוף ע"ב ניצוצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה כו' כי אלו החמשה גבורות מתנוצצות עד סך ש"ך ניצוצי גבור'. ואמנם התבסמות ש"ך ניצוצות אלו הם ע"י אות האלף של שם אדני המורה על שם אהי"ה שהוא רחמים כנז' ונמצא עתה כי הה' גבורות שהם חמשה פעמים

דין חזרו להיות חמשה פעמים אדנ"י ואינון דינא רפיא והנה ה' פעמים אדנ"י הם שכ"ה וזהו הסוד הנרמז באדרא רבא בדף קל"ב ע"ב שאמר ר' חזקיה מסתכל הוינא כו' נהיר וסליק לתלת מאה ועשרין וחמש עיבר כי עתה בהתנוצץ בהם אות האלף אז אתנהירו והיו לחשבון שכ"ה עיבר וכולהו נהירין ונציצין מצד האלף שנגלה בה (א"ש נ"ל כי אם תמנה גם כן החמשה אהי"ה הממתקים אותם פשוטים יהיו בגמ' ק"ה ותוסיפם על הש"ך דינין הנז' ויהיה מספר כולם תכ"ה כנז' לקמן בדכ"ז ע"א שו' י"ח וז"ל ארבע מאה ועשרים וחמש בוצינין למלכא כו' וע"ש מ"ש הרב ז"ל שהוא שם כה"ת) והנה נע"ר הם סוד ש"ך דינין הנז' עד לא אתבסמו וכד אתבסמו על ידי שם אהי"ה שהיא ה"א עלאה המורה על האלף שבשם אדנ"י ואתבסמו על ידי חמשה אלפין שבחמשה פעמים דין כנז' כנגד ה"א ראשונה של בינה הכוללת החמשה אלפין החמשה פעמים אור ואז נקראת נערה יתיר ה"א כי אז אתבסמו ונמתקו ואז היא בבחינת שכ"ה דינין ממותקים ואז קבילת עלה דכורא ואזדווגת ביה ולהבין הדבר הזה יותר בביאו' צריך להקדים לך כי הנה נודע כי בוצינא דקרדינותא היא סוד שורש הדינין והגבורות מתחילתם ולכך שורש זאת הבוצינא אגניז גו מיעוי דאימא כנז' בפ' האזינו (ע"ג) בדף רצ"ב ע"ב ולכן הוא הנותן משחתא וקצבה אל הספירות כי כל מדידה היא מצד הגבורה לפי שהחסד מורה התפשטות בכל הדברים אבל הגבורה והדין אינה מנחת האור העליון להתפשט למטה להאיר אלא בקצבה ומדה בשיעור הצריך להתפשט ולא יותר. ולכן זו הבוצינא מדד ועביד משיחן בכל הי"ס כולן ושורש זו הבוצינא היא בבינה לפי שמשם דינין מתערין כנודע. ואמנם כבר ידעת כי פסולת אלו הוא מבחינת אותם המלכים שמלכו (ד"ש ע"ד) בארץ אדום ואצטריפו ואתלבנו ומן המותר ממה שהוברר מהם נשארו אלו הסיגים והפסולת הזה כנז' בפ' פקודי בדף רנ"ד ע"ב כנ"ל וחושבנא דילהון הוא ש"ך עיבר וכל אלו הם הניצוצו' דזריק האי בוצינא ואיקרון עלמין קדמאי דאתחריבו כנז' בפ' פקודי ופרשת האזינו בדף רצ"ב ע"ב ניצוצא אפיק זיקין בזיקין לתלת מאה ועשרין עיבר כו'. ואמנם אח"כ על ידי אותם החמשה גבורות דינין קדישין הנז' בפ' נשא בדף קמ"ב ע"א ובדף קל"ז ע"ב בהם נתבסמו אותם מלכין קדמאין כמ"ש בפ' נשא בדף קל"ה והם סוד הש"ך דינין ובהתחבר עמהן חמשה גבורות הנז' נעשו שכ"ה כמנין נערה ונתבסמו על ידי חמשה הגבורות האלו שהם חמש אותיות מנצפ"ך וגם בזה תבין מ"ש בפ' תזריע בדף מ"ח ע"ב וז"ל תאנא מן בוצינא דקרדינותא נפקי שכ"ה ניצוצי כו' וסוד זה נרמז בפ' בלק בדף ר"ט ע"א תלת מאה ועשרין כו' זגין לסטרא דא כו' והם סוד פעמוני דגבורה שהיא נקראת זהב והם בכל ארבע קצוות הבינה:

ע"ד ודע כי יש הפרש בין אלו השכ"ה לאותה פ"ר של מנצפ"ך (עיין לעיל בדמ"א) כי אותם הפר של מנצפ"ך הם גבורות הזכר עצמו שאח"ך נתחברו בתוך נקוד' ציון שבה שהוא בחינת היסוד שבה אבל השכ"ה ניצוצות האלו הם סוד גבורות הנקבה עצמה והם בסוד המלכות שבה כי שם כל בחינות לבושיה והכלים של הספירה הזו שלה הם שם אדני כמבואר אצלי במקומו. וכבר ידעת כי חמשה פעמים אדנ"י הם שכ"ה כנ"ל ובשער המצות בפ' משפטים וע"ש האמ' ושם כת' וצ"ע (בדף נ"ו ע"א) במצות ולא ירבה לו נשים נתבאר באופן אחר יותר נאות כי השכ"ה דינין הם במלכות דאבא והם דינין דכורין והגבורות דמנצפ"ך הם במלכות דאימא והם נוקבין ועיין בשער הכונות דף ס"ו בתיקון המועיל שלא יתגרה יצה"ר באדם בסוד נוצר חסד לאלפים וע"ש היטב (ונתב' בשער הכונות בד' ס"ו ע"א):

אמר עוד אוף הכא ליל עד לא קבילת דכר כו'. דע כי ליל הוא לאה בזמן חצות לילה הראשונה כי אז אינה מתפשטת בפנים דזעיר אפין אלא עד החזה ומזדוגת עם יעק' ואז היא דין אבל אחר חצות היא מתפשטת למטה עד מקום רחל הנקראת ה"א אחרונה ואז יש בה יותר רחמים ולכן נקראת לילה בהא יתירה וזהו ליל שמורים כו' הוא הלילה כו':

פרשת בשלח

(דף א' ע"א) ד"ן ע"א וז"ל ויסע מלאך האלהים גו' מתניתין עד לא אשתקע אוירא דכיא. ואית דגרסי עד לא אשתכח אוירא דכיא ולא נהיר אבנין נקיבן הוי סתימן וכו':

כבר הודעתיך כי נצח הוד יסוד דז"א נעשו שלשה מוחין בנוקביה ושלשה מוחין דזעיר אפין נעשו מנצח הוד יסוד דאימא וכמו שהיסוד דזעיר אפין נקרא אמא דכיא כך נקודת ציון של הבינה נקראת אוירא דכיא והיא בחינת היסוד שבה ולשון אוירא דכיא זה תמצאהו פעמים הרבה בס' הזוהר בשתי האדרות. וכאשר נקודת ציון שהיא היסוד של הבינה נכנסת ומתלבשת ונשקעת תוך גולגלתא דז"א אז נעשה לזעיר אפין בחינת הדעת וזכור כלל זה. וזמ"ש עד לא אשתקע אוירא דכיא כלומר טרם שנכנסו נה"י דאימא להיותם בבחינת מוחין ברישא דזעיר אפין להאיר שם אשר אז נכנסה גם כן אוירא דכיא דאימא גו רישא דז"א ונשקעה בתוכו. יאמר כי טרם היות הדבר הזה היה עדין הזעיר אפין בגו מעהא דאימא כי בהיות זעיר אפין בסוד העיבור. ולכן אבנין נקיבן הוו סתימאן כלו' כי בהיות זעיר בסוד העיבור גם נוקביה הנקראת מלכות היתה שם עמו גם כן. והנה המלכות הנקראת אבן בסוד משם רועה אבן ישראל. ובסוד אבן מאסו הבונים. ואעפ"י שבפ' כי תשא ברעיא מהימנא אמרו אבנא למשקל בהדא איהי יו"ד עכ"ז פירושו הוא על

המלכות הנקראת גם היא יו"ד תתאה. וכבר ידעת כי כל האורות העולין מתתא לעילא הם בחינו' אורות נקבות. וזהו סוד האור שאנו מכנים וקוראין אותו בשם אור המקיף והבן זה מאוד בסוד נקבה תסובב גבר. וזה האור המקיף הוא הנקרא אבנין ואמר כי זה האור הנקרא בשם אבנין היה אז האור סתום וסגור בתוכם לפי שאלו הם בחינת מיין נוקבין תתאין ואז לא היו יכולין לעלות כי האור המקיף הם סוד בחינת מיין נוקבין והבן זה:

אמר עוד תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען פירוש כי כמו שביארנו שהמלכות היתה שם בסוד העיבור כמו כן (ד"ש די"ח ע"א) זעיר אפין היה בעיבור שם. והיה בבחי' תלת דכלילן בתלת וכמו שבארנו בכמה מקומות בסוד תלת כלילן בתלת מה ענינו. ושם הודעתיך כי אז היה בסוד וי"ו זעירא שבתוך הה"א ראשונה והוא תלת ניקודין שמתחלקת אות ו' הזאת רישא וסופא ואמצעיתא כזה. ואז היו שקועים בתוך הבינה. אמר עוד ומיין סתימן תחות נוקבי בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו פירוש זה יובן במ"ש בפ' אחרי מות בדף מ"ז ע"ב תאנא אתחברת ה"א עילאה ברחימותא כו' אתיא חסד ופריש לון ונפקו גזעין מתחות לעילא ואתפשטו ענפין ואסגיאו כו'. והענין הוא כי המיין נוקבין אשר הם סוד אור המקיף כנז'. והם בסוד מתתא לעילא ולכן נפקו גזעין מתחות לעילא ואז אתא חסד ופריש לון בסוד הנסירה והחזירם אפין באפין. וזמ"ש ומיין סתימן תחות נוקבי שהם המיין נוקבין הנ"ז שהיו אז סתימין עדיין ולא היו (ע"ב) מעלין מיין נוקבין. אתהדרו לאתרייהו על ידי ע"ב אתוון שהוא סוד ע"ב אותיות שנקרא חסד שהוא בגמטריא ע"ב והוא אשר העלה אותם למעלה בבחי' אפין באפין. ובתחילת ביאור אדרת האזינו יתבאר היטב התוספתא הזאת בענין זעיר אפין כאשר הוא תלת כליצן בתלת. גם במה שביארנו בכונות ק"ש שעל המיטה יתבאר לך כי אוירא דכיא הוא בחינת היסוד והדעת של חכמה אשר הורישו. אל הבינה בביאה ראשונה לעשותה כלי ע"ש:

שם דנ"ד ע"א וז"ל ובההיא שעתא דנפק לנחתא לארעא בזרעא דלוי אתתקנו ארבע מאה וכ"ה בוצינין למלכא כו' (עיין במאמר רז"ל דל"ה ע"ב מ"ש מהרש"ו ז"ל באופן אחר ובש' רוח הקודש דל"ה יחוד ד' ובד"ן ע"ב) שמעתי אומרי' משם מורי ז"ל בביאור לשון הזה כי הענין הוא רומז אל שם כה"ת היוצא מן ר"ת כ'ל ה'נשמה ת'הלל יה והוא יוצא מן שם י"ה באופן הזה יו"ד פעמים ה"י הם ש' ויו"ד ה"י עצמו הרי של"ה. ועוד יש בו גם כן שלשה מילוים שהם יוד הי יוד הא יוד הה. והם בגמטריא צ"א ועם של"ה הרי תכ"ח (א"ש עם הכולל). וכולו הוא משם יה וזהו כ'ל ה'נשמה ת'הלל י'ה כי מן יה יוצא ר"ת

כ'ל ה'נשמה ת'הלל. ויען השם הזה נעשה על ידי הכאת יו"ד בה"י כנז' לכן נקרא גם כן כה"ת לרמוז שנעשה על ידי הכאות הנז':

פרשת יתרו

בתוספתא דף ס"ח ע"ב וז"ל ההוא היכלא אתחפייא בשית יריען כו' היכל הזה הוא הבינה ואתחפייא בשית יריען הם מחסד ועד יסוד דזעיר אפין כנודע כי בינה עלאה נגנזת תוך בינה דזעיר אפין ומשם ולמטה עד היסוד יש שית יריען והם סוד אות וז' ראשונה הנגנזת גו אות ו' הנקראת שית יריען ודע כי החסד יש בו מציאות אחד אשר על שמו נקרא יומם ונתבאר בפרשת אמור שהוא משום דאזיל עם כולהו יומין. פירוש כי הוא מתפשט בכל שאר החמשה ספירות אשר למטה ממנו כי הם אינם יכולים לקבל הארה עליונה אם לא באמצעות החסד הזה הנמשך ואזיל בכולהו. ונמצא כי הם שית חסדים שהם שית יריען הנז'. אבל הראשונה מכולן כולה חסד ואינה נכנסת במספר עמהם אבל החמשה ספירות אחרות יש בהם מציאות החסד ואינן חסד גמור אלא שבתוכן מתלבשין חמש יריען דחסד כנז'. וזמ"ש אינון שית יריען אינון חמש לגו. פירוש כי לגו מהנהו חמש ספירות נמשכין בתוכן ה' יריעות החסד כי הראשונה אינה בכללן לפי שהיא לגו מכולהו חמש יריען הנז'. וזמ"ש בגו אינון יריען קיימא חד מרקמא שהוא בחינת החסד העליון עצמו הנקרא יומם המתפשט לגו מאינון חמש. וטעם היותה נקראת מרקמ' הוא לפי שהיא הנותנת ציור וגוון לכל החמש ספירות אשר תחתיה ולכן נקראת מרקמא. רוצה לומר נותנת כח ציור וריקום וגוון בה' ספירות שתחתיה. והנה זו היריעה המרקמא היא היותר סמוכה אל הבינה והבינה אתחפייא בגו האי יריע' מרקמא וזמ"ש בההיא יריעה רוצה לומר המרקמא (ע"ג) אתחפיא ההוא היכלא שהיא הבינה שנחפית ומתלבשת בתוך זו היריעה הפנימי' שבכולן. ועיין לקמן בפ' תרומה דף קל"ט ע"א ובפ' אמור דק"ג ע"ב:

שם דף ס"ט ע"א וז"ל בלעם לא תב ולא אהדר כו' זה תבין ממה שהודעתיך איך נתגלגל בנבל הכרמלי בסוד ויהי לאבן הנז' בנבל. וע"ש באורך ענין הגלגולי' ההם איך נתפשטו:

שם דף פ"ח ע"ב וז"ל. אמר ר' אלעזר לאבוי אלין סעודתי איך מתתקנן אמר ליה ליליא דשבתא כתיב והרכבתיך על במתי ארץ כו'. הנה סוד השלשה סעודות כך הם הראשונ' (ד"ש ע"ב) שהיא של הלילה היא כנגד חקל תפוחין קדישין. והשנית של הבקר היא סעודת עתיקא קדישא. והשלישית היא סעודת ז"א. והענין הוא כי השבת הוא סוד התדבקות הב"ת בש'. שהם ג' אבות ש' ב"ת והיא עולה למעלה מנצח הוד שהם תפוחין.

והם נקראים תפוחין לפי שהם כמו התפוח כלולים מלובן ואודם. אלא שזה אודם נוטה ללובן. וזה לובן נוטה לאודם. לפיכך נקראים שדה תפוחים. כי ש' בסוד שלש אבות וד' וה' בסוד ד"ה מיהודה. שהוא קודם הזווג ואחר הזווג. וכנגד סעודה זו נאמר והרכבתיך על במתי ארץ ע"ל דייקא כי עולה למעלה מנצח והוד. ועליה זו שהיא עולה למעלה מנצח והוד היינו מנצח והוד דידיה שהם במתי ארץ דייקא. ועולה על נצח והוד של הזכר דהיינו ת"ת. והם נקראים תפוחין קדישין. בסוד קדש היא לכם. ולפי שמכניסין ומבשילין הזרע העליון היורד מהמוח הנקרא חכמה והיא קדש. ולפיכך נקראים תפוחין קדישין. ולפיכך בקידוש הלילה אנו מזכירין ל"ה תיבות כנגד ל"ב שבילין. וכנגד שלשה אלו שהם נה"י כנ"ז בס' הזוהר לרמוז שנתעלו שלשה שלה ועלו למעלה על הג' של הזכר העליון ונתדבק באבות וכאשר תתעלה היא ותתדבק באבות בהכרח יתעלה גם כן הזכר העליון על ידה בסוד ג' אחרונות שבו ויעלו אותם השלושה למדרגת אבות בימי החול ולפיכך בקידוש שהוא כנגד הזכר יש בו גם כן ל"ה תיבות שהם כנגד ל"ב שבילין. וג' כנגד נה"י של הזכר שגם הם נתעלו ממה שהיו. ואין ספק כי שניהם יתענגו בעדן העליון כי שלשה אחרונות שבשניהם עלו למדרגת אבות. וג' אמצעיות למדרגת מוחין וג' ראשונות בחיק אבא ואימא. ושניהם שהם שם ההוי"ה ושם אדני. שהם ז"א מתענגים על ה' ממש. וזהו אז תתענג על ה' על ה' דייקא אלא שאין זה השפע מגיע אלא להם ואנחנו מקבלים שפע מעל במתי ארץ לבד. ולפיכך סעודה זו היא כנגד והרכבתיך על במתי ארץ בערכנו כי אין אנו מקבלים השפע כי אם מעל במתי ארץ בסעודה ראשונה עד בא הסעודה השניה כי אז היא סעודת עתיקא קדישא שאנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש ומפני זה נזכר בכתוב אז תתענג על ה' קודם והרכבתיך על במתי ארץ שלא כסדר הסעודות כי גם סעודה ראשונה יש בה קבלת שפע מעתיקא קדישא אלא שהיא לעצמה ואנחנו מקבלים שפע מעל במתי ארץ והיינו דקאמר אז תתענג על ה' ולא קאמר אענגך על ה' כדקאמר והרכבתיך על במתי ארץ אלא אמר אז תתענג סתם (ע"ד) וקאי אחקל תפוחין קדישין שתקבל היא עצמה עונג מעתיקא קדישא בסעודה ראשונה. ולפיכך נזכר קודם לוהרכבתיך וקאי נמי עלינו בסעודה שניה שאנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש בזו הסעודה השניה ואמנם סעודה זו הב' היא סוד התעלו' הבנים הנעימי' בן ובת לאבא ואימא בסו' בנים ויהיה הוא נכלל בחלקיו בתוך אבא עלאה בבנים שלו והיא נכללת בחלקיה בתוך אימא עלאה בבנים שלה. כי כבר ביארנו כי סוד סעודה ראשונה הוא התעלות ג' אחרונות שבשניהם למדרגת אבות. וג' אבות למדרגת מוחות. וג' מוחות בחיק אבא ואימא. אמנם סעודה שניה היא היות ג' אחרונות שבשניהם מדרגת מוחות.

וג' אבות במדרגת ג' אחרונות שבאבא ואימא וג' מוחות במדרגת ג' אבות שבאבא ואימא. וכאשר תדקדק בענין שכתבנו תמצא שסעודה אחת לא השיגו הבנים הנעימים מאבא ואימא אלא בסוד ג' אחרונות שבהם וזהו סוד חקל תפוחין קדישין בסוד קדש קדשים לפני ולפנים. וסעודה שניה השיגו הבנים הנעימים מאבא ואימא בסוד ג' אבות שבהם ולפיכך תקרא סעודה זו סעודת' דע"ק כי עד שם התפשטות הכתר בסוד ג' אחרונות שבו והדברים עתיקים. ולפיכך נקרא קידוש זה קדושא רבא בסוד צומא רבא. ואמנם סעודה ג' הוא סוד התעלות ז"א כולו בתוך אבא ואימא עלאה ג' אחרונות שבו בג' אחרונות שבהם. וג' אבות שבו בג' אבות שבהם. וג' מוחות שבו בג' מוחות שבהם. וזו נקראת נחלה בלא מצרים כי אין קליפה שולטת שם כיון שכולו נכלל באו"א עלאין ולא נשאר ממנו כלום למטה כסדר אצילותו הראשון. וכאשר יעלה למעלה ויהיה נכלל כולו באו"א יהיה סמוך למצח העליון בסוד ג' ראשונות שבעתיקא וזהו עת רצון. ואמנם עליה זו לא תשיגהו הכלה רק החתן לבד. ולפיכך נקראת סעודתא דזעיר אפין ואנו מתפללין שגם הכלה תשוב למדרגה זו. וזהו ואני תפילתי לך ה' עת רצון וכבר ידוע שהיא נקראת תפילה וע"ת וסוד ואני לחבר אני עם ו'. ולפיכך אנו קורין במנחה בס"ת בשבת להדביקה עם בעלה (ד"ש ע"ג) שהוא תורה שבכתב וקורין שלשה לבד כי זהו ההפרש שיש בינה לביני בשעה זו כי ישארו ממנה ג' למטה שלא נכללו בעולם העליון. ומפני היות ז"א נכלל כולו באבא ואימא הדיני' שבז"א מתבטלין אע"פ שהוא זמנם כי מסתכל בו המצח העליון בעלותו שם סמוך לו. וכל העולמות בהשקט ושלוה כי המצח העליון יתיב על כורסייא דשביבין דנור לאכפייא לון והנה כאשר תפקח עיניך תראה כי סעודה זו עם היותה של ז"א היא גדולה מכולם. ולפיכך אין אומרים בה קידוש כלל כי נעלמה מאוד. כי שם מקום האכילה ולא השתיה וזהו והאכלתיך נחלת יעקב אביך. וכד"א אכלו רעים לעילא. שתו ושכרו לתתא כנז' בס' הזוהר בפ' ויקרא בדף ד' ע"ב שנקראים רעים משום דיתבי באחדותא ברעותא וחביבותא דלא מתפרשן לעלמין והיין אעפ"י שהוא לפעמים משמח בסוד מיתו' הדינין הרי הדין ניכר בו עכ"פ. ואמנם בשעת סעודה ג' זו אין הדינין ניכרין כלל והכל רחמים גמורים. ולפיכך נסתלק משה בשעה זו ולא בבקר להראות שנתעלה בסוד הרחמים הפשוטים. ואמנם הוצרכו ג' מ'שה י'וסף ד'וד להסתסק בשבת לצורך ג' שבמלכו' (ד"ב ע"א) הנשארות להעלותם למעל' עם בעל' ודי בזה:

שם דף צ"ב ע"ב וז"ל ואינון תרין אתוון סלקין ונחתין ונהרין ומתעטרין כ"ב אתוון כללא דאוריתא בטשי בתרי אתוון קדמאי וסלקי לחד כו'. ענין זה הוא בשבח שתקנו אנשי כנסת הגדולה לומר בתפילת שחרית דיום השבת אל אדון על כל המעשים כו' והנה אמר

כי שתי אותיו' האחרונו' מן האלפ"א בית"א שהם ש"ת. אשר הם כללא דאורייתא רוצה לומר שכוללין כל האותיות לפי שהם סיום כל האלפא ביתא כאשר אלו שתי אותיות ש"ת מבטשי בשתי אותיות הראשונו' שהם א"ב אז יוצא מן אותיות ש"ת שית שבטין ושית שבטין שהם כנגד י"ב תיבות שיש בשבח יתנו לו כל צבא מרום תפארת כו' עד וחיות הקדש ששה באות ש' וששה באות ת'. וכאשר הוא להפך שאותיו' א"ב מבטשי בשית. אז יוצאין מן א"ב ה' וה' אתוון שהם אל אדון כו' ברוך ומבורך כו' ואלו הם סוד המלכא קדישא. אבל בחינת הכרסייא קדישא דמלכא קדי' יתיב עלה הם י"ח תיבו' אמצעיו' מן ג' ועד ר' ובכל אחד ואחד ד' תיבות הרי כולן ע"ב תיבין. וכל זה תבין מן פ' תרומה בדף קל"ב ע"ב. ומ"ש לעיל ועאל במרגלא תתאה ואתישב שמא אחרא תחותיה ואיהו י"ה כו' זה תבין במה שביארנו בביאור מ"ש ז"ל פסיעה גסה נוטלת אחת מת"ק ממאור עיניו של אדם וע"ש. תם:

פרשת משפטים

דף צ"ד ע"ב וז"ל. תא חזי בר נש כד אתייליד יהבין ליה נפשא דבעיראן מסטרא דדכיו כו' זכה יתיר כו'. כבר ידעת כי חסר הלשון הזה וכך צריך לומר ת"ח בר נש כד אתייליד יהבין ליה נפשא מסטרא דבעירן מסטרא דדכיו מסטרא דאילין דאיקרון אופני קדש. זכה יתיר יהבין ליה רוחא מסטרא דחיוון דאינון חיות הקדש. זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכרסיא כו'. ואמנם צריך שתדע כי אין זה אלא בנשמה חדשה שעדין לא נתגלגלה כלל. ולכן היא הולכת ונוספת בסדר המדרגות. נפש ואח"כ רוח ואח"ך נשמה. ואינו תלוי בענין השנים רק בזכיות בלבד. אמנם מי שהוא מגולגל מבחינת נפש אינו יכול ליקח עוד כל ימיו חלק הרוח וכשימות אחר שישלים הנפש יחזור ויתגלגל לתקן הרוח. וכן הענין בנשמה ובדרוש הגלגולים הארכנו בזה וע"ש:

שם דצ"ה ע"א וז"ל מאן הוא נחשא דפרח באוירא ואזיל בפרודא כו' זה יובן במ"ש בפ' בלק בדף קצ"ו אשר הלך חשכים אשר הלכו מבעי ליה. אמר ר' אלעזר בגין דאינון שריין בחיבורא ומיד אתפרשאן. הלך חיבורא. חשכים אתפרשאן כו' ושני מאמרים האלו יובנו בסוד העגלים שעשו בני ישראל בצאתם ממצרים ושעשה ירבעם. ולכן נבאר תחילה עניינם:

כבר ידעת כי הקליפה אצל הקדושה כקוף בפני אדם. והנה בקדושה היא ז"א ונוקביה מחוברים אחור באחור. ואח"כ ננסרו ואח"כ הוחזרו פנים בפנים. ונודע מה שביארנו בפ' תצוה. על אותן תרין נקודין שיש באדם האחת היא אות. יסוד ברית קדש ולמעלה ממנה

יש נקודה אחרת והיא נקודת הטיבור. ושתי נקודו' אלו התחתונה היא (ע"ב) ביסוד. והעליונה היא בבינה כנז' אצלנו שם. ולכן הטיבור סתום בסוד בינה עלמא סתימא ואינו נפתח אלח בהיות התינוק בסוד עיבור בעלמא דאתי במעוי דאימא ואז התינוק יונק משם. ושתי נקודו' אלו הם מצד הפנים. אבל (ד"ש ע"ד) בצד האחורים של האדם אין נקודה באחור מכנגד נקודת הטיבור לפי שאין אחיזה אל החצונים במקום הבינה. אמנם יש נקודה אחת כנגד נקודת היסוד. והיא הנקראת נקוד' האחורי' כי שם יש מקום אחיזה אל החצונים. ולהיות כי אותו הדור שיצאו ממצרים היו מבחינת הבינה עלמא דאתי כי הנה לסיבה זו לא נכנסו לארץ אבל מתו במדבר כמבואר במקומו ולכן רצו הערב רב אשר ביניהם לתת אחיזה אל הקליפות אף גם בנקודת הטיבור מכנגדה בצד האחורים ולהתאחז אף בבינה. ונודע כי מן הטיבור היא התחלת בנין המלכות מצד האחור כנז' באדרא בטיבורא שארי ובטיבורא שלים. ולכן עשו העגל כלול מזכר ונקבה מחוברים אחור באחור. וזמ"ש קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו בלשון רבים. והענין הוא כי בהיותם אחור באחור נמצא שיש אל העגל הזה פנים נראים משני צדדיו. ואחורים מכוסים ומחוברים וזמ"ש אשר ילכו לפנינו כלומר שבהיותם נעשים בסוד חיבור אחור באחור הנה ילכו לפנינו בבחינת פנים כי פנים שלהם ניכרין. ואחוריהם נכסין. ומילת לפנינו הוא מלשון פנים וכבר ידעת מ"ש בזוהר שיר השירים כי לא חזרו ז"א ונוקביה דקדושה אפין באפין עד שלמה המלך ע"ה כשבנה בית המקדש אבל בימי משה בדור המדבר עדין היו אחור באחור לעולם. ולכן גם הערב רב עשו העגלים בסוד אחור באחור דוגמת הקדושה ומ"ש עשה לנו אלהים הוא כי משם אלהים הוא אחיזת כל הקליפות כמבואר אצלנו בסוד תיקון הגאוה והליצנות וע"ש. גם צריך שתדע כי סוד שם אלהים הוא ה' אותיות מנצפ"ך שהם בחינת ה' הגבורות הנודעות. ושתי אותיות מ"י הם בחינת הב"ל בן אדם הראשון והוא סוד מי אסף רוח בחפניו כי הוא סוד החוטם האוסף ומקבץ כל החמש גבורות למקומם ושם מתבסמין ונמתקים לפי שכולם חוזרים ועולים בחוטם בסוד גבורה אחת בלבד בבינה. וזהו סוד פסוק וכבס האוסף את אפר הפרה כי היא הבינה האוספת אשר היא בסוד החוטם האוספת את הרוח לתוכה ומה שהיו בתחילה ה' גבורות שהם סוד פרה שרוצה לומר פ"ר ה' שהם ה' אותיות מנצפ"ך העולים פ"ר חזרו עתה להתאחד ונעשו אחד וזהו לשון אפ"ר רוצה לו' פ"ר א'. לפי שכולן נכללו עתה כאחד בסוד החוטם ושם נתבסמו. וג' אותיות א'לה הם בחינת קין בן אדם הראשון וסודם א' הוא הזרוע אשר משם בחינת קי"ן כנודע אצלינו. ול' היא היד וה' הם חמש אצבעות היד. ולפי שהערב רב מבחי' קין לכך אמרו אלה אלהיך ישראל לרמוז אל אותיות

אל"ה של שם אלהים ועכ"ז היו רוצים להמשיך אליו גם בחינת הב"ל. שהוא בחינת הבל היוצא מן החוטם והפה וזמש"ה זובחי אדם עגלים ישקון כי סוד הנשיקה היא בפה וכן ר"ת של י'דע ש'ור ק'ונהו ו'חמור הוא יש'קו וארז"ל שהערב רב היו מנשקין את העגל. וענין נשיקה זו היתה כונתם להוריד אליו הבל הדינין והגבורות של הפה ושל החוטם כנז' אצלנו (ע"ג) לקמן ד' בסוד קי"ן והב"ל איך מתחלקים בענין החמש' גבורות וזה לוקח שתיהם. וזה שלש הנשארים ואם היו ח"ו יכולין להמשיכם היה העולם אבד לפי שהיו הדינין והקליפות מגיעין עד הבינה אבל לא עלה בידם רק ג' גבורות אלה לבד. אלא שעכ"ז בכח שתי גבורות הפה והחוטם הנרמזים במ"י של אלהים מהם עשו את העגל. וזהו סוד שם הקדוש י'ל"י שהוא בגמטריא מי ונרמז בר"ת י'שראל ל'א י'דע וזהו מ"ש רז"ל כי היה שם הקדוש חקוק על טס של זהב שהעלה בו משה לארונו של יוסף. והשליכוהו לכור הזהב ויצא העגל הזה והוא סוד השם הנז'. וזכור ענין זה כי שם הזה של י'ל"י הוא בחי' שתי הגבורות הנז' של החוטם ושל הפה שהם ב' אותיות מי של אלהים. והרי נתבאר ענין העגל שעשו ישראל שהיה בבחינת אחור באחור בלבד כדמיון הקדושה כקוף בפני אדם וכאשר בא שלמה ובנה בית המקדש החזירם פנים בפנים לז"א ונוקביה דקדושה וכשבא ירבעם אח"ך רצה להחזיר גם הקלי' פנים בפנים ולנסור את שני העגלים ועשאם שנים. ואת האחד נתן בבית אל והאחד נתן בדן. ואמנם לא עלה הדבר בידו להחזירם פנים בפנים בחבור ממש. אמנם אחר שנסרם לשנים נשארו בפירודא ולא אתחברו אפין באפין וזהו סוד הנחשא דפרח באוירא היא סוד הקליפה אשר רוצה להתדמות אל הקדושה כקוף בפני אדם והתחילה להיותם שארי בחיבורא. רוצה לומר שאני רוצה בחיבור אחד בסוד אחור באחור. אבל כאשר ננסרו ונפרדו לא עלה בידם להתחבר אפין באפין. אבל נשארו נפרדין לשנים ולא נתחברו עוד וזמ"ש וסיים בפירודא. כי אם ח"ו (ד"ש די"ט ע"א) היו מתחברים אפין באפין היה העולם חרב. ועתה נבאר הדבר הזה גם בתחילת ברייתו של עולם כי הנה בתחיל' היו הקליפו' מחוברין אחור באחור דוגמת הקדוש' וכאשר בא ע"ש אשר אז ננסרו דכר ונוקבא של הקדוש' כדי שיוכלו להתחבר אח"כ ביום שבת עצמו להזדווג אפין באפין ולא בחול. ננסרו גם זכר ונוקבא של הקליפות. ובבא יום שבת דמעשה בראשית חזרו ז"א ונוקביה דקדושה אפין באפין ונזדווגו יחד אבל הקליפה שאין לה אחיזה ביום השבת לא יכלה לחזור פנים בפנים. ונשארו זעיר ונוקביה דקליפה ננסרין ונפרדים זה מזה ולא אתחברו פנים בפנים (א"ש וזהו סוד מ"ש הכתוב בפסוק מזמור שיר ליום השבת כו' יתפרדו כל פועלי און) נמצא כי הקדושה עם שבאמצע היה פירודה שהיא הנסירה. אמנם שארי

בתחי' בחיבורא בהיותם אחור באחור וגם בסיום סיים בחיבורא והוחזרו אפין באפין בחיבור גמור. ונמצא כי הפירוד שבאמצע היה בתכלית החיבור האחרון המעולה. אבל הקלי' שארי בחיבורא בבחינת אחור באחור. ואח"כ ננסרו ונשארה בסיומא בפירודא כי עוד לא הוחזרה אפין באפין:

שם בדף צ"ה ע"ב ענין ההוא טיקלא דעשיקת נשמתין ביארתיו בביאור סוד הק"ש שעל המיטה וע"ש בדף ע"ט ע"ב:

שם בדף צ"ו ע"א ענין שם אלהים שהוא מתפשט לתתא עד הקליפין נתבאר אצלי בתיקון הגאוה והליצנות ובדרוש סוד אהבה והירא' (ע"ד) גם נתבאר באורך באדרת נשא בדף קפ"א ע"ב במ"ש יתיב על כרסייא דשביבין דנור לאכפייא לון כו' ע"ש דרוש נפלא:

שם דף צ"ז ע"ב וז"ל אלא שארה כסו' ועונת' לא יגרע אלין אינון תלת שמהן עלאין כו'. הנה נתבאר אצלנו בדרוש שמות הספירות כי שם זה של אלוה הוא בחסד של ז"א וע"ש גם אומרו ועונתה דא משיכו דעלמא דאתי נתבאר אצלינו בפ' תרומה בדף מ"ו ע"ב בסוד שם אכתריאל יה ה' צבאות כו' וע"ש. ומ"ש ועונתה דא ה' צבאות כו' פירושו הוא. כי הנה"י של הבינה נקראים ה' צבאות. והם מתפשטין ונמשכין בתוך ז"א. ולכן נקראים עונה טמירא כי אותו היסוד דבינה טמיר תמן וגם כל הג' הנז' שהם שארה כסותה ועונתה ביארתים בענין דרושי יום הכפורים שנאסרו בו בה' עינוים אכיל' ושתיה ורחיצה כו' ושם ביארנו שארה שהיא האכילה ועונתה שהיא תשמיש המטה. אבל כסותה לא ביארתי שם והנה ענינה הוא שם ס"ג שבבינה שבו ג' יודין ואלף שהיא שם ייא"י שהוא בגמטריא אל מן אלוה אשר באל זה מתכסין ז"א ונוקביה הנקראי' ו"ה מן שם אהוה וזהו אלוה אל וה כנדרש בפ' לך לך וע"ש:

שם דף צ"ז ע"ב וז"ל ואם לבנו יעדנה כו' אמרו ליה דידכר יומא דתלגא דאזדרעו פולין כו' כבר הודעתיך ענין ג' המוחין של ז"א בזמן קטנותו אשר הם שמות של אלהים במילויים ויש בכל אחד מהם ב"ן אותיות בסוד פשוטו ומילויו ומילוי מילויו וכאשר בא זמן הגדלות יורדין אותן המוחין דקטנות למטה בגרון ושם הם נעשים בחינת אותם הפולין. שיש בראש שני הסימנים אשר עליהם אמרו בגמרא שאם שחט במקום הפולין טרפה ולמטה מהם כשירה וכונתו לומר שאז ביום ההוא נתעסקו בדרוש ההוא ושם ביארנו פירוש הפסוק הזה:

שם דף צ"ח ע"ב וז"ל ופגע באינון נשמתין דגיורין כו' זה תבין במה שאמרנו בדרוש הגלגול וגם לעיל במאמר ס' הזוהר בד' צ"ד ע"ב וז"ל ת"ח בר נש כד אתייליד כו' וביארנו זה כי מי שהוא מגולגל מפעם אחרת פירוש שכאשר בא פעם ראשונה בעוה"ז והיו

בו נפש ורוח ונשמה ופגם וחטא בשלשתם והוצרך לבא בגלגול לתקן פגם הנז'. ואף אם יתקן תכלית התיקונים אי אפשר שיזכה אלא על הנפש לבדה. כי כיון שהרוח לא נתקן אי אפשר לו לבא להתחבר בנפשו הנתקנת וכן הענין בנשמה. אמנם אותו הרוח מתגצגל בגוף אחר. וכיון שאי אפשר אל הרוח בלתי נפש כסא אליו לכן לוקח הרוח הזה נפש אחד של גר תמורת נפשו ורוכב עליה ומתלבשת בתוכה ומתקן מעשיו עד שיתוקן. ואח"כ אות' הנפש שלו הנתקנת יכולה לבא ולהתחבר עם הרוח הנז' אשר גם הוא נתקן: שם בדף צ"ט ע"ב וז"ל ובג"כ ההוא רוחא דשביק בההוא מנא תמן הוא כו'. ענין זה ביארתיו בדרוש אחד שביארתי בסוד אדם הראשון וחוה איך נוצרו על ידי זווג אחור באחור (ד"ש ע"ב) גם תבין משם מה ענין ביאור שם של מיין נוקבין. וזה (דף ג' ע"א) הדרוש ביארתיו בפרשת פקודי דף רנ"ד סוף ע"ב בדרוש ענין אותם השכ"ה ניצוצין דאתברירו במחשבה דזריק נצוצין לש"ך עיבר וע"ש גם עיין באדרת נשא בדף קל"ה ע"ב. בענין אשא דכיא ואוירא דכיא כי שם נתבאר היטב:

שם דף צ"ט ע"ב וזה קודם אל המאמר הקודם וז"ל. ובחיבורא דתרויהו אקרי נר. נר ה' נשמת אדם מהו נ"ר נ'שמה ר'וח ועל חיבור' דתרויהו כחדא אקרי נר נשמה ורוח דכר ונוקבא לאנהרא כחד' כו'. המאמר הזה קשה מאד להולמו כי הוא הפך מכל מה שנמצא בכל ספרי הזוהר. כי הרוח זכר. והנשמה נקבה. שהם ז"א ואימא עלאה. אבל יתבאר במאמר ס' הזוהר בפ' קדושים בד' פ"ג ע"ב בסתרי תורה וז"ל אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום כו' ע"ש והענין בקיצור כי שם נתבאר שאז היה מצב ומעמד העולמות באופן אחר ממה שהם עכשיו אחר שחטא אדם הראשון. כי בראשונה קודם שחטא היה הזווג דז"א ונוקביה למעלה בחיק או"א ובהיכל שלהם. כי היה העולם בסוד קדושת שבת. ולכן אז נשמת אדם הראשון היתה לו מן הז"א אשר היה אז בבחינ' בינה ומשם הנשמה והמלכו' היתה בסוד ז"א ומשם היתה רוחו של אדם ואז היתי' הנשמה דכר מז"א ורוח נקבה ממלכות אבל אחר שחטא ירדו העולמות ממעלתן והיו בבחינת ימי החול והמלכות ירדה למטה במקום הבריאה אשר משם היה אז נפשו של אדם ועתה נפשו היא מן המלכות אשר ירדה עתה אל המקום שהיתה שם הבריאה אז ורוח היה לו מן הז"א שירד למטה במקום המלכות שהיתה שם אז ונשמתו היתה לו מן הבינה שירדה במקום שהיה אז הז"א שם ועתה נמצא כי נשמה מבינה. ורוח מז"א ונפש ממלכות וכפי המצב הזה הוא מה שבכל העולמות הוזכר כי רוח מז"א ונשמה מבינה אבל קודם שחטא שהיו העולמות מעולים יותר היתה לו נשמתו מז"א שהיה אז במקום הבינה ורוחו מנוקביה שהיתה אז במקום ז"א ובזה לא יחלקו המאמרים יחד:

שם ד' ק' ע"ב וז"ל בריה דיוחאי ידע לאסתמר' ארחוי כו' דע כי נשמות הצדיקים יש מהם שהם מבחינת אור המקיף ויש שהם מן האור הפנימי וכל אותם שהם מצד האור המקיף יש בהם כח לדבר בנסתרות וסודות התורה דרך כיסוי והעלם גדול כדי שלא יובנו אלא למי שראוי להבינם והנה רשב"י ע"ה היתה נשמתו מצד האור המקיף ולכן היתה בה כח להלביש הדברים ולדורשן באופן שאף אם ידרשם לרבים לא יבינום אלא מי שראוי להבינם. ולכן ניתן לו רשו' לכתוב ספר הזוהר ולא ניתן רשות לרבותיו או לראשונים אשר קדמו לו לכתוב ספר בחכמה הזאת עם היות שודאי היו יודעים בחכמה הזאת יותר ממנו אבל הטעם הוא שלא היה בהם כח להלביש הדברים כמוהו וזמ"ש בריה דיוחאי ידע כו' ובזה תבין גודל העלם ספר הזוהר אשר כתב רשב"י שאין כל מוחא ומוחא יכול להבין דבריו:

שם דק"ג ע"א וז"ל ואל אחר אסתרס ולית ליה תיאובתא לעלמין ולא אפיש ולא עביד פירין כו' ענין זה נתבאר לעיל בפרשת ויחי בדף רי"ז ע"ב במאמר אותן תרין צפרין כו' והענין הוא (ע"ב) במה שנתבאר שם ההפרש שיש בין הקדושה אל הקלי' כי הזכר של הקדושה יש בו תלתא מוחין שהם חכמה ובינה ודעת ונודע הוא כי טיפת הזרע נמשכ' ממוח הדעת שהוא האמצעי היורד ונמשך דרך חוט השדרה כי לכן נקרא הזווג ידיעה כמש"ה וידע אדם את חוה וידע אלקנה את חנה אשתו על שם הדעת. אבל נוקביה דז"א דעתה קלה ואין בה רק תרין מוחין וטעם הדבר הוא כי נשמות ישר' נמשכין מזווג העליון של הקדושה. ומשם יוצא להם נר"ן. כי הנפש היא מן המלכות בעצמה אבל הרוח והנשמה הם מן זווג ת"ת ומלכות. והנה אי אפשר להעשות הזווג הזה אם לא על ידי הדעת המחבר תרין מוחין דחכמה ובינה דז"א ומשם יוצא טיפת הזרע להוציא רוחין ונשמתין לתתא. ולכן יש בהם בישראל נר"ן. נפש ממלכות ורוח ונשמה מזווג הנעשה מת"ת ומלכות. אשר יש בחינת דעת אל הז"א כנז' אבל האומות אין להם לעולם רק בחינת נפש לבד מצד הנקבה של הקליפה כי הרוח והנשמה הבאה מן הזכר המזדווג בנקבה אינ' נמשכת להם לפי שאין אל הזכר של הקליפה מוח השלישי הנקרא דעת אלא שני המוחין אשר כנגד חכמה ובינה בלבד. ולכן אל אחר שהוא הזכר של הקליפות אסתרס (ד"ש ע"ג) ולא עביד פירין שהם בחי' רוחין ונשמתין של אומות העולם. וכבר ידעת מן ההיכלות דפ' פקודי כי אל אחר הוא כינוי של הזכר של הקלי' וזהו סוד מ"ש ז"ל מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו כי כיון שהוא מרחם למי שאין בו דעת גורם התפשטו' רחמים ושפע באל אחר הזכר של הקליפות שאין בו דעת. גם זה הוא סוד גם בלא דעת נפש לא טוב כי נפשות אומות העולם הם נעשות בלי דעת ולכן אינם טובות אלא הם

מצד הקליפה הרעה. אבל נפשות ישראל שהם נעשות בדעת הם טובות מצד הקדושה שיש בה זועת:

שם בד' ק"ה ע"א וז"ל ועל דא בההוא זמנא מי אלה כעב תעופינה כו' ענין שם אלהים שהוא חיבור מי ואלה הנז' כאן יתבאר לך ממה שנתבאר אצלנו בענין דרוש יעקב עם שתי נשיו לאה ורחל:

שם בד' קי"א ע"ב וז"ל כד אתא שמואל נטל ההוא ירך וסלקיה מההוא אתר וחטף ליה מיניה כו' יתבאר לך במה שנתבאר אצלנו בענין דרוש שורש נשמת נדב ואביהוא שהם בחינת נצח והוד. ועליהם איתמר ויגע בכף ירכו כנז' בפ' ויצא בסתרי תורה בדף קמ"ח ע"ב וז"ל מהו ויגע בכף ירכו ביה לא יכיל. אבל נגע בכף יריכו דאינהו נדב ואביהוא כו' והנה שמואל הוא בחינת גלגול נדב ואביהוא בסוד ונתת לאמתך זרע אנשים כמבואר אצלינו. וחטף הירך ההוא מיד סמא"ל ולקחו לעצמו:

שם דף קי"ד ע"ב וז"ל פקודא חדא להפריש ערי מקלט למאן דקטל בגין ההוא מצרי דקטלת כו' כבר הודעתיך כי מרע"ה הוא גלגולו של הבל בן אדם הראשון והמצרי שהרג היה קין אחיו ולכן הרגו בשם המפורש של שם מ"ב. כדי להעלות נפשו ולתקנו בתוך הקדושה אמנם עדין לא היה ראוי לזה ולא נגמר זמנו להתקן. והרגו קודם הזמן הראוי לו ונמצא שהרגו שלא כדין אלא שהיה (ע"ג) בשוגג כי נתכוון לטובתו. והיה צריך לנוס אל ערי מקלט. ולכן ניתן לו מצוה זו של הפרשה ערי מקלט ליחשב לו כאילו נס אל ערי המקלט ונתכפר לו כמו שביארנו שם בפסוקים ההם ובפסוק ואשר לו צדה כו':

שם בדף קי"ד ע"ב וז"ל בתר דהדרת בתיובתא אסתלקת בבינה יה"ו אילנא דחיי כו' כאן אמר כי משה סליק עד בינה ורז"ל אמרו במדרש על פסוק וראית את אחורי מלמד שהראהו קשר של תפלין ולא יותר אבל זה יובן במה שהודעתיך כי לאה היא הנקראת קשר תפלה של ראש והיא עצמה מלכות של בינה:

שם בדף קכ"ב ע"ב וז"ל דתניא ברזא דרזין ריש' דמלכא אתתקן בחסד ובגבורה כו' ענין זה נתבאר היטב בביאור אדרת האזינו:

שם ד' קכ"ג וז"ל אלא דעת גניז בפומ' דמלכא ואקרי פשיטותא דת"ת כו' גם זה נתבאר בביאור אדרת האזינו בענין הדעת של רישא עלאה דלא אתידע הנקרא עתיק יומין כי הדעת שלו גניז בפומא דעתיקא שהוא אריך אפין כי הת"ת נחלק לשתי חלקים והם ת"ת ודעת והת"ת הוא בחינת קרומא דאוירא והדעת גניז בפומא ושניהם נקראים ת"ת וכאשר הוא ענין הזה בעתיקא כן הוא בכל שאר הפרצופין כולם ובז"א ונוק' כמו שנבאר בע"ה

במקומו איך כולם מתפשטין ומתלבשין זה בתוך זה ונמצא כי דע' גניז בפומא דמלכא שהוא ז"א ת"ם:

פרשת תרומה

בדף קכ"ז ע"א וז"ל ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרוי בגונא דא את ם סתימא מה בין האי להאי כו' כבר הודעתיך כי כמו שלמטה הם לאה ורחל כן כנגדם למעלה הם בינה ותבונה בינה כנגד לאה ותבונה כנגד רחל והנה אות ס' היא בבינה. שהיא יותר סתומה ונעלמת אבל ם סתומא היא בתבונה שאינה כל כך סתומה לפי שהיא יורדת למטה ומתלבשת תוך ז"א כנודע והיא נעשית בבחינת מ"ם סתומה מרובעת דרביעא על בנין. וזו התבונה היא הנקראת אם הבנים:

שם דף קל"ו ע"א וז"ל ולא מברכי ישראל ברכ' דא עד דמתעטרן בעטרין דנשמתין קדישין כדקאמרן כו' דע כי ענין תוספת נשמה הבאה לאדם בערב שבת הם בכל החלקים והנה מ"ש עתה דבהאי ברכה דברכו מתעטרן בתוספת עטראן דנשמתין הוא בבחינת חלק הרוח בלבד והוא כי ברכת ברכו הוא ברכת ז"א אל נוקביה ואמנם תוספת הנשמה בעצמה אינה נכנסת באדם עד ברכת הפורס סוכת שלום עלינו שאומרי' (ד"ש ע"ד) בליל שבת כי סוכת שלום היא הבינה והיא פורשת גדפהא על ישראל ונותנת להם תוספת נשמה ממש כנז' אצלנו לעיל בפ' בראשית בדף מ"ח ע"ב ובזה תבין דלא פליגי המאמר אשר. שם עם המאמר אשר כאן:

שם בדף קל"ט ע"א וז"ל ותולעת שני כתיב שני וכ' שנים דכתיב כי כל ביתה לבוש שנים כו' זה יתבאר לך ממה שיתבאר בפ' אמור ד' ק"נ ע"ב וממה שביארנו לעיל בפ' יתרו בדף ס"ח ע"ב (ע"ד) בתוספתא ההיא ושם נתבאר כי מציאות החסד נקרא יומם יומא דכליל לכולהו יומין כי הוא מתפשט בחמש הספירות אשר למטה ממנה. וכולן אינן מקבלות אור ושפע אלא על ידה ובאמצעותה כנז' שם. והנה היא לבדה נקראת שני בערך עצמ' בלשון יחיד כי היא נוטלת כל גוונין בה כי לכן נקראת יריעה מרקמה כנז' שם אבל בבחינת כל שאר החסדים המתפשטים למטה ממנה נקראת שנים בלשון רבים ומ"ש שני דנפק מכורסיא עלאה דשלטא על תכלת מסטרא דימינא כו' פירוש כי החסד העליון נק' תולעת והוא היוצא מכרסיי' שהיא הבינה שבברי' והתולעת הוא החס' שביציר' ושני הוא בחי' החסד החיצונה שביצירה (נ"ל שבעשיה שהיא לבוש אל התולעת שהוא החסד שביצירה ואומר שני דנפק מכרסיא הוא כי כיון שהוא לבוש של החסד עצמו היוצא מן הכרסייא. לכן גם זה נאמר עליו שגם הוא יוא מן הכרסייא ולכן נקרא שני להורות כי

התולעת הוא הראשון וזה הוא שני לו ומן זה השני נפק מיכאל אפוטרופסא דישראל. ואמנם יש בזה קצת קושיא כי הרי החסד הוא לובן ואיך קראו תולעת שני שהוא אודם. וזה יתבאר ממ"ש תולעת שני תרין גוונין כחדא דימינא ושמאלא חיור וסומק. והענין הוא במה שנודע גם כן. כי פני אריה הוא בימין שהוא בחסד והנה אריה הוא בגמטר' גבורה. אמנם הענין הוא להורות הכלל הנודע כי החסד כלול בגבורה והגבורה כלולה בחסד ונמצא כי בחסד עצמו יש גבורה ונמצא שהוא כלול מתרין גוונין ימינא ושמאלא. ונמצא כי מה שקראהו תולעת שני שהיא אל בחינת הגבורה הכלולה בו שהוא אריה בגמטריא גבורה כנז':

שם בדף קמ"ה ע"ב וז"ל ויהי שירו חמשה ואלף ואיך החתן לוקח ת"ק שנין. זה תבין מאדרת נשא ד' קל"ב ע"ב בענין ההוא עלמא קדמאה דנפיק מההיא תקונא קדמאה דדיקנא דאיהו אלף אלפין מארי תריסין וע"ש ענין אותם האלף מה הם ואיך נמשכין עד הכתפים:

שם ד' קמ"ו ע"ב בספרא דרב המנונא סבא קדמאה כו' ומאן איהו אהבה כו' ענין ד' רוחין דאהבה הנעשין על ידי הנשיקין נתבאר בביאור אדרת האזינו וע"ש:

שם וז"ל רזא אכתריאל מעטר עטרין למאריה בשמא גליפא מחקקא יהוה יה צבאות כו' דע כי אהבה זו היא עולה מן עולם היצירה אל היכל אהבה אשר בבריאה שהוא אחד מאותם שבע' היכלות שנזכרו בפ' פקודי והנה ג' ראשונות דיצירה הם סוד שמות הנז' באופן הזה כי הכתר נקרא אכתריאל והחכמה נקרא יה והבינה נקראת ה' צבאות כי הוא סוד ועונתה עונה טמירא הנז' בפ' משפטים. בדף צ"ז ע"ב וז"ל ועונתה מאן איהו דא משיכו דעלמא דאתי דביה כולא ה' צבאות איהו כו' והנה שם הנז' הוא נשמת ג' עליונות שביצירה ומטטרון הוא נשמת שש קצוות היצירה. והעשיה דיציר' שהיא המלכות היא למטה בהיכל קדש הקדשים דעשיה כנודע אצלינו והוא סנדלפון הנקרא כסא דין. ואמנם ממטרון נעשה גוף אל ששת קצוות הבריאה ולכן נקרא בס' הזוהר גופא דאמתא דמלכא ונודע כי (דף ד' ע"א) הבריאה נקראת אימא בערך האצילות הנקרא מטרוניתא:

שם דף קנ"ו ע"א וז"ל פתח ההוא טייעא ואמר ואני תפילתי לך ה' עת רצון כו' ואני תפלתי לך ה' הא הכא רזא דיחוד' ואני דא דוד מלכא אתר דאיקרי גאולה. תפלתי דא תפל' כו'. פירוש כי המלכות בהשפיע בה יסוד תקרא גאולה כמ"ש בפ' אמור בד' צ"ה ע"ב בסוד ד' גאולות ד' כוסות וזהו ואני לרמו' לו' זעירא עם אני שהיא המלכות וזהו סוד היחוד תפלתי דא תפלה והכא איהי סמיכא לגאולה דאיהו חד. ירצה כי יש לה שתי שמות ציון וירושלים ועיר דוד היא ציון והוא מקום כניסת היסוד הקדו' בה ונקראת

גאולה על שמו דאיהו בתוכה. ונקראת גואל כד"א אם יגאלך טוב יגאל וזמ"ש בפ' אמור ולא איקרי גואל אלא (ד"ש ד"כ ע"א) ע"י דרגא אחרא עלאה דקיימא עלה ונהיר לה. ירצה דקיימא עלה למזון. ואנהיר לה בסוד הזווג להיות נשמות. וזמ"ש כאן אחר דאקרי גאולה. ולהיות שמקום זה בו יוכר הזכר מן הנק' ולהיות שמקום אחיזת דוד הוא מקום כיסוי היסוד בו אמר דוד אליך כסיתי ולדעתי זמ"ש בפ' בלק ד' ר"ד ע"ב וז"ל אתא דוד ואתקן חופאה להאי בקר דיוסף לאתחפאה ביה ולקיימ' עלמין דלתתא בסדורא דבוצינא דא ועל דא כתיב בקר אערך לך ואצפ' כד"א ויצפהו זהב טהור ובגין דההוא בוצינא דוד ביה תליא אמר דאיהו להוי חופאה להא בקר כו' ויש לי בו סוד אחד ואין כאן מקום ראוי לגלותו. ותפלה הוא המקום הנקרא ירושלים והוא כללות המדה ומדרגותיה והוא דין. וציון ורחמים כמבואר באדרא וצריך לסמוך זה בזה לבסם הדין. וזמ"ש והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד. ירצה שהכל במלכות עצמה. ואנו מסמיכים זה בזה לבסמם. אמר עוד כד איהו סמך גאולה לתפלה כדין איהו עת רצון. עת רצון אוף הכי כללא איהו כחדא (א"ש פירוש עת היא המלכות רצון זה ת"ת) ירצה כי עת יורה על כללו' המדה ורצון על נקודת ציון כאשר יתגלה בה הרצון שהוא חסד עלאה דרך פי האמה שהוא פי היסוד כנז' באדרא רבא וזוטא:

ונמצא כי עת רצון ענינו כמו גאולה ותפילה המורה על מדת המלכות עצמה בשני חלקיה כשנכללים זה בזה וזמ"ש עת רצון אוף הכי כללא איהו כחדא אלא שאינן דומי' לגמרי כי גאולה ותפלה שניהן הם במלכות עצמם שני מקומות שיש בה מש"כ בעת רצון. כי עת אמת הוא שהוא במלכות אבל רצון אינו במלכות כי הוא חסד עלאה המתגלה במצחא דעתיקא ויורד דרך פי האמ' כדפירשתי ונכנס בנקודת ציון. אך אינו ציון עצמה וזמ"ש ע"ת חד רצו"ן חד. כי הם ב' ענינים וכאשר יוכללו זה בזה הם אחד כי בקבל ציון הרצון תקרא רצון ותכלל עם ירושלים ויוכלל זה בזה ויהיה הכל אחד או נאמר עת חד היינו ירושלי' רצון חד היינו ציון בקבלה הרצון המתגלה מהיסוד אתכלילו דא בדא ציון בירושלים והוו חד. ונמצא שייחד דוד בפסוק זה שני חלקי המלכות לבד. ומן הראוי היה שייחד הת"ת גם כן כמו שאנו אומרים שמע ישראל והוא יחוד הת"ת בקצוותיו ואומרין בשכמל"ו. והוא (ע"ב) יחוד המלכות. ולפיכך השיב ואמר דוד מלכא בעא לייחדא בהאי קרא יחודא חדא לבד. להיותו דוד מלכא נאחז במלכות השתדל לתקנה והקשה כי לפי זה שהכל במלכות לבד למה אנו אומרים אותו במנחת שבת ומנחת שבת הוא במקום גבוה ועליון כמ"ש בס' הזוהר על עולח התמיד כנודע ויותר שייך במנחת חול לבסם הדינין. ועוד שהיה ראוי שנאמר פסוק זה בתפלת שחרית ואף בימי החול שאנו

סומכים גאולה לתפלה מש"כ במנחת שבת. ולזה השיב שאין עת רצון דומה לסמיכת גאולה לתפילה. כי בסמיכת גאולה לתפלה מתמזג הדין והרחמים ומתנהג העולם על ידי שניהם יחד. מש"כ במנחת שבת שהדין תתבסם לגמרי ומתבטל והכל רחמים. וזהו עת רצון האמיתי. וזמ"ש ואי תימא אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת. ירצה צלותא דמנחה ולא בשחרית אמאי ודשבת ולא דחול אמאי. והשיב יאות הוא למהוי בשבת בההוא צלותא דמנחה ולא בצלותא דחול כלומר אפי' בתפלת שחרית. דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול ירצה אפילו בשחרית דחול בגין דהא בחול בשעתא דמנחה תליי' דינא בעלמא ולאו איהו עת רצון כי הדינין הולכין ומתגברין אבל בשבת דכל רוגזא אתערי וכלא אתכליל כחדא. בין ז"א בין נוקבא דז"א היא המלכות. ואע"ג דדינא אתער לפי שאז שולט גבורה בשעת מנחה אתבסמותא איהו. כי הזווג אי אפשר לו כי אם על ידי התעוררות וגם התלהבות הגבורה בסוד היין המשמח והמבסם ולא משכר ואינו דין וזהו סוד שמאלו תחת לראשי ובשעת המנחה מתעוררת הגבורה לטוב ולרצון ולזה ראוי לקראתה עת רצון באמיתות והנה בשאר ימים בבוקר זמן רחמי' והדין הולך ומתגבר לעת ערב. ובשבת הוא רחמים בבוקר והולכים ומתגברים הרחמים ומתבטלים הדינין לגמרי. ונמצא שאין שום זמן שוה לשעת מנחה של שבת ועל דא אצטריך קרא דיחודא ליחדא כל דרגין דכד הוי יחודא דינא אתחבר ואתכליל ברחמי ואתבסם כולא גם המלכות בשני בחינותיה. ואפשר לפרש דגאולה ותפנה הם שני היכלות במלכות היכל הרצון והיא גאולה שהוא אמת ויציב כמבואר בזוהר והיכל קדש הקדשים. היא התפלה כמבואר שם ונכנלים זה בזה ומתיחדים והם הם (ד"ש ע"ב) היכלי המלכו' העליונים. וסמוכים זה לזה וזהו עת רצון עת הוא קדש הקדשי' ורצון הוא היכל הרצון כפשוטו ולפי שבהיכל הרצון בהתחברו עם יעקב יקרא עת רצון כנז' בהיכלות דפ' פקודי לפיכך הוצרך לחזור ולפרש שאינו כן אלא עת חד רצון חד ובהכלל שני ההיכלות זה בזה יקרא עת רצון ושאר המאמר על דרך שנתפרש ומצאתי ראיה למה שאמרתי שדוד לקח לו לחלקו נקודת ציון ממ"ש בזוהר בפ' פנחס בדף רי"ג ע"ב וז"ל ר' יצחק אמר כל בר נש דאית ליה חולקא בצדיק ירית להאי ארץ כמה דכתיב ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ כו' והאי צדיק חסיד אקרי אמר דוד בתר דבהאי אתר אחידנא חסיד אני ובגין כך שמרה נפשי לאתקשרא בך. הכונה שהוקשה לו מ"ש הכתוב כי חסיד אני כי מדה אחרונה היא מדת הדין הרפה. ואיך יקרא דוד האחוז בה חסיד ממדת החסד ולפיכך אמר ר' יצחק כל מי שיש לו חלק בצדיק שהוא אות (ע"ג) ברית קדש יורש הארץ העליונה כדכתיב ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ. ביאור הדבר הוא כי כל הנזהר שלא לחלל בריתו ולקדש עצמו בו יש לו

חלק בברית העליון. ונעשה מרכבה אליו כיוסף לבא על ידו שפע לארץ העליונה ונעשה בעלה דמטרוניתא והבעל יורש את אשתו. וזמ"ש וירית להאי ארץ. ודקדק באומרו דאית ליה חולקא בצדיק ולא אמר דאחיד בצדיק להורות כי כל מי שנזהר באיזה דבר הנוגע באות ברית קדש ויש לו בו קצת חלק בין רב בין מעט יורש הארץ כי עכ"פ בא שפע על ידו לארץ העליונה כפי שיעור זהירותו וקדושתו בו אם מעט יבא שפע מעט ואם רב רב. וזמ"ש כל בר נש דאית ליה חולקא בצדיק כו'. וזמ"ש לעולם ירשו ארץ אם מעט ואם הרבה. ודאי צדיק שהוא היסוד חסיד אקרי בקבלו שפע מחסד עלאה ומבסם לנוקבא באתר דאקרי ציון עם הטיפה הזרעית היורדת מן המוח העליון ואז יקרא חסיד חסד י' כי חסד הוא חסד עלאה. וי' רומז לפי האמה היורדת דרך שם החסד העליון כנודע. ואמר דוד באתר דהאי פירוש מקום כניסת היסוד הקדוש שם אחיזת דוד והיא נקודת ציון וראוי שגם הוא יקרא חסיד אחר שטיפת החסד העליון נכנסת שם בנקודה ההיא. ובג"כ שמרה נפשי שהיא המלכות מהקליפות שהם סביבותיה ותתקשר ביסוד כמער איש ולויות. באופן כי כל הקליפות והדינין נתבסמו ניתבטלו כאשר תתחבר נקודת ציון עם אות ברית קודש ותקרא גם היא חסיד בשם בעלה על שם חסד עליון היורד דרך פי האמה ונכנס ברחם הכלה והיא מקבלתו ונעשית חסד והדין בטל והרחמים גוברים וקליפות לא יהיה להם בה אחיזה ותהיה מצה שמורה לבעלה. וגם חסידה בשמים וזמ"ש שמרה נפשי כי חסיד אני. והכונה לומר כי עם היות שכל ישראל בעשות המצות הנוגעו' באות ברית קודש העליון נעשים מרכבה ליסוד לקבל שפע ממנו. כמו שמלכות מרכבה אליו והם עומדין במקומה ויורשין אותה לעשות פעולתה והיא מקבלת מהם אותו שפע וזה הוא ענין נכון בפירוש ירושת הארץ מה הוא כי הוא בענין מי שיורש חבירו ויושב תחתיו וממלא מקומו כן ענין הצדיקים בעשותם המצוה ירשוה לקבל שפע ומזון לתחתונים ונמצא שהם עושים פעולת הארת העליונה ויורשין מקומה בבחינה זו. ולא עוד אלא שמשפיעין בה. ונמצא שהם ליסוד בדמות הארץ העליונה. ולארץ העליונה כדמות צדיק העליון כיון שמשפיעים אליה. ולפיכך נקראים צדיקים ויורשי ארץ אחר שמקבלי' מהצדיק העליון במקום הארץ העליונה ומשפיעים בה כמו הצדיק. האמנם לא יקראו חסידים זולתי דוד הע"ה כי נעשה מרכבה ליסוד בבחינת הזווג אשר בבחינה זו נקרא צדיק העליון חסיד. ולהיות כי דוד נעשה אליו מרכבה בבחינה זו והיא היא נקודת ציון אשר בה יכנס אות ברית קודש העליון כבית רחם לאשה ולפיכך אמר באתר האי דאחידנא. ולפיכך קרא עצמו חסיד. נמצא שכל ישראל הם בבחינ' צדיקים לבד לתת שפע ומזון לתחתונים. ודוד בבחינת חסיד לזווג להיות נשמות לתחתונים וזמ"ש

שמרה נפשי כו' וזה נכון. עוד מצאתי פ' ואתחנן דף רס"ב ע"ב א"ר יאודה כתיב ביה בדוד והוא (ע"ד) אדמוני עם יפה עינים כו' מ"ט אדמוני משום דחולקא דעדביה גרמה ליה אדמוני כו' עד אימתי א"ר יהודה כד אתהדר מלכות בית דוד לאתריה לתתא וע"ש לא נמצא יותר:

שם ברעיא מהימנא דף קנ"ח ע"א וז"ל מסטרא דעלמא דאתי לאו איהו מאנא לגביה ולאו משמשא לגבי' אלא (ד"ש ע"ג) עטר' על רישיה כו'. ירצה כי מצד הבינ' אינה צריכה לקבל שפע ממש ממנו כלל לא שפע זווג ולא שפע מזון ולמזון אמר לאו איהי מאנא. ולזווגא לא משמשא לשון תשמיש. או ירצה כי המלכות צריכה לקבל שפע זווג ממנו וצריכה התעוררו' מצידה לשיבא השפע כי אם אין התעוררו' מלמטה אין שפע מלמעלה ולקבלת השפע אמר לאו איהי מאנא ולהתעוררות אמר ולא משמשא וזהו ענין יום הכפורים שאסור בתשמיש המיטה להיותה מקבלת מבינה ולא מחכמה כנודע. ולפיכך תמצא ביוד של שם הויה הנרמזת בחכמה מילואו ו"ד ו' על ד' שהיא מאנא ומשמשא לגביה אבל בצורת ה' הנרמזת בבינה תמצאנה ה' ד' על ו' ולכן הוא עטרה על רישיה:

שם דף קס"ד ע"ב וז"ל ואת המשכן תעשה עשר יריעות כו' הענין הוא כי הנה בסוד פטום הקטורת ביארנו ענין אחד עשר סמנין אשר בו שהם בחינת הקליפה אשר יש בה עשר ספירות בקליפ' ובתוכן יש כח אחד של קדושה המחיה אותם אמנם איננה מצטרפת עמהם ולכן נקראים עשתי עשר כי איננה מחוברת בהם. ונמצא שהיותם נמנין בחשבון יתר אדרבה גרעון הוא להם כי אינ' מצטרפ' עמהם אבל בקדושה אינו כך כי הנקודה אשר מחיה אותם בין בעשר ספיר' דעשיה ובין בי"ס דבריאה כו' הנה היא נכללת ודבוקה עמהם ולכן היא והם נכנסין במנין עשרה בלבד ונמצא כי גריעות מספרם הוא עילוי ושבח להם:

שם בדף קס"ה ע"א וז"ל ר' יוסי אומר תשע רקיעין אינון ושכינתא איהי עשיראה דאי תימא בגין דכתיב עשר בר משכינתא איהו אי הכי שכינתא חד סרי איהי דקיימא על עשר אלא ודאי תשע אינון ואינון תשע יומין בין ר"ה ליום הכפורים ואיהי עשיראה כגוונא דא משכן איהו עשר יריעות עשר יריעות עשרה רקיעין כו'. פירוש לפי שלמעלה אמר ר' יהוד' דמדכתיב עשר ולא עשרה לומר שאין השכינה במנין וז"ל שם בדף קס"ד ע"ב. עשר מ"ט עשר ולא עשרה אלא בכל אתר איהו בלא שכינתא דלאו איהי בחשבנא. בא עתה ר' יוסי לומר שאינם כי אם ט' והשכינה היא עשירית דאי תימא בגין דכתיב עשר בר משכינתא איהו פירוש כיון שלא נאמר עשרה וכדברי ר' יהודה אי אפשר שאם כן נמצאות השכינה לחד סרי דקיימא על עשר. וזה א"א דהא לא קיימת אלא על י"ב

והיא הי"ג. כמ"ש ר' יהודה עצמו לעיל דעומד על י"ב בקר שכינתא לאו איהי בחשבנא דהא איהי קיימא לעילא כדכתיב והים עליהם מלמעלה ע"כ. וזמ"ש דקיימא על עשר. אלא ודאי תשע אינון ואינון תקוניה שהיא עומדת עליהם כדפריש ר' יהוד'. אלא הספירו' עצמן שהם במלכות והם הם התשעה יומין שבין ר"ה לי"ה העולים לקבל אורה מבינה כל יום ויום והיא (דף ה' ע"א) העשירית בעלותה לקבל אורה מבינה ותאיר אל עבר פניה ותהיה כאמה בתה בסוד יום הכפורים ונז' בזוהר בכמה מקומות בגוונא דא משכן איהו עשר יריעות כלול מי"ס וגם זה שלא כדברי מורי הרמ"ק ז"ל:

שם דף קס"ו ע"ב וז"ל פתח ואמר כי נר מצוה ותורה אור כו' נר אמאי אקרי נר אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ"ח שייפין עלאין ואיהי פתחה לגבייהו תרין דרועין דילה כדין אתכלילו אילין תרין דרועין בהו ואקרי נר. ראוי לראות מה פירש כד מקבלא מבין תרין דרועין אם הם תרין דרועין דילה לא שייך מבין והל"ל כד מקבלא בתרין דרועין ואם הם תרין דרועין דיליה אין כאן רמ"ח. כי האדם רמ"ח עם אברי רגליו ושוקיו. ואם אינה מקבלת כי אם מבין שני זרועות שלו אין כאן רמ"ח. ואף אם נאמר דבין תרין דרועין עד תרין דרועין קאמר מ"מ אין כאן ראש וחסר המנין. עוד מה הכונה לומר כד מקבלא מבין תרין דרועין. כנראה שלפעמים היא מקבלת ממקום אחר. עוד מאי עצאין דקאמר עוד מה פירוש דאיהי פתחא לגבייהו אמאן קאי אי אתרין דרועין הלא אינה פתח אלא לירכים שהם נצח הוד כי שם ביתה. ואי ארמ"ח קאי שהיא פתח לתשלום האדם העליון שהוא הת"ת כי אחר צורת האדם העליון שם בית המלכות ונקראת פתח עינים כנודע. עוד מאי לגבייהו להו מבעי ליה. ומה בא לאשמועינן כי זה פשוט כי היא האחרונה ונקראת אחרית הימים. עוד מאי קאמר תרין דרועין דילה כדין אתכלילו בהון תרין דרועין מהו כללות זה. אבל הענין סוד גדול הוא כמוס עמדי כי האצילות הקדוש נגמר בשלשה א"א ואו"א וז"א (ד"ש ע"ד) ונוקבא רז"א ביחד. והנה אריך אנפין לא נגלה אלא הראש בלבד כנז' באדרא דהאזינו דף רפ"ח ע"א וז"ל ודאי בהאי עתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלחודוי בגין דאיהו רישא לכל רישא עכ"ל. ביאור הדברים כי עתיקא דהיינו אריך אפין אינו מתגלה כי אם הראש. והראש כלולים בו שלשה ראשים זה בתוך זה. וזה למעלה מזה. הראש האחת היא חכמה קדומאה סתימאה דאתכסייא ולא מתפתחא ואינה כמו החכמה השניה שבז"א המתפשטת לל"ב שבילין. הראש השני הוא כתר עליון. והוא עתיקא קדישא סתומא דכל סתימין. ובאלו השנים יצדק לומר זה בתוך זה. וזהו מ"ש דא לגו מן דא הנז' שם דרפ"ח ע"א. והשלישי הוא ראש לכל ראשים להראות שממנו הכל אבל ח"ו שיצדק בו שם ראש. וזמ"ש רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתידע מה דהוי

ברישא דא. והוא דבוק בא"ס תכלית הדיבוק עד שאסור לדבר בו והוא תחילת שורש הספירות. ובו הוא תחילת התפשטות העצמות בספירות. וזה לא יצדק לומר בו כי אם דא לעילא מן דא כי זה מאציל וזה נאצל. ולפיכך אמר בו דא לעילא מן דא. והנה זה הראש דלא אתידע הוא ראש לכל אריך אפין. והראש שהוא עתיקא קדישא הוא ראש לז"א שממנו נמשך. וכמו שאמרו שם דף רצ"ב ע"א זעיר אפין בעתיקא קדישא תליא ואחיד. והראש שהיא חכמה (ע"ב) סתימאה חכמה קדומה ראש לאבא ואימא וכמ"ש שם אב ואם מהאי מוחא נפקו וביה תליין וביה אחידן. וענין זה של אב ואם שהם קודם לז"א נתחדש באדרא זו מה שלא נזכר באדרת נשא. וכמעט כל האדרא הזאת סובבת על זה הקוטב:

ודע כי אב ואם מחסד עלאה שבדיקנא דאריך אפין מהתיקון הנקרא מזל תליין והוא התיקון השמיני וכמ"ש שם הני אב ואם כלילן ומתחברן דא בדא. ואב טמיר יתיר. וכלא אחיד מעתיקא קדישא ותלייא במזלא יקירא דכל יקירין ע"כ. וחסד עלאה זה היא הרצון שבמצח כמבואר שם ונתגלה בדיקנא נמצא ששלשה ראשים שבאריך אפין הם ראשים לכל הראשים הנמשכין מהם כמו שפרשתי וז"ש בגין דאיהו רישא לכל רישא. ודע כי כמו שאור צח ואור מצוחצח ואור קדמון. שלשה אלה הם השרשים לספירות. כן בכל מערכה מאלו קדמו שלשה כי לאב ואם קדמו שלשה ראשים שבאריך אפין והם שרשיהם. וכן אב ואם אתכלילו בתלת בסוד הדעת. וקדמו לשלשה מוחין שבזעיר אנפין והם שרשיהם. ואעפ"י שאמרנו שזעיר אנפין בעתיקא קדישא תליא ואחיד היינו על ידי אב ואם ודעת המחברם יחד. ומהם יוצא זעיר אפין הוא ברא בוכרא אי נמי דמציאותו לבד על ידי עתיקא. אבל שלשה מוחין דיליה על ידי אב ואם נעשו כמבואר שם דף רפ"ט ע"ב וז"ל. ואילין תלת מתפשטין לזעיר אנפין ומאילין נהרין כלא. אתגליף האי חכמתא ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק כו'. אתגליף האי חכמתא כו' וכולא הוא עתיקא קדישא ולא אתפרש מיניה כלום ע"כ. הנך רואה בעינך דז"א לחוד. ומוחותיו לחוד שהרי אמרו ועייל ברישא דז"א ואתעביד מוחא אחרא כו'. ועוד נבאר המאמר הזה באורך בפני עצמו בע"ה. וכן מה שאמרנו שאב ואם במוחא סתימאה תליין וביה אחידן היינו מציאותם. אבל ראשיהם בשלשה ראשים של אריך אפין תליין. שלש כנגד שלש וזמ"ש דף רפ"ט ע"ב וז"ל כמה דעתיקא קדישא תלת רישין מתעטרן ביה. הכי כלא בתלת רישין. וכד אתנהרן תליין כולהו דא בדא בתלת רישין. תרין מתרין סטרין וחד דכליל לון ע"כ ביאור הדברים כי כמו שעתיקא קדישא תלת רישין מתעטרן ביה הם השלשה ראשים הנז"ל והם מתעטרים בו וצריכין לשפעו כי הוא שורש הספירות שהם הכלים

ובו שורש העצמות המתפשט בהם כמו שנבאר בע"ה. ועל זה הדרך באב ואם נכללו בשלשה ראשים ובקבלם שפע והארה מהא"ס יתברך. והוא העצמות המתפשט תלויין שלשה אלו בג' של אריך אפין תרין מתרין סטרין כנגד שני ראשים העליונים שהם כתר חכמה הם באב ואם חכמה ובינה זכר ונקבה. ואפשר שכן הוא גם בא"א כי כתר חכמה הם זכר כתר נוקבא חכמה וזמ"ש דף ר"צ ע"א. תנא בשעתא דע"ק סתימא דכל סתימין בעא לאתתקנא אתקין כלא כעין דכר ונוקבא באתר דאתכלילו דכר ונוקביה לא אתקיימו בקיומא אחרא אלא בדכר ונוקבא. הנה גם בא"א הם כעין זכר ונקבה. ואפשר כי י"ג תיקוני דיקנא ששה זכרים וששה נקבות ואחד כולל את כולם וזמ"ש אתקין כולא כו'. אי נמי חכמה קדומה שממנה (ע"ג) יצאו תקוני דיקנא היתה כעין זכר ונקבה שהיתה בינ' (ד"ש דכ"א ע"א) כלולה בתוכה ולא היתה נגלית. ועליה נאמר והחכמ' מאין תמצא שהיא חכמה קדומא מוחא סתימאה ואיזה מקום בינ' כי אינה ניכרת בה מרוב העלמה וזהו כעין דכר ונוקבא באתר דאתכלילו דכר ונוקבא. היינו אבא זכר ונקבה כדמסיק דקאמר והאי חכמא כללא דכלא לא אתקיימו בקיומא אחרא בז"א אלא בדכר ונוקבא ז"א ונוקבא דז"א מכל מקום הנה נתבאר כי גם באריך אפין נתקנו זכר ונקבה כנגד אב ואם וכנגד הראש העליון שבאריך אפין הכולל את כולם הוא הדעת שאינה נגלית. (א"ש נלע"ד שחסרו תיבו' במקום הזה. ואכתוב כמו שמצאתי. גי' ואזלא טמירא בגוה כנז' שם בראש העליון דלא אתידע וכולל כולם וזמ"ש וכד אתנהרן כו' עכ"מ):

ודע כי שלשה ראשים אלו של אב ואם הם נכללין במזלא קדיש' וזמ"ש שם מוחא אחר' דאתפשט ונהיר לל"ב שבילין. כד אתנהיר נהיר ממזלא יקיר' כו'. ואינון מתתקנן כמא דעתיקא קדישא ג' רישין כו' דף רפ"ט ע"ב פירוש כי אב הוא המוח' אחר' דתלי במזלא כמו שפירשתי והיה נכלל בו זכר ונקבה ביחד. חכמה וכלולה בו הבינה וכאשר נתפשט נמצא זכר בפני עצמו ונקבה בפני עצמה ואז נהיר לל"ב שבילין שנתגלו בבינה ל"ב אלהים שבבראשית כנודע וזהו דאתפשט ונהיר לל"ב שבילין. וכן אמרו שם בדף ר"ץ ע"ב והאי חכמה כללא דכלא כד נפקא ואתנהיר מעתיקא קדישא לא אתנהיר אלא בדכר ונוקבא האי חכמה אתפשט ואשתכח דדכר ונוקבא הוא חכמה אב בינה אם כו' דאלמלא האי לא מתקיימין. הנה אמר כי בהגלות חכמה זו היתה הבינה כלולה בתוכה ונתפשטה ונמצאת כל אחת בפני עצמו וענין התפשטות הוא האצילות ברא בוכרא ואז יקראו אב ואם ולא זכר ונקבה לבד וזמ"ש ואשתכח דדכר ונוקבא הוא חכמה אב בינה אם ואמר עוד כי חכמה ובינה בחד מתקלא אתקלו דכר ונוקבא כי אין חכמה ובינה כז"א ונוקבא. כי הנקבה דז"א ירדה ממנו שלשה מדרגות כי מקומה בזרועותיו מאחורי כמבואר באדרא

דנשא. אבל חכמה ובינה שוין בחד מתקלא אתקלו. ומכל מקום זה זכר וזו נקבה כי היא צריכה לקבל שפע ואור מהזכר. וזהו שחזר ואמר דכר ונוקבא כלומר כדרך זכר ונוקב' וכן נזכר במאמר שהבאתי למעלה שאמר ואב טמיר וגניז יתיר כו'. וז"ש שם דף ר"ץ ע"ב. אבל האי אימא לא אפסיק רעותא דתרוייהו לעלמין בחד נפקין בחד שריין לא אפסיק דא מן דא ולא אסתלק דא מן. דא פירוש כי חסד עלאה שהוא נקרא רצון וממנו נמשכו שניהם כדפירשתי והוא רעית' דתרוייהו והוא הנקרא מזל אינו פוסק משניהם תמיד לא בעת האצילות וזהו בחד נפקין שקולין ושוין זה בזה ולא גבוה אחד מחבירו כז"א ונוקביה וגם אחר האצילות כחד שריין ולא כז"א מנוקביה שנטרדה ממנו אח"ך וירדה למטה לא אפסיק דא מן דא מלהזדווג כדרך ז"א ונוקביה שאף בשעת שלום אין זווגם אלא לפרקי' ולא תמידי ולא אסתלק דא מן דא בשעת הגלות כדרך שמסתלק ז"א מנוקביה וכדאמר לעיל. נמצינו למדין כי הבינה הית' כלולה בחכמה ונתפשט' (ע"ד) והאירה החכמה לל"ב נתיבות שבבינה שנתגלו בה מהחכמה. וכד אתנהירו ממזלא קדישא שהוא אחד מתקוני דיקנא כדפרישית. אתנהירו תלת רישין וחד דכליל לון שהוא סוד הדעת דכליל תרוייהו כנודע וכולם נכללים במזלא קדישא והוא והם אחד. ואפשר שמפני זה לא נזכרו אב ואם באדרא דנשא להיותם נכללים במזלא. יאמר במזלא תליא להורות כי גם זווגם אחר אצילותם תליא במזלא וזהו פירוש תליא ואחיד שנז' במאמר שהבאתי למעלה באב ואם ובז"א כי תליא היינו תליא לבד יורה על זווגם להשפיע לבנים ואחי' יורה אחיזתם במה שלמעלה מהם לקבל חיות ושפע לעצמם והשתא אתי שפיר דקאמר במזלא תליין ואתכלילן ביה כי זווגם תלוי במזלא ועל ידי כך נכללים בו להאציל ברא בוכרא שהוא הז"א. וכן אמרו בזוהר בפ' אחרי מות דע"ז ע"ב יו"ד עם ה"א עלאה לא תליא חיבורא דלהון בחסד אלא במזלא תליא חיבורא דלהון וחביבותא דלהון דלא מתפרשאן לעלמין ע"כ. וזה מבואר ועם זה הרוחנו שלעולם ג' ראשים שבז"א (צ"ל שבא"א) הם המאצילים ג' ראשים אב ואם. נראה לי דאב ואם וג' ראשים שבאב ואם הם המאצילים ג' מוחות דבז"א אלא שהשפ' והאור הבא לצורך עצמם ולצורך זווגם כדפרישית הם תלוין ואחוזין מע"ק או ממוחא סתימאה. האי כדאית ליה. והאי כדאית ליה ז"א מעתיקא ואב ואם ממוחא סתימאה:

(ד"ש ע"ב). שם במאמר עצמו הנז' וז"ל תחות כרסייא עלאה טמירא שריין אינון עולמות מסטרא דההוא ימינא תלת ומאה ועשר אינון כו' הענין הוא כי מילוי האחוריים של יה"ו דהוי"ה דאלפין הם בגימט' פ"ה והמילוי דאהי"ה דאלפין בהסיר הפשוט בגימט' קכ"ב ושניהם בגמטרי' או"ר ור"ז ושתי שמות אלו הם בז"א כי שם בחינת השמות כולן

במילוי אלפין וזהו סוד אור ור"ז שלוקח הת"ת שהם שני השלישים של שלש מאות ועשר עולמות דתחות כרסייא עלאה בינה:

עוד ירצה קרוב אל הנז' עם מה שהקדמתי לך בתחילת ביאור אדרת האזינו כי ז"א מתחיל קומתו מן חצי הת"ת של א"א הנקרא כתר והוא ממש ממחצית גופו דאריך ולמטה והנה כתר הוא תר"ך ומחציתם הם י"ש וכיון שכל פרצוף אריך נקרא כת"ר. אם כן מה שלוקח ז"א ממנו שהיא מחציתו ממש כנז' הוא י"ש ואלו הם סוד י"ש עולמות הנז' כאן ולוקחם ז"א העומד תחות בינה כנודע והנה היא נקראת כורסייא טמירא ואלו הי"ש עולמות הם בחכמה דז"א העומד תחות כרסיא טמירא שהיא אימא עלאה. וכבר ידעת כי החכמה נקראת יש מאין. רוצה לומר יש הנמשך מכתר הנקרא אין והם בחכמה מוח ימין דז"א. והנה הם מתחלקין בג' ספירות שהם חג"ת דז"א העומדים תחות כרסיא דבינה עלאה ונמצא שהם מתחלקין ק"ג עולמות בכל ספירה מהם ושלשה פעמים ק"ג הם יש ונודע כי הת"ת רובו חסד ועם היותו מכריע בין חסד לגבורה הוא מטה כלפי חסד. ולכן הם מתחברים יחד ק"ג עולמות הת"ת עם ק"ג של החסד. ונעשין ר"ו עולמות ונשארין ק"ג לבדם לספירת הגבורה. (דף ו' ע"א) וכיון שאלו שנתחברו הם הרוב של הי"ש לכן לוקחים גם העולם האחר הנשאר ועודף על חשבון שלש פעמים ק"ג ואז נעשין או"ר עולמות כמנין ר"ז בחיבור הת"ת והחסד והק"ג לבדם הם בספירת הגבורה וכבר ידעת כי החסד נקרא אור ועוד טעם אחר לפי שהת"ת מטה כלפי חסד ולכן היטה את העולם היתר והכריעו לכף החסד ונעשו אור עולמות אבל בעת תפלת מנחה מתעוררים ק"ג עולמות של ספירת הגבורה כנודע כי שמאלא שלטא בעידן מנחה ולכן מנחה בגמטריא ק"ג (א"ש כן נכתב במקום אחר כי לכן עשו ישראל את העגל כמנין מנחה וע"ש):

שם דף קס"ז ע"א וז"ל על דא תלת אינון אור מים רקיע לקבל תלת דרגין איליין כו' הנה הדרוש הזה ביארתיו בשער היחודים ביחוד שם שדי וע"ש. עוד אבאר לך כאן הקדמה אחת גדולה בנויה על פסוק מי מדד בשעלו מים כו' הנה מצינו שהוזכרו שלשה מיני מדידה בפסוק לא תעשו עול במשפט במד' במשקל ובמשורה ובשער החמישי שהוא שער המצות בפ' לך לך ד' ז' עד ד' יו"ד בסוד המילה ומצות האונאה נתבאר גם כן סוד שלשה אלו מדה ומשקל ומשורה ומצאת שם כי תדרשם והנה לפי פשוטם הוא כך כי המדה הוא בחינת האמה המודדת באורך וברוחב כמ"ש אורך היריעה האחת שלשים באמה ורוח' ארבע באמה ומשקל הוא נודע בענין שתי כפות המאזנים ולפעמים מכריע כף זו ולפעמים כף זו ומשורה היא ענין האיפה או הסאה שמודדין בה היין או השמן או המים וכיוצא בהם כדי לתת קצבה ושיעור אל הדבר ההוא בל יתפשט לחוץ

מן המשורה ההיא והנה המעולה מכולם הוא המשקל וכמ"ש במשנה במסכת תרומות והשוקל משובח משלשתן והנה הוא סוד אהיה שהוא הדעת העליון אשר במזלא קדישא דדיקנא דעתיקא ובתוכו מתלבש שם ההויה דיודין שהוא בגמטריא ע"ב וזהו ענין משקל כי המ' רומזת לארבעה יודין שבשם זה העולים בגמט' מ' ואותיות שקל כבר ביארנו בסוד הש"ק ובסוד פסוק ארבע מאות שקל כסף הנז' בריש אדרא רבא והוא כי אחר שמנינו הארבעה יודין בחשבונן הפשוט שהם מ' של משקל עוד הם נמנין כל יוד מהם כלולה מעשר שהם ארבע מאות כמנין ש"ק מן משקל ואות ל' היא חשבון ההוי"ה כ"ו עם ד' האותיות עצמן שהם ל' של משקל:

עוד לסיבה אחרת נקרא הדעת בשם משקל. והוא כי היכר המשקל אם הוא שוה או פחות או יותר איננו ניכר אלא בלשון המשקל אשר למעלה באמצעיתו זקוף ועומד כפי נטייתו והכרעתו לכאן או לכאן. וכבר ידעת כי בחינת הלשון הוא בדעת עליון ונודע כי המשקל נשקל על ידי אבנא חדא למשקל בה כנז' פ' תשא ברעיא מהימנא דף קפ"ז ע"ב. (ד"ש ע"ג) והנה כל אבן היא בחי' אות יוד והיא סוד המוח שהיא החכמ' והאבן הזו היא סתומה שאין האור שבתוכה יוצא צחוץ אבל יש אבנין נקיבן אשר אור האבן ההיא יורד דרך הנקב ההוא למט' וגם אור אחר עולה דרך הנקב ההוא מתתא לעילא כמו שנבאר בע"ה והנה סוד האבן היא באה מטיפת המוח הנמשכת מן החכמ' אל הדעת ומשם נמשך אל הבינ' (ע"ב) ועל ידי הדעת נשקלת האבן ההיא אם היא כבידה או קלה פירוש שכאשר האבן היא קלה עולה אותו כף המאזנים למעלה. ואם היא כבידה יורד אותו הכף מאזנים למטה כך הענין זה כי אם האור הזה שבחכמה הוא גדול ודומה אל האבן הכבידה היורדת היא למטה כנודע כי כפי ערך כבידות האבן תרד מטה מטה ואם הוא אור מועט וקטן אינו יכול לרדת למטה מחמת קלותו. והרי באירנו אופן המדידה האחת הנקראת משקל והיא בסוד אור החכמה היורד דרך הדעת. ושם נשקל בדעת אם ירד הרבה וימשך למטה או לאו. ודע כי ג' מדרגות הנז' שהם משקל ומשורה ומדה הם סוד מ"ש בפ' תרומ' כנז' הנקראים אור ומים ורקיע כמו שנבאר בע"ה. ונמצא כי המשקל הוא בחינת מדידת טיפת האור הנמשכת מן החכמה אל הדעת שבו נשקל גודלו וקוטנו: ועתה נבאר בחינה השנית הנקראת מים והיא בבינה וזו נמדדת על ידי המדידה השני' הנק' משורה. וביאור הענין הוא כי אחר שטיפת האור הנז' הנמשך דרך הדעת ושם נשקל במשקל הדעת. אז ניתנת הטיפה ההיא בבינה אימא עלא'. ושם גו מעהא מתהפכת למים. ואז צרי' אופן מדידת המשורה שבה מודדין מיני המשקין כנ"ל. כי היא כלי של בית קיבול לקבל בתוכו המים הנז' כדי שלא יתפשטו ויתפזרו אל מקום אחר. ולכן

נמדדין במשורה שהוא כלי בית קבול בשיעור המים ההם ממש בשוה ומשורה זו נעשית על ידי הבינה שעושה בחי' גוף אחד אל אותה הטיפה של מים כדי לקבלה בתוך גוף זה ואז הבינה נקראת מדה אשר היא בגמטריא חמשים עם הכולל שהם סוד חמשים שערי בינה אשר בהם נעשית המשורה אל המים והענין הוא כי הנה נודע כי מים האלו הם נמשכין מן שם הוי"ה דיודין שהוא בגמטריא ע"ב כמספר חסד. וכנוד' כי כל בחינת מים הם בחסד ובתחילה היו המים מעורבים אלו באלו כנודע מתפילת ר' נחוניא בן הקנה ז"ל כי ע"ב גשרים יש במים האלו והם ע"ב מיני מים שיש בהויה זו דיודין העולה ע"ב וכולן היו מעורבין כחד בתחילה באותה הטיפה. ולכן עשת' הבינה המשורה ההיא לכל אחד מן ע"ב כוחות שבמים ההם כדי שיהיה כל אחד נבדל מחבירו ואלו הם נקראים ע"ב גשרי' שיש במימי החסד כנז'. כי הגשרים האלה הם דמיון צינורות כדי שהמים הנז' יתפשטו בתוכן מובדלין כל כח אחד של מים בצינור הראוי לו ולא יתערבו ואלו הם בחינת משורת הבינה כנז'. ונבאר ענין מספר החמשים שערים הנז' והוא כי הנה בחינת טיפת המים האלו הם בחינת ז"א ונוקביה אשר מדתן חמשים שהם כ"ה אתוון דשמע ישראל. וכ"ד אתוון דבשכמל"ו הם מ"ט וכד הוה משכנא אישתלימו לחמשין כנז' בפ' ואתחנן בדף רס"ד ע"ב ואלו עצמן הם סוד חמשים שערי בינה שהם משורה אל אלו החמשים דז"א ונוקביה ולהיו' כי לפעמים הם חמשים ולפעמים אינן אלא מ"ט כנז' בפ' ואתחנן לכן נרמזו במילת מדה אשר יש בה שני מיני המספרים כי היא במספרה מ"ט ועם כללותה הם חמשים וזהו סוד מי מדד בשעלו מים כי מי היא הבינה וגם מ"י הם סוד חמשים שערי הבינה שבה כמנין מ"י ועל ידיהם מדד (ע"ג) בשעלו שהיא בחינת המשורה שיש לה בית קיבול דוגמת שעלו של אדם שהם חפניו וידיו של אדם ובהם מדד המים שהם טיפה ההיא הכלולה משם מילוי יודין העולה ע"ב והוא בחסד הנקרא מים ולכן מים אלו תמיד היו בסוד החסד כנודע כי שלשה פסוקים ויסע ויבא ויט הם בחסד וגבורה ובת"ת ועם היותם מתחלקי' בהם עכ"ז כל שלשתן הם בסוד החסד שבכל אחד משלשתן. ר"ל בחסד שבחסד ובחסד שבגבורה ובחסד שבת"ת וזהו שרמוז בפ' תרומה בדף קע"ה ע"ב על פסוק מי מדד בשעלו מים דא חסד כו' כי יש בחינת ע"ב גשרים בכל בחינה חסד אשר בכל ספירה משלש' ספירות חג"ת. והרי נתבאר סוד מידה משקל ומשורה כי היא בסוד הבינה והיא בסוד המים והיא תיקון ותועלת אל המים הנכנסו' בתוכו שיתקבצו ולא יתפזרו לכאן ולכאן:

(ד"ש ע"ד) ונבאר עתה בחינה השלישית הנקראת רקיע והיא בז"א אחר שיצא ממעי אמו לחוץ הוא ונוקבא כשנולד. ואז מדידתו היא בבחינת השלישית הנקראת מדה שהיא

האמה המודדת באורך וברוחב לכאן ולכאן כפי מה שצריך להתפשט. והנה בחינת הרקיע היא בסוד השמים בסוד ושמים בזרת תכן והענין הוא כי אחר שיצאו ז"א ונוקביה לחוץ. אז נתעבה ונקרש ואיתגליד ונעשה רקיע ואז נמדד על ידי מדידת מדת האמה הנקרא ק"ו המדה המתפשט והולך וגוזר וקוצב שער וע"כ יהיה מציאות אורה. ומכאן ואילך הוא אור אחר גרוע או חשוב מן האחר כאדם המודד בקנה אחד. ואומר מכאן ועד כאן יהיה שיעור בנין בית ומכאן ועד כאן יהיה בנין חצר. והנה זו המדידה נעשית על ידי הדעת והבינה שהם סוד יהו"ה ואהי"ה שהם בגמטריא אמה עם הכולל. והענין הוא כי שתי המדידות הראשונות היו משקל ומשורה שהם דעת ובינה ובהם עצמן נעשי' זו המדיד' השלישית הנקראת אמה. וזהו סוד ושמים בזרת תכן כי הזרת הוא כללות חמשה האצבעות והוא סוד חמשים שערי בינה אשר הם כללות ז"א ונוקביה שהם חמשין אתוון דשמע ובשכמל"ו כנ"ל ועתה נעשו בסוד רקיע אחר שנתייבשו ונתפזרו לכאן ולכאן וזהו לשון זרת כמו וזריתי פרש על פניכם שהוא לשון פיזור כנז' בפ' תרומה דף קע"ה ע"ב ודע כי כל שלשה מיני מדידה הנז' הם נעשים ע"י שם ההויה במילוי יודין. המתלבש בשם אהי' דמילוי יודין ג"כ. ולכן אותיו' הראשונו' של מדת משקל משורה הם אותיות מימ"ים כי מ' בגמטריא ארבעים והם חשבון ד' אותיות יודין שבהויה דע"ב ודע כי יש הפרש גדול בין מדידה זו של האמה לשאר המדידות של המשק' והמשורה. לפי ששמם האחרות הם קיימות ובפרט המשורה אשר המים מתקבצים ועומדין בתוכה אבל מדידת האמה הנקראת ק"ו המדה איננה רק לפי רגע ההוא כי בעוד שמניח האמה על המקום למדוד אותו הוא ניכר וכאשר מסירין אותו ומודדין בו האמה השני הרי אין מקו' הא' ניכר בו כי עבר עליו ק"ו האמה כלל והענין הוא כי אם המדה של האמה הזאת היא נשארת תמיד לא היינו צריכין אל תפילתינו ואל מצות ומעשה ידינו כלל. אכן עתה הכל תלוי בידינו. כי אם נתפלל ונעשה מצות. אז תתרשם האמה ההיא ותמדוד (ע"ד) שם ואם לאו ח"ו יסתלק משם המדה הזו והבן זה היטב בדרוש הגדלת ז"א ונוקביה בעת התפלה ואח"כ חוזר לקדמותו וע"ש. (אמר שמואל הנה הדרוש הזה חולק עם הדרוש הנכתב בפ' לך לך בסוד המילה והאונאה כאשר עיניך תחזנה משרים בכמה פרטים וצ"ע):

שם וז"ל וההוא אור אקרי זרע דכתיב אור זרוע כו' זה תבין במה שביארתי בענין ארבע כנפות הציצית מה ענינם ושם ביארתי שהם ד' בחי' שמוריש היסוד אל המלכות והאחד מהם הוא בחינת נשמות הצדיקים אשר הם עושים הזווג עם המלכות בזמן הגלות רוב הפעמים וזהו ענין האור הנזרע בקדמיתא וזש"ה אור זרוע לצדיק והבן:

שם ע"ב וז"ל אדם קדמא' גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא ובלא ציורא כלל הוה ואתצייר ואגליף לתתא מעלמא דאתי בלא דכור' ובלא נוקבא כו'. כבר ביארתי בביאור אדרת האזינו כי אדם קדמאה הוא בחינת חכמה ובינה ואדם תנינא הוא ז"א ונוקביה וביאור הענין הוא כי גופא דאבא ואימא נעשה על ידי הארה דיקנא קדישא דעתיקא והיא בחינת משחתא הנז' כאן כי היא מידת אריך אנפין האוחז כל שיעור קומת האצילות כנודע. וכמדתו של אריך ממש נצטיירו ונבנו עליו כל שאר הספירות להיותם מלבישים עליו ונמצא כי הוא המד' שעליו נעשים הכל. ולסיבה זו נקרא א"א משחתא ואז אתוון דילהון דאבא ואימא אתגלימו גו משחת' רוצה לומר בין שערות הזקן והראש דא"א ובאמצען כנודע. כי שערות ראשו מושכבין על אחורי אבא ואימא ומכסין אותם ושערות הזקן נמשכין ומתפשטין דרך פנים של או"א ונמצא כי או"א הם נתוני' בין שערות רישא ודיקנא דא"א וזמ"ש אתגלימו גו משחת' רוצה לומר בתוכה ובאמצעיתא ממש הם עומדים ושם באמצע אתגלים ציורא דאו"א. וכבר ביארנו שם כי אבא נמשך מתיקון השמיני דדיקנא דעתיקא הנקרא מזלא. ואימא מתיקון שלשה עשר שגם הוא נקרא מזלא אמנם עדין אין שם גילוי זכר ונקבה. אמנם ז"א ונוקביה שיש בהם גילוי גמור של זכר ונקבו' והם הנקראים אדם תתאה יצאו מכח זווג או"א שנזדווגו באמצע' (ד"ש דכ"ב ע"א) נה"י דא"א כנז' שם בביאור אדרת האזינו. איך עלו ונכללו נה"י דאריך לגו מאו"א ומכח הזווג ההוא באופן ההוא יצאו בחי' ז"א ונוקביה וע"ש היטב:

שם בדף קס"ח ע"ב וז"ל וכל מילין דאינון מעלמא דאתגלייא יתיר כתיב בה' דכתיב המוציא במספר צבאם הקורא למי הים כו' כתוב בחוץ בכתיבת ידי מורי ז"ל. צ"ע בפ' ברא' בדף ב' ע"א דהתם קאמר דהוי המוציא במספר מעלמא עלאה ההוא דלית דכוותיה: שם במאי דקאמר ואי אכתוב בשמא איהו בה' כגון האל הגדול כו' כתוב בחוץ. פירוש כי יש הפרש בין כשמזכיר הפעולה ולא נזכר שם פועלה ובין כשמזכיר שם פועלה. כי כשמזכיר את הפעולה לבד וכתוב בה' מורה על הפועל הנגלה שהוא עולם התחתון. אבל כשמזכיר שם ופועל כגון האל הגדול שהוא בחסד. וכן גבור בגבורה וכתוב בה' מורה על חסד או גבורה שמשפיע בעולם (דף ז' ע"א) התחתון שהוא מלכות וזמ"ש איהו בה' אבל כשלא נזכר על ידי מי נעשית פעולה זו וזהו באורח סתים הוא מרזא דעלמא תתאה עצמו לבד. א"נ אורח לצדיק יקרא אורח סתים וכשמשפיע בה ופועלת על ידו אינו נזכר ההוא כי הכ"ל בכ"ל. וזהו רזא דעלמא תתאה נכנס בה דרך נקודת ציון והוא המוציא לחם כד"א מאשר שמנה לחמו כנ"ל ובפ' בראשית בדף י"ח ע"א אמר וביה אתכסיין כולהו באורח סתים:

פירוש ספרא דצניעותא

פרק א

פירוש ספרא דצניעותא פרק א

שם ספרא דצניעותא גם זה הועתק מכתיבת ידי הרב הגדול זלה"ה בדקע"ו ע"ב וז"ל פרקא קדמאה תאנא ספרא דצניעותא ספרא דשקיל במתקלא דעד לא הוה מתקלא כו' ספרא דצניעותא משום דכתיב כבוד אלהים הסתר דבר וכתיב ואת צנועים חכמה ספרא דשקיל במתקלא מתקלא קרי דכר ונוקבא וכדאמרינן בפ' פקודי בדף רנ"ה ע"א וז"ל דאינון דאתנסיבו דשקלי במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא ואלין אקרון מאזנים וכ' ותאנא באדרת האזינו בדף ר"ץ ע"א וז"ל ת"ח בשעתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין בעא לאתתקנא אתקין כולא כעין דכר ונוקבא באתר דאתכלילו דכר ונוקבא לא אתקיימו אלא בקיומא אחרא דדכר ונוקבא והאי חכמה כללא דכולא כו'. ופירוש' דמלתא הכי הוא דעתיקא קדישא תלת רישין ביה רישא חד' חכמת' סתימאה דלא מתפתחא ומשו' דאיכ' אחריתי דהיא מתפתחא לל"ב שבילין האי אקריא סתימאה רישא תנינא לעילא מן דא עתיקא קדישא הוא כתר' עלאה רישא תליתאה רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא דלא אתדבק בחכמתא ולא בסוכלתנו והוא אין סוף אתקרי אבל כתר' עלא' דאיהו עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין אתתקן בחכמה סתימאה דביה כעין דכר ונוקב' דהאי חכמתא סתימאה ביה מתפרשא תלת זמנין לארבע ארבע. דאינון י"ב ואינון יהו"ה יהו"ה יהו"ה והוא עתיקא כליל לון הרי י"ג מכילן דרחמי והם כעין זכר ונקבה ששה זכרים ששה נקבות כדאיתא בס' הבהיר ואינון שרש ת"ת ומלכות והיינו דקאמר ר' נחוניא בן הקנה ע"ה ומתהפכין לת"ת ומלכות דמתמן אשתרשו שית סטרין דדוכרא ושית סטרין דנוקבא והיינו דקאמר אתקין כולא כעין דכר ונוקבא דאפילו חכמה סתימא' די ביה כעין דכר ונוקבא אתתקנו ומ"ש באתר דאתכלילו דכר ונוקבא דהיינו חסד עלאה דאתרשים במצחא. ואתפשט לתתא בדיקנא והוא כליל לאבא ואימא. לא אתקיימו בקיומא אחרא כד נפקי ומתנהרי מיניה אלא בדכר ונוקבא דהיינו אב חכמה אם בינה כדקאמר בתר הכי והאי חכמה דמתפשט' לל"ב שבילין כד נפקא ואתנהרא מעתיקא קדישא לא אתנהיר אלא בדכר ונוקב' דביה הות בינה בגויה סתימא וכד אתפשט אשתכח ואתגלי דהוה סתים. ואשתכח דדכר ונוקבא הוא והיינו יוד דאתפשט להאי גיסא ולהאי גיסא ונעשה דלי"ת זה חכמ' ובינ' בחד מתקל' אתקלו דכר ונוקבא כי שניהם שקולים ואינו כמו נוקבא דז"א שלא יצאה ממנו ביחד וגם אינה גדולה כמוהו כי ראשה מתחיל מאחריו דז"א והיינו דקאמר לקמן באדרא זוטא בדף ר"ץ ע"ב

וז"ל אבל האי אימא לא אפסיק רעותא דתרוייהו לעלמין. בחד (ע"ב) נפקין בחד שריין לא פסיק דא מן דא כו'. דכד נפקת חכמתא נפקת בינה כלולה בגוה והיינו בחד נפקין ובתר הכי תרוייהו שקילי כחדא והיינו כחד שרי' ובגיניהו כולא אתקיים בדכר ונוקבא דהיינו תפארת ומלכו' בדכר ונוקבא דאלמלא (ד"ש ע"ב) האי דאית להו שרש' וגזעא לעילא לא מתקיימי לתתא והיינו דקאמר ספרא דשקיל כמתקלא דהיינו דכר ונוקבא כדפרישית כי הוצרך המאציל העליון להתתקן בדכר ונוקבא כדי שישתלשל כדרך זה כל האצילות ויתבסמו הדינין ברחמים. דהיינו דכר רחמים נוקבא דין כנודע. ולפיכך כל המלכים שמלכו באדום אתר דכל דינין מתקיימים תמן נתבטלו עד שבא המלך האחרון עם אשתו דכר ונוקבא דין ורחמים ונתבסמו יחד. וכדבעינן למימר קמן בס"ד דעד לא הוה מתקלא:

דע דבזווג העליון דהיינו אבא ואימא קודם דאתתקן עתיקא קדישא הוה מהדר אנפוי אבא מאימא כי היכי דאהדר אנפין ז"א מן נוקביה וזמ"ש בפ' בראשית בדף ע"ב וז"ל אמר לה צדי צדי אנת וצדיק אנת אבל אנת צריך למהוי טמירא כו' ובגין כך אנפוי דיוד מהדר לאחורא כגוונא דא כו' ע"כ והיינו שהצד' היא נ' והיוד רוכב עליה ינעשית צדי ויוד זו הפוכה וחוזרת פניה מן הנ' דלא הוו משגיחין אפין באפין ויוד היינו אבא והנ' היינו אימא חמשים שערי בינה והיינו דקאמר הכא אנת צריך למהוי טמירא לית אנת צריך לאתגלייא כי אינה מעולם הנגלה כי אם מהעולם הנעלם עלמא דאתכסייא. ואדם הראשון היינו אדם קדמאה חכמה והיינו דקאמר דעד לא הוה מתקלא לא הוו משגיחין אפין באפין דכי היכי דז"א נוקביה נפקא מאחוריו ולא משגיחין אפין באפין אע"ג דנפקא מתדבקא בסטרוי כחדא הכי נמי לעילא מקמי דאתתקן עתיקא קדישא כעין דכר ונוקב' ולא הוה מתקלא. לא הוו אבא ואימא משגיחין אפין באפין כי אבא רחמים גמורים ואימא דינין גמורים ונמצא זה הופך פניו לכאן וזה הופך פניו לכאן ומכל מקום עיקר השגחת אפין באפין היינו עתיקא בז"א כדבעי' למימר קמן וכל השבעה בנים העליונים היוצאים ממנה והם המלכים שמלכו בארץ אדום שהיא הבינה אם הבנים אמללה יולדת השבע' כי כולם היו דינים גמורים ולא היה להם אחיזה ושרש בעתיקא קדישא ומתו והם הם הניצוצות שאין בהם ממש וניצוצות אלו נזרקו על ידי בוצינא דקדרינותא שהוח שרש הדינין שהיה גנוז במעי האם שהיא הבינה. דמינה דינין מתערין כדאיתא באדרא זוטא בדף רצ"ב ע"ב. וגם בפ' פקודי בדף רנ"ד ע"ב וז"ל ות"ח רישא שירותא דמהמנותא גו מחשבה בטש בוצינ' דקרדינותא וסליק גו מחשבה ניצוצין נציצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר כו'. והענין הוא שהוכרח ע"ק לעכב תיקונו עד שיצאו

ניצוצות אלו לפי שהיו דינין תקיפין ובהם מעורבין קליפות וניברר הפסולת מהם ומה שהיה יכול להתבסם נתבסם והקלי' נשארה למטה להבדיל בין הקדש ובין החול. והנה גם אח"כ בעא עתיקא למנדע אי אתבסמו דינין ונפק קין והבל כדבעינן למימר קמן בס"ד. וזמ"ש (ע"ג) וברית פסולת מגו מחשבה ואתבריר. וטעם מנין ניצוצות אלו ש"ך אפשר לומר שהם כנגד י"ש עולמות הנמשכין מחכמה ועשרה מבינה היינו ש"ך וכנגדם יצאו דינין כי גם את זה לעומת זה עשה האלהים ובפ' תזריע דף מ"ח ע"ב וז"ל תאנא מן בוצינא דקרדינותא נפקין תלת מאה ועשרין וחמש ניצוצי מתגלפין ומתאחדן כחדא מסטרא דגבורא דאקרון גבורות כו' והנה ניצוצות אלי הם הראשונות שנתבטלו וחזרו ונתקיימו כד אתתקן ע"ק וז"א והם מתחברין בז"א ואז נקרא איש מלחמה כדקאמר התם וחמשה ניצוצות היתרים הם ה' גבורות שהם שרש להם ומהם יצאו. וזהו סוד מנצפ"ך כנגד ה' גבורות אלו. ודע כי חמשה פעמים דין עולה ש"ך וה' פעמים אדנ"י שהיא דינא רפייא עולה שכ"ה והבן זה. והנה מלכים אלו עד לא הוה מתקלא ולא הוה מתתקן ע"ק כעין דכר ונוקבא לא היה להם אחיזה למעלה ומתו. וסיבת מיתתם היה כי לא היה להם שרש בעתיקא וגם החכמה שיצאה מעתיקא לא היה להם שרש ואחיזה בה כי כולה רחמים פשוטים והם דינים ולא הוו משגיחין אפין באפין לא אבא באימא שממנה יצאו הדינין ולא א"א בהם שהם ז"א כי השגחת אפין הוא להאיר בהם ולהשפיע בהם וכאשר לא היה שרשם נמצא בו לא השגיח בהם אפין באפין וזמ"ש וזיוניהון לא אשתכחו כי זיוניהם ועדייהם. והוא שרשיהם וגזעיהם העליונים לא נמצאו עדין בע"ק. ואפשר עוד לומר דמלכין היינו הז' מלכים וזיונין הם הנצוצו' אי נמי זיוניהון היינו העטרות ועדי שיש לכל אחד משבעה ספירות שם בן ע"ב לחסד ושם בן מ"ב לגבו' ושם בן כ"ב לת"ת וכאלה רבות ואלו לא אשתכחו כלל מרוב (ד"ש ע"ג) הדינים שהיו אז כנ"ל. וארעא אתבטלת היא מלכות שהיתה תוהו כי אם אין נחלים אין ים דהא ליה לה מדילה כלום ולפיכך אמר אתבטלת כי לא היה לה מציאות להכלל מהם וכמאן דלית' דמיא גם כי הנה פעולתה היא לקבל מהזכר רחמים והיא דין ולבסם זה בזה ולהוציא פריה וחיילותיה העליו' ותחתונים כי לשבת יצרה וכאשר גברו הדינין ישבה בטיל' לא יכלה לפעול פעולת' עד דריש' דכסופא דכל כסופין הוא רישא דלא אתידע ולא אתדבק והוא א"ס דכתבינן לעיל והוא חמדת כל החמודות אשר הכל נכספין להשיגו. ואף עתיקא שהכל נכספין להשיגו היה כוסף ומשוקק האי רישא דלאו רישא לבושין דיקר אתקין ואחסין. הנה לבושים אלו התקינן להתלבש בהם וההעלם הוא סיבת הגילוי כי לא ישיגוהו ולא יהנו מאורו כי אם על ידי לבושים אלו משל לאור השמש אשר לא יוכל איש להביט

בו מרוב בהיקותו אם לא יתרחק ממנו וישים מסך מבדיל בינו לבינו ואז יוכל ליהנות מאורו ואם יהיה האור גדול ומבהיק מאד יצטרך כמה וכמה מסכים לשיוכל ליהנות מאור ההוא. וזהו ענין לבושין דיקר אתקין וכמ"ש בזוהר שבכמה מקומות אתלבש דא בדא. ומלבושים אלו הם גלגלת' וטלא דבדולחא בתוך הגלגלת וקרומא דאוירא דאזדכך וסתים ושער רישיה כעמר נקי דתליין בשיקולא ורעוא דרעוין שהוא המצח ואשגחא פקיחא שהוא העין ותרין נוקבין דפרדשקא שהוא החוטם. הרי (ע"ד) שבע' דגלגלתא והם כנגד שבעה תיבות שבבראשית. וכדקתני בתר הכי. ואלו השבעה הם למטה ותליין בשבעה דא"א וזהו שאמר ואחסין כי מאלו תלוין שבעה דז"א ונוקביה והוריש להם שבעה תיקונין אלו. ועוד נבאר ענין זה לקמן ב"ה האי מתקלא תלי באתר דלא היה חכמה סתימאה שבעתיקא שנעשית כעין דכר ונוקבא כדכתבינן לעיל תלויה בעתיקא שהוא אין דלא הוה דהא עתיקא כליל לון וביה תליין לאו דהוא אינון אלא דביה תליין וכמה דאמר רשב"י באדרא זוטא דף רפ"ט ע"א שורה י"ג וז"ל בצניעות' דספרא אוליפנא דהא י' עלאה י' תתאה ה' עלאה ה' תתאה ו' עלאה ו' תתאה כל אינון עלאין בעתיקא תליין כו' והענין הוא כי שם ה' בהעלם גדול ובתליה כל דהו אתקלו ביה אינון דלא אשתכחו זיווגי המלכים הראשונים דאמרן לעי' דלא אשתכחו אתקלו בהאי מתקלא דחכמתא סתימאה כד אתתקן בדכר ונוקבא דין ורחמים ונתקיימו ונעשה להם שרש למעלה וכמ"ש באדרא זוטא בדף רצ"ב ע"ב וז"ל לבתר נפיק אומנא באומנותיה ואתתקן בדכר ונוקבא כו' וביה אתגניז האי אוירא ואכליל לניצוצא דנפיק מבוצינא דקרדינותא דגניז במיעוי דאימ' כו' כך כולא אזדמן בתלת רישין כמה דאמינא. אפשר לפרש כי זה שמתו העולמות הראשונים משום דאתעבידו בלא תיקונא כדקתני התם לעיל נפיק אומנא הוא כתר עליון עתיקא קדישא אמון מופלא לאומנותיה דהיינו מוחא סתימאה שהיתה אצלו אמון ואתתקן בדכר ונוקבא והשתא אתקיימו כל אותם הניצוצות שמתו כי נשרשו למעלה ולא נהירא והענין דהאי לבתר אחרי שנתתקן ע"ק כעין דכר ונקבא קאמר דנפיק אומנא לאומנותיה דהיינו בוצינא דקרדינותא להוציא דיניו והיינו דקאמר נפיק ואתתקן בדכר ונוק' דהיינו או"א ואלו הן הזיקין שנדעכו ומתו שיצאו מבוצינ' דקרדינו' קודם התיקון והשתא אתקיים כולא כיון שנתתקן. והשתא אתי לפרושי היכי אתעביד גלגלתא שניה דז"א ואמר דנפק מבוצינא דקרדינותא שהיא שרש הדינין כדפרישית ניצוצא תקיפא כפטיש חזק ובטש והוציא ניצוצות לעולמות הראשוני' ונתערבו באוירא דכיא ונתבסמו הניצוצות אלו עם אלו. וזה הביסום היה כשנתחברו או"א להוציא ז"א ואב זה הוא רוח דגניז בעתיק יומין והיה גנוז בו זה אוירא דכיא וכלל זה הניצוץ היוצא מבוצינא דקרדינו'

הגנוז במעי האם ונכנס בתוך אוירא דכיא. וכאשר נתחברו או"א ונכללו הניצוץ ואוירא דכיא זה בזה יצאה גלגלתא תקיפא דז"א. ואמנם הענין רוחא דגניז ואוירא דכיא וניצוצא הוא כי חכמה שבכתר נעלמה מעיני כל חי ואינה מתפשטת כלל האמנם דרך קרומא ואוירא דאזדכך ונעשה זך יוצא אור וממנו נאצלה חכמה זו ושם בין גולגתא לקרום גנוז אותו הרוח ובתוך אותו הרוח אוירא דכיא. ולפיכך נקרא קרומא דאוירא שהאצילות חכמה זו משרשה הגנוז בעתיק יומין הוא על ידי המזל והוא נקרא חסד עלאה וכמ"ש שם כד אתנהיר נהיר ממזל' יקיר' ולפיכך נהיר לבד כי דרך זה הקרומא דאזדכך יוצא אור על ידי המזל כדקאמר התם באדרא זוטא בדף רפ"ט ע"ב וז"ל דכד אתתקן חיירא דא (ד"ש ע"ד) בנהירו דא (דף ח ע"א) בטש מאן דבטש בהאי מוחא ואתנהיר ותליא ממזלא יקירא מוחא אחרא דאתפשט לתרין ותלתין שבילין כד אתנהיר נהיר ממזלא יקירא והענין הוא כשנתקן חיורא דא דעתיקא בנהירו דא דחסד עלאה בטש מאן דבטש במוחא דא דלא ידיע ואתנהיר ומאור זה תלוי ממזלא קדישא. ולפנינו נאריך בזה בכל הצורך. עוד בפירוש האדרא זוטא נאריך בביאור זה בחזקת היד בעז"ה. עוד אמר שם באדרא זוטא דף קפ"ט ע"ב. וז"ל נפקא מההוא מוחא סתימאה מנהירו דביה כו' הנה שמהאור שבתוכו יצא המוח השני הזה ונקרא אבא והיינו דקתני בפרקא תניינא וז"ל י' עלאה דאתעטר בקוטרא דעתיקא היא קרומא עלאה דאזדכך וסתים פירוש יוד עלאה היינו אבא ואיכא יוד תתאה דז"א כדאיתא באדרא זוטא בדף רפ"ט ע"א וז"ל בצניעות' דספרא אוליפנא דהא יוד עלאה יוד תתאה וקאמר יוד עלאה דאתעטר ונשפע בקוטרא דעתיקא דהיינו הקטור היוצא מהעתיקא דרך הקרום שנזדכך ומרוב הזיכוך יוצא קוטרא דרך שם לעטר היוד עלאה ומשם תלייתה כדפרישית ואמרינן באדרא זוטא דף רפ"ט פ"ב וז"ל בהאי מזלא פשיט פשיטותא דקוטרא עלאה ההוא רישא דכל רישין דלא אתידע ולא אשתמודע ולא ידעין עלאין ותתאין בגין כך כולא בהאי מזלא תליא ע"ב ויוד עלאה תליא ממזלא קדישא וכדאיתא התם באדרא זוטא דף ר"ץ ע"ב וז"ל ת"ח שירותא דא דאתקרי אב אתכליל ביוד דתליא ממזלא קדישא עכ"ל והנה אבא הוא רחמים והוא מזריע לובן שבו וזה נקרא אוירא דכיא ולהכי קרי באדרא רבא ליסוד אמא דכיא מפני טיפת חסד עלאה היוצא דרך שם וחסד עלאה היוצא דרך נתיב לא ידעו עיט נקרא אוירא דכיא ואפשר שלפי כך נקרא קרומא דאוירא מפני שעל ידי חסד עלאה הנקרא אויר מזדכך קרום זה ונהיר להאי מוחא אחרא וכדאמרן לעיל דבטש מאן דבטש במוחא סתימא ואתנהיר כנ"ל ואימא היא דינין ולפיכך גניז בא בוצינא דקרדינותא שרש הדינין ומזרעת אודם שבה והיא ניצוצא תקיפא וכאשר מתחברים או"א יחד נכלל חסד עלאה שבאבא

שרש הרחמים עם ניצוצא שרש הדינין ונכללים זה בזה ויוצאה הגלגלת' של ז"א וסיבת היות זרע טיפת האב נקראת אויר ולא נקראת אור כנודע. כי ביסוד כבר יצאה יוד של ז"א וכן בחסד שבז"א ומה שנשאר הוא אור אבל כאן עדין נשארה יוד דרישא דז"א. ולפיכך נקראת אויר ודי בזה. והנה בוצינא דקרדינותא אפיק ניצוצא ובטש ואפיק זיקין לעלמין קדמאין לבסמם ולהחזיקם ולתת להם חיות מהשרש עליון אחרי שכבר נתקנו עתיקא קדישא ואו"א. ונשרשו בהם הדינין והנה התיקו' הם הם שגרמו יחס ודבקות לעתיקא עם הדינין כי עתיקא רחוק מהם מהדינין בתכלית הריחוק. וכאשר נתקן כל תיקון ותיקון ירד מאת פניו מדרגה אחר מדרגה עד שנתקרבו אל הדינין באופן שהיה אפשר להם להתבסם הנה אם כן המתקלא הוצרך לשיהיה שרשם למעלה באופן שיוכלו הם להתקיים ולהתבסם ולבושין דיקר הוצרכו לשיהיה להם דביקות עמו ויחיו ולא ימותו והנה בשיעור המדרגות שירדו התיקונין מאת פניו. שהם שבעה כן מתו שבעה מלכים טרם בא התיקונין (ע"ב) וזה יורה על מה שכתבנו מתקלא קאים בגופיה לא אתאחד ולא אתחזי היינו מוחא סתימאה דשקול כמתקלא בדכר ונוקבא וקאים בגופיה דע"ק בגו גלגלת' לא אתאחד דליכא מאן דהוה אחיד ביה דאע"ג דאמרינן באדרא זוטא דאב ואם בהאי מוחא אחידן וביה תליין היינו על ידי מזלא יקירא דמיניה אתנהרו כדאמרן לעיל ולא אתחזי דהא קרומא קשיש' חפייא על מוחא ולא אתפתח ביה סליקו וביה סלקין דלא הוו והוו ויהויין. ירצה כי כל הדברים סליקו בהאי מתקלא ונעשה להם שרש שם וביה סלקין כל עת לקבל השפע וחיות ממקורם וכדכתיב ואתה מחיה את כולם דלא הוו שעדין לא באו אל מציאות שרשם שם לעת מצא. וזם אותם שכבר היו ולא יהיו עוד לא נפסק שרשם משם וגם אותם שהיו ויהיו יש להם לשעבר ולעתיד כי שם שרש כל הנבראים:

או יאמר דלא הוו שלא תאמר שאותם העולמו' שנתבטלו ולא הוו נתהוו לפי שעה זולתו מבלי היות להם תליה בו ח"ו כי אין להם מציאות אפילו ברגע זולתו והיינו דקאמר בפ' פקודי בדף רנ"ד ע"ב וז"ל ות"ח רישא שירותא דמהמנותא. גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשבה ניצוצין כו' הרי דאותם ניצוצות לא יצאו אפילו לפי שעה אלא משום דסליק גו מחשבה אלא שלא היתה אותה תלייה מספקת לקיימה אלא (ד"ש דכ"ג ע"א) לפי שעה. ודהוו גם אותם שהוו מעיקרא קודם המתקלא דהיינו או"א הוצרכו להיות נשרשים בו עתה באופן שיצא הכל כמתקלא דכר ונוקבא ודע כי שרש הדינין בע"ק אלא ששם הם בדקו' והעלם גדו' ויתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון ועוד נבאר זה לפנינו בע"ה ואל תדמה בלבבך שאחרי שמוחא סתימאה נתקן כעין דכר ונוקבא

וגם עתיקא קדישא נמי דכוותיה דהא מוחא סתימאה מתפרש ביה ג' זמנין לארבע ארבע ואילן אינון יהו"ה יהו"ה יהו"ה כדאיתא בתפילת ר' נחוניא בן הקנה שהם כעין זכר ונקבה ודא הוא חוורא דאנהיר לי"ג עיבר דאמרינן באדרא רבא דהא עתיקא כליל לון ודא הוא חד לעילא בגלגלת' שמא תאמר אף בההוא רישא דלא אתידע כן ח"ו שבו לא יצדק לא זכר ולא נקבה ולא שם ולא אות ולא כינוי. ואף בעתיקא כעין זכר ונקבה קאמרינן ואף אותיות יה"ו ביה תליין לחוד ובז"א אינון כדקאמר באדרא זוטא ואפשר דהיינו דקאמר מתקלא קאים בגופיה שהוא עומד בעצמו לא אתאחד לעילא שאין שם מתקלא ח"ו ודי בזה סתרא גו סתרא היינו רישא דלא אתידע דהוי סתרא גו סתרא ע"ק. אי נמי סתרא מוחא סתימאה גו סתרא גלגלתא. אם כן על ידי הסתר תוך הסתר שנעשו לעתיקא על ידי כך אתתקן ואזדמן לז"א להחיותו כי לא היה אפשר להיות לו יחס ודביקות עם התחתונים כי אם על ידי הסתרות אלו כי ההעלם הוא הגלוי וכדכתבינן לעיל. אי נמי אזדמן לתקוני ז"א כי מתקוניו יצאו. ובאדרא רבא בדף קכ"ח ע"א וז"ל תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין אתתקן ואזדמן כלו' אשתכח ולא אשתכח לא אשתכח ממש אבל אתתקן ולית דידע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין. אבל בתיקונוי ידיע כי הוא אינו נמצא מרוב העלמו ועל (ע"ג) ידי תיקוניו אזדמן להשפיע לתחתונים והנה התיקונים הם הנז' בחד גלגלתא כו':

אמר שמואל לבלי יהיה החיבור הזה חסר מכל המטעמים אכתוב כאן מה שמצאתי בנוסחא אחרינא גם להרב הגדול זלה"ה בביאור התיקונים האלו ואח"כ אחזור אל מקומי הראשון. בחד גלגלתא כו' וז"ל. סתרא גו סתרא אתתקן ואזדמן סתרא גו סתרא כתר הנקרא סתרא גו סתרא אתתקן ואזדמן ירצה לתקן להמציא בתוכו בפנים כלל כל המציאיות בדקו' רב ונזדמן ע"י כך להתפשט לחוץ בתיקוניו בחד גלגלא מלייא טלא דבדולח' ירצה טלא דבדולחא חכמה קדומה וגלגלא בינה שבכתר קרומא דאוירא אזדכך וסתים ירצה בחינה אחרונה שבבינה והיא בינה שבבינה שבכתר. אזדכך להוציא קצת אור מתוך זכותו לחוץ לתקונים החיצונים שהם בשיער. וסתים להעלים האור הרב כדי שיתגלה קצת ממנו כי ההעלם הוא הגילוי והגילוי הוא ההעלם אינון עמר נקי ירצה כי תקוניו הפנימיים הם השיער שבראש שהם כעמר נקי כמש"ה ושער רישיה כעמר נקי והם בפנים בתכלית הדקות וההסתר וזמ"ש סתרא גו סתרא אתתקן רמז על תקונין הפנימתם הנסתרים ונגלו לחוץ על ידי השיער ואפשר עוד כי תקוניו הוא הסתר תוך הסתר הראשון היות טלא דבדולחא בתוך הגלגלת שהוא מסתירו וההסתר השני קרומא דאוירא ואח"ך יצאו לחוץ ונגלו על ידי השיער וזהו סתרא גו סתרא. ואפשר עוד לומר

שמ"ש אינון עמר נקי חוזר על תקוניו הפנימיים שהם עמר נקי ממש. ותיקוניו הנגלים לחוץ על ידי השיער הם כעמר נקי כמו אותו העמר נקי שבפני' וזמ"ש ושער רישיה כעמר נקי תליין בשיקולא ירצה כי שלשה עשר תיקוני דיקנ' אינן דומים זה לזה כמבואר באדרא אבל תיקונין אלו שבראש הם שוים ושקולים זה בזה באופן עד כאן מצאתי ולא יותר בס"א (א"ש עוד בפ' הזה בשו' כ"א וז"ל. רישא אחורי כתפין אעבר וזעים נטיר וגניז חד לאלף יומין כו' זה תבין ממה שיתבאר לקמן בפ' נשא דף קל"ב ע"א עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק לאלף אלפים ורבא רבבן מארי תריסין ומיניה מתאחדין בקסטא בעזקא. רבה ותקונא קדמאה הוא דיקנא דעתיקא שהיא אלף אלפין מארי תריסין כו' ושם ביארנו מה ענין חשבון האלף ההם ואיך הם נמשכין עד רישי כתפין ובזה תבין מ"ש כאן אחורי כתפין כו' וגניז חד לאלף יומין כו' (א"ש עוד בס"א בפ' הזה בסופו בדקע"ז ע"א שורה א' וז"ל אתא מפתחא דכליל בשית ומכסייא פתחהא ואחיד לתת (ועי' בדף ל"ו ע"א) להאי ולהאי ווי למאן דגלי פתחהא (ד"ש ע"ב) תעיין במה שנתבא' אצלו בברכ' המפיל חבלי שינה על עיני כו' כי שם ביארנו הקדמה חשובה בענין ז"א איך הגדיל ואיך נעשה מכח נה"י דאימא המתלבשין בתוך הז"א כו' ומשם תבין כל מה שנבאר כאן וזה ענינו אמר אתא מפתחא דכליל בשית כו' פירוש כי הנה ז"א שרשו אינו רק שש קצוות והוא הנקרא מפתחא דכליל בשית והנה הנה"י דאימא מתלבשין גו גלגלתיה. ונודע כי היסוד שלה היא בית הרחם שלה. והיא פתח שלה ובהיותו גו (ע"ד) גלגלתא דז"א מכסייא פתחאה דאימא ופתח היסוד שלה סתום וסגור. אמר עוד ואחיד להאי ולהאי פירוש כי כמו שנה"י דאימא מתלבשין תוך רישיה דז"א כך הנה"י דז"א נמשכין ונכנסין בנקודת ציון של היסוד דמלכות נוקבא דיליה ומתחברין בסוד הזווג חמשה חסדים שלו וחמשה גבורו' שלה ואז גם פתח רחמה של נוקבא דז"א שהיא לתתא היא גם כן סתומה ומכוסית ונמצא כי ראשית האי מפתחא אחיד וסגור לאימא וסיומו סגיר ואחיד לתתא לנוקביה וזמ"ש ואחיד להאי ולהאי ונמצאו סתימין תרתי עריין דאימא ודברתא ואז אין הדינין גמורין וכאשר ח"ו ישראל חוטאין גורמין לסלקא אימא מעל בנין ואז אימא מסלקת נה"י דילה מגולגלתא דז"א ונמצא יסוד שלה מגולה גם אז נמשך שגם הז"א אסתליק לעילא ואינו עם נוקביה. ואז גם יסוד דנוקביה מגולה והרי זה ענין גלוי עריות ואז גורמין שהדינין של אימא וברתא יוצאין משם ונמשכין למטה וזמש"ה ווי למאן דגלי פתחהא. וזה גם כן הוא סוד מ"ש בזוהר בכמה מקומות ובפ' אחרי מות ווי למאן דגלי ערין גם זהו סוד הסתלקות אימא מעל בנין גם זהו סוד הסתלקות אות ו' מן ה' תתאה אבל צריך שתדע כי כאשר פתיחת רחמיהם הוא בסוד פטר רחם בשעת

הלידה אז אדרבא הוא בחינת רחמים ולא בחינת דין וזכור החילוק הזה. ועיין באדרת נשא דף קל"ה ע"ב בענין אוירא דכייא ואשא דכייא עד כאן נמצא בס"א. נחזור למקומינו הראשון בתיקונין בחד גלגלתא א' מלייה טלא דבדולחא ב' הנה זהו התיקון הראשון והשני גלגלתא וטלא דבדולחא וענין טלא דבדולחא נתבאר באדרא רבא בדף קכ"ח ע"ב וז"ל וחיזו דההוא טלא חוזר כהיא גוונא דאבנא דבדולחא דאתחזיא כל גוונין בגווה הה"ד ועינו כעין הבדולח והענין הוא כי כל הגוונים נשרשו למעלה בדקות גדול והכל חוור כי הרחמים גוברים וכופין הדין ואינו ניכר והיינו דקא' באדרא יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון וכאשר יורד משם לז"א על זה מתגלה אדמימותו. וכמ"ש שם והא טלא אתכליל בתרי גווני מסטרא דרישא חיורא חיוור בגויה דכליל כולהו חיווריו וכלהו חיווריו אבל כד אתשיבן ברישא דז"א אתחזי ביה סומק' כהאי בדולחא דאיהו חיוור ואחזי גוונא סומק' כגוונא חיוורא כו' כי טל אורות טלך אורות תרי עכ"ל:

הנה אמר דמסטרא דרישא חיוורא חיוור בגויה דכליל כולהו חיווריו. וגם הדינין כולהו חיווריו וזהו שחזר ואמר וכולהו חיווריו וכאשר ירד הטל מאת פניו לז"א דרך או"א ונתישב הטל בראשו אתחזי ביה סומקא כבדולח זה שהוא לבן ונראה בו גוון אדום כן טל זה במקומו לבן. וכאשר מגיע למקום הראיה שהיא בז"א ששם גילויו נראה בו גוון אודם וכלא כליל בההוא טלא ולא נתגלה אדמימותו עד שנתישב בז"א קרומא דאוירא אזדכך וסתים ג' זהו התיקון השלישי וכבר פרישנא ליה לעיל. ותנינן באדרא רבא דף קכ"ח ע"ב וז"ל בחלל' דגלגלתא קרום' דאויר' דחכמתא עלאה סתימאה דלא פסק והאי לא שכיח ולא אתפתח כו' דביה תליא תמים דעות שלים מכל סטרוי וסתים ושכיך ושקיט כחמר (דף ט' ע"א) טב על דורדייה עכ"ל הכונה היא כי מוח ז"א מתחלק לשלש חלקים והם חכמה בינה ודעת וחכמה מתפשטת לל"ב שבילין ובינה לחמשים שערים. ודעת מיניה נפקי אלף אלפין אדרין כו' ואח"כ כל השלש' מתפשטי' בגופא כדאיתא באדרא רבא. ועוד נבאר ענין דעת זה לפנינו בע"ה. האמנם במוח א"א כולם כאחד ולפיכך נחלק מוח זה לג"פ ד' כנגד ג' אלו ומ"מ כולם הם בחלל אחד ואחר שלשה אלו שהם כנגד חב"ד שבכתר הוא חסד שבכתר והוא הנקרא חסד עלא' וקרום זה מפסיק בין ג' אלו לחסד שבכתר הוא הנקר' אוירא דכיא כדכתיב' כי לא יוכלו התחתו' לקבל מג' עליונים אלו אבל אזדכך לבא האור דרך שם לחסד עלא' ומחסד עלאה לאמא וזהו ענין התיקון שנתקן ע"ק לסתום ג' עליונות אלו על ידי קרום זה דאזדכך וסתים ושיבא השפע על ידי חסד (ד"ש ע"ג) עלאה ונתגלה חסד זה במצח ונתפשט בתיקון השער דדיקנא השמיני והשלשה עשר כדלקמן והיינו דאמרינן באדרא זוטא בדף רפ"ט ע"ב וז"ל האי ע"ק סתימא

דכל סתימין לא אדכר ולא אשתכח. ובגין דאיהו רישא עלאה לכל עלאין לא אדכר בר רישא חדא בלא גופא לקיימא כולא כו' ואי תימא מאן עתיקא קדישא כו' על דא אתמר אמרתי אשמרה דרכי מחטא בלשוני כו' עכ"ל ביאור הדברים דע"ק סתימא דכל סתימין דהיינו ההוא כתר' עלאה דלעיל כדלקמן לא אדכר באורייתא כלל. כדאמר באדרא רבא דלא מתפרש באורייתא בר מן אתר חד כו'. ולא אשתכח דאפילו או"א לא מתנהרי מיניה אלא על ידי מוחא ומזלא כדלעיל ובגין דאיהו רישא עלאה על כל שאר רישין עלאין דהיינו כתרא עלאה לעילא לעילא לא אדכר בר רישא חדא בלא גופא לקיימא כולא כי אי אפשר להנהיג עולם זה על ידו כי הוא רחוק ממנו תכלית הריחוק ואין לנאצלים ולא לנבראים יחס ודביקות עמו שיתהנו על ידיו אחר שהוא רישא עלאה על כל עלאין ולפיכך לא נזכר כי אם הראש בלבד להחיותם כי זולתו אין להם חיות ואתתקן לקיימא כולא להיותם נשרשים בו אבל הנהגת העולם ובריאתו על ידי או"א וז"א בהתלבשו בהם כי כאשר נשתלשלו המדרגות מדרגה אחר מדרג' נתעבו יותר ונתרחק האור העליון. באופן שנברא ונוצר ונעשה העולם מה שלא היה אפשר להעשות כן על ידי העתיקא. ודע דגופא דעתיקא נעשה נשמה לאו"א וז"א והיינו דקאמר לא אדכר ולא קאמר צא היה והראש העליון לא היה אפשר להתלבש בהם כי גבה מהם מאד. וזמ"ש והאי טמיר וסתים וגניז מכולא. והשתא ניחא האי דאמרי באדרא דהאי מזלא תלי בשיקולא עד טיבורא. והא ליכא גופא אלא ודאי כדאמרן. ואפשר דהיינו דקאמר לעיל מתקלא קאים בגופיה דמתקלא היינו דכר ונוק' דאתקלו קאים בגופיה דהאי עתיקא. דהא או"א דאינון דכר ונוקבא בגופא דעתיקא קיימי והוא נשמה להם ולא אתאחד ולא אתחזי דהא נתלבש בהאי מתקלא וכדאמרן. תיקונוי דעתיקא אתתקן היינו בההוא מוחא סתימאה דכוצ' דאתפשט בההוא מוחא בחכמה ובתבונה ובדעת דכולהו כלילן ביה ואתקין על ידי מוחא וקרומ' דאויר' דאזדכך כדקאמרן. ונפיק חסד עלאה בתר הני תצת וקרי ליה אתפשט אע"ג דשכיך וסתים משום דמתפרש לתלת זמני בארבע ארבע כדלעיל. אי נמי דאתפשט (ע"ב) בדיקנא וכדאמר' התם בדיקנא דא תלת רישין דקאמינא מתפשטן ואתקין על ידי תיקוני דיקנא ונפיק חסד עלאה היינו מזלא דכולהו רישין מתחברן בהאי מזלא ומשתכחין וראשון עיקר וחסד עלאה אתפשט במצחא ובמזלא ובאבא ואימא אתקין ואתכליל כלא במוחא סתימאה כי גם אבא ואימא נכללין במוחא ולפי שנרא' זה זר דהא מוחא סתימא' סתים ושכיך להכי יתיב טעמא דכד אתתקן חוורא דא דמוחא בנהירו דא דחסד עלאה בטש מאן דבטש בהאי מוחא ואתנהיר מוחא אחרא והאי לחודי' תלי ממזלא יקיר' דמיניה אתנהיר מוחא אחרא דאתפשט לל"ב שבילין כד אתנהיר נהיר

ממזלא ונמצאו כולם כלולים במוחא כי כאשר נתקן המוח בגלגלתא וקרומ' דאויר' נפיק חסד עלאה כדאמרן. וכד נפיק חסד עלאה בטש מאן דבטש במוחא ואתנהיר מוחא אחרא על ידי חסד עלאה דהיינו מזלא הרי הכל אחד שתיקון המוח כדי שיצא חסד עלאה ומחסד עלאה נהיר מוחא אחרא כד בטש מאן דבטש במוחא ונראה שלשון זה נמשך עד למטה. לומר תדע איך הכליל כולא במוחא סתימאה דא שהרי כשנתקן חוורא דא דעתיקא בנהירו דא דחסד עלאה בטש מאן דבטש בהאי מוחא ואתנהיר ההוא חסד עלאה דבמוחא ותלייא נהורא דא ממזלא יקירא לענין דמוחא אחרא דאתפשט לל"ב שבילין כד אתנהיר נהיר ממזלא יקירא מההוא נהורא דתלי ביה דנחית ליה מההוא מוחא סתימאה על ידי חסד עלאה ונמצא דכולא כליל במוחא סתימא' אחר שממנו יוצא האור אלא שנמשך לחסד עלאה ומחסד עי' למזלא וממזלא למוחא אחרא ומקורו הוא מוחא סתימאה. והראשון יותר נכון אתנהירו תלת רישין עלאין דהיינו או"א וחד דכליל לון דהיינו דעת והנכון דהיינו מזלא וכדאמר בתר הכי ובמזלא תליין שממנו אתנהרו ונכללו בו ומכאן תחילת עלוי יקירו דדיקנא שהוא מזלא סתימאה שנמשך מהעתיק' בשערי דתליין עד טיבורא ומתגלה באו"א ואינון או"א מתתקנן כמו שהוא ע"ק שהוא תלת רישין הכי כולא (ד"ש ע"ד) בג' רישין וכד אתנהרן תליין כולהו דא בדא אבא בכתרא עי' אימא במוחא מזלא בההוא דלא אתידע וזמ"ש בג' רישין תרין מתרין סטרין כנגד או"א וחד דכליל לון כנגד מזלא ומשום דמאן דאתכליל מתרויהו בכל דוכתא הוי למטה מהם וכלול משניהם שהוא מקבל מהם והכא לאו הכי משו"ה קאמר כמא דע"ק דהתם למעלה מהם ומשפיע להם והיינו דקאמר מאן עתיקא קדישא דהוה משמע לן דמזלא קדישא עתיקא אקרי והוו תלת רישין כתרא עלאה ומוחא סתימאה ומזלא דמקבל מתרויהו וכליל לון והוי כשאר מכריע דעלמא אבל השתא דמנית למזלא בכלל הני תלת רישין. אם כן מאן עתיקא קדישא דקאמרת דאית ביה תלת רישין. ומשום הכי משני דלעילא אית דלא אתידע כו' והוא כליל כולא ותרין רישין ביה אתכלילו וכדין כולא אחרא הכי מתתקן שהכולל את שניהם הוא גבוה מהם והם מקבלים ממנו ולא הוא משניהן כשאר מכריעין וההוא דהיינו רישא דלא אתידע לאו במנינא שימנה ספיר' בפני עצמה ולאו בכללא אעפ"י שלא ימנה ביחוד. אפשר שימנה בכללא כי נכניסהו בכלל כתר עלאה להימנות בכלל הנאצלי' ולפיכך אמר ולאו בכללא ולאו בחושבן היינו מחשבה אלא ברעותא דלבא דהיינו רצון (עי' לק' דקי"ב ע"א פ' פקודי לד' רס"ב ע"ב (ע"ג) מהזוה"ק) והוא יותר דק מהמחשבה ודע דבהאי כתרא ליכא תיקונין וכולהו במוחא סתימאה נינהו וזה עיקר הפירוש למ"ש לעיל והאי טמיר וגניז וסתים מכולא שאין בו שום תיקון כי

תיקונוי דאתתקן כולם. הוא בההוא מוחא סתימאה דכולא דאתפשט ההוא כתרא עלאה לעילא ואתקין ההוא מוחא סתימאה ונפיק חסד עלאה שהוא התפשטות ההוא רישא כדכתבינן לעיל וחסד עלאה אתפשט במצחא ובדיקנא. ואתקין לאבא ואימא ואתכליל כולא במוחא סתימאה דא. והיכי אתכליל כולא במוחא סתימאה דא משום דכד אתתקן חוורא דא בנהירו דא:

דע כי מוח זה היה כלול מדין ורחמים ולא נתקן להיות כולו חיוור אלא על ידי חסד עלאה וזמ"ש דכד אתתקן חוורא דא בנהירו דא. וזמ"ש למעלה דאתפשט ואתקין ונפיק חסד עלאה ויצא חסד זה מן המוח לחוץ דרך קוטרא דקרומא דאוירא דאזדכך וסתים ומשם נגלה במצחא ובדיקנא כמו שכתבנו והנה כאשר נתקן המוח והיה לבן על ידי חסד עלאה בטש מאן דבטש בהאי מוחא והנה ענין בטישה זו יובן במאמר הראשון שהבאתי מאדרא רבא דף קכ"ח ע"ב וז"ל והאי מוחא דאיהו האי חכמתא סתימא' שקיט ואשתכיך בתריה כחמר טב על דורדייה כו' והכונה היא כי השמרים והדינין בחכמה אלא שהם שקטים וכפופים במקומם וכאשר ינענעו היין אז יעלו השמרים למעלה ויראו הדינין. והנה החבית השקטה על שמריה אם יוציאו היין דרך פיה ישארו השמרים כולם למטה ואם ינקבוה דרך שוליה יצאו שמרים לבד וצריך לנענע חבית זו כדי שיתערב יין ושמרים ויצאו שניהם יחד רחמים ודין. וזהו ענין בטישה זו להנציא דין ורחמים ודמיון היין הוא דמיון הזקן אשר לא יגבר כעסו עליו אם לא יעזרוהו על כך. ונמצא שיש לו כעס אלא שאינו מתגבר עליו ויש עוד דמיון שני אל היין כי כשם שהיין יגיע לו תועלת מן השמרים כי הם סיבת קיומו כי בלתם יפסד מהרה כן יש יתרון לחכמה מן הסכלות כדאיתא בפ' תזריע והנה סיבת היות קרום זה סתום הוא לשתי סיבות אם להעלימה כי נעלמה מעיני כל חי ואם לסיבת השמרים. והנה לסיבת השמרים היה די כשיסתום למטה כי למעלה מכוסה בגלגלת. והנה התחיל לשאול על היותה בלי מופסקת למטה. וז"ש דלא פסק ואח"כ הודיענו שגם מן הצד לא שכיח ולא אתפתח והנה נתן טעם על היותה בלתי פתוחה מן הצד לומר שגם למעלה היא חופה על המוח להורות על רוב העלמה. ואח"כ נתן טעם מפני מה אינה פתוחה למטה אחר שממנה נאצלים או"א כי מפני השמרים נעשה כן וכדכתיבנא. ולשנים אלו הביא מהזקן דעתו סתים הוא כנגד ההעלם ומוחיה סתים כנגד השמרים והאי קרומא אתפסק מז"א לגמרי ובג"כ מוחיה אתפשט לבינה ונחית לל"ב שבילין שהם נמשכין למטה הה"ד ונהר יוצא מעדן בינה להשקות את הגן הרי שהוא נמשך גם למטה להשקות מ"ט משום דקרומא אתפסק למעלה דלא מחפיא על מוחא וכיון דלא מחפייא הרי היא מתפשטת ונמשכת חכמה בבינה והיינו יוצא מעדן

מעדן תתאה (ד"ש דף כ"ד ע"א) ומשם להשקות את הגן לתתא. ועכ"פ אף אם תכחיש שאינו נפסק וחפייא לעילא על מוחא ומאי יוצא מעדן מנהירו דביה. מכל מקום (ע"ד) לתתא פסיק דהא קאמר להשקות אלמא שהמוח יורד למטה להשקות א"נ הכי קאמר הה"ד ונהר יוצא מעדן ומדקאמר יוצא ולא קאמר יצא משמע שתמיד יוצא ואינו פוסק ומ"ט יוצא תמיד מפני שאין שם קרום כלל המעכב ותמיד יוצא ואף אם תאמר דיוצא לאו דוקא אי נמי דיוצא תמיד מנהירו דביה עכ"פ פסיק לתתא מדכתיב להשקות וכדאמרן והיינו דתנינן ברישומי אתוון תי"ו כי האותיות הנרשמות אחת מהן תי"ו והיא פי' רושם וכדאמרינן והתוית תי"ו. והיא סוף האותיות ובעלמא דאתי יהיו כסדרן. וכאשר התחילו לרדת למט' התחילה תי"ו לרדת בס' תשר"ק. ועשתה רושם בקרוב ונפסק ולפיכך נקראת תי"ו לשון רושם לפי שעשתה רושם בקרוב ביציאתה. זה הנר' לע"ד בזה עד יערה עלי רוח ממרום בע"ה. ולפי מאן דגריס כלומר רשים רשומא לעתיק יומין אע"ג שאין הל' סובלו דמשמע דאז"א איירי דקאי ביה ולא אאריך אפין מכל מקום אפשר ליישבו דהכי קאמר דהיינו דתנינן ברשומי אתוון תי"ו דמשום הכי רשומא תי"ו דסוף אריך אפין דלית דכוותיה דבסוף אריך אפין לא אתפסק קרומא וסתים משא"כ בתי"ו דסו' דז"א דאתפסק ומשום הכי רשים בתי"ו דהיינו רושם לומר דלית דכוותיה כנ"ל והא דקרי ליה תמים דעות משום דממוחא דאבא נפיק מוחא דז"א וז"א אתקרי אל דעות כדאיתא באדרא זוטא הנה שממוחא דאבא יוצא ממנו דעת והאי מוחא הוי תמים דעות שאין מתפשטין ממנו הדעות אלא הוא סתום והדעות בתוכו שלם מכל סטרין דלא אתפסק ההוא קרומא לא למעלה ולא למטה כדכתיבנא:

אחר שכתבתי כל זה האיר ה' עיני במאמר שהבאתי למעל' בדף רפ"ט ע"ב וז"ל. תיקונוי אתתקנן בההוא מוחא סתימאה דכלא. וראיתי דמעיקרא קאמר מוחא סתימאה ובתר הכי קאמר חיורא דא ובתר הכי קאמר מוחא בלחוד ובתר הכי קאמר מוחא אחרא דאתפשט כו' וכך הוא עיקרן של דברים דשלשה מוחי איכא מוחא סתימאה והאי אקרי מוחא דעתיקא שני מוחא דאבא ואימא והאי אקרי מוחא לחוד ואתכליל במזלא וביה תלי ולא אתפשט לל"ב שבילין עד דמטי לז"א. שלישי מוחא דז"א והאי אקרי מוחא אחרא דאתפשט לל"ב שבילין וזהו שלא נזכר באדרא רבא לל"ב שבילין אלא בז"א ולא נזכר שם אבא ואימא כלל דבכלל עתיקא הם דהא אתכלילן במזלא ואין שם התפשטות כלל והשתא הכי פירושא תיקונוי דאתתקן ההוא כתרא עלא' לא הוו אלא במוחא סתימאה כדכתיבנא לעיל דאתפשט במוחא ובדיקנא ונפיק חסד עלאה במזלא וחסד עלאה אתפשט במוחא דאבא ואימא ואתכליל כולא דהיינו אבא ואימא במוחא סתימאה

דכד אתתקן חיורא דא דאבא ואימא בנהירו דא דחסד עלאה דתלי במזלא בטש מאן דבטש בהאי מוחא דאבא ואימא דבתר דאתתקן חיורא דא בנהירו דא אתעביד מוחא וקרי ליה מוחא וכד בטש ביה אתנהיר ותליא ממזלא יקירא דמיניה בטש מאן דלא בטש דאילו מוחא אחרא דז"א דאתפשט לל"ב שבילין כד אתנהיר נהי' ממזלא יקירא אבג לא בטש ביה מאן דלא בטש במוחא דאבא ואימא. אלא דנהיר ממזלא יקירא לחוד אבל מוחא דאבא ואימא לא נהיר אלא על ידי ההוא דבטש (דפוס ישן ד"י ע"א) טמיר מכולא ומכל מקום ביה תלי דמיניה בטש מאן דלא בטש כדאמרן. אי נמי דלא בטש מאן דלא בטש עד דאתתקן בנהירו דא דחסד עלאה ובתר כן בטש. נמצא דבמזלא תלי דאי לא אתתקן בנהירו דידיה לא הוה בטש ביה מאן דלא בטש. והשתא מוחא דאו"א אית בהו תרתי נהירו דמזלא ובטש ביה מאן דלא בטש ואילו מוחא אחרא דאתפשט לל"ב שבילין לית ביה אלא נהירו דמזלא. והענין הוא דמוחא דאבא ואימא כד אתתקן על ידי מזלא יורד העצמות המחיה את הספירות במוחא דא בלי לבוש וזהו בטש מאן דלא בטש אבל במוחי דז"א יורד בו העצמות העליון ובטש כולא אתכלל במוחא סתימאה על ידי העצמות העליון המיחדם וזה ברור. ודע דחסד עלאה דהיינו מזלא הוי גופא דההוא דלא אתידע דהא חסד בגופא הוא בתר רישא. ואיהו אתעביד רישא לאבא ואימא וזמ"ש כד אתתקן חיורא דא בנהירו דא ואתעביד נשמה לז"א והיינו דקאמר כד אתנהיר נהיר ממזלא יקירא ודי בדברים אלו שהם (ד"ש ע"ב) כבשונו של עולם:

אינון עמר נקי תליין בשקולא ד' זהו התיקון הרביעי והוא שיער הראש שהם כעמר נקי דלא מסתבכאן דא בדא ותליין בשקולא דלא נפיק נימא מן נימא ושערא מן שערא ומן נימין אלו נגיד למוחא דז"א ממה שנמשכת נימא זו ממוחא סתימא' כי לכל נימא יש מבוע יוצא מהמוח דרך הגלגלת ועל ידי מה שמושכין נימין אלו לז"א מתפשט מוחיה לל"ב שבילין ולפיכך ארוכים ושעיעים להמשיך למוחא דז"א מההוא משיכו דמוחא למוחא דיליה דלית קיומ' למוחא תתאה אלא בקיומא דמוחא עלאה:

ותנינא באדר' רבא בדף קכ"ט ע"א וז"ל קוצין דשערי תליין בתיקונוי נקיים כעמר נקי עד כתפוי עד כתפוי ס"ד אלא עד רישי דכתפוי דלא אתחזי קדלא כו' אמאי אתענשו משום דלא עבדו בחביבותא אלא בנסיונא דכתיב ועל נסותם את ה' היש ה' בקרבנו אם אין עכ"ל:

ביאור הדברים כי שיער הראש קוצותיו תלוין בתקונוי שהן גלגלתא ומוחא נקיים כעמר נקי עד כתפוי עד כתפוי סלקא דעתך דמשמ' כל עובי כתפוי מכוסים וזה א"א אלא אם כן יהיה האזן העליונה מכוסה וזה אינו כדלקמן אלא עד רישי כתפוי בלחוד דלא אתחזי

קדלא שאין הכונה לכסות את הכתפיים אלא לכסות את העורף משום דכתיב כי פנו אלי עורף ולא פנים כי בעורף מקור הדינין והקליפות. וישראל בחטאם נמשכו אחר העורף. והעורף העליון מכוסה בשער לכסות הדינין ולבסמם במשיכו דמבועי דנפקי ממוחא ושערא סליק אבתרוי דאודנין שהיו האזנים מגולות כדכתיב להיות אזנך פקוחות. אי נמי הכי פירושו דעד כתפוי כל אורך הכתפיים מן הצואר אל הזרוע משמע וא"כ מסתלקים השערות מעל העורף ויוצאות חוץ לכסות כל אורך הכתפיים ונמצא העורף מגולה וזה אי אפשר אלא עד רישי כתפוי דהיינו תחיל' הכתפיים שבשני צדדי הצואר הסמוכים לצואר בלבד באופן דלא אתחזי קדלא שהשערות הם על העורף ומגיעים עד רישי הכתפיים שבשני צדדיו מכאן ומכאן באופן שאינו נראה כלל העורף:

ע"ב ודע כי שערות הראש הם מבועי הדינין התחתו' ובהם תלויים ואעפ"י שהם במקומם רחמים גמורים. מכל מקום למטה תלויים מהם הדינין ושמם יוכיח עליהם שיער מלשון סערה ובמקומם כופין הדינין והקליפות ומהם נמשכין הדינין והקליפות ולפיכך תמצא שבמקום שבאריך אפין נכפין הדינין הוא מקום תוקף הדינין בז"א המצח והחוטם וכן שערו' הזקן מהם תלויין הדינין התחתוני' ובמקומם רחמים גמורים והם כופין הדינין דומה ליין שקט על שמריו שאין השמרים מתעוררי' שם. אעפ"י ששם מקום השמרים ושרשם ומפני שיש לדינין אחיזה יותר בשערו' הזקן יותר משערות הראש ולפיכך הם קשים ולא שעיעי לכסות הדינין אשר שם מקורם משא"כ בשערות הראש שהם שעיעי ומכל מקום יש מקום תליה לדינין בהם ובפרט בהיותם מושכין השפע ממוחא להם שממט' למעל' בסוד אור החוזר הוה"י שהוא דין ובצד זה יש להם יתרון לשערות הזקן עליהם כי הם מושכים השפע בסדר מלמעלה למטה. ולפיכך האי שערא סליק בתר אודנין שהוא מקום תליית הדינין ואין ראוי שיכסו על האזנים לעכב התפילה העולה עד שם:

ודע כי האוזן של אריך אפין לא נזכרה כלל לא באדרא רבא ולא באדרא זוט' ולא נתברר אופן תיקונה איך הוא. ונראה כי אוזן העליונה נעלמת מאוד לא שלחו בה יד. ולפיכך לא ניתן מקום לשערות הראש להיותם מכסים עליה ובגמרא אמרו חרשו נותן דמי כולו כי האוזן עיקר האדם ומזעיר אפין נלמוד דאמרינן באדרא זוטא בדף רצ"ד ע"ב וז"ל. בהאי נוקב' דאודנין תליין נוקבין אוחרנין:

נוקבא דעייניו נוקבא דפומא נוקב' דחטמא כו' הה"ד הטה ה' אזנך ושמע פקח עיניך וראה הא כלא ביה תליא כו' עכ"ל:

הנה מבואר כמה גדולה וגבוהה ונעלמת האזן התחתונה שהכל תלוי בה והענין הוא שהכל תלוי בהתעוררות התחתונים:

וכאשר יעלה קול מהתחתונים ממצוקותיהם כי גברו עליה הדינין והקליפות ומקולם כי צעקו אל ה' בכל לב ושועתם לפניו תבא באזניו ועולה הקול ההוא שם ועולה משם אם לטוב לנקב העינים ויורדים משם שתי דמעות משני גווני העין סומקא ואוכמא שמשם נמשכין הדינין והקליפות ומתבסמים בים החכמה העליונה ומרחם על ישראל. ואי אצטריך לנקום מאויביהם יורדין תננא ואשא דרך נקב החוטם וכן להפך ח"ו. וענין שתי דמעות (ד"ש ע"ג) אלו הוא כי הדינין נחלקים לשתי חלוקות אם מצד הקדושה וזאת סומקא ואם מצד הקליפה וזאת אוכמא וכדאמרינן האי שחור אדום הוא אלא שלקה. ואמרינן בפ' תרומה בד' קמ"ט ע"ב וז"ל תכלת דא ביומא תנינא אצטבע בשני גווני סומק ואוכם ותכלת סומק איהו דיליה מיומא תנינא כו' הה"ד וחשך על פני תהום אמאי אקרי חשך דגוון דיליה חשוך ואחשיך אנפי בריין ודא איהו סומק ואוכם ובגין דא לא כתיב בשני כי טוב כו' עכ"ל:

אל יפתוך רמי הקומה קרואי שאול האומרים כי שם מראות וגוונים במקום הנאצלים העליונים עבר עליהם המים הזדונים ויחפו דברים אשר לא כן על אדוני האדונים כי אין שם גוון ולא מראה רואה ואינו נראה (ע"ג) המתגאה על גאה. הן אמת כי שרשם למעלה. ותוצאותם הימה כי שם נגלו את אשר כבר עשוהו השרשים העליונים כי כח הגוונים לבן ואדום וירוק ושחור וזלתו שם דרכי הכוחות כולם ויגלו מהארץ העליונה מאותם ארזי' אשר נטעו בה לעשות ענף ולשאת פרי והוציא ההוא אפריון כגוונא דידהו כדאי' בפ' תרומה ואלו הנטיעות הם הנקראים עובדא דבראשית והם הם ששת ימים של בראשית ויום שני שהוא גוון סומק כדמסיק הוא שורש כל השלשה גווני' סומק ותכלת ואוכם והם דינא קשיא גבורה דינא רפייא מלכות דינא מסאבא מהקליפות ואלו השלש גוונים היו בכח באצילות ולא נתגלו עד הנה בבריאה ביום שני וזמ"ש תכלת דא אצטבע ביומא תנינא כלו' תכלת שהיא המלכות לא נתגלה צבעו שהיה בו בכח עד יום שני כי שם נתגלה גוון הגבורה שהוא אדום וגוון המלכות שהוא תכלת וגוון הקליפות שהוא שחור ויום שני מכח המלכות הוא שהוא חד מעצי הלבנון דההוא אפריון וביום זה שהוא מכח התכלת שהוא המלכות אצטבע בשאר גווני תכלת זו כי שם הראתה גוניה השלשה על ידי יום שני וקא מפרש כיצד אצטבעו וקאמר דסומק איהו דיליה מיומא תנינא ממש כעין גוון אשא כי יום שני זה הוציא בו האפריון בגוונא דאשא עלאה והיא הגבורה כי על ידה נעשה כדאיתא בפ' תרומה ונמצא שתכלת זה לא נתגל' גוונו עד שהוציא ממנו

יום שני על ידי הגבור' וביום שני זה נתגלה גוון הגבורה שהיה נעלם במלכו' והוא גוון סומק וירית גוון דהבא מאימא עלאה אשר שם הזהב והיא הנקראת גם כן אלהים אלהים חיים. דכולא גוונא חדא שזו גבורה עלאה וזו גבורה תתאה אלא שזה זהב בסוד היין המשמח וזה בסוד היין המשכר ויונקת היא התחתונה מהעליונה דהא מסטרא דאימא נפיק גבורה כנודע תכלתא נפיק מגו ההוא גוון סומק כי מלכו' מגבורה יצתה ולא ניכר גוונהא וכד נחית לתת' אתרחק גוון סומק גו ההו' אתר דאיהו ימא הנה אין ספק שעם היות שיש שמות רבות לספי' כל שם ושם יורה על ענין מיוחד וים יורה על קבוץ המים שבה שנאמר ולמקוה המים קרא ימים והיא סוף כד"א בים סוף. והנה כמו שבאצילות היא סוף כל האצילות כן בבריאה לא נתגלה גוונהא עד סוף מדרגות הבריאה אחר ששת ימי אפריון זה והוא המקום הנקרא ים כד"א כל הנחלים הולכי' אל הים והם דרגין קדישין דילה אחר ששת ימים אלו. והם ההיכלות שבפרשת בראשית ובפרשת פקודי. ומיד אחריהם מצולות ים והם היכלות הטומאה. והנחלים שהם ששת ימים הולכים אל הים כי יש שבעה רואי פני המלך והם ששה ימים נמשכין משש קצוות היום העליון שהוא הזכר ואלו נקראים ים נמשכין ממנה והם דרגין דילה כדאיתא בפרשת שלח לך וז"ל כל אינון דרגין קדישין דילה אקרון ים עכ"ל. והם שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך בתולות אחריה רעותיה כנז' בתקונין ונמשכו ביום ששי של האפריון כדאיתא ריש פרשת תרומה והזכרים הולכים אל הנקבות וכולם הולכים אל הים ואז נקראים נחלים כי למעלה הולכים באצילות והם נהרות כד"א נשאו נהרות ה' וזמ"ש כד נחית לתתא בבריאה (ע"ד) אתרחק גוון סומק כמו שגבורה באצילות נמשכת עד מלכות דאצילות כי ממנה יצא' כן בבריא' אתרחק גוון סומק דבריא' גו ההוא אתר דאיהו ימא שהיא מלכות דבריאה ויצאה מלכות דיצירה בצבע תכלת וזמ"ש ואצטבע גוון תכלא ונתן הסיבה כי הסומק עייל גו ימא ואתחלש גוון דיליה ואתהדר תכלת. ואם תשאל אם אפילו הרחמים כל עוד שהם יורדין מתמעטין והולכין והם נעשים דינין למטה כל שכן שהדינין ברדתם מאת פניו יתחזקו ויעשו דינין תקיפין והיכי קאמר דאתחלש גוון דליה. תשובתך היא כי למעלה הם דינין תקיפין כדי שלא ידבקו בהם הקלי' (ד"ש ע"ד) הבאים מצדם וימצא מין את מינו ולפיכך הם תקיפין לכפות את הקליפות וכל אשר ירדו הדינין יתחלשו לתת מקום ואחיזה לקליפו' כי צריכין קצת לימין לסעדם וזהו סוד עשיית העגל על ידי אהרן הבא מן הימין. ועל דרך זה הרחמים גמורים אין להם בהם אחיזה. וכאשר יחלשו יהיה להם אחיזה בהם מצד הדין שבהם עם הרחמים ולעולם הם צריכים קצת רחמים. ולכל מקום אינו דומה השמאל לימין כי הימין אין ממנה הקליפות אעפ"י שיש להם אחיזה

בה אבל שמאל הוא עצמו מתהפך ונעשה למטה סיגים וקליפות במקום הטומאה וזמ"ש בפ' פקודי דכסף אתהפך לטב וזהב אתהפך לביש וע"ש. ומפני שסמוך לים הם מצולות ים שהם הקליפות אתחלש' גוון דיליה לשים להם שארית בארץ העליונה כדכתיבנ' ואל יקשה עליך מ"ש בפ' שלח לך בד' קס"ג ע"ב וז"ל השתא פריש מאן דפריש במתיבתא דסיהרא קדישא שפירא איהי בחוורו וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן ואיהו בההוא שפירו וחוורו דשמשא ממש כו' וכדין איהו תם ים עם ה' אלהיו ממש בתקונא חדא איהי לעילא ואיהו לתתא לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין כו' עכ"ל:

הנה בפירוש שהתכלת דוחה הקליפות ולא מקרבן. דע לך כי אדרבה ממקום שבאת משם ראיה ברורה למה שכתבנו כי הנה סיהרא קדישא מתפשטת בשבעה שנים עליונים קדושי'. והקליפות דכר ונוקבא מסתכלות לאחת במקום הקדש ואיהי מתכסות בכסו' תכלת אשר הוא קרוב להם וזנים עיניהם מתכלת זו ונאחזין בה ואינן נכנסין פנימה למקום הקדש העליון גו שבעין שנין עלאין:

ואמנם ביאור מאמר זה הואיל ואתא לידן הוא כי הנה יש שלשה חלוקות בה סיהרא וימא ותכלת והקליפות הנקראים מצולות ים והם אצילות בריא' יצירה עשיה. והנה מסטרא דאצי' היא נקראת סיהרא קדישא והיא שוה לשמש. ואין לה חסרון ולא עניות ולא פגימה והיא נקראת תאומתו שזה לו לא הוא גדול ממנה ולא היא גדולה ממנו. ומסטרא דבריאה נקראת ימא. ובהשפיע בה השבעין שנין עלאין והם השבעה נחלים ההולכים אל הים והם הרזים אשר ניטעו בה והם שבעה ימי' זכרי' וכנגדם יוצאין ממנה שבעה ימים והם דרגין דילה והיכלותיה והזכרים ימי רפויים רחמים והנקבות ימים דגושין נקבות דין ואלו הם שבעה בשבעה מוצקות וארבעה עשר יום אלו הם י"ב בקר אשר תחת הים. (דף י"א ע"א) והים עומד עליהם מלמעלה כי השביעי כלול מכולם בימים ובנחלים והוא גופא דימא תפארת ומלכות הנכללים בבריאה זה בזה והיו לאחדים ונשארו י"ב בקר אשר הים עומד עליהם כי כמו שבאצילות העליון בצאת הנקבה מאחוריו גוף שניהם היה אחד. ומתפרשין בדרו' בידין וברגלין כמו כן בבריאה הים דהיינו גופא עומד על י"ב בקר והם ששה קשרי' שבשני זרועות ימין ושמאל שבשני הירכיים כדאמרינן בפ' ויחי. והנה העליונים זכרים והתחתוני' נקבות ובבריאה הוא דקאמרינן דלית לה מדילה כלו' כי אם מהשבעי' שנים עליונים הבאים מת"ת והם מים זכרים ועל ידי כך יוצאין ממנה מיין נוקבין וזמ"ש דדוד לית ליה כלום אלא שבעין שנין דיהב ליה אדם קדמאה והם הם הנמשכין ובאין לה מעלמא עלאה דיובלא הנק' שבע שנים והם הנחלים ההולכים אל הים ונעש' מהם ים על ידי מים נקבות דילה ודרגין דילה וכדפרישית ובההוא ימא דילה

גו שבעין שנין דהיינו השבעה העליונים נמשך מהם עוד נונא חדא הוא החילזון. והוא התפשטות האבר הקדוש יסוד בבריאה בנקודה אמצעית שבה כי כמו שבאצילות יש אות ברית ונקודת ציון הנכנס בה כן בבריאה וזמ"ש גו שבעין שנין שהוא היסוד שהוא לגו נשאר וטמיר וכמו שהשבעה שנים עליונים הולידו בה דוגמתה על ידי יסודא דעבד שמושא כדאית' בפ' תרומה כן בבריאה על ידי נונא זה דהיינו היסוד עשתה הבריא' דוגמתה כד עבד שימושא ההוא נונא בנקודה שכנגדו מדרגין דילה והיא ציון שבבריאה והוציא ממנו גוון תכלת וזה התכלת כסא דין ים המלח מלח הוא ברית קדש וים אינון דרגין היוצאין על ידו והוא המולחן כדי שלא יסריחו והם ממולח טהור קדש והוא המקום הנקרא יראה ואין להשבית מלח זה מפני הקליפות הסמוכים שם ויראה בישא הקרובה להם וזה התכלת הנקרא יצירה והם השבעה מדורין אשר סביב להיכלות כי ההיכלו' בבריאה והמדורין ביצירה:

ודע כי השנים העליונים הם בבינה ובצאתם בת"ת הם חדשים (ד"ש דכ"ה ע"א) ובתוך המלכות הם שבועות ובצאתם ימים ששת ימי בראשית ואיהי נטלא גוון דא ותקינת ליה כמו שבצאת ששת ימי הבריאה הזכרים הוציאה כנגדן נקבות כן ביצירה וזהו ותקינת ליה ואתחפיא לבר כי זהו לבושא מפני המצולות ים כדמסיק לאו דהאי גוון לבושא דילה כי אין מלבושה כי אם שש וארגמן והם הששה ימים העליונים וזהו שש וארגמן הוא כלול מכולם והוא גופא דכתבינן לעיל וקאמר שש אע"ג דשנים עשר אינון כי נכללין זה בזה והאי גופא הוא הנקרא כס"א בסוד ארבע רגלים שהם ארגמן אוריא"ל רפא"ל גבריא"ל מיכא"ל נוריא"ל ונוריאל ואוריאל חד הוא בסוד דין ורחמים כדאיתא בפ' בראשית והאי שש הוא שש דרגין לכרסיא וכולא כרסיא וכמ"ש בפ' בא בר"מ לבתר עבד משמשין לאילין מאנין כרסיא בארבע סמכין ושית דרגין לכרסיא וכולא כרסיא עכ"ל. ואלו הם י"ס דבריאה ותכלת הוא כסא דין ובו עשר כתות המלאכים והם י"ס דיצירה וזמ"ש בפ' בראשית דף נ"א ע"ב ת"ח כל אינון דלעילא בההוא נהורא תכלא (ע"ב) אתכלילן עכ"ל. ודע דהאי נונא מטטרו"ן דיוקנא דצדיק חי עלמין דאיהו הוא דאפיק האי גוון תכלא ונמצא שהוא בבריאה בשית דרגין לכרסיא וממנו היצי' שהוא עץ הדעת טוב ורע כי סמוך לו הקליפות והיא מתכסה בתכלת זה הבא לה על ידי מטטרו"ן דיוקנא דיוסף הצדיק כדכתיב והוא נער וזמ"ש דיוסף חפי על אימיה שלא יסתכל בה עשו סטרא אחרא בישא ונתכוונו למה שכתבנו ותכלת זה נמצא בדג שבים כנרת והוא בחלק זבולון שהוא ירכא שמאלא הוד ובה היה אוחז דוד והיה הכנור מנגן מאליו. ולפיכך היה דוד אדמוני בסוד ההוד שהוא דין וממנו התעוררו' לזווג בחצי הלילה שהיה קם דוד בסוד

שמאלו תחת לראשי (אמר שמו' אפשר שלכן דוד עולה י"ד כמש"ה ודוד מנגן ביד ועם הכולל עולה ט"ו כמספר הוד ולכן רוב שירותיו היו בהוד הודו לה' כי טוב כנלע"ד) ועל ידו הקב"ה שט בי"ח אלף עלמין כי על ידו מתעורר צדיק חי העולמים. ולפיכך הי' דוד חי וקיים כי על ידי ההוד מתעורר היסוד שהוא חי העולמים ובדיוקנא דיליה מטטרו"ן בבריא' והוא ההוא נונא דנפיק על ידי ים כנרת והוא התעוררות ההוד שבבריא' ויש כנור וכנרת והם הוד דילי' והוד דילה שבבריא' כדכתיבנא והוציא גוון תכלא לבל יזונו עיניהם הקליפות מן מקום גבוה כי אם מהתכלת הקרוב להם וז"ש מ"ט בגין דתחות ים דא אית מצולות ים כולל דכר ונוקבא והוא הנקרא צלמות צל מות צל דכר מות נוקבא דיליה כדאיתא בפ' פקודי. וזהו ענין מצולו' אותיו' צלמות ובמצולו' ים נכללי' ונעלמי' שניהם ונקראים מצולות ואח"כ נגלים ונקראי' צלמות וכ"ז בעשיה והם רוצים להסתכל בקדש ולהאחז שם וכד מסתכלן זמין לעיניהו גוון תיכל' הקרוב להם ויש אחיזה בו ושם נאחזין ואינן שולטין במקו' הקדש והיא מתתקנת לגו בכל גוונין מרקמן שהם הש קצוו' שלו ושלה מתתחמן לד' סטרי עלמא בסוד כרסיא דד' סמכין דהיינו ארגמן וכל סמכא בג' ג' בסוד הרגלים שהם י"ב ונמצא שהיא עומדת על י"ב בקר והי"ב הם הם שש מעלות לכסא כי בכסא עצמו הם נכללים זה בזה והם ששה ועאלין ברגלים ד' לד' רוחות העולם ובכל רגל שלשה הרי שנים עשר. שמא יקשה בעיניך מ"ש בזוהר בפ' בהעלותך דק"ן ע"ב וז"ל כד אתנהרא מנהרא עלאה דאבא כדין אקרי ים כו' כי כשהיא מקבלת מהחכמה נקראת ים:

דע כי שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך הם הם תיקונוי דסיהר' קדישא גם שבעה רואי פני המלך בהם עולה למעלה ובזה הנערה באה אל המלך זה בגימ' י"ב שש קצוות הנמשכים ממנו ושש ממנה כדכתיב והם סוד שמע ישראל ובשכמל"ו ותקונין אלו שבבריאה ע"י חכמה העליונה נעשו כדכתיב ה' בחכמה יסד ארץ ואע"ג דמסטרי דאימ' נפקת בת מ"מ תיקוניה ויסודה על ידי החכמה נוסדו וזה שמי עם יה שס"ה מצות לא תעשה והם כנגד שמור ונתקנו עם יה שהוא חכמה זכרי עם ו"ה רמ"ח מצות עשה והם כנגד זכור ונתקנו עם ו"ה כדכתיב כונן שמים בתבונ' ותבונה היינו בן ובת ו"ה כדאיתא באדרא זוטא אם כן אינה נקראת ים אלא עם דרגין דילה. ודרגין דילה על ידי חכמה נתקנו. כדכתיבנא. (ע"ג) וזמש"ה ורחל בא' עם הצאן אשר לאביה. דאינון דרגין דילה אשר לאביה ודאי כדאית' בפ' בלק דמאביה דהיינו חכמה אינון כדכתיבנא. ונמצא שהכל הולך אל מקום אחד ונמצא שמצד אצילות לית בה פגימו כלל והיא שוה לשמש אבל מצד בריא' אין לה כח התפשטות (ד"ש ע"ב) כלל. וזהו לכי ומעטי את

עצמך כי בלכתה מאצילות לבריאה מתמעטת ולית לה מדילה כלום אלא שבעים שנה דיהב לה אדם קדמא' והם הנחלים ההולכים אל הים. וזמ"ש ובההוא ימא דיליה גו שבעין שנין וכדפרישית. ובמלכות דיצירה הוא גוון תיכלא ומהם זנין עיניהם הקליפות שהם בעשיה ולכך אתחלש גוון זה לתת להם בו אחיז' ועייל גוון סומק גו ההוא ימא שהם דרגין קדישין דילה ואתחלף לגוון תיכלא. ואפשר היה לומר דכשהיא נקראת ים היינו שהיא נשפעת מהנחלים העליונים וכולם הולכים אליה להריק לה ברכה עד בלי די ואז גוון סומק מתחלש ונעשה תיכלא. וכתיב ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן דינא קשיא וזמ"ש בפ' בהעלותך שכשהיא מקבלת מחכמה נקראת ים. כי על ידי חכמה נאספים שמה כולם כאחד. ולפיכך כשרואים הקליפות שנחלש כחם שהוא סומק ואתהדר תיכלא לא יכלין לשלטאה. ועם זה יתיישב מ"ש בפ' שלח. וגם זה נכון ומסכים למ"ש בפ' ויצא ונאספו שמה כל העדרים היינו דכתיב כל הנחלים הולכים אל הים כו' ועולה על הדרך שכתבנו באבי"ע כי אצילותה והיא הנקודה אמצעית שבה היא שוה לשמש ולבושיה ותכשטיה הם באים לה מן הנחלים העליונים והם הנקראים ימא דילה ולבושיה אלו הם דרגין קדישין דילה ובאים על ידי אותם שבעין שנין עלאין. והם נקראים בריאה לבוש מלכות. וזמ"ש שש וארגמן לבושה כדפרישית לעיל. וגוון תיכלא הוא היצירה. ונעשה מהסומק העובר גו ימה ונחלש ברבוי הרחמים שבמימי הים הבאים ממקום גבוה ומבטלים אותו וכשרואין הקליפות כי מת גבורם וינוסו כי אחד מהנחלים הוא סומק ובטל ברוב. ומכל מקום אין לשון וכד נחית לתתא אתרחיק גוון סומק כו' עולה יפה לפי זה שהרי אין ריחוקו גורם לו. ולפירוש ראשון אתי שפיר דריחוקו ממקום הקדש וקירובו לקליפות גרמה לו להחלש ולהיות גוון תיכלא. והנה נתבאר סיבת צבע הסומק והתכלת. ומפרש השתא צבע אוכם דאתעביד מהיתוכא דסומקא כד אתהתך ואתחלש לתתא בהתוכא דזוהמא ונחית לתתא כי שמרים אלו היו בסומק. ולפי שהיה תקיף היה כופה אותם בגבורה ולא נודעו כיין השוקט על שמריו אשר הוא למעלה צלול ואדום. וכאשר ירד למטה קרב לשמרים יתחלש כח אדמימותו מפני השמרים הקרובים אליו וזהו ימא קרוב לשמרים ואז הוא גוון תיכלא. כי יש קצת עכרורית המחלשת כח הסומק. ולמטה בשמרים ומקום הקליפות והוא ההיתוך והשמרים היוצא מהיין נעשה אוכם. ולפי שיש קליפות שהם רחמים אמר שזו דינא מסאבא ולפיכך אמר שהיה מתחילה אדום הרומז לדין ומגו זוהמא תקיפ' אתהדר לאוכם דהוא דינא מסאבא. והענין הוא כי יניקתם מהאדום שבתוכם הנמשך מהסומק הראשון אלא שהמקו' גורם שזוהמא תקיפא רבא עליו ומבטלו ואתהדר אוכם. וז"ש ונפיק מההוא זוהמא גוון (ע"ד)

סומק מזוהמא תקיפא ומגו זוהמא תקיפא. אתהדר לאוכם ונקראת זוהמא תקיפא לפי שכופה את הקדוש' שבתוכה כמו שאנו קוראים שערין תקיפין לפי שכופין את הקליפות שבתוכם וכן דינא תקיפא וכדפרישית ומכל מקום דינא קדישא אינו נכפה לגמרי אלא שנרא' קצת וחוזר ומתבטל ואתהדר אוכם וזהו הנקר' אלהים אחרים כי הסומק היוצא תחילה הוא אלהים אלא שנעשה אחר דאתהדר לאוכם וזהו אחרים:

ודע דליכא מסאבא דלית בה נהירו דקיק מסטרא דקדושה אלא שהוא נעלם ברוב הטומאה והוא המוציא גוון סומק ואתהדר לאוכם. והאי דקאמר וכולא מההוא קדמאה אתהתך לומר שאעפ"י שיש סיגים לבנים מכסף סוספיתא דכספא כדאמר בפ' וארא הכל היה בכלל סומקא קדמאה כי נכללו בו לקבל ממנו כי משם עיקר יניקתם. וכאשר נתהתך הסומקא לתתא ויצאו סיגיו יצאו עמו סיגי הכסף ולא ניכר כי אם הסומק ומיד אתהדר אוכם אבל הלובן שבסיגי הכסף מגו זוהמא תקיפ' לא ניכר כלל אעפ"י שיתהתך עמו. ולפי שהוא אוכם שהוא קדוש כדכתיב שחורה אני ונאוה. ואימא עלאה אוכמא כדאיתא בתקונין דקאמר דהאי אוכמא איהו חשוך יתיר דלא אתחזי גוון דיליה מגו חשוכא כי האור העליון רחק ממנו. ואע"ג דנהורא נפק מגו חשוכא הכא איהו חשוך יתיר ומשום דקשיא ליה גוון אוכם זה מהיכן יצא אחר שעיקרו סומק ובאן אתר אצטבע ומשני משמיה דבוצינא קדישא דכד ההוא סומקא אתהתך בגו תיכלא ואתערבו גוונין אתהתך היתוכא דזוהמא לגו תהומי כו' הכונה היא כי הוא אמר מעיקרא דההוא סומקא (ד"ש ע"ג) אתהתך בגו ימא ואתעביד תיכלא. ובתר הכי נחית ההוא סומקא לתתא מתכלא בתר דאתחלש בהיתוכא דזוהמא. ונפקפ גוון סומק. ומגו זוהמא תקיפא אתהדר אוכם שהכל נעשה על ידי ההוא סומק לבדו. וזהו עיקר הפירוש במ"ש וכולא מההוא סומקא קדמאה אתהתך לומר שהוא לבדו נעשו ממנו כל גוונין שלו ומשום הכי קשיא ליה מהיכן בא השחור. וקאמר בוצינא קדישא דכד עייל ההוא סימקא גו ימא הכלול משבעה נחלים ואתהדר תיכלא נכללו בו כל הגוונ' שבים וכאש' נתהתך הסומ' עוד גו תיכל' באותן הגוונים שנתערבו בו מהים ואתערבו בו גוונים אתהתך התוכא דזוהמא ממימי הים שבתיכלא ומסומק ואתעביד מתמן רפש וטיט שהוא שחור כי בהצטרף סומק והם השמרים שבו עם שמרי תיכלא שקיבל ממימי הים יצא רפש וטיש שחור כי אדום ותכלת בהצטרפם ישחירו. והשתא פליג אדלעיל דקאמר דכולא מההוא סומקא קדמאה בלחוד אתהתך והשתא קאמר דמסומקא ומתכלא ממה שקבל ממימי הים אתהתך. כי מכולם יצאו קליפות ויצא רפש וטיט. וכדכתיב ויגרשו מימיו רפש וטיט ומגו טינא דתהומי נפק ההוא חשוך דאיהו אוכם ולא אוכם אלא חשוך יתיר כי אין הטיט חשוך כל כך כי

הסומק אינו מניחו להשחיר לגמרי ומחושך זה החשיך על המצריים כדאיתא בפ' פקודי והנה ענין התפשטות הקליפות הוא כי הם לגו תהומי בההוא טינא. וכאשר הים בזעף מוציאם לחוץ. וזמ"ש ומגו (דף י"ב ע"א) טינא דתהומי נפק ההוא חשוך דאיהו אוכם כו'. וכאשר הוא בנחת נשארים במקומם הה"ד וחשך על פני תהום כי היא למטה בתהום וביום שני יצא לחו' אמאי אקרי חשך כיון דאיהו אוכם ולא אוכם משום דגוון דיליה חשוך שהחשיך הגוון דיליה העיקרי שהיה אדום והחשיך שאינו עומד באדמימותו. ועוד דאחשיך אנפי בריין ודא איהו מלאך המות שנברא בשני והוא סומק ואוכם כי מה שאינו שחור לגמרי הוא מפני הסומק שיש בו ונמצא שהוא סומק ואוכם ובג"כ לא כתיב כי טוב בשני כיון שהיה גו תהומי ויצא לחוץ:

הנה למדנו שסומקא ואוכמא אחד דינין ואחד קליפות והם הם שתי דמעות אלו דמתרי גווני עינא סומקא ואוכמא. ובה תננא ואשא שבשני נקבי החוטם כנגד שנים אלו כי תננא מהקליפות כדאמרינן בפ' פקודי דכד תננא נפקא כו' ואשא מהדינין. ומסתברא לי דשני מיני שערות אלו שבראש ושבזקן לכפות שני מינים אלו באו ולפיכך כל אחד בפני עצמו ואינם מתערבים זה בזה. והנה שערות הראש לכפות הקליפות כי הם ממוחא דשקיט ושכיך כחמר טב דיתיב על דורדייה ומורידין חכמה למוחא דז"א לבטל הקליפות. ושערי דדיקנא לכפות הדינין ולפיכך הם קשישי ולא שעיעי לכפות הדינין כדאיתא באדרא רבא. ולפיכך תמצא ברישא דז"א דכיא ומסאבא נהורא וחשוכא כי שם תלייתם ובא"א נכפין ועל הדרך שכתבנו למעלה. ולפכך שערי דדיקנא אתכלילו במזלא דהיינו חסד עלאה לכפות הדינין. והשתא אתי שפיר דבז"א איכא תרתי שערות הראש והזקן ובנוקביה ליכא אלא שערות הראש ומאי שנא אלא ה"ט דז"א אצטריך לתרתי והיא לא צריכא אלא לשערות הראש לתת מקום ואחיזה לקלי' שהם למטה ממנה אבל לדינין אין צריכה לדיקנא כי היא עצמה דינין ובגופא שרשם ואחיזתם ולא בשערותיה ואתי שפיר נמי דשערות הראש על העורף באחורים לכסות ולכפות הקליפות שבעורף ושבאחורים של א"א וההפך בז"א ועדין אנו צריכים למודעי מפני מה שערות דרישא דז"א שחורות. ודנוק' אדומות ולפנינו נאריך בזה בס"ד כי כבר יצאתי מהדרוש:

והנני מפרש שאר המאמר דאי אצטריך עייל ההוא קלא לנוקבא דפומא. הנה ברוחא דפומא דז"א מתלבשי נביאי מהימני כדאיתא באדרא רבא והנה כאשר יגיע קולם באזניו יכנס לנקב הפה ומגלה סודו אל עבדיו הנביאים להרע או להטיב. מההוא קלא כולא כי הכל תלוי בקול המגיע לאזנים שהרי נמשך לעינים ולחוטם ולפה. מההוא קלא עייל בכל גופא ואתרגיש מני' כבר ידעת כי גופא הוא המכריע בין דין לרחמים. וכפי הקול

כן תהיה הכרעתו אם לטוב אם לרע. נמצא שהכל תלוי בקול התחתון כשמגיע לאוזן ז"א אם טוב ואם רע לכן ראוי שישמור לשונו מנבלות הפה ומלשון הרע כי הקול עולה באזני ז"א:

עוד אמר כי באוזן זו כלולים כל שלשה מוחין דבז"א דהאי אוזן קרי ביה שמיעה ובשמיעה כלולים כולם. אם בינה דכתיב דבר כי שומע עבדך והיינו מבין וכן כי שומעים (ד"ש ע"ד) אנחנו והיינו מבינים והיינו בינה ואם חכמה דכתיב ונתת לעבדך לב שומע והיינו (ע"ב) חכמה בל"ב נתיבות וכדכתיב וה' נתן חכמה לשלמה ואם דעת כדכתיב שמע בני וקח אמרי דהאי שמע על כרחין לא הוי לשון שמיעה דאם כן שמע בני אמרי וקחם מבעי ליה וכן אי אפשר לפרשו לשון הבנה דאיפכא הל"ל דקיחה קודמת ולא הוי צשון קבלת דברים מטעמא קמא אלא דע בני את אלהיך וקח אמרי לעשותם. אי נמי דע בני התורה וקחה אליך ודע וקח הכל אחד כי היודע הדבר הרי הוא כלוקח אצלו והנכון הוא דשמע בני היינו דעת שהוא ב"ן י"ה כנודע אלא דקשה דאמאי לא מייתי מן שמע בני מוסר אביך ושמא דמצותי תצפון אתך היינו דע' דמלא לאדרין ואכסדראין והרי חכמה ובינה ודעת באוזן והם ג' מוחי' דבז"א. בהאי אודנא תליין צלותין ובעותין ופקיחו דעיינין והם העפעפי' הסוגרים עיני ז"א ובהגיע הקול שם נפתחין הנה שהכל תלוי באוזן. וזה בז"א וממנו נלמוד לא"א כי נעלמת אזנו מאוד וכדכתיבנא והנכון בעיני דהאזן העליונ' אין הקולות והתפילות המגיעות שם פועלת בה כי היא רחמים פשוטים ואינו משתנה והנה ע"י האזן של ז"א נפקחין עיניו וא"א לעיל' עינא פקיח' גם ע"י האזן נחתין תרין דמעין ואין בא"א דמעות ח"ו גם ע"י האזן נפקין מתרין נוקבין דחוטמא תננא ואשא אלא מחד רוחא דחיי לז"א ומחד למלכא משיחא. גם על ידי האזן גזר הפה ומליל מילין והפה העליון אין אומר ואין דברים ולא זכה ליה שום נביא ולית מאן דידע רוחיה בר איהו כדאיתא באדרא רבא נמצא שאין לה פעולה לאוזן בדברים אלו כלל. אבל הענין הוא כי ז"א בו דינין ורחמים וכאשר יחטאו בעולם התחתון יעלה קולם לאזנו ויתמלא דינין והופך פניו מעתיק יומין וכאשר יגיע הקול באזנו כי שבו בתשובה יתקן עצמו ז"א לקבל א"א והרחמים גוברים. נמצא כי התיקון והקלקול תלוי בז"א כי כאשר יתקן עצמו ז"א וזה על ידי קול צעקת התחתונים כי שבו מדרכם הרעה יאיר אליו א"א ויסתכל בו בעין טובה ויתבטלו הדינין וההפך ח"ו בהפך ונמצא שהתפלות והצעקות עדיו יבאו והוא מתתקן על ידם לקבל שפע מא"א אבל א"א לא משתני ולא אשתני כלל ונמצא שאזן א"א לצורך ז"א היא לשמוע קולו ולהאיר אליו ולפיכך אין ראוי להיות עליהם שיער כלל ונשמע קולו. וזהו סוד שהקב"ה מתפלל וזה נעלם מאוד עמוק עמוק מי ימצאנו ולפיכך לא נזכרה

האזן כלל והאל יתברך יראנו נפלאות מתורתו דנפיק שערא בתר אודנוי תליא בשיקולא לא נפיק דא מן דא כי הנה מוחא דז"א להיותם ג' מוחין כל אחד מוציא שערותיו למינהו זה ארוך וזה קצר וזה בינוני ומסתבכן דא בדא לפי שיש ג' מוחין וכולם מתפשטין זה לל"ב וזה לחמשי' שערי בינ' זה לאלף אלפים אבל עתי' דליכא אלא במוחא חדא ולא מתפשטי. אינון עמר נקי דלא מסתבכי ותליין בשיקולא דלא נפיק דא מן דא. תיקונא שלים תיקונא יאה תיקונא שפירא תאיב למחמי תיאובתא בחדוותא דצדיקייא דאינון בז"א למחמי ולאתדבקא בתיקונוי הכונה כי אין הצדיקים מגיעים כי אם עד ז"א ולא משם ולמעלה כי עד שם מגיע פרי מעלליהם כי הנה בפלגותא דשערי דידיה אתפרשאן תרי"ג ארחין כנגד תרי"ג מצות ולפי ששערות האלו מורידין השפע ממוחא סתימאה (ע"ג) למוחא דז"א מתאוים הצדיקים לראות שרש ועיקר הדבר אשר ממנו יגיע השפע להם ולהדבק בשרשו וזמ"ש לממחי ולאדבקא בתיקונוי וכבר כתבתי למעלה כי עד ז"א לבד מגיע תפילתם של צדיקים תחתונים ובהם הוא מתתקן על כן ירים ראש ופנה למעלה ושכר מצוה מצוה והבן זה. ואמנם מ"ש שלים ויאה ושפיר כי תיקוני הזקן אינם כל כך שלמים כי יש בהם שערות קצרות ושערות ארוכות אבל שערות אלו כולם בשיעור א' לא נפיק דא מן דא. גם שערות הזקן קשישי ואלו שעיעי וזהו יאה גם שערות הראש ארוכים וזהו יופים משא"כ בשערות הזקן וזהו תקונא שפירא הנה בשלשה אלו נפלאו מהם שערות אנו. ולפיכך אמר שלשה פעמים תיקונא ולפנים ניתן טעם לשלשה אלו בע"ה עתיקא סתימא דכולא י"ג נימי דשערי קיימי מהאי סטרא כו' כבר כתבנו למעלה כי מוחא סתימאה מתפרש תלת זמנין ארבע ארבע והוא עתיקא כליל לון הרי שנשה עשר גם גלגלתא חיורא דיליה אנהיר לי"ג עיבר כדחיתא באדרא רבא וזוטא ואמרינן נמי התם דבגולגלתא יתבין בכל יומא י"ג אלפי ריבוא עלמין דנטל עלוי וסמכי עלוי ומהם נמשכין י"ג נימי דשערי אלו (ד"ש דכ"ו ע"א) ומשם מתפשטין לדיקנא י"ג תיקונין ואפשר דמי"ג דבחוור גלגלתא מתפשטין נימין אלו. ומי"ג דבמוחא מתפשטין לדיקנא ובאינון שריין שערי לאתפלגא כי כל שאר השערות הונכים אל מקום אחד ואלו מקצתם לצד אחד ומקצתם נצד שני. יאפשר כי מפני שיש י"ג מדות עליונות שאמר מיכה וי"ג מדות שאמר משה והם לתתא באתר דדינא כדאיתח באדרא רבא לפיכך הוצרכו שני מיני י"ג מדות י"ג נימי דשערי. וי"ג תיקוני דיקנא להיות להם שרש למעלה ומשום הכי שריין שערי בהאי לאתפלגא לתת מקום לי"ג מדות תחתונות אשר בהם ימיז ושמאל ודי כעת עד כי ה' יתן חכמה:

ודע ששערות אלו שבראש מלבד הי"ג נימין נמנו באדרא רבא ואמרו שם כי מנין קוצי דשערי אלף אלפין ריבוא ושבעה אלפים וחמש מאות וכל קוצא וקוצא אית ביה ת"י נימין כחושבן קדוש כו'. וטעם לחשבונות אלו אף כי עמקו מאד. דע כי המוח הסתום עם היותו אחד. כח השלשה מוחות תחתונות בו כדפרישית לעיל וממנו מתפשטין והנה כנגד חכמה שהיא כוללת הכל יצאו אלף אלפין ריבוא שהוא החשבון היותר שלם וכולל וכנגד בינה שבה יצאו שבעה אנפים כי היא אם הבנים שבעה שנים וכנגד הדעת יצאו ת"ק כי הוא עץ החיים מהלך ת"ק שנה. וכנגד ג' בחינות אלו נראה לי שאמר למעלה ג' תיקונין תיקונא שלים. תיקונא יאה תיקונא שפירא תיקונא שלים כנגד חכמה שבה חשבון שלם וכולל כללא דכולא תיקונא יאה כנגד בינה כי אין אשה אלא לנוי כלה נאה וחסודה בית נאה וכנגד דעת אמר תיקונא שפירא כד"א ישראל אשר בך אתפאר ישראל סבא והוה תאיב למחמי כד"א צאנה וראנה בנות ציון כו'. והנה שלשתם אלו ברדתם מטה בז"א נתמעט חשבונם והוא מש"ה ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווין כו' כי אלף כנגד חכמה שבז"א ושבע המאות כנגד בינה שבז"א שבעה שנים וחמשה כנגד דעת נשמה לה' ספירות חסד גבורה ת"ת נצח הוד דגוף וברית חשבינן (ע"ד) חד וזמ"ש ויהי שירו חמשה ואלף ושבעים שבע' ספי' הבנין הנשארים ובא"א לא נזכרו אלו דלא אתגליא אלא רישא לחוד כדכתבינן לעיל ומאלו התחתונים עשה ווין לעמודים כי הם מעולם הזכר וזמ"ש בפ' פקודי ו' דא רזא דדכורא דקיימא למיהב מזוני לנקבה ובג"כ כל אינון ווין דעבד בצלאל למיהב לון לאשרא' על נוקבי ונפיק מרזא דאלף דאיהו חושבן שלים. ושבעה מאות דאיהו חושבן שלים וחמשה הכי נמי ושבעים כלא רזא חדא כו' וכולא ברזא עלאה עכ"ל. וזה מבואר במה שכתבנו. ואמנם היות בכל קוץ ת"י נימין ובכל נימא ת"י עלמין וכל עלמא ת"ך עיבר הנה מצינו שני חשבונות אלו לשני בתי ישראל בית ראשון ת"י ובית שני ת"ך ואין ספק כי היות מנין הנימין ת"י כמנין קדוש ובנזיר נאמר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו יורה כי הנזיר עולה למקום גבוה ידמ' לעליון. ומצינו בנזיר שני פעמים קדוש כנגד הנימין וכנגד העולמות היוצאין מנימין אלו. ואמנם טעם למנין זה הוא כי כמו ששלשה מוחין תחתונים כלולין במוח זה. כן ל"ב נתיבות דבמוחא תתאה כלולין בו ונמשכין על ידי נימין אלו לנימין דז"א ועל ידי כך מתפשט מוחיה לל"ב שבילין כדאיתא באדרא רבא. והנה כל קוץ מאלו כלול מל"ב נתיבות וכל נתיב אחד כלול מי"ס הרי ש"ך. והם הם ש"ך ניצוצות דבטש בוצינא דקרדינותא כדאיתא בריש פרקין והם י"ש עולמות שעתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק כי נתיב מהם לא ידעו עיט:

והא דאמרינן באדרא רבא וזוטא דמנהירו דחוורא דגלגלתא ירתי צדיקיא לעלמא דאתי ת' עלמין דכסופין דכתיב ארץ ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר ההוא עולם התחיה קאמר וכדאמר בתר הכי נמי דמטלא דנטיף מיניה יתערון בה מיתיא לעלמ' דאתי וקרא נמי דייקא דקאמר וישקול אברהם לעפרון דהיינו לאותם שוכני עפר כדאיתא במדרש הנעלם וקאמר התם דמאתים על התורה ומאתים על שמוסרין עצמן על קידוש ה' בכל יום. והענין הוא כי בתורה זוכים למאתים והם חכמה ובינה כל אחת כלולה מעשר ועשר מעשר הרי מאתים והם ב' אותיות ראשונות שבשם י"ה כי עסקו בעץ החיים דהיינו חכמה ובינה בן י"ה וכאשר מוסרין עצמן על קידוש ה' בפסוק שמע ישראל ומיחדים חתן וכלה. והיינו קידוש אחד (ד"ש ע"ב) שהחתן מקדש הכלה שנקראת שם כד"א ויעש דוד שם וכשהוא מוסר עצמו נחשב כמת ובנשמתו נעשה הזווג מים נקבות ובגופו מתרצה סטרא אחרא ואינו נכנס להפריד בין חתן וכלה. וזהו סוד ענין י' הרוגי מלוכה ונמצא שהוא מזווג שתי אותיות אחרונות של שם וזוכה למאתים עולמות ובתו' מזווג שתי אותיות ראשונות כי התורה בן י"ה והוא המזווג חכמה ובינה כדאיתא בתיקונין. והנה שם בן ארבע. ארבע אותיותיו ארבע מאות ומילויו עשר הרי ת"י. ולפיכך אנו אומרים ג"פ קדוש קדוש קדוש ה' צבאות לפי שיש בעתיק' ג"פ הויה וכמו שכתבנו לעיל. וכל אחד עולה קדוש וזה קרוב למה שיבא בפרק רביעי על פסוק והיו ימיו מאה ועשרים שנה ולפי ששלשה שמות אלו במילואם עולים שלשים אותיות לפיכך סתם נזירות שלשים יום וגם הוי"ה בחשבונו כ"ו ועם ארבע אותיותיו הוא שלשים זמ"ש כל ימי נזרו קדוש יהיה להוי"ה (די"ג ע"א) ל' יהו"ה ודע כי ל"ב נתיבות כל אחת כלולה מי"ב אותיות מהם שלשה שמות אלו עולה שפ"ד. וחשבון השם כ"ו הרי ת"י. וכאשר תכלול הל"ב נתיבות כל חחת מי"ג תיקונין עולה תי"ו וארבע אותיות השם הרי ת"ך גם שם שד"י ואלהי"ם עולה ת"ך. (אמר שמואל צריך עיון שאינם עולים כי אם ת' בלבד. ואם תמנה שדי ואלהים באותיותיהם יעלו תכ"ב. כי שדי יש בו ט' אותיות ואלהים יש בו י"ג אותיות ואפשר שימנה גם כן לשני השמות עצמם של שדי ואלהים ואז יעלו תכ"ב כנלע"ד) ושם אל ושדי ואדני עולה עולה ת"י ושם שדי ואלהים ואהי"ה עולין תכ"א ואין קפידא באחד יתר בגמטריא והנכון בעיני כי יוד עלאה תליא בעתיקא כדאיתא באדרא זוטא. ויוד במילואה עולה עשרים וכל אחד כלול מעשרים הרי ארבע מאות והיו"ד עצמה שהיא עשרה כי היא השורש הרי ת"י ואם נחזור ונמנה היו"ד במילואה שהיא עשרים הרי ת"ך:

ודע כי היוד יש בה ג' קוצין קוץ לעילא וקוץ לתתא וקוץ באמצעיתא קוץ לעילא כתר עליון קוץ באמצעיתא חכמה קוץ לתתא בינה כדאיתא בפ' ויקרא גם השם כולו במילוי

יודין כזה יוד הי ויו הי תלי בעתיקא כדאיתא בתקונין ויש ביוד הי ויו ג' יודין ועולין ל' ולפכך סתם נזירות שלשים יום. והנה היוד ראשו' עולה ת"י כדפרישית והם הת"י נימין והיוד שניה עולה גם כן ת"י והם ת"י עולמות כי היוד שניה רומז לבינה הנקראת עולם מן העולם ועד העולם ולפיכך הם ת"י עולמות והיוד השלישית עולה גם כן ת"ך כי הויו רומז לדעת המקבל משתי אותיות יוד הי והיא עולה ת' ועם ב' יודין המשפיעים הרי ת"ך האמנם היוד הרביעי' שהיא נוקב' לא נתגלה עדין אעפ"י דתליא ביה עוד נראה לי שארבע יודין שבשם זה יו"ד ראשונה עשרים פעמים עשרים הם ארבע מאות והם ת' אלף עלמין דחוורא דגלגלת' דמנהירו דהאי חוורא ירתי צדיקיא לעלמא דאתי ת' עלמין כדלעיל ויוד שניה שבשם הם ת"י נימין כי עולה ת' והיוד עצמה שהיא שרשה הרי ת"י ויו"ד שלישי' שבויו שבשם היא גם כן ת' ועם היוד עצמה היא ת"י עולמות כי מבינה ולמטה בנין העולם ואף י"ש עולמות הם תחות עלמא דאתי ולא בעלמא דאתי כדאית' בפ' תרומה ויוד רביעית שבאות הי אחרונה שבשם עולה גם כן ת' ועם היוד שבהי אחרונה ושבויו שהוא החתן המשפיע לה דלית לה מדילה כלום הרי ת"ך ולפיכך בית ראשון היה ת"י שנין כמנין ה"י ראשונה ובית שני ת"ך כמנין ה' אחרונ' ועל דרך זה כשתמנה יוד פעמים הי הרי ש' ועם היוד הם י"ש עולמות דתחות עלמא דאתי ואם תמנה יוד במילוא' הם ש"ך והם ש"ך נצוצות דבטש בוצינא דקרדינותא ואם תמנה עוד ההי הרי שכ"ה והם שכ"ה ניצוצות שנתקיימו כדלעיל וכן אם תכה יוד ראשונה על יוד שבהי ראשונה הם ת' ועם היוד הרי ת"י וכשתכה יוד שבויו על יוד שבהי אחרונה עם יוד במילואה יהיה ת"ך כי כ"א פעמים כ' עולה ת"ך והיא לית לה מדילה כלום לחזור ולמנותה ויוד עולה כפי מה שכתבתי בבית ראשון ה"י ראשונה ובבית שני הי שניה כדאיתא בפ' פקודי ואין עוד נביא ואין אתנו יודע עד ישקני מנשיקות פיהו ולספרים דגרסי וכל עלמא להיט לתש"ך עיבר אפשר דהיינו טעמא (ע"ב) דמילת בראשית צירופה תש"ך וכל עולם נתפשט למנין בראשית. עוד אפשר נומר דשם בן ארבע במילואו עם עשרה אותיות וד' תיבות הרי י"ד ומילוי המילוי הרי כ"ח הרי מ"ב וכשתכה יו"ד (ד"ש ע"ג) על מ"ב הרי ת"ך ודי בזה. ודע דאמרינן באדרא רבא דבפלוגתא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר לר"ע עלמין ומני' נהיר ארחא כו' דכתיב כל ארחות ה' חסד ואמת כו' עכ"ל ובאדר' זוטא אמרינן דעל ארחא דא כתיב אז תתענג על ה' ומהאי ארחא אתנהרין שאר ארחין דפליג בז"א עכ"ל. והענין הוא כי עפ"י שאמרנו למעלה כי באותם י"ג נימין בלחוד הוא דשריין שערי לאתפלגא ולא באינך שערי היינו לומר שאין לשאר השערות מקום מיוחד זה לכאן וזה לכאן כי כולן שוין אבל אלו הנימין יש להם מקום מיוחד אלו לכאן ואלו לכאן לקבל אנפוי אבל

יש מקום מיוחד שאין בו שער כלל בפלגותא דשערי והיינו האי ארחא דנהרין ביה צדיקייא לעלמא דאתי וטעם הדבר הוא כי השערות להעלים האור העליון נעשו כדי שיתלבש בשערות ויאיר למטה כי לא היה באפשר לקבל אורו אם לא דרך שערות אלו והנה הצדיקים הם בז"א והם זוכים להשיג אותו האורח בלי אמצעי. ונמצא שיש לה יתרון על ז"א כי אינו מקבל אלא על ידי שערות והם נהנין מהאור העליון מבלי אמצעי. ונמצא שיש להם יתרון על ז"א וז"ש באדרא זוטא דע"ד כתיב אז תתענג על ה' על ה' דייקא למעלה ממנו ויותר ממנו ומכל מקום אין נהני' ממנו ממש אלא שממנו מאיר אורח שהם הצדיקים מאירין ממנו לעלמא דאתי וזמ"ש ואורח צדיקים כאור נוגה העליון שבפלגות' דשער. והנה האור הטבעי עד חצי היום הוא הולך ומאיר ומשם ואילך לא יגיה אורו וזהו הולך ואור עד פלגותא דשערי שהוא נכון היום חצי היום בפלגותא דשערי ולמדנו דמפלגותא דשערי נהיר ההוא ארחא וטעם היות אורח זה בפלגו' דשערי הוא כי הצדיקים זוכין על ידי התורה. ותורה שבכתב היא עמודא דאמצעיתא והיא בן י"ה דעת בן לחכמה ובינה. וכבר כתבנו דשערות אלו ג' מוחין כלילן בהו חכמ"ה ובינ"ה ודע"ת ודעת הוא פלגותא דשערי ובי' נהיר ארחא לצדיקייא. ועם הקדמה הזו דשערות להעלים האור נעשו אתי שפיר הא דאמרינן לעיל דחפיין שערי על קדלא דלא אתחזי קדלא כי למטה כנגד אחורוי ממול העורף העליון שם הקליפ' והדינין ראוי שיסתכלו הקליפות במקום הקדש ויאחזו בו ולפיכך מתכסה בשערות מה שאין כן ממול פניו שאין שם קליפות ועוד כי הפנים נתקנו בפה בחוטם ועינים והפנים עצמם הם לבושים כי עודפים על עובי העורף וזהו תיקונם מה שאין כן בעורף דלא אתתקן אלא על ידי שערות אלו שהם מכסין אותו ומטעם זה לא נתכסו האזנים העליונים בשיער כי גדולה תפילה שעולה עד מקום גבוה בלי אמצעי ובלי הפסק שום דבר ואין שום דין מעכב דבאתר דטרחותאדינא אשתכח וכדאמר בפומא באדרא רבא וזה על ידי ז"א המתקן עצמו על ידי התפלה והוא מעלה התפלה לפניו וכבר כתבנו זה למעלה ובמצחא אמרינן באדרא דכד סליקו צלותיהון דישראל לקמי עתיק יומין ובעי לרחמ' על בנוי גלי מצחא דרעוא דרעוין כו' והיינו ע"י ז"א המעל' התפילה שם והיינו דלא קאמר כד שמע עתיק יומין (ע"ג) צלותיהון דישראל או כד קביל צלותיהון והנה מאורח זה נמשך אורח המתפרש לתרי"ג ארחין דפליג בז"א כי באורח זה כלולים בדקות גדול כי מן דעת זה שהוא בפלג' דשערי כדכתיבנא נמשך לז"א ששם הדעת תורה שבכתב כלולה מרמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה שהם תרי"ג ארחין כי דעת תחתון מכח דעת עליון יצא הכלול במוחא סתימאה כדכתיבנא ותרי"ג ארחין אלו הם הטובות לנוצרי בריתו ועדותיו לתת

להם שכר על כל מצוה מהאי ארחא על כל מצוה בלי אמצעי וכדכתיבנא והם חסד ואמת מאריהון דמתקלא מטה כלפי חסד לשלם שכר טוב וכדאמרינן באדרא זוטא:
ואמנם טעם מנין ר"ע עלמין אפשר שהם כנגד כ"ז אותיות התורה עם מנצפ"ך וכל אחת כלולה מעשר הרי רע. ולפיכך נהיר מניה ארחא לצדיקיא לעלמא דאתי כי כל העוסק באור תורה. אור תורה מחייהו ואפשר דארבע מאות עלמין דירתי צדיקיא לעלמא דאתי מנהירו דחוורא דגולגלתא קאי ולומר שר"ע מהם מאירים מאורח זה וק"ל הם מאירים דרך חוורתא דריש' שבין שער לשער והיינו כי הארבע מאות נחלק לשלש מוחות חב"ד כל אחד קל"ג ושליש וכאשר יתחבר הדעת עם החכמה ויכריע ביניהם. ויטה לצידה של חכמה כלפי חסד יקח שלשה יתירים שהם הכלולי' מכל (ד"ש ע"ד) העולמו' כי בודאי לכל העולמו' שבכל מוח ומוח יש עולם א' הכולל את כולם וכמ"ש בפ' נשא על אמו"ר להם שעולה רמ"ח חסר אחד והנה אחד לכל מוח הרי שלשה והם השרשים ויעלה מאתים ושבעים וכיוצא בזה אמרו בפ' תרומה על י"ש עולמות שלוקח ת"ת ר"ז עולמות כמנין אור כנגד חסד ות"ת ונשאר לגבורה ק"ג ואף כאן נוטל דעת שהוא פלגותא דשערי ר"ע ונשאר לבינה ק"ל ואלו אינן מאירין כל כך כמו האחרים שהם יותר רחמים מאלו ומאירים דרך אורח זה והק"ל מאירין דרך חיוור שבין שיער לשיער ואל תדמה שיש כאן רחמים ודינין ח"ו שהרי אמרו לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה דכולא שאעפ"י שאמרו בהאי שריין שערי לאתפלגא היינו ברדתם למטה לז"א אבל כאן אין ניכר דבר אעפ"י שישנו בכח אלא סתום מכל וכל וזמ"ש לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה דכולא ימינא אתחזי ולא אתחזי כי אף הרחמי' אינם ניכרים כי אין האור ניכר אלא מתוך החושך ואין כאן לא חושך ולא דין ואמר אתחזי לפי שעל ידי ז"א ניכר שיש כאן ימין כי כאשר ישגיח בעינא פקיחא או ברעוא דרעוין וזולתו ניכר שיש שם ימין קצת ולא אתחזי בו ממש אבל שמאלא לית ביה כלל כי אין רע יורד מלמעלה והנה בני ישראל התאוו תאוה לדעת מה הפרש יש בין ז"א כשהוא מתנהג ברחמים גמורים לאריך אפין ומה בין רחמים אלו לרחמים אלו והיו רוצים לצרף זה בלבבם ובשכלם שישתנה שכלם להבין בגדולות ובנפלאות על ידי א"א וע"י ז"א ובזה ידעו כי אין בקרבם וזמ"ש לצרפא בלבהון וכיוצא בזה אמרו בפ' שלח בדף קנ"ח ע"ב שורה כ"ה וז"ל דבמעיכון בעיתו למנדע דא דכתיב היש ה' בקרבנו בקרבנו דייקא או אם אין עכ"ל ואפשר שבמעיהון ממש היו רוצים השיניי שיהיה להם עונג נפלא באכילתם דומה לעדן עליון ואז ידעו כי אין שהוא א"א בקרבם. (ע"ד) ומשה אמר להם שבפרי הארץ יראו השינוי ויכירו כדאיתא התם:

ודע כי גלגלתא זו המקפת את המוח היא בינה שהיא היכל לחכמה וגנוזה בתוכה ולפיכך תמצא כל שכר הצדי' נמשך מגלגלתא זו כי ארבע מאות עלמין מנהירו דחוורא דגולגלתא כדכתיב ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר שהיא הגלגלת שהיא מקפת וסוחרת את המוח והני ירתי צדיקייא לעלמא דאתי גם טל אורות נמשך ממנה לעלמא דאתי לחיו' המתים וכן חד ארחא בפלגותא דשערי דנהירין מיניה צדיקיא לעלמ' דאתי ומיני' נהיר ארח' דאתפרש לתרי"ג ארחין בז"א לתת שכר המצות נמצא שכל עניני העה"ב ממנה נמשכין כי עולם שבז"א מקבל מעולם הבא העליון לתת שכר טוב לצדיקים שבו. ולפיכך היו הקוצים אלף אלפים רבוא ושבעת אלפים וחמש מאות כי אלף בינה בסוד אלף בינה כנז' בפ' בלק ושבעה אלפים בסוד שבעה שנים שבה ות"ק כנגד חמישים וכנגד חמישים שעריה באו דגלגלתא שלשה פעמים י"ג תקונין שהם מ"ט אם בנהירו דחוורא דאנהיר לי"ג עיבר ואם בי"ג נימי דשערי ואם בי"ג תיקוני דיקנא הרי מ"ט והגלגלת עצמה הרי חמיש' שערי בינה צריך עיון כי שלשה פעמים הם ט"ל ולא מ"ט (אמר שמואל אולי מונה גם העשר ספירות של הגלגלתא עצמה ובהם נשלמים לחמשים) וי"ג תקונין דחוורא רחמים גמורים וי"ג נימין בינוניים וי"ג תיקוני דיקנא מקור הדינין ובמקומם נכפין כדכתיב' לעיל. ולפי זה הני מאתן ושבעין עלמין הם הם מאתן ושבעה עלמין דאור קדמאה ולעילא הם מאתן ושבעין ונהירין מההוא ארחא דבפלגותא דשערי ולמטה תחות עלמא דאתי הולכין ומתמעטין והם ר"ז או"ר קדמאה ואור זה גנזו הקב"ה לצדיקים לעתיד לבא ויאיר להם לצדיקים כאור נוגה שהיה ביום ראשון וישוב לאיתנו:

ותאנא באדרא רבא בדף קכ"ח ע"ב וז"ל האי גלגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גליפין לארבע עיבר בסיטרא חד ולארבע עיבר בסיטרא דאנפוי ולארבע עיבר בסטרא בסחרני ארחא וחד לעילא בגולגלתא כלומר לסטרא דלעילא כו' ולקבל דא בקע לגלגלת לתתא כד עאלין בחושבנא עכ"ל. ביאור הדברים כי האי חוורא דאנהיר לי"ג עיבר היינו על ידי מוחא סתימאה דמתפרש ביה שלשה פעמים ארבעה ארבעה ארבעה והכי אמרינן באדרא זוטא בדף רפ"ח ע"ב וז"ל ובגין כך עתיקא קדישא אקרי אין דביה תליא אין כל אינון שערי וכל אינון נימין ממוחא (ד"ש דכ"ז ע"א) סתימאה תליין כו' בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרשא תלת זמנין לארבע ארבע והוא עתיקא כציל לון ושליט לון על כלא עכ"ל. הכונה דע"ק דהכא בההוא רישא עלאה לעיל' רישא דלאו רישא ולא ידיע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא כדקתני התם ולא הוי ע"ק סתימא דכל סתימין דהיינו ההוא כתרא עלאה רישא עלאה ולאו היינו חכמה סתימאה דאתקרי עדן עלאה סתימא דכל סתימין ועתיקא סתימא דכולא אבל ע"ק סתימא דכל סתימין אי נמי ע"ק

סבא דסבין היינו כתרא עלאה והכי אמרינן בתר הכי האי ע"ק סבא דסבין כתרא עלאה לעיל' דמתעטרן ביה כל עטרין וכתרין מתנהרין (דף י"ד ע"א) כו' וכל שאר בוצינין מיניה מתלהטין ומתנהרין עכ"ל:

והנה הזקנים הם חכמה ובינה וזקן הזקנים הוא כתרא עלאה לעילא והנה אמ' עטרין וכתרין ובוצינין ועטרין הם ז' תיקוני רישא וי"ג תקוני דיקנא שהם משפיעים לתחתונים הנאצלים וכתרין הם אבא ואימא חכמה ובינה ודעת ובוצינין הם שבעה הנרות שאחריהם והנה בעטרות אמר דמתעטרין ביה כי הם קרובי' אליו וממנו נעשו ובכתרין אמר מתנהרין שנמשך להם אור ממנו על ידי תקוניו ובבוצינין אמר מתלהטן ומתנהרן כי יש בהם דין ורחמים. וזהו מתלהטין דין ומתנהרין רחמים ולפי שזה זר מאד כי איך מתלהטן מיניה אחר שהוא רחמים לפיכך אמר שהוא בוצינא עלאה טמירא דלא אתידע כי גם הוא בוצינ' אתקרי כי כח הדינים בו אלא שאינן ניכרין וזהו טמיר' דלא אתידע ובהגיעם למטה בבוצינין נתגלו וזמ"ש וכל שאר בוצינין מיניה מתלהטן ומתנהרן. ולפי שכל התיקונין כולם הם בראש השלישי שהוא מוחא סתימאה והם נמשכין מהראש השני שהוא עתיקא סבא דסבין לפיכך אמר דמתעטרן ביה כל עטרין וענין ראשים אלו נתבארו באדרא זוטא בדף רפ"ח ע"א וז"ל האי ע"ק טמיר וגניז וחכמתא עלאה סתימ' בההוא גלגלתא משתכח כו' תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא כו' ועל האי אקרי ברח לך אל מקומך והחיות רצוא ושוב כו' עכ"ל:

דע דע"ק הוא שם כולל לכל השלשה ראשים וכדאמ' באדרא זוטא ואי תימא מאן ע"ק כו'. וכבר נתפרש למעלה. ועוד שנינו שם באדרא זוטא בדף רפ"ח ע"ב וז"ל האי ע"ק אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא וההוא רישא עלאה לעילא לעילא ובגין דע"ק אתרשים בתלת כל שאר בוצינין דנהרין כלילן בתלת עוד ע"ק אתרשים בתרין כו' עוד ע"ק אתרשי' ואסתי' בחד כו' עכ"ל:

הנה מבואר דע"ק שם כולל לשלשה ראשים העליונים וכאשר ירצ' לפרטם בפרט הנה יקרא לחכמא עלא' עתיק' סתימאה על שם מוחא סתימאה ולכתרא עלאה ע"ק סתימא דכל סתימין. אי נמי ע"ק סבא דסבין ולראש העליון יקרא רישא דלא אתידע וקאמר דכי היכי דעתיקא אשתכח בתלת רישין ריש' דלא אתידע וכתרא עלאה ומוחא סתימא' הכי כולהו בוצינין אשתכחו בתלת חב"ד חג"ת נה"י. ולפי שדעת כלול מחכמה ובינה ות"ת מחסד וגבורה ויסוד מכולם ונמצאו שנים שנים לבד לזה אמר שגם עתיקא אתרשים בתרין דאע"ג דאשתכח בשלש' מ"מ כללא דעתיקא בתרין הוא דההוא רישא דלא אתידע כליל לון תרוייהו ובכתר אתכליל מוחא סתימאה כי רישא תליתאה דהוא האי מוחא

סתימאה אינו אלא תיקוני עתיקא אבל כללא דעתיקא בתרין הוא בלחוד והכי תנינן באדרא זוטא בדף רפ"ח ע"ב וז"ל תקונא דע"ק אתתקן בתקונא חד כללא דכל תקונין. והיא חכמה עלאה סתימאה כללא דכל שאר והאי אקרי עדן עלאה סתימא דכל סתימין והוא מוחא דע"ק כו' והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא עד ההוא אתר דמתישב' בדיקנא ואקר' חסד עלאה ובהאי רצון כד אתגליא מסתכלין מארי דדינא ומתכפיין עכ"ל:

ע"ב ביאור הדברים דבתרין רישין ליכא תיקונא כלל אבל ברישא תליתאה הוא דאיכא תקונין והוא כללא דכולהו תקונין בין תקוני גלגלתא בין תקונ' דיקנא והוא כלל כל הנאצלי' ממנו ולמטה והאי אקרי עדן עלאה סתימא דכל סתימין לפי שיש שנים אחרים אבא ואימא דאקרי עדן כדקתני התם לקמן האי עדן אתמשך מעדן כו' ועדן שבז"א חכמה ובינה וזהו היותר סתום שביניהם ולפיכך קרי ליה סתימא דכל סתימין והוא מוחא דע"ק והנה תקונוי על ידי מוח זה והוא (ד"ש ע"ב) התחלת תקונו כי בו לא יצדק שם מוח ולא גלגלת ומוח זה אתפשט בכל עיבר על ידי שערותיו כי שערי רישא מנייהו נגיד חכמתא למוחיה דז"א ושערי דיקנא לאבא ואימא על ידי מזלא נמצא שמכל צדדיו לפניו ולאחוריו נתפשט ומיניה אתפשט על ידי מזלא לעדן אחרא דהיינו אבא ואימא כדלעיל ומהאי עדן אתגליף ההוא עדן אחרא דהיינו חכמתא דאתקרי שירותא לאפקא נהורין לרישיה דז"א והכי אמרינן באדרא זוטא בד' רפ"ט ע"ב וז"ל אתר דשירותא אשתכח מע"ק דאתנהיר ממזלא הוא נהירו דחכמתא דמתפשט לתלתין ותרין עיבר כו' אתגליף האי חכמת' ואתמשך ועייל ברישא דז"א ואתעביד מוחא אחרא כו' אילין תלת נהורין נהרין לתלת אחרנין דאקרון אבהן ואילין אבהן נהרין לבנין וכלא נהיר מאתר חד עכ"ל ביאור הדברים דמוחא סתימאה איקרי שירותא בעתיקא כי משם תחילת גילויו ותקונו כדפרישי' אבל לא אקרי לגמרי משום דלא אשתכח ולא הוי שירותא וסיומא שאין שם תחי' גילוי לנאצלים ולא סוף הגילוי דהיינו חכמה ומל' לפי שאותה חכמה נעלמ' מעיני כל חי ואימא שהיא בינה לא נתגלית כלל עדיין בה כ"ש מלכו' אימא תנינא ולפי' אין עדן זה נק' אתה לפי שהוא מכוסה ולא נתגל' דהא קרומ' דאוירא סתים ליה ואקרי הוא אבל זה העדן השני יש בו קצת גילוי ומתחיל להגלות לנאצלים ונקרא אתה והוא אב כי אתה אבינו ובו שירותא וסיומא בסוד יוד במילואה יוד ואו דלית כי דלת הוא מלכות כנודע וזמ"ש שם מהאי עדן אקרי שירותא בעתיק' ולא אקרי ולא הוי שירותא וסיומא ובגין דלא הוי ביה שירותא וסיומא לא אקרי אתה כו' ומאתר דשירותא אשתכח אקרי אתה ואקרי אב דכתיב כי אתה אבינו כו' עכ"ל וכבר ביארנוהו וזמ"ש למעלה גלגלתא חוורא דרישא לאו ביה שירותא וסיומא עכ"ל דאף גלגלתא חיוורא שהיא בינה שבכתר

המקפת את החכמה מוחא סתימא' כדפרישית לעיל עדין אין שירותא וסיומא מתגלים בה כלל עד בא בא חסד עלאה בדיקנא ומשם נתגלו אבא ואימא על ידי מזלא כנודע:

ותנן התם באדרא זוטא בדף ר"ץ ע"ב וז"ל באגדת דבי רב ייבא סבא כללא דכולא ז"א אקרי אתה עתיקא קדישא דאתכסיא אקרי הוא ושפיר והשתא קרינן באתר דשירותא אשתכ' ואע"ג דאתכסייא מניה הוי שירותא ואקרי אתה והוא אב לאבהן והאי אב נפיק מעתיקא קדישא דכתיב והחכמה מאין תמצא ובג"כ לא אשתמודע ת"ח כתיב אלהים הבין דרכה דרכה ממש אבל והוא ידע את מקומה מקו' ממש וכ"ש דרכה כו' כד אתפשט חכמה אקרי אב לאבהן כלא לא אתכליל אלא בהאי דכתיב כלם בחכמ' (ע"ג) עשית כו' עכ"ל והכי פירושא דרב ייבא סבא סבירא ליה דלא אקרי אתה אלא ז"א משום דאתגלי' אבל ע"ק דאתכסייא אקרי הוא ושפיר קאמר מיהו לאו דוק' ז"א דאתגלייא אלא אף אבא ואימא דאתכסייא הואיל ושירותא אשתכח ביה קרינן ליה אתה בערך שאין בו כ"כ העלם כמו עתיקא ויצא מכלל עתיקא והוא אב לאבהן דמיניה נפקי תלת נהורין חכמה ובינה ודעת ונהרין לתלת אבהן כדלעיל ואב זה יוצא מע"ק ע"י מזלא ובג"כ לא אשתמודע דהא אתכליל במזל' ונחשב כעתיקא וכדקא אמרינן לעיל וכולא הוא עתיקא כו' ונמצא שהוא נקרא שירותא לפי שיצא מכלל המוח הסתום ויש בו קצת גילוי ומשום דאתכליל במזלא וזה על ידי העצמות העליון היורד ונוקב והוא רוחא דגניז בעתיק יומין כדכתיבנא לעיל משום הכי לא אתידע והוי עתיקא:

ודע שאעפ"י ששם עתיקא קדישא כולל תלת רישין הכונה על העצמות הנמצא בתוך שלשה אלו והיינו דאמרינן לעיל האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכן אתרשים בתלת ועל מציאותו בראש הראשון יקרא רישא דלא אתידע מה דהוי ברישא דא והיינו דקאמר מה דהוי ברישא דא ובשני יקרא ע"ק סתימאה דכל סתימין כו' וכדכתיב' ולפי שהעצמות העליון נוקב ויורד עד אבא קאמר דנפיק מע"ק דהיינו ההוא רוחא דגניז בעתיק יומין והיינו דכתיב והחכמה מאין תמצא דאין היינו עתיק' ואע"ג דאין הוא כתרא עצאה לעיצא מ"מ קרינן לעתיקא קדישא נמי אין משום דביה תליא אין וזמ"ש באדרא זוטא במאמר שהבאתי למעלה וז"ל ובג"כ ע"ק אקרי אין דביה תליא אין וקאי אמאי דקאמר לעיל מניה דתלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעיל מן דא והראש השני שהוא הנקרא אין תלוי בראש השלישי שלמעלה ממנו ששם חביון עוזו של העצמות ולפיכך (ד"ש ע"ג) יקרא אין כיון שבו תלוי האין וענין גילוף זה הוא כי נתחקקו להיות התחתחון בית קיבול לעליון כעין זכר ונקבה לקבל שפע זה מזה. והנה האחד בתוך חבירו והוא למעלה ממנו והכונה היא שאין אחד נעשה היכל לחבירו להגנז בו כחכמה הנגנזת בתוך

הבינה כי אלו גבוהים מאד זה מזה דדא לעילא מן דא והם דא לגו מן דא לפני לפנים מחבירו כי הראשון לא אתידע כלל והשני גבוה מאד מן השלישי כי השלישי הוא מוחא סתימאה ואינו אלא תיקוני עתיקא דכללא דעתיקא בתרין לחוד כדכתיבנא לעיל:

ונחזור למאמרינו הנה הביא ראיה על מה שחכמה זו נפיק מע"ק מהכתוב שאמר אלהים הבין דרכה ממש דהיינו ז"א שהוא אלהים. הבין דרכה של חכמה זו שבו דהיינו התפשטות' בו לל"ב שבילין לבד אבל והוא דהיינו עתיקא ידע ממש מקומה דהיינו אבא ואימא ששם הוא מקומה ותחילת גילויה וכל שכן דרכה דהיינו מזלא שהיא באה דרך שם וכל שכן ההיא חכמה דסתימא ביה בע"ק דהיינו מוחא סתימא' הקרוב אליו. ואפשר לפרש עוד דרכה היינו התפשטותה להכנס בראש ז"א ומקומה היינו אבא ואימא כו' כדפרישי' ודרכה גם ז"א ידע לה אי נמי מקומה היינו מוחא סתימאה ודרכה הראש השני שמשם יוצאה למקום מוחא סתימאה. וכל שכן (ע"ד) ההיא חכמה דסתימא ביה בע"ק דהיינו הראש הראשון כי כחה שם בדקות והעלם גדול. ואפשר דהיינו דקאמר לעיל ראשיתה דההיא חכמתא עלאה ביה סתים דראשיתה היינו שרשה ועיקרה סתומה באותו הראש אשר שם העצמות העליון והיא שם בהעלם גדול והיינו דקאמר נמי מעיקרא האי עתיקא טמיר וגניז דהיינו ההוא רישא דלא אתיד' וחכמתא עלאה סתימאה בההוא גלגלתא דהיינו בראש הראשון אשתכח ולא אשתכח כי החכמה שם בדקות גדול נמצאת ולא נמצאת וקאמר דבהאי עתיקא אין שם אלא רישא בלחודוי בלא שערות ודיקנא לפי שהוא הראש לכל הראשים וממנו נמשך לראש השני והוא כתרא עלאה מבלי שערות וזמ"ש למעלה דביה תליא אין דכל אינון שערי וכל אינון נימין ממוחא סתימאה תליין לומר דביה ממש תלייא אין ולא על ידי שערות כי כל השערות וכל הנימין לא תליין אלא ממוחא סתימאה בלחוד ואין למעלה לא נימין ולא שערות ומ"מ הנימין והשערות כולהו בשיקולא אין א' ארוך מחבירו וגם אין העורף העליון נראה לבלתי תת מקום לקליפות להאחז שם כי הכל רחמים ואחדות שלמה ואין שם שינוי ח"ו כי כל השינוין בזעיר אפין וכדפרישנא לעיל אבל עתיקא לא שנייא מרחמי לעלמין נמצינו למדין דמוחא סתימאה ראשית' דיליה סתים סתים בעתיקא כי שרשה שם והיינו דקאמר ואקרי מוחא עלאה כו' לפי ששרשה במקום עליון והיינו דקארי לה חכמתא עלאה סתימאה ולא חכמתא סתימא' בלחוד כדרכו. ודע דההוא רישא דלאו רישא אשר שם חביון עוז העצמות הוא עצמו אינו משיג מה שיש בו וזהו פירוש ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא שהוא עצמו לא ידע כאדם שאינו משיג מהות הנשמה שבו. ואל תשיבני דאם כן מאי ולא אתידע פשיט' אם לא ידע כ"ש דלא אתידע שהכונ' היא שגם למט'

בהתמע' האור ויורד דרך נקב מחט סדקית דרך השערות אין משיגו וזמ"ש דלא אתדבק לא בחכמתא ולא בסכלתנו דהיינו חכמה ותבונ' שהאור בא דרך שערות הראש והדיקנא להם כדלעיל וכ"ש למעלה שהאור רב. ודע שעיקר הפירוש דלא אתדבק היינו שאין האור והעצמות היורד למטה מג' ראשים מתדבק בהם בלי לבוש אלא מתלבש בראשים האלו ומאיר להם על ידם ועל ידי השערות מש"כ בג' ראשים דעתיקא אשתכח בהו וזהו פירוש עתיק' אשתכח בתלת רישין ומ"מ אין כל הראשים שוים כי הראש הראשון שם מקום העצמות והשרש. והראש השני ירד מאת פניו ואינו עומד נגד האור ממש. והרי זה דומה לאור השמש אשר העומד נגדו אורו מבהיק ולא יוכל להסתכל בו. וכאשר יתרחק משם יתמעט אורו וישיגהו. כן הדבר הזה כי הריחוק ממעט אורו אעפ"י שאין מסך מבדיל והראש השלישי הוא תיקוני דעתיקא והוא המסך המבדיל. ולפיכך נקראת חכמ' סתימאה דלא מתפתחא ובה קרומה דאוירא דאזדכך וסתים והאור מתמעט בה להיותו בא דרך הראש השני ונתרחק עוד. וזו נקרא פרסא ופרוכת ומפני היותה סתומה הכה אור העליון כבה ונתפרש לי"ב ניצוצות. כי כאשר יכה השמש במראה מלוטשה אחרי שאין לו מקום לעבור יצאו ממנו (דף ט"ו ע"א) נצוצו' לכאן ולכאן אעפ"י שהאור אחד. ואלו הי"ב בניצוצות והאור (ד"ש ע"ד) הכולל להם י"ג וזמ"ש בגין דהאי חכמתא סתימאה ביה מתפרש לתלת זמנין לארבע ארבע והוא עתיקא כליל לון ומהם נמשכו י"ג תקוני דיקנא ונתפשטו למטה לאו"א והוא העצמות היורד דרך מזלא מהשערות שבו. וזהו מ"ש ושליט לון על כולא ולפי שניצוצות אלו הם בסוד אור החוזר שהוא דין והאור כוללן שהוא רחמים פשוטים הם כעין זכר ונקבה דין ורחמים כדכתיב' לעיל:

ואמנם היותו מתפרש תלת זמנין ארבע ארבע להיות בו שלשה מיני אורות אם התפשטו' האור בראש הראשון והוא רב וזך מאד. ואם התפשטותו לראש השני ואינו זך כראשון ואם התפשטותו נשלישי כי האור מועט יותר ואינו מבהיק כשני. ושלשה מיני אורות אלו נכללו בה עם השרש הכוללם והיות כל פעם ארבעה כנגד ד' אותיות השם כדפרישית לעיל והנה הראש הראשון שרש העצמות. והראש השני שרש הכלים כי כל האצילות יש בו עצמות וכלים וגוף ונשמה והראש השלישי נכללו בו העצמות וכלים וזהו תיקונא דעתיקא בראש זה השלישי. וגם לטעם זה הוכרח להתפרש תלת זמני. ודע כי ארבע מאלו התיקונין אינן בז"א וזה כי אותם העליונים שהם נגד הראש הראשון נעלמו ממנו ונפיכך אין לו כי אם תשעה תיקוני דיקנא. ושני ראשי' אלו הראשון הוא עילת כל העילות והשני הוא עלת העילות הנז' בפ' בראשית. והשלישי הם בדמיון נר"ן לספירות ונשמה מתלבש ברוח ורוח בנפש ובלבושים אלו מאיר לספירות ודע כי השרש

הראשון שרש הכלים בו כי מה דהוי בההוא רישא הוא העצמו' והאלהות המתפשט להחיותם ורישא גופיה הוא שנתלבש בו העצמות והוא שרש הכלים אלא ששם הוא דבק במאציל תכלית הדיבוק ובשני נתגלה יותר בסוד שרש ושרש השרש ולפיכך גם בראש הראשון יצדק עלת העלות ועלת על כל העלות. והנה כשנדקדק בענין נמצא בכל ראש ארבעה עצמו' וכלים ועצמות כלול בכלים וכלים כלול בעצמות הרי הם שתים שהם ארבע כי כל אחד כלול מחבירו. כהדין קמצא דלבושיה מיניה ולפיכך מתפרש לארבע ארבע וזה ע"ד מ"ש בפ' תרומה בענין הנשיקין של אהבה והוא הוא שם בן ארבע יהו"ה. גם כשנדקדק נמצא בכל ראש ארבעה בהכרח אם הארבע יסודות עליונות כי בהכרח נשרשו למעלה בדקות גדול. והם אש מים רוח עפר ואם כי ההנהג' נחלקת לארבעה אם לחסד אם לדין אם לרחמים אם לכללותם. והם הם הארבעה יסודות והם הם הארבעה אותיות שם בן ארבעה ושרשם בהכרח למעלה ולפיכך מתפרש לארבע ארבע. והנה אחר הראש השלישי נסתם העצמו' העניון בקרומא דאוירא ויורד האור דרך השערות כאור השמש העובר דרך נקבים קטנים. וזה לאבא דאב' לבד מתפשט בו העצמו' העליון מבלי לבוש ומשו' דאתכליל במזלא ונחשב כעתיקא וכדכתיבנ' אבל הז"א על ידי אבא נעשה כי נתפשט העצמות ונתלבש בו ועל ידו נעשו בו שלשה מוחות כדבעינן למימר וזמ"ש האי חכמתא שירותא דכולא כי על ידו נעשה ונאצל כל אשר למטה הימנה בהתלבש העצמו' בה כדפרישית וזהו פי' שירותא וממנה מתפשט מוחא דז"א לל"ב שבילין כי בה אין התפשטות כלל עד רדתה לז"א (ע"ב) וכדכתבינן לעיל. ואף בז"א הם שבילין צרים ולא ארחין רחבין כי עדין נעלמים להיותם קרובים לאב דנפיק מע"ק ואורייתא בחכמה זו נכללה בכ"ב אותיות ועשר מאמרות ואח"כ למטה בז"א נתגלית יותר אבל נכללה כאן בהעלם והענין הוא כי בכלל חכמה זו היא הבינה דהיינו אימא והאותיות מבינה נמצאו כ"ב אותיות כלולים בבינה שבחכמה זו ועשרה מאמרות שנתעברה בהם אימא והולידתם בסוד ויאמר אלהים שהיא בינה והם עשרה תשעה דז"א ומלכות הרי עשרה ונמצא שגם מלכות שהיא סיומא כלולה בחכמה זו וזמ"ש ובהאי חכמה שירותא וסיומא אשתכח ובג"כ חכמה עלאה חכמה תתאה שהיא חכמ' שלמה. כד אתפשט חכמה ונתגלית בינה שהיא אימא שהיתה כלולה בו ואז הולידו חב"ד שהם האבהן דבז"א אז נקראת החכמ' אב לאבהן ודע כי אעפ"י שהם מוחא דז"א ונקראים חב"ד אליו בערך אבא ואימא הם חג"ת והם אבהן ממש כדבעינין למימר קמן והבן זה וזמ"ש בפ' משפטים רישא דמלכא אתתקן בחסד וגבורה ודי בזה כולא בהאי חכמה אשתכלל כדפרישית שהעצמות העליון נתלבש בה וירדה עד סוף המדרגות. וזמ"ש כולם בחכמה

עשית ונמצא כי כמו שהחכמה העליונה מוחא סתימא' (ד"ש דכ"ח ע"א) סתמה האור והעצמות שלא ירד כי אם דרך השערות והוא התחלת תיקון העתיקא להעלימו כדי שיתגלה כי העלמו הוא הגילוי כן זאת החכמה סתמה האור שלא יתגלה כי אם מלובש בה והיא סיבת הגילוי ותחי' ולפיכך נקרא שירותא וזמ"ש אתר דשירותא אשתכח מעתיקא מקום תחילת הגילוי הנמצא ויורד מעתיקא שהעצמות מתפשט בו כדפרישית וזה על ידי שערות דיקנא הנקרא מזלא כי דרך המזל יורד העצמות העליון ומאיר לו וזה דאתנהיר ממזלא הוא נהירו דחכמתא דמתפשט אח"כ בז"א לל"ב עיבר אי נמי ביה גופיה מתפשט לל"ב עיבר דהא חוורא דגלגלתא נמי מתפשט לי"ג עיבר כדלעיל ובז"א נעשין שבילין:

ונפקא ממוחא סתימאה מנהירו דביה דהיינו מהאור והעצמות שבו והוא חסד עלאה כי אור ועצמות שבכתר וחכמה ובינה נתפשט בשלשה ראשים העליונים ובמצחא ודיקנא נפק אור ועצמות חסד והוא חסד עלא' והוא הנקרא בצאתו משם אוירא דכיא ונגנז בתוך רוחא דגניז בעתיק יומין והוא כדמות גוף וכלי להאי אוירא דכיא והיינו דאמרינן באדרא זוטא דף רצ"ב ע"ב וז"ל וההוא אב הוא רוחא דגניז בעתיק יומין וביה אתגניז האי אוירא ואכליל לניצוצא דנפיק מבוצינא כו' עכ"ל ועוד שנינו באדרא רבא בדף קל"א ע"ב וז"ל והאי אוירא הוא טמיר דטמירין דעתיק יומין ברוחא דגניז בהאי גלגלתא כו' עכ"ל ומה דעתיקא נהיר בקדמיתא דא הוא כי בשלשה ראשים אשתכח ועצמותו נראה בהם בלי שום מחיצה אבל בהאי נהיר דרך השערות לבד וזהו הקודם לאור זה ושירותא ממה דאתגלייא הוי כי אעפ"י שהוא מכוסה הואיל והיא תחילה ממה שהוא מתגלה למטה כי בז"א מתגלה חכמה זו והיא מתפשטת לל"ב שבילין יצדק בה שם שירותא כי היא תחילת החכמה שבז"א המתגלה והיינו דקאמר שירותא ממה דאתגלייא ולא קאמר שירותא דאתגלייא משא"כ בחכמה סתימאה דלא אתגלייא כלל כדלעיל ואתעביד לתלת רישין ורישא חדא כניל לון. (ע"ג) והם חכמה ובינה ומזל' כליל לון ודע דהאי מזלא אתעביד מיניה רישא חדא ממש דכלילא לחכמ' ובינה והיינו דקאמר באדר' זוטא בדף ר"ץ ע"ב שורה א' וז"ל:

ת"ח שירותא דא דאקרי אב אתכליל ביו"ד דתלייא ממזלא קדישא כו' עכ"ל אלמא יוד תלייא במזלא וביה אתכליל האי אב והאי יו"ד והיינו רישא דכליל לון ומשמע דאתעביד האי רישא מהאור היוצא מקרומ' דאויר' דאזדכך וסתי' והיינו דתנן בסיפרא דצניעותא פרק שני בדף קע"ז ע"א וז"ל י' עלאה דאתעטר בקטרא דעתיקא היא קרומא עלאה דאזדכך וסתים כו' עכ"ל ואפשר לפר' דקרומא דאוירא לעטר היו"ד בלבד הוא ולהשפיע

לה ריבוי שפע אחר אצילותה כפי רצון המאציל להגדיל השפע והיינו דקאמר דאתעטר ולעולם עיקר אצילות ההוא רישא משערות המזל הוא יורד העצמות והאי דאתעביד לתלת רישין כגוונא דעתיקא ומשום דבהאי מזלא אתחברן תלת רישין כדאיתא התם וכל זה שלא כדרך מה שפרשתי למעלה ואילין תלת מתפשט' לז"א. דמפרש ואזיל דהאי חכמתא אתגליף ואפיק כו'. כבר כתבתי למעלה דגליפא היינו שעשה לו בית קבול כעין זכר ונקבה והוציא הבינה שהיא אימא והוא הנהר היוצא מעדן להשקות את הגן ודע דז"א הוא ת"ת ישראל והוא בן י"ה ונאצל מזווג חכמה ובינה ואחר אצילותו נעשים לו מוחות אלו והנה לבינ' שתי מציאיות אם בדמות סמך עגולה והיינו בהתעלמה למעל' עם החכמה ואם בדמות מ"ם סתומה בשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין דלתתא לינקא לון כדאמר בריש פרשת תרומה והנה חכמה זו דהיינו אבא נחקקה והוציאה לחוץ הבינה שלא תהיה סמך אלא מ"ם להשקות את הגן ולינקא ליה והיינו לישנא דאפיק דנקט הכא ולא נקט כה"ג בכולהו ובערך זה המציאות תקרא בינה נהר היוצא מעדן ולפיכך הקדים מוח זה לשאר כי אי אפשר להתהוות שום מוח עד שתצא הבינה לחוץ בסוד מ"ם סתומ' ותניק את הבן ויתגדל מוחו והנה כאשר יצתה לחוץ עייל ברישא דז"א והוא הבן הנעים על ידי מה שיונק מחלב אמו ונעשה מוח זה וכמו שהחלב היונק הנולד מגדיל כל גופו כן זה נגיד בכל גופא ומשקה כל השש קצוות. ודע כי ז"א בבטן האם העניונה לא היו ביה כי אם ששת ימים חג"ת נה"י והיינו ואו שבתוך ההא קטנה וכשיצא לחוץ הניקתו האם והגדיל וזהו סוד הנטיעות היו כקרני חגבים וכן אדם וחוה כקרני חגבים היו ונעקרו ונשתלו והגדילו כדאיתא בפ' בראשית וחג"ת נעשו לחב"ד שהם שלשה מוחות שבו ונה"י נעשו והגדילו לחג"ת ולפיכך (ד"ש ע"ב) יצתה נוקבא מאחורוי כנגד היסוד כי שם ביתה ונתפשט עוד לנה"י מן השלשה עצמן ולפי שאין להם אחיזה נה"י לבר מן גופא כי אין להם על מה שיסמוכו למעלה ולפיכך נאחז בהם סמא"ל שרו של עשו כשנלחם עם יעקב ונמצא לפי זה דחב"ד שבז"א הם בערך או"א חג"ת שני זרועותיהם וגוף. וחג"ת שבז"א הם נה"י שבאו"א תרין בשוקין וברית והם חכמה ובינה ודעת שבנוקביה כי שם נעשה לה ראשה כנז' באדרא ונה"י שבז"א הם חג"ת של נוקבה והם סוד נביאים וכתובים כי מצד ז"א הם נביאים נצח והוד (ע"ד) ומצד נוקביה הם כתובים חסד וגבורה ומשני צידיהם אינן בכלל התורה העליונה כי אין להם ע"מ שיסמכו כדכתיבנא והנה התפשטות נצח והוד שבז"א על ידי בינה נעשה דאתפשטת עד הוד כנזכר בתיקונין והיינו דקאמר אתפשטת כי נתפשטה יותר מדאי והיינו דאמרינן בתיקונין תיקון כ"א דמ"ט ע"א וז"ל ומבינה נביאים ואינון נצח והוד וממלכות כתובים

ואינון חסד וגבורה ת"ת כניל כולהו כו' עכ"ל. (אמר שמואל ביאור המאמר הזה נתבאר גם כן במקומו בשער הזה ועוד כתבנו שם שנתבאר גם כן במקונוות אחרים מסוימים ותמצאם שם כי תדרשם ועוד נכתב שם משם הרב הגדול זלה"ה וז"ל זכורני שגיליתי זה בפירו' ספרא דצניעותא כו'):

והענין הוא כי מבינה נעשו שוקין לז"א וזהו בינה ר"ת ב'ינה י'סוד נ'צח ה'וד וממלכות מצד אחורי ז"א הם כתובים חסד וגבורה כדפרישית והשתא אתי שפיר דבתיקונין אמרי דתנאים הם איתנים נה"י ואמוראים הם חג"ת ואיך אפשר שיהיו אמוראים למעלה מתנאים ובמה שכתבנו אתי שפיר כי תנאים בז"א הם נה"י ואמוראים כנגדם בנוקביה והם חג"ת הללו נביאים והללו כתובים ולפי שראש השנה רומז למלכות העולה בסוד החיבוק שמאלו תחת לראשי ונמצאו כתובים על גבי נביאים לפיכך קודמין בתפל' מוסף של ר"ה כתובים קודם לנביאים משא"כ בשום מקום ואמנם ענין התפשטות הבינה עד ה'וד הוא כי ברדתם מאת פני החכמה ויתבא רביעא על בנין בסוד מ"ם סתומ' מגיעין שוקיה עד שוקי ז"א ויונקין מהם ואז תקרא תבונה בן ובת ו"ה כנז' באדרא זוטא והבן כל זה והיינו דקרי להו נטיען וקאמר ואשקי כל אינון נטיען ומכל מקום אין שפע שבאם עצמה עושה כי אם מוח אחד ואח"כ נמשך עוד מוח שני מן החכמה לבינה ומשם לז"א ולפיכך אמר אתמשך וגס זה על ידי חקיקה שנחקקה החכמה כעין זכר ונקבה וקבלה הבינה מוח זה ומשם לז"א ולפיכך חזר ואמר ההוא אחרא ההוא נהירו דאתמשכא מיניה לו' שאעפ"י ששני מוחות אלו באים לו מן הבינה אינם רומים זל"ז כי הראשון מהבינה עצמה בסוד החלב שבה והשני מצד החכמה עצמה דאתמשכא מינה לבינה ומשם לו ושני מוחו' אלו כאשר ימשכו ליכנס ברישא דז"א נחקקין גם הם כעין זכר ונקבה ומתחברין על ידי דעת העליון דוגמת האבר הקדוש למטה שהוא יסוד ונכנס בעומק הבאר והיא נקודת ציון למטה כבית רחם לאשה וכנגדו למעלה יקרא רישא דעמיקא דבירא לפי שנכנס בעומק הבאר העליון והוא פטר כל רחם כדאית' בפ' בראשית וזהו ענין הבקיעה שבוקע הדעת לפתוח פתח בית רחם וזהו בדעתו תהומות נבקעו וכאשר מתחברים ונכללים זה בזה נעשה מוח שלישי הכולל שתיהם והוא דעת והנה מוח זה השלישי נעשה בסוד הזווג להמציא נשמה לשש קצוות כדרך הזווג העליון שהוא להמציא נשמות ולפיכך עייל לגו בגו גופא ומלייא לאדרין ואכסדראין בסוד הנשמ' הממלאה את כל הגוף והיא בחדרי חדרים:

וכאשר תדקדק בדברים אלו תמצא שדעת הוא ת"ת ות"ת הוא יסוד וחכמה הוא חסד וחסד הוא נצח ובינ' היא גבורה וגבורה היא הוד. וכאשר נעלה עוד למעלה בשכלינו (דף

ט"ז ע"א) נמצא לפנינו ששלשה ראשים הם כתר וחכמה ובינה ואבא ואימא ומזלא הם חג"ת ושלשה מוחי דבז"א הם נה"י ומשם ואילך מלכות בסוד קשר של תפילין דלת ואם נגביה שכלינו עוד במקום גבוה נמצא שבראש הראשון נעלמים בו כח"ב והשני חג"ת והשלישי נה"י ואו"א מלכות וכאשר נבחין עוד נמצא בראש הראשון כל האצילות נעלם שם עד היסוד ובראש השני מלכות בסוד כתר מלכות והראש השלישי תקוניהם לגלותם על ידי העלם שנתעלם האצילות בו ונתתקן ובחינ' אחרת יש במקיפין אותם כי הראש העליון מוקף מכתר וכתר מוקף מחכמה וחכמה מבינה ויהיה לפי זה או"א בינה מוקפין מז"א וז"א מנוקביה שהיא נרתקו ועוד בחינות רבות לאין קץ אין כאן מקום להזכיר' (ד"ש ע"ג) ואם עיני שכל לך תראה כי כל אחת כלולה מעשר. כי כח"ב שבשלשה ראשים הם חג"ת שבאו"א ומזלא והם נה"י שבז"א ונמצא כתר כלול מת"ת ויסוד וחכמה מחסד ונצח ובינה מגבורה והוד וכאשר נעריך בראש הראשון כל התשעה נמצא כתר כלול מכולם ובראש השני מלכות נמצאת מלכו' כלולה מכתר וכתר ממלכו'. וכאשר כתר כלול מחכמה ובינה וכל אחד כלולה מחמש חכמה גבורה ת"ת חסד נצח ובינה מגבורה הוד נצח יסוד ומלכו' הרי כתר כלול עשר וכאשר נעריך כי בראש הראשון כח"ב נמצא כתר כלול מחכמה ובינה ובראש השני חג"ת נמצא חכמה כלול מגבורה ות"ת והראש השלישי נה"י נמצא בינה כלולה מנצח ויסוד וכאשר נעריך או"א חכמה ובינה ושלשה מוחות שבז"א לחג"ת ובנוקביה נה"י נמצא ת"ת כלול מחסד וגבורה ומלכות כלולה מנה"י ועוד בדרך אחרת כי כתר כולל חכמה ובינה וכולל ת"ת אשר נכללין בו חסד וגבורה וכולל יסוד אשר נכללין בו נצח והוד וכולל מלכות בסוד כתר מלכות הרי כל העשרה וכן חכמה כלולה מגבורה ות"ת וגבורה כלולה מהוד וכן כלולה מחסד ונצח. ות"ת כולל יסוד וחכמה כלולה מבינה שממנו נתפשט' וכלולה מכתר אחר שכלולה מת"ת שהוא כתר וכן עד"ז כולם וכאשר נקצר הענין ונקחהו דרך קצרה לא נצטרך לכל אריכות הזה כי אחר שהשלשה ראשים כח"ב עליונים ושלשה למטה מהם בהם והם חג"ת ושלשה למטה מהם בהם והם נה"י נמצא שהוא כח"ב הוא חג"ת הוא נה"י כולם כלולין זה בזה ודי בזה כי כבר יצאנו מהענין:

כללות הדברים כי תחילת אצילות ז"א מאבא נפק ונתעברה גו אימא בסוד ה' ד"ו והואו זעירא כי לא היו לו כי אם ששה קצוות שאחר חכמה ובינה כדרך שאר הספירות ובבחינה זו יקרא אבא אב לאבהן כי ממנו יצאו האבות חג"ת ואז לא היה לו ראש כמו הוא"ו שבתוך הה"א שאין לה ראש וכאשר נולד הבן הנעים נעשו לו שלשה מוחות על ידי הנחל העליון מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש ולכן ו' שבשם כנגדו שיש לה ראש

ותקח האשה את הילד ותניקהו בסוד כונן שמים בתבונה כי היא המכרעת אותו כי כל השלשה מוחות על ידה באו לו האמנם מוח שבו המתפשט לחמשי' שערי' ממנה ומעצמה נכנס לראש ז"א בסוד חלב אמו וזה ע"י אבא שהוציא הבינה לחוץ בסוד מ"ם סתומ' להניק את בנה והנטיעות שהיו כקרני חגבים הגדילו ולפיכך נקרא יוצא מעדן שהוא דבוק בחכמה ויצא להניק את הבן כי בתחילה (ע"ב) עד עת לידה היו דבוקים זה עם זה פנים בפנים כמעט איש ולויות ולא יתפרדו כדרך שיצא אדם הראשון. אלא שהיו תואמים פנים בפנים בתר דאתתקן עתיקא ולהניק את הבן הוכרחה החכמ' להתחקק בתבנית זכר ונקבה זה בולט וזה שוקע והוציאה לחוץ על אודות בנה וזהו ענין אתגליף האי חכמתא ודע כי תקוני הבינה תקוני אימא עלאה כולם נכנסו בגופא דז"א ונעשו כנשמה לו וזמ"ש ומתמן אתמשך ונגיד בכל גופא ולפיכך הם נעלמים וגם זה פירוש כונן שמים בתבונה ולפיכך נקראת בינה בן י"ה שמה כשם בנה ושש קצוותיה נשמה לשש קצוותיו ויעקב מרכבה לשש חיצוניות ומשם לפנימיות דא מלגאו ודא מלבר כדאיתא בפ' בלק ובתיקונין והיינו דאמרינן משה זכה לבינה כדאיתא ברעיא מהימנא שזכה לקצוות הפנימיות שהם מבינה כדפרישית והתפשטותה עד הוד בסוד חמשים שערי בינה וזהו מהלך עץ החיים ת"ק שנה ויסוד הוא זכר ואינו מצד הבינה כי היא נקבה ולכן התפשטותה אינו בתוכו אלא עד הוד והוד ניתן למשה כדאיתא בתקונין וברעיא מהימנא ומ"מ נקודת ציון עליונה שבבינה בתוכו אעפ"י שאינה ניכרת ונמצא בו כח נקבות נעלם וכח זכרות נגלה ובבחיה זו יקרא היסוד ציון בהרבה מקומות ושתי בחינות אלו הם יוסף ובנימין אחד מיין נוקבין והוא מקורא דבירא דלא אתפרש מן בירא לעלמין ואחד מיין דכורין בסוד יוסף הצדיק איהו לעיל' ואיהו לתתא עייל ונפיק עייל להכניס מיין דכורין ונפיק להוצי' מיין נוקבין לקבל מיין דכורין וזהו כל פעם שיש נייג וזמ"ש בפ' ויצא בדף קנ"ה ע"א וז"ל אבל ת"ח רזא דמלה בכל זמנא צדיק מעלמא תתאה נפיק ועייל ביה עייג ומיניה נפיק כו' עכ"ל:

והענין הוא שאי איפשר למיין נוקבין אם לא על ידי נשמות הצדיקים והם באים מבינה והבן כל זה ונמצא שהוצא' בינה לחוץ הוא על ידי תקוניה האמורים בשיר השירים והם הנכנסים בתוך ז"א ונעשה לו מוח ומשם מתפשט בכל הגוף (ד"ש ע"ד) והחכמה עצמה מתתקנת מצד עצמה ומוציאה לו מוח שני על ידי הבינה ומוח זה אין לו התפשטות בכל הגוף מרוב העלמו ולפיכך נקרא בן רבקה ולא בן יצחק כדאיתא באדרא נוטא כי עיקרו מהבינה והיא חיי המלך ולפיכך קדם המוח שלה למוח המתפש' מהחכמה ודע כי מפני שכבר היו לו לז"א חג"ת ונעשו חב"ד לכך גם במוח הראשון קתני אתעביד

מוחא אחרא לומר שהוא גבורה ונעשה בינה מעשה מוח אחד ממה שהיה ומוח שני זה של חכמה לא נתלבש בבינה אלא שנמשך מן החכמה ועבר דרך הבינה מעבר בעלמא ונכנס בראש ז"א וזמ"ש ההוא אחרא ההוא נהירו דאתמשכא מיניה מנה לבד כדפרישית וממוח זה נמשכו ל"ב נתיבות על ידי האור הבא דרך שערות הראש העליון למוח זה כדלעיל ונמצא שהתפשטות מוח הבינה הוא על ידה ומוח החכמה אינו מתפשט לל"ב שבילין אנא על ידי השערות העליונו' ושני מוחות אלו בהמשכם ליכנס לז"א טרם יכנסו מתחברין בסוד זווג כי המשך שני מוחות אלו הוא תיקון חכמה ובינה והתיקון הוא היות להם דמות אדם רישא וגופא ודרועין ושוקי' וברית קדש וזה ענין אתגליף באמתות (ע"ג) להחקק בדמות בית קיבול גוף ונשמה גוף בית קיבול לנשמה וכל אחד נחקקה בתיקוניה ובינה נכנסו כל תיקוניה בז"א ואין כן חכמה כי נהירו דידה בה עד המוח לבד כי נעלמת היא להשיגה ודע כי ממוח היוצא מבינה לז"א נחלק לנוקביה גם כן. ולפיכך נקראת תבונה בן בת ו"ה כדאיתא באדרא זוטא ואמרינן בתקונין נפש מלכות תבונה ע"ש וזמ"ש חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא דהיינו נוקבא דז"א שהיא גנתא ולפיכך אמרו דמסטרא דאימא נפקת בת ומ"מ אין הלשון מוכרח כאן דאפשר דקרי גינתא לואו וכדאמרי' באדר' להשקות את הגן דא ו' וכדאי' התם ואמנם המוח היוצא מהחכמה אין לו התפשטות רק עד מוחא והתפשטותו על ידי שערות הראש העליון כי על ידו נתפשט לל"ב נתיבות וזה הוא כי האור עובר מהשערות העליונים דרך השערות התחתונים. למוח ז"א וכדאמרינן באדרא רבא ונהיר ונגיד בהנהו נימין לנימין דז"א ומהאי מתתקן מוחיה וכדין נגיד ההוא מוחא לל"ב שבילין עכ"ל וזה יורה על מיעוט אור מאד לרוב העלמה והנה שני המשכו' אלו הם סוד תיקון החכמה והבינה כל אחד בסוד אדם כדפרישי' ואז נזדווגו בסוד הדעת העליון הנק' רישא דעמיקא דבירא כי עמיק' דבירא היא בינה וכדאמר בפ' וילך בדף רכ"ה ע"א וז"ל בגין כך בעי בר נש לסדרא שבחא דמאריה כהאי גוונא מתתא לעיל' לסלקא יקרא דמאריה לאתר דשקיו דעמיק' דבירא נגיד ונפיק. ולבתר נגיד לאמשכא מעילא לתתא מההוא שקיו דנחלא לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתראה לאמשכא ברכאן לכלא מלעי' לתתא לבתר בעי לקשרא קשרא בכולא קשרא דמהמנותא ודא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה קדישא כו' עכ"ל. הכונה היא כי האדם בתפלתו צריך שיעלה מחשבתו עד מקו' השקאת עמיקא דבירא שהוא נגיד ונפיק לז"א וזה ע"י השביל העליון הנכנס בעומק הבינה והוא נקודת ציון העליונ' שבבינה ושביל זה הוא קוץ התחתון של יוד כי יש לה שלשה קוצות האחד נקרא רישא והשני גזעא. והשלישי הדק והתחתון שבילא והם רישא וגזעא ושבילי' האמורים בפ' בלק

בד' ר"ג ע"ב וז"ל דהא רזא דיליה מראש צורים איהו ואתייחד ברישא ובגזעא ושבילא יי דא רישא עלאה אוירא דסלקא אלהינו דא גזעא דאתמר גזע ישי יי דא שבילא דלתתא ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות כו' עכ"ל ושביל זה הוא סוד ושבילך במים רבים שהוא סוד זווג חכמה ובינה כדאיתא בפ' בראשית והוא דעת עליון הנכנס בנקודת ציון שבה ונקודת ציון תקרא נתיב לא ידעו עיט. והשביל או הנתיב הנכנס שם יקרא דעת והוא פטר כל רחם וכדכתיבנא וזמ"ש בהקדמת בראשית דף י"ג ע"ב שורה כ"ד וז"ל פרשתא קדמאה קדש לי כל בכור דא י' דאיהו קדש בוכרא דכל קודשין עלאין. פטר כל רחם בההוא שביל דקיק דנחת מן יוד דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואיבין כדקא יאות ואיהו קדש עלאה עכ"ל וזה ברור וקרי ליה קדש עלאה לפי שכנגדו למטה היסוד והוא הנקרא קדש בסוד שבת קדש אלא שזה הוא קדש עלאה ודע כי כמו שיש לברית קדש תחתון שתי בחינות זכרו' ונקבות בסוד יוסף ובנימין כן יש לשביל העליון בחינה עליונה (ע"ד) והיא הנקראת שביל בסוד מיין דכורין או נתיב בבחי' תחתונה בסוד מיין נוקבין והוא הנקרא נתיב לא ידעו עיט או שביל והוא הנקרא עמיקא דבירא כמו שהיסוד נקרא מקורא (ד"ש דכ"ט ע"א) דבירא והאי לא מתפרש מן בירא לעלמין כדרך שמקורא דביר' לא מתפרש מן בירא לעלמין כדאמר בפ' תולדות והיינו דאמרי' בפ' אחרי מות ובפ' בראשית בההוא נתיב דלא אתידע לעיל' ותתא כד"א נתיב לא ידעו עיט עכ"ל לומר דלא אתידע לעילא בבחינת מיין דכורין ולא לתתא בבחינתו השני' בתוך הבינה בסוד מיין נוקבין כי נעלם הוא ועמוק עמוק מי ימצאנו. ולפיכך נקרא עמיקא והיינו דכתיב ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו ששתי הבחינות לא נודעו לא למעלה ולא למטה ועוד כי מיין נוקבין שבבאר התחתון בכח נתיב זה שבתוך הבינה באים על ידי מקורא דבירא כדבעינן למימר קמן. וכמו שמלכות תקרא ברוך בסוד מבועא דבירא שבה כן בינה תקרא ברוך בסוד הנתיב שבה וזהו ההפרש שבין ברוך דתפילה לברוך שבברכות כי זה בבינה בסוד הנתיב שבה ובתפלה למלכות בסוד היסוד שבה וכמ"ש בר"מ בפ' עקב אבל לעולם עלמא דאתי לחודיה לא אקרי ברוך אלא ברכה וכמ"ש בפ' תרומה ובפ' ואתחנן והבן זה ודע כי בינה תקרא עמיקא דנהרא בסוף פ' ויקרא ועומקא עלאה בפ' ויחי ובפ' בשלח ועמיקתא דכולא בפ' ויחי ובפ' אמור ובפ' ואתחנן ועמיקא דכולא בפ' ויחי ובפ' בשלח ובפ' צו ובפ' אמור ובפ' בהעלותך ובפ' חקת ובפ' ואתח' והכל בסוד השביל שבה אם כח הזכרות ואם כח הנקבות כי כח הזכרות שבה יקרא עמיקא עלאה וזמ"ש בפ' בשלח בדף פ"ג ע"ב וז"ל. אמר ר' חזקיה כד עתיקא סתימאה דכל סתימין

בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיק' עלאה ומהכא שאיב ואתנגיד בירא דנחלין ומבועין אתנגידו מני' ומשתקיין מניה כו' עכ"ל:
הנה דבירא דנחלין ומבועין אתנגידו מניה דהיינו בינה שאיב ואתנגיד מעומקא עלאה דהיינו ההוא שביל דקיק דנחית בגווה. וכן אמרו בפ' ויחי בדף רכ"ט ע"א וז"ל ר' יהודה פת' ואמר אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים האי קרא אוקמוה אבל תא חזי צלותא דבר נש דאתכוון בה איהי לעילא לעומק' עלאה דמתמן נגדי כל ברכאן וכל חידו ומתמן נפקי לקיימא כלא ועל דא יתיר יוד בגין דלא פסיק יוד מאתר דא לעלמין ובגין דא כתיב היושבי בשמים אחיד לעילא ברזא דחכמתא עלאה. ואחיד לתתא דיתיב על כרסיא דאבהן יתיב על כרסיא דאקרי שמים ובג"כ היושבי בשמים כתיב כו' עכ"ל:
הכונה כי תפלת האדם המתכוון בה כראוי היא למעלה בעומק העליון בסוד נקודת ציון ושם חביון ברית קדש עלאה ומשם נמשכין שני מיני שפע על ידי הזווג העליון אם שפע ברכה וחירות וזמ"ש דמתמן נגדי כל ברכאן ואם שפע חיות וקיום והעמדה לספירות ולכל הנמצאים בסוד ואתה מחיה את כולם כי הנה המלאכים אם יפסק מהם השפע העליון כרגע לא יוכלו לעמוד כדאיתא בפ' ויקרא ולשפע שני זה אמר ומתמן נפקא לקיימ' כולא (דף טו"ב ע"א) ושני שפעים אלו נעשי' על ידי זווג העליון וכאשר יחסר מהם דהיינו שפע הברכה לא יקרא זווג שלם. וזמ"ש בפ' אחרי מות בדף ס"א ע"ב וז"ל ת"ח כתיב ונהר יוצא מעדן להשקויג את הגן האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן כו' כדין כתיב עד שהמלך במסיבו כו'. ומתברכאן עלאין ותתאין כו' עכ"ל. ביאור הדברים כי הבינה מתפשטת בשש קצוותיה לעטר הבן הנעים וזה כשהזווג העליון שלם בשני מיני השפע שכתבנו וזמ"ש בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן שיהיה הזווג שלם לברכה וקיום והזווג השלם הוא כשהוא בההו' נתיב דלא אתידע לא לעילא ולא לתתא. והענין הוא כי צריך התעוררות תחתונים כדרך הזווג התחתון להעלות מיין נוקבין ולכן צריך לכוון בתפלתו עד שם ואז הנתיב ההוא יעלה מים נקבות לקבל מים זכרים ונתיב זה לא אתידע לעילא ולתתא לא בסוד מיין נוקבין ולא בסוד מיין דכירין כדפרישית לעיל ואין הזווג שלם אלא על ידי נתיב זה וכאשר אין התעוררות תחתון אין הזווג ע"י נתיב זה כי אין מיין נוקבין ונתיב זה למטה הוא סוד מיין נוקבין כדכתיבנא לעיל ואין הזווג לצורך ברכה וחירות אלא לשפע השני שהוא קיום והעמדה לבד וזה היה משנחרב בית המקדש דאתתרכת ה' עלאה כנז' בתקונין לענין מין שפע זה בלבד כי אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו אבל לעולם יש זווג עליון ולפיכך לא פסיק יוד מאתר דא לעלמין כי השפע השני אי אפשר זולתו

אלא שאין הזווג שלם לברכה (ד"ש ע"ב) ולחירות לעטר הבן הנעים לשיזדווג בכלתו על ידי היסוד כי הצדיק אבד משחרב ב"ה ונשבע השי"ת שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה ונמצא שיש זווג אלא שאינו שלם וזמ"ש בפ' לך לך לא תימא כד מתחבראן אלא מתחברן ודאי לומר שלעולם לא מתפרשאן כי נקראים רעים כדאיתא בפ' ויקרא ולא שייך לומר כד מתחבראן שנראה שיש זמן שאינן מתחברים דודאי מחוברים הם תמיד ולא נקט כד מתחבראן אלא לומר כשמתחברין חיבור שלם שיש זמן שאינו שלם. וכאשר הזווג שלם אשתכחו ברעותא דהיינו הרצון המתגל' במצח ומתפשט עד המזל אשר על ידו הוא זווג חכמה ובינה דבמזלא תלייא זווגא דילהון כנז' בפ' אחרי מות ואפשר דברכה וחירות ולקיימא כולא שלשה אלו הם בני חיי ומזוני. בני חיי היינו ברכה לאפקא ברכאן למטרוניתא על ידי היסוד כדקתני הכא מזוני היינו חירו חיי היינו לקיימא כולא ושלשה אלו לאו בזכותא דהיינו חסד כדאיתא בתיקונין תלייא מינתא (א"ש צ"ע כי היכל הזכות הוא בגבורה ואפשר כי זה כנול בזה וזה בזה) אלא במזל' תלייא מילת' חיבורא דילהון לאפק' בני חיי ומזוני לעלמ' דאתי ומשם נמשכין למלכ' קדיש' וכדין כתיב בעטרה שעטרה לו אמו בסוד ששה קצוותיה המתפשטין ומאירין בו בכל שש קצוותיו וזהו ענין אתפשט בסטרוי ונפקי מבועין ונחלין שבתו' הבינ' וירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואימיה הם תרין עטרין דהוו גניזין באבא ואימא והשתא ירית לון כדאיתא באדרא זוטא והענין הוא כי סדר אצילות ת"ת למטה מחסד וגבורה ועל ידי זווג זה יורש את (ע"ב) אביו ואת אמו לעלות למעלה על חסד וגבורה בסוד שרשם הגנוז בהם עיטרא דאקרי חסד ועיטרא דאקרי גבורה ונמצא למעלה מהם ויונקים משרשיהם הגנוזים בתוך הת"ת אשר ירשם עתה מאביו וירש מקומם ואז יקרא בן חורין כי אינו משועבד לחסד וגבורה אלא לאבא ואימא בעלותו למעל' עליהם ואינן מגיעין שם הקליפות אלא חירות בסוד היובנ. ואפשר שתרין עטרין אלו הם הנהר המתפשט בצדדיו שהיא הד' שבה' שנתפשטה למטה ולמעלה בשני צדדיה דהיינו נהר היוצא מעדן דהיוד שהוא העדן נתפשטה לכאן ולכאן למעלה ולמטה ונעשה ד' כדאיתא בפ' ויקרא והצד השלישי שבה"א הוא הת"ת שנתעברה והיה בתוך מעיה ואח"ך יצא לחוץ בסוד ו' שבשם והשני צדדין הם חסד וגבורה הגנוזים ואתפשט בסטרוי והוריש' לבן הנחמד ונמצאו לבן שני ענינים אם הארת שש קצוותיו על ידי המבועין והנחלים היוצאין מהנהר והם שש קצוות הבינה המאירים בשש קצוותיו וזה יקרא ברכה לריבוי בריכות המים הנמשכות מהנהר ויקרא גם כן תפנוקא ותפנוקי מלכים שהם השש קצוות. ואם אחסנתא דאבוי ואמיה לרשת מקום חסד וגבורה. בקחתו את שרשם הגנוז למעלה וזה

יקרא חירו בן חורין כדפרישית ויקרא ענוגא כד"א אז תתענג על ה' והיינו דאמר התם בפ' ויחי כל ברכאן וכל חירו. והכא נמי אמרינן כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא ושעשוע זה לצורך הזווג להוציא מיין דכורין מלמעלה למטה כשם שיש שעשוע בנשמות הצדיקים התחתונים למיין נוקבין כן צריך שעשוע להתענג ולהוציא מיין דכורין בסוד היין המשמח ומבשרינו נחזה כי השמחה והתענוג ירבו תאוה ואז באותה שעה שהוא עומד בתפנוקי מלכים בהארת שש קצוותיו ויתיב בעטרוי דהיינו אחסנתא דאבוי ואמיה אז ברית קדש פועל פעולתו ומפיק ברכאן למטרוניתא. וכל הנחלים הולכים אל הים ומשמע לי מדקא' לאזדווג' מלכא קדישא במטרוניתא דהיינו מיין נוקבין היוצאי' על ידי היסוד מבועי דבירא ויסודא והם מעוררים הזווג לאזדווגא מלכא במטרוניתא והיינו דקאמר נרדי שהוא היסוד שבה והיינו נתן ריחו מלמטה למעלה כענין הריח:

הנה עלה בידינו שהזווג השלם הוא לברכה וחירו. ולאפקא מבועין ונחלין וזה חסר בזמן החרבן. אמנם יש זווג תמידי להעמידם על עמדם וכמ"ש ומתמן נפקא לקיימא כולא ולפי שזווג זה תמידי לא פסיק יוד מהאי אתר לעלמין. וזמ"ש וע"ד לא פסיק יוד מהאי אתר לעלמין ולפי' היושבי יוד יתירה על חכמה שבבינ' בסוד פטר רחם כדפרישית ולפיכך אחיד לעילא ברזא דחכמתא עלאה בסוד השביל של יוד הנכנס בה וזה בסוד סמך ואחיד לתתא רביעא על בנין בסו' מ"ם סתומה כדאיתא בפ' תרומה ויתיב על כרסיא דאבהן שהם שמים. אש ומים. אברהם ויצחק וכללות שניהם דהיינו שמים וקאמר תרי זמני יתיב לומר (ד"ש ע"ג) כי פעמים יתיב על כרסייא דאבהן ויעקב שוה לאבותיו ולפעמי' יורש אחסנתא דאבוי ואמיה ונעשה כסא בפני עצמו. גבוה מהם כדפרישית ואז יתיב על כרסיא דאקרי שמים:

ע"ג נמצינו למדין דעומקא עלאה היינו בינה. בסוד היוד שבה וכן עמיקא דכולא יקרא בסוד מצד יוד שבה וזמ"ש בסוף פ' צו והכא מעמיקא דכולא דכתיב כי עשית פלא פלא כמה דכתיב ויקרא שמו פלא והא אתמר ופל' היינו נתיב לא ידעו עיט כדאיתא בפ' בלק הנה שעמיקא דכול' תיקרא בבחינת הנתיב שבה ובפ' בהעלותך בדף ק"ג ע"א וז"ל ר' אחא אמר בשעתא דעמיקא דכולא נהיר נהירן בנחלא ונחל' נגיד באורח מישר לאשקאה כלא כדין כתיב בהעלות בגין. דהא מעמקא דכלא נפקי. בהעלות דאתי מסטרא עלאה דעמיקא דכלא דאקרי מחשבה וכלא חד מלה וכדין כנ"י אתברכא וברכאן משתכחי בכולהו עלמין עכ"ל. ביאור הדברים דסתימא דכול' היינו מוחא סתימאה והיא חכמה קדומה וכאשר תאיר בבינה אורותיה והם הששׁ קצוות הנעלמים בה והם הנקראים נהירין ויורדין ממנה לבינה ומן בינה נגיד בארח מישר להשקות הששׁ קצוות התחתונות

בסדר נכון וישר בסוד יהו"ה ישר ולא הוה"י מהופך שהוא תגבורת הדין אז יקרא בהעלו' כי ממקום עליון נמשכין ויוצאין שש קצוות עליונות להאיר בתחתונות מחכמה לבינה ומבינה להם. ואין הבינה משמשת אלא מעבר לבד וזמ"ש בגין דהא מעומקא דכלא נפקי שהוא החכמה בסוד הנתיב שבה ולא מהנתיב התחתון שבתוך הבינה אלא מהנתיב העליון הנובע מיין דכורין ולכן חזר ואמר מסטרא עלאה דעמיקא דכלא דאקרי מחשבה. עוד אפשר דמסטרא עלאה היינו מוחא סתימאה המשפיע' לחכמה שניה שהוא אבא ומשם לאימא שהיא נחלא דנהיר נהירין בה כדלעי' ואמר דאקרי מחשבה בסוד המוח היורד משם לנתי' והנה מקום המחשבה הוא המוח ולפיכך אקרי מחשבה:

ושנינו בפ' ויחי בדף רכ"א ע"א וז"ל ר' שמעון פתח ואמר אני חבצלת השרון כו' ד"א אני חבצלת השרון דבעיא לאשקאה משקיו דנחלא עמיקא מבועא דנחלין כד"א והי' לשרב לאגם שושנת העמקי' דקיימא בעמיקתא דכולא מאן אינון עמקי' כד"א ממעמקים קראתיך ה' חבצלת השרון כו' שושנת העמקים דהיא משניא גוונהא זמנין לטב וזמנין לביש זמנין לרחמי זמנין לדינא עכ"ל. הכונה כי אני דהיינו מלכות בסוד ציון שבה אשר היא נכרת על ידו לומר אני הוא ולא הזכר העליון כי אין להם הכר כי אם בו מקום שהוא ניכר מזכרות לנקבות והוא הנקודה האמצעית שבה כדאיתא בהקדמת בראשית:

במדרש רבה בפ' י"א וז"ל תני ר' שמעון בן יוחאי אמרה שבת לפני הקב"ה רבש"ע לכולם יש בן זוג ולי אין בן זוג אמר לה הקב"ה כנ"י היא בן זוגך כו'. הכונה היא כי כל אברי הנקבה העליונה כנגדם יש באברי הזכר העליון זולתי נקודת ציון שאין לה בן זוג בזכר כנגדה ולפיכך אמרה שבת שהיא נקודת ציון שבנקבה לפני הקב"ה שהוא בינה לכל נתת בן זוג כי כל שאר אברי כנגדם הם בזכר מש"כ בנקודת ציון שאין לה בזכר בן זוג וזהו מ"ש ולי לא נתת בן זוג והשיבה כנסת ישראל היא בן זוגך והכונה היא כי הנה בבריאת העולם עדין לא היה זווג שלם כי אם אחור באחור כנודע (ע"ד) כי עד יום ששי דאהדרו אפין באפין למטה לא נתקנו למעלה והעולם לא נברא אלא בסוד החיבוק לבד בסוד שמאלו תחת לראשי ולפיכך נברא בדין בראש השנה. והזווג לא נעשה עד יום שבת שאז נועדו יחד המלך והכלה על ידי ברית קדש. והכלה כאשר לא ראתה אלא סוד חיבוק לבד אבר עם אבר זה כנגד זה שאלה על נקודה אמצעית כי לא ידעה לה בן זוג כענין שאר האברים והשיב לה כי אין בן זוג זה כשאר בן זוג שאינו אלא להדבק זה עם זה לבד. אלא זה נכנס לתוך זה כמער איש ולויות ומכניס הטיפה הזרעית מהמחשבה העליונה בסוד המוח ובסוד ישראל עלה במחשבה בסוד הדעת ומוריד הטיפה לנקודת ציון וזמ"ש כנסת ישראל היא בן זוגך לומר שהכנסת האבר הקדוש הוא הבן זוג ולא דיבוק לבד כשאר

האברים אי נמי עוד יש לומר דהשיבה כנסת ישראל דהיינו נקודת ציון העליונה שבבינה שהיא מכנסת שפע מישראל העליון שעלה במחשבה בסוד הדעת שנכנס בנקודת בינה היא בן זוגך כי גם היא יש לה נקודה זו נמוך וממנה תקבלי שפע להוציא מיין נוקבין על ידי צדיק דנפיק ברזא דבנימין הצדיק לאפקא מיין נוקבין וז"ש ע"ד כדלעיל וזה על ידי נשמות הצדיקים דאינון מיין נוקבין דילה וכדכתיבנא ולפי שהזווג העליון בג"ע העליון בשבת. ואי אפשר אלא על ידי מיין נוקבין דאושידת לקבל מיין דכורין כנודע לפיכך נאמר לה כנסת ישראל היא בן זוגך לקבל ממנו מיין נוקבין לצורך הזווג ולא תתמה איך קורא כנסת ישראל בינה כי כן שנינו בפ' יתרו בד' פ"ה ע"א וז"ל אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך כו' ר' אלעזר פתח שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך שמע בני מוסר אביך דא קב"ה ואל תטוש תורת אמך דא כנסת ישראל מאן כנסת ישראל דא בינה כמה דכתיב להבין אמרי בינה ר' יהודה אומר מוסר אביך דא היא חכמה כו' ר"י אמר הא והא חד מלה אתפרשו ר' יוסי אמר כו' א"ר יהודה כו' ר' אבא אמר כו' ר' יוסי אמר כו' ר' יצחק אמר כו':

הכונה היא כי ר' אלעזר פירש דמוסר אביך הוא קב"ה דהיינו ת"ת ישראל ותורת אמך היינו כנסת ישראל דהיינו בינה שישראל היה כנוס בתוכה והוציאתו לחוץ ולפיכך נקראת כנסת ישראל וישראל זה הוא תורה שבכתב דתורה היתה בכתב דהיינו בינה דנקראת כתב וממנה יצא לחוץ ומשום הכי קאמר תורת אמך דתורה מאם העליונה דהיינו בינה יצתה ומייתי ראיה דכתיב להבין אמרי בינה. אלמא אמרות התורה הם מבינה ומשום הכי לא פריש דאביך היינו חכמה משום דסבירא ליה דאורייתא מבינה לחוד נפקא ולא מחכמה כדאמר ר' יוסי לקמן הילכך אביך היינו ת"ת ישראל ולא חכמה. ור' יהודה סבר דמתרוייהו אתכליל ודאי כדקאמר איהו גופי' לקמן הילכך מוסר אביך דא היא חכמה מה שנכללה התורה מחכמה ותורת אמך מה שנכללה התורה מבינה כי משניהם נכללה ומשום דלא סביר' ליה דנפקת אוריית' דהיינו ישראל מבינה משום הכי לא קרי לבינה כנסת ישראל אלא בינה לחוד:

וזה שבא לפרש לנו ר' יצחק שלא תאמר דכיון דר' אלעזר נקט כנסת ישראל ור' יהודה (דף י"ח ע"א) נקט בינה משמע דתרי מילי נינהו וכן אל תטעה לומר דמדקאמר ר' אלעזר מוסר אביך דא קב"ה ור' יהודה אמר דא חכמה שהכונה על חכמה ממש ונמצאו חולקים זה על זה ליתא אלא הא והא חד מלה אתפרשו ואין מחלקותם תלוי אלא אם התורה יצאה מחכמה עליונה גם כן או מבינה לחוד ולפי שר' אלעזר סבירא ליה דמבינה נפקת משום הכי מפרש דאביך היינו קב"ה ולא חכמה ותורת אמך היינו חכמה היינו תורה

היוצאת מאמך דהיינו בינה ולפיכך קראה כנסת ישראל כי ישראל היה כנוס בתוכה ור' יהודה דסבירא ליה דתרוייהו אתכלילת מפרש דמוסר אביך היינו מוסר הנמשך מאביך דהיינו חכמה ולעולם התורה קאי בחלק שנכללת מחכמה והיינו דקאמר דא היא חכמה ולא קאמר דא חכמה לומר שמוסר זה היא החכמה שנכללה ממנה התורה ותורת אמך היינו מה שנכללה התורה מבינה וכדפרישית:

עוד שנינו שם ר"י או' אנכי דא שכינת' כדכתיב אנכי ארד עמך כו' ה' אלהיך דא כנסת ישראל דכתיב ואל תטוש תורת אמך ור' יוסי לטעמיה דסבירא ליה דתורה מבינה נפקת ומשום הכי קרי לבינ' כנסת ישראל וכדפרישית הנה נתבאר לך דכנסת ישראל היינו בינה וכדכתיבנא. ושנינו בפ' ויקרא בדף ד' ע"ב וז"ל ת"ח כד נחתת שכינתא למשכנא כתיב כלת משה חסר וא"ו כלת משה ודאי ואוקמוה אבל רזא דמלה כלת משה כד"א כנסת ישראל וכלא חד מלה ולמלכא עלאה אתמר כו' עכ"ל. ירצה כאשר ירדה שכינה למשכן נזדווגה עם משה ולפיכך כתיב כלת משה לומר שהיתה כלתו אבל רזא דמלה סוד אחד גדול לומר שעלה משה בסוד הדעת ונזדווג עם הכלה העליונה שהיא נקראת כנסת ישראל וזכה לבינה כנודע ולפיכך אנו אומרים ישמח משה במתנת חלקו דהיינו בינה כנז' בתיקונין וזמ"ש ולמלכא עלאה דהיינו דעת אתמר הנה גם כן כאן נתבאר כל מה שכתבנו דכנסת ישראל היא בינה:

ודע שאין הכונה בינה ממש אלא כך עיקרן של דברים שיש לת"ת שתי בחינות גופ' ונשמת' גופא דא יעקב ונשמתא דא משה ומסטרא דנשמתא אתקרו עמודא דאמצעיתא ישראל וכן יש למלכות שתי בחינות גופא ונשמתא גופא דא שכינתא ונשמתא היינו כנסת ישראל דנשמתא דעמודא דאמצעיתא היינו ישראל וזה סוד יעקב וישראל דא מגופא ודא דנשמתא כמו יעקב ומשה ונשמתא דמלכות היינו כנסת ישראל (ד"ש דף ל' ע"א) אחד באחד יגשו נשמה עם נשמה ונקראת אספקלריא המאיר' והיא כלת משה ביחוד לבד ולא זכה לה כן שום נביא כי לא זכו לה כי אם מלבר מגופא והיא אספקלריא שאינה מאירה וכלת משה היא הצלע כדאי' בתקונין אשר לקח מן האדם אשר ממנה נברא הגוף היא השכינה וצלע זה היא יוד נשמה להא וכשם דנשמתא דת"ת מבינה כדכתיבנ' לעיל כן נשמת' דמלכו' היא בינה אלא שנשמתא דת"ת הוא דעת הגנוז בבינה במעוי דאימא כנודע ונעשה נשמה לשש קצוות הת"ת דאתי בשית סטרין ומה דאשתאר נעשה נשמה למלכות ודעתה קלה כי אינו כי אם שארית השש קצוות והוא קל ולפיכך נשים דעתם קלה כדאיתא בפ' שלח לך ומכל מקום כנסת ישראל היא בינה ועולה ע"ד שכתבנו ודע כי זה שאמרנו דנשמת ת"ת הוא דע' הגנוז בבינה (ע"ב) וזכה לו משה היינו

נשמתא לגופא לשש קצוותיו לבד בסוד רוח אבל נטמתא דמוחא דיליה הוא מחכמה ונעלמה מעיני כל חי ונשמתא דמוחא דמלכות דעת הגנוז בתוך בינה ושש קצוותיה דעתה קלה כדכתיבנא ודי בזה ודע דבינה אע"ג דאיהי נוקבא הואיל וסיומא דגופא דכורא קרינן לה דכור' כדאיתא בפ' ויחי ולפיכך אמר כנסת ישראל הוא בן זוגך ולא אמר בת זוגך הנה נתבאר מאמר אמרה שבת כל הצודק וממנו נלמוד לנקודת ציון אשר אין דומה לה כי אם בבינה ולפיכך נקראת אני כי בה ניכרת לנקבה כדכתיבנא. ולפיכך היא חבצל' השרון כי נקודה זו צריכה לנקודה עליונה שבבינה לשתות ממנה ולקבל שפע מיין נוקבין לאושדא לקבל מיין דכורין כדכתיבנא וזמ"ש דבעיא לאשקאה משקיו דנחלין עמיקא מבועא דנחלין היינו נקודת ציון שבבינה ועומק שבה והוא מבועא דנחלין בסוד מבועא דבירא הנובע ממטה למעלה והאי קרא דמייתי והיה השרב לאגם טעות סופר הוא וצריך לומר והיה השרון בערבה וכן כתוב בפ' אמור ויליף מיניה דשרון היינו מקום שמן ודשן לא יחסר בו מים מדקאמר שיהיה בערבה שהוא מקום יבש אשר אין בו מים מכלל דשרון היינו מקום שמן ודשן והיינו בינה בסוד נקודה ועומק שבה אשר היא תמיד דשנה ורעננה לא יחסר כל בה כי בנקודה ההיא ימצאו בה שני מיני שפע אם מי החכמה העליונה הנכנסים לתוכה והם הנקראים מיין דכורין והוא הנקרא שקיו דנחלין ואם מבוע שבה הנובע מלמטה צמעלה מיין נוקבין וזה יקרא עמיקא מבועא דנחלין וכדכתיבנא שושנת העמקים דקיימא בעמיקתא דכולא מאן אינון עמקי' כדכתיב ממעמקים קראתיך ה' הכונה שהיא מקבלת מחכמה והוא הנתיב שבבינה בסוד יוד שבה כח נקבו' הנקרא עמיקתא דכולא כדכתי' לעיל והשתא מפ' תו דלאו למימרא כשהמלכות שותה ומקבלת שפע ממימי הנקודה העליונה אחרי רדת המים למטה דרך המדרגות אלא מההוא אתר דשקיו דנחלין נפקי ולא פסקו כשהיא עולה למעלה ומקבלת מאותו המקום ממש בתחילת יציאת המים העליונים וכן גם כן מאי דקרי לה שושנה כשמקבלת מחכמה שבבינה לאו כשמקבלת למטה במקומה דרך המדרגות אלא כשעולה יותר למעלה ומקבלת מההוא אתר ממש דאקרי עמיק' דכול' שהיא היוד והיא סתימא מכל סטרין כי היא נקודא סתימא ואין לה שום חלל ולא שום פתיחא כשאר האותיות ולפיכך נקראת סתימא מכל הצדדין. ואפשר דהאי עמיקא דכולא סתים מכל סטרין היינו חכמה שבכתר מוחא סתימא דלא אתפתח כלל והיינו דקרי לה עמיקא דכולא ולא עמיקתא דכולא כדקאמר ברישא דברישא קאמר דקיימא בעמיקתא דכולא לו' שעולה ועומדת אצל היו"ד שבתוך הבינה שהיא כח נקבות שבה וזהו דקיימא ושם מקבלת מהנתיב העליון הנקרא עמיקא דכולא כח זכרות או מהמוח הסתום וכדפרישית.

והש' מפרש אמאי קארי לה זמנין חבצלת וזמנין שושנה וקאמר דבקדמיתא כחבצלת דענפין ירוקין והכונה היא כי קודם הזווג יש חיבוק ונישוק והחיבוק הוא כשהזכר אוחז בה ממקומה שהוא נמטה מן היסוד ומעלה אותה בין זרועותיו עד בינה שהוא סמוכה לזרועותיה ומשים שמאלו תחת לראשה (ע"ג) בסוד היין המשמח הבא מבינה לעורר הזווג וזמ"ש לקמן בעדנא דבעיא לאזדווגא במלכא כי אין התעוררו' לזווג כי אם מצד השמאל הבא מבינה בסוד היין המשמח ולא המשכר והוא המעורר את אהבה ואז הם קצוותיה ירוקין שמקבלת מבינה שהיא קו ירוק כנודע וזמ"ש אסתר ירקרוקית היתה כו' ואז היא בעייא לאשקאה משקיו דנחלין בסוד עלייתה עד הבינה כדפרישית:

(ד"ש ע"ב) ודע כי בחיבוק אין מקום לשלשה קצוות התחתונות שהם נה"י כי החיבוק בסוד הזרועות והגוף בסוד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ולפיכך לא הזכיר בחבצלת שית טרפין אבל בנשיקין שנושקין זה לזה לאתדבקא רוחא ברוחא על ידי נצח והוד העליון והם השפתים כנודע מתעוררים נצח והוד התחתונים לפעול פעולתם ואות ברית קדש נכנס במקומו ואז היא בשית טרפין שש קצוות ותקרא שושנה על שם שש קצוותיה וז"ש שפתותיו שושנים בסוד הנשיקין והנה כאשר נצח והוד העליונים פועלים לאתדבקא רוחא ברוחא ע"י הנשיקין כנז' בפ' תרומה כן התחתונים פועלים לאתדבקא רוחא ברוחא כמער איש ולויות וזמ"ש לקמן בתר דאתדבקת ביה במלכא באינון נשיקין והנה החיבוק על ידי הבינה כדפרישית והנישוק על ידי חכמה כי אין זווג אלא מצד החכמה וכמ"ש בפ' אמור וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו' כמבואר שם וכאשר יזדווגו ויתמזג האודם שהוא המלכות עם הלובן שהוא הת"ת אז היא כשושנה סומקא בגוונין חיוורין:

ודע כי השפתים הנושקין העליון והוא נצח הוא מהחכמה והתחתון הוא הוד והוא מבינה אלא שהוא מצד החכמה שבבינה בסוד נתיב נקבות שבה כדפרישית כי התפשטות בינה בחמשים שעריה עד הוד וחמשים שערים הם ה"י מאלהים ה' פעמים י' הרי חמשים ונמצא שהתפשטו' שעריה עד הוד הם בסוד יוד שהוא חכמה שבבינה והיא כח נקבות שבה בסוד ה' על יוד נוקבא כמבואר בתקונין וזו נקראת עמיקתא דכולא ומלכות נאחזת בהוד זה שמצד חכמה שבתוך בינה וזמ"ש דקיימא בעמיקתא דכולא ות"ת נאחז בנצח זה שמצד החכמה עצמה. ונקרא עמיקא דכולא כח זכרות שבחכמה ומלכות מקבלת מת"ת השפע המגיע לו מחכמה ונמצא שיש לו שני עמקים עמיקא דכולא ועמיקתא דכולא ולפיכך נקר' שושנת העמקים והנה על ידי הנשיקין נכלל הרוח החיוני שבה בו ורוח החיוני שבו נכלל בה ונמצא שיש לכל אחד שני רוחין שהם

ארבעה כמבואר בפ' תרומה ונמצא שגם הוא כלול מאודם ולפיכך כתיב שפתותיו שושנים וזמ"ש שושנה דאשתניאת לגוונהא שהיא עצמה נשתנית להיות אודם כלול מלובן ושניאת גם כן לת"ת להיותו גם כן לובן כלול מאודם וזה ברור:

ודע כי קומת מלכות קצרה כי ראשה מתחיל לעומת החזה מאחורוי כמבואר באדרא רבא וזוטא וכאשר יהיו הנשיקין לא תוכל לנשק עד עלותה למעלה מנצח והוד. ואז יהיו פנים בפנים ותוכל להשיגו ולנשקו ונמצא נקודה אמצעית שבה קרוב לגרונו שהוא בינה ומקבלת ממנו וזהו אני חבצלת (ע"ד) השרון אני דהיינו נקודה אמצעית חבצלת מההוא אתר דשקיו דנחלין כו' דהיינו בינה ואז שושנת העמקים דהיינו נשיקין ואי אפשר בלאו הכי אלא א"כ ירכין ראשו החתן לנשקה וזהו סוד הרכנת הראש בברכות ודי בזה כעת עד יערה עלינו רוח ממרום ואין להאריך בזה. וקאמר השתא מלתא אחריתי בשושנת העמקים לומר שמשתנית פעמים לטוב פעמים לרע ולכן נקראת לפעמים להט החרב המתלפכת והיינו דכתיב שושנת העמחים שמשתנה פעמים לעומק טוב פעמים לעומק רע:

ודע כי יש לה שתי נקודות אמצעיות בגוף. אם נקודת ציון שבה והיא אמצעית לגוף לבד מכף רגל ועד ראש לבד ואם נקודה אמצעית מכל הגוף מכף רגל ועד ראש והוא הטיבור ושתי נקודות אלו הם כנגד א"י וג"ע כי ארץ ישראל אמצעית לישוב לבד וגן עדן אמצע כל העולם בכללו ונקודת ארץ ישראל כנגד מלכות ונקודת ג"ע כנגד בינה כמבואר בפ' תצוה דף קפ"ד ע"ב וז"ל ת"ח עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר כו' עוד שם וז"ל בתרין נקודין אתפרשת מלכות שמייא סטרא דקדושא חד דילה וחד דעלמא דאתי כו' ויש נקודה לסטרא אחרא אמצעות המקום החרב והוא עזאזל המדברה. והנה גם לכלה הכלולה נקודת ציון שבה כנגדה בבחינתה כי תחילת אצילותה מאחרי הכתפים ואמצעיתה ציון שבה וטיבורה כנגד בינה אמצעית כל הגוף ונקודה שבאחוריה כנגד נקודה של סטרא אחרא ולפיכך הוא באחורים ואין שם ישוב מזריע זרע כי תהו המה ומשם יוצאין המותרות. ואמנם כנגד הטיבור אין נקודה לסטרא אחרא כי לא חלק להם בבינה ולהיות כי הבינה נעלמת אין התינוק ניזון ממנה רק בהיותו נעלם במעי אמו כי שם ניזון ממנה דרך טיבורו ושתי נקודות אלו כל אחת נקראת אני וזהו (ד"ש ע"ג) סוד ראו עתה כי אני אני הוא כו' והבן כל זה ואמר ואין אלהים עמדי לומר כי לעתיד לבא לא יהיה חלק לאלהים אחרים בשתי נקודות אלו לא בנקודת בינה ולא בנקו' מלכות והיינו דקאמר עמדי כד"א האשה אשר נתת עמדי והנה נתבאר ענין עמיקא דכולא ועמיקתא

דכולא. ועוד נתבאר תשלום המאמר הזה בש' הזה במקומו בפ' תצוה באו' ומצאתו שם כי תדרשנו לקמן:

ושנינו בפ' בשלח בדף ס"ג ע"ב וז"ל אלא הכי תאנא כל בר נש דבעי בעותיה קמיה מלכא בעי לכוונא דעתא ורעותא מעיקרא דכל עיקרין לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכולא ומאי הוא ההוא אתר דנפיק מיניה ואשתכח מיניה ההוא נהר דכתיב ונהר יוצא מעדן וכתיב נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים ודא אקרי ממעמקי' עומקא דכולא עומקא דבירא דמבועי' נפקין ונגדין לברכא כולא ודא הוא שרותא לאמשכא ברכאן מעילא לתתא עכ"ל. עוד שנינו בפ' אחרי מות בדף ע' ע"א שורה א' וז"ל ר' אבא אמר ממעמקים קראתיך ה' אתר הוא גניז לעילא והוא עמיקא דבירא ומהאי נפקין נחלין ומבועין לכל עיבר וההוא עמיקא דעמיקתא אקרי תשובה ומאן דבעי לאתבא ולאתדכהא מחובוי בהאי עלמא אצטריך למקרי לקב"ה הה"ד (דף י"ט ע"א) ממעמקים קראתיך ה' עכ"ל. עוד שנינו בפ' וילך בדף רפ"ה ע"ב וז"ל ר"ש אמר אלף עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין ומשתכחין מ"ם פתוחה נהרא דנגיד ונפיק ואקרי מ"ם כו' ובספרא דרב המנונא סבא מ"ם דהכא היא נוטריקון מלך והיינו אמן. אמן נוטריקון אל מלך נאמן כללא דכולא ושפיר הוא והא אתמר עכ"ל:

ביאור הדברים כי האדם בתפלתו יכוון דעתו ורצונו בשרש השרשים כי יכוון להמשיך שפע וברכה מעומק הבאר והוא הנתיב שבנקודת בינה הנקרא עמיקא דבירא כדפרישית לעיל כדי שעל ידי כן ימשיך ברכות ממבועא דכולא שהוא סוד דעת עליון נתיב זכרות כי בהתעורר הנתיב שבתוך הבינה על ידי תפלת הצדיק בסוד מיין נוקבין יתעורר הנתיב העליון שהוא מבועא דכולא לאושדא מיין דכורין ולנגדא ברכאן לקבל מיין נוקבין שעלו מנתיב תחתון שבבינה וזה בדרך יסוד עם מלכות כנודע. ומשום דקרי ליה זמנין עמיקא דבירא וזמנין מבועא דכולא קא בעי מאי הוא וקאמר שהוא המקום שיוצא ממנו ונמצא ממנו אותו הנהר שהוא בינה כנודע. והמקום הזה הוא חכמה הנקרא עדן ועדן זה יש לו שתי בחינות אם בחינת זכרות אשר בעדן זה נפיק מיניה ההוא נהר כי עדן זה הוא זכר ובינה נקבה יוצאת ממנו ונאצלה ממנו כדרך עילה ועלול משפיע ונשפע ואם בחינת נקבות שבינהו נמצאת ממנו ותמיד הוא מצוי אצלה ואין לה מציאות זולתו והוא נשמה לבינה כדרך שיסוד בסוד בנימין הצדיק הוא נפש מלכות כדכתי' ויהי בצאת נפשה כי מתה. ולפיכך אמר ואשתכח מיניה וכנגד שתי בחינות אלו הביא שני פסוקים כנגד בחינת זכרות כתיב ונהר יוצא מעדן כדפרישית. וכנגד בחינת נקבות כתיב נהר פלגיו שהם מיין נוקבין דילה דההוא נהר וקרי להו פלגיו משום דאתפלגו ממים העליונים.

כד"א ויהי מבדיל בין מים למים וממים נוקבין אלו נמשכין מיין נוקבין למלכות וזהו ישמחו עיר אלהים. ולפיכך נקראת עמיקא דבירא גם כן שממנה נמשכין מיין נוקבין לבאר התחתון וממקום זה יקרא ממעמקים שהוא שני עמקים עמיקא דבירא ועמיקא דכולא כדפרישית עמיקא דבירא נקבה ועמיקא דכולא זכר וזמ"ש ודא אקרי ממעמקים עמיקא דכולא עמיקא דבירא ודע כי דעת עליון אשר הוא כנגד יסוד התחתון הוא סוף החכמה העליונה סיום הגו' העליון וממנו נאצלה הבינה וזמ"ש אתר דנפיק מיניה ואחר שנאצלה אין לה מציאות וחיות זולת נתיב זה. וזמ"ש ואשתכח מיניה ההוא נהר אמר שמואל לא נמצא עוד בתשלום המאמרים הנז':

אמר שמואל עוד נמצא כתוב בס' הזוהר של הרב הגדול זלה"ה שבירר לו מס' מראות הצובאות ומספר לבנת הספיר וז"ל בריש ספרא דצניע' תאנא ספרא דצניעותא כו' נראה בעיני כי מתקלא חכמה עלאה תלי באתר דלא הוה קוצו של יוד לשון המשקל בינה ועל כן ביה סלקין וביה סליקו דכתיב תשובו איש אל אחוזתו וסוד בונה עולמות ומחריבן הוא סוד מלכין קדמאין עד דאתא הדר ומהיטבאל חזרה פנים בפני' (ד"ש ע"ד) והיא בת מ"י ורזא דחסד עליון (ע"ב) הוכן בחסד כסא בת היתה לו לאברהם ובכל שמה וע"ש מים חיים אל חסד אברהם נקראת מי זהב עיקר קבלתה משם דינא רפייא מדינא קשיא בסוד מצפון זהב יאתה והנה כד פועלת בחסד ואתנהירת בחסד עליון אתחבר חסד לאברהם עם דוד ואיקרון חסדי דוד הנאמנים מכח האמונה דשלט בלילא וסוד ענינים אלו תבין במ"ש האדרא ולשון המשקל נטתה לצד ימין בסוד רב חסד מטה כו' והמשיכה לו כף שמאל להסכים עמו ולהיות מקבלת ממנו. וסוד המלבושין דייקר הנקראים כינויין בסוד ולא יכנף עוד מוריך בשעה כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון דייקא ובשבת חזרו אפין באפין לקיום העולמות ולהמשיך נשמות מאימא עלאה בדרך האמת והאמונה עד כאן לשונו מס' לבנת הספיר:

אמר שמואל הואיל ואתא לידן אכתוב גם כן מה שנמצא כתוב בס' הזוהר של הרב הגדול זלה"ה מס' מראות הצובאות ומס' לבנת הספיר בפ' לך לך בדף ע"ז ע"א וז"ל חד סליק לסטר חד כו' פירוש חד סליק כו' כתר עליון עולה לעילת העילו' עי' העי' יורד לכתר עליון כתר עליון נכנס בין חכמה ובינה. כתר עליון וחכמה מתעטרין בבינה גדולה גבורה בינה גדולה גבורה נכנסים בת"ת כתר עליון מוציא שש גוונים ושש קצוות מהם לצד אחד ושש קצוות מהם יורדין לאותו צד. שש נכנסין בי"ב הויו"ת וי"ב הויו"ת מתעטרין בכ"ב אותיות. ששה כלולין בי"ח (נר' לי בי"ס) (י"ח נ"ל י"ס) עומדים בעילת העילות אוי לישינים בבתיהם עכ"ל מס' מראות הצובאות:

עוד שם בדף פ"ב ע"א וז"ל אוף הצדיק כיון דאתאביד מעלמא לא סליק אחר תחתוי עד זמן סגי כו' ולא קשיא עם מ"ש חז"ל עד שלא כבתה שמשו של עלי כו' כי באמת הצדיק נולד עד שלא מת הצדיק האחר אבל אינו במעלותיו למלאות מקומו עד זמן רב עכ"ל מס' לבנת הספיר עוד שם בד' פ"ג ע"ב וז"ל לבתר הלוך ונסוע הנגבה דקביל רוח לבתר סליק לאתדבקא גו נשמה כו' מכאן סייעתא להרמב"ן ז"ל דחשיב דרום דרגא דיעקב מדתני ת"ח בשע' דעאל כו' עכ"ל:

פרק ב

פירוש ספרא דצניעותא פרק ב

פרק תנינא דספרא דצניעותא וז"ל שם ד' קע"ז דיקנא מהימנותא לא אדכר בגין דהיא יקירות' מכלא פי' אפי' בז"א לא אדכר בשיר השירים כדאי' באדר' רבא בד' קל"ב ע"ב ובד' קל"ט ע"ב מאודנין נפקת פירוש מתחלת מקמי אודנין בסחרנהא דבוסיטא סליק ונחית חוטא חוורא פירוש זהו חד חוטא דשערי סחרני דיקנא אי נמי חוט בשר סביב חוץ לזקן בלי שיער וזה צריך עיון. בתליסר מתפרש ביקרא דיקירותא כו' פירוש יש בדיקנא דאריך אפין י"ג תיקונין אדם לבד הוא וכו' פירוש אדם הוא בז"א ולא באריך אפין ואף בז"א אינו נקרא אדם אלא מהחוטם ואילך דקל"ו ב' תשעה אשקיין לגופא ס"א לגנתא כו' פירוש כי י"ג תיקוני דיקנא אינם מתפשטים כולם כ"א תשעה מהם לז"א ומשם הם מתפשטין בגוף כדאמר באדרא זוטא בדף רצ"ה ע"א מקמי פתחא דאודנין שארי יקירו להתתקן (ע"ג) כו' עתה מפרש דיקנא דא"א תיקוניו אחד לאחד. ואלו הם מספרם אחד מקמי פתחא דאודנין כו' שנים נחית בשפירו ברישא דשפוון שלשה מהאי רישא להאי רישא קאים כו' ופירוש נקבי דפרדשקא הם נקבי החוטם ארבעה תחות שפוון אסחר חמשה ארחא אחרא נפק ששה חפי תקרובתא דבוסמא כו' שבעה תרין תפוחין אתחזן כו' שמנה מזלא דכולא תשעה אינון דתליין לא נפקין דא עם דא עשרה חפיין זעירין על גרונא כו' אחד עשר מתשערין בשיעורא שלים כו' שנים עשר שפוון אתפנון כו' שלשה עשר בההוא מזלא דכולא נגדין תליסר משיחין כו' ע"כ בההוא מזלא דכולא נגדין תליסר משיחין דאפרסמונ' דכיא האפרסמונא דכייא היא הבינה האדרא מני תקונא שלשה עשר אעפ"י דאף הוא נקרא מזלא והא תאנא ליה והיינו דאמר לקמן תרתי בההוא מזלא כו' ובהאי מזלא דע שיש שני תקונין ונקראים מזל האחד חוטא דשערי סחרני דיקנא ומגיע עד הטיבור והוא התיקון השמיני והשני שיער שתחת הזקן המגיע עד הטיבור והוא התיקון השלשה עשר והנה התיקון הח' אינו מגיע לטיבור כי אם לפעמים וז"ש באדרא זוטא וכד האי מזלא תליא בשיקולא עד טיבורא כו' אבל עיקרו עד ליבא לבד

כדאמר הכא לעיל מיהו באדרא רבא קתני דתרוייהו עד טיבורא וקאמ' (ד"ש דל"א ע"א) נמי עד טיבורא דלבא ולא ידעתי מהו וצ"ע דרשו ה' בהמצאו כתיב פירוש בחדש תשרי שהוא שביעי בעשרה ימים שבין ר"ה לי"ה ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא כו' פירוש מדלא כתיב תוצא הארץ כדאמר בתר הכי נראה דתדשא בתוכה הבינה ד"ו פרצופין וכן מדקתני ברישא עץ פרי נוקבא ובתר עושה פרי דכר וכן מדלא כתיב יהי עשב מזריע כו' והיינו דקאמר והכא ברחישותא דא דארעא לא שלים יהי לא כתיב וזה יורה כי לא היה מתהווה עשב זה על ידי זווג כי עדין לא היה זווג כי היתה הארץ למעלה בבינה שאסור בתשמיש המיטה כיום הכפורים וזמ"ש בהאי זמנא אדנ"י יהו"ה אתה החילות כי ה' תתאה אדנ"י ה' עלאה יהו"ה בניקוד אלהים כי מתחילה היתה ה' תתאה בתוך ה' עלאה שאין שם זווג וזהו אתה החילות כי מתחילה היו שניהם יחד אדנ"י אלהים ואע"פ שגם הת"ת היה שם מכל מקום היתה מלכות ד' על ו' וזהו סוד ה' שהוא ד"ו ואין זווג ולפיכך אמר עץ פרי ברישא שהיא הנקבה ובתר הכי עושה פרי שהוא הזכר וז"ש יהו"ה שלים בסטרוי כי בכל מקום שנזכר שם ה' הוא שלם בבת זוגו שיצא קו"ל ובת זוגו עמו בצידו חוץ לבינה והכא ברחישותא דא לא שלים כי היו הנטיעות עדין דקים בתוך הבינה והיתה ד' על ו' כדפרישית ולפיכך לא נזכר יהי שזה מורה על חכמה ובינה י"ה שהולידו י' אחרת שהוא ז"א שהוא חכמה שניה שממנה מתפרשין ל"ב נתיבות והיא קול ובת זוגו נוקבא דז"א ועיין בפ' בראשית בדף י"ו ע"ב ובאדרא רבא וזמ"ש יהי לא כתיב קרינן יו"ד עלאה יו"ד תתאה כי קורא יו"ד עלאה לחכמה קדומה שבכתר ולא למוח עצמו יקרא יוד אלא לקרום הזך הסותם אותו וכדקתני בתר הכי יוד עלאה דאתעטר בקטרא דעתיקא היא קרומה עלאה דאזדכך וסתים ויו"ד תתאה ז"א. ואפשר לומר דלעולם יו"ד (ע"ד) המוח והכי פירושו יו"ד עלאה שהוא המוח שנתעטר והוקף בקיטרא דעתיקא וקיטרא דעתיקא היא קרומא כו' ולפי פירוש הראשון זהו ענין ויצר יוד עלאה יוד תתאה עתיקא קדישא וז"א וכמ"ש באדרא רבא בדף קמ"ה ע"ב וה' שבין י' לי' רומז לרוח חיים היוצא מהחוטם א"א לז"א וזהו נשבא דפרדשקא דקתני לקמן ויוצא מבינה שבכתר כי היא רוח חיים חיי המלך ונקרא תהילה ותהלתי אחטם לך וכמבואר באדרא בדף קל"ב ונמצא שיהי הוא כללא דשלימו חכמה קדומה ובינה שבכתר וז"א ולפי שאינו מזכיר נוקבא דז"א אינו שלם לגמרי וזמ"ש שלים ולא לכל סטר וכשנאמר תדשא עדין לא נתגלה ז"א כלל ולפיכך לא נאמר יהי ואח"ך נעקר ויצא לחוץ ז"א עם נקבתו שהיו בתוך הבינה נעלמים וזמ"ש תתעקרו מהאי אתר כו' ועיין בס' בראשית בד' ל"ה ע"ב וכאשר נתגלו נקראו ה' אלהי"ם וזמ"ש כתיב ויטע ה' אלהים ועל ידי מי

נטעו על ידי אות ה' שבין יוד ליוד שהיא נשבא דפרדשקא כי בלתי הרוח העליון הרומז לה' אין להם קיום ובה' נתקיימו וגם בהם אשתכלל ויצאה אשתו עמו מכח ה' עלאה יצאה ה' תתאה. וזהו אה"ה שהם שני היהי"ן והם אדנ"י יהו"ה בינה ומלכות וזמ"ש ותוצא הארץ דשא אימתי כד שמא אתנעע כו' כי אז יצאו זכר ונקבה והוציאה הארץ דשא כנ"ל נמצא דבאמירה זו נתגלו ד"ו פרצופים בתוך הבינה בסוד ה' ד"ו והם עץ פרי נקבה בתחילה ואח"כ עץ עושה פרי דכר ולא היו שלמים כי היו כקרני חגבים ואח"כ נעקרו ויצאו חוץ ויצא הזכר תחי ולפיכך לא נזכר ביציאה אלא נקרא עושה פרי וממנו יצאה הנקבה. אדנ"י אלהים אתה החילות כו' את גדלך יהו"ה שלים בסטרוי כו' אפשר לפרש דשם ההוי"ה בנקודת אלהים יורה שלם בנקבה עמו כי שם בן ארבע יורה לזכר וניקוד אלהים לנקבה שהיא בצידו שנקראת אלהים וכדין אוירא נפיק וניצוצא אזדמן פירוש ניצוצא בוצינא דקרדינותא טלא מלי עלה דתרי גווני פירוש חיוור וסומק עוד ירצה פי' שני כי הטל אשר בגו גלגלתא דעתיקא קדישא הוא חוור מצד תכלית לובן הרחמים שבו אבל הטל שבגלל' דז"א הוא כלול מתרי גווני חיוור וסומק רחמים ודין כנז' באדרת נשא בדף קל"ה ע"ב תלת חללין דאתוון כו' פירוש היינו יה"ו חכמה ובינה ודעת אוכמין בערכאה כו' פירוש שחורות כעורב תלוין על הנקבים העקומים שבאוזן ומעכבים מלשמוע עוד פירוש שני וזהו סוד קווצותיו תלתלים שחורות כעורב כי שערות רישא דז"א הם שחורות ונמשכות ותלוין על נוקבין דאודנין דיליה ועל זה הוצרך לומר הפסוק הטה אזנך ושמע לבערא שערא מעל אודנין ימינא (ד"ש ע"ב) ושמאלא הכח פירוש בז"א יש ימינא ושמאלא ולא בעתיקא חד ארחא לעילא דקיק פירוש פלגותא דשערי מצחא דלא נהיר פירוש מצח שבז"א משם הדינין יוצאין והקטטות לבד כשמצח א"א הנקרא רצון משגיח בו עיינין דתלת גווני למרתת קמייהו פירוש עינים שיש בהם שלשה גוונים אוכם ירוק וסומק וראוי לאדם להיות נרתת מהם והם רוחצות בחלב של חיוור א"א כתיב עיניך תראנה ירושלים כו' פירוש דמשמע דירושלים נוה שאנן בלא דין וכתיב צדק ילין בה (דף כ' ע"א) שהוא דין נוה שאנן עתיקא דסתים עיניך כתיב פירוש א"א ואין שם אלא עין אחד רחמים חוטמא פרצופא דזעירא לאשתמודעא פירוש פרצוף ז"א ניכר בחוטם תלת שלהובין מתוקדין בנוקבוי פירוש הם תננא ואשא וגחלי דנורא דרגא עקימא למשמע טב וביש פירוש האוזן שיש בה נקב עקום:

פרק ג

פירוש ספרא דצניעותא פרק ג

פרקא תליתאה דספרא דצניעותא שם דקע"ח דינין דדכורא תקיפין ברישא בסופא נייחין דנוקבא באיפכא כו' וכן באדרת נשא בדף קמ"ב ע"ב וז"ל ותאנא בצניעותא דספרא דכל דינין דמשתכחין מדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא וכל דינין דמשתכחין מנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסופא כו' ובפ' תצוה בדף קפ"ז ע"א וז"ל כתיב יהי שם ה' מבורך מאי מבורך כו' שירותא קשה וסופה רך מ"ב קשה ודינא איהו ודאי ולבתר רך כו' נראה בהפך דדינין דנוקבא תקיפין ובלתר חלישין:

אבל הענין הוא כי כאן בפ' תרומה בספרא דצניעותא איירי בענין תיקוני האצילות עצמו ומהותם ולכן כל יותר שהדינין מתפשטי' הם יותר חזקים ובסוד סיגי הזהב ושמרי היין כי שם הם דינין יותר חזקים. אבל בפ' תצוה בפעולת הדינין בעצמן כי הנקבה להיותה משועבדת תחת בעלה. לכן כאשר תבא לפעול פעולות דינין יתגברו רחמי הזכר עליה ותחליש דינין שלה. אבל כאשר הזכר ירצה לפעול פעולות הדין בעולם אין מי שימחה בידו להחליש דיניו. ואמנם ביאור הדברים הנז' הוא כי בערך הדינין בעצמותם ומהותם דינין דדכורא תקיפין ברישא כו' כנז' כאן בפ' תרומה והטעם הוא כי הנה הדינין נתפשטו תחילה בז"א בחמשה מקומות והם בחוטמא בפומא ובדרועין ואצבעין וגידין אבל אח"כ ירדו מן הז"א והלכו להם אל הנקבה כנז' באדרת נשא ואותם הדינין והגבורות שהם חמשה גבורות נשארו בסיומא דיליה שהוא היסוד שבו כדי לתתם משם אל נוקביה לתתא לתתם בחג"ת שלה כנודע ולהיות כי שם ביסוד שלו הוא מקום קבוץ החמשה חסדים לכן הגבורות נייחין תמן בסופא שהוא ביסוד שלו אבל דיני הנקבה הם להפך כי בהיותם עדין למעלה ברישא דילה הם נייחין לפי שהראש שלה מכוון כנגד היסוד שבזכר אשר שם החמש חסדים וממתקות הגבורות שלה. אמר שמואל לאו דוקא כנגד היסוד כי אם בשליש ת"ת כנודע ואפשר שרמז לוא"ו גדולה וא"ו קטנה בסוד אלה תולדות יעקב יוסף וצריך עיון כנלע"ד אבל כשיורדין הגבורות עד היסוד בה אשר אין כנגדם מקום חסדים בזכר ואין הגבורות ההם מתמתקות ונשארו תקיפין ולכן הם תקיפין בסופא וגם בפ' בא בס' הזוהר בד' ל"ח ע"ב במאמר אלא הכי תנינן כתיב כי יהיה נערה בתולה כו' ביארנו קרוב לענין זה ע"ש:

עוד נבאר פירוש שני והוא כי הנה הגבורות והדינין דז"א הם נמשכים מראשו כנז' בפ' תזריע בדף מ"ח ע"ב שו' כ"ב וז"ל ות"ח ברישא דהאי איש בוצינא דקרדינותא ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי סומקא בלא בורדא כו'. אמנם סיום התפשטות גופו שהם בחינת נה"י שבו אשר שם הוא מקום סיום (ע"ב) קבוץ הגבורו' והדינין אשר בו כי לכן נקראים ערבו' כנז' בפ' צו בדף ל"ב ע"א שורה ג' וז"ל וערבי נחל מסטרא דנחל נפקי גבוראן כו'

עכ"ל ואלו הנצח הוד יסוד שבו נעשין מוחין אל הנקבה והרי איך מקום סיום הדינין של הזכר הם נייחין. לפי שהם בחי' מוחין פנימים ממש נעשים מהם אל הנקבה. אבל בערך הנקבה הם להפך כי הנה הדינין שהם הנצח הוד יסוד של ז"א הם נייחין ברישא דיליה. כי נעשו אצלה בבחינת מוחין כנז' אבל בסופה מתפשטין ואינן נייחין לפי שהנצח הוד יסוד שלה. אינן נעשין מוחין בזולתה כדוגמת נה"י דדכורא שנעשין מוחין בנוקבא:

עוד עיין בפ' תצוה פירוש שלישי במאמר הזה של יהי שם (ד"ש ע"ג) ה' מבורך כו'. אמר שמואל עיין גם כן בשער הששי הנקרא שער הכונות בדרוש ראש השנה ומצאת שם גם כן ביאור למ"ש בספרא דצניעותא ובפ' תצוה כי הדינין דדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא ודינין דנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסופא כו':

פרקא רביעאה היינו דכתיב שנים אנשים מרגלים חרש לאמר כו' זה נתבאר לעיל בפרשת ויחי במאמר הנהו תרין צפרין כו' בס' הזוהר בדף רי"ז ע"ב ונתבאר בשער הזה בדף מ"ט ע"א גם יתבאר בפ' אחרי מות בדף ס' ע"ב בענין הנהו תרי בנין דתחות דגלהא:

פרקא חמישאה ובגין כך כתיב והיו ימיו מאה ועשרים שנה כו' אלו הם סוד מאה ועשרים צרופים שיש בשם אלהים אשר מקומם הם מן ז"א של הבריאה עד סיום כל פרצופי היצירה והעשיה עשרה עשרה בכל פרצוף ככתוב אצלנו בדרוש שמות הספירות:

אמר שמואל לא נמצא עוד אצלי ביאור בפני עצמו בספרא דצניעותא:

פרשת תצוה

בפרשת תצוה מאמר בס' הזוהר בד' קפ"ד ע"ב וז"ל בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא סטרא דקדושא כו' אמר שמואל כבר נתבאר ביאור המאמר הזה למעלה בביאור מאמר ספרא דצניעותא בד' צ"ז ע"א ומצאת שמה כי תדרשנו ועוד יתבאר בשער הרביעי שהוא שער הפסוקים בפרשת שמות. בענין דור המדבר ויהושע וכלב הענין הזה וע"ש כי תדרשנו. ופה נחזור להרחיב הביאור:

הנה שלשה נקודות רוצה לומר פתחים נמצאו בז"א שנים כנגד פניו והם פי הטיבור ופי היסוד ואחת נקודת האחור שממנו יוצא מותר פסולת המאכל אל החיצונים ואמר כי בתרין נקודין אתפרשת מלכו דשמיא הוא ז"א הנקרא שמים ותרין אילין הם כנגד הפנים אשר כולו סטרא דקדושא ואין שם אחיזת החיצונים כלל כנודע. וזמ"ש סיטרא דקדושא רוצה לומר צד הפנים הקדושים ואלו תרין נקודין חד הוא נקודה סתימא העליונה מקום הטיבור שהוא סתום בסוד נסתם הפתוח שהוא הטיבור. וגם הוא עלאה לפי שיש נקודת

היסוד שהיא תתאה וגם היא פתוחה והנה נקודה העליונה הסתומה היא גן עדן הארץ שהיא סתומה מעיני הבריות בסוד מה רב טובך אשר צפנת ליריאך וגם היא עלאה בסוד מי יעלה (ע"ג) בהר ה' ונקודה תתאה היא ירושלים כי הרי היא למטה בעה"ז בארץ וגם אינה סתומה כי נגלית היא לכל העולם ונודע כי מציון מכלל יופי כו' כמפורש אצצנו בפסוק הזה כי מציון שהוא היסוד הז"א הנקרא מכלל יופי בסוד ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה הנה אלהים שהיא מלכות שהיא ירושלים הופיע וקבל הארתו משם מן היסוד של ז"א ולכן ירושלים שהיא נוקבא דז"א רחל היא מכוונת כנגד פי נקוד' היסוד דז"א הנקראת נקודה תתאה וכבר ביארנו במקומו כי החמשה גבורות יורדות אל היסוד דז"א ונכללות שם ומשם ניתני' אל הדעת של הנקבה. ואפילו השני חסדים הניתנים אליה אינה לוקחתם עד שירדו תחי' עד היסוד וכאשר חוזרות ועולות אז ניתנים אל הנקבה באופן כי כל תיקונה הוא מן היסוד וזמ"ש מציון מכלל יופי כו' והרי נתבארו שתי הנקודות שבהן אתפרשת מלכו דשמיא מצד פנים. אמנם סטרא אחרא דחורבה היא באחורים ואין לה רק נקודה אחת האמצעית החורבה והוא נקוד' האחור והרי נתבארו שלשה הנקודות האלה אבל צריכין אנו לבאר ענין אלו הנקודות כי נודע הוא שאין נזכר לשון נקודה בכל ספר הזוהר אלא לנקודת היסוד של זכר או של הנקבה כי הוא נקרא נקודה דאמצעיתא להיותו באמצע הגוף ולכן צריך שנבאר איך שלשה נקודות אלו הם כולם בחינות יסודות וגם יתבאר למה אלו השלשה נקודות היו בשלשה המקומות המיוחדים האלו:

דע כי כל העולם כולו הוא בחינת ז"א שהוא כולל אורך העולם מהלך ת"ק שנה כנודע ואמנם צד הפנים שלו הוא קדושה וצד האחורים יש בו אחיזה אל הקליפות והנה צד הפנים שלו נחלק לשתי בחינות קדושות שהם חציו העליון מן החזה ולמעלה מה שהיא מקום האורות הסתומים כנודע כי מקום זה אינו של ישוב בני אדם ולכן שם היא בחינת ג"ע הסתומה מעין הבריות והיא מדור אל הנשמות הנעלמו' אבל מחצי ז"א ולמטה ששם הוא מקום האורות המגולים ושם הוא שיעור קומת רחל שם הוא מקום ישוב הבריות. וזהו טעם למה רחל נקראת (ד"ש ע"ד) ארץ כי שם ישוב בני אדם. וזה המחצית התחתון נקרא סטרא דישובא שהיא ארץ ישראל הקדושה אלא שהוא ישוב אל בני אדם החומרים היושבים בה ולכן נקראת ישוב והנה כאשר נשער ונחלק אורך כל העולם כולו לארכו ולרחבו שהוא הז"א כנז' נמצא שאמצעי' כל הנוף הוא נקודת הטיבור וזמ"ש דאיהו קיימא באמצעיתא דכל עלמא לכל סטרין דחריבו וישובא כו' וכאשר נשער מחצית התחתון הנקרא סטרא דישובא שהוא ממקום החזה עד סיום הרגלים יהיה נקודה

האמצעית בפי יסוד דז"א ממש וזו היא נקודת ירושלים כנ"ל. ואמנם בצד האחורים של ז"א אין שם רק נקודה אחת לפי ששם מקום אחיזת הקליפות ולכן למעלה באחורים שהם כנגד הנקודה העליונה דצד פנים אין כנגדה נקודה באחורים לפי שאין שם אחיזה לחיצונים כנגד נקודת ג"ע הארץ שהיא בינה שאין בה אחיזה לחיצונים כנודע. אבל כנגד נקודה התחתונה דצד פנים שהיא ירושלים יש כנגדה נקודת החרבה באחור כי שם נאחזין הקליפות לפי שהוא (ע"ד) כנגד מקום הישוב התחתון בעה"ז ולכן בצד פנים יש שתי נקודות ובאחור נקודה אחת בלבד. והרי כי נקודת החרבה מכוונת ממש כנגד נקודת הישוב אבל נקודה עלאה דצד פנים היא אמצעית לכל אלו הנקודות לפי שאנו משערין אותה באמצע כל אורך העולם שהוא ז"א כולו:

ועתה נבאר איך שלשתן הם בחינת יסודות והוא כי הנה נודע שהיסוד דאימא נגמר במקום החזה של ז"א ושם נגלה הארתו ובוקע דרך נקודת הטיבור ויוצא לחוץ ונמצא כי נקודת הטיבור היא ממש נקודת היסוד דאימא ולכן נקראת נקודה טמירא עלאה דעלמא דאתי וכבר הודעתיך כי עלמא דאתי היא התבונה הנכנסת תוך ז"א ולכן כנגדה היא ג"ע הארץ שהוא סתום כמוהו וגם שהיא נקודה אמצעיתא דכל עלמא כנז'. וזהו הטעם שאין התינוק יונק מן הטיבור אלא בהיותו סתום בסוד העיבור במעי אמו עלמא דאתי עלמא סתימא והנה נקודה תתאה היא יסוד דז"א כנז'. אלא שעדין אנו צריכים להבין כי בכל ס' הזוהר אינו קורא נקודה אלא ליסוד הנקבה. אבל הענין הוא כי נודע שהיסוד של ז"א שהוא דכורא הוא ארוך. ואינו כשל הנקבה ובמקום שמסתיים סיום פי היסוד של ז"א מצד הפנים כנגדו ממש מכוון היסוד דרחל נוקביה כנודע כי סיום ת"ת דרחל הוא בסיום יסוד ז"א ולכן הארה היוצאת מפי יסוד דז"א היא מכוונת כנגד היסוד דרחל ממש והרי נתבאר כי גם זו הנקודה תתאה היא יסוד הנקבה רחל להיותה מכוונת כנגד פי היסוד דז"א ואמנם היסוד העליון דאימא הוא סתום לפי שהוא נעלם תוך החזה דז"א. ולכן כנגדו נקודת הטיבור סתום. וכנגדו ג"ע הארץ הסתום אבל היסוד דרחל איננו מתלבש תוך זולתה והוא נגלה ולכן כנגדו ירושלים דאתגליא אמצעיתא דכל ישובא כי כל הישוב הוא בחינת רחל כנ"ל. וירושלים נקודת אמצע הישוב. והנה אעפ"י שרחל מקומה באחורי ז"א עכ"ז איננה ח"ו נקראת חורבה אלא ישובא לפי שהיא חוזרת פנים בפנים בעת הזווג. ועוד כי גם בהיותה באחור היסוד שלה מכוון כנגד פי היסוד שלו כנז'. ועוד שבזמן שהיא עומדת באחור אין הסטרא אחרא הנקראת חרבה יונקת מנקודת האחור לפי שרחל עומדת שם ומפסקת בין נקודת האחור אליהם. ואמנם אחר שרחל חוזר' פנים בפנים אז סטרא אחרא דחורבא יונקת מההיא נקודה דאחור והרי

נתבארו שתי נקודות דצד פנים שהם יסודות דנקבות. ואמנם גם בזו הנקודה דאחור נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי היסוד של הנקבה הטמאה הנקראת חורבה היא מכוונת כנגד נקודת אחור דז"א והרי איך שלשה הנקודות הם בחי' יסודות של הנקבות:

ועתה נבאר מה ענין נקודת האחור שבז"א. והנה שתי ההבלים היוצאים מפי נקודת הטיבור ומפי נקודת היסוד מצד פנים כבר נתבאר אצלנו בענין דור המדבר בפרשת שמות כי אלו הם יהושע וכלב וע"ש. אבל עתה נבאר ענין נקודת האחור מה ענינה. ואמנם הוא סוד גדול וראוי (דף כ"א ע"א) להעלימו הנה ידעת כי הקליפות נקראים צואה בלי מקום כי מזונם והשפעתם מן המותר היוצא דרך נקודת האחור ולכך הושם נקודה זו באחור לפי שאינם יכולים לקבל מצד הפנים כי אינם רואים פני שכינה ולא יתיצבו הוללים לנגד עיניך והנה זה הנקב של האחור נקרא בתורה. בית פעור וזהו סוד ע"ז של (ד"ש דל"ב ע"א) פעור שעבודתה בכך לפעור עצמו על פניה כנודע כי זו היא קבלת השפע שלה והבן זה. וזהו סוד ויקבור אותו בגי מול בית פעור כי משה הוא מן היסוד דאבא שבתוך ז"א כנודע והוא נמשך עד סיום פי היסוד דז"א וכנגדו ממש היא נקודת האחור שמשם אחיזת החיצונים הנקראים פעור והארת היסוד הזה דאבא מונע את החיצונים שלא יתאחזו שם ויקטרגו על ישראל ח"ו. ודע כי כמו שכאן למטה יש אחיזה אל החיצונים בסוד פעור כך יש אחיזה אל החיצונים מכוון כנגדו ממש בקו ישר במקום העורף של ז"א וזהו סוד כי פנו אלי עורף ולא פנים והנה עורף אותיות פעור. וכבר נתבאר אצלנו כי פרעה מלך מצרים היתה אחיזתו שם ולכן פרעה אותיות הערף וגם הוא בגימטריא עורף עם הכולל גם כל אנשי מצרים נאחזים שם ומשם יניקת ממשלתם וכבר נתבאר במקומו כי שם בגרון הוא המוחין דקטנות דאלהים והיו יונקים מצד אחורי הגרון מאותם האלהים במקום הנקרא עורף ועיין בביאור ברכת אשר יצר כו' ענין פעור הנזכר פה:

שם בדקפ"ז ע"א וז"ל כתיב יהי שם ה' מבורך מאי מבורך כו' שירותא קשה וסופיה רך כו' ענין מאמר זה החולק עם פרשת תרומה בספרא דצניעותא (לעיל סוף פ' תרומה) ועיין שם היטב בשני הפירושים שנתבאר שם. עוד אבאר עתה פירוש שלישי כי הנה נודע ענין התדבקות ז"א ונוקביה אחור באחור והוצרכה הנסירה להפרידם כדי שיחזרו אח"כ פנים בפנים כמבו' באורך בתפי' ר"ה וע"ש היטב ובעת הנסירה ננסרים הדינים והגבורות אשר באחורי הזכר וניתנין אל הנקבה והנה התחלת הנסירה הוא מעילא לתתא ובתחילה ננסר הראש ואח"כ הגוף ונודע כי שם של מ"ב הוא בראש כנז' בתקונין בתקון שבעים ונמצא כי בהתחלת הנסירה ננסר ראש הזכר וניתנין אותם הדינין בראש הנקבה

ולוקחת כל אותם הדינים שבראש הזכר וזמ"ש מאי מבורך שירותא מ"ב קשה וסופיה רך כי שירותא דנסירה היא בשם מ"ב שהוא בראש כנז' והנה הוא קשה אבל סופא דנסירה שהוא כאשר השלים ענין הנסירה ונשלמו בה כל הדינין שהיו בזכר אין עוד דינין בו לתת לה ולכן סופיה רך כי אז היא דומה אל הנקבה דחלש חילהא כי אין בה מעצמה רק מה שלוקחת ממנו והנה כבר נשלמו ואין עוד מה לקבל ולכן הם נייחין בסופה אבל הזכר כיון שאינו צריך אל זולתו אדרבה רישיה רך וכל מה דאזיל מתגבר והולך ואמנם מה שאמרו בספרא דצניעותא בפ' תרומה בדקע"ח ע"א היה מדבר באיכות ובמהות הדינין בעצמן כי הדינין של הנקבה נייחין ברישא לפי ששם הנה"י דכורא שהם בחינת הדינין נעשין בה בחינת מוחין ובסופה הם תקיפין כי הנה"י שלה אינן נעשין מוחין בזולתה אבל הזכר תקיפין ברישיה (ע"ב) ונייחין בסופיה כי הם נעשין מוחין אל הנקבה כנז' אבל כאן בפ' תצוה איירי בבחינת מה שלוקחת ממנו אם הוא רב או מעט כנז':

שם וז"ל אבל דינא אחרא דלתתא שירותא קשה וכל מה דאזיל אתחלש כו'. עוד נמצא כתוב מיד ידי הרב הגדול ז"ל וז"ל תימא דלעיל בדף קע"ח ע"א קתני איפכא דדינין דנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסופא ויש לומר דהתם מיירי על ענין מציאות הדינין בעצמן התוכא דדהבא היוצא ממנה והכא מיירי כשהיא דנה את העולם:

פרשת כי תשא

שם בר"מ בדקמ"ו ע"ב וז"ל יברכך יי' יאר ה' ישא יי' מקורא דתלת שמהן אילין כי' הנה תחילה צריך להגיה המאמר הזה שהלשון הוא (ע"ד) מוטעה. וצריך להגיהו כזה. מקורא דתלת שמהן אילין וראיתי נוסחא אחרת דתלת שמהן אילין יו"ד ה"י וא"ו ה"י והוא הוי"ה דס"ג קדושא אהי"ה אהי"ה אהי"ה דמקורא דיליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א והוא מ"ה קשורה דתרויהו יחוד דתרויהו אדני דביה א"י דרמזין יאהדונה"י ודא עמודא דאמצעי' שכינתא איההדונהי ורמזין א"י רביעאה מן תרין שמהן מפרשן דרשימין בהון נוסחא אחרינא דרמזין יאהדונהי ודא עמודא דאמצעיתא שכינתא איהי יאהדונה"י נוסחא אחרינא אידהונהי ע"כ מצאתי:

וביאורו הוא כמ"ש באדרת האזינו בדף רפ"ה ע"א וז"ל תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא כו' ושם ביארנו כי ברישא קדמאה הנקראת גלגלתא חוורא יש שם הוי"ה דמילוי יודי"ן בגמטריא ע"ב וברישא תנינא יש הוי"ה דמילוי ס"ג וברישא תליתאה יש הוי"ה דמילוי אלפין בגמ' מ"ה והנה מן הראש הראשונה נמשך רוחא דחיי אל פומא קדישא דז"א ולכן אמרו שם באדרת נשא בדקל"ד ע"ב שו' ג' וז"ל. ובהאי

אתרחיצו אבהתנא באתלבשא בהאי רוחא דמתפשט לכמה עברין כו' כי עתה אין כח להשיג ההיא רוחא והטעם הוא לפי שכיון שהוא רישא עלאה אינו יכול להתלבש כלל בשום אופן. אבל מן הראש השני' שהיא הוי"ה דס"ג אשר ממנה נמשכין י"ג נימין דשערי כמבואר אצלנו שם באדרת האזינו בדרפ"ח ע"א והנה משם נמשכין אל י"ג תיקוני דיקנא דעתיקא והטעם היא כי במילוי הוי"ה זו דס"ג יש בה שלשה יודין ונעשין שלשה הויו"ת יה'וה יהו"ה יהו"ה אשר הוזכרו בתפי' ר' נחוניא בן הקנה ע"ה הנודעת בספי' הכתר ומילוי שלשה הויו"ת האלו הם במילוי יודין דע"ב ובזה תבין מה שתמצא בס' התיקונין ובזוהר מאמרים הפוכים בענין מדרגת הוי"ה דע"ב או דס"ג איזו מהם גבוה מחברתה ובזה אל יקשה בעיניך הדברים ההם כי לא פליגי כי הרי כאן הוי"ה דס"ג גדולה על של ע"ב ולפעמים הוא להפך כי הרי רישא קדמאה היא יודין דע"ב ותניינא דס"ג ואח"ך הוא להפך כי הוי"ה זו דס"ג גבוה על שלשה הויו"ת דע"ב היוצאין ממנה כנז' ושם בדרפ"ח ע"א ביארתי נקודות שלשה ההויות האלה אשר ברישא תנינא. והנה אלו השלשה הויו"ת שיש בהם שנים עשר אותיות הם בחי' י"ג תיקוני דיקנא דא"א והתיקון הי"ג הנקרא מזלא כולל את כולן כנז' באדרת נשא. וזמ"ש כאן מקור' דתלת שמהן אילין יו"ד ה"י וא"ו ה"י פירוש כי אלו השלשה הויות הנזכרות הנרמזות בי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים וע"ש. ואמר כי המקור שלהם מהיכן יצאו הוא משם הוי"ת ס"ג אשר היא ברישא תניינא דעתיקא כנז'. וכבר ידעת ענין יב"ק שהם ר"ת יחוד ברכה קדושה ואלו השלשה הויות הנזכרים שלשתם נקראים ברכה ונרמזות בפסוק יברכך ה' וישמרך ואח"ך ענין קדושה היא ברישא תליתאה אשר היא הוי"ה דמילוי אלפין כנ"ל והנה זו הרישא תליתאה היא הנקראת מוח' סתימאה דעתיקא ובכל מקום בחינת הקדושה היא במוחין כנודע כי כל קדש הוא בחכמה שהוא במוח. ואמנם רוחא דרישא קדמאה לרוב מעלתו העליונה (ד"ש ע"ג) לא יכלה להתלבש בשום אבר אלא בבחינת הבל היוצא מן הפה (דף מ' ע"א) ואף גם זה אינו מושג עתה רק לעתיד דרחצין אבהתנא לאתלבשה ביה כנ"ל. ורישא תנינא אינו כל כך נעלם כמוהו ולכן נתלבש למטה בסוד שערות הזקן דדיקנא דעתיקא כנז' שהוא יותר חומרי מהבל הפה אבל אינם בחינת אבר ממש אבל רישא תליתאה נתפשט עד החוטם דעתיקא שהוא אבר עצמיי ואותו ההבל היוצא משם הוא נמשך מרישא תליתאה הנקרא מוחא סתימאה והנה חוטם הוא בגי' ס"ג והענין הוא כי אעפ"י שיצא מרישא תליתאה שהוא שם מ"ה דאלפין וס"ג הוא לעילא מיניה ברישא תנינא עכ"ז הענין הוא כי אמת הוא שהחוטם הוא ברישא תליתאה אבל הוא בגמטריא ס"ג לרמוז כי משם נמשך ס"ג אשר ברישא תניינא שהוא למעלה ממנו

ומשם יצא רישא תליתאה וגם לטעם זה חוטם הוא בגמטריא שלשה שמות של אהי"ה אהי"ה אהי"ה. וטעם היות החוטם הנז' עולה בגמט' שלשה שמות אהי"ה שהוא בבינה הטעם הוא לפי שהחוטם הוא בינה ולכן נרמז בו שם אהיה שהוא בבינה וטעם הדבר הוא כמה שידעת כי שם ס"ג מתלבש בשם מ"ה דאלפין כנז' בתקונין דקכ"א. וכנגד השלשה יודין שיש בשם ס"ג יש שלשה אלפין במילוי מ"ה שהם סוד שלשה שמות אהי"ה שמתחילין באות אלף והם בגמטריא ס"ג וכל זה להורות כי הם נמשכין מן שם ס"ג דברישא תנינא. וזהו סוד פסוק הכל ס"ג כי אפי' שם מ"ה דאלפין נרמז בו ענין שם ס"ג. והנה מזה החוטם דעתיקא אשר נמשך מרישא תליתאה מוחא סתימאה דעתיקא הנה ממנו נמשך אל דיקנא יקירא דז"א. והנה כבר הודעתיך כי דיקנא דז"א אינן רק שית תיקונין לפי ששרשו הוא ו' קדישא של ההוי"ה ואין בו רק שש קצוות אבל אח"ך נתוספו לו נצח הוד יסוד כנ"ל בד' קמ"א ע"ב ואז נשלמו בדיקנא דיליה תשעה תקונין וזמ"ש באדרת האזינו בדרצ"ה ע"א שיתא אינון תשעה אקרון כו' וכאשר עולה ז"א בעת תפלת מנחה דשבת עד דיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו במקומו שעולה עד התיקון השמיני הנקרא מז"ל עליון ולא עד בכלל הנה אז נשלמו בו י"ג תיקונין דדיקנא דיליה כי הרי עלה באותם הארבעה תקונין תתאין דדיקנא דעתיקא שהם התשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר כי התיקון האחרון של י"ג הנקרא מזלא תתאה כבר ביארנו שהוא כללות כל הי"ב העליונים וזהו סוד אותיות יו"ד במילואה אשר יש בה אותיות ד"ו ד' על ו' הנז' בפ' ויקרא ד"י ע"ב ואות ד' הם ד' תקונין דעתיקא הנמשכין על אות ו' שהוא ז"א אשר מתחילה היה שש קצוות לבד ואח"ך נתוספו לו תשעה ע"י נה"י האחרים שנתחדשו לו ועתה נשלם לי"ג תיקוני דיקנא אשר הם סוד שלשה פעמים אהי"ה הנ"ל שבג' אלפין דמילוי מ"ה דרישא תליתאה ותיקון הי"ג כולל את כל הי"ב כדמיון מה שביארנו בדיקנא דעתיקא. והרי ביארנו פסוק שני של יאר יי' פניו אליך ויחונך שהוא סוד קדושה שהוא בסוד מוחא סתימאה רישא תליתאה כנ"ל וכמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים. ואח"ך ענין יחוד ואמנם הוא בשם אדני והביאור הוא במ"ש קשורא דתרוייהו יחוד דתרוייהו כו' והוא ל' מוטעה וצריך להגיהו כך קשורא דתרוייהו יחוד דתרוייהו אדנ"י דביה א"י דרמזין יאהדונה"י ודא (ע"ב) עמודא דאמצעי' שכינתא איההדונ'הי ורמזן א"י רביעאה מן תרין שמהן מפרשן דרמזין בהון עכ"ל והענין הוא כי בשם אדני יש בו שתי אותיות א"י כנז' בתקונין א' אהי"ה י' יהו"ה לרמוז כי תרין דקנין קדישין דעתיקא ודז"א תרוייהו אתמשכן בנוק' הנק' אדנ"י וכנ"נ כי דיקנא דעתיקא היא בחי' שלשה הויו"ת ודיקנא דז"א שלשה אהי"ה ועם היות כי אין בנוקבא דז"א בחי' דיקנא עכ"ז לקמן נבאר איך הם נמשכין

בה ונבאר תחילה טעם למה אין בחינת דיקנ' בנוקבא והטעם הוא במה שביארתי בסוד יפנה ויטול ידיו בקומו בבקר וע"ש מה שביארנו בענין שערות הראש כי מהם נמשכין דינין תקיפין מן המותרות שלהם אבל ממותרו' שערות דיקנ' דאינון תקיפין יתיר נמשכו ממותריהם בחי' קליפות קשות ואם היתה בחי' דיקנא ושערות לנקבה היו מתרבים מאד הקליפות באחיזתם בדיקנא דילה להיותה בסו' כל האצי' ויחריבו העו' אבל עתה אינם יונקים שפע רק ממקום רחוק שהוא מדיקנא דז"א ואין בקליפות כל כך כח וכל כך שליטה למעלה ונחזור לבאר ענין המשכה הנמשכת מדיקנא דעתיקא ומדיקנא דז"א אל נוקביה ובזה תבין סוד עשרים וארבע צירופים שיש בשם אדני כנודע (ד"ש ע"ד) והם כנגד י"ב תיקוני דיקנא דעתיקא וכנגד י"ב תיקוני דיקנא דז"א והנה י"ב הצירופי' הראשוני' הם בראש הנוק' וי"ב האחרים הם בגופא. ונבאר הי"ב שבראשה והנה הם אלו כי הנה נודע היות שבעה בחי' בגלגלתא דעתיקא כנז' בריש ספרא דצניעותא ואלו הם גלגלתא וטלא דבדולחא וקרומא ומצחא ועמר נקי ועיינין וחוטמא ואמנם בחי' העינין והחוטמא אינן נחשבין בעתיקא רק לבחינה אחת כי תרין עיינין הוו כחד ותרין נקבי חוטמא הוו חד אבל בנוקבא העינין נחשבי' לשנים ונקבי החוטם לשנים והרי נתוספו שנים אחרים על השבעה דעתיקא והוו תשעה ותרין אודנין ופומא הרי י"ב ברישא דנוק' ובעתיקא לא הוזכרו האזנים בכל האדרא לרוב העלמם כמבואר אצלנו במקומו. ודע כי שערי דרישא דעתיקא הם עמר נקי לבנים כצמר. אבל בנוקבא שערות ראשה הם אדומים כארגמן כמבואר באדרת האזינו דרצ"ו ע"א שערוי דנוקבא כו' כדכתיב ודלת ראשך כארגמן וכמבואר אצלנו בפסוק ויטע אשל שהם ר"ת אדו"ם שחו"ר לב"ן כי שערות נוקבא אדומות ודז"א שחורות ודעתיקא לבנות והרי ביארנו י"ב תיקוני רישא דנוק' דז"א שהם כנגד י"ב תיקוני דיקנא דעתיקא כנ"ל. וכנגד י"ב תיקוני דיקנא דז"א היו י"ב תיקוני גופא דנוקביה והם תלת פרקין דדרועא ימינא שבה. ושלשה דדרועא שמאלא ושלשה בירכא שמאלא ושלשה בירכא ימינא כנז' בפ' ויחי דרמ"א ע"א וזהו סוד וקרא זה אל זה הנזכר בתיקונין שהם כ"ד כמנין זה וזה. וביאור הענין הוא כי אלו הכ"ד אינם עצם הכלה אלא תכשיטי הכלה ותיקוניה שהם כ"ד תכשיטין הנז' בישעיה כדכתיב את תפארת העכסים והשביסים והשהרונים כו' והטעם הוא כי להיות שאלו הכ"ד הם נמשכין ממקום עליון אינן יכולין להתגלות בנוקבא בסוד עצמות רק בסוד תכשיטין לבד לרוב העלמם כדמיון מה שביארנו לעיל ברישא תניינא דא"א של רוב העלמה לא נתלבשה באיברים ממשיים (ע"ג) אלא בי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא שהם שערות בלבד הנקראים תקונין ולא עצמות גמור לרוב העלמו. ופירוש מילת תכשיטין רוצה לומר כי

הנה הקליפות נקראים חשך בסוד וחשך על פני תהום זה מלאך המות דאחשיך אנפי ברייתא וכנז' בהיכלות הטומאה דפ' פקודי ולהיותם סמוכים אצל הנוקבא הם מחשיכים אורה בסוד אל תראוני שאני שחרחורת ולכן צריכה אל התכשיטין האלו כדמיון האשה השחורה שמעביר' על פניה צבע לבן ואדום להתנאו' בה שלא תראה שחרוריתה וכן התכשיטין האלו הם בחינות הארות עליונות הנמשכות בה ומאירות אותה והם נמשכין מי"ב תיקוני דיקנא דעתיקא ומי"ב דדיקנא דז"א. ומאירין בי"ב תיקוני רישא דילה ובי"ב תיקוני גופא דילה כנ"ל. ודע כי ז"א הוא נשפע ממש מן א"א ואבא ואימא ממש מהם אבל נוקבא דז"א אינם משפיעין בה אלא ע"י השערות והדיקנא כנז'. והרי ביארנו סוד היחוד בשם אדנ"י והוא כנגד פסוק ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום כי הוא בנוקבא דז"א כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים. ועתה נבאר שאר הלשון בענין שם יאהדונה"י כו'. דע כי כאשר הנקבה הנקראת אדנ"י היא מקבלת אלו הכ"ד תיקונין הנז' אז היא מתיחדת ומתחברת עם ז"א הנקרא שם יהו"ה וכדוגמת התחברות שם יהו"ה עם שם אהי"ה למעלה באבא ואימא כך מתחברים למטה שם יהו"ה ושם אדנ"י אבל יש חילוק בדבר הזה כי שני מיני יחודים וחיבורים הם כי ביום אז גובר ז"א הנקרא מידת יום ואז היא מקבלת הכ"ד תכשיטין הנז' על ידי ז"א בעלה ואז גוברת שם ההוי"ה על אדנות ויחודם הוא כך יאהדו"נהי אבל בלילה גוברת הנקבה הנקרת מדת לילה. ואז אינה מקבלתם על ידו כי אם על ידי עצמה שלא על ידו כמבואר אצלנו בכונת ברכת המפיל חבלי שינה כו' כי בלילה נופלת תרדמה על האדם ז"א והצלע שהיא נוקביה נתקנת שלא על ידו ואדרבה היא נותנת לו ואז גובר שם אדנות ונעשה ייחודם כך אידהנוי"ה האמנם אם תסתכל בשם זה תמצא בו כי בראש השם זה גוברין שתי אותיות א"ד מן אדנ"י על שתי אותיות י"ה מן יהו"ה אך שאר אותיותיהם אינן גוברות ועוד תראה כי יש בשם זה ה' אחת יתירה על חיבור שתי שמות הוי"ה ואדנות והענין הוא כמ"ש בתיקונין תיקון י"א דל"א ע"א וז"ל ובגין דא איהי קרית ארבע חבורא דארבע שמהן כו' ולכך בשם הזה צריך שיהיה בו בחינת הארבע שמות שהם יהו"ה ואהי"ה ויהו"ה ואדנ"י וכדי שיהיה בו נרמז גם שם אהי"ה נתוסף בו ה' יתירה כנגד שם אהי"ה שיש בו שתי היהין (ד"ש דמ"ו ע"א) ובכן יהיה השם הזה בסוד קרית ארבע כלול מארבע שמות הנז' וזמ"ש ורמיזין א"י רביעאה מתרין שמהן מפרשן דרשימין בהון. פירוש כי הם בחינת אהי"ה ואדנ"י ומתחברין בהם יהו"ה יהו"ה:

אמר שמואל עוד מצאתי דרוש אחר במאמר הנז' להרב הגדול זלה"ה וז"ל יוד יראה ודא איהי על רישיה דבר נש כו' ה' אהבה כו'. הנה כאן משמע כי אהבה ויראה הם אימא

ואבא. וכן מצינו בס' התיקונין דאיצטרך ליחדא ליה לקב"ה בדחילו ורחימו. ואמנם במאמר אחר כתיב הפוכא והקדים רחימו לדחילו והענין ירצה דע כי האמת הוא שאבא נקרא יראה שהוא יראה מן הכתר שגבוה ממנו אבל אימא נקראת אהבה כי אין לה יראה מן אבא שהוא בעלה אבל יש לה אהבה עמו ואמנם בענין הייחוד צריך לקיים שתיהן כי בראשונה תייחד ותקדי' דחילו לרחימו ואח"כ תקדי' רחימו לדחילו וזה ביאור הענין כי הנה בתחילה תייחד להקב"ה בשכינתיה שהם ז"א ונוקביה על ידי דחילו ורחימו שהם או"א פירוש שכאשר תייחד לז"א ונוקביה צריך שתייחד בתחילה את אבא ואימא כדי שישפיעו המוחין לז"א ונוקביה וע"י כך יתייחדו ז"א ונוקביה גם הם ולכן צריך עתה להקדים דחילו שהוא אבא כי הוא המתחיל לתת המו' לאימא ואימא נותנן לז"א ונוקביה ואח"ך תחזו' ליחדם יחוד שני לז"א ונוקבי' ע"י רחימו ודחילו ותקדים אימא לאבא והוא בסוד שמאלו תחת לראשי כו' כי הוא סוד החיבוק אשר בתחלתו צריך להמשיך אור דאימ' בשמאל דז"א כדי שיתחיל לחבק את נוקביה בבחינ' שמאלו תחת לראשי ואח"ך יכוין בדחילו שהוא אבא להמשיך אורו אל הימין חסד דז"א לקיים הז"א בנוקביה וימינו תחבקני. אבל צריך שתדע כי בעוד ז"א ונוקביה אחור באחור אין צורך לזווגם על ידי חיבוק ונישוק משום דאז תרוייהו הוו חד גופא מחוברין אבל אחר שהוחזרו פנים בפנים שננסרו ונעשו שני גופים אז צריך להחזירן פנים בפנים על ידי חיבוק ונישוק לזווגם יחד. ואמר לי מורי ז"ל כי בהיות ז"א ונוקביה אחור באחור אז הזווג שלהם הוי (ע"ב) ברחימו ודחילו כי אין שם חיבוק ונישוק אך כאשר הוחזרו אפין באפין ויש שם חיבוק אז נקרא דחילו ורחימו לפי שאעפ"י שאמרנו כי לענין החיבוק צריך התחלת שמאלו תחת לראשי עכ"ז תחילת התעוררות בא מן הימין שהוא אבא הנקרא דחילו ואח"כ מאימא הנק' רחימו. ובזה תבין למה אדם הראשון נברא קודם ראש השנה והטעם הוא כי כבר הודעתיך שאדם הראשון וחוה לא נבראו אלא ע"י זווג דאחור באחור ואז לא הוצרך חיבוק ונישוק כנז' ואחר שנברא אדם הוצרך להחזירם פנים בפנים לזווגם שנית כי בחינת פנים בפנים אי אפשר להיות אלא על ידי מעשה אדם התחתון כמבואר אצלנו בסוד ואדם אין לעבוד את האדמה ולכן היה הזווג בסוד אחור באחור ואז כיון שנברא אדם הוחזרו פנים בפנים והוצרך החיבוק והנישוק ואז היה יום ראש השנה שהיא גבורה דז"א ונתקיים שמאלו תחת לראשי ואח"ך האיר אור אימא הנקרא רחימו בנוקבא דז"א ביום הכפורים. והרי נגמר בחינת שמאלו תחת לראשי ואח"ך בחג הסוכ' הוא הימין בסוד וימינו תחבקני ואח"ך ביום חג ח' עצרת היה הזווג פנים בפנים כמבואר אצלנו בשער התפילות וע"ש:

אמר שמואל עוד מצאתי דרוש שלישי לרב הגדול זלה"ה במאמר הנז' וז"ל י' איהי יראה כו' ה' אהבה כו' ושם בארנו כי נמצאו מאמרים חולקים בס' התיקונין ובס' הזוהר אם יקדים דחילו לרחימו או איפכא. והענין הוא דע כי שם ביארנו כי בהיות ז"א ונוקביה פנים בפנים צריך ליחדא לון בתרין יחודים בקדמיתא דחילו ורחימו ואח"ך בסוד רחימו ודחילו אבל בהיותם אחור באחור אין צריך שימצא בהם סוד החיבוק כי מבטן אימם יש להם בחינת החיבוק ולכן אין צריך אז רק יחוד האחד לבד בסוד רחימו ודחילו ונמצא כי בבחינת א' הוא יותר מעולה הזווג בסוד אחור באחור כי הוא התדבקות דרוחא ברוחא בעצם ולכן גם בזווג פב"פ דז"א ונוקבא צריך להמשיך להם כח דאו"א אשר עליהם אמר כחדא נפקי וכחדא שריין וזה ע"י זווגא שצים שהוא להמשיך (ד"ש דל"ח ע"א) אור באו"א משני המזנות השמיני והי"ג שבדיקנא דאו"א כי אז הוי זווגא שלים באו"א משא"כ בהיו' מאיר בהם תיקון הי"ג לבדו דאז לא הוי זווגא שלים באו"א:

פרשת ויקהל

שם בדקצ"ה ע"ב וז"ל ת"ח בארבע סטרין דעלמא בד' תקופין קלא אתער כו' זה תבין ממה שביארתי בדרוש תיקון עון הגאוה והליצנות בסוד שם חלהים המקיף וע"ש. גם תעיין באדרת נשא דקכ"ח ע"ב איך הקליפין נכללין זה בזה ומתעלין עד שהם מפסיקין בין הסוד דדכורא אל היסוד דנוקבא הנק' נקודת ציון שבה ולוקחין השפע ההוא אבל לא (ד"ש ע"ב) שנאמר כי ח"ו נכנסין בתוך היסוד שלה והזהר אל תטעה בזה ח"ו:

שם בדף ר' ע"א וז"ל ספר דקאמרן ושם חד מלה הוא בכל סטרין כו'. פירוש כי בין בהבנת המלות ובין בחשבנם הוא אחד. כי שם עולה בחשבון ספר. ועיין במה שנתבאר אצלנו בכונת העולה לס"ת לקרות מה יכוין במילת ספר:

שם בדר"ג ע"א וז"ל תא חזי בשעתא דיומא שתיתאה מטי זמנא דערב כדין ככבא חד מסטרא דצפון נהיר ועמיה שבעין ככבין אחרנין כו'. דע כי השבעה ספירות שהם חסד גבורה ת"ת נצח הוד יסוד מלכות הם משפיעין בעולם ושולטין בשבעת ימי השבוע כסדרן חסד ביום ראשון גבורה ביום שני כו' מלכות ביום השבת. ולכן בהתקרב זמן השבת בין הערבים של יום ששי רואים הקליפות כי מתקרב זמן שליטת מלכות שהיא סיום וסוף הקדושה והנה הם קרובים אליה ואז הם רוצים לעלות כדי להתאחז במלכות כדי להתעלות עמה. ואז הוא יתברך זורקן ומשליכן למטה אל נוקבא דתהומא רבא המבואר אצלנו בפ' ויחי בדף רי"ז:

ע"ג שם בדר"ג ע"ב שו' י"ט וז"ל בהאי נוגה מכתי לאחתא לנטלא נהורא ועל דא כתיב וחלק משמן חכה שוי ההוא נהורא לקבלא דברית כו' עיין בפ' נשא בדקצ"ח ע"ב בביאור האדרא במ"ש יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו' ושם ביארנו ענין זה. ודע כי בחינת קליפה זו הנקרא נוגה רמזו אותה רז"ל בפ"ב דמס' מציעא וז"ל וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה כו'. והענין הוא כי הירדן הוא סוד קליפת הנוגה הסובב לארץ ישראל שהוא סוד הקדושה ולפעמים קליפת הנוגה חוזרת ומתהוות קצת בקדושה ופעמים מתהפכת ויוצאת אל הקליפה והיא כדמיון הירדן אשר בעת שמימיו מתרבין לוקח קצת חלק מקרקע ארץ ישראל וכאשר מימיו חסרים מתמעט ואדרבה ארץ ישראל ניתוספת ונוטלת חלק ממנו ונכנס קצתו בתחום קרקע ארץ ישראל. וזה עצמו הוא בחינת תוספת שבת בסוד מיעוט וחסרון הירדן כי אז ניתוספה קדות השבת:

שם דע כי בכל מקום דביקות עולם בעולם יש בו תוספת שבת פירוש כי היכל קדש הקדשים העליון של העשיה חוזר להיות בחינת יצירה בערב שבת והיכל קדש הקדשים דיצירה מתהפך להיות בריאה וכיוצא בזה בכולם ואותה הבחינה אשר מתהפכת אל עילוי בדמיון מה שלמעלה ממנו הוא סוד תוספת שבת בעצמו:

שם בדר"ט ע"א שו' ל"ה וז"ל ואי תימא היך שריא למגנא רקיעא על ארעא דישראל כו' זה יובן במה שנתבאר בפ' קדושים בדפ"ג ע"א בס"ת וז"ל אדם קדמאה לא הווה ליה מהאי עלמא כלום כו' ושם ביארנו כי קודם שחטא אדם הראשון היו העולמות מתעלין באופן אחר ואז ארץ ישראל היה כנגד היצירה ונמצא כי רקיעין דעשיה קיימי למגנא בארעא דישראל:

שם בדרי"ו ע"ב שו' ב' וז"ל ורזא דא יהיה כד"א יהיה ה' אחד ברזא דיהיה כו'. נודע כי אבא ואימא כל אחד כלול מן עשר ספירות בפרצוף אחד שלם אבל ז"א אין בו רק שש קצוות בלבד אמנם בזמן הגדלת המוחין אז ניתוספה לו י' בראשית ו' זעירא שלו ואז נשלם לעשר ספירות גמורות והנה זהו סוד שם ההויה כי אבא שיש לו פרצוף גמור בי"ס רמוז ביו"ד של ההוי"ה אבל ז"א שאין בו רק שש קצוות נרמז באות ו' של ההויה לפי שאין בשורשו רק ו' קצוות ובזמן המוחין ניתוספה י' בראשית ו' זו כנז' שהם סוד המוחין ואז נשלם לי"ס ולכן אותם ג' ראשונות אינם בו בקביעות כי על ידי תפלותינו הם באים. ואח"כ חוזרים ומסתלקין ולא נשאר בו בקביעות רק הששׁ קצוות בלבד כנודע אצלנו וכיון שהשלשה ראשונות אינן קבועות תמיד בו אינו נקרא רק בשם וא"ו בלבד ואמנם לעתיד לבא שאז אין היצר הרע ואין רמאות ועבירות בעולם יהיה הז"א קבוע תמיד אף בשלשה ראשונות ויהיה תמיד שלם בפרצוף של עשר ספירות גמורות ויהיה שקול בערך

אבא ויהיה נקרא באות יוד כמו אבא ואז במקום מה שהוא עתה שם יהו"ה יהיה אז שם יהי"ה באופן כי זווג עליון דאבא ואימא יקרא י"ה וזווג תחתון דז"א ונוקביה גם הוא נקרא י"ה ולא ו"ה ובהתחבר יחד שני הזיווגים יקראו בשם יהיה וזמ"ש גם תשלום הפסוק ה' אחד ושמו אחד רוצה (ע"ד) לומר כי עתה בהיות שהז"א לפעמים (ד"ש ע"ג) הוא ח"ו פגום וחסר ואין בו רק שש קצוות איננו יכול להזדווג עם נוקביה ולהתיחד תמיד עמה ביחוד אבל לעתיד שיהיה ז"א גם הוא שוה אל ערך אבא שלם בי"ס לכן יהיה ה' שהוא הז"א אחד וגם נוקביה תהיה אחד ויתייחדו יחד שניהם ביחוד אחד תמידי ע"ד אבא ואימא שתמי' הם ביחוד אחד דלא פסיק זווגייהו לעלמין:

פרשת פקודי

שם בדרכ"ג ע"ב שורה י"ג וז"ל בן חור בן חורי ועל דא אשתלים ביה דינא דקב"ה בעובדא דעגלא פירוש דדריש מילת חורי מלשון חרי אף וכמש"ה מה חרי האף הגדול הזה והוא שמאלא (א"ש הענין הוא אע"ג דחור הוא לבן וכענין חור כרפס ותכלת מסטרא דחסד עכ"ז מדקאמר בן אורי דא ימינא מוכרח הוא לומר בן חור דא שמאלא מלשון חרי אף כדקאמר הרב זלה"ה):

שם בדרכ"ו ע"א שו' כ"א וז"ל בטש בנהירו דפרסא ונהרין כחדא ואתעבידו תשע היכלין והיכלין לאו אינון נהורין כו' נתבאר בביאור אדרת האזינו במאמר כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה מתקונוי כו' וע"ש היטב:

שם בדרכ"ז ע"א שו' כ"ב וז"ל ת"ח א"ר אלעזר ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים כו' נתבאר באדרת נשא בדקכ"ח ע"ב וע"ש האמנם:

שם במאמר ההוא עצמו בדרכ"ז ע"ב שורה א' וז"ל האלף לך שלמה דאינון אלף יומי החול ואינון יומי דגלותא כו' גם זה נתבאר באדרת נשא בדף קל"ב ע"א בענין ההוא עלמא קדמאה דאיהו אלף אלפין מארי תריסין כו' וע"ש ענינם מה הם ותראה איך אותם האלף אח"כ מתפשטין לחוץ ונעשין בחינת אלף יומין דחול בחוץ:

שם בדרכ"ז ע"ב שורה ל"ב וז"ל ועל דא כתיב על עלמות שיר וכולהו נפקין מרזא דה' ה' אפיקת כמה חילין לזניהו ברזא דו' כו' ו' דא רזא דדכורא דקיימא למיהב מזונא לנוקבא כו'. פירוש כי למעלה אמר כי יש נקבות מצד המלכות ונקרא עלמות שיר שהם משוררות תמיד והם מעוררות תמיד את האהבה בין ת"ת למלכות בהתעוררות התחתונים והם הם בנות ירושלים והם י"ב שבטים והם י"ב בקר אשר הים שהיא מלכות עליהם מלמעלה כי היא מעולם האצילות והם מעולם הבריאה ולפיכך אמר מלמעלה והם הם שבע הנערות

הראויות לתת לה. ואל יקשה בעיניך אם הם שבעה איך הם שנים עשר כי כבר בפ' ויחי בדרמ"ב ע"א אמר וז"ל ד"א בנות ירושלים אילין י"ב שבטין דתנינן ירושלים על י"ב טורין קיימא ומאן דאמר על שבעה לא קאמר לאשלמא שלימו. ואע"ג דכולא חד דאית שבעה ואית שנים עשר ואית ארבעה וכולא חד כו' בשורה י"ט. והכונה הוא כי כשהיא עומדת על י"ב יורה שלמות כי ששה קצוות פועלים דין וששה קצוות פועלים רחמים והיא עומדת עליהם ומכרעת וכוללת אותם הרי י"ג וכשהם ששה יורה שאין כאן כי אם ששה קצוות דין ולא של רחמים (דף כ"ב ע"א) והיא עמהם הרי שבעה וזה דעת מי שאמר על שבעה הרים עומדת ואז אין שלימות דין עם רחמים או שאין קצוות הרחמים פועלים אלא נכללים בתוך שש קצוות הדין או איפכא ששש קצוות הדין אין פועלים ונכללים ברחמים ואין זה שלום והכרעה וזמ"ש לא קאמר לאשלמא שלימו אבל כולא חד כי האמת אינן כי אם ששה קצוות וכללות המדה עמהם הרי שבעה ומי שאמר ארבעה הוא כללות השש קצוות שלשה בג' חסד בנצח וגבורה בהוד ות"ת ביסוד והיא המלכות הכוללת אותם הרי ארבעה ולעולם הם הם הו' קצוות היוצאין ממנה והכל אחד ולפיכך אמר וכולא חד. ואם תשאל מפני מה נזכרה המלכות בכלל המנין לדברי מי שאמר שבעה או ארבעה ולא לדברי מי שאמר שנים עשר שהרי עם המלכות הם שלשה עשר ועומדת על שלשה עשר מבעי ליה. תשובתך היא כי כבר ידעת כי יש ששה קצוות לת"ח רחמים וששה למלכות דין ובהתחברם יחד יוצאין ממנה שנים עשר ששה שלו וששה שלה והם ההי"ב הרים וזמ"ש ה' אפיקת כמה חילין לזניהו ברזא דו' ואמר לזיניהו להורות שאעפ"י שיוצאין מן ה"ה שהיא דין אינם דין אלא כל אחד למינו מצדה דין ומצידו רחמים והכל ברזא דו' ורזא דו' (ד"ש ע"ד) היינו שפע היורד דרך יסוד משך הוא"ו ונקרא חסד עלאה והוא סוד הדעת המשפיע לז"א ומתגלה ביסוד אשר הכל על ידו ולפי שכשהם י"ב מורה שהיא בחיק דודה ולא עבר זר בתוכם והכל בחשאי לפיכך אינה נזכרת ואינה במנין כי היא למעלה בעלמא עלאה עם דודה וזהו סוד והים עליהם מלמעלה מלמעל ה' דייקא וכאשר אינה עם דודה ובאה להשגיח בתחתונים לתת טרף לביתה וחק לנערותיה אין שש קצוות בעלה נזכרים אלא שש קצוותיה והיא עמהם לתת לה די מחסורה ולפיכך הם שבעה וכאשר שש קצוותיה נכללין אחת אחת והיא בתוכם ולא בחיק בעלה הם ארבעה וזה נכון ודא רזא דדכורא שהוא השפע והאור הנקרא חסד עלאה דאתגל' בפום אמה כנודע שהוא בא ממזלא ונמשך לדעת ומשם לז"א הוא הוא"ו ונמצא דרזא דואו הוא הדעת והאור הזה הוא היורד דרך היסוד שהוא מקור היכר הזכר ומשם ניזונת הנקבה וזהו רזא דדכורא דקימא למיהב מזונא לנוקב' ובג"כ כל אנון ווין דעבד בצלאל שהוא

היסוד כדפירש רשב"י בפ' זו הוא עשה ווין השש קצוות של הזכר היורדין דרך היסוד וכמ"ש שוקיו עמודי שש למיהב לון להשראה על נוקבי הם השש קצוות שלה שהם נקבות והיסוד הוא המחברם כד"א כי כל בשמים ובארץ ואעפ"י שהעמודים הם נצח והוד והווין הם מיסוד והם על העמודים אין תימא כי יסוד בסוד הזווג הוא למעלה מנצח והוד שהם השוקים והוא הברית וזהו למיהב להון דהיינו על העמודים שהם נצח והוד ואח"כ לאשראה על נוקבי במלכות ומדרגותיה. והנה שש קצוות אלו שהם נגלים ויוצאין מהמלכות נצטיירו בארבעה מקומות אם בחכמה והיא י' שבשם ושם מתגלים בהם ג' ראשונות באופן שעולים לאלף וזהו רזא דאלף והוא חושבן שלום שכל העשר מתגלים ומשם מתגלים ויורדים בבינה שהיא ה' שבשם ואז הם שבע מאות כי אין מתגלה בהם ג' ראשונות וכן הבינה היא שבע (ע"ב) שבתות שנים ושם מאירים אור גדול ושלם כל אחת כלולה ה"א מעשר וכל אחת ואחת מעשר עד שבע מאות וזהו רזא שלים אינו חסר מתכלית הארתם ומשם מתגלים ויורדין לת"ת והיא ו' שבשם והם חמשה כי הוא עץ החיים מהלך ת"ק שנה ואין המלכות עמו כי בהיותם בבינה היו ת"ת ומלכות ד"ו פרצופין בסוד ה"ה ד"ו ולפיכך הם שבעה עם המלכות ואח"כ נאצל ת"ת לבדו המבריח מן הקצה בינה אל הקצה מלכות והם חמשה ספירות חסד גבורה נצח הוד יסוד ות"ת המבריח והוא חמשה ומה שאין שם חמישי' או חמש מאות כי הוא סוד החתן המתיחד עם הכלה אשר הוא פושט כל בגדיו ונשאר בגופא לחוד להתיחד עם כלתו וזהו סוד ו' גוף לבר משוך להתיחד בקירוב בשר עם הכלה ומשם יורדין ומתגלין במלכות והיא ה' אחרונה שבשם ושם הם שבעים עם המלכות הכול

לם וטעם היותם שבעים ולא שבע כי כולם כלולות. מעש' ומקבלת מכולם הרי שבעים הכלל העולה כי הוי"ן שהם סוד הששה קצוות נתגלו בחכמה בסוד אלף. ובבינה בסוד שבע מאות להיות כי הבינה שם בית המלכות ובת"ת בסוד חמשה ובמלכית על ידי היסוד בסוד שבעים ומשם נתגלו למטה ממלכות אלא שבאה על נוקבי וכולא ברזא דוא"ו שהוא היסוד כי הוא השושבין ובדיוקנא דו' ת"ת אתעביד בדמות אדם העליון יש כמה אדם תחתון במדרגות המלכות להזדווג עם הנקבה כי כל הצורות הקדושות גם אשר למטה מהמלכות דמות אדם בשש קצוותיו להנה זכרים ונקבות כמבואר בזוהר פ' תרומה להזדווג זה עם זה ולהפיע שפע וכולא מרזא עלאה משה קצוות עליונות שמחכמה ומבינה א"ש לא נעלם מעיני כל הקורא כי נפל קצת ט"ק בסוף המאמר הזה ולא רציתי לשלוח בו יד:

שם בדרל"ג ע"א וז"ל דהא במשחתא אחר' דרפיא על דא סלקא בחושבנא כחושבן דל כו' כבר נתבאר זה בדרוש הנדרים והשבועות מה ענינם ושם תבין איך קומת המלכות מדתה דל אמות:

שם בדרמ"ו ע"א וז"ל ואקרי לבנת הספיר כמה דאוקימנא בסטרין אחרנין כו'. (ע"ח ש' מ"ו שער כסא הכבוד פ"ג) דע כי היכל לבנת הספיר אשר בכל עולם מן שלשה עולמות דבריאה יצירה ועשיה הם בחינת ספירת היסוד והיסוד כולל ימין ושמאל ולכן נקרא לבנת הספיר לבנת מצד ימין וספיר מצד שמאל כנ"ל אבל המלכות שבהיכלות האלו אינה בעולם ההוא עצמו אבל המלכות של האצילות היא למטה בהיכל השביעי העליון (ד"ש דל"ג ע"א) שבשבעה היכלו' דבריאה הנקרא היכל קדש הקדשים ויושבת שם על גבי שלשה ראשונות דבריאה אשר בהיכל ההוא ומלכו' דבריאה בהיכל ק"ק דיצירה ע"ג שלשה ראשונות דיציר' אשר שם ומלכות דיצירה בהיכל ק"ק דעשיה ע"ג שלשה ראשונות דעשיה אשר שם וז"ס סמיכות גאולה לתפילה והבן זה ואמנם שם של יאהדונה"י הנז' לקמן בזאת הדף וז"ל בהאי היכלא דאיהו יאהדונה"י כללא דתרין שמהן שהוא בזה ההיכל של לבנת הספיר הוא בחי' המשך והתפשטות הדעת העליון שבעולם הבריאה ומתגלה למטה בהיכל היסוד הנק' לבנת הספיר והיא שם בבחי' נשמת ההיכל הזה בסוד הדעת וכן עד"ז בכל עולם ועולם:

ע"ג שם בס"ה דרנ"ב ע"ב וז"ל מהכא אתעביד נהר דינור אלף אלפין כו' נת' באדרת נשא דף קל"ב ע"א בענין ההוא עלמא קדמאה דאיהו אלף אלפים מארי תריסין כו' וע"ש היטב איך הוא מתפשט עד כאן בהיכל הזכות הזה:

שם דף רנ"ג ע"א וז"ל היכלא חמישאה כו' ענין היכל אהבה שלא נכנסו בו נשמתין חדתין מיומא דאתחרב בי מקדשא כו' כבר ביארנו זה בסוד מצות שלוח הקן כי אדה"ר נברא אב"א וכל הנשמות היו אז כלולות בו ואח"כ צריכים כל הנשמות ההם לחזור ולבא ע"י זווג פב"פ ואז יקראו נשמות חדשות כיון שאז היא הפעם הא' שבאו ע"י זווג פב"פ ואלו החדשות הם דלא עלו בהאי היכלא אחר החרבן:

שם דרנ"ד ע"ב וז"ל ת"ח נשמתא דאילין לאשלמותא דרוחא קדישא דילהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות כו' להבין המאמר הזה צריך ביאור רחב ובתחילה נבאר ענין אלו הניצוצין דזריק לשכ"ה עיבר מה עניינם ובתחילה צריך שתעיין במה שביארנו בפ' בא דל"ח ע"ב מס"ה בענין נער ונערה ואחר שתעיין הנז' נבאר ענייני יותר באריכות ובפרטות. דע כי טרם שנאצל עולם האצי' נאצלו בחי' הי"ס ההם בבחי' אחרת שאינה כן עתה והוא כי הי"ס דאצי' נאצלו הם לבדם זו ע"ג זו וזו למטה מזו וזו מקבלת שפע מזו וזו

נותנת שפע לזו וז"ס פ' ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום שהם אלו הי"ס שנאצלו בסדר הנ"ז ובאופן הנז' ואפי' הו"ק אשר הם מן החסד ועד היסוד לא היו מתקשרות ומתחברות בצורת פרצוף אדם אלא כל א' עומדת תחת חבירתה ומקבלת ממנה ולא היו בציור קוים אשר נתבאר ענין הקוים ופירושם בדרוש אחד ארוך והנה כ"א מאלו הי"ס ודאי הוא שכל אחד מהם היתה כלולה מכל י"ס אבל הדבר היה בערבוב כאלו נמשיל לך משל א' שהיו כדרך המים והיין והחלב והשמן והדבש וכיוצא בזה מעורבים יחד ונתונים בכלי אחד והז' תחתונות היו בבחינת דינים והטעם הוא לפי שאי אפשר לקיום העולם ולהנהגתו זולתי הדינים וקליפות וכמ"ש במשנה להפרע מן הרשעים כו' ולתת שכר טוב לצדיקים ואמנם היה הדין למטה בז"ת אלא שהיה הכל מעורב יחד כנז' ולהיות כן שלא היה בהם בי"ס שום תיקון כלל לכן כאשר היה אור הא"ס יורד ובוקע בתוכם מלמעלה למטה היה האור יורד מכתר לחכמה ומחכמה לבינה שהיא הספי' השלישית אבל בהתפשט האור ההוא העליון אשר הוא סוד רחמים גמורים וחסד גמור ובהגיעו אל הז"ת אשר הם דינים כנז' ומהם הדינין מתערין לא היו יכולים לקבלו כי הם הפכיים זה חסד וזה דין והיו מתבטלים ע"י האור העליון ומתו וכמש"ה וימת בלע וימת חושם וגו' ואז ירדו אותם הז"מ התחתונים למטה בעולם הבריאה תחת מקום המלכות דאצילות לגמרי ונשאר מקומם פנוי תחת ספי' הבינה ובאותו החלל אשר בין ספי' הבינה ובין הז"מ האלו יצאו עוד ז' ספי' אחרות כלולות יחד בציור אדם כלול זכר ונקבה והוא סוד זו"ן והוא נק' מלך השמיני אשר שמו הדר ושם אשתו מהיטבאל כי הדר הוא ז"א ומהטבאל הוא נוק' ונמצא הז' ספי' תחתונות הראשונות להיותם (ע"ד) בפרוד זה מזה בלתי חבור נקראו ז"מ ואלו הז' ספי' תחתונות להיותם מחוברים נקראים כלם יחד מלך אחד והוא הנקרא מלך השמיני הדר ושם אשתו מהיטבאל כו' ואלו הז' ספירות האחרות הונחו באותו מקום החלל שבין ספירת הבינה ובין הז"מ ראשונים ואותם הז"מ ראשונים שמתו ירדו למטה מזה המלך הח' הנז' אמנם לא היה זה אלא אחר אשר הג' ספי' הראשונות נתקנו בתיקון פר' אדם כי אחר אשר מתו אלו הז"מ נתקנו אותם הג' ספירות ראשונות שנשארו למעלה ומה שהיתה כל ספי' מהם בתחילה כלולה מי"ס בערבובי' בדרך הנז"ל נעשו (ד"ש ע"ב) עתה בחי' י"ס גמורות בצורת פר' אחד בכל ספירת מן הג' ספירות ראשונות ואחר אשר נתקנו ג"ר באופן הנז"ל יכול האור העליון לרדת בסדר מדריגות והז' ספירות התחתונות האלו החדשות יכולות לקבל אור הא"ס היורד להם כנז"ל. והנה עתה תראה כמה תיקונים נעשו באופן שהאור עתה יכול לירד למט' ויוכלו התחתונים לקבלו האחד הוא שבתחילה היתה כל ספירת כלולה מי"ס בערבוביא כנז' ועתה כל

אחד מהם נתקנה בציור פר' אדם ובצורת אדם ובצורת קוים ביושר ומקבלים השפע בס' נכון שלא בערבוביא והב' הוא כי בתחילה היה האור היורד בהרחבה שלא במדה ולא היו התחתונים יכולות לקבלו ונתבטלו אבל עתה כיון שהשלשה ספי' ראשונות נתקנו בציור פר' אדם יוצא האור במידה ובמשקל כפי הצורך והיכולת בז' תחתונות לקבלו והוא על ידי השערות אשר בראש הפרצוף כי האור נמשך דרך השערות שצורתם כמו צנורות דקי' ומסופם יוצא האור לחוץ כנז"ל בריש תיקון ע' גם נמשך האור דרך חלונות ומעברי' צרים וקטנים בנקבי האזן והחוטם והעין והפה וכיוצא ויכולים התחתונים לקבל האור ההוא. והשלישי הוא כי בתחילה היו ג"ס ראשונות כ"א כלולה מי"ס אבל עתה שנעשת כל ספי' מהם בצורת פרצוף נמצא כי כל אחת מהם נעשת פר' מי"ס גמורות ומה שהיו עתה תחלה ג' ספי' הם עתה שלשי' ספי' באופן שנתארך ונגדל המקום שיעור רב וגדול מאד מבתחילה ונתרחקו ז"ת מן הא"ס שיעור גדול של שלשים ספי' ויכולים לקבל האור משא"כ בתחי' שהמרחק אשר בינם לבין הא"ס לא היה רק שיעור ג' ספירות לבד וע"י ג' התועליות האלו שנתחדשו עתה נמצא שהז' תחתונות שהם המלך השמיני יכולות לקבל אור עליון של א"ס והם מתקיימות ואינם מתבטלו' כמו הראשונות שהם הז"מ הנז' ואז גם הו"ק נתקנו כי גם נתחברו והיו מחוברים בסוד פר' אחד ולא נבדלים זה מזה כבראשונה באותם הז"מ ואחר אשר היה עתה תקון הזה בכל עולם של האצי' נמצא כי גם באותם הז"מ שמתו ונפלו למטה מעולם האצי' גם הם יכולים עתה להתקן כמו שנבאר בע"ה והענין הוא כי עתה הם מרוחקים מן הא"ס בתכלית ההרחק כי הנה עתה הם ה' פרצופי' גמורים כל אחד מי"ס גמורות כי הכתר נעשה פרצוף א"א והחכמה נעשה פר' אבא ובינה נעשת פר' אימא והו"ק נעשה פר' ז"א ועשירי' נעשית פרצוף נוק' דז"א א"כ יש עתה הרחק רב מאד ביניהם ולכן עתה יש יכולת אל הז"מ דמתו להתקן ולהתברר ולהתבסם וכנז' באדרת נשא דקל"ה ע"ב דמנהון אתבסמו ומנהון לא אתבסמו ודע כי כל זה שביארנו (דף כ"ג ע"א) לעיל הוא בדרך כללות בענין הי"ס הכוללות כל עולם האצי' ואמנם גם כל פר' ופר' מן ד' הפר' הראשונים היה ענין זה של בטול המלכים כי אחר כל ספי' הג' שבכל פרצוף מהם אירע בהם בטול הז"ת שבאותו פר' וכנגדם אנו אומרים ומזכירים ארבעה פעמים ענין תחית המתים בברכת אתה גבור כמבואר שם וע"ש. ונחזור לבאר ענין המלכים הנז' כי הנה להיות אלו הז"מ כלם דינים קשים לכן לא יכלו לקבל האור ונפלו למטה כנז' וגם כל אלו הז"מ כ"א מהם היה בסוד אדם אלא שהיו אז בלי תקון ואם תמנה ז"פ אדם יהיה בגי' שט"ו ואלו יצאו מן בוצינא דקרדינות' דגניז גו מעוי דאימא וכמו שביארנו כי בוצינא דקרדינות' היא שורש הדינים ועיקרו וממנו יצאו אלו

הז"מ שכולם היו דינא קשיא ולכן אם תחבר ה' דבינה אשר משם יצאו אלו השט"ו יהיה מס' כלם ש"ך וז"ש ות"ח רישא שירותא דמהימנותא כו' בטש נצוצא דקרדינותא שהיא שורש הדין הגנוז במעוי דאימא כנז' באדר"ז וזריק ניצוצין לש"ך עיבר כי אלו המלכים להיותם דינים וגבורות חזקות נקראים בשם ניצוצי אש שיצאו מבוצינא דקרדינותא והיה מספרם ש"ך ניצוצין כל נצוץ חלוק מחברו איש לעברו פנו וזריקתם היתה עד שירדו למטה מעולם האצילות ובהיותם שם בריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר כי להיותם דינים קשים היה הפסולת של הקלי' מעורב בהם וכאשר נזרקו למטה הוברו ונתקנו והטוב והקדו' שבהם חזרו ליתקן ע"י המלך השמיני הנק' הדר ועלו למעלה והפסולת שבהם נעשה ממנו בחי' הקלי' ונשארו הם למטה ואמנם כל אלו הז"מ ברדת' נשארו תחת מקום מה שהוא עתה מלכות דאצי' אשר נק' שם אדני' ושם נתחברו ועמדו והנה המלכות היא ה' אחרונה שבשם ולכן אם תקח ה' אותיות די"ן מחמשה שמות אדנ"י יהיה מס' ש"ך וכשתחבר עמהם ה' (ד"ש ע"ג) אלפין של ה' שמות אדנ"י אז יהיו שכ"ה ניצוצין כמנין נערה כמבואר אצלינו בפ' בא דל"ח ע"ב וע"ש היטב:

ונחזור לבאר עתה ענין תיקון אלו המלכים שמתו מה עניינם וגם נבאר פי' מ"ן הנז' בכל הזהר גם נבאר דרוש אדה"ר איך נברא ע"י זווג אב"א. גם נבאר פי' זווג אב"א מה עניינו ואחר כך נבאר ענין אלו עשרה הרוגי מלוכה מה ענינם ונתחיל מדרוש המ"ן דע כי בחינת הכלי אשר נעשה באשה לקבל בתוכו את טפת הזכר נעשה ע"י הידים העליונים כמבואר אצלינו בפ' וילך דרפ"ו ע"א וז"ל כרוה נדיבי העם אילין אבהן דאקרון נדיבי עמים כרוה אתר לאזדווגא בה מלכא בברכאן כו' ושם ביארנו כי זה עצמו הוא מ"ש חז"ל במקום אחר פלוני' מעכה באצבע וע"ש ענין הכלי הזה מה עניינו ונבאר עתה ענין המ"ן הצריכים להיות בתוך הכלי הזה ומה עניינם ומציאותם דע כי כמו אשר האיש מזריע ונותן טיפת מים זכרים בנקבה והם נמשכים מן מוח שלו כן האשה נמשכת טיפת מ"ן מן המוח שלה עד היסוד בה שהוא בית הרחם שלה והטיפה הזאת נקראת מ"ן ומשתי בחי' טיפו' אלו של מים זכרים ומים נקבות הנמשכות ממוח הזכר וממוח הנקבה וכלם ניתנים ביסוד שלה ומתחברים שם אז מהם נוצר הולד שהם בחי' הנשמה (ע"ב) שנוצרת שם מזווג עליון להנתן אח"כ בתחתונים בסוד בנים אתם לה' אלהיכם ושתי בחי' אלו נרמזים בשתי יודין המצוירים שם באות א' כי יו"ד עילאה היא מוח הזכר ואות יו"ד תתאה היא מוח הנקבה והוא"ו אשר בינתים היא בחי' חד פריסו דאתפרס הנז' בזוהר בכ"מ ויו"ד עלאה היא מים זכרים יורדים משם ע"י ההיא פרסא שהיא הוא"ו ויו"ד תתאה היא מ"ן ועולים משם עד ההיא פרסא אלו יורדים ואלו עולים:

ונבאר (ש' מ"ן ומ"ד פ"א באורך) עתה בחי' המ"ן אלו מה עניינם דע כי כל בחינת מ"ן הם דינים וגבורו' וסודם הוא אותם המלכים של ארץ אדום שמלכו ומתו אשר הם מבוארים אצלינו במקומות רבים ואמנם בחינת המלכים ההם רצ' המאצי' העליון לברא אותם בתחילה באופן ההוא שיהיו כוללים בחינת קדושה אלא שהיא דינים וגבורות ובהם מעורבים השמרים והקצי' ובכונה גמורה בראם כך כדי שיהיה בעולם שכר ועונש להפרע מן הרשעים וליתן שכר טוב לצדיקים ואין זה מקום להאריך בו אמנם בכונה גמורה בראם כך כדי לבטלם ולהמיתם כדי שיתבררו מהם ניצוצות קדושות ויעלו למעלה והקלי' המעורבת בהם ישארו למטה בסוד סגי הזהב ושמרי היין ודע כי אלו הז"מ הם י' אלא שהם דוגמת הז' היכלות הנז' בזוהר כי הם עשרה ונקראים בשם ז' לפי שבהיכל העליון כולל ג' היכלות ראשונות וההיכל התחתון כולל ב' היכלות אחרונים וכן הוא הענין ממש בז"מ האלו כי הם עשרה ונקראים בשם שבעה בלבד ולהיות המלכים האלה בחי' דינים וגבורות נמצא שהם כלם בסוד הנקבה כנודע כי הנקבה כלה דין והנה באלו המלכים יש בהם חלק אל המלכות נוק' דז"א וחלק מהם אל המל' שבז"א וחלק מהם אל הבינה וחלק מהם אל המלכות שבא"א. והנה כל המלכים הם בחי' מוחין של הנקבות כלם אשר מהם מתהוים המ"ן כמו שיתבאר בע"ה ולסבה זו שהם בחינת המוחין שהם בחי' החכמה הנק' מחשבה לכן כל אלו המוחין הוברו במחשבה שהיא החכמה כמ"ש וסליק גו מחשבה ניצוצין זריק לש"ך עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר כו' והטעם הוא כי כל אלו המלכים הם מוחין של הנקבות אשר גם הם נק' מחשבות ולכן כאשר המחשבה העליונה שהיא מוחא חכמה סתימאה דברישא דעתיקא קדישא רצת' לתקנם היה באופן זה כי אחר שנתקן א"א בתקונים שלו בסו' הפר' כנודע וכנז"ל כי אז האור נמשך ע"י מעוט ויש יכול' במלכים אלו לקבל האור העליון ולהחזיר לחיו' ואז אותה המחשבה עליונה מ"ס דעתיק' האירה בהם וע"י כך נתבררו אלו המלכים ואז אותו החלק הראוי להיותו בחינת מ"ן בא"א במלכו' שבו הוברו ועלו באותה שע' וכל שאר המלכים נשארו למטה כי בחינתם גרוע' ואינה ראוי' לעלות עתה כי אין זה מקומם ואמנם ענין החלק הזה שעל' במל' דא"א לעשות מ"ן כנז' הנה הם סוד בחינת השערות של דיקנא דע"ק וז"ש באדה"ר דקל"ב ענין אותם ג' עלמין דנפקין בתיקונא קדמאה דדיקנא דעתי' ושם ביארנו שאלו הג' עלמין הם מבחי' (ד"ש ע"ד) ג' מלכים הנקראים בלע וחשם ויובב וכבר ידעת כי השערות ממותרי מוחא נפקי כי מציאותם הם (ע"ג) מן החכמה עצמה אשר בא"א שהיא מוחא סתימאה דביה וכבר ידעת כי זאת החכמה נקראת נוק' בערך הכתר של א"א בעצמו ואלו השערות של הדיקנא דא"א הן

מ"ן של החכמה הנז' וזהו הטעם שאלו השערות הם דינים גמורות ואחר אשר עלו אלו המ"ן ממה שנתברר מאותם המלכים ועלו עד מל' דא"א אז התחילו לברר גם החלק של המ"ן הראוים אל הבינה הנקרא אי' ובהיותם שם למטה נתעלו ממקומם ועלו עד המקום שהיה בו בתחילה המ"ן אשר עלו בא"א והרי זו עליה אחד ואח"כ נתקנו או"א גם הם אחר עלית המ"ן של או"א ואחר שנתקנו גם או"א אז המ"ן הראוי' אל אימא עלו למעלה מאותו מקום שנתעלו בו ועלו עוד עליה אחרת עד אי' עצמה למעלה באצי' ונתהוו שם בסוד מ"ן דיסוד דאימא ואז נתקן ז"א ואותם המ"ן הצריכים אל חלק ז"א עצמו למלכות שבו עלו עליה אחת כנז"ל אחר עלית המ"ן של הבינה ואחר תיקון ז"א עלו עוד עליה אחרת למעלה באצילות ונתהוו בסוד מ"ן של המל' דז"א עצמו והנה כל אלו המ"ן שהוברורו עד עתה היו נעשים ומתבררי' מאיליהם ע"י המחשבה העליונה כנז' ולא הוצרך אל מעשה התחתונים יען הקליפות אשר כנגדם בס"א אינם כ"כ חזקים ושולטים בהם אבל המ"ן של הנוק' דז"א אשר היא בחי' העשיה כנודע אשר שם עיקר אחיזת הקלי' ותקפם וגבורתם ומפני זה לא יכלו המ"ן של חלק המל' להתברר מאיליהם עד אשר יולד אדה"ר וע"י מעשיו ומצותיו ותפילותיו יעזור לסייע לברר המ"ן הנז' ויושלמו להתברר כולם ועל כן לא היתה הנוק' דז"א יכולה לעלות מ"ן לקבל מ"ד של הז"א ונשארו בסו' אחו' באחו' כי אם היו חוזרי' פב"פ היו הקלי' נאחזות באחורים של הנוק' לרוב גבורת תוקף הקלי' הנאחזות בה ונמצא כי אי אפשר להיותם פב"ב והנה אם ישארו זו"ן אב"א אי אפשר להם להזדווג כי אין זווג אלא בהיותם פב"פ והדבר עתה תלוי ועומד ועל כן הוצרך לעשות המצאה אחת והיא מש"ה ויבן ה' אלהים את הצלע כו' וביארו כל פרשה זו בזוהר בפ' בראשי' דף מ"ו ע"א וכל הענין והדרוש ההוא תבינהו ממה שנבאר כאן אעפ"י שלא נזכיר כאן אלא ראשי פרקים וז"ל המאמר עצמו בפ' בראשית דף מ"ט ע"א וז"ל ויביאה אל האדם מהכא אוליפנא דבעאן או"א דכלה לאעלא ברשותיה דחתן כד"א את בתי נתתי לאיש הזה וגו' מכאן ואילך בעלה ייתי לגבה דהא ביתא דילה הוא דכתיב ויבא אליה ויבא גם אל רחל בקדמיתא ויביאה אל האדם דעד הכא אית לאבא ולאימא למעבד לבת ר איהו ייתי לגבה וכל ביתא דילה הוא ויטול רשות מינה ועל דא אחערנא דכתיב ויפגע במקום וילן שם דנטיל רשו בקדמיתא כו' והענין הוא כי או"א נסרו את המלכות מאחורי ז"א והעלוה למעלה בהיכל שלהם של או"א עצמם אשר אין כח ורשות אל הקלי' לעלות ולהתאחז שם כנודע ואותו היכל שלהם נעשה בחינת חופה אל זו"ן ושם נזדווגו יחד פב"פ והולידו נשמת אדה"ר משא"כ בכל שאר הזווגים של זו"ן כי כולם נעשים למטה בהיכל הנקבה וז"ש בקדמיתא כלומר בעת בריאת אדה"ר ויביאה

אל האדם כי העלוה לנקבה בהיכל העליון דאו"א וכבר שם היה ז"א והביאו את נוקביה (ע"ד) אליו להזדווג עמו אבל לבתר רוצה לומר בשאר הזווג' שמאז ועד עתה אחר ברואת אדם אז איהו ייתי לגבה רוצה לומר למטה בהיכל הנקבה שם ירד הז"א להזדווג עמה ולא תעלה היא אצלו. ואמנם צריך להודיעך כי בהיות שלזו"ן לא היה מ"ן של נוק' מבוררי' ואי אפשר להזדווג בלתי עליית מ"ן ולכן הוצרכה הנוק' דז"א לקחת את המ"ן של אימא עילאה והעלתם אותם בסו' מ"ן לגבי ז"א וע"י עלייתם נזדווגו והולידו את אדה"ר וחוה כי כיון שעלו למעלה בהיכלם יכולים הם לקחת המ"ן דאי' בהלואה לצורכה ובזה תבין גדולת מעלת אדם וחוה כמה היתה שנולדו על ידי עליית מ"ן של הבינה אלא שהיה בנוק' דז"א שהעלתם אל הז"א ולכן אדם וחוה נאחזים עד למעלה באו"א והבן זה. והנה אח"כ ירדו זו"ן למטה במקומם וחזרו להיות בסוד אב"א כי אי אפשר להם לעמוד כאן אלא אב"א מפני תוקף הקלי' שבאחורי הנוק' כנז' ואז הוציאו והולידו נשמת אדם וחוה ובהם כלולים כל נשמות הנבראים אח"כ כנודע. והרי עתה תבין בזה ענין מ"ש בס"ה במקומות הרבה כי אדה"ר וחוה נולדו (ד"ש דל"ד ע"א) ע"י זווג אב"א וכן בכל המקומות שתמצא כתו' בספרנו ענין זווג אב"א אל תחשוב שהדבר כפשוטו כי נמנע הוא שום זווג בהיותם אב"א אלא מוכרח הוא שכל הזווגים יהיו פב"פ. אמר שמואל הדרוש הזה של זווג אב"א נתבאר גם כן בשער א' בשער ההקדמות בדקכ"ו ע"ב וגם נתבאר שנית בדרס"ז ע"א וגם נתבאר פה:

והענין הוא כנז' שאם היו ז"א ונוק' למטה במקומם לא היה אפשר לעמוד אלא אחור באחור וכדי להזדווג הוכרחו לעלות בחיק אבא ואימא בהיכלם ושם נזדווגו פנים בפנים ע"י מיין נוקבין של הבינה וירדו למטה במקומם ועמדו אחור באחור ואז הוציאום לחוץ את אותם הנשמות שהיתה היא מעוברת בהם ולכן הזווג הזה נקרא זווג אחור באחור ואין להאריך ולכן היה צריך שיזדווגו ז"א ונוקביה פנים בפנים במקומם למטה ואז יולידו את אדם וחוה ואת הנשמות הכלולו' בהם. ואילו היה הענין כך היו אדם וחוה נתקנים בתכלית התקון וגם כל העולמות היו נתקנים ושלמים ולא היה כך כמו שביארנו אלא שיצחו בבחינת אחור באחור ואז נולדו אדם וחוה גם הם מחוברים אחור באחור ונסרם הקב"ה כדי להחזירם פנים בפנים והנה אם אדה"ר לא היה עובר על מצותו יתברך היה כח בידו להכניע את הקליפות אשר באחורי הנוקבא דז"א על ירי מצותיו ומעשיו הטובים כמש"ה לעבדה ולשמרה ואלו מצות עשה ומצות לא תעשה והיה מחזיר את ז"א ונוקביה במקומם למטה בבחינת פנים בפנים ואז היו מתבררין גם חלק המיין נוקבין של נוקבא דז"א הנתונים בין הקליפות בתכלי' הבירור עד שלא ישאר שום ניצוץ קדושה בהם

ואז היו הקליפות מתבטלות מן העולם לגמרי כי ניצוצות הקדושה הם המחיים אותם וכיון שיסתלק חיותם ימותו והרשעה כולה בעשן תכלה ובלע המות לנצח והיה העולם על דרך מה שאנו מקוים ומצפים שיהיה בימות המשיח לעתיד לבא במהרה בימינו כי הקליפות הנקראים מות יתבלעו ויתבטלו מקיומם והויתם ולא נודע עוד מקומם (דף כ"ד ע"א) איו. וזהו סוד אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כי אלו המלכים היו מתבררים כולם ועולים בסוד מיין נוקבין יתחברו עם המיין דכורין ומהם נוצרים הנשמות וכשיכלה בירורים יבא בן דוד כי תמות הקלי' ותתבטל לגמרי. ואמנם יען אשר חטא אדם הראשון גרם שלא יתבררו כל המיין נוקבין של המלכות ואעפ"י שגרם והחזיר את ז"א ונוקביה פנים בפנים במקומם למטה לא היה דבר של קיום תמידי אבל החזירם פנים בפנים בעת הזווג בלבד. ואח"כ חוזרים ז"א ונוקביה ועומדים אחור באחור. וזהו סוד תיקון התפילות שתיקנו לנו חז"ל כדי לעשות תיקון למעלה בכל עת מאלו שלשה תפילות ולהחזירם פנים בפנים במקומם לפי שעה בעת הזווג ומבררים קצת ניצוצות מועטות מאותן המלכים ומעלין אותם בסוד מיין נוקבין עם חיבור מיין דכורין העליונים ומחיבורם נוצרים נשמות בני אדם ואח"כ חוזרין ועומדין אחור באחור כי אין במעשיהן כדאי ללקט ולברור לכל הניצוצות כולן של הקדושה אשר במלכים ההם אבל הדבר נעשה לאט לאט ובכל זווג וזווג מתבררין קצת ניצוצות כפי המצוות וכפי זכות הדור בעת ההיא ועל דרך זה הולך ונעשה הבירור הנז' וכאשר יכלו להתברר כולם אז נתקיים מ"ש רז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף וזהו מ"ש לקמן בדף רנ"ח ע"א דכד אשתלים זווגא כו' עד דמטו רגלין ברגלין כדין אתי משיחא ולקמן ב"ה נבאר המא' הזה בביתו ובחומותיו:

והענין הוא כי כל אלו השבעה מלכים כבר ביארנו לעיל שהם עשרה אלא שנק' בשם שבעה וכולם יחד הם בחי' פרצוף אחד של אדם מראשו ועד רגליו אשר נטבע בתוך הקליפות ובכל פעם ופעם שנעשה זווג עליון אנו מעלין ניצוצות חלקי האדם הנז' מתוך הקדושה הזאת בסוד מיין נוקבין למעלה ומתערבים עם מיין דכורין אשר שם ומהם נוצרים הנשמות והתחיל הבירור להתברר בראש האדם הזה והולך ומברר עד שיגיע הבירור לבחי' רגליו וכאשר יוברר גם הניצוצות שהם חלקי רגליו ויעלו בסוד מיין נוקבין למעלה נמצא כי לא ישאר שום חיות בקליפות ויתבטלו ויאבדו מן העולם וכדין אתי משיחא ובזה תבין כמה גרם חטאו של אדם הראשון ומה ענין עיכוב ביאת המשיח:

גם נתבאר היטב ענין המיין נוקבין הנז' בכל מקום מה ענינם כי הוא בחינת בירור ניצו' הקדושה אשר באלו (ד"ש ע"ב) המלכים ולהעלותם למעלה בסו' מיין ניקבין ואז נותן

הזכר מיין דכורין ומתחברין יחד ומזה נוצרים הנשמות. והנה עוד יש בחינה אחרת שלישית כי עד עתה לא ביארנו רק בחינת הכלי שביסו' של הנקבה מה ענינו כנז' בתחילת הדרוש והבחינה השנית היא המיין נוקבין עצמן הנתונים בתוך הכלי ההוא ועוד יש בחינה שלישית והיא הנקראת בכל ס' הזוהר ובפרט בסבא דפ' משפטים בדצ"ט ע"ב בענין ההוא רוחא דשבק בעלה באתתיה בביאה קדמאה. והענין הוא כי המיין נוקבין אין כח בהם לעלות מאיליהם ולכן בעלה שהוא הזכר יהיב בביאה ראשונה באנתתיה חד רוחא מההוא רוחא דיליה והוא בחינת שם הויה אחת במילוי היהי"ן העולה בגמטרי' ב"ן (ע"ב) כמבואר אצלנו במקומות רבים וזה השם הוא המעלה אותם המיין נוקבין מהנוקבא לגבי בעלה והבן זה מאד ואל תשכח ג' בחינות האלו שיש בענין המיין נוקבין ובפ' נשא בדקל"ה ע"ב ביארתי ענין ההוא רוחא מה ענינו באר היטב וע"ש. ואחר שביארנו ענין חטאו של אדם הראשון ומה גרם על ידי מעשיו. נבאר עתה ענין גרעון אחר יותר רע מזה והוא בזמן סוף בית שני כשנחרב בזמן עשרה הרוגי מלכות כי אז נתגברו העונות ונתרבו מאד וגברה יד הקליפות ולא היה כח במעשה התחתו' לברור ניצוצות מן המלכים הנז' ולא היו יכולין להעלות מיין נוקבין מנוקבא דז"א לגבי בעלה ולא עוד אלא שגם המיין נוקבין של אימא עלאה חזרו לרדת בעון הדור ונפלו בעמקי הקליפות ונתערבו שם כבראשונה וזהו סוד ובפשעיכם שולחה אמכם. ולהיות זה היה העולם הולך ליחרב ולכן הוכרח ענין עשרה הרוגי מלוכה אלו וכאשר נהרגו על קידוש השי"ת היה יכולת בהם ובנשמתם להעלותם את המיין נוקבין כבתחילה מעט מעט ניצוצות בכל זווג וזווג הן מבחינת מיין נוקבין של אימא עילאה שירדו כנז' והן מבחינת מיין נוקבין של נוקבא דז"א. והנה סיבת היות אלו העשרה ולא זולתם נתבאר אצלי באורך רב במקומו אבל הענין בקיצור הוא כי הנה צריך שתדע כי בחינת מיין נוקבין הם מציאות הנשמות של בני אדם התחתונים עצמן והבן זה היטב וזכרהו כי הוא כלל גדול כדי שתדע מה ענין מיין נוקבין וכמו שביארנו לעיל כי מתחברים אלו המיין נוקבין עם המיין דכורין ומהם נוצרים הנשמות. והנה שרש כל הנשמות הם הנשמות של השנים עשר שבטים בני יעקב והם אלו העשרה הרוגי מלוכ' כנז' בתקונים ואעפ"י שהשבטים הם שנים עשר ואלו הם עשרה אין בזה קפידא. וכב' ביארנו ענין זה במקומו באורך ונמצא כי כיון שאלו העשרה הם השורש אל כל המיין הנוקבין בין שבעולם לכן בהיות עתה מוסרים עצמם על קדושת השי"ת יחזרו עתה להיותם בסוד מיין נוקבין ויעמוד דבר זה קיים לדורי דורים עד ביאת המשיח והם יעלו בחינת המיין נוקבין במלכות אף אם אין זכות בדורות האלו שאחר החורבן להעלות מיין נוקבין במלכות והבן זה מאוד:

ועתה אבאר לך לשון הזוהר וז"ל תא חזי נשמתא דאילין לאשלמותא דרוח' קדישא דליהוון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות וגופא דילהון יתמסר למלכו אחרא כו' פירו' כי הנה ביארנו שעת' צריך שיתבררו מיין נוקבין של אימא שכבר היו מבוררי' ועתה נפלו בקליפות ונתערבו שם וגם צריך לברר מיין נוקבין של נוקבא דז"א אשר עדין לא נתבררו ותמיד היו נתונים בעמקי הקליפות. והנה הנשמות של אלו העשרה הם מעלים תמיד מאז ועד ביאת המשיח כנז' בחינת מיין נוקבין של אימא אשר נפלו למטה בקליפות. וזמ"ש תא חזי נשמתא דאילין רוצה לומר בחינת הנשמות של אלו העשרה הרוגי מלוכה הוא לאשלמותא דרוחא קדישא כלומר להשלים החסרון של רוחא קדישא עלאה סטרא דקדושה שהרי אותם המיין נוקבין שלהם הנתונין בעמקי הקצי' וכדי להעלותם משם.בעי דלהוון עשרה רוחין מתת' (ע"ג) כדקא יאות רוצה נומר שאלו העשרה דורות ונשמות של אלו הצדיקים הרוגי מלוכה שיהיו מתתא רוצה לומר שיעלו את המיין נוקבין מתתא לעילא כדקא יאות וזה מדבר בבחינת מיין נוקבין של אימא וכנגד העלת מיין נוקבין של המלכות אמר וגופא דלהון יתמסר למלכו' אחרא פירוש כי על ידי הצער שסבלו גופם ממש במה שנהרגו יש יכולת בגופם לעלות את המיין נוקבין של המלכות הנתונים ומוטבעים תוך הקלי' הנקראים מלכו אחרא שכנגד המלכות דקדושה וכיון שאותם (ד"ש ע"ג) הגופים שלהם נמסרו ביד מלכות הרשעה של הקליפות היה יכולת בהם ללקט משם הנשמות הנק' מיין נוקבין הנתונים שם ולהעלותם אל המל' של הקדושה. וכמו שביארנו בפסוק עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. וגם נתבאר בריש סבא דמשפטי' כי סטרא אחרא אדם בליעל שלט באדם דקדוש' לחטוף ממנו הנשמות העשוקות וכל זה הוא לרע לו של אדם הבליעל כדוגמת ארון פלשתים וע"ש. ונמצא כי גופותם שהם המקבלים צער ההריגה ונמסרו ברשות מלכות אחרא לכן הם יכולים להוציא המיין נוקבין של המלכות המוטבעים שם במלכו' אחרא אבל נשמתא שהם יותר רוחניות הם מעלין מיין נוקבין של הבינה העליונה ואל תתמה לומר איך אפשר כי גופתם יש בהם כח להעלות מיין נוקבין כי על ידי מעשיהם הגדולים ובפרט כאשר נהרגו אח"כ על קדוש השם אין ספק כי נזדככו גופם בתכלית הזיכוך ונעשה רוחני ממש כנודע כי לסיבה זו לא נזכרה מיתה בצדיקים ועוד ראיה גמורה ממשה ע"ה שעלה גופו למרום. ואליהו ז"ל שעלה גופו בסערה השמימה וחנוך ז"ל וכן אותם העשרה שנכנסו חיים בגוף ונפש בג"ע הארץ כר' יהושע בן לוי וחביריו ומה גם אלו שנהרגו באותה ההריגה המשונה נוסף על גודל חסידותם ושרש נפשם היותם סוד השבטים בעצמן כי בלי ספק שנתעלו גופם יותר מנשמו' שאר בני אדם והבן זה. אמר עוד ומהכא רזא

דקרבנין זה תבין במה שביארנו בכונת התפילות בפרשת קרבן התמיד איך ע"י הקרבן ההוא היו מתקרבים העולמות ועולים ממטה למעל' ועולם העשיה נקשר בעולם היצירה ויצירה בבריאה כו' עד רזא דא"ס כנז' בסוף פרשה זו דרס"ח ע"ב. וכן הדבר הזה כי מעלים את המיין נוקבין מלמטה למעלה עד שגורמין התקשרות וזווג עליון כנז'. אמר עוד ות"ח רישא שירותא דמהימנותא כו'. כבר נתבאר לעיל ברחשית הדרוש הזה כי עתה בא לבאר בחינת המיין נוקבין שמעלין אלו הנשמות של עשרה הרוגי מלוכה מה עניינם וביאר כי הם סוד המלכים דארץ אדום שהם דינין תקיפין אשר בטש בוצינא דקרדינותא גו מחשבה עלאה מוחא סתימאה דעתיקא קדישא וזריק ניצוצין אלו של המלכים שהם דינין וניצוצות של אש ונזרקו לש"ך עיבר אשר ביארנו ענין מספרם למעלה ואלו הם עצמם סוד מיין נוקבין הנז' ואח"כ בירר הפסולת מתוך המחשבה ובאדרת האזינו ביארנו כי גבורה דעתיק יומין הגנוזה במוחא סתימאה דא"א היא הנק' בוצינא דקרדינותא וזמ"ש בטש בוצינא דקרדינותא גו מחשבה עלאה כו' וע"ש היטב:

שם בדרנ"ז ע"א וז"ל דכתיב בגזרת עירין פתגמא ואמאי איקרון עירין כו' הנה כפי הפשט (ע"ד) כבר נתבאר בסוף אדרת האזינו בדרצ"ה ע"ב וז"ל מאי עיר בספרא דאגדתא ויהי עריך פירוש נשון אויב. וע"ד הסוד הוא כי כל הקטרוג של האדם הוא מחמת בעלי הדין שרוצים שהעולם יתנהג בקו הדין ולא בחסד לפנים מן השורה והנה כל הדינין נכללים בה' שרשים שהם חמשה גבורות הנקראים מנצפ"ך כנז' אצלנו ומנצפ"ך הוא בגימט' פ"ר כמנין עיר ועל כן היכל הזכות שהוא היכל הגבורה נקרא עיר וגם כל המלכים אשר בתוכו נקראים עירין וזמ"ש בגזרת עירין פתגמא:

שם בדרנ"ח ע"א וז"ל כד יסתיים גלות' במשיכו דרגלין כדין ועמדו רגליו ביום ההוא כו' הנה עיקר ענין ביאור הדבר הזה ביארתיו לעיל במאמר ת"ח נשמתא כו' בדרנ"ד ע"ב בענין ביאור מהות מיין נוקבין מה ענינים וע"ש באורך ונזכירהו כאן בתכלית הקיצור. הנה ביארנו כי ענין המיין נוקבין הם הם בחינות נשמות בני אדם התחתוני' אשר היו כלולות באותם השבעה מלכים דארץ אדום אשר התחברות כולם יחד הם פרצוף אדם אחד מראשו ועד רגליו ואדם הזה הקדוש נטבע בתוך הקלי' אשר גם הם בצורת פרצו' אדם מראשו ועד רגליו ונתערב זה בתוך זה ומובלע בתוכו והנה באדם הא' יצאו כל הנשמות כלולות בו מבחינת אחר באחר ועדין היה צריך להוציאם מבחי' פנים בפנים ועל ידי חטאו של אדם הטיל בהם זוהמת הנחש וחזרו ונפלו והטבעו בתוך אדם של הקליפות. וכאשר עמדו ישראל על הר סיני פסקה זוהמתם וכולם עמדו על הר סיני את אשר ישנו פה ואת אשר איננו והיו כולן שם חירות ממלאך המות שהוא בחינת הקליפה

ובעגל חזרו והטבעו תוך הקלי' (ע"ח ש' ל"ו ש' מעוט (ד"ש ע"ד) הירח פ"ב) ובבית ראשון שבנה שלמה אשר רומז אל רחל נוקבא דז"א הנקראת עקרת הבית היתה אז עמו פנים בפנים בכל אורך שיעור קומת דז"א ועלתה עד ראשו ואז היתה לקבל עלמא עלאה כו'. וקיימא עלמא באשלמותא כו' פירוש כי עיקר בית ראשון או בית שני שניהם הם ברחל נוקבא דז"א אלא שבזמן בית ראשון כיון שהיתה שוה בקומתה אל הז"א ואז גס האימא עלאה הנצח הוד יסוד שלה מתלבשין ומתפשטין בסוד מוחין תוך ז"א עד החזה שלו כנודע וכיון שגם רחל נוקביה דז"א היתה עולה עד כנגד ראשו דז"א שהוא כנגד בינה לכן נקראת גם רחל עלמא עלאה ונקראת ה"א עלאה. אבל בבית שני אשר רחל לא עלתה רק עד החזה דז"א בלבד והי' קומתה פנים בפנים מחזה דז"א עד רגליו אשר שם אין הבינה מתפשטת תוך ז"א נכן נקרא הבית הזה השני ה"א תתאה אלא שכיון שהיתה עמו פנים בפנים היה בית המקדש השני בנוי אבל אח"כ בעת חרבן בית שני חזרה להיות אחור באחור עמו ומן החזה ולמטה בלבד ואז הנשמות היו טבועות בתוך אדם דקליפות באותו שיעור הנז' עצמו שהוא מן החזה ונמטה שלו עד רגליו אשר כל הקומה הזו היא בחינת נצח והוד הנקראים ירכין וזמ"ש כד אתדחו לירכין כדין קיימי לבר כו' ועוד בחרבן בית שני הזה ירדו עוד אל חמוקי ירכין כו' ונמצא כי שיעור הגלות זה נמשך כל זמן שעדין לא נתבררו הנשמות מתוך אדם דקליפה (דף כ"ה ע"א) מבחינת ירכין ורגלין דיליה ולכן מאן דידע אורכא דמשיכו דירכין עד רגלין יכיל למינדע משיכה דגלותא דאתמשך ואנו בכל הזמן הזה אנו מבררין אותם הנשמות על ידי תפילותינו מעט מעט וכשנגמרו להתברר עד סיום הרגלים כדין כתיב ועמדו רגליו ביום ההוא כי כבר היה קיום אל הרגלים של הקדושה שהוברורו ונסתלקו מתוך הקליפה וכדין אתי משיחא:

שם בדרס"ב ע"ב וז"ל רזא לחברייא דיהכון בארח מישר מחשבא ורעותא וקלא ומלה כו' הנה אלו הד' הם סוד ארבע עולמות אבי"ע (ע"ח ש' מ"ז סדר אבי"ע פ"א) כי האצילות הוא כמו האדם החושב לעשות דבר אחד ובעודו חושב עושה המלאכה כדמיון האדם שהוא אוכל ושותה ואינו חושב איך ינוע תחילה הלחיים והשינים ללעוס המאכל ואח"כ אוכל אלא הם מתנענעי' מאליהם ברגע ההוא אשר אוכל והכל נעשה ביחד וכן הוא סוד האצילות כי כאשר אותה המחשבה המתפשטת באצילות היא חושבת לעשות איזה דבר נעשה תכף ומיד בעת שהדבר עולה המחשבה ההיא ובבריאה (עיין לעיל דע"ה ע"ב דכתב דרצון הוא יותר דק ממחשבה וצ"ע) צריך שתחילה יעלה הדבר ההוא במחשבה ואחר כך ברעותא שהיא בינה ואח"ך נעשה הדבר וביצירה צריך מחשבה ורעותא ועוד בחינת הקול כי כמו שאין דברי האדם נעשין עד אשר יאמר אותם האדם בפיו בדיבור

כך ביצירה הוא סוד קול הדיבור ובעשיה צריך אף בחי' דיבור גמור ואינו מספיק קול והטעם הוא כי באצילו' מתפשטת החכמה עצמה כמש"ה כולם בחכמה עשית והיא הנקראת מחשבה אבל בריאה אינה מתגלית בה רק בחינת הבינה כנודע והיא הנק' רעותא וכמ"ש בתיקונין דבינה מקננא בכרסייא וביציר' מתפשט הת"ת לבדו הנקרא קול ובעשיה אף המלכות הנקראת דיבור וזהו סוד מ"ש בתיקונין בהקדמה דבאצילות איהו וחייו חד בהון מש"כ בבריאה יצירה עשיה והוא מ"ש לעיל כי החכמה הנקראת מחשבה מתפשטת באצילות והיא כדמיון החיות שבאדם מתפשט בתוכו ועושה כל מה שחושב ודע כי כמו שהדבר הזה הוא בארבע עולמות אבי"ע. כך הדבר הזה הוא בפרטים בארבע חלקי אבי"ע שיש בפרטות בכל עולם ועולם מהם כנודע:

שם בדרס"ט ע"א וז"ל ואתעבידו תשע' היכלין והיכלין לאו אינון נקודין ולאו אינון רוחין ולאו אינון נשמתין כו' להבין זה צריך ביאור רחב ועיין באדרת האזינו ושם נתבאר ענין זה בתכלית הביאור מה ענין אלו התשעה היכלין:

שם בד"ג ע"ב בר"מ וז"ל פתח ואמר באתי לגני אחותי כלה כו' נודע כי כלה וג"ן שמות הנוקבא הם ואיך יאמר באתי לגני אחו' כלה אם היא בחינה אחת אבל זה יובן במה שבי' בענין תפלת שמנה עשרה כי השלשה ראשונות והשלשה האחרונות הם בחינת ז"א בזמן היניקה אשר אין לו אז רק שית סטרין בלבד והמלכות היא עמו בסוד פסיעה לבר בסוד נקודה בסוף (ד"ש דל"ה ע"א) רגל אות וא"ו ואלו השית סטרין דיליה הם חג"ת נה"י ואח"ך בזמן הגידול עלו אלו השית סטרין ונעשו בו בבחינת חב"ד חג"ת. ואמנס הנה"י נעשו נו בסוד תוספת כנודע ואלו שית (ע"ב) סטרין שנתעלו כנז' הם סוד אריתי מורי עם בשמי כו' ונמצא כי מה שצריך עתה להוסיף בהם עד שכל אחד משניהם יהיה בו פרצוף שלם מן עשר ספירות הם שלשה אחרונות דז"א שהם נה"י ותשע הספירות אל נוקביה לפי שעדין אינה רק בסוד פסיעה לבר כנז' והרי הם י"ב בחינות והם סוד י"ב בחינות אמצעיו' שבתפלת שמנה עשרה שכולם הם באים בסוד תוספת ועל ידי אלו השנים עשר ברכות נשלם ז"א לי"ס שהם חב"ד חג"ת נהי"מ ועדין חסר ממנו בחינת הכתר שבו ונשלמה נוקביה לי"ס שהם כח"ב חג"ת נהי"מ כי דעת אין בה כי נשים דעתן קלה ולכן הוסיפו ברכת למשומדים כנגד הכתר בז"א כנז' אצלנו בביאור התפילות וזמ"ש תוספת ברכת המינים מאן אכיל לה ההוא דאתמר ביה באתי לגני כו' שהוא ז"א האומ' זה הפסוק והוא אוכל לה בסוד הכתר הנעשה בו:

ודע כי אלו הי"ב ברכות אמצעיות הם סוד שנים עשר. בני יעקב שנתוספו בז"א בסוד תוספת וצריך לדעת מה שנתבא' אצלינו כי הכתר דז"א נעשה לו מצד הת"ת דאימא

עלאה והנה זה הת"ת של אימא הנעשה כתר בראשו של ז"א לבחינת ז"א יחשב כי בחלקו ניתן והוא האומר זה בהפסוק באתי לגני אחותי כלה כו'. וכבר ידעת ג"כ כי מתפארת דאימא נעשה כתר דז"א ומנצח הוד יסוד של אימא נעשו חב"ד דז"א ומן מלכות דאימא נעשית בחי' לאה העומדת בסוד קשר תפלה של ראש באחורי רישא דז"א מכוונת כנגד הדעת דז"א אשר בתחילה היה ת"ת דז"א ועתה נתעלה ונעשה דעת כנ"ל. וכבר ידעת כי שם ס"ג דיו"ד ה"י וא"ו ה"י הוא בבינה וזו לאה הנעשית ממלכות של הבינה נקראת גנ"י כמנין שם ס"ג ונמצא כי הכתר דז"א שהוא מבחינת ת"ת דאימא. הוא האומר באתי לגני שהיא לאה הנז' הנעשה ממלכות הבינה ומאמר זה נאמר אל אחותו הכלה והיא רחל ניקביה האמיתית דז"א והיא נקראת כלה כנודע כי היא בחינת הויה במילוי היהי"ן שהיא בגמטריא ב"ן ועל ידי שלשה המוחין הניתנין בה נעשין נ"ה שהם בגמטריא כלה ודע כי י"ג ברכות אלו הם סוד וא"ו במילואה שהיא בגמטריא י"ג והאלף שבנתים היא בחינת כתר דז"א הנעשה לו מת"ת דאימא והוא החיו' של כל ז"א ולכן זו האלף ניתנה באמצע שני הווין יען כי היא מתלבשת בהם ומחיה אותם ואז נעשה אדם כמבואר אצלנו בסוד שופך דם האדם באדם והבן זה מאד ותכוון מה שביארנו באותו הפסוק כי אלף זו של אדם היא שם אהי"ה בריבוע אחורים כזה א' אה' אה"י אהי"ה שהוא בגמטריא ד"ם גם כן. ובהתחבר אלף זו עם ד"ם נעשה אד"ם וע"ש:

פרשת ויקרא

שם בדף י' ע"ב וז"ל ו"ד מעילא לתתא ד"ו מתתא לעילא כו' זה הענין. נתבחר באדרת האזינו בדרפ"ט ע"ב וע"ש גם נתבאר בפ' נשא בר"מ בדקמ"ו ע"ב:

שם בדי"א ע"ב וז"ל ועל דא בעי למכתב שמא קדישא יו"ד בקדמיתא קוצח חד לעילא (ע"ג) וקוצא חד באמצעיתא וקוצא חד לתתא והא אתמר כו' סדר הכתיבה היא כך כי בתחילה יכתוב אות הי' של הוי"ה ויעשה תחילה קוץ העליון ואח"כ קוץ אמצעי הנקרא גוף היו"ד ואח"כ קוץ השלישי התחתון וטעם הדבר הוא לרמוז כי באות היו"ד כלולו' ג' ראשונות בשלשה קוצין שבה גם רומזין אל שלשה אותיות שיש במילוי אות יו"ד אשר הם כוללין כל עשר ספירות כנודע כי אות יו"ד עם ג' קוציה כוללים כתר חכמה ובינה ואות ו' כוללת שש קצוות ואות ד' היא המלכות גם יוד בגימט' עשרים שהם בחינת עשר ספירות ממעלה למטה וממטה למעלה ואח"כ יכתוב אות הא ראשונה באופן זה ה כי תחילה יכתוב אותה הנקודה שעומדת באחורי הה"א שהיא כעין י' ואח"כ יכתוב קו וגג העליון של הה"א וימשיכנה וידבקנה עם יוד הנז' ואח"כ ישלים לכתוב קו הימין

שמעומד ואח"כ יכתוב קו השמאלי שמעומד אבל לא ידביקנו עם הגג רק ישאר תלוי ועומד כנודע וטעם הדבר הוא כי כבר ידעת כי ה' ראשונה היא בינה אשר (ד"ש ע"ב) לעולם חכמה קשירה בה ואין ביניהם פירוד בסוד ונהר יוצא מעדן דלא אתפרשו לעלמין ולכן יכתוב תחילה אותה היוד בסוד החכמה הנקשרת עמה ואח"כ יכתוב כל צורת הה"א שהיא הבינה עצמה ובזה נמצא כי החכמה נמצאת בבינה וקשורה בה גם ע"י הציור הנז' נמצא כי צורת הה"א נעשית בשלשה קוים ועל ידי כן הג' קוים תחתונים הכוללים שש קצוות חג"ת נה"י הנרמזים באות ו' של ההוי"ה הנה הם הם הנרמזים ונאחזים וכלולים בשלשה קוי הה"א הנז' בסוד חסד ונצח בקו ימין ות"ת ויסוד בקו אמצעי וגבורה והוד בקו שמאלי ונמצא כי הששׁ קצוות הרמוזים באות ו' נאחזים בג' קוי הה"א ושלשה קוי הה"א מתפשטין ונמשכין ויוצאין מן היו"ד שבאחורי הה"א והרי בזה מקושרות יחד שלשה אותיות יה"ו ואח"כ יכתוב אות ו' של ההוי"ה הרומזת אל ברא ביכרא ז"א ואח"כ יכתוב הה"א אחרונה על דרך מה שכתב הה"א ראשונה אלא שהוא באופן אחר כי בתחילה יכתוב קו ימין של הה"א בצורת ו' עם ראש ואח"כ יכתוב קו וגג עליון ויחברנה עם הו' הנז' ואח"כ יכתוב קו השלישי השמאלי תלוי ועומד כזה ה'. וטעם הדבר הוא כמו שבהא ראשונה כותב תחילה צורת י' באחורי הה' לרמוז אל התקשרות חכמה עם בינה גם בה' זו תתאה יכתוב תחילה צורת ו' בקו ימין של הה"א לרמוז אל התקשרות אות הו' עם הה' חיבור ז"א עם נוקביה והרי על ידי כן נמצאת כל ד' אותיות ההוי"ה הזאת מקושרות ומחוברות ואל תטעה במה שכתבתי לומר שצריך שיניח צורת ההיהין ע"ד הנז' נפרדות היו"ד והוא"ו מן ההיהי"ן אמנם הכונה היא שבעת שמתחיל לכתוב יכתבם ע"ד הנז' ותכף אחר שכתב אות הי' בעוקץ הה' מאחריה יכתוב גג הה' ותכף יתחברנה עם הי' הנז' וכן יעשה באות ה' שניה ועיין בדרפ"ט ע"ב באדרת האזינו: שם במאמר הנז' וז"ל שתיתאה יהו"ה רחמי שלימו דכלא עקרא דכלא קשרא דמהימנותא אחיד לכל סטרין ודא ת"ת ישראל כו'. צריך לדעת מה נשתנה ספי' הת"ת משאר העשר ספירות להיות בה שם ההוי"ה בשלימותא. הנה נודע כי יש הוי"ה (ע"ד) אחת כוללת כל הי"ס וספירת הת"ת נרמז באות ו' של ההוי"ה ההיא כנודע והנה המלכות שהיא ה' אחרונה שבהוי"ה הנז' היא דבוקה באחורי זו הו' הנקרא ת"ת והרי איך הת"ת כולל שתי אותיות ו"ה של ההוי"ה. גם נתבאר אצלינו כי ז"א בהיותו בן ששה קצוות בלי מוחין וכאשר הגדיל עלו חג"ת שבו ונעשו חכמה ובינה ודעת שבו והנה"י שבו ענו במדרגת חג"ת שבו אחר ההגדלה ואח"כ נתוספו לו נה"י מחדש בסוד כונן שמים בתבונה ונמצא כי בשליש העליון של הת"ת דגדלות יש בו בחינת היסוד הראשון אשר בו מזדווג עם לאה

בתפלת המנחה דחול כמבואר במקומו (אמר שמואל וגם נתב' בשער השמיני והוא שער הגלגול בדרוש קטן בענין הנשמות ושם נתבאר גם כן איך יש חמשה מיני זווגים והזיווג הרביעי הוא זווג ישראל עם לאה במנח' דימי החול והיא אינה מתפשט' רק כשיעור חציו העליון שהוא עד החזה שלו ואז הוא מזדווג עמה ביסוד שהיה לו בתחילה אל ז"א בהיותו בבחינת שש קצוות בלבד כמבואר אצלנו בענין התפי' ואז שניהם יחד היסו' ולאה הם בחינת שתי אותיות י"ה כי לאה ה' עלאה והיסוד הוא אות יוד כנודע והרי איך כל ארבע אותיות ההוי"ה נמצאים יחד בספירות הת"ת מש"כ בשאר הספירות וצריך שתדע כי אין זה אלא שם ההוי"ה בלי ניקוד כי היא לעולם בספירת הת"ת בבחינת הכלי שבו אבל כשההוי"ה היא מנוקדת אז היא בחינת הפנימיות של הספירות ואז כפי בחינת ניקוד שלה יהיה מקומה כנז' בס' התקונין תיקון ע' כי פנימיות ספירת הכתר היא הויה בנקודת קמץ כולה ופנימיות ספירת חכמה היא הויה בניקוד פתח כולה כו' כמבואר אצלנו בשער ההקדמית בדרוש בענין שמות הספירות כו' בדקמ"א ע"ב וקמ"ב ע"ב וע"ש כי שם תמצא כתוב משם התיקונין בתיקון ע' בדקכ"ח ע"א כי ההויה העשירית היא בנוקבא דז"א ואין בה ניקוד כלל והוא חולק עם מה שכתבתי כאן שהוא בספירת הת"ת בבחינת הכלי שבו ואפשר לישב כי הכל הולך למקוס אחד שההויה בלתי ניקו' הוא בנוקבא דז"א עצמו דפרטיות ולכן כתב כאן שהיא בספירת הת"ת כו' כנלע"ד שמואל):

שם בר"מ בדי"ז ע"א וז"ל ואינון ח"י אתוון דשית סטרין דכלילן בצדיק חי עלמין כו' שמעתי בשם מורי הרב (ד"ש ע"ג) זלה"ה על ענין זה כי ששה צרופי שם יה"ו אשר בשית סטרין אם תחבר בכל הויה מהם אות ה' אחרונה יהיו ששה הויות שהם בגימטריא יוס"ף שהוא ביסוד חי עלמין:

פרשת צו

שם בדכ"ו ע"ב וז"ל ר' אלעזר שאיל לר"ש אבוי ואמר הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא כו' אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף כו' ענין זה בארתיו באורך בכונת התפילות בענין פרשת התמיד איך מתקשרים שלשה ספירות תחתונות בשלשה אמצעיות ושלשה אמצעיות בשלשה ראשונות כו' וכך עושים בכל ארבעה עולמות אבי"ע עד שנמצא שמתקשרי' עד אין סוף וע"ש כי שם נתבאר כל הצורך:

פרשת תזריע

(דף כ"ו ע"א) שם בדמ"ג ע"א וז"ל ועל דא כולם בחכמה עשית בבינה כו' הנה החכמה הוא האומר ובינה הוא העושה כנודע והענין הוא כי כבר ידעת כי יסוד דאבא נעלם ומתלבש תוך היסוד של בינה. כמבואר אצלינו בדרוש המוחין של ז"א ונמצא כי יסוד בינה הוא המתגלה והוא העושה כל הדברים ואם כן מ"ש כולם בחכמה עשית אין פירושו שהחכמה הוא העושה אלא שהחכמה בהיותה מתלבשת בבינה עושה הבינה כל המעשים וזמ"ש כולם בחכמה עשית בבינה כלומר בהיותה מלובשת בתוך הבינה. א"ש אפשר לומר שזהו מה שתיקנו לומר בברוך בברוך שאמר ברוך אומר ועושה בברוך אחד ולא אמרו ברוך אומר וברוך עושה לרמוז ברוך אחד שהוא היסוד נשניהם יחד שהוא אומר ועושה יסוד של חכמה ויסוד של בינה, והם שביל ונתיב כנלע"ד:

פרשת אחרי מות

שם בדס"ה ע"א וז"ל והאי נהרא אתקרי אם לגנת' ועילא מגינתא בגין דעדן משתתף בהדא ולא פריש מינה ובגין כך כל מבועין כו' פירוש כי כבר ידעת מה שפירש רשב"י בפ' תרומה בסוד ס"מ של אפרסמון בד' קכ"ז ע"א דבשעתא דהדרא ויתבא רביעה על בנין דלתתא לינקא לון היא עומדת בצורת ס' סתומה ומצד זה נקראת אם לגנתא כאם המניקה בניה ובשעתה דסתים ואתגניז בגויה גו נקודה עלאה לעילא כדין חיהי קיימא בדיוקנא דאת סמך סתים בגוויה ואתגניז ביה לסלקא לעילא ומצד זה היא לעילא מן גנתא וזמ"ש בגין דעדן אשתתף בהדא והא פריש מינה וזה נכון ולא כפירוש מורי הרמ"ק ז"ל. עי"נ שלבינה יש שתי בחינות מתחילה היתה כלולה בחכמה ואח"כ נתפשטה והולידה וכמו שנבאר ובערך ההתפשטות היא אם לגנתא ובערך קודם ההתפשטות שהיתה כלולה בתוכו נקראת עלאה מן גנתא ושני מציאיות אלו עדין הם בה וזמ"ש בגין דעדן אשתתף בהא כו':

שם בדס"ח ע"ב וז"ל את נפשותיכם לאכללא כולא גופא ונפשא כו' הענין הוח כי הרגיש מילת את דהוי יתירא ואמר דאתא לאכללא כולא כו':

שם בדע"ט ע"א וז"ל אמר ליה ר"ש עד לא יתבקע ביעא תסתלק מעלמא כו' עונש הזה שנענש ר' יסא הי' על שהיה מסתיר הדברים והשומעים אפשר שיטעו בדבריו ויחשבו דברים אשר לא כן ח"ו ויותר טוב הוא או לשתוק לגמרי או לדבר בביאור ולא יטעו. א"ש עוד ביארתי זה המאמר כיד ה' הטובה עלי ונאבד ממני וכעת בחדש מנחם התי"ד מצאתיו והעתקתי אותו בסוף הספר הזה בדף ס"ג וע"ש:

שם וז"ל הכא אצטריכנא נגלאה דהא לאתר דא אסתלק דתנינן בשעתא דחוייא תקיפא דלעילא אתער בגין חובי עלמא כו'. דרוש זה בענין הנחש העליון אתער אין להבינו כפשוטו ח"ו שמתחבר (ע"ב) עם הנוקבא הקדושה חלילה אבל ביאורו תבינהו ממה שביארתי באדרת נשא דקכ"ח ע"ב במ"ש שם יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו'. אמר עוד ותאנא מאה ועשרין וחמש זיני מסאבותא נחתו לעלמא כו' גם זה תבין ממה שביארתי בפ' עקב בפסוק עשו להם מסכה כו' (ד"ש ע"ד) וארז"ל כי ק"ך קנטרין כמנין מסכ"ה היו בעגל ההוא והענין הוא כי זאת המסכ"ה היא סוד הקליפ' אשר מכוונת כנגד לאה העומדת באחורי רישא דז"א בסוד קשר של תפילין וע"ש ותבינהו. אמר עוד דתנינן אלף וארבע מאה וחמש זינין בישין כו' דע כי אלו הם בחינת הקליפות הנמשכו' מן החמש גבורו' של מנצפ"ך הנודעות אצלנו ואלו הקלי' יצאו מן הסיגים של אלו הגבורות ולכן מספרם שג אנו הקליפות הם אלף וארבע מאות וחמשה כי הנה מנצפ"ך הוא בגמטריא פ"ר וכג גבורה מהם כלולה מכולם הרי הם חמשה פעמים פ"ר שהם בגטטריא אלף וארבע מאות ועם השורש עצמו שהם חמשה הרי אלף ות"ה וכמבואר אצלי באדרת נשא דקל"ח ע"ב. בסוד אלף ות' גבוראן כו' וע"ש:

פרשת קדושים

שם בד' פ' ע"א וז"ל אל תהיו כסוס כפרד דאינון מארי זנותא על כולא כו' נודע מ"ש חז"ל כי ששה דברים נאמרו בסוס והאחד מהם הוא שאוהב את הזנות. גם ר"ת ב'מתג ו'רסן ע'דיו ל'בלום הוא בוע"ל להורות כי כונת הפסוק הזה הוא להזהיר את האדם שיקדש עצמו בשעת הבעילה ולא יהיו כסוס הבועל דרך זנות יותר משאר הבהמות:

שם בדפ"א ע"א וז"ל עד דהוו אזלי אשכחו חד ב"נ בלקונטא דקוסטא רכיב על סוסייא כו' פירוש כי האיש הזה היה רכוב על הסוס ביום שבת ואז אשתמיט ידוי וקציץ חד ענפא דאילנא כדי להכות בה את הסוס ולהנהיגו שילך. וכבר ידעת מ"ש ז"ל שהטעם שאסרו רז"ל לרכוב על הבהמה בשבת הוא גזרה שמא יחתוך זמורה וזה האיש שעבר על דברי רז"ל ורכב על הסוס אירע לו שחתך זמורה ונתחייב סקילה ונמצא כי עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה וזמ"ש והתקדשתם והייתם קדושים אדם מקדש עצמו מנמטה כו':

שם בדפ"ג ע"א וז"ל. בס"ת אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום חד צדיק עבד שמושא בנוקביה ואתעבי' מההוא שמושא גופח חדא דנהירו דיליה יתיר מכל אינון מלאכין שליחן לעילא כו'. בראשונה אבאר ענין אחד ששמעתי ממורי ז"ל בקיצור ואח"כ

ארחיב הביאור יותר כפי מה ששמעתי אח"כ. הנה אדם הראשון לא היה לו שום חלק מן האי עלמא שהוא עולם העשיה כלל. אמנם גופו היה מעולם היצירה ונפשו מעולם הבריאה ורוחו מנוקבא דז"א דאצילות ונשמתו מן ז"א דאצי' ונשמה לנשמה מן אבא ואימא דאצי' וטעם הדבר למה לא היה לו חלק בעולם העשיה הוא במה שנבאר סדר העולם והתחלקותו כי הנה מקום החורבה שבו הוא בחינת נגד הקלי' וישוב העולם מחולק לחלוקות רבות (ע"ג) כי ישוב חוצה לארץ הוא כנגד העשיה וארץ ישראל כולה כנגד היצירה וזמ"ש בפ' ויקהל בדר"ט ע"א. רקיעין דעשיה קיימי על ארעא דישראל למגנא כו'. ומקום בית המקדש כנגד הבריאה ומקום קדש הקדשים הוא כנגד היכל קדש הקדשים העליון של הבריא' ונמצא כי אדם הראשון לפי שממקום כפרתו נברא לכן היה אז העולם תמיד בסוד בריאה ואחר שחטא נתהווה ביומין דחול וכבר ביארנו בפ' פקודי בדרנ"ד ע'ב כי אדם הראשון נברא על ידי זווג ז"א ונוקביה שעלו נמעלה בהיכל אבא ואימא ושם נזדווגו פנים בפנים והולידו לאדם וחוה ולכן היה אז הז"א בסו' נשמה שהיא בינה ונוקביה היתה בסוד רוח שהיא ז"א ועל דבר זה נאמר שם בסבא דמשפטים בדצ"ט ע"ב בענין נר ה' נשמת אדם כי נשמה היא דכורא מאילנא רברבא עלאה ורוח נוק' מאילנא זעירא והענין הוא כי ז"א שהוא דכורא אילנא רברבא עלאה משם היתה באה נשמת אדם הא' ונקראת נשמה על שם היות הז"א למעלה במקום בינה ורוחו של אדם מנוקבא דז"א אילנא זעירא נוקבא ונקראת רוח על שם שהיתה אז נוקביה במקום ז"א בעלה כמבואר שם במקומו בסבא דמשפטי' וע"ש:

ואחר שחטא אדם הראשון בעץ הדעת שהוא עולם העשיה שנצטוה שלא יאכל ממנו כי אין לו חלק בעשיה רק מן היצירה ולמעלה כנ"ל וכיון שעבר ואכל מעץ הדעת שהוא עשיה גרם פגם בכל העולמות וכולם ירדו ממדרגתם באופן זה כי היצירה נתלבשה בעשיה ונמצא כי ארץ ישראל שהיתה כנגד (ד"ש דל"ו ע"א) היצירה אינה מקבלת ממנה אלא ע"י העשיה כיון שהיצירה מתלבשת בה וכן הבריאה מתלבשת ביצירה ונוקבא דאצילות נתלבשה בבריאה וז"א נתלבש בנוקביה וכן ע"ד זה בכל העליונים ממנו כולם ירדו ממדרגתם ועתה נפשו של אדם היתה מנוקבא דז"א שירדה במקום נפש בבריאה ורוחו היה מן ז"א שירד במקום נוקביה ובזה יצדק המאמר האומר כי נפש ורוח הם מלכות ות"ת ולא יחלוק עם מאמר הסבא המדבר אחר חטאו של אדם. והנה עתה כמה מדרגות נפל אדם הראשון כי בתחילה היה גופו מן היצירה ועתה גופו מן הע"ז ונפשו מן העשיה ורוחו מן היצירה ממקום שהיה שם גופו בתחילה. ואל תתמה אם בכמה מקומות בזוהר תמצא כי עץ הדעת ביצירה טוב מטטרו"ן ורע סמא"ל כי עץ הדעת איננו

רק בעשיה אשר יש בה קליפות מעורבות בקדושה אבל אחר שירדה היצירה ונתלבשה בעשיה נקראת גם היצירה עץ הדעת טוב ורע בשם העשיה. והרי נתבאר היטב ציור עץ הדעת מה היה. והנה בזה שביארנו יתישבו שני הפסוקי' אחד אומר ויברא אלהים את האדם ואחד אומר וייצר ה' אלהים את האדם כי האמת הוא שגופו של אדם נוצר מן היצירה וז"ש וייצר כו' ואחר שירדה הבריאה ונתלבשה ביצירה נמצא כי הרי הוא כאילו נברא מן הבריאה וזמ"ש ויברא כו':

ועתה נבאר ענין הנז' באורך ואח"כ נבאר שטחיות לשון המאמר הנז' ובתחילה נבאר ענין סדר מדרגת העילמית באיזה אופן היו עומדים בתחילה קודם שנברא אדם ואיך ירדו ממדרגתם (ע"ד) אחר שחטא. דע כי בחינת מספר העולמות עצמן לא נשתנה כי תמיד הם בחינת ארבעה שהם אצילות בריאה יצירה עשיה אבל סדר מדרגתם היתה כך כי כל מקום עשר ספירות דעולם העשיה של עכשיו וגם מקום ארבע ספירות תחתונות של היצירה דעכשיו היו אז טרם בריאת אדם פנויים ורקנים ושם במקום הזה היה מדור אל הקליפות וששה ספירות אחרונות שג העשיה היו במקום שהם עתה ששה ראשונות של יצירה וארבע ראשונות דעשיה היו במקום שהם עתה ארבעה אחרונות של בריאה וששה אחרונות של יצירה היו במקום שהם עתה שש ראשונות של בריאה וארבעה ראשונו' של יצירה היו ממקום שהיא עתה נוקבא דז"א דאצילות אשר כבר ידעת כי אינה תופסת רק מקום ארבעה אחרונות דז"א שהוא נצח הוד יסוד מלכות שבו והיא עומדת כנגדם מאחוריהם ולכן נקראת ד' לפי שאין מקומה רק בארבעה ספירות הנז' בלבד. ועשרה ספירות הבריאה כולה היתה במקום שהיא עתה ז"א דאצילות בעשר ספירותיו וז"א ונוקביה דאצילות היו אז במקום שהם עתה אבא ואימא דאצי' וע"ד זה היו העולמות מאבא ואימא דאצי' ולמעלה עד רום המעלות עד אין סוף גבוהים ממדרגתם אשר הם עתה ואין להאריך בהם. ואמנם יש בזה קושיא והוא כי כבר נתבאר אצלנו כי המדרגה התחתונה שבכל האצילות מעולה מכל מה שלמטה ממנו עד סוף העשיה וכן ע"ד זה בכל המדרגות כי גם המדרגה תחתונה דבריאה גדולה בכל מה שלמטה ממנה שהם יצירה ועשיה ואם כן איך אמרנו לעיל כי עולם היצירה היו ארבעה ראשונות שלה בלבד למעלה במקום שעומדת עתה ניקבא דאצילות ושאר ששה ספירות התחתונות דיצירה נשארו למטה במקום שהוא עתה בריאה והרי במדרגה התחתונה דנוקבא דאצי' היתה יכולה לעמוד כל העולמות אשר תחתיה. והתשובה לזה הוא כי מ"ש במקום אחר שמדרגה התחתונה מעולם העליון גדול בכל אשר למטה ממנו איננו בערך כמות ושיעור מקום מוגבל רק בבחי' איכות האור בעצמו שהוא יותר מעול' מכל מה שלמטה ממנו

ובבחינת איכותו ומעלתו כולל כל מה שלמטה ממנו והמשל בזה שאנו רואים שהטיפה אחרונה אשר במוח האדם כוללת כל מה שיש למטה ממנה בכללות גוף האדם ואפילו הכי אנו רואים כי בבחינת שיעור המקום אינו כן אלא אדרבה אבר אחד של הגוף כמו השוק או הירך הוא גדול יותר מכל שיעור מקום כל הראש כלו גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל תשובה אחרת בזה והיא כי אין הדבר הזה אמור אלא בהיות כל מדרגה ומדרגה במקומה הראוי לה כי אז שיעור מדרגה התחתונה שבעולם העליון גדולה מכל אשר למטה ממנה אבל באשר עולם הבריאה עולה אל עולם האצי' אז חוזר הבריאה להיות במדרגת האצילות עצמו. וצריך כל כך שיעור מקום כאלו הוא עצמו אצילות. וכן כיוצא בזה בשאר העולמות ולכן בעלות היצירה (ד"ש ע"ב) אל מקום נוקבא דאצילות חזר להיות במעלתה וצריך ארבע ספירות ראשונות של היצירה כל כך שיעור מקום כמו הנקבה של האצילות אשר שיעורה גם כן ארבע ספירות דאצילות כנ"ל. ונחזור לענין ראשון כי אז קודם שנברא אדם היה סיום העשיה. (דף כ"ז ע"א) בסוף ספירה ששית של עולם היצירה של עתה והיו פנויים כל ארבעה תחתונות דיצירה וכל עשר ספירות דעשיה של עכשיו שהם י"ד ספירות ושם היה מדור אל כל הקלי' וזה המקום של אלו הי"ד ספירות היה אז סוד תחום העולמות כדוגמת מה שאנו נותנין לכל עיר ועיר תחום שבת סביב לה וזהו סוד מ"ש חז"ל למה נקרא אל שדי לפי שאמר לעולמו די. פירוש כי כשהיו מתפשטין אלו הארבע עולמות אבי"ע כאשר הגיעו אל מקום סיום ספירה הששית דיצירה של עכשיו אמר להם די ולא תתפשטו ולא תכנסו בתחום הי"ד ספירות הנז' אלא ישארו חלל כנז' אל הקליפות:

ועתה נבאר ענין אדם הראשון איך נתפשט באלו העולמות והנה כבר הודעתיך במא' תאנא דבי אליהו שיתא אלפי שני הוי עלמא בפר' בראשית בענין חטאו של אדה"ר כי אדה"ר היה כולל ג' עולמות שהם בריאה יצירה ועשיה וע"ש היטב באורך והנה זה סדר התפשטותו בהם כי ראשו של אדה"ר היה אז בעול' הבריאה אשר הוא עתה מקום ז"א דאצילות כנז' וגרונו היה בד' ראשונות דיצירה שהוא עתה מקום נוקבא דאצילות וכבר ידעת כי נוקבא דאצילות נקראת גן עדן ונמצא כי גרונו לבד היה נתון בג"ע ומשם ולמטה כל שאר גופו היה מחוץ לג"ע באופן זה כי כל גופו היה נתון בששה אחרונות של היצירה ובארבעע ראשונות של העשיה אשר הם עתה שיעור מקום כל עולם הבריאה. אמנם להיות כי גוף האדם נחלק לב' חלוקות כנודע כי עד החזה מתפשט' יסוד הבינה והאורות שבתוכו מכוסים ומן החזה ולמטה האורות הם מגולים כמבואר אצלנו בסוד החסדים המתפשטים בת"ת דז"א ולכן נתחלק גופו בשתי עולמות חציו העליון המכוסה

נתון בשש אחרונות של יצירה וחציו התחתון המגולה נתון בד' ראשונות דעשיה ונמצא כי עיקר גופו היא למעלה ביצירה כנודע כי הגוף רומז אל הואו של ההויה וגם היצירה נרמז' באות הואו עצמה ורגליו של אדם הראש' היו נתונים בששה תחתונו' של עשיה של אז שהם עתה ששה ראשונ' של יצירה של עתה. והרי ביארנו התפשטות אדם הראשון בשלשה עולמות בריאה יצירה עשיה בעת שנברא:

ועתה נבאר ענין אדם הראשון בעת שנברא ע"ד מ"ש חז"ל במדרש ובתלמוד איך נקשר עם זה שביארנו כי הנה רז"ל אמרו כי אדם הראשון נברא גופו מארץ ישראל ועגבותיו מבבל ומן אקרא דאגמא כו' וכדי לבאר זה צריך שנבאר ג"כ מה שאמרו בס' התיקונין כי בארץ ישראל שלטה יצירה ובחוצה לארץ שלטה עשיה ולכן נבאר ענין חילוק ארץ ישראל וחוצה לארץ ועבר הירדן וסוריא כו' מה ענין כל אלו הבחינות. הנה ביארנו כי אז קודם שנברא אדם היו העולמות גבוהין יותר במדרגתם גם ביארנו כי גופו היה מארץ ישראל וכבר ידעת כי בארץ ישראל אין עשיה שולטת רק היצירה והנה אז היו הו' אחרו' דיצירה במקום שהם עתה ששה ראשונות של הבריא' ומאלו השש אחרונות דיצירה של אז היה גופו של אדם כי הגוף הוא סוד אות הוא"ו וכן היצירה סוד אות הואו. והנה היצירה שולטת בארץ ישראל כנ"ל ונמצא כי גופו של אדם היה מארץ ישראל שהוא מן (ע"ב) היצירה אשר היא באמצע שתי עולמות בריאה ועשיה וכן הגוף של האדם הוא אמצעי של כללות האדם. ואמנם הספירה האחרונה מו' ספירות דיצירה הנה היא נקראת מלכות דיצירה נוקבא דז"א דיצירה אשר עתה היא הספירה הששית של עולם הבריאה והנה שם הוא סוד עבר הירדן מקום בני גד ובני ראובן והיא בחינת מלכות דיצירה של אז עם כל הג' ראשונות דעשיה של אז שהם עתה ד' ספירות תחתונות דבריאה וכל אלו הד' ספירות תחתונות דבריאה של עתה הם סוד עבר הירדן והם ת"ת ונצח והוד ויסוד דבריאה של עתה אבל מלכות דבריאה של עתה שהיתה אז ספירה הרביעית דעשיה היא הנקרא סוריא ומעלתה גרועה מעבר הירדן. ונמצא כי המלכות דיצירה של אז היה עבר הירדן של אז ומלכות דבריאה של עתה היתה אז בחינת סוריא והששה אחרונות של עשיה של אז שהם ששה ראשונות דיצירה של עתה היו חוצה לארץ לפי שאלו היו אז בחינת עשיה ונודע כי בחוצה לארץ תלייא עשיה ושלטא תמן וכבר ביארנו כי (ד"ש ע"ג) רגליו של אדם הראשון היו מחוץ לארץ. ונודע כי כל רגל ורגל נחלק לשלשה פרקין. והנה שני הפרקים העליונים שבשני הרגלים שהם הנקראים עגבותיו היו מן בבל ומן אקרא דאגמא כנז' בגמרא ואל תתמה מזה כי קרובות הם לארץ ישראל מאד כמ"ש במדרש ובירושלמי. מעשה בההוא גברא שהיה חורש עם פרתו וברחה מלפניו והוא

אחריה עד שהגיעו לבבל קודם הלילה ואם כן אינו רחוק שיהיה גופו מארץ ישראל ועגבותיו מבבל שהם שני הפרקים עליונים הסמוכים אל הגוף ושאר ארבעה פרקים תחתונים שבשתי רגליו היו מן שאר הארצות שבחוצה לארץ והרי עתה ביארנו איך אדם הראשון לוקח מכל העוה"ז וגם היה גופו באורך התפשטות שלשה עולמו' בריאה יצירה עשיה גם כן והכל אחד והנה נתבארה הבחינה הראשונה איך היו העולמות בעת שנברא אדם הראשון וביארנו איך ראשו וגרונו היו תוך ג"ע וגופו ורגליו בשאר העולם:

ועתה הבחינה השנית והיא אחר שנברא אדה"ר והכניסו הקב"ה בג"ע כי אז היה מחצי יום ששי ומעלה אשר אז בהכרח מתוספ' הקדו' בעולמו' כולם כמבואר אצלנו בענין ערב שבת כי משעה חמישי של עש"ק מתחילים העולמות להעלות למעלה ממקומ' וקדושה נתוספת בהם כנז' אצלינו בסוד ה' יתיר' הנז' בפ' ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי לרמוז אל שע' ה' כנז' ולכן נבאר עתה מה שנתחד' אז באותו ערב שבת אחר חצות כשנברא לא היה בג"ע רק ראשו וגרונו כנז' בלבד ושאר גופו היה בעה"ז אבל עתה נכנס כולו בג"ע והעולמו' נתעלו' באופן זה כי ז"א עולה במקום שהוא עתה מקום א"א ונוקבא דז"א עלתה במקום שהוא עתה מקום אבא והבריאה עלתה במקום שהוא עתה מקום אימא והיצירה במקום ז"א והעשי' במקום מלכות נוקבא דז"א עלו ד' ראשונות דעשיה כי כך שיעור נוקבא דז"א ד' ספי' בלבד ושאר ו' ספי' אחרות דעשיה במקום ו' ראשו' של הבריאה של עתה ואמנם גם או"א דאצי' וכל אשר למעלה מהם גם כן הם עלו למעלה ממדריגת' כפי הס' הזה ואין להאריך בהם (ע"ג) ודע כי עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמיתתם הוא כן כפי הסדר הזה וכך הם המקום הראוי להם להיות תמיד והטעם הוא כי הנה ז"א צריך להתגדל ולהיותו כמו אריך אפין ואם כן צריך לעלות עד שם ומקום אריך אפין צריך שיהיה מקומו של ז"א כי על ידי כן ז"א נעשה אריך ונוקביה דז"א במקום אבא בסוד ה' בחכמה יסד ארץ דאבא יסד ברתא ובסוד ושמרתם את השבת כי קדש היא כי שמור שהיא הנוקבא נעשית קדש שהוא אבא וזמ"ש קדש היא כי היא הנקבה חזרה להיות קדש והבריאה עלה באימא בסוד מה שידעת כי אימא מקננא בכרסיא ויצירה במקום ז"א כי ז"א מקנן במלאך ועשיה בנוקבא דז"א כי מלכות מקננא באופן שהיא העשיה ונמצא שזהו המקום הראוי אל סדר מדרגת העולמות ונמצא עתה כי כל העולמות התחתונים של בריאה יצירה עשיה היו במקום האצי' זולתו שש אחרונות דעשיה אשר היו אז בשש ראשונות של בריאה של עתה וזה היה בסוד עיבורה של עיר הנז' במסכת ערובין כי אלו הששה התחתונו' יוצאין ובולטין מחוץ לעולם האצילות כדמיון אשה עוברה שהעובר בולט ויוצא לחוץ מגופה ונמצאו עתה פנויים ארבעה תחתונות דבריאה

וכל עולם היצירה ועשיה שהם מקום עשרים וארבע ספירות וכל המקום הזה היה אז פנוי ריק וחלל והיה בסוד תחום שבת שהוא אלפים אמה כנודע זולת הארבעה עשר ספי' התחתונות ששם היה מדור קבע אל הקליפות כנ"ל והי' ספירו' אחרות העליונות היו סוד חותם תחום שבת. והבחינה השלישית היתה אח"כ אז בערב שבת ביום שנברא אדם הראשון בין הערבים שאז הוא זמן הנקרא תוספת שבת ועדין אינו שבת גמור. והענין הוא כי הנה אחר חצי היום של ערב שבת ההוא כבר נתבאר שהיצירה והעשיה עלו במקום ז"א ונקביה דאצילות אמנם לא עלו רק ארבעה ראשונות בלבד דעשיה והו' תחתונות נשארו מחוץ לאצילות בעולם הבריאה ועדין אין זה קדש גמור ובהיותם כך נמצא שחזרו יצירה ועשיה להיות כדוגמת ז"א ונוקביה והיו עומדין בסוד אחור באחור ובהיותה הנקבה באחור הזכר אין לה רק קומת ארבעה ספירות בלבד כנ"ל אבל כשחוזרין פנים בפנים יש בה קומת עשר ספירות גמורות וכן היה עתה בעשיה והיצירה כי העשיה היתה בארבעה אחרונות דיצירה אחור באחור ובהיות זמן בין (ד"ש ע"ד) הערבים אז כל העשר ספירות דעשיה עלו למעלה והפכה העשיה פניה כנגד פני היצירה פנים בפנים כדמיון ז"א ונוקביה כנז'. ועתה נמצאו כל שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה כילם תוך האצילות לגמרי וכולם קדש גמור ונשארו שלש עולמות בריאה יצירה עשיה שהם שלשים ספירות פנויים ומקום חלל בסוד אלפים אמה תחום שבת. והששה עשר ספירות עליונות היו תחום שבת והי"ד תחתונות היו מדור אל הקליפות כנ"ל והם מחוץ לתחום והבן זה. והנה כל אלו השלשה בחינות נעשו אז מאליהם שלא על ידי מעשה התחתונים אדם וחוה והנה גם לענין אדם בעצמו הרויח בזה כי עתה גופו ורגליו כולן היו בג"ע שהיא נוקבא דאצילות מה שלא כן לגמרי אפילו בעת הבחינה השנית והנה אם אדם הראשון לא היה חוטא בעץ הדעת היה יכול להעלות ע"י תפלותיו (ע"ד) של יום השבת ההוא את העולמות עליות אחרות יותר גבוהות במאוד מאוד עליה אחר עליה בכל תפלה ותפלה שהם תפי' ערבית ושחרית ומוסף ומנחה ואין אנו עתה מאריכין סדר עלייתם אבל נזכיר בקצרה העליה אחרונה הגדולה שבכולן והיא במנחת שבת כי אז היו עולין תכלית העליה והוא כי עולם האצילות היה עולה כפי מקומו הראשון שהוא במקום אדם קדמון לכל קדומים הנז' אצלינו ביאורו באורך גדול והיה חוזר כל המציאות אל שרשו הראשון. עוד צריך שתדע כלל אחר כי הנה נודע אצלנו כי כל העולמות כולן יש בהם שתי בחינות והוא בחינת פנימיות העולמות ובחינת חיצונותם והנה אז עלו כל שתי הבחינות הפנימיות והחיצוניות:

ונבאר עתה איך ירדו העולמות ונפלו ממקי' קדושתן על ידי חטאו של אדם כי הנה ירדה העשיה והיצירה והבריאה למטה במקום אותם השלשים ספירות שהיו בתחילה חלל וריקם בסוד תחום שבת ונמצא כי כל העשר ספירות דעשיה והארבע תחתונות דיצירה שהם נקראים רגלי היצירה נטבעו בתוך מקום הקליפות כנ"ל שמקומם היה אז שיעור ארבעה עשר ספירות כנז' אצלנו גם כן בסוד ודי זהב ובזה תבין למה בכל הזוהר והתיקונין קורא אל עולם העשיה מקום הקליפות והוא לסיבה הנ"ל כי אמת הוא שהעשיה בעצמה קדושה גמורה היא אלא שירדה אל מקום הקליפות כי אין זה מקומה האמיתי הראוי אליה. אמנם בחינת הזכר שהוא עולם היצירה לא נפל כולו רק רגליו בלבד כנז' וזהו סוד ויאסוף רגליו אל המטה שהעלם למעלה מתוך הקליפות. גם זהו סוד טעם איסור יציאת חוץ לתחום ברגליו אפילו שלא על ידי משא אלא האדם בעצמו ברגליו והיא כדי שלא יוציא רגליו שהם ארבעה אחרונות דיצירה עולם הזכר אל מקום הקליפות שהם עומדים מחוץ אל תחום שבת כנ"ל כי ארבעה עשר ספירות הוא מקומם וכל שאר מקום העליון נקרא תחום שבת כנ"ל באר היטב והבן זה ולכן כונתינו ביום שבת להעלות העולמות אל מקומם האמיתי כבראשונה ולא להורידם למטה חוץ לתחום שבת וזהו סוד רחצתי את רגלי איככה אטנפם ועל כן אין לצאת בשבת מחוץ לתחום כי הוא יוצא אל מקום הקליפות במקום ששם עומדת העשיה בימי החול עתה אחר חטאו של אדם וכמבואר אצלנו במשנת הקיטע יוצא בק"ב שלו וגם בתקונין לעיל דף ק"ז ע"א. והנה כל ירידת העולמות במדרגה הזאת הוא בימי החול אבל בערב שבת מתחי' לעלות וכך הם הולכים ועולין מדרגה אחר מדרגה עד מנחת שבת כמבואר אצלנו במקומו ואמנם הדבר בקיצור הוא כך כי מסוף שעה חמישית של יום הששי מתחילין העולמות עליה אחר עליה עד שנמצא כי בחזרת תפלת מוסף דיום שבת העולמות הם במצב שהיו בעת שנברא אדם הראשון שהוא הבחינה הראשונה משלשה בחינות הנ"ל אשר ששה תחתונות דעשיה הם במקום שהם ששה ראשונות דיצירה בימי החול. ונמצאים ארבעה עשר ספירות אחרונות שהם ארבעה אחרונות דיצירה ועשר ספירות דעשיה פנויים ורקנים ודע כי כן הענין בתפלת מנחה של ימים טובים כמבואר אצלנו כי תפלת מוסף דשבת ותפלת מנחה דיום טוב (דף כ"ח ע"א) שוין הם בענין עלית העולמות ונמצא כי מה שהיה נעשה אז כשנברא אדם שהיה קודם חצי יום הששי נעשה עתה בתפלת מוסף דשבת ולא עוד אלא שעתה בתפלת המוסף נעשה על ידי מעשה התחתונים בתפלתם אבל אז היו עולים מאילהם אותה העליה כנ"ל בלתי מעשה התחתונים כי הרי עדין לא (ד"ש דל"ז ע"א) היה נברא אדם ולא עוד אלא שאז היו עולים שתי בחינות פנימיות

וחצוניות העולמות לגמרי אבל עתה במוסף שבת אינו עולה רק בחינת פנימיות העולמות בלבד אבל חצוניות העולמות נשאר במקומו ואין לה עליה כלל אפי' בשבת כי אם גם החיצוניות היה עולה היינו רואים בעינינו עלית העולמות איך עולים ממה שהיו בחול אבל עליית פנימיות העולמות אינו ניכר ונראה לעין אעפ"י שעולה וזכור זה ועיין בשער הכונות בדרוש סדר חילוק תפלת שחרית דימי החול כי שם נתבאר גם כן הדרושים האלו. ומה שהיה נעשה כשנברא אדם אחר חצי יום הששי כשנכנס לג"ע נעשה עתה על ידי מעשה התחתונים בחזרת תפלת מנחה של שבת שהיא תכלית העליה שאין כח עוד בתחתונים להעלות העולמות יותר מעליה זו הלא היא כי ז"א עולה עד דיקנא דא"א כמבואר במקומו וכן כיוצא בזה עד שנמצא כי ששה אחרונות דעו' עשיה הם במקום ששה ראשונות דבריאה של עתה ואין בנו עוד כח להעלות עוד שש אחרונות דעשיה בעולם האצילות בשום זמן כלל ועיקר ובשער המצות במצות שביעית נתבאר סיבת ירידת העולמות שהיתה לברר הבירורין של המלכים שירדו שם וע"ש:

ואם כן עתה תראה כמה גרם חטאו של אדם להוריד העולמות ירידה עמוקה כזו כי אי אפשר לנו עתה להעלות העולמות אפי' במנחה של שבת אלא כמו שהיו אז בתוספות שבת בין הערבים. ובפרט בכל החילוקים הנז' שאז היה נעשה מעצמו. והיה עולה גם חיצוניות העולמות מש"כ עתה כנז' והרי זה קלקול אחד גדול שגרם בכל ארבע עולמות אבי"ע עוד גרס קלקול שני בבחינת עצמו כי בתחילה היתה מעלתו גדולה עד מאוד כי אפילו בשעה שנברא בלבד היתה מעלתו גדולה ממעלת מטטרו"ן עתה כי הנה מטטרו"ן הוא ביצירה בלבד ואדם הראשון היה אז ראשו בעולם הבריאה שהיה במקום ז"א דאצילות עתה וסיום פרקין תתאין דרגליו שהם בשש תחתונות דעשיה היו אז במקום שש ראשינית דיצירה של עכשיו ומכש"כ בשתי הבחינות האחרות שניה ושלישית אשר אז אפילו רגליו היו תוך עולם האצילות וגם היה עוד יכול לעלות עליות גדולות למאד על ידי תפלותיו ביום שבת אם לא היה חוטא כנ"ל ונמצא כי אפילו בחינת גופו בלבד של אז היה תופס שלשה עולמות בי"ע בהיותם באותה המדרגה העליונה מלבד בחינת הנשמה והרוח והנפש אשר לו כמו שנבאר בלשון המאמר בסוד זיהרא עלאה ובזה תבין מה שביארנו במאמר ז"ל שאמרו שתא אלפי שני הוי עלמא כו' ששם ביארנו כי אורך שיעור קומתו של אדם בבחינת הגוף היה אוחז שלשה עולמות בי"ע בהיותם במדרגה עליונה כנז' ואחר שחטא בחינת גופו שהיתה תחילה משש אחרונו' דיצירה הנקראים גן עדן כנ"ל היה אח"כ מארץ ישראל התחתונה החומרית בזה העולם התחתון דעשיה ואעפ"י שתמצא בדברי חז"ל שאדם הראשון (ע"ב) ממקום כפרתו נברא מעפר בית המקדש אין

זה בית המקדש התחתון רק העליון שהוא בשש אחרונות דיצירה כנ"ל וזמ"ש במאמר הזה של הזוהר אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא כו' כמו שנבאר בע"ה ואמנם מטטרו"ן עתה הוא יותר גרוע במע' אדם הראשון הא' ולכן נודיע ענין מטטרו"ן דע כי אעפ"י שאמרו בתיקונין כי מטטרו"ן הוא בעו' היצירה הענין הוא כי גופו שהם ו"ק שלו הם בעולם היצירה ולכן מכנים אותו בשם יצירה אבל האמת הוא כי ראש מטטרו"ן הוא בבריאה וגופו ביצירה ורגליו בעשיה ונמצא שיעור קומתו בג' עולמות בי"ע אמנם הוא בהיותם עתה אחר נפילתם אבל גופו דאדם מראשו ועד רגליו היה אוחז שלשה העולמות הנז' בהיותם למעלה כפי מעלתם כנז' ואין ספק כי הפרש גדול לאין קץ יש ביניהם:

ונבאר עתה לשון המאמר הנז' וז"ל אדם קדמאה אע"ג דגופא דיליה הוה מעפרא לאו מעפרא דהכא הוה אלא מעפרא דבי מקדשא לעילא הרי בבירור מ"ש לעיל כי מ"ש ז"ל כי ממקום כפרתו נברא אינו אלא מעפר בית המקדש העליון והוא מעולם היצירה אשר היה אז למעלה במקום שעתה הוא הבריאה ואם כן לא היה לו בעולם העשיה הזה של עכשיו כלל וזמ"ש אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום. אמר עוד חד צדיק עבד שימושא בנוקביה ואתעביד מההוא שימושא גופא חדא דנהירו דיליה יתיר מכל אינון מלאכין שליחון לעילא פירוש כי כיון שגופו היה מאותו עולם (ד"ש ע"ב) היצירה הראשון שהוא עתה מקום הבריאה אם כן מוכרח הוא שאורו יהיה גדול מאד מכל המלאכים שהם ביציר' של עתה הנקרא עולם המלאכים כנז' בתקונין בסוד כסא ומלאך ואופן שהם שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה. אמר עוד כיון דחטא אתחשך ואזעיר גרמיה כו' והוא מ"ש לעיל כי בתחי' היתה קומתו מכל בי"ע ועתה נעשה לו גוף אחר מזה העול' התחתון שבעשיה אמר עוד עד דאתא חניך ינטל ליה קב"ה מארעא ואבריר פסולת וקסטורא מכספא כו' זה יובן במ"ש בתוספתא בס' ואתחנן בד' ר"ע ע"ב וז"ל אפיקו חד רוחא טמירא ומליא להההוא גבילו דעפרא וקאים על רגלוי ואמלכיה על כל עלמא ושלטיה על כולא הה"ד תמשילהו במעשה ידך כו':

והענין הוא כי אדם הראשון היה תופס מקו' שלשה עולמות בי"ע וכיון שכן מוכרח הוא שנברא על ידי זווג ז"א ונוקביה דאצילות כי מן זווג ז"א ונוקבה דאצילות יצתה הבריאה ומה שאחריה וזמ"ש שם אילנא חד רברבא ותקיף אתחבר ואזדווג בה בחד ענפא שפירא דחזו חדוותא דכולא כד"א יפה נוף משוש כל הארץ בה אזדווג והוא סוד ז"א דאצילות הנקרא אילנא רברבא דאזדווג בה. רוצה לומר בההיא חיוות' ברא וקרנין עשר לה וארו עיינין כעייני אינשא לחיוותא ופום ממלל רברבן הנ"ל שהיא נוקבא דז"א ואמר כי זווגו בה היה על ידי היסוד הנקרא ענפא שפירא דחיזו בסוד יפה נוף משוש כל

הארץ שהוא היסוד ועל ידי זווג זה אפיקו חד רוחא טמירא ומלייא להההוא גבילו דעפרא דאדם הראשון שהיה כולל כל שלשה עולמות בי"ע. וזמ"ש ואמלכיה על כל עלמא כו':

ע"ג אמר עוד אתפקיד על ההוא אילנא ולא נטיר פקודא אתיב מלכא רוחיה לגביה מההיא חיוותא נטלא ליה כו' פי' כי כיון שחטא תכף נסתלקה ממנו אותה הנשמה הקדושה שנתנה בו ונסתלקה ונטלה נוקבא דז"א דאצילות וזמ"ש וההיא חיוותא נטלה ליה אבל צריך שתדע כי זה הי' תכף אחר שחטא ולא הי' בעת שמת והענין הוא כי מלבד שהיה לאדם נפש ורוח ונשמה מעשיה יצירה בריאה גם היו לו נפש ורוח ונשמה עליונות מן האצילות שהם נוקבא וז"א ובינה דאצילות ואלו העליונים דאצילות נקראים זיהרא עלאה בספר הזוהר ובשיר השירים של הזוהר וכאשר חטא פרח ממנו אותה זיהרא עלאה שהיא בחינת האצילות כולה ונשאר בחלקי בי"ע לבדם וזו הזיהרא עלאה היתה מוצנעת בההיא חיוותא דנטלא לה כנז' שהיא נוקבא דז"א דאצילות עד שבא חנוך בן ירד והשלים מעשיו וזכה לקחת ההיא זיהרא עלאה ועל ידי כן זכה להיות מלך המלאכים בעולם היצירה. והוא הנקרא מטטרו"ן כנודע וזמ"ש כדין זמינין מאנא אחרא פירוש שנולד חנוך וקאים בינייהו בקוטרא דגליפין בין מלאכין קדישין וזמ"ש ג"כ בפ' קדושים דהא עד לא נפק לצורף אומנא עד דאתא חנוך ונטיל ליה קב"ה מארעא כו' אבל עכ"ז לא הגיע למדרגת אדם קודם שחטא כנ"ל וזהו הטעם שתמצא בס' פסקי היכלות כי נהפך בשרו ללפידי אש כו' לפי שהיה בחינת אדם הראשון עצמו:

פרשת אמור

שם בדק"ג ע"ב וז"ל בסכת תשבו חסר ודא עננא דכולהו קשירין ביה דכתיב כי ענן ה' עליהם יומם וכתיב ובעמוד ענן אתה הולך לפניה' יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דכתיב יומם יצוה ה' חסדו עננא חד ונטיל עמי' חמש אחרנין ואינון שית ועננא אחרא דכתיב ובעמוד אש ליל' דא נהרא להו לישרא' מנהירו דאינון שית עכ"ל. דבר זה נתבא' בפ' יתרו דס"ח ע"ב ובפ' תרומה בדקל"ט ע"ב. והענין הוא כי אין הבינה עלאה מתלבשת ומתפשטת תוך ז"א אם לא על ידי שתתלבש תחילה בחסד שבה אשר הוא השורש אל כו החסדים ולכן חסד הזה נקרא יומם דכליל כולהו שית יומין כי החסד הוא יום והגבורה לילה ועל ידי החסד הזה מאירה הבינה בכל מה שתחתיה ואי אפשר להיות זולתו ועל החסד הזה נאמר נאם ה' לאדוני שב לימיני כי האדון היא הבינה. אשר נאמה ואמרה לאברהם שהוא מדת החסד שב לימיני שהוא החסד שלה בקו ימין שבה הנקרא יומם.

ואברהם הוא החסד המקבל תחילת הכל מן החסד שהוא ימין הבינה הנקרא יומם כנז' וזמ"ש שב לימיני רוצה לומר שיקבל אברהם מימין שלה הנקרא יומם. (ד"ש ע"ג):

פרשת בהר

שם ברעיא מהימנא בדף ק"ט ע"ב וז"ל ואנת בכל ספירה וספירה בארכה וברחבה עילא ותתא כו' ענין זה נתבאר בתחילת דרוש אדם קדמון (לכל קדומים וע"ש גם יחבאר בפ' נשא בדקכ"ח ע"ב) (ע"ג) במ"ש שם יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו':

פרשת במדבר

שם בדקי"ט ע"ב וז"ל בכה ר' אלעזר פתח ואמר קולה כנחש ילך וגו' השתא בהאי גוונא כו' עיין בדרוש אחר שביארנו בענין הקליפות של אבי"ע איך ענינם כי שם הארכנו בזה אבל הענין בקיצור הוא במה שהודעתיך במקום אחר כי נוקבא דז"א לא נאצלה מתחילתה רק בסוד נקודה עשירית שבה בלבד וכאשר נתקנת בכל פעם להזדווג בז"א באים לה תשע ספי' הראשונות מתשע ראשונות של ז"א ונשלמת לעשר ספירו' גמורות אבל שרשה הראשון לא היה לה רק מלכות שבה בלבד כלולה מעשר בסוד כללות בלבד ובזמן חרבן בית שני נתמעטה נוקבא דז"א וכל זמן הגלות הזה בימי החיל שלא בשעת התפילה לא נשאר בה רק מלכות שבה בלבד ושאר התשעה ראשונות שבאו לה מז"א ירדו למטה בתוך הקליפות בסוד אמלא' החרבה לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים ונמצא כי תשעה ראשונות שבה הנקראים רישא דילה ירדו למטה ושכיבת לעפרא תוך הקליפו' בסוד עפר המשכן וזנבא דילה שהיא מלכות שבה התחתונה נשארה זקופה למעלה באצילות כנ"ל והיא השולטת עתה בזמן הגלות ולכן ישראל הנאחזים ברישא דילה כיון שרישאה שכיבת לעפרא גם הם עומדים בגלות המר הזה אבל אומות העולם שהם זנבא נאחזין ונשפעין מצד זנבא דילה שהוא קיים וזקוף למעלה ושולט בגלות ולכן יש להם עתה שררה ומלכות:

פרשת נשא

שם בר"מ בדקמ"ו ע"ב וז"ל יברכך יי' יאר ה' ישא יי' מקורא דתלת שמהן אילין כי' הנה תחילה צריך להגיה המאמר הזה שהלשון הוא (ע"ד) מוטעה. וצריך להגיהו כזה. מקורא דתלת שמהן אילין וראיתי נוסחא אחרת דתלת שמהן אילין יו"ד ה"י וא"ו ה"י והוא הוי"ה דס"ג קדושא אהי"ה אהי"ה דמקורא דיליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א והוא מ"ה קשורה

דתרויהו יחוד דתרויהו אדני דביה א"י דרמזין יאהדונה"י ודא עמודא דאמצעי' שכינתא איההדונהי ורמזין א"י רביעאה מן תרין שמהן מפרשן דרשימין בהון נוסחא אחרינא דרמזין יאהדונהי ודא עמודא דאמצעיתא שכינתא איהי יאהדונה"י נוסחא אחרינא אידהונהי ע"כ מצאתי:

וביאורו הוא כמ"ש באדרת האזינו בדף רפ"ה ע"א וז"ל תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא כו' ושם ביארנו כי ברישא קדמאה הנקראת גלגלתא חוורא יש שם הוי"ה דמילוי יודי"ן בגמטריא ע"ב וברישא תנינא יש הוי"ה דמילוי ס"ג וברישא תליתאה יש הוי"ה דמילוי אלפין בגמ' מ"ה והנה מן הראש הראשונה נמשך רוחא דחיי אל פומא קדישא דז"א ולכן אמרו שם באדרת נשא בדקל"ד ע"ב שו' ג' וז"ל. ובהאי אתרחיצו אבהתנא באתלבשא בהאי רוחא דמתפשט לכמה עברין כו' כי עתה אין כח להשיג ההיא רוחא והטעם הוא לפי שכיון שהוא רישא עלאה אינו יכול להתלבש כלל בשום אופן. אבל מן הראש השני' שהיא הוי"ה דס"ג אשר ממנה נמשכין י"ג נימין דשערי כמבואר אצלנו שם באדרת האזינו בדרפ"ח ע"א והנה משם נמשכין אל י"ג תיקוני דיקנא דעתיקא והטעם היא כי במילוי הוי"ה זו דס"ג יש בה שלשה יודין ונעשין שלשה הויו"ת יה'וה יהו"ה יהו"ה אשר הוזכרו בתפי' ר' נחוניא בן הקנה ע"ה הנודעת בספי' הכתר ומילוי שלשה הויו"ת האלו הם במילוי יודין דע"ב ובזה תבין מה שתמצא בס' התיקונין ובזוהר מאמרים הפוכים בענין מדרגת הוי"ה דע"ב או דס"ג איזו מהם גבוה מחברתה ובזה אל יקשה בעיניך הדברים ההם כי לא פליגי כי הרי כאן הוי"ה דס"ג גדולה על של ע"ב ולפעמים הוא להפך כי הרי רישא קדמאה היא יודין דע"ב ותניינא דס"ג ואח"ך הוא להפך כי הוי"ה זו דס"ג גבוה על שלשה הויו"ת דע"ב היוצאין ממנה כנז' ושם בדרפ"ח ע"א ביארתי נקודות שלשה ההויות האלה אשר ברישא תנינא. והנה אלו השלשה הויו"ת שיש בהם שנים עשר אותיות הם בחי' י"ג תיקוני דיקנא דא"א והתיקון הי"ג הנקרא מזלא כולל את כולן כנז' באדרת נשא. וזמ"ש כאן מקור' דתלת שמהן אילין יו"ד ה"י וא"ו ה"י פירוש כי אלו השלשה הויות הנזכרות הנרמזות בי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים וע"ש. ואמר כי המקור שלהם מהיכן יצאו הוא משם הוי"ת ס"ג אשר היא ברישא תניינא דעתיקא כנז'. וכבר ידעת ענין יב"ק שהם ר"ת יחוד ברכה קדושה ואלו השלשה הויות הנזכרים שלשתם נקראים ברכה ונרמזות בפסוק יברכך ה' וישמרך ואח"ך ענין קדושה היא ברישא תליתאה אשר היא הוי"ה דמילוי אלפין כנ"ל והנה זו הרישא תליתאה היא הנקראת מוח' סתימאה דעתיקא ובכל מקום בחינת הקדושה היא במוחין כנודע כי כל קדש הוא בחכמה שהוא במוח. ואמנם רוחא דרישא

קדמאה לרוב מעלתו העליונה (ד"ש ע"ג) לא יכלה להתלבש בשום אבר אלא בבחינת הבל היוצא מן הפה (דף מ' ע"א) ואף גם זה אינו מושג עתה רק לעתיד דרחצין אבהתנא לאתלבשה ביה כנ"ל. ורישא תנינא אינו כל כך נעלם כמוהו ולכן נתלבש למטה בסוד שערות הזקן דדיקנא דעתיקא כנז' שהוא יותר חומרי מהבל הפה אבל אינם בחינת אבר ממש אבל רישא תליתאה נתפשט עד החוטם דעתיקא שהוא אבר עצמיי ואותו ההבל היוצא משם הוא נמשך מרישא תליתאה הנקרא מוחא סתימאה והנה חוטם הוא בגי' ס"ג והענין הוא כי אעפ"י שיצא מרישא תליתאה שהוא שם מ"ה דאלפין וס"ג הוא לעילא מיניה ברישא תנינא עכ"ז הענין הוא כי אמת הוא שהחוטם הוא ברישא תליתאה אבל הוא בגמטריא ס"ג לרמוז כי משם נמשך ס"ג אשר ברישא תניינא שהוא למעלה ממנו ומשם יצא רישא תליתאה וגם לטעם זה חוטם הוא בגמטריא שלשה שמות של אהי"ה אהי"ה אהי"ה. וטעם היות החוטם הנז' עולה בגמט' שלשה שמות אהי"ה שהוא בבינה הטעם הוא לפי שהחוטם הוא בינה ולכן נרמז בו שם אהיה שהוא בבינה וטעם הדבר הוא כמה שידעת כי שם ס"ג מתלבש בשם מ"ה דאלפין כנז' בתקונין דקכ"א. וכנגד השלשה יודין שיש בשם ס"ג יש שלשה אלפין במילוי מ"ה שהם סוד שלשה שמות אהי"ה שמתחילין באות אלף והם בגמטריא ס"ג וכל זה להורות כי הם נמשכין מן שם ס"ג דברישא תנינא. וזהו סוד פסוק הכל ס"ג כי אפי' שם מ"ה דאלפין נרמז בו ענין שם ס"ג. והנה מזה החוטם דעתיקא אשר נמשך מרישא תליתאה מוחא סתימאה דעתיקא הנה ממנו נמשך אל דיקנא יקירא דז"א. והנה כבר הודעתיך כי דיקנא דז"א אינן רק שית תיקונין לפי ששרשו הוא ו' קדישא של ההוי"ה ואין בו רק שש קצוות אבל אח"ך נתוספו לו נצח הוד יסוד כנ"ל בד' קמ"א ע"ב ואז נשלמו בדיקנא דיליה תשעה תקונין וזמ"ש באדרת האזינו בדרצ"ה ע"א שיתא אינון תשעה אקרון כו' וכאשר עולה ז"א בעת תפלת מנחה דשבת עד דיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו במקומו שעולה עד התיקון השמיני הנקרא מז"ל עליון ולא עד בכלל הנה אז נשלמו בו י"ג תיקונין דדיקנא דיליה כי הרי עלה באותם הארבעה תקונין תתאין דדיקנא דעתיקא שהם התשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר כי התיקון האחרון של י"ג הנקרא מזלא תתאה כבר ביארנו שהוא כללות כל הי"ב העליונים וזהו סוד אותיות יו"ד במילואה אשר יש בה אותיות ד"ו ד' על ו' הנז' בפ' ויקרא ד"י ע"ב ואות ד' הם ד' תקונין דעתיקא הנמשכין על אות ו' שהוא ז"א אשר מתחילה היה שש קצוות לבד ואח"ך נתוספו לו תשעה ע"י נה"י האחרים שנתחדשו לו ועתה נשלם לי"ג תיקוני דיקנא אשר הם סוד שלשה פעמים אהי"ה הנ"ל שבג' אלפין דמילוי מ"ה דרישא תליתאה ותיקון הי"ג כולל את כל הי"ב כדמיון מה שביארנו בדיקנא

דעתיקא. והרי ביארנו פסוק שני של יאר יי' פניו אליך ויחונך שהוא סוד קדושה שהוא בסוד מוחא סתימאה רישא תליתאה כנ"ל וכמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים. ואח"ך ענין יחוד ואמנם הוא בשם אדני והביאור הוא במ"ש קשורא דתרוייהו יחוד דתרוייהו כו' והוא ל' מוטעה וצריך להגיהו כך קשורא דתרוייהו יחוד דתרוייהו אדנ"י דביה א"י דרמזין יאהדונה"י ודא (ע"ב) עמודא דאמצעי' שכינתא איההדונ'הי ורמזן א"י רביעאה מן תרין שמהן מפרשן דרמזין בהון עכ"ל והענין הוא כי בשם אדני יש בו שתי אותיות א"י כנז' בתקונין א' אהי"ה י' יהו"ה לרמוז כי תרין דקנין קדישין דעתיקא ודז"א תרוייהו אתמשכן בנוק' הנק' אדנ"י וכנ"נ כי דיקנא דעתיקא היא בחי' שלשה הויו"ת ודיקנא דז"א שלשה אהי"ה ועם היות כי אין בנוקבא דז"א בחי' דיקנא עכ"ז לקמן נבאר איך הם נמשכין בה ונבאר תחילה טעם למה אין בחינת דיקנ' בנוקבא והטעם הוא במה שביארתי בסוד יפנה ויטול ידיו בקומו בבקר וע"ש מה שביארנו בענין שערות הראש כי מהם נמשכין דינין תקיפין מן המותרות שלהם אבל ממותרו' שערות דיקנ' דאינון תקיפין יתיר נמשכו ממותריהם בחי' קליפות קשות ואם היתה בחי' דיקנא ושערות לנקבה היו מתרבים מאד הקליפות באחיזתם בדיקנא דילה להיותה בסו' כל האצי' ויחריבו העו' אבל עתה אינם יונקים שפע רק ממקום רחוק שהוא מדיקנא דז"א ואין בקליפות כל כך כח וכל כך שליטה למעלה ונחזור לבאר ענין המשכה הנמשכת מדיקנא דעתיקא ומדיקנא דז"א אל נוקביה ובזה תבין סוד עשרים וארבע צירופים שיש בשם אדני כנודע (ד"ש ע"ד) והם כנגד י"ב תיקוני דיקנא דעתיקא וכנגד י"ב תיקוני דיקנא דז"א והנה י"ב הצירופי' הראשוני' הם בראש הנוק' וי"ב האחרים הם בגופא. ונבאר הי"ב שבראשה והנה הם אלו כי הנה נודע היות שבעה בחי' בגלגלתא דעתיקא כנז' בריש ספרא דצניעותא ואלו הם גלגלתא וטלא דבדולחא וקרומא ומצחא ועמר נקי ועיינין וחוטמא ואמנם בחי' העינין והחוטמא אינן נחשבין בעתיקא רק לבחינה אחת כי תרין עייניו הוו כחד ותרין נקבי חוטמא הוו חד אבל בנוקבא העינין נחשבי' לשנים ונקבי החוטם לשנים והרי נתוספו שנים אחרים על השבעה דעתיקא והוו תשעה ותרין אודנין ופומא הרי י"ב ברישא דנוק' ובעתיקא לא הוזכרו האזנים בכל האדרא לרוב העלמם כמבואר אצלנו במקומו. ודע כי שערי דרישא דעתיקא הם עמר נקי לבנים כצמר. אבל בנוקבא שערות ראשה הם אדומים כארגמן כמבואר באדרת האזינו דרצ"ו ע"א שערוי דנוקבא כו' כדכתיב ודלת ראשך כארגמן וכמבואר אצלנו בפסוק ויטע אשל שהם ר"ת אדו"ם שחו"ר לב"ן כי שערות נוקבא אדומות ודז"א שחורות ודעתיקא לבנות והרי ביארנו י"ב תיקוני רישא דנוק' דז"א שהם כנגד י"ב תיקוני דיקנא דעתיקא כנ"ל. וכנגד י"ב תיקוני דיקנא דז"א היו

י"ב תיקוני גופא דנוקביה והם תלת פרקין דדרועא ימינא שבה. ושלשה דדרועא שמאלא ושלשה בירכא שמאלא ושלשה בירכא ימינא כנז' בפ' ויחי דרמ"א ע"א וזהו סוד וקרא זה אל זה הנזכר בתיקונין שהם כ"ד כמנין זה וזה. וביאור הענין הוא כי אלו הכ"ד אינם עצם הכלה אלא תכשיטי הכלה ותיקוניה שהם כ"ד תכשיטין הנז' בישעיה כדכתיב את תפארת העכסים והשביסים והשהרונים כו' והטעם הוא כי להיות שאלו הכ"ד הם נמשכין ממקום עליון אינן יכולין להתגלות בנוקבא בסוד עצמות רק בסוד תכשיטין לבד לרוב העלמם כדמיון מה שביארנו לעיל ברישא תניינא דא"א של רוב העלמה לא נתלבשה באיברים ממשיים (ע"ג) אלא בי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא שהם שערות בלבד הנקראים תקונין ולא עצמות גמור לרוב העלמו. ופירוש מילת תכשיטין רוצה לומר כי הנה הקליפות נקראים חשך בסוד וחשך על פני תהום זה מלאך המות דאחשיך אנפי ברייתא וכנז' בהיכלות הטומאה דפ' פקודי ולהיותם סמוכים אצל הנוקבא הם מחשיכים אורה בסוד אל תראוני שאני שחרחורת ולכן צריכה אל התכשיטין האלו כדמיון האשה השחורה שמעביר' על פניה צבע לבן ואדום להתנאו' בה שלא תראה שחרוריתה וכן התכשיטין האלו הם בחינות הארות עליונות הנמשכות בה ומאירות אותה והם נמשכין מי"ב תיקוני דיקנא דעתיקא ומי"ב דדיקנא דז"א. ומאירין בי"ב תיקוני רישא דילה ובי"ב תיקוני גופא דילה כנ"ל. ודע כי ז"א הוא נשפע ממש מן א"א ואבא ואימא ממש מהם אבל נוקבא דז"א אינם משפיעין בה אלא ע"י השערות והדיקנא כנז'. והרי ביארנו סוד היחוד בשם אדנ"י והוא כנגד פסוק ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום כי הוא בנוקבא דז"א כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים. ועתה נבאר שאר הלשון בענין שם יאהדונה"י כו'. דע כי כאשר הנקבה הנקראת אדנ"י היא מקבלת אלו הכ"ד תיקונין הנז' אז היא מתיחדת ומתחברת עם ז"א הנקרא שם יהו"ה וכדוגמת התחברות שם יהו"ה עם שם אהי"ה למעלה באבא ואימא כך מתחברים למטה שם יהו"ה ושם אדנ"י אבל יש חילוק בדבר הזה כי שני מיני יחודים וחיבורים הם כי ביום אז גובר ז"א הנקרא מידת יום ואז היא מקבלת הכ"ד תכשיטין הנז' על ידי ז"א בעלה ואז גוברת שם ההוי"ה על אדנות ויחודם הוא כך יאהדו"נהי אבל בלילה גוברת הנקבה הנקרת מדת לילה. ואז אינה מקבלתם על ידו כי אם על ידי עצמה שלא על ידו כמבואר אצלנו בכונת ברכת המפיל חבלי שינה כו' כי בלילה נופלת תרדמה על האדם ז"א והצלע שהיא נוקביה נתקנת שלא על ידו ואדרבה היא נותנת לו ואז גובר שם אדנות ונעשה ייחודם כך אידהנוי"ה האמנם אם תסתכל בשם זה תמצא בו כי בראש השם זה גוברין שתי אותיות א"ד מן אדנ"י על שתי אותיות י"ה מן יהו"ה אך שאר אותיותיהם אינן גוברות ועוד תראה כי יש בשם זה

ה' אחת יתירה על חיבור שתי שמות הוי"ה ואדנות והענין הוא כמ"ש בתיקונין תיקון י"א דל"א ע"א וז"ל ובגין דא איהי קרית ארבע חבורא דארבע שמהן כו' ולכך בשם הזה צריך שיהיה בו בחינת הארבע שמות שהם יהו"ה ואהי"ה ויהו"ה ואדנ"י וכדי שיהיה בו נרמז גם שם אהי"ה נתוסף בו ה' יתירה כנגד שם אהי"ה שיש בו שתי היהין (ד"ש דמ"ו ע"א) ובכן יהיה השם הזה בסוד קרית ארבע כלול מארבע שמות הנז' וזמ"ש ורמיזין א"י רביעאה מתרין שמהן מפרשן דרשימין בהון. פירוש כי הם בחינת אהי"ה ואדנ"י ומתחברין בהם יהו"ה יהו"ה:

אמר שמואל עוד מצאתי דרוש אחר במאמר הנז' להרב הגדול זלה"ה וז"ל יוד יראה ודא איהי על רישיה דבר נש כו' ה' אהבה כו'. הנה כאן משמע כי אהבה ויראה הם אימא ואבא. וכן מצינו בס' התיקונין דאיצטרך ליחדא ליה לקב"ה בדחילו ורחימו. ואמנם במאמר אחר כתיב הפוכא והקדים רחימו לדחילו והענין ירצה דע כי האמת הוא שאבא נקרא יראה שהוא יראה מן הכתר שגבוה ממנו אבל אימא נקראת אהבה כי אין לה יראה מן אבא שהוא בעלה אבל יש לה אהבה עמו ואמנם בענין הייחוד צריך לקיים שתיהן כי בראשונה תייחד ותקדי' דחילו לרחימו ואח"כ תקדי' רחימו לדחילו וזה ביאור הענין כי הנה בתחילה תייחד להקב"ה בשכינתיה שהם ז"א ונוקביה על ידי דחילו ורחימו שהם או"א פירוש שכאשר תייחד לז"א ונוקביה צריך שתייחד בתחילה את אבא ואימא כדי שישפיעו המוחין לז"א ונוקביה וע"י כך יתייחדו ז"א ונוקביה גם הם ולכן צריך עתה להקדים דחילו שהוא אבא כי הוא המתחיל לתת המו' לאימא ואימא נותנן לז"א ונוקביה ואח"ך תחזו' ליחדם יחוד שני לז"א ונוקבי' ע"י רחימו ודחילו ותקדים אימא לאבא והוא בסוד שמאלו תחת לראשי כו' כי הוא סוד החיבוק אשר בתחלתו צריך להמשיך אור דאימ' בשמאל דז"א כדי שיתחיל לחבק את נוקביה בבחינ' שמאלו תחת לראשי ואח"ך יכוין בדחילו שהוא אבא להמשיך אורו אל הימין חסד דז"א לקיים הז"א בנוקביה וימינו תחבקני. אבל צריך שתדע כי בעוד ז"א ונוקביה אחור באחור אין צורך לזווגם על ידי חיבוק ונישוק משום דאז תרוייהו הוו חד גופא מחוברין אבל אחר שהוחזרו פנים בפנים שננסרו ונעשו שני גופים אז צריך להחזירן פנים בפנים על ידי חיבוק ונישוק לזווגם יחד. ואמר לי מורי ז"ל כי בהיות ז"א ונוקביה אחור באחור אז הזווג שלהם הוי (ע"ב) ברחימו ודחילו כי אין שם חיבוק ונישוק אך כאשר הוחזרו אפין באפין ויש שם חיבוק אז נקרא דחילו ורחימו לפי שאעפ"י שאמרנו כי לענין החיבוק צריך התחלת שמאלו תחת לראשי עכ"ז תחילת התעוררות בא מן הימין שהוא אבא הנקרא דחילו ואח"כ מאימא הנק' רחימו. ובזה תבין למה אדם הראשון נברא קודם ראש השנה והטעם הוא

כי כבר הודעתיך שאדם הראשון וחוה לא נבראו אלא ע"י זווג דאחור באחור ואז לא הוצרך חיבוק ונישוק כנז' ואחר שנברא אדם הוצרך להחזירם פנים בפנים לזווגם שנית כי בחינת פנים בפנים אי אפשר להיות אלא על ידי מעשה אדם התחתון כמבואר אצלנו בסוד ואדם אין לעבוד את האדמה ולכן היה הזווג בסוד אחור באחור ואז כיון שנברא אדם הוחזרו פנים בפנים והוצרך החיבוק והנישוק ואז היה יום ראש השנה שהיא גבורה דז"א ונתקיים שמאלו תחת לראשי ואח"ך האיר אור אימא הנקרא רחימו בנוקבא דז"א ביום הכפורים. והרי נגמר בחינת שמאלו תחת לראשי ואח"ך בחג הסוכ' הוא הימין בסוד וימינו תחבקני ואח"ך ביום חג ח' עצרת היה הזווג פנים בפנים כמבואר אצלנו בשער התפילות וע"ש:

אמר שמואל עוד מצאתי דרוש שלישי לרב הגדול זלה"ה במאמר הנז' וז"ל י' איהי יראה כו' ה' אהבה כו' ושם בארנו כי נמצאו מאמרים חולקים בס' התיקונין ובס' הזוהר אם יקדים דחילו לרחימו או איפכא. והענין הוא דע כי שם ביארנו כי בהיות ז"א ונוקביה פנים בפנים צריך ליחדא לון בתרין יחודים בקדמיתא דחילו ורחימו ואח"ך בסוד רחימו ודחילו אבל בהיותם אחור באחור אין צריך שימצא בהם סוד החיבוק כי מבטן אימם יש להם בחינת החיבוק ולכן אין צריך אז רק יחוד האחד לבד בסוד רחימו ודחילו ונמצא כי בבחינת א' הוא יותר מעולה הזווג בסוד אחור באחור כי הוא התדבקות דרוחא ברוחא בעצם ולכן גם בזווג פב"פ דז"א ונוקבא צריך להמשיך להם כח דאו"א אשר עליהם אמר כחדא נפקי וכחדא שריין וזה ע"י זווגא שצים שהוא להמשיך (ד"ש דל"ח ע"א) אור באו"א משני המזנות השמיני והי"ג שבדיקנא דאו"א כי אז הוי זווגא שלים באו"א משא"כ בהיו' מאיר בהם תיקון הי"ג לבדו דאז לא הוי זווגא שלים באו"א:

שם בר"מ בדקמ"ו ע"ב וז"ל יברכך יי' יאר ה' ישא יי' מקורא דתלת שמהן איליין כי' הנה תחילה צריך להגיה המאמר הזה שהלשון הוא (ע"ד) מוטעה. וצריך להגיהו כזה. מקורא דתלת שמהן איליין וראיתי נוסחא אחרת דתלת שמהן איליין יו"ד ה"י וא"ו ה"י והוא הוי"ה דס"ג קדושא אהי"ה אהי"ה דמקורא דיליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א והוא מ"ה קשורה דתרויהו יחוד דתרויהו אדני דביה א"י דרמזין יאהדונה"י ודא עמודא דאמצעי' שכינתא איההדונהי ורמזין א"י רביעאה מן תרין שמהן מפרשן דרשימין בהון נוסחא אחרינא דרמזין יאהדונהי ודא עמודא דאמצעיתא שכינתא איהי יאהדונה"י נוסחא אחרינא אידהונהי ע"כ מצאתי:

וביאורו הוא כמ"ש באדרת האזינו בדף רפ"ה ע"א וז"ל תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא כו' ושם ביארנו כי ברישא קדמאה הנקראת גלגלתא חוורא יש

שם הוי"ה דמילוי יודי"ן בגמטריא ע"ב וברישא תנינא יש הוי"ה דמילוי ס"ג וברישא תליתאה יש הוי"ה דמילוי אלפין בגמ' מ"ה והנה מן הראש הראשונה נמשך רוחא דחיי אל פומא קדישא דז"א ולכן אמרו שם באדרת נשא בדקל"ד ע"ב שו' ג' וז"ל. ובהאי אתרחיצו אבהתנא באתלבשא בהאי רוחא דמתפשט לכמה עברין כו' כי עתה אין כח להשיג ההיא רוחא והטעם הוא לפי שכיון שהוא רישא עלאה אינו יכול להתלבש כלל בשום אופן. אבל מן הראש השני' שהיא הוי"ה דס"ג אשר ממנה נמשכין י"ג נימין דשערי כמבואר אצלנו שם באדרת האזינו בדרפ"ח ע"א והנה משם נמשכין אל י"ג תיקוני דיקנא דעתיקא והטעם היא כי במילוי הוי"ה זו דס"ג יש בה שלשה יודין ונעשין שלשה הויו"ת יה'וה יהו"ה יהו"ה אשר הוזכרו בתפי' ר' נחוניא בן הקנה ע"ה הנודעת בספי' הכתר ומילוי שלשה הויו"ת האלו הם במילוי יודין דע"ב ובזה תבין מה שתמצא בס' התיקונין ובזוהר מאמרים הפוכים בענין מדרגת הוי"ה דע"ב או דס"ג איזו מהם גבוה מחברתה ובזה אל יקשה בעיניך הדברים ההם כי לא פליגי כי הרי כאן הוי"ה דס"ג גדולה על של ע"ב ולפעמים הוא להפך כי הרי רישא קדמאה היא יודין דע"ב ותניינא דס"ג ואח"ך הוא להפך כי הוי"ה זו דס"ג גבוה על שלשה הויו"ת דע"ב היוצאין ממנה כנז' ושם בדרפ"ח ע"א ביארתי נקודות שלשה ההויות האלה אשר ברישא תנינא. והנה אלו השלשה הויו"ת שיש בהם שנים עשר אותיות הם בחי' י"ג תיקוני דיקנא דא"א והתיקון הי"ג הנקרא מזלא כולל את כולן כנז' באדרת נשא. וזמ"ש כאן מקור' דתלת שמהן אילין יו"ד ה"י וא"ו ה"י פירוש כי אלו השלשה הויות הנזכרות הנרמזות בי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים וע"ש. ואמר כי המקור שלהם מהיכן יצאו הוא משם הוי"ת ס"ג אשר היא ברישא תניינא דעתיקא כנז'. וכבר ידעת ענין יב"ק שהם ר"ת יחוד ברכה קדושה ואלו השלשה הויות הנזכרים שלשתם נקראים ברכה ונרמזות בפסוק יברכך ה' וישמרך ואח"ך ענין קדושה היא ברישא תליתאה אשר היא הוי"ה דמילוי אלפין כנ"ל והנה זו הרישא תליתאה היא הנקראת מוח' סתימאה דעתיקא ובכל מקום בחינת הקדושה היא במוחין כנודע כי כל קדש הוא בחכמה שהוא במוח. ואמנם רוחא דרישא קדמאה לרוב מעלתו העליונה (ד"ש ע"ג) לא יכלה להתלבש בשום אבר אלא בבחינת הבל היוצא מן הפה (דף מ' ע"א) ואף גם זה אינו מושג עתה רק לעתיד דרחצין אבהתנא לאתלבשה ביה כנ"ל. ורישא תנינא אינו כל כך נעלם כמוהו ולכן נתלבש למטה בסוד שערות הזקן דדיקנא דעתיקא כנז' שהוא יותר חומרי מהבל הפה אבל אינם בחינת אבר ממש אבל רישא תליתאה נתפשט עד החוטם דעתיקא שהוא אבר עצמיי ואותו ההבל היוצא משם הוא נמשך מרישא תליתאה הנקרא מוחא סתימאה והנה חוטם הוא בגי'

ס"ג והענין הוא כי אעפ"י שיצא מרישא תליתאה שהוא שם מ"ה דאלפין וס"ג הוא לעילא מיניה ברישא תנינא עכ"ז הענין הוא כי אמת הוא שהחוטם הוא ברישא תליתאה אבל הוא בגמטריא ס"ג לרמוז כי משם נמשך ס"ג אשר ברישא תניינא שהוא למעלה ממנו ומשם יצא רישא תליתאה וגם לטעם זה חוטם הוא בגמטריא שלשה שמות של אהי"ה אהי"ה אהי"ה. וטעם היות החוטם הנז' עולה בגמט' שלשה שמות אהי"ה שהוא בבינה הטעם הוא לפי שהחוטם הוא בינה ולכן נרמז בו שם אהיה שהוא בבינה וטעם הדבר הוא כמה שידעת כי שם ס"ג מתלבש בשם מ"ה דאלפין כנז' בתקונין דקכ"א. וכנגד השלשה יודין שיש בשם ס"ג יש שלשה אלפין במילוי מ"ה שהם סוד שלשה שמות אהי"ה שמתחילין באות אלף והם בגמטריא ס"ג וכל זה להורות כי הם נמשכין מן שם ס"ג דברישא תנינא. וזהו סוד פסוק הכל ס"ג כי אפי' שם מ"ה דאלפין נרמז בו ענין שם ס"ג. והנה מזה החוטם דעתיקא אשר נמשך מרישא תליתאה מוחא סתימאה דעתיקא הנה ממנו נמשך אל דיקנא יקירא דז"א. והנה כבר הודעתיך כי דיקנא דז"א אינן רק שית תיקונין לפי ששרשו הוא ו' קדישא של ההוי"ה ואין בו רק שש קצוות אבל אח"ך נתוספו לו נצח הוד יסוד כנ"ל בד' קמ"א ע"ב ואז נשלמו בדיקנא דיליה תשעה תקונין וזמ"ש באדרת האזינו בדרצ"ה ע"א שיתא אינון תשעה אקרון כו' וכאשר עולה ז"א בעת תפלת מנחה דשבת עד דיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו במקומו שעולה עד התיקון השמיני הנקרא מז"ל עליון ולא עד בכלל הנה אז נשלמו בו י"ג תיקונין דדיקנא דיליה כי הרי עלה באותם הארבעה תקונין תתאין דדיקנא דעתיקא שהם התשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר כי התיקון האחרון של י"ג הנקרא מזלא תתאה כבר ביארנו שהוא כללות כל הי"ב העליונים וזהו סוד אותיות יו"ד במילואה אשר יש בה אותיות ד"ו ד' על ו' הנז' בפ' ויקרא ד"י ע"ב ואות ד' הם ד' תקונין דעתיקא הנמשכין על אות ו' שהוא ז"א אשר מתחילה היה שש קצוות לבד ואח"ך נתוספו לו תשעה ע"י נה"י האחרים שנתחדשו לו ועתה נשלם לי"ג תיקוני דיקנא אשר הם סוד שלשה פעמים אהי"ה הנ"ל שבג' אלפין דמילוי מ"ה דרישא תליתאה ותיקון הי"ג כולל את כל הי"ב כדמיון מה שביארנו בדיקנא דעתיקא. והרי ביארנו פסוק שני של יאר יי' פניו אליך ויחונך שהוא סוד קדושה שהוא בסוד מוחא סתימאה רישא תליתאה כנ"ל וכמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים. ואח"ך ענין יחוד ואמנם הוא בשם אדני והביאור הוא במ"ש קשורא דתרוייהו יחוד דתרוייהו כו' והוא ל' מוטעה וצריך להגיהו כך קשורא דתרוייהו יחוד דתרוייהו אדנ"י דביה א"י דרמזין יאהדונה"י ודא (ע"ב) עמודא דאמצעי' שכינתא איההדונ'הי ורמזן א"י רביעאה מן תרין שמהן מפרשן דרמזין בהון עכ"ל והענין הוא כי בשם אדני יש בו שתי אותיות א"י כנז'

בתקונין א' אהי"ה י' יהו"ה לרמוז כי תרין דקנין קדישין דעתיקא ודז"א תרוייהו אתמשכן בנוק' הנק' אדנ"י וכנ"נ כי דיקנא דעתיקא היא בחי' שלשה הויו"ת ודיקנא דז"א שלשה אהי"ה ועם היות כי אין בנוקבא דז"א בחי' דיקנא עכ"ז לקמן נבאר איך הם נמשכין בה ונבאר תחילה טעם למה אין בחינת דיקנ' בנוקבא והטעם הוא במה שביארתי בסוד יפנה ויטול ידיו בקומו בבקר וע"ש מה שביארנו בענין שערות הראש כי מהם נמשכין דינין תקיפין מן המותרות שלהם אבל ממותרו' שערות דיקנ' דאינון תקיפין יתיר נמשכו ממותריהם בחי' קליפות קשות ואם היתה בחי' דיקנא ושערות לנקבה היו מתרבים מאד הקליפות באחיזתם בדיקנא דילה להיותה בסו' כל האצי' ויחריבו העו' אבל עתה אינם יונקים שפע רק ממקום רחוק שהוא מדיקנא דז"א ואין בקליפות כל כך כח וכל כך שליטה למעלה ונחזור לבאר ענין המשכה הנמשכת מדיקנא דעתיקא ומדיקנא דז"א אל נוקביה ובזה תבין סוד עשרים וארבע צירופים שיש בשם אדני כנודע (ד"ש ע"ד) והם כנגד י"ב תיקוני דיקנא דעתיקא וכנגד י"ב תיקוני דיקנא דז"א והנה י"ב הצירופי' הראשוני' הם בראש הנוק' וי"ב האחרים הם בגופא. ונבאר הי"ב שבראשה והנה הם אלו כי הנה נודע היות שבעה בחי' בגלגלתא דעתיקא כנז' בריש ספרא דצניעותא ואלו הם גלגלתא וטלא דבדולחא וקרומא ומצחא ועמר נקי ועיינין וחוטמא ואמנם בחי' העינין והחוטמא אינן נחשבין בעתיקא רק לבחינה אחת כי תרין עיינין הוו כחד ותרין נקבי חוטמא הוו חד אבל בנוקבא העינין נחשבי' לשנים ונקבי החוטם לשנים והרי נתוספו שנים אחרים על השבעה דעתיקא והוו תשעה ותרין אודנין ופומא הרי י"ב ברישא דנוק' ובעתיקא לא הוזכרו האזנים בכל האדרא לרוב העלמם כמבואר אצלנו במקומו. ודע כי שערי דרישא דעתיקא הם עמר נקי לבנים כצמר. אבל בנוקבא שערות ראשה הם אדומים כארגמן כמבואר באדרת האזינו דרצ"ו ע"א שערוי דנוקבא כו' כדכתיב ודלת ראשך כארגמן וכמבואר אצלנו בפסוק ויטע אשל שהם ר"ת אדו"ם שחו"ר לב"ן כי שערות נוקבא אדומות ודז"א שחורות ודעתיקא לבנות והרי ביארנו י"ב תיקוני רישא דנוק' דז"א שהם כנגד י"ב תיקוני דיקנא דעתיקא כנ"ל. וכנגד י"ב תיקוני דיקנא דז"א היו י"ב תיקוני גופא דנוקביה והם תלת פרקין דדרועא ימינא שבה. ושלשה דדרועא שמאלא ושלשה בירכא שמאלא ושלשה בירכא ימינא כנז' בפ' ויחי דרמ"א ע"א וזהו סוד וקרא זה אל זה הנזכר בתיקונין שהם כ"ד כמנין זה וזה. וביאור הענין הוא כי אלו הכ"ד אינם עצם הכלה אלא תכשיטי הכלה ותיקוניה שהם כ"ד תכשיטין הנז' בישעיה כדכתיב את תפארת העכסים והשביסים והשהרונים כו' והטעם הוא כי להיות שאלו הכ"ד הם נמשכין ממקום עליון אינן יכולין להתגלות בנוקבא בסוד עצמות רק בסוד תכשיטין

לבד לרוב העלמם כדמיון מה שביארנו לעיל ברישא תניינא דא"א של רוב העלמה לא נתלבשה באיברים ממשיים (ע"ג) אלא בי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא שהם שערות בלבד הנקראים תקונין ולא עצמות גמור לרוב העלמו. ופירוש מילת תכשיטין רוצה לומר כי הנה הקליפות נקראים חשך בסוד וחשך על פני תהום זה מלאך המות דאחשיך אנפי ברייתא וכנז' בהיכלות הטומאה דפ' פקודי ולהיותם סמוכים אצל הנוקבא הם מחשיכים אורה בסוד אל תראוני שאני שחרחורת ולכן צריכה אל התכשיטין האלו כדמיון האשה השחורה שמעביר' על פניה צבע לבן ואדום להתנאו' בה שלא תראה שחרוריתה וכן התכשיטין האלו הם בחינות הארות עליונות הנמשכות בה ומאירות אותה והם נמשכין מי"ב תיקוני דיקנא דעתיקא ומי"ב דדיקנא דז"א. ומאירין בי"ב תיקוני רישא דילה ובי"ב תיקוני גופא דילה כנ"ל. ודע כי ז"א הוא נשפע ממש מן א"א ואבא ואימא ממש מהם אבל נוקבא דז"א אינם משפיעין בה אלא ע"י השערות והדיקנא כנז'. והרי ביארנו סוד היחוד בשם אדנ"י והוא כנגד פסוק ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום כי הוא בנוקבא דז"א כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים. ועתה נבאר שאר הלשון בענין שם יאהדונה"י כו'. דע כי כאשר הנקבה הנקראת אדנ"י היא מקבלת אלו הכ"ד תיקונין הנז' אז היא מתיחדת ומתחברת עם ז"א הנקרא שם יהו"ה וכדוגמת התחברות שם יהו"ה עם שם אהי"ה למעלה באבא ואימא כך מתחברים למטה שם יהו"ה ושם אדנ"י אבל יש חילוק בדבר הזה כי שני מיני יחודים וחיבורים הם כי ביום אז גובר ז"א הנקרא מידת יום ואז היא מקבלת הכ"ד תכשיטין הנז' על ידי ז"א בעלה ואז גוברת שם ההוי"ה על אדנות ויחודם הוא כך יאהדו"נהי אבל בלילה גוברת הנקבה הנקרת מדת לילה. ואז אינה מקבלתם על ידו כי אם על ידי עצמה שלא על ידו כמבואר אצלנו בכונת ברכת המפיל חבלי שינה כו' כי בלילה נופלת תרדמה על האדם ז"א והצלע שהיא נוקביה נתקנת שלא על ידו ואדרבה היא נותנת לו ואז גובר שם אדנות ונעשה ייחודם כך אידהנוי"ה האמנם אם תסתכל בשם זה תמצא בו כי בראש השם זה גוברין שתי אותיות א"ד מן אדנ"י על שתי אותיות י"ה מן יהו"ה אך שאר אותיותיהם אינן גוברות ועוד תראה כי יש בשם זה ה' אחת יתירה על חיבור שתי שמות הוי"ה ואדנות והענין הוא כמ"ש בתיקונין תיקון י"א דל"א ע"א וז"ל ובגין דא איהי קרית ארבע חבורא דארבע שמהן כו' ולכך בשם הזה צריך שיהיה בו בחינת הארבע שמות שהם יהו"ה ואהי"ה ויהו"ה ואדנ"י וכדי שיהיה בו נרמז גם שם אהי"ה נתוסף בו ה' יתירה כנגד שם אהי"ה שיש בו שתי היהין (ד"ש דמ"ו ע"א) ובכן יהיה השם הזה בסוד קרית ארבע כלול מארבע שמות הנז' וזמ"ש ורמיזין

א"י רביעאה מתרין שמהן מפרשן דרשימין בהון. פירוש כי הם בחינת אהי"ה ואדנ"י ומתחברין בהם יהו"ה יהו"ה:

אמר שמואל עוד מצאתי דרוש אחר במאמר הנז' להרב הגדול זלה"ה וז"ל יוד יראה ודא איהי על רישיה דבר נש כו' ה' אהבה כו'. הנה כאן משמע כי אהבה ויראה הם אימא ואבא. וכן מצינו בס' התיקונין דאיצטרך ליחדא ליה לקב"ה בדחילו ורחימו. ואמנם במאמר אחר כתיב הפוכא והקדים רחימו לדחילו והענין ירצה דע כי האמת הוא שאבא נקרא יראה שהוא יראה מן הכתר שגבוה ממנו אבל אימא נקראת אהבה כי אין לה יראה מן אבא שהוא בעלה אבל יש לה אהבה עמו ואמנם בענין הייחוד צריך לקיים שתיהן כי בראשונה תייחד ותקדי' דחילו לרחימו ואח"כ תקדי' רחימו לדחילו וזה ביאור הענין כי הנה בתחילה תייחד להקב"ה בשכינתיה שהם ז"א ונוקביה על ידי דחילו ורחימו שהם או"א פירוש שכאשר תייחד לז"א ונוקביה צריך שתייחד בתחילה את אבא ואימא כדי שישפיעו המוחין לז"א ונוקביה וע"י כך יתייחדו ז"א ונוקביה גם הם ולכן צריך עתה להקדים דחילו שהוא אבא כי הוא המתחיל לתת המו' לאימא ואימא נותנן לז"א ונוקביה ואח"ך תחזו' ליחדם יחוד שני לז"א ונוקבי' ע"י רחימו ודחילו ותקדים אימא לאבא והוא בסוד שמאלו תחת לראשי כו' כי הוא סוד החיבוק אשר בתחלתו צריך להמשיך אור דאימ' בשמאל דז"א כדי שיתחיל לחבק את נוקביה בבחינ' שמאלו תחת לראשי ואח"ך יכוין בדחילו שהוא אבא להמשיך אורו אל הימין חסד דז"א לקיים הז"א בנוקביה וימינו תחבקני. אבל צריך שתדע כי בעוד ז"א ונוקביה אחור באחור אין צורך לזווגם על ידי חיבוק ונישוק משום דאז תרוייהו הוו חד גופא מחוברין אבל אחר שהוחזרו פנים בפנים שננסרו ונעשו שני גופים אז צריך להחזירן פנים בפנים על ידי חיבוק ונישוק לזווגם יחד. ואמר לי מורי ז"ל כי בהיות ז"א ונוקביה אחור באחור אז הזווג שלהם הוי (ע"ב) ברחימו ודחילו כי אין שם חיבוק ונישוק אך כאשר הוחזרו אפין באפין ויש שם חיבוק אז נקרא דחילו ורחימו לפי שאעפ"י שאמרנו כי לענין החיבוק צריך התחלת שמאלו תחת לראשי עכ"ז תחילת התעוררות בא מן הימין שהוא אבא הנקרא דחילו ואח"כ מאימא הנק' רחימו. ובזה תבין למה אדם הראשון נברא קודם ראש השנה והטעם הוא כי כבר הודעתיך שאדם הראשון וחוה לא נבראו אלא ע"י זווג דאחור באחור ואז לא הוצרך חיבוק ונישוק כנז' ואחר שנברא אדם הוצרך להחזירם פנים בפנים לזווגם שנית כי בחינת פנים בפנים אי אפשר להיות אלא על ידי מעשה אדם התחתון כמבואר אצלנו בסוד ואדם אין לעבוד את האדמה ולכן היה הזווג בסוד אחור באחור ואז כיון שנברא אדם הוחזרו פנים בפנים והוצרך החיבוק והנישוק ואז היה יום ראש השנה שהיא גבורה

דז"א ונתקיים שמאלו תחת לראשי ואח"ך האיר אור אימא הנקרא רחימו בנוקבא דז"א ביום הכפורים. והרי נגמר בחינת שמאלו תחת לראשי ואח"ך בחג הסוכ' הוא הימין בסוד וימינו תחבקני ואח"ך ביום חג ח' עצרת היה הזווג פנים בפנים כמבואר אצלנו בשער התפילות וע"ש:

אמר שמואל עוד מצאתי דרוש שלישי לרב הגדול זלה"ה במאמר הנז' וז"ל י' איהי יראה כו' ה' אהבה כו' ושם בארנו כי נמצאו מאמרים חולקים בס' התיקונין ובס' הזוהר אם יקדים דחילו לרחימו או איפכא. והענין הוא דע כי שם ביארנו כי בהיות ז"א ונוקביה פנים בפנים צריך ליחדא לון בתרין יחודים בקדמיתא דחילו ורחימו ואח"ך בסוד רחימו ודחילו אבל בהיותם אחור באחור אין צריך שימצא בהם סוד החיבוק כי מבטן אימם יש להם בחינת החיבוק ולכן אין צריך אז רק יחוד האחד לבד בסוד רחימו ודחילו ונמצא כי בבחינת א' הוא יותר מעולה הזווג בסוד אחור באחור כי הוא התדבקות דרוחא ברוחא בעצם ולכן גם בזווג פב"פ דז"א ונוקבא צריך להמשיך להם כח דאו"א אשר עליהם אמר כחדא נפקי וכחדא שריין וזה ע"י זווגא שצים שהוא להמשיך (ד"ש דל"ח ע"א) אור באו"א משני המזנות השמיני והי"ג שבדיקנא דאו"א כי אז הוי זווגא שלים באו"א משא"כ בהיו' מאיר בהם תיקון הי"ג לבדו דאז לא הוי זווגא שלים באו"א:

פירוש האדרא רבא קדישא

אמר שמואל הנה נא הואלתי לכתוב פי' האדרא רבא בכל הפי' אשר מצאתי באמתחותי איש לא נעדר מהם כאשר עיניך תחזנה משרים בע"ה וזה החלי בעזר בוראי בפ' נשא בדקכ"ז ע"ב וז"ל:

האדרא רבא קדישא:

תניא אר"ש לחברייא עד אימתי נתיב בקיימא דחד סמכא כו' כבר ביארנו בדרו' מלכי אדו' שמתו מה ענינם ושם ביארנו כי בתחי' יצאו הי"ס זו עג"ז בסוד חד סמכא לבד ולכן מתו ואח"ך חזרו ונתקנו ונעש' מהם בחי' ה' פרצו' כנודע. ונמצא כי טרם התיקון היו הי"ס בחי' א' לבד ובבחי' הזאת היו תחי' מתעסקין בידיעת' ואמר להם ר"ש לחברייא שעד מתי יהיו בדרו' הזה ושעתה רוצה לדרוש בענין התיקון שהוא כאשר נתקנו הי"ס ונעשו בחי' ה' פרצו' כמו שמפו' בחי' למטה בכל האדרא הזאת:

ע"ג אמר שמואל להיות שמצאתי באדרא הזאת שנים שלשה דרכים בכל מאמר וברוב המאמרים הם פירושים קרובים אלו אל אלו עכ"ז להיות כי אין מדרש בלא חידוש קרינן

בהו אל תמנע טוב מבעליו וגמרתי לכתוב כל הנמצא בידי מכל אבקת רוכל ולא יהיה חיבורי זה חסר דבר בע"ה:

תניא אר"ש לחברייא כו' פי' כי שתי בחינו' היו בעולם האצילות האחד מהם הוא בראשונה קודם התיקון שכל העשר ספירות היו בבחי' חד סמכא לבד. והבחינה השנית היא מה שהיה אחר התיקון כי החמש ספירות שהם כתר חכמה בינה ת"ת מלכות שהם כוללות כל העשר ספירות כמבואר אצלנו. והנה כל אחת ואחת מאלו החמשה ספירות נתפשטה ונעשית פרצוף אחד שלם וכל האצילות נתפשטו ונתקן בבחינת חמש פרצופין הנקראים אריך אפין כתר ואבא חכמה ואימא בינה וז"א ששׁ קצוות חסד גבורה ת"ת נצח הוד יסוד ונוקבא דז"א מלכות ולפי שבתחילה היו רשב"י וחביריו עוסקים במה שהיה קודם התיקון הנקרא קיומא דחד סמכא לסיבה הנז' לכן אמר להם שעד אימתי יתעסקו בבחינה ההיא לבדה ושיתעסקו מכאן ואילך באדרא הזאת בבחינה השנית והוא במה היה אחר התיקון שהוא התפשטות העשר ספירות בסוד חמשה פרצופים הנז' ואעפ"י שבאדרא הזאת לא ביאר רק שלשתן והם אריך אפין וז"א ונוקביה הנה באדרא זוטא ביאר גם כן שני פרצופי אבא ואימא ושם נבאר טעם הדבר וע"ש:

שם וז"ל ומחצדי חקלא זעירין אינון כו' קריאת שם הזה נמצא בזוהר פעמים הרבה וכן לקמן דקמ"א ע"ב וז"ל רזין אילין אלו אתמסרו בר למחצדי חקלא קדישא והענין הוא במה שנתבאר אצלנו בענין פסח בדרוש קריעת ים סוף וביארתי בפ' בשלח דף נ"ב ע"ב בענין ההיא אילתא דרחמה צר וחביבה על בעלה בכל שעה כו' שאמרנו כי כאשר המלכות רוצה להוליד אלו הנשמות אשר בתוכה בסוד עיבור אז לפתח חטאת רובץ הוא הנחש העליון הנושך ברחמה ונפתח ועל ידי כן יולדת אותם. ואמנם כדי שתלד אותם באופן שלא יתאחזו הקליפות בנשמות ההם צריך תפילת התחתונים ובהיותם צדיקים תועיל תפילתם לשתלד הנקבה הנז' את הנשמות ולא תצטרך אל הנחש העליון חטאת רובץ לנשוך אותה וזהו סוד שם קר"ע שט"ן שבשם מ"ב כי שט"ן הוא בגמטריא נחש עם הכולל והנחש הזה הוא הקורע רחם האילה וקריעה זו נעשית על ידי שם הזה והנה גם זהו סוד מה שתקנו חז"ל לומר מזמו' יענך ה' ביום צרה בתוך התפלה כנודע שיש בו שבעין תיבין כנגד שבעין צווחין ועאקין דיולדה ונמצא כי צריך תפלת הצדיקים להזריע בתחילה אלו הנשמות. כנז' אצלנו לעיל בדרנ"ד סע"ג בפ' פקודי איך מתבררין בסוד מיין נוקבין ומתחברין עם טיפת מיין דכורין ומחיבורם נעשים הנשמות ואח"כ צריכה עוד תפלת הצדיקים לשיולדו מבטן הנקבה בסוד לידה ולא יצטרכו אל נשיכת הנחש העלינן כנז' וסוד הלידה הזאת היא סוד קצירת השדה העליון ולקיטת פירותיו מאשר

נזרעו בו (ד"ש ע"ב) בתחינה והצדיקים הגורמים קצירה זו בתפילתם נקראים מחצדי חקלא קדישא כי הם (ע"ד) יודעים לכוון בתפילותם כונות הראויות לכך. וכמו שמצינו ששיבחם רשב"י ע"ה בפ' בראשי' דמ"ה ע"ב ינ"ל מאן דזכי לאתדבקא במאריה בהאי גוונא ירית עלמין כולהו רחימא לעילא רחימא לתתא כו' עליה כתי' ותגזר אומר ויקם לך כו':

עוד דרך שני לרב זלה"ה כנז' וז"ל ומחצדי חקלא זעירין אינון כו' כבר נתבאר אצלנו במ"ש בפ' בשלח בדנ"ב ע"ב ענין קריעת ים סוף שהוא סוד פסוק כאיל תערוג על אפיקי מים כו' ואזמין לקבלה חד נחש ונשיך בערייתא דילה ופתח לה וקרע לה כו'. גם נתבאר ענין זה בענין דרוש יום שביעי של פסח שבו נקרע ים סוף וע"ש. גם יתבאר למטה בד' קכ"ח ע"ב במ"ש יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו' ומ"ש ענין ביאת נחש על חוה מה ענינו. וקיצור הדבר הוא כי המלכות העליונה הנקראת שכינה תתאה יורד' למטה בימי החול כדי לברר בחינת הנשמות שנשארו מעורבות בתוך הסיגים והקליפות שהוברורו מן המלכים דארץ אדום שמתו והם עולות בסוד מיין נוקבין תוך בטן המלכות מלמטה למעלה כי הם עומדים למטה תוך הקלי' ועולות מתתא לעילא ומתגלים על פני הקרקע ונזרע שם בסוד אור זרוע לצדיק בסוד העיבור בבטן המלכות ואח"כ בא זמן הקצירה שלהם והיא הלידה של האילה הנז' ונקצרות אלו הנשמות משם ויורדות למטה בעה"ז להתלבש בגופו' השפלים החומריים של ילודי אשה והנה בצאתם מרחם האם העליונה הנה לפתח חטאת רובץ כנז' בסוף פ' ויקהל דרי"ט ע"ב כי בהיות הנשמה העליונה לא קאים ההוא חויא תמן ואי לאו הא ההוא חויא נשיך ואסתאב כו' והוא סוד נשיכת הנחש ברחם צר של האילה קדישא ועל ידי נשיכה זו היא יולדת אשר לסוד זה תיקנו רז"ל בתפילות מזמור יענך ה' ביום צרה שיש בו שבעין תיבין דעאקו דיולדה וזהו סוד שם קר"ע שט"ן שבשם שם בן מ"ב כי שט"ן בגמטריא נח"ש כי הנחש קורע רחם האילה הנז' והוא ע"י כח שם הזה הנז' והנה כדי שלא יצטרך נשיכת הנחש הזה ואחיזתו באותם הנשמות צריך תפלות הצדיקים התחתונים לעבוד את האדמה ועל ידי תפלתם מעלים הנשמות ההם של בירור המלכים בסוד מיין נוקבין והוא סוד זריעת האדמה ואח"כ גם על ידי תפלתם נקצרים מן השדה ההוא ונולדים בעה"ז ואז אין צורך אל נשיכת הנחש ואינו נאחז בנשמות ההם ובלי ספק כי אין יכולת בפעולות האלו אם לא בצדיקים קדישי עליונין שתפלתם בכונה ובידיעה גמורה בחדרי רקיעים שידעו לזרוע ולקצור השדה העליון וללקוט פירותיו בטהרה שהם הנשמות הנז':

ואלו החכמים היודעים סדר כונת התפילות על בוריין נקראי' מחצדי חקלא קוצרים השדה העליונה כנזכר בהיכלות ר"פ בראשית דמ"ה ע"ב וז"ל ומאן דידע לקשרא יחודא דא זכאה חולקיה רחים לעילא כו':

שם וז"ל פתח ואמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש ושם בסתר וענו כולם ואמרו אמן כו'. מה שמתחיל בפסוק הזה הוא מובן במה שנתבאר אצלנו בענין פטום הקטורת בענין אחד עשר סמנים אשר בו אשר הם סוד עשר קליפות וכח אחד של קדושה המחיה את כולם וכמו שביארנו בפ' (דף ל' ע"א) תרומה בדקס"ד ע"ב בענין עשתי עשרה יריעות עזים דמשכנא והנה אלו הם סוד אחד עשר ארורים שנזכרו בפ' והיה כי תבא וכמבואר שם במקומו והנה הראשון מכל אותם אחד עשר ארורים הוא כנגד אריך אפין של הקלי' וזמ"ש ושם בסתר רוצה לומר ארור מי שישים אותה הקליפה הנקראת פסל ומסכה באריך אפין הנקרא בסתר על שם שהוא סתרו של עולם כמבואר אצלנו כי שיעור קומת אריך אפין הוא תופס כל עולם האצילות וארבעה פרצופים האחרים הם מלבישים אותו ואינו ניכר ממנו רק בחינת ראשו בלבד וכל השאר מסתתר ומתעלם בתוכם כמבואר אצלנו באדרת האזינו בד' רפ"ח ע"א ולפי שהראשון מכולם הוא זה הפסוק לכן התחיל בו:

אמר שמואל אפשר לומר שגם בשביל הדרוש הזה נתכוון הרב זלה"ה לדרוש בפסוק אכן אתה אל מסתתר כו' ופירש כי מסתתר בגימטריא הוא אלף ומאה ורמז בזה כי החמשה נשמות נרמזים במלת מסתתר שגם הם עולים בגימ' אלף ומאה. בזה האופן נפש בגמטריא ת"ל רוח בגמטריא (ד"ש ע"ג) רי"ד. נשמה בגמטריא שצ"ה. חיה בגמטריא כ"ג יחידה בגמטריא ל"ז. סך הכל אלף ומאה עם הכולל רמז בזה שאריך אפין הוא סתרו של עולם כנלע"ד:

עוד דרך שני להר' זלה"ה כנז' וז"ל פתח ואמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה כו' כו' זה יתבאר לך ממה שהודעתיך ענין אחד עשר סממני הקטורת שהם כנגד עשר קליפות שנשארו מן בירור המלכים כאשר נתקנו בזמן התיקון ועוד יש בחינה אחת של קדושה המחיה אותם שעמה הם אחד עשר והם בחינת עשתי עשרה יריעות עזים לאהל על המשכן הנז' בפרשת תרומה בדף קס"ד ע"ב וז"ל לסטרא אחרא יהבי חושבנא יתיר ואיהי במנינא דגריעו כגון עשתי עשר כו' ושם ביארנו ענינם וע"ש והבן וכנגדם הם אחד עשר ארורים שיש בפ' כי תבא אשר הראשון שבכולם הוא ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה כו' שהוא כנגד הקליפה שכנגד בחינת אריך אפין העליון שבכולם והוא הכולל את כולם כמבואר אצלנו בדרושים איך פרצוף אריך אפין הוא מתלבש ומתעלם

ומסתתר בתוך הארבעה הפרצופין שתחתיו וארבעתן נעשין לבושי' וכסויים אליו. ולכן האריך אפין נקר' סתרו של עולם להיותו מסתתר ומתעלם בתוך כולם וזמ"ש ושם בסתר ולהיותו כולל את כל השאר כנז' לכן התחיל ופתח בו רשב"י ואמר ארור האיש כו' שהוא בחינת הקליפות שנשארו מברורי המלכים שמתו וחזרו ונתקנו כמו שיתבאר ענין תיקונם באדרא הזאת כנ"ל:

שם בדף קכ"ח ע"א וז"ל כתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך גו' אם באתי להרחיב פה הדרוש הזה מענין ואלה המלכים יארך עלינו הסיפור וכבר חיברתי בזה דרושים בפני עצמם בענין אלה המלכים מה ענינם וע"ש. ואמנם אבאר כאן בקיצור מופלג מה שצריך לבאר במקום הזה גם תעיין במה שביארתי בפ' פקודי בד' רנ"ד ע"ב וע"ש היטב. ומה שצריך להודיעך כאן הוא מה שתמצא באדרא זו זכירת אלה המלכים ג' פעמים האחת היא כאן בתחילת תיקון עתיקא קדישא והשני (ע"ב) היא לקמן בדקל"ה ע"א בתיקון ז"א והשלישית היא לקמן בדקמ"ב ע"א בהתחלת תיקון נוקבא דז"א וטעם הדבר הוא זה כי הנה כבר ביארנו לקמן בביאור אדרת האזינו כי עשר ספירות שרשיות ומקוריו' הם ומתחלקות בכל עולם האצילות בסדר זה כתר חכמה בינ' באריך אנפין גדולה גבורה ת"ת בז"א. נצח הוד יסוד בנוקביה דז"א. ואמנם בעת שנאצלו יצאו בחינת אלו המלכים פירוש כי אחו' שנאצלו שלשה ראשונות דא"א אשר השלישית היא הבינה הנקראת ארץ אדום משום דמינה דינין מתערין בכל מקום שהיא בין בכללות בין בכללות בין בפרטות לכן מאותה הבינה דא"א יצאו אלו השבעה מלכים שהם שבעה תחתונות שבו וכן אחר שיצאו כתר חכמה בינה דז"א יצאו הז' מלכים שהם שבעה תחתונות שבו מבינה שבו שבז"א וכן אחר שיצאו שלשה ראשונות כתר חכמה בינה דנוקביה יצאו מן הבינה שבה שבעה מלכים שהם ז' תחתונות שבה ולכך תמצא שבזו האדרא הוזכר ענינם שלש פעמים אם בא"א הנקרא ע"ק ואם בז"א ואם בנוקביה דז"א. ואמנם המלכים של א"א לא הוזכרו כלל לא בתורה ולא בנביאים ולא בכתובים. לפי שכל בחינות ע"ק לא נכתבו בשום מקום כנז' לקמן בדק"ל ע"א וז"ל תאנא עכ"ד שמא דעתיקא סתים מכולא ולא אתפרש באורייתא בר מן אתר חד כו'. ואמנם אותם המלכים של ז"א נזכרו ונכתבו בתורה בפ' וישלח והטעם הוא כי תורה שבכתב הוא ז"א כנודע משא"כ א"א שהוא למעלה למעלה והמלכים של נוקבא דז"א נכתבו בכתובים בס' דברי הימים כנודע. כי הכתובים רומזים במלכות. ונבאר מה שהתחלנו והוא כי כאשר יצאו שלשה ראשונות של אריך או של ז"א או של נוקביה כל זה היה קודם התיקון ואז אף גם השלשה ראשונות שבכל אחד משלשה הנז' לא נתקנו והיו עדין

בלי תיקון ולכן בצאת השבעה מלכים מכל בחינה משלשתן הנז' לא יכלו לקבל אור הג' ראשונות ומתו כי השלשה ראשונות אף שהיו בלי תיקון יכלו לסבול ולקבל אור האין סוף להיותם שלשה ראשונות אבל שבעה התחתונות מתו ולכן תמצא ששמנה מלכי' הם ובשבעה הראשונים מהם עברה בהם מיתה שהם סוד שבעה התחתונות שבכל אחד משלשה הנז' א"א וז"א ונוקביה בהיותם קודם התיקון. ואמנם כאשר היה התיקון בכל בחינה משלשתן אז יצאו שבעה תחתונות האמתיות המתוקנות בכל בחינה (ד"ש ע"ד) משלשה הנז' ולכן לא הוזכר בהם מיתה כי אלו היו בסוד התיקו' וכל אלו השבעה תחתונות החדשות האמתיות המתוקנות נזכרו בשם מלך אחד בלבד. להורות על תיקונם והתחברותם והתקשרו' יחד כי זהו תכלית התיקון כמבואר במקומו בסוד רשות היחיד ולא רשות הרבים והנה הו"ק החדשות נקראים הדר ומהיטבאל היא השביעית הנקראת נוקביה דהדר ואחר אשר יצא המלך השמיני שהוא הדר ואשתו מהיטבאל הכוללים ז' תחתונות המתוקנו' אז גם השבעה תחתונות הראשונות שהם המלכים שבעה שמתו גם הם נתקנו ונתבסמו עמהם עם אותם השבעה תחתונות שבאו אחר התיקון. ומהתחברות החסדים והגבורות נעשה פרצוף ז"א וכן פרצוף נוקביה וכבר ביארנו כי ענין אלו הז' תחתונות שמתו והשבעה תחתונות אשר היו מתוקנות הנקראים (ע"ג) הדר ומהיטבאל כל ענין זה היה גם כן בשבעה תחתונות דא"א ובשבעה תחתונות דז"א ובז' תחתונות דנוקביה דז"א ובפ' פקודי דרנ"ד ע"ב הארכנו יותר בענין זה וע"ש:

עוד דרך שני להר' זלה"ה על הנז' וז"ל כתיב ואלה המלכי' אשר מלכו כו' התחיל בפסוק זה לפי שכבר נתבאר לעיל כי הבחינה הראשונה שהיתה קודם התיקון היה ענין המלכים האלו שלא יכלו לקבל אור העליון לחסרון התיקון ולכן מתו ואתבטלו ואח"כ חזרו והוברו ונתקנו ע"י התיקון. ולהיות כונת רשב"י באדרא הזאת לבאר בחינת תיקונם לכן פתח בפסוק זה המתעסק בבחינתם הראשונה אשר קודם זמן התיקון ואח"כ ביאר תיקונם והנה לבאר ענין המלכים יצטרך ביאור עצום ורב לא יכילנו מקום זה וכבר הרחבנו הביאור בו בדרושים. ועי"ז. אמנם בדרך קיצור גדול נבאר קצת המצטרך לענין האדרא הזאת אבל עיקר ביאורו היא להלן בדקל"ה ע"א כי שם חוזר רשב"י להזכיר ענין זה יותר בארוכה ושם נבארהו בע"ה וע"ש:

שם בדקכ"ח ע"א וז"ל תאנא עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין עד דלא זמין תיקונוי דמלכא ועטורי עטורין כבר ביארנו לעיל ענין העשר ספירות איך נאצלו תחילה בלתי תיקון ואח"כ נתקנו וזמ"ש עד דלא זמין תיקונוי דמלכא כו'. ואמנם ענין התיקון הזה הוא בערכנו המקבלים מהם כי בתחילה לא היה אפשר לתחתונים לקבל האור העליון

הנשפע עליהם ואז גם הספירות התחתונות לא היו יכולות לקבלו. וכאשר בא התיקון והוא ענין המעטת האור על ידי תיקון הפרצופים כמבואר אצלנו ואז האור נמשך דרך מסכים ודרך חלונות צרים וקטנים ודרך צנורות השערות כנז' פ' פקודי בדרנ"ד ע"ב אז יכולין התחתונים לקבלו ונמצא שאצילות העליון ואף גם בחינת עתיקא קדישא אשר בו הוצרך התיקון הזה לצורך התחתונים אעפ"י שלעצמו לא היה צריך לכך ואינו תיקון בערכו רק בערך התחתונים וכל מקום שתמצא לשון תיקון בכל האדרא פירושו הוא כנז':
עוד דרך שני להרב זלה"ה על הנז' וז"ל תאנא עתיקא דעתיקין כו' פירוש ענין תיקון רוצה לומר כי הנה האור העליון רב ועצום הוא מאד ואין בנו כח לקבלו ולסבלו ולכן הוצרך בחינת הפרצופים שעל ידי היות האור נמשך ע"י מסכים רבים זה על גב זה וכן דרך צנורות צרים ודקים שהם בחינת כל מיני שערות ונימין שנתבארו באדרות הנה על ידי זה יתמעט האור ויהיה כח בתחתונים לסובלו ולכן בחינה זו נקראת תיקון וכבר נתבאר ענין זה באורך בדרושים שביארנו בענין ואלה המלכים כו':
שם בדקכ"ח ע"ב וז"ל יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון כו' הענין הזה הוא סוד נעלם ואין לגלותו אלא לצנועים כבר הודעתיך בכמה מקומות כי כל הספירות יש בהם שתי בחינות והם אור פנימי ואור מקיף חוצה להם סביב והוא מקיף לכל ספירה וספירה וזה נרמז בפ' בהר סיני בר"מ בדק"ט ע"ב דאיהו בכל ספירה וספירה. ובעובי כל ספירה וספירה כו' והנה עוד יש בחינת אור אחד מחוץ אל האור המקיף הנז' שבין חלל אור (ע"ד) המקיף של ספירה זו לאור המקיף לספירה האחרת יש בחינת האור הזה האחר והוא בסוד שם אלהים והאור הזה מתפשט מחוץ לאור המקיף של החכמה דאצילות ומשם ולמטה עד סיום עולם העשי' בדרך התפשטות האור של הספירות עד סיום עולם העשיה אבל סביבות ספירת הכתר דאצילות ומכ"ש בין הכתר לא"ס אין לו אחיזה שם רק התחלתו מבין ספירת הכתר דאצילות לחכמה דאציצות ומשם למטה עד סוף העשיה כנז' וכל זה האור שהוא מבחינת שם (ד"ש דל"ט ע"א) אלהים הוא בסוד הקדושה ונקרא אלהים קדושים מן העשיה עד רום האצילות אבל בסוף סיום אלו השמות של אלהים קדישין המסתיימין בסו' העשיה שם נאחזים הקליפות הנקראים אלהים אחרים והטעם הוא לפי שהם נאחזין בשם אלהים שהוא באחורים של הספירות כנז' וזהו אלהים אחרים לשון אחורים והבן זה. וזמ"ש בסבא דמשפטים בדצ"ו ע"א כי שמא דאלהים אתפשט בכל דרגין עד דרגא דאלהים אחרים כו' גם תבין טעם למה כל שאר השמות הם בלשון יחיד ושם אלהים הוא לשון רבים והוא לפי שמתפשט בכמה דרגין אם בקדושה ואם בקליפה כנ"ל ולהיות כי אין שם אלהים הזה מגיע רק עד החכמה תחת ספירת הכתר

ולא סביב הכתר כנז' לזה אמר דהאי סבא דסבין עתיקא דעתיקין שהוא ספיר' הכתר דאצילו' הוא יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כי שם אלהים הנז' הוא דינין וגבורות כמו שנבאר ולכן הוא שביבין די נור ויען הוא תחת ספי' הכתר לכן נעשה כמין כרסייא דשביבין תחתיו והכתר ברחמיו הגדולים שהוא חסד גמור כנודע דלית שמאלא בהאי עתיקא כלל ולכן יתיב על האי כרסייא דשביבין לאכפייא לון. ודע כי זה האור הנקרא אלהים כנז' הנה הוא סוד הגבורות כולם דז"א ונוקביה ובעת זווגם יחד של ז"א ונוקביה אז נכנסים אלו האלהים קדושים בנקודת ציון יסוד שבה שהם סוד ה' גבורות מנצפ"ך כנודע ומתמתקים שם ע"י החמשה חסדים שנותן בה הז"א כנודע ואלו האלהים הם שגורמים חימום הנקבה להזדווג בבעלה ואם ח"ו ישראל חוטאים למטה גורמין כי כמו שלצורך הזווג צריך שתייחדו פנימיות העשיה והיצירה והבריאה והאצילות לצורך הזווג כמבואר אצלנו בכונת התפילות כי פנימיות העולמות הם העולים ולא חיצוניותם כנ"ל בפ' קדושים בדפ"ג ע"א ואז גם מתייחדים אלו האורות של אלהים הנז' ומתעלים ונכללין דרגין בדרגין עד שנמצא כי גם הקליפות הנקראים אלהים אחרים העומדים בסיום אלהים קדושים הנז' עולין ונכללין גם הם בסיום האלהים קדושים ומתקשרים שם עמהם ואז כאשר מזדווגים ז"א ונוקביה דאציל' הקדוש ונכנסין אותם האלהים ביסוד שבה בסוד החמש' גבורו' מנצפ"ך כנז' וכיון שהקליפות הם מתקשרים ונכללים בסיום אלו האלהים קדושים נמצא כי ח"ו דומה כאלו הם עצמם נכנסו שם ביסוד הנקבה והטילו בה זוהמא אבל הזהר והשמר בנפשך מאד מאד אל יעלה בדעתך שהדברים כפשטן כמ"ש ז"ל שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא כי חלילה להאמין הדברים כפשטן. אמנם רז"ל נתכוונו אל מה שאמרנו כי בהיותם נקשרים ונכללים ומיוחדים בסיום אלו האלהים קדושים נחשב כאלו הם (דף ל"א ע"א) עצמם נכנסו אל הקדש פנימה ח"ו וזכור אל תשכח וכבר רמזנו זה לעיל בפ' אחרי מות בדע"ט ע"א וע"ש היטב. ואמנם יען מצאנו בדברי חז"ל בענין הזה שתי בחי' אם בחינת נחש שבא על חוה הנקבה ואם בחי' שפחה כי תירש גבירתה ומזדווגת עם צדיק עליון כנז' בפ' בשלח בד"ס סוף ע"ב בפ' ויאמר אם שמע תשמע כו' וזה ביאורם כי כאשר ישראל חוטאי' ועולה הפגם עד ז"א כפי ערך החטא ההוא ואז נכללים הקלי' עד בחי' שם אלהים קדושים שמחוץ לז"א ויש יכולת לזכר של הקלי' להדבק ולכלול עצמו עם שם אלהים קדושים המקיף ביסוד דז"א וכאשר מזדווג עם נוקביה אז נחשב כי הנחש בא על חוה וטעמה טעם מר ממות וכאשר החטא אינו כל כך חמור ואינו פוגם רק בנוקבא דז"א אז הנקבה של הקליפה לבדה יש בה כח להכלל ולהאחז בשם אלהים קדושים אשר בנקו' ציון שהוא

יסוד הנקבה ואז נאמר ושפחה כי תירש גברתה כי היסוד הזכר משפיע לחוץ ויונקת משם השפחה הטמאה וזכור שתי בחינות אלו אבל כבר הודעתיך כי ח"ו אין הכינה לומר שהקליפה עצמה עולה עד שם לא בז"א ולא בנוקביה ח"ו רק שבערך שנכללין הקליפות ההם באותו אלהים קדושים אשר עומד מחוץ לספירות מסוף העשיה עד רום האצילות לכן אנו אומרים כי ח"ו נחשב זה כאלו ח"ו בא נחש על חוה או כאלו שפחה תירש גבירתה וזהו סוד מ"ש בפ' ויקהל דקצ"ה ע"ב ענין נחש דפתי לאחת' ועאל בין קלא לקלא כו' והם יסוד שבה ומפסיקין ועומדין בין זה לזה ולוקחים השפע ע"ד הנז':

עוד דרך שני להר' זלה"ה על הנז' וז"ל יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו'. ביאור ענין זה הוא סוד נפלא אין (ד"ש ע"ב) לגלותו אלא לצנועי' כבר הודעתיך כי בכל ספירה וספירה מן העשר ספירות יש שני אורות והם אור מקיף ואור פנימי כמבואר ברעיא מהימנא בפ' בהר סיני בדק"ט ע"ב וז"ל ואנת בכל ספירה וספירה ובעובי דכל ספירה וספירה כו' אשר ביאורו הוא שאור הא"ס נכנס הוא בסוד אור פנימי תוך עובי כל ספירה וספירה בפנימיותה וגם הוא מאיר לבר מכל ספירה וספיר' בסוד אור המקיף וכן בין כל ספירה וספירה רוצה לומר כי הנה יש אור מקיף אחד שמקיף אל ספירת הכתר וגם אל ספירת החכמה יש אור מקיף אחר זולת הראשון המקיף את הכתר וכן לכל העשר ספירות ונמצא כי בין המקיף של הכתר אל מקיף החכמה יש אויר מפסיק ביניהם ושם גם כן יש אור מקיף והנה מחוץ אל אורות המקיפים האלו הקדושיס. ומעולים מן האורות הפנימיים כמבואר אצלנו הנה מחוץ להם וגם בין אור מקיף אל חבירו רוצה לומר בין כל ספירה וספירה יש אויר בין זה לזה כנז' והנה שם יש בחינת אור אחד הנק' בשם אלהים ואור הזה הוא מתפשט גם הוא ע"ד התפשטות הי"ס מלמעלה באצילות עד למטה בסוף עולם העשיה אלא שהוא עומד וסובב מחוץ אל אור המקיף שלהם ובין מקיף כל ספירה וספירה והנה שם אלהים הזה הוא בחינת הדינין והגבו' כולם דז"א ונוק' אמנם התחלתו הוא מתחת הכתר של האצילות בינו לבין ספי' החכמה ונמשך עד סיום העשיה אבל בין האין סוף והכתר ובין סביבות (ע"ב) הכתר עצמו אין אלהים הנז' עולה עד שם רק תחת הכתר וזמ"ש שם דעתיקא קדישא שהוא הכתר דאציל' כנודע הנה הוא יתיב על כורסייא דשביבין לאכפיא לון כי אלהים הנז' נקרא כרסייא דשביבין די נור גבורות חזקות והוא כעין כסא למטה מן הכתר הנז' ועל ידי זה כופה אותם שלח ישלטו הגבורות ההם. והנה נודע כי שם אלהים יש בו ק"ך צירופים וכל אלו הק"ך הם אורות קדושים אלא שהם דינים וגבורות כנז' ובסיום ק"ך צירופים אלו שהם אלהים קדושים. שם עומדים הקלי' הנקרא' אלהים אחרים. וטעם קריאתם לשון אחרים הוא לפי שהם מחוץ אל הי"ס בסוד

אחורים כנז' והבן זה גם בזה תבין טעם למה שאר השמות של הבורא יתברך הם בלשון יחיד ושם אלהים הוא לשון רבים ואינו נקרא אל בלבד אלא אלהים בלשון רבים וסיבת זה הוא מה שביארנו כי שם אלהים כולל בחינת קדושה ובחינה קליפה כנז' כי גם הוא נקרא אלהים אחרים ולכן נקרא שם זה אלהים בלשון ריבוי. וזהו הסוד הנרמז בסבא דפ' משפטים בדצ"ו ע"א בפסוק מלך אלהים על גוים וז"ל ושמא חד מכל שאר שמהן דיליה איהו דאתפשט ואתפלג לכמה אורחין ושבילין ואקרי אלהים ואחסין שמא דא כו' ואתפליג שמא דא לשמשין ולממנן דמנהגי לשאר עמין כד"א ויבא אלהים אל לבן כו' ואפילו ע"ז בשמא דא אקרי כו' והבן זה מאד. ודע כי שם אלהים הזה הוא בחינת הגבו' כולם דז"א ונוקב' ובעת הזווג שלהם של ז"א ונוקב' נכנסין אלו האלהים קדושים בנקודת ציון יסוד דנוקב' דז"א כי הם סוד חמשה גבורות מנצפ"ך ואז מתמתקין ע"י החסדים ואלו הם הגורמים החימו' והתאוה בעת הזווג וזכור זה מאד ענין חמש' גבורות מנצפ"ך שהם סוד ה' אותיות אלהים קדושים הנז'. והנה כאשר ח"ו חוטאין ישראל למטה מעוררין את הקלי' הנק' אלהים אחרים וכמו שאלו האלהים הקדושים נכללים בעת הזווג בתוך נקו' ציון שבנוק' ע"י תפילות ישראל ויחודם כמבואר אצלנו בכונת התפי' איך אנו מייחדים ומעלים וכוללים פנימי' העשיה והיצירה והבריאה והאצי' כדי שיזדווגו ז"א ונוק' דאצי' ובעת זווגם אז גם הקלי' הנקראים אלהים אחרים עולים ונכללין דרגין בדרגין עד שנכללין באותם אלהים קדושים שיש בד' עולמות אבי"ע כנ"ל ע"ד מה שישראל עושים על ידי תפילות' בפנימיות אבי"ע כנז' ויש בעלייתם ב' בחינות בחי' א' היא כאשר פגם החטא של ישראל עלה עד נוקב' דז"א בלבד:

אז הנק' של הקלי' הטמאות יש בה כח לעלות ולהתדב' ולהכלל עד שם אלהים הקדוש שיש בנקודת ציון שבנוק' דז"א ואז אתקיים ושפחה כי תירש גבירתה לפי שהיסוד העליון הזכר משפיע והשפע היורד לוקחת אותה השפחה הנז'. בחינה השנית היא אם הפגם יותר גדול ועולה עד ז"א דכורא כי אז גם הכללות של האלהים הנז' עולה עד למעלה בז"א עצמו ואז הזכר של הקליפה נדבק ונכלל עד אלהים הקדוש (ד"ש ע"ג) המקיף מחו' היסוד של ז"א ובהכללתו שם אזי ינקא נוקבא דזעיר אפין טעמא מרירא והוא סוד נחש בא על חוה. כנז' בפר' אחרי מות בדע"ד ע"א בפסוק ערות אביך וערות אמך לא תגלה כו' (ע"ג) ר' יהודה אמר בשעתא דאסגיאו זכאי בעלמא כו' ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא כביכול כנסת ישראל לא סלקא ריחין טבין ואטעמת מסטרא אחרא מריר' והבן שתי בחינות אלו וזכרם. אבל צריך שתדע כי חלילה חלילה מלהאמין שהזכר של הקליפה הנקרא נח"ש שבא על חוה שח"ו נכנס תוך פנימיות נקודת ציון

שבה וכן להפך כאשר שפחה תירש גבירתה שהיא הבחינה הראשונה. אמנם הענין הוא כי כיון שהאלהים דקדושה הם שם ביסוד שלו וביסוד שלה בתוך חמשה גבורות מנצפ"ך דבגו נקודת ציון שבה. לכן כאשר אלו האלהים אחרים עולים ונכללים עמהם כנז'. אז אעפ"י שאינן נכנסין ח"ו בתוך נקודת ציון ממש עכ"ז היותה נכללת באלהים דקדושה אשר שם על דרך כללות פנימיות העולמות זה בזה בעת התפילה כנ"ל זה יקרא כאילו ח"ו ממש בא נחש על חוה. וזכור ואל תטעה ח"ו בדבר הזה. והנה הבחינה הב' הזאת נזכרת בכמה מקומות בזוהר. האחד הוא בפ' ויקהל בדקצ"ה ע"ב וז"ל תא חזי בארבע סטרין דעלמא בד' תקופין קלא אתער וההוא קלא אתערותא דסטרא אחרא אתער ביה וההוא אתערותא דסטרא אחרא עאל בין קלא לקלא. ואתחשך נהורא בקלא דלתתא ובגין דלא מטא נהורא קלא דלעילא לקלא דלתתא כדין אקדים ההוא אתערותא ועאל בין דא לדא נחש דמפתי לאתתא ונטיל נהורא וההוא קלא הוא קול מלחמה קול רעה ודא איהו ברעה כו'. פירוש הענין כי הזכר של הקליפה הנקרא נחש הנקרא אלהים אחרים הוא הנקרא קלא דסטרא אחרא שעליו נאמר וישמע יהושע את קול העם ברעה ברעה כתיב וכשהוא עולה ונכלל באלהים קדושים שביסוד ז"א. ואז הוא מפסיק בין יסוד שבו ליסוד שבנוקביה וזמ"ש עאל בין קלא לקלא ואז אתחשך נהורא על ידי קלא דסטרא אחרא שעליו נאמר כי הנה החשך יכסה ארץ ומפסיק ביניהם והשפע היורד לוקח אותו קלא דסטרא אחרא. גם זה עצמו הוא סוד פסוק כי את משכן ה' טימא כו'. הנז' בפ' אחרי בדע"ט ע"א וז"ל אצטריכנא לגלאה כו' דתנינן בשעתא דחיויא תקיפא דלעילא אתער בגין חובי עלמא שארי ואתחבר עם נוקבא ואטיל בה זוהמא כו' הה"ד כי את מקדש ה' טמא כו' ושם במקומו יתבאר קצת יותר מבואר כמ"ש דתנינן אלף וארבע מאה וחמש זינין מתאחדן בההיא זוהמא דאטיל חיויא תקיפא כו' וע"ש. גם נתבאר בפ' בראשית דנ"ג ע"א ודנ"ח ע"ב ענין הנחש דאטיל זוהמא בחוה. גם זהו סוד מה שנתבאר אצלנו בענין עון הגאוה והליצנות מה ענינו כי אלהים אחרים נקרא ל"ץ ונקרא צ"ל מות שהוא בגמטרייא ק"ך לפי שעולין ומתגאין על ידי הגאוה ונכללין בק"ך צירופי אלהים קדושים. גם נתבאר אצלנו בפ' נשא דקכ"ב ע"ב בענין יראה ואהבה בסוד פסוק וטוב לא יהיה לרשע בצ"ל אשר איננו ירא מלפני האלהים גם זהו סוד מ"ש בפ' ויקהל בדר"ג ע"ב בהאי כונה מפתי לאתתא למיטל נהורא כו' (ע"ח ש' ל"ב פ"ז). גם זהו הסוד שנתבאר אצלנו בדרושים בענין בארה של מרים שנאמר עליה באר חפרוה שרים כו'. ושם ביארנו ענין פסוק כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה כו'. ושם ביארנו טעם למה קרא התשמיש בל' (ע"ד) אכילה ושם נתבאר כי ענין כללות אלהים אחרים. עם

אלהים עליונים הקדושים זהו הנקרא ניאוף כי בתחילה היתה מקבלת מן היסוד נתיב עליון הנק' פלא ועתה על ידי הכללות יונקת מן הנתיב החיצון של אלהים הנקרא גם כן פלא אשר בו נכללים הקליפות כנז' ולכן נרמז אותיות פל"א בר"ת ל"א פ'עלתי און כי היא אומרת שאינה לוקחת השפע מאותו הפל"א החיצון אשר בו נכללין הקליפות הנקרא און רק מן הפלא הפנימי ואין הענין כדבריה. גם לעיל בדף קכ"ז ע"ב. בענין מ"ש ומחצדי חקלא זעירין אינון כו' עיין שם ענין לפתח חטאת רובץ. וענין הנחש הקורע רחם האילה כמבואר גם כן אצלנו בדרוש יום שביעי של פסח בענין קריעת ים סוף. וגם בפ' בשלח בענין מה תזעק אלי כו' וע"ש וצריך עיון ממה שנתבאר אצלנו בדרוש ענין ק"ך צירופים של אלהים איך מתפשטים מן ז"א דאצילות ואילך עד סוף העשיה ואח"ך הם בחינת הקליפין הנקראים אלהים אחרים (ד"ש ע"ד) וע"ש כי צריך עיון גדול אם בענין מ"ש שם שמתחילין מן ז"א ולא מן תחת הכתר כנ"ל וגם ששם כתבנו שהם הכלים החצונים ואור המקיף עליהם ולעיל ביארנו שהם חוץ אל אור המקיף וצ"ע:

אמר עוד ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגלגלתא דרישוי ומנהירו דהאי חיוורא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ארבע מאה עלמין הה"ד ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר. אם באתי להרחיב הביאור בזה הלשון יארך עלי מאוד. אמנם שורש דבריו יתבאר לקמן בע"ה באדרת האזינו בדרפ"ח ע"א וז"ל תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא רישא חדא חכמתא סתימאה דאתכסייא כו' ואחר שתעיין שם תוכל להבין מה שנבאר עתה בלשון הנז' בקיצור. הנה נתבאר שם כי אעפ"י שתלת רישין האלו הנז' הם הכוללין שני פרצופים כי רישא עלאה מנהון היא בחינת ראש פרצוף עתיק יומין ותרין רישין תתאין הם כתר וחכמה דפרצוף א"א. הנה עכ"ז התרין רישין לבדה שבא"א נחלקין ונעשין תלת רישין זולת אותה רישא עלאה דעתיק יומין. הלא הם בחינת גלגלתא חיוור' כתר דא"א ובחינה זו היא ראש העליון שבתלת רישין דא"א עצמו. והראש השנית שבו היא בחינת מוח אחד עליון וסתום מאד חכמה עלאה סתימאה לעיל' והיא בחינת מוח גו גלגלתא חוורא שהוא כתר כנז'. והמוח הזה נקרא בשם אוירא עלאה כי לרוב העלמו נקרא אויר ולא מוח. והראש השלישי שבא"א היא חכמה דא"א הנקרא בלשון האדרא רבא וזוטא מוחא סתימאה דעתיקא ונמצא כי הראש השני שהוא הנקרא אוירא עילאה נעשה בחינת מוחא בערך גלגלתא חוורא שהיא הראש העליון שבו וגם נעשית בחינת רישא וגולגלתא ממש בערך הראש השלישית הנקרא מוחא סתימאה כנז'. הכלל העולה כי תלת רישין יש ברישא דא"א והם זו למעלה מזו גלגלתא ואוירא ומוחא סתימאה. ואמנם בחינת עתיק יומין הנקר' רישא עלאה דלא אתידע כו' הנה שבעה תחתונות שבו

מתלבשין תוך א"א כמבואר אצלנו בדרו' ובפ"ק דספרא דצניעותא בענין שבע' דגלגלתא וע"ש היטב. גם נתבאר אצלנו במאמר (דף ל"ב ע"א) הזה ענין היות בכל ראש מאלין תלת ראשין דבא"א שתי בחינות אחד של פנימיות הרוחניות ועצמות האורות ובחינה שנית ענין הכלים שלהם ושם ביארנו כי הראש העליונה הנקראת גלגלתא יש בה הויה אחת של עצמות ורוחניות הנקראת נשמה. והיא ע"ב דמילוי יודין ורישא תנינא הנקרא אוירא היא הויה דס"ג הנקר' רוח ורישא תליתאה הנקר' מוחא סתימא' היא הוי"ה דמ"ה דמילוי אלפין הנקר' נפש ובחינת הכלים ויש בהם על דרך זה שם אחד של אהי"ה בכל ראש מהם שהוא בית קיבול וכלי של ההוי"ה הנז'. וגם שלשה אהי"ה אלו הם מבחינת מילוי על דרך הנז' בשלשה ההויות והרי הם תלת רישין ובהם ששה שמות שלשה הויות ושלשה אהי"ה. ושם ביארנו כי בכל בחינ' מהם הנז' יש ג' מדרגות כי בבחינת הכלים שבכל ראש מהם יש שלש שמות אהיה. וכן בעצמות ורוחניות כל ראש מהם יש שלשה הויות שהם שלשה מדרגות שהם אור פנימי ואור מקיף ואור מקיף על כולן וג' מדרגו' עצמות ראש העליונות שהיא גלגלתא חוורא הם שלשה הויות במילוי יודין הנקראים ע"ב ושצשתן בחי' נשמה ובהם שנים עשר אותיות פשוטות ועם כללות כולם הרי שלשה עשר ושלשה מדרגות עצמות נוישא תנינא הנק' אוירא עלאה הם שלשה הויות במילוי ע"ב גם כן ושלשתם בחינת רוח ובהם שנים עשר אותיות פשוטות ועם כללותם הרי שלשה עשר. ושלשה מדרגות עצמות רישא תליתאה הנקרא מוחא סתימאה הם שלש הויות של ע"ב ג"כ ושלשתם בחינת נפש ובהם שנים עשר אותיות פשוטות ועם כללותם הרי י"ג וע"ש עיין מבו"ש דף ס"ב ע"א:

אמר שמואל צ"ע שהרי למעלה כתב שהם שלשה הויו"ת אחת דע"ב ואחת דס"ג ואח' דמ"ה ואח"ך כתב ששלשתן הם הויו"ת דע"ב וצ"ע ואולי נוכל לומר כי מקודם הוא מע"ב ס"ג מ"ה. האמנם בהתפשטותם מתפשטין כולם בע"ב ע"ב ע"ב עדיין אנו צריכין למודעי בזה עד ישקיף וירא ה' משמים והרי נתבאר שלשה בחינות כל ג' פעמי' י"ג י"ג והנה כנגדם נרמזו שלשה בחינות של י"ג י"ג י"ג בשתי האדרות הלא הם כי באדרא זו של פרש' נשא בדקכ"ח ע"ב אמרו (ד"ש דף מ' ע"א) האי גלגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גלופין לארבע עיבר בסטרא חד ולארבע עיבר בסיטרא דאנפוי ולארבע עיבר בסטרא בסחרני אחרא וחד לעילא דגולגולתא כלו' לסטרא דלעיל. עוד בדקכ"ט ע"א וז"ל י"ג נימין דשערין קיימי מהאי סיטרא ומהאי סיטרא דגולגלתא ובאדרא זוטא בדף רפ"ח ע"ב וז"ל בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרשת תלת זמנין לארבע ארבע והוא עתיקא כליל לון ושליט על כולא כו' הרי הם שלשה בחינות י"ג חיורתי דרישא הם ברישא עלאה

הנקרא רישא חוורא גם נקרא גלגלתא חוורא. והרי שלשה ההויות פשוטות אשר בה שעם כללותה הם י"ג כנז' וי"ג נימין דשערי שרשם הם יוצאין מן רישא תנינא הנקראת אוירא מן שלשה הויו"ת פשוטות אשר בה כנזכר והמוחא סתימאה בעצמו שגם הוא נחלק אל י"ג כנז' וז"ל בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרשת תלת זמנין לארבע ארבע כו' והם סוד שלשה ההויו"ת פשוטות אשר בה כנ"ל וכל הוי"ה מהם יש בה ארבע אותיות בבחינת היותה פשוטה כנז':

ע"ב ונבאר תחילה ענין הי"ג חוורתי הנז' שהם בגלגלתא חוורא הנקראת רישא עלאה חוורא דעתיקא קדישא שהוא א"א. הנה נודע כי בחינת הגלגלת היא בחינה בפני עצמה מלבד השערות הנאחזין ונתלין בה וצומחין ממנה וכל אותו העור החלק והלבן המתפשט ומסבב וחופה על הגלגלת נק' חוורא דרישא שהוא עור לבן בתכלית הלובן והרחמים ובעור הלבן הזה צומחין ויוצאין השערות השחורות ושתי בחינות אלו הם דומים אל הקלף או הנייר החלק הלבן שעליו כותבין האותיות שחורות בדיו שחור שהם השערות אלא שכאן בגלגלתח דעתיקא שערות ראשו לבנות גם כן כמש"ה ושער רישיה כעמר נקא. והנה זה העור הלבן שחופה הגלגלתא הנקראת חוורא דרישא והוא חופה כל הראש כמו שהוא פנים ואחור סביב סביב ולא עוד אלא שגם נמשך דרך האחור בין תרין כתפין דיליה ויורד הלובן ההוא עד למטה במקום ששם עומד רישא וגלגלתא דז"א המלביש לא"א מטיבורא ולתתא כנודע וזמ"ש למטה וז"ל ומהאי גלגלתא נפיק חד עיבר חוור לגולגלתא דז"א לתקנא רישיה כו'. והיא בחינת הלובן של העור המתפשט דרך אחוריו במקום העורף והכתפיים עד רישא דז"א. והנה בבחינ' אחת יש יתרון ומעל' אל החוורת' על השערות ובבחינה אחרת הוא להפך כמו שיתבאר בע"ה במקומו וזהו הענין הנמצא שם באדרא שאמרו ומנהירו דהאי חוורא ירתי צדיקיא לעלמא דאתי ארבע מאה עלמין כו' ומן השערות יונק ז"א בעצמו כמ"ש למטה ובכל נימא ונימא אית מבועא דנפיק ממוחא סתימאה דבתר כותלא ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דז"א ומהאי מתזן מוחיה כו' והנה בחינת החוורא דגלגלתא הנז' מתחלקת לי"ג ארחין חיוורין כנז' שהם י"ג תיקונין דברישא עלאה הנקראת גלגלתא חיורא הלא הם בחינת שלשה הויו"ת אשר שם יהו"ה יהו"ה יהו"ה שבהם שנים עשר אותיות פשוטות עם היות שכל אות מהם יש לה מילוי דיודין כנ"ל. ועם חד דכליל לון הרי שלשה עשר וזה סדר חילוקן הוי"ה אחת מתפשט' דרך אחורי הגלגלת ונמשכת על גב העורף ובין הכתפיים כו' כנ"ל ובה ארבע אותיות והם ארבע ארח'ן חוורין ושתי הויו"ת אחרות שבהם שמנה אותיות והם תמניא ארחין חוורין אחרנין הם מתפשטין ונמשכין דרך שתי הפנים של עתיקא שהם

שני הלחיים הוי"ה אחת בלחי הימין והויה אחת בלחי השמאל ובחי' החוטם מפסיק בין שניהם באמצעם ממש ונמצא כי הפנים נחלקים לשני לחיים עד אמצעי' החוטם לארכו ממש והרי הם שנים עשר ארחין חווירין בתלת עיבר שהוא ד' ארחין ללד האחור וארבע ארחין לצד הלחי הימין וארבעה לצד הלחי השמאל וזמ"ש שם האי גלגלתא חוורא דיליה אנהיר לי"ג עיבר גליפין לארבע עיבר בסטרא חד ולארבע עיבר בסטרא חד בסיטרא דאנפוי ולארבע עיבר בסטרא בסחרני אחור' וחד לעילא דגלגלתא כלומר לסטרא דלעילא כו'. פירוש כי האורח השלשה עשר דכליל לכולהו תריסר ארחין הנז' הנה הוא לעילא ברישא דגלגלתא וכמבואר אצלנו בשער היחודים איך גם הוא כולל שנים עשר ארחין חיווירין אחרנין וע"ש היטב כי שם נתבאר ענין זה באורך ונמצא כי אלו הי"ג חיוורתי נחלקים לשתי (ע"ג) בחינות אחור ופנים וארבעה מהם לבד נמשכים דרך האחו' והשמנה מהם נמשכין דרך שתי הפנים ואל אלו הארבעה (ד"ש ע"ב) ארחין חיורין הנמשכין דרך אחור הוא שרמז וביאר כאן ואמר ארבע מאה אלפי עלמין אתפט חיוורא דגלגלתא דרישוי כו' אמנם חשבון כולם יחד הם י"ג ארחין חיווירין כנז' לקמן האי גלגלתא חוורא דיליה אנהיר לי"ג עיבר כו' ובזה לא פליגי אהדדי שני המאמרים האלו כי כאן לא איירו אלא באותן הארבע שהם מצד האחור אשר מנהירו דיליהון ירתי צדיקייא ארבע מאות עלמין דכיסופין כו' כמו שנבאר ענינם בע"ה. ואמנם היותם בסוד ד' מאה אלפי עלמין הענין הוא כי הנה ביארנו שאלו הם הארבעה ארחין חיווירין בלבד הנמשכין דרך העורף והם הויה אחת אשר בה ארבע אותיות פשוטות והנה נתבאר לעיל כי שלשה הויות אלו שהם בחינת י"ג ארחין חווירין הנה הם ממולאות במילוי יודין הנקרא ע"ב וכאשר תמלא הויה זו שבדרך אחור במילוי יודין ימצאו בה ארבעה יודין ונודע כי כל יו"ד היא עשרה וכלולה מעשרה פעמים עשרה הרי הארבעה יודין הם ארבע מאות וכבר נתבאר אצלנו כי בא"א חשבנותיו הם עולים לחשבון גדול בסוד אלפים ונמצא כי אלו הארבעה יודין הם עולים צחש' ארבע מאה אלפי עלמין דכסופין והנאות גדולות. אבל בהיותם נמשכין ויורדין מתפשטין למטה כמו שיתבאר בע"ה אז מתמעט חשבונם בסוד מאות ולא בסוד אלפים וזמ"ש ומנהירו דהאי חוורא ירתי צדיקיא לעלמא דאתי ארבע מאה עלמין הה"ד ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר:

ביאור הדברים הוא כי האי גלגלתא חוורא היא בחינת כתר דא"א כנ"ל וכתר מלשון כותרת היא עטרה הכותרת ומקפת סביב הראש. ותרגום סביב הוא סחור סחור וכנגד ארבע מאות חווירין של בחינת הכתר הלבן המתפשט באחורי הראש נאמר בהם ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר מלשון סחור סחור שהוא הכתר הלבן המסבב ומקיף

הראש והוא עובר לסוחר עובר ונמשך ומסבב סחור סחור. והנה היותם נקראים שקל כסף הטעם הוא כי הנה הויה זו היא במילוי יודין אשר מספרה ע"ב כמנין חס"ד ונודע כי בחינת כסף הלבן הוא בחסד והוא הוא חוורא קדישא בסוד לבנינות הכסף וכבר נתבאר אצלנו כי שבעה תחתונות דעתיק יומין מתלבשין בשבעה תיקוני גלגלתא דא"א הנז' בריש פ"ק דספרא דצניעותא שהם גלגלתא וטלא דבדולחא כו'. ונמצא כי חסד דעתיק יומין גניז בגלגלתא דא"א ומצד זה יקרא גלגלתא חוורא והבן זה והיותם בחינת שקל הענין הוא כי שקל בגמטריא ת"ל והת' הם בחינת הארבעה יודין הנז' כל אחת כלולה מעשר הם ארבע מאות וההויה כולה בעצמותה בהיותה פשוטה בגמטריא כ"ו ועם כללות ד' אותיותיה הפשוטות הם ל' הרי ת"ל כמנין שקל אמנם היות הת' נחלקת לשתי אותיות ש"ק הטעם הוא לפי שסדר גלוי האורות האלו הם מלמטה למעלה כי תחילה מתגלין שלשה יודין אחרונות של ההויה הזו הממולאות ביודין והם ש' של שקל ואח"כ מתגלית היוד הראשונה שהיא השרשית בהויה עצמה הפשוטה אשר ממנה יצא שלשה היודין (ע"ד) הנז' האחרונות וזו היא ק' של שקל. ואח"כ מתגלה שרש ההויה בעצמה פשוטה שהוא אות ל' של שקל גם נתבאר טעם אחר בענין היות הארבעה חוורתי הנז' נקראי' בשם שקל מלשון ש"ק ונתבאר אצלנו בענין תיקון לבישת הש"ק מה ענינו. וכן בפסוק כתונת בד קדש ילבש וע"ש וקיצור הענין הוא כי אלו הארבעה חוורתי המתפשטים באחורי העורף ועליהם נמשכין גם ארבעה נימין דשערין כמו שנבאר בע"ה ואז הד' נימין הם גם כן סוד ארבע מאות כמנין ש"ק הנעשה מן השערות כנודע והארבעה חוורתי העו' גם כן בגמטריא ארבע מאות הם בחינת הנקבים הלבנים שבאויר וחלל נקבי השערות של הש"ק ודרך הנקבים ההם מאירים הארבע מאות חוורתי ומלבנים את השערות שהם שחורות להיותם בסוד הדין ונעשים לבנות כעמר נקא גם נבאר טעם אחר אל היות מספר אלו החוורתי שבדרך אחור מספרם ד' חוורתי לבד והוא במ"ש אצלנו בריש פ"ק דספרא דצניעותא בענין שבעה תחתונות דעתיק יומין המתלבשין בשבעה תיקוני גלגלתא דא"א שהם גלגלתא וטלא דבדולחא וקרומא דאוירא כו' ושם נתבאר כי ת"ת דעתיק יומין נתלבש בההוא קרומא דאוירא והנצח וההוד דעתיק יומין יש בהם שתי בחינות בכל אחת מהם כי בחינה הנעלמת ונסתרת העליונה היא תרין ביעין דיליה אשר מקומם למעלה מן היסוד שהוא האמה דכייא ובחינה התחתונה הגלויה היא בחינת תרין ירכין דיליה אשר התפשטותם למטה מן היסוד כנודע. והנה בחינת העליונה (ד"ש ע"ג) הנסתרת שהם תרין ביעין הם מתלבשים בתרין אודנין דא"א אשר מקומם גבוה מן המצח דא"א אשר בו מתלבש היסוד דעתיק יומין. ובחינתם התחתונה הנגלית שהם

תרין ירכין הם מתלבשים בתרין עיינין דא"א אשר מקומם למטה מן המצח דא"א. ובזה יובן טעם נאות למה בז"א נתבארו בחינת אודנין דיליה ובח"א כל שאר תקוניו נתבארו זולת תרין אודנין דיליה שלא נתבארו לא באדרא רבא ולא באדרא זוטא. האמנם טעם הדבר היא לפי שכל שאר התקונין שנתבארו הם איברים גלוים. אמנם תרין אודנין שבהם מתלבשים תרין ביעין דעתיק יומין ראוי להעלימם ולהסתירם וכבוד אלהים הסתר דבר. ונחזור לענינינו כי הנה הנצח וההוד לעולם הם בכל מקום בחינת דינין כנז' בפ' צו בדל"ב ע"א בסוד ערבי נחל ולכן בחינת השערות שהם י"ג נימין דשערין כנ"ל הנה הם יוצאין וצומחין מאלו הנצח וההוד אשר מתלבשין בתרין אודנין ותרין עיינין. דא"א כי השערות כולם כחות דין וגבורה הם. ועוד סיבה אחרת כי הנה הת"ת הוא בחינת אות ו' לעולם וגם הנצח וההוד הם נקראים ווי העמודים היוצאים מן הת"ת וי"ו גדולה והם נקראים ווי העמודים היוצאין ממנו והנה גם השערות הם סוד ווין אריכין כנזכר בתקונין תיקון ע' בדף ק"ך ע"ב ונימא שיעורא דאות ו'. ולכן מבחינת אלו הנצח וההוד אשר הם מתלבשין בתרין אודנין ותרין עיינין דא"א נמשכין ויוצאין שרשי השערות מתתא לעילא בסוד אור חוזר. ותחילה עוברין דרך אותו הקרום הנקרא קרומא דאוירא אשר בו מתלבש הת"ת דעתיק יומין הנקרא ואו כנז' ומכחו נעשין שערות בחינת ווין אריכין הנקראי' נימין כנ"ל (דף ל"ג ע"א) בתקונין ונימא שיעורא דאת ו' ואח"כ בקעו עוד ועלו וצמחו על הגלגלתא הנקראת רישא חוורא ואז נתגלו שם ואז מכחם נתהוו החיוורתי והשערות בהאי גלגלתא זה בבחינת אותיות כתובות שהם השערות. וזה בבחינת הקלף והנייר הלבן החלק שעליו כתובי' האותיות כנ"ל והטעם הוא כי אלו הנצח וההוד בהיותם בתרין אודנין ובתרין עיינין אינם בבחינת שערות רק חלקים בלתי שיער ובהתפשטם דרך קרומ' דאוירא נעשין שערות ועל כן יצאו למעלה בשתי בחינות אלו שהם חוורתי החלקים בלי שיער וגם בבחי' שערות שעליהם ולהיותם תרין אודנין. ותרין עיינין שהם ארבעה לכן גם אלו החוורתי דאחורי גלגלתא היו ארבעה כנגד תרין ביעין ותרין ירכין המתלבשים בתרין אודנין ותרין עיינין. והרי נתבאר טעם היותם ארבעה וטעם היותם שתי בחינות חוורתי ושערי. ונלע"ד כי כן בכל סטר וסטר שבשני צדדי הפנים שייך טעם זה שבכל צד יש גם כן ארבעה חוורתי וארבעה נימין. והנה בענין התפשטות אלו הארבעה חוורתי שבאחורי הראש צריך שתדע כי הנה התפשטותו הוא למטה עד טיבורא דליבא דאריך אפין שהוא מחצית הת"ת שלו אשר משם התחלת גלגלתא דז"א ושם מאיר במוחין ובדיקנא דיליה כמו שנתבאר בכונת ויעבור שהם י"ג תיקוני דיקנא כנודע וגם ב"ה למטה נבארם בענין ז"א גם הם מתפשטים יחד עם ארבע נימין דשערין הנמשכים גם הם אחורי קדלא דאריך

אפין עד דמטו לרישיה דז"א כמו שיתבאר למטה ב"ה. ואמנם השמנה חוורתי דמצד הפנים יתבארו למטה במקומם בדף זה באומרם ומהאי אתפשט אורכ' דאנפוי לש"ע רבוא עלמין וההוא אתקרי ארך אפים כו' ועיין שם גם בחינת הי"ג נימין דשערין יתבארו בדקכ"ט ע"א ע"ש ודע כי פעמי' רבו' שמעתי ממורי ז"ל כי כל אלו הי"ג חוורתי מאירין בז"א. ופעם אחרת שמעתי ממנו ז"ל כי אין שום אחד מכל אלו הי"ג חוורתי דאריך אפין נמשכין אל ז"א רק מן חד אורחא אחרא חוורא דאזיל בפלגותא דשערי משם נמשך ונהיר חד ארחא עד פלגותא דשערי דרישא דזעיר אפין כנז' בדף קכ"ט ע"א:

עוד שם בדף הנז' וז"ל האי גלגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גליפין לארבע עיבר בסטרא חד ולארבע עיבר בסטרא דאנפוי ולארבע עיבר בסטרא בסחרני אחרא. וחד לעילא דגלגלתא כלומר לסטרא דלעילא כו'. ביאור ענין זה כבר נתבאר היטב לעיל במ"ש ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגלגלתא דרישוי וע"ש. ואומרו ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי לתלת מאה ושבעין רבוי עלמין כו' זה יובן במה שנתבאר לעיל במ"ש ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגלגלתא דרישוי ושם ביארנו כי התם לא איירי אלא באותם (ד"ש ע"ד) הארבע חוורתי לבדם הנמשכין מאחורי רישיה ועתה ביאר השמנה חוורתי אחרנין הנמשכין בתרין אנפין דיליה וזמ"ש מהאי אתפשט אורכא דאנפין לש"ע רבוא עלמין כו'. ביאור הדברים כי שתי הויו"ת אחרות הם הוי"ה אחת בכל פן אחת מהם. ובה ארבע אותיות פשוטות כנגד ארבעה חוורתי אשר בה (ע"ב) וזמ"ש ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי כו' רוצה לומר מזה החוורא של הגלגלתא הנחלק לשתי בחינות באחור ובפנים למעלה בגלגלת עצמה. הנה משם נתפשטו אותם התמניא חוורתי עד למטה בבחינת תרין אנפין שהן תרין לחיים דיליה ואמר כי התפשטותם שם למטה באותם התרין אנפין הוא שיעור ש"ע רבוא עלמין ביאור הדברים הוא כי כל הוי"ה מאלו השתים הנז' שהם בתרין אנפין. הנה הם בסוד מ"ב מ"ב אתוון ובמילוי יודין כנודע שהם ארבע אותיות פשוטות ועשר אותיות מלוייהן ביודין וכ"ח אותיות מילוי מילניין ביודין גם כן כזה יהו"ה. יו"ד ה"י וי"ו ה"י. יו"ד וי"ו דל"ת ה"י יו"ד וי"ו יו"ד וי"ו ה"י יו"ד. והנה כל הוי"ה מאלו שהיא בסוד מ"ב אתוון דיודין כנז' היא כלולה מן עשר ספירות בפן האחת וכן הויה שנית בפן השנית לא נמצא יותר בדרוש הזה:

האמנם נמצא תשלום הדרוש הזה במקום אחר וז"ל ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי לש"ע רבוא ענמין כו' זה נתבאר אצלי בסוד מצות שלוח הקן גם יובן בסוד פסוק ויהי שירו חמשה ואלף הנז' בפרשת תרומה דף קמ"ה ע"ב כי החמשה הם סוד חמש תרעין מחסד עד הוד ואלף הוא היסוד הנקרא אילנא דחיי העולה דרך חוט השדרה עד חכמה ובינה

כנודע. וכן הענין הוא כאן כי כל הי"ס כלונות בעתיקא והשלשה ראשונות הם תלת מאה כל אחת כלונה ממאה להיותם עליונו' אבל השבעה תחתונות אין כל אחד כלולה רק מעשר שהם שבעים וזהו סוד ש"ע רבוא עלמין הנז' כאן אבל הז"א אינו לוקח מהם אלא ק"ן רבוא בלבד כנז' בדקל"ב ע"ב המאה הם כנגד הת"ת בעצמו והחמשים הם כנגד חמשה תרעין מחסד ועד הוד כל אחד כלול מי' הרי הם ק"ן רבוא ואם תסיר ק"ן מן ש"ע נשאר אר"ך עם הכולל ואלו הם סוד ארך אפים אשר בעתיקא כי אורכא דאנפוי הם ארך רבוא וארך אורות יש בו:

עוד שם בדף הנזכר וז"ל בחללא דגלגלתא קרומא דאוירא דחכמתא עלאה סתימאה דלא פסק כו' אם תדקדק תראה כי בתחילה אמר חכמתא עלאה סתימאה ואח"כ אמר חכמתא סתימאה ולא הזכיר עלאה אמנם זה יובן במ"ש באדרת האזינו דרפ"ח ע"א כי ברישא דאריך אפין יש גם כן מוחא אחרא עלאה תוך הכתר שבו וכן ביארנו למעלה וכנגד זו הזכיר כאן חכמתא עלאה סתימאה וכנגד חכמה אחרא סתימאה היא למטה מזו הנראת חכמה סתימאה מוחא דאריך אפין אמר כאן חכמתא סתימאה. ותו לא. ואותו מוחא סתימאה עלאה שבתוך כתר דאריך נעשית בערך גלגלתא לגבי זו החכמה סתימאה כנז' שם בהאזינו:

עוד שם בדף הנז' וז"ל והיינו דתנינן ברישומי אתוון תי"ו כו' הענין הוא כי האור העליון בהיותו נמשך מנמעלה למטה בפוגעו למטה איזה מסך הנה הוא מכה בו וחוזר האור לעלות בכח מלמטה למעלה בסוד אור החוזר והוא אור גדול. והנה האותיות של האלפא ביתא הם יורדים מלמעלה למטה (ע"ג) להאיר ומכים במסך. וחוזר אורם לעלות ממטה למעלה כנז' ונמצא כי אות התי"ו שהיא אחרונה לכל האותיות חוזר אורה לעלות ממטה למעלה עד או' האלף שהיא ראשונה שבכל האותיות. ולהיות כי מוחא דעתיקא יש לו קרומא דאוירא דלא אתפסק לתתא לכן כאשר אור האותיו' יורד עד הקרום ההוא חוזר בכח גדול לעלות ואורו גדול מאד אבל קרומא דמוחא דז"א אתפסק למטה בקרקעיתו כנ"ל. והאי קרומא אתפסק בז"א ולכן כשיורד אור האותיות בו פוגע באותו הפיסוק של הקרו' המופסק לל"ב שבילין כנז' לקמן בדקל"ו ע"א. ויורד האור באותם הפתחים של ל"ב שבילין ואין לו כח לחזור ולעלות רק אור מועט מאד וזמ"ש רשים רישומא לעתיק דלית דכוותיה הכי במוחא דז"א:

עוד שם בדף הנז' וז"ל תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ושבעת אלפין וחמש מאה קוצי דשערי כו'. זה יובן ממה שביארתי באדרת האזינו כי אלו הקוצין דשערי הם סוד הווין היוצאין מן נ"ה היוצאין מן הת"ת ו' עלאה והנה (ד"ש דמ"א ע"א) סוד אלו

בהיותם למטה בז"א הם בסוד ואת האלף ושבע המאות וה' ושבעים עשה ווים לעמודים וביאור הענין הוא כי האלף הם בא"א כי תמיד שם הוא מספר אלף ואבא ואימא הם גרועים מאריך אפין. ולכן הם בסוד מאות בלבד. ואמנם היותם שבע מאות הוא במה הידעתיך כי אין אור העליון מתלבש בתחתון הימנו אלא בבחינת שבעה תחתונות שבו לבד נמצא כי אין אריך אפין מתלבש בתוך אבא ואימא אלא השבעה תחתו' שלו בלבד ולכן נקראים אבא ואימא שבע המאות והזו"א והת"ת הוא ה' לפי כי חמשה ראשונות ספירות אלו הם הנגלות בו שהם כתר חכמה בינה. גדנלה גבורה ת"ת אבל מת"ת שלו ולמטה הוא התחלת בנין קומת נוקביה כנודע ולכן נקרא חמשה ונוקביה היא שבעים כי הנוקבא נקראת שביעית. וזמ"ש בפ' פקודי בדרכ"ז ע"ב. ונפקי מרזא דאלף דאיהו חושבן שלים. ושבע המאות חושבן שלים כו' ואמנם בהיותם כאן למעלה בסוד עתיקא חסר מהם בחינת השבעים שהיא בחינת הנקבה כמבואר אצלנו באדרת האזינו. כי עיקר גילוי עשר ספי' המקוריות והשרשיות אינן אלא תשעה ספי' דלאו אינון היכלין ולאו אינון רוחין כו' כנז' שם ובחי' הנקבה צא נרמזה בעתיקא והנה להיות כי כאן הוא בעתיקא לכן כולם הם מספר גדול כי מה שהיה שס בז"א אלף הם כאן בעתיקא אלף אלפין. ומה שהיו שם שבע מאות היו כאן שבעת אלפים ומה שהיו שם חמשה הם כאן חמש מאות. עוד שם בדקכ"ט ע"א וז"ל ונהיר ונגיד בההוא נימא כו' ענין שערות אלו דרישא דאריך אפין דתליין עד רישי כתפוי למיגד לרישא דז"א נתבאר באדרת האזינו וע"ש:

עוד שם בדק"ל ע"ב וז"ל דא מארי דחוטמא מחד נוקבא חיין ומחד נוקבא חיין דחיין האי חוטמא הוא פרדשקא דביה נשיב רוחא לז"א כו' וחד רוחא דחיי דביה זמינין לזמנא לבריה דדוד למנדע חכמתא כו'. צקמן בדקל"ו ע"ב נבאר כי כל הגבורות אשר בז"א מתקבצות כולם בתוך החוטם שלו וכדי לאכפייא כל אותם הגבורות שבחוטם ההוא דז"א (ע"ד) צריך להמשיך רוחא דחיי מחוטמא דעתיקא שהוא אריך אפין אל ז"א ונוקביה הנקרא מלכא משיחא בסוד המלכות כנודע כי מלכא משיחא היא המלכות נוקביה דז"א וזמ"ש חד רוחא נפיק לז"א כו' וחד רוחא דחיי דביה זמינין לזמנא לבריה דדוד שהוא מלכא משיחא בסוד המלכות. והנה עתה בזמן הזה אינו נפיק רק לז"א בלבד כי גבורותיו יכולות להתבסם עתה אבל גבורות המלכות אינן יכולות להתבסם עתה עד לעתיד בזמן מלכא משיחא ואז יפוק רוחא דחיי גם אליו וזמ"ש וחד רוחא דחיי דביה זמינין כו' אבל לז"א הזכיר לשון הווה דנפיק עתה. ואם תאמר והרי גם בחוטמא דעתיקא הם גבורות והתשובה היא כי אלו הגבורות והדינין שבעתיקא אדרבא כחם וגבו' היא לאכפייא כל הדינין והגבורות התחתונים כי אין הדין נכפה אלא בשרשו וזהו הטעם שאף

הגבורות שבעתיקא נקראי' רחמי' ולית שמאלא בהאי עתיקא כלל ונבאר ענין אלו תרין רוחין דנפקי מחוטמא דעתיקא לז"א ולנוקביה. והנה בשער היחודים נתבאר זה אצלנו באורך גדול בייחוד אחד פרטי אשר שם וע"ש אבל הענין בקיצור נמרץ הוא כי תרין נוקבין יש בחוטמא דעתיקא והם בציור שתי אותיות מ"נ של מנצפ"ך שהם סוד החמשה גבורו' וצורתם היא כך מ"ן כי כאשר תתפרד ותסתלק צורת המ"ם סתומה מצד הנו"ן ההפוכה ישאר נקב השמאלי כעין צורת נו"ן כפופה פשוטה כזו נ' ומנקב הימני שהוא מ"ם סתומה נפיק תדיר רוחא דחיי אל ז"א אבל מן נקב השמאלי שהוא צורת נ' כפופה הפוכה משם מתפשט רוחא דחיי שבו דרך הזרוע דז"א כי גם הזרוע הוא צורת ו' פשוטה ויען כי הזריע סגור וסתום ואין לו פתח פתוח בסופו להוציא אורו משם אל המלכות לכן אין רוחא דחיי דנקב שמאלי דחוטם דאריך אפין יוצא אל המלכות רק בסתום גמור ואינו נגצה כנז' אצלנו ענין יציאת האורות דרך סופי האצבעות במקום הצפרנים הצפרנים. ואיך משם נעשות פרצוף לאה. אבל לעתיד לבא יתבסמו דיני הזרועות ואז יוכל לצאת רוחא דחיי דרך הזרוע אל המלכות בגילוי גמור כנ"ל ובזה תבין טעם תפילה של יד הנקשרת בזרוע האדם והענין הוא כי תפלה של יד היא בחי' המלכות כנודע ואנו קושרין אותה בזרוע האדם הדומה לז"א כדי שימשך ההוא רוחא דחיי דנקב שמאלי דחוטמא דעתיקא הסתום בזרוע שמאלי דז"א כנז' וימשך אל המלכות דרך סתום ולא בגילוי והבן זה מאד. גם (ד"ש ע"ב) בזה תבין טעם נטילת ידים שאינה רק עד פרק הזרוע בלבד והטעם הוא כי הזרוע עצמו אי אפשר למתקו ולבסמו עד לעתיד לבא:

עוד שם בדף הנז' וז"ל תאנא ארכא דחוטמא שע"ה עלמין כו' זה יובן ממ"ש בדק"מ ע"ב בענין שע"ה חסדים דכלילן בחסד דעתיק יומין וע"ש עוד שם בדף הנז' וז"ל דיקנא דהיא תלייא בשערוי עד טיבורא דלבא כו' גם זה ביארתי באדרת האזינו וע"ש מה שביארתי כי אף גם שאמרו באדרת האזינו ואדרת נשא דלא נזכר בעתיקא רק בחינת רישא בלבד ולא גופא עכ"ז אין הדבר כפשוטו כי ודאי שיש באריך אפין כל שיעור קומה ראש וגוף ורגלין אבל הענין הוא כי ראשו בלבד הוא מגולה ושאר גופו מתלבש (דל"ד ע"א) תוך אבא ואימא וז"א ונוקביה וזמ"ש דתלייא דיקניה עד טיבורא דלביה כנראה כי יש בו טיבורא דליבא ג"כ והבן זה:

עוד שם בדקל"א ע"ב וז"ל לקביל דא אל רחום וחנון כו' ואינון לתתא כו' זה הפי' נמצא מכתיבת הרב הגדול זלה"ה. סוד שלשה עשר מדות כך הם וזה סדר מנינם א"ל אחד רחו"ם שנים וחנו"ן שלשה אר"ך ארבעה אפי"ם חמשה ורב חסד ששה. ואמת שבעה נוצר חסד שמנה לאלפים תשעה נושא עון עשרה ופשע אחד עשר וחטאה שנים עשר

ונק"ה שלשה עשר ואלו הם שלשה עשר תיקוני דיקנא דאריך אפין שהורידן משה למטה במקום הדין למתקו ואמנם תשעה תיקוני דיקנא דז"א הם אלו ארך א' אפים ב' ורב חסד ג' נושא עון ד' ופשע ה' ונקה ו' פוקד עון אבות על בנים ז' על שלשים ח' ועל רבעים ט' והנה שלשה תיקונין אלו האחרונים הזכירן משה אחר י"ג תיקוני דאריך אפין כי הם מקור הדינין וכוון להמשיך להם י"ג מכילן דרחמי למתקן כי שלשה אלה קשים לפקוד עון והם דין יותר מכל השאר כמובן מפשטם וצריכין מיתוק והנה התקון השמיני של אריך אפין הוא מזלא כנז' באדרא רבא ולפיכך נוצר חסד שהוא רומז לו הנו"ן גדולה לרמוז אל בינה שבכתר והוא חוטא דשערי דבסחרני דיקנא כי היא קו ירוק המקיף העולם למטה ודוגמתו למעלה להקיף הזקן העליון ושם נעלמים חמשים שערים עליונים תכלית העלם ודקות גדול והנה התיקון השביעי הוא אמת וכנגדו נזכר במי אל כמוך ישוב ירחמנו וכך אמרו באדרא רבא הה"ד ישוב ירחמנו ובהאי דלתתא הוא אמת עכ"ל וזו ראיה למנינו שמנינו פה:

ודע כי י"ג תיקוני דיקנא הם שלש פעמים שם בן ארבע שהם שנים עשר והמזל הכוללם הם ג' עשר וג"פ שם בן ד' הם ע"ח והם בגמטריא מזלא להורות דכולהו במזלא איתכלילו והנה אם נדקדק באותיות נוצר הם אותיות רצון בהיפוך כי במצח הוא רצון חסד עלאה ולמטה בזקן נהפך לנוצר והוא הוא התיקון השמיני היורד מרצון העליון שבמצחא ומקיף הזקן ולהיות כי הוא בינה שבכתר נרמז בר"ת נחל נ'וצר ח'סד ל'אלפים כי היא נחל קדומים והוא הנוצר חסד עלאה לאלפי' להורידו למטה כי חסד עלאה הוא שם בן ארבע במילוי יודין שהוא בגמטריא חסד ויורד למטה לשם בן ארבע במילוי אלפין על ידו וזהו לאלפים לשם בן ארבע במילוי אלפין. והנה התיקון הששי הוא חסד דעתיקא והוא כי חפץ חסד הוא כנז' באדר' רבא וכנגדו בי"ג מדות אלו בתיקון ששי לפי חשבוננו הוא ורב חסד מדה ששית ומדה זו היא מדת כהן גדול ומכאן מתחיל דיקנא דכהנא רבא דאתתקן בשמנה תיקונין כנגד שמנה בגדי כהונה כי מכאן עד תשלום הי"ג תיקונין הם שמנה תיקונין וזו היא דיקנ' דכהנא רבא דאתקן בתמניא תיקונין הנז' באדרא רבא והיא אתגלייא קצת על ידי חסד עולם דאיהו גופא דאתלבש ביה חסד דעתיקא דלגו חסד דקשוט בחיי דנשמתא ולפיכך נאמר בכתוב יורד על הזקן זקן אהרן כי הם זקן בתוך זקן כי מן מדה ששית ואילך מתחיל זקן אחר מתלבש בשמנה בגדים ותיקונין אלו הם לו כנשמ' ולפיכך נגלים על ידי התלבשות שמנה בשמנה ונמצא (ע"ב) כי התיקון הששי מתלבש וממנו ואילך והם דיקנא דכהנא רבא בהתלבשות שמנה בשמנה השמנה נגלים והם כנגד שמנה בגדים ושמנה נכסין והם הם תיקוני דיקנא דעתיקא ממש והם

נשמה לאלו והנה הי"ג תיקונין כולם בכתר והחמשה הראשונים הם כנגד אור צח אור מצוחצח אור קדמון חכמה ובינה ומשם ואילך מתחיל חסד והוא דיקנא רבא דכהנא מסטרא דחסד קאתי. ודע כי התלבשות שמנה אלו נעשה נשמה (ד"ש ע"ג) לז"א כי גם הוא מתחיל מן חסד ונמצא שיש חסד לגו בעתיקא וחסד המתלבש בו מלבר והוא חסד דלגו בז"א ועוד יש חסד דלבר המתלבש בו בז"א והבן כל זה כי לפי זה נמצא כהן גדול וסגן וכהן סתם וכהן הדיוט תיקון י"ב דדיקנא דעתיקא הוא הפה הקדוש דלית בה שערא ונפיק ביה רוחא דאתפרש לשבעה ושלשים אלף עיבר והוא בגמטריא הבל הבל הפה הקדוש וזמש"ה אמרתי שגם זה הבל כי התיקון הי"ב שהוא בגמטריא זה מתפרש לל"ז עיבר כמנין הבל:

עוד שם בדקל"ב ע"א וז"ל הה"ד פלא יועץ אל גבור כו' אמר כי שם אל נתפשט עד הפה ואם תחבר אותיות א"ל עם אות פ' יהיו פלא. עוד שם בד' הנז' וז"ל עלמא קדמאה דנפיק מתקונ' קדמאה שליט ונחית וסליק לאלף אלפים וריבוא רבבן מארי תריסין ומיניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא כו' בלשון הזה צריך להרחיב הביאור הלא הוא מיוסד על אשר הידעתיך בפ' פקודי בדרנ"ד ע"ב ובמקומו' אחרים רבים ענין שבעה מלכי אדום מה ענינם והנה כבר ביארנו שם כי גם באריך אפין עצמו היה בו בחי' אלו השבעה מלכים דאתבטלו. ונבאר עתה שמותם הנה התחלתם הם מן הדעת עד המלכו' שהם שמנה בחינו' אבל להיות כי נצח והוד הוא תרי פלגי גופא כמבואר סוד ענין זה אצלנו לכן שניהם נחשבים למלך אחד ונמצאים שהם שבעה מלכים. המלך הא' בלע בן בעור והוא סוד הדעת ולכן מרע"ה היה מבחינת הדעת של הקדושה. וכנגדו היה בלעם בן בעור בדעת הקליפה וזהו מ"ש רז"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אבל באומות העולם קם ומנו בלעם וזמ"ש בלעם נאום שומע כו' ויודע דעת עליון גם זהו סוד מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם כי הררי קדם אלו הם בחי' אלו המלכים הנקר' חכמת כל בני קדם יען קדמו למלכי ישראל ולהיות מלך הזה בסוד הדעת שהוא מכריע כנודע. לכן הוא כולל שני מלכ'ם אחר'ם עמו שהם החסד והגבורה והם יובב וחושם. ובזה תבין מ"ש לקמן בדקל"ה ע"א בלע בן בעור תאנא הוא גזרת דינא תקיפא דתקיפין דבגיניה מתקטרין אלף אלפין מארי דיבבא ויללא כו' והביאור הוא במה שידעת כי הדעת כלול מחסדי' וגבורות ויש ביניהם מכריע הנקרא דעת והרי כי הדעת כולל שלשה הוא ושנים אחרים עמו ואלו השנים שכלל עמו הם חסד וגבורה וכבר ידעת כי עיטרא דחסד הוא דכורא ועיטרא דגבורא היא נוקבא גם ידעת כי השברים הם בחסד לפי שהם דינא רפייא כי הדינין האלה משתברין אבל התרועה היא בגבורה ואלו השנים הם הנקראי' כאן יבבא ויללא

יבבא היא השברים ויללה שהם כללות שני מלכים השניים (ע"ג) יובב וחושם שהם חסד וגבורה יובב הוא היבבא וחושם הוא היללה שהיא התרועה הנעשית במהירו' עצום כי תרגום מהרו הוא חושו וזהו חושם נשון מהירות ובלע הכולל שניהם הוא בגמטריא ק"ב כמנין יבבה ויללה עם שמנה אותיו' שבהם. (אמר שמואל נלע"ד שהחשבון הזה הוא כך כי יבבא בגמטריא ט"ו ועם ארבע אותיותיו ועם הכולל הוא עשרים ויללא עולה בגמטריא ע"ז ועם חמשה אותיותיו הוא פ"ב ועשרים הרי ק"ב ואם נכתוב יללה בה"א בסוף עולה ע"ה. וארבע אותיות הם ע"ט הרי חסרים שלשה כנלע"ד ועוד נלע"ד יותר נכון יבבה בה"א מספרה י"ט ויללה בה"א מספרה ע"ז והשמנה אותיות של יבבה ויללה סך הכל ק"ב). גם בלע זה הוא סוד הר עיבל כי בו ניתנו הקליפות ויוד היתירה שבעיבל היא סוד הנצוץ של הקדושה אשר מחיה אותם אחר התיקון וזהו סוד בכל עת יהיו בגדיך לבנים כו' ר"ת עיבל רוצה לומר כי צריך להלבין אלו הבגדים והלבושים שהם בסוד בלע ולהאיר בהם על ידי השמן העליון וזמ"ש ושמן על ראשך אל יחסר:

ונבאר ענין שלשה מלכים האלה הנה בלע בגמטריא ק"ב והוא סוד ק"ב חרובין על שנחרבו ומתו והענין הוא במה שהודעתיך כי כל המילויים הוא בחי' דין כי כן מלוי בגמטריא אלהים וכשתקח שלשה מילויים של שלשה הויות דע"ב ס"ג מ"ה הם בגמטריא ק"ב כמנין בלע ושצשה מילויים אלה מקומם בדעת ע"ב בחסד שבו וס"ג בגבורה שבו ומ"ה בדעת שבו והנה כנגד ק"ב הזה שבקדושה יש כנגדו ק"ב אחר הנקרא ק"ב של חרובין שנחרבו ומתו והנה יובב הוא בחינת החסד שהם השברים הנקראים יבבא גם יובב הוא בגמטריא י"ט כמנין מילוי שם מ"ה דאלפין עם כללותו. א"ש עם הכולל (א"ש חידשתי (ד"ש ע"ד) בזה במש"ה בהושע סי' י"א סבבוני בכחש אפרי' ובמרמה בית ישראל ויהודה עוד ר"ד עם אל ועם קדושים נאמן. ירצ' לומר בזמן שיהודה הם צדיקים זוכים שאלו השני קבים מחברי' אותם ומתקנים גם את הקליפה הנקראת ק"ב חרובין ושני פעמים ק"ב הם בגמטריא ר"ד וזמ"ש ויהודה עוד רד עם אל) והטעם הוא כי כל אלו המלכים הם מן ז"א שהם שבעה התחתונות כנודע. אבל חשם הוא הגבו' והוא התרוע' הנקראת יללה הממהרת כתרוע' וזהו הטעם שבעלמא תנינא שהוא כנגד יובב אמר דסליק לנ"ז אלף דרגין מארי דיבבא ובעלמא תנינא אמר דסליק לצ"ו אלפין מארי יללה אבל בעלמא קדמאה לא הזכיר לא זה ולא זה אלא אמר מארי תריסין והטעם הוא כי הוא סוד בלע הכולל יבבא ויללה וכמו שהוא עצמו ביאר זה לקמן בדקל"א ע"ב בלע בן בעור תאנא הוא גזרת דינא כו' אלף אלפין מארי יבבא ויללה אמנם ענין השינוי המספרים והחש' אשר בהם יתבארו לקמן ב"ה בכלל דברינו אלה גם חש"ם

הם אותיו' חמש והם חמש אותיות מילוי הוי"ה דהיהי"ן שהיא בגמט' ב"ן כמ"ש לעיל כי המילוי דין וגבורה ואלו הם חמש אותיות מנצפך והם חמשה אותיות מילוי הוי"ה דההין כנז'. וזהו הטעם שבכל המלכים לא נזכר בהם שם ארץ שלהם אלא בחש"ם כמ"ש מארץ התמני לרמוז כי חמש גבורות מנצפ"ך (ע"ד) הם במלכות נוקבא הנקראת ארץ וגם במה שידעת כי שרש ארץ הוא שם אלהים במילוי אלפין שהוא בגי' ארץ. ואמנם אומרו התימני רוצה לומר כי החמשה גבורות מתחילין מן החסד הנקרא תימן דרום עד ההוד כנודע והרי נתבאר איך יובב הוא דכורא עטר' דחסד שהוא בגמטריא מילוי שם מ"ה דאלפין וחשם נקבה עיטרא דגבורה והוא חמשה אותיות דמילוי הויה דב"ן דההי"ן גם ענין חש"ם הוא כי הוי"ה דיודי"ן שהיא בגמטריא ע"ב אם תרבע אותה רוצה לומר בחינת האחורים שלה שהיא יו"ד יו"ד ה"י יו"ד ה"י וי"ו יו"ד ה"י וי"ו ה"י היא בגמט' קפ"ד ושם אהי"ה במילוי יודין הוא בגמט' קס"א ואם תחבר קפ"ד וקס"א הם בגמט' משה ואם תוסיף כללות כל שם בפני עצמו ואח"כ כללות שניהם ביחד יהיו בגמט' חמ"ש כמו חש"ם וכבר ידעת כי גם באלו השמות יש בהם בחי' דינין לפי ששם אהי"ה הוא בבינה דמינה דינין מתערין גם שם ההויה דמילוי יודין כיון שהיא בחי' ריבוע שהם אחורים הם דינין גם כן ולכן תראה כי אם תקח ארבעה הריבועים שהם ארבעה האחורים של ארבעה ההויות הנודעות הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן יהיו ריבועיהם קפ"ד וקס"ו וק"ל וקמ"ד וארבעתם בגמט' תרכ"ד והוא סוד דרכת בים סוסיך כו' גם הוא סוד ואתה על במותימו תדרך כי הקליפות שהם האויבים האמתיים אחיזתם ובמותיהם הוא באלו האחוריים ולכן אתה בכח אלו האחורים שהם במותיהם של הקלי' תדר"ך עליהם וכבר ידעת כי פסוק זה אמר אותו מרדכי להמן כשרכב על כתיפיו כמ"ש ז"ל והם סוד אלו הריבועים שהם אחורים וכתיפים של הארבע' ההוי"ות הנ"ל. והרי הוכחנו כי האחורים הם דינין וגבורות ולכן חש"ם זה הוא בקליפה כנגד בחי' קפ"ד וקס"א הנ"ל שהם בגמטריא חש"ם כנז' גם ענין חש"ם הוא סוד שלשה אותיות ראשונות של חשמ"ל וביאור זה יובן במ"ש בפ' ויקהל דר"ג ע"ב כי חשמל היא הנק' קליפת נוגה בסוד ונוגה לו סביב גם נקראת קול דממה דקה והיא המפתית את הנוקבה דקדושה ונטיל נהורא וזהו חש לשון חשאי וזמ"ש רז"ל פעמים חשות כי הם בחי' קול דממה דקה וכאשר מסתלקת זו הקלי' של נונה שהיא קליפת הערלה שעל היסוד אשר היא המפתית את חוה הנוקבא לקחת נהורה כדין אתגלייא מילה של היסוד הקדוש וזהו ח"ש ומ"ל וזה המלך הנק' חשם חסד חסר ממנו אות למד של חשמל והענין הוא כי הבינה היא נקראת למד עלמא דאתי בסוד גרון וצואר הלמ"ד העולה למעלה וטעם לזה הוא לפי שהבינה

היא מתפשטת בז"א עד ההוד כנודע. וכבר אמרו בזוהר כי נצח והוד הם תרין למודים הנקר' למודי ה' וכבר ידעת מה שביארנו על מ"ש ז"ל כי השקר אין לו רגלים כי ענינו הוא שהקליפה הנקראת שקר איננה שולטת רק בירך שמאלי הנקרא הוד אבל לא בירך הימני הנקרא נצח שנאמר וגם נצח ישראל לא ישקר. ואם כן אין לו שתי רגלים רק רגל אחד והוא השמאלי ונמצא כי חשם הנז' הוא חש וממהר לפתות את חוה ולהזדווג בה הנקרא' מ"ם סתומה של חשם על ידי מה שנקח מן ההוד ושלט בו אבל מן הנצח לא לקח (ד"ש דמ"ב ע"א) דבר (דף ל"ה ע"א) ולכן הוסרה מכאן אות הלמד להורות זה. והנה נתבארו ענין שלשה עולמות האלו ששם סוד השרשים של שלשה המלכים הללו. והנה כל זה היה קודם התיקון כי הרי על כן הוא שמתו. אבל יש מהם שנתקנו אח"ך ונתבסמו ויש מהם שלא נתקנו אבל אלו השלשה הם נתבסמו ונבאר ענין זה דע כי בתחילה יצאו שבעה המלכים האלה בבחינת שבעה ענפים. אבל השרשים שלהם נשארו בפנים ולכן מתו מפני שתי סיבות האחת מפני שהיו ענפים ולא שרשים. והשני מפני שהאור היה יוצא בהתרחבות ובהתפשטות גדו' בלי תקון ולא יכלו לסבלו ומתו וכאשר חזר המאציל העליון לתקן אותם אז החזירם לשרשם ועוד שתיקנם והרי נתקנו שתי הסיבות הנז' ועל ידי כך נתקנו עתה והנה אלו השלשה עולמות הנז' כאן הם בחי' שלשה השרשים של אותם השלשה מלכים הנקראים בלע ויובב וחושם. וצריך אני לבאר לך בראשונ' ענין האי תיקונא קדמאה דדיקנא דעתיקא אשר ממנה יצאו אלו הג' עולמות הנז' וכבר ידעת כי הדיקנא יוצאת ממוחא סתימאה דבגו רישא דאריך אפין וכמ"ש לעיל תיקונא קדמאה תיקונא דשרי מריש' דשערי דרישא ותנינא כל דיקנא לא אשתכח אלא ממוחא דרישא וזו היא הגירסא הנכונה והענין הוא במה שידעת סדר התלבשות עתיק יומין תוך אריך אפין ושם נתבאר כי הגבורה דעתיק יומין מנובשת תוך מוחא שהיא חכמה דאריך אפין. וזמ"ש ומהאי דיקנא אשתמודע כל מה דהוי ברישא מאלף עלמין דחתימין בעזקא דכייא כו' פירוש הדברים כי תרין עזקן אינון חד אתקרי עזקא דכייא וחד אתקרי עזקא רבא. עזקא דכייא היא חכמה ועזקא רבא היא בינה והביאור הוא כי עזקא הוא תרגום של טבעת והטבעת היא עגול בצורת ם סתומא כנז' בס' התיקונין ריש תיקון ה'. והנה הטבעת הזו היא סוד הארבע מוחין הנקראי' חכמה בינה חסד גבורה ונעשין כצורת מ"ם סתומה בארבע קוים שבארבע רוחותיה כזה ם והמוחין מצד אבא נקראים עזקא דכייא והמוחין מצד אימא נקראים עזקא רבא ואמנם גם מוחא דאריך אפין נקרא עזקא דכייא והנה בתוך זה העזקא שהם הארבע מוחין דאריך אפין מתלבשת עזקא דגבורה דעתיק יומין שהוא סוד אלף עלמין והם חתומים וסגורים ומלובשים בתוך עזקא זו דאריך אפין:

וטעם היות מספרם אלף עלמין הוא כי הגבור' נקראת שם אלהים כנודע ואם תרבע שם אלהים דמילוי ההי"ן עולה בגמט' אלף ואחד וסימניו אלף ואלף נמצא כי לשתי סיבות נקרא אלף עלמין אם להיות מספרו אלף כנז' ואם להיותו במילוי אלפין ונמצא כי זו הגבורה דעתיק יומין סודה אלף עלמין והיא שורש כל הדינין והגבורות ומכאן מתפשטים הדינין עד סוף כל דרגין ואלו האלף עלמין דגבו' הם סגורים וחתומי' ומלובשים בתוך החכמה שהיא מוחא סתימאה דאריך אפין כנז' האמנם אלו האלף עלמין שהם גבורות אינם ניכרים היותם דינים אלא עד שמתפשטין למטה בדיקנא דאריך אפין ושם הם מתגלים מה שהיו סתומים למעלה גו מוחא. וכבר ביארתי כי הדיקנא זו יצאה ממוחא דאריך אפין. (ע"ב) וזמ"ש ומהאי דיקנא אשתמוד' כל מה דהוי ברישא מאלף עלמין דחתימין בעזקא דכייא עזקא דכליל כל עזקן ועתה נתבאר איך התחילה הדיקנא להתפשט מן מוחא סתימאה דאריך אפין. והנה ההוא מוחא כליל מעשר ספירות וברדתו להתפשט בדיקנא דיליה הנה הראשונה המתגלית היא בחינת ספירת המלכות והיא המוציאה תחילה את התיקון הראשון אשר בדיקנא הנקרא א"ל שהוא הראשון שבי"ג תיקוני דיקנא כמ"ש אל רחום וחנון כו'. וכבר הודעתיך סדר הי"ג תיקונין איך הם כמבואר אצלנו בכונת ויעבור ושלש עשרה מדות כי התיקון הראשון הוא מלכות והשני יסוד והשל'ש' הוד כו'. וטעם הדבר הוא כי כל מה שהוא אור קטון מתגלה בראשונ' אבל כל מה שהוא אור גדול אינו יכול להתגלות עד לבסוף אחר ההתפשטות הרב. וכבר ידעת כי המלכות נק' אל בסוד ואל זועם בכל יום כנז' בפ' ויקרא ולכן גם התיקון הזה הראשון נקר' אל ולכן יש בו תלתין וחד קוצין בהאי תיקונא קדמאה כמנין א"ל. ואמר כי בזה התיקון הראשון הנקרא א"צ שיצא מן המלכות בזה התיקון יצאו שלשה עולמות הנ"ל שהם השרשים של שלשה המלכים בנע ויובב וחשם אשר עתה נתקנו אלו השלשה עלמין ויצאו עם זו המלכות ולהיות כי זה התיקון נקרא אל נמצא שכל עולם מהם נקרא אל. ואם כן מוכרח הוא שיהיו (ד"ש ע"ב) בו שלשה פעמים א"ל בזה התיקון הראשון וגם בעולם הראשון מהג' עולמות יש בו שלש פעמים אל גם כן לפי שהוא כולג את עצמו ואת שני העוצמות האחרים עמו כמו שביארנו שהוא בחינת דעת וכולל עמו חסד וגבורה. ובתחי' בהיותו קודם תיקונו היה נקרא בלע על שם שהוא מובלע מיובב ומחשם והם יבבא ויללה והוא גם כן היה נקרא על שמם כנז' לקמן בדקל"ה ע"ב בלע בן בעור תאנא הוא גזרת דינא תקיפא דבגיניה מתקטרין אלף אלפין מארי דיבבא ויללה והטעם הוא לפי ששם מדבר בהיותו קודם התיקון אבג עתה שמדבר אחר התיקון לכן הזכירו בשם מארי תריסין כמ"ש עלמא קדמאה כו' וסליק לאלף אלפין ורבא רבוון מארי תריסין והענין הוא

כי תריס הוא תרגום של מגן שהוא בגימ' שלשה פעמים א"ל הכלולים בזה העולם כנז' והיותו במספר אלף אלפין הוא כמ"ש לעיל כי שם אלהים בריבועו במילוי היהין הוא בגמט' אלף ואחד וסימניו אלף ואלף וזמ"ש אלף אלפין והבן זה. ודע כי אלו האלף אלפין מארי תריסין אותה הכת הנקראי' בני אלהים מאותם עשר כתות המלאכים והם מלאכים ממש נבראים מן שם אלהים הזה שבמילוי היהי"ן שהוא בגמטר' אלף אלפין ואומרו ורבא רבוון הטעם הוא כי כל מה שזה השם הוא עליון למעלה מתרבה חשבונו בסוד רבוון ולא בסוד אלפים. ודע כי ג' עולמות אלו מתפשטין למטה כי עולם הראשון הוא סוד נהר דינור אשר אלף אלפין ישמשוניה והנה הוא בהיכל הגבורה של שבעה היכלות הנז' בפ' פקודי הנקרא היכל הזכות ושם עומד זה הנהר דינור כנז' שם בדרנ"ב ע"ב. וכבר הודעתיך כי אותם הז' היכלות הם בעולם הבריאה והעולם השני מתפשט בהיכל הזכו' שבעולם היצי' ועלמא תלית' הוא בהיכ' הזכו' של העשיה (ע"ג) ובזה יובן אומרו שליט ונחית וסליק כו'. פירוש כי בתחילה כאשר יצא זה העולם הראשון אשר הוא השורש של המלך הראשון הנקרא בל"ע הנה מתפשט בהיכל זכות דבריאה ובתחילה שליט עליו בהיותו הוא עדין למעלה במקום האי תיקונ' קדמאה דדיקנא ומכאן מאיר בו עד למטה ואח"כ נחית ויורד עד שם למטה בהיכל זכות דבריאה כדי להאיר בו הארה גדולה מקרוב ואח"כ סליק פירוש כי הוא מעלה את ההיכל ההוא למעלה כי אז כבר הוכן לקבל אור עליון ויכול להעלותו. ואמנם העלאה זו היא בחי' הכללו' עולם בעו' שנכלל זב"ז ומתקשר זב"ז עד למעלה וכללות זה נקרא בחינת עליה מה שבתחילה לא היה יכול אפי' להכלל בכללות העולמות וענין כללות עולם בעולם נתבאר אצלנו באורך בענין כונת התפילה וסוד קרבן התמיד וגם בענין ערב שבת שאז נכללין כל העולמות ונקשרים זב"ז וכלנות הזה נקר' עליה:

אמר עוד ומיניה מתאחרין בקסטא בעזקא רבא קיסטא הוא לשון מידה ושיעו' והביאור הוא דע כי המוחין של ז"א הנה הם נמשכין בו מאימא עלאה ומהם יוצאין התפילין לחוץ כנז' במקומו. וכאשר הטיל ה' אלהים תרדמה על האדם הוא ז"א מסתלקת מתוכו אימא עלאה ואז אימא עלאה מאיר לאישון בת עין כמבואר ענינו אצלנו בברכת המפיל חבלי שינה על עיני כו' כי אישון בת עין היא נוק' דז"א העומדת מאחורי ומאירה אימא עלאה דרך אחורי כתפוי דז"א אל נוקביה ועל ידי אותה ההמשכה אשר נמשכת מן אימא אל הנקבה גם כן מאירה בז"א קיסטא דחיותא כנודע וזמ"ש כאן קיסטא דעיזקא רבא שהיא ההיא קיסטא דחיותא הנמשך אל הז"א מן הבינה הנקראת עזקא רבא כנ"ל. והנה עולם זה נמשך עד שם ומתאחז שם באותם הכתיפים והאחורי' דז"א וכבר ביארתי לך כי כתף

בגמטריא ת"ק ושני פעמים כת"ף הם אלף והענין הוא כי מבחינ' הדעת שהוא זה העולם הראשון והמלך הראשון הכולל שתי בחינות חסד וגבורה הנה הוא נמשך אח"ך אל שתי הכתפים של חסד וגבורה ואותם אלף עלמין שבו הוא ממשיכם שם אל שתי הכתיפות ת"ק לכתף ימין ות"ק לכתף שמאל כי כת"ף בגמטריא ת"ק כנז' וזהו סוד קלעים לכתף חמש עשרה כמו שביארנו בשער היחודים בענין יחוד הזכירה וע"ש וגם ביארתי לך באדרא האזינו כי תרין כתפין של אריך אפין הם סוד תרין עטרין שבדעת דז"א ונוקביה והכתף האחת לוקחו ז"א והשני לוקחו נוקביה ונמצא כי שתי כתפות של ז"א שניהם אינן אלא כתף אחד בלבד וכן שתי כתיפות נוקביה אינם אלא כתף אחד בלבד ונוטל הז"א כתף א' שהוא ת"ק כי ארכא דאילנא דחיי הוא ת"ק שנה שהם בחינת חמש חסדים (ד"ש ע"ג) המתפשטות מחסד ועד הוד כל אחד כלול ממאה הרי ה' מאות ודוגמתם לוקחת המלכות חמשה הגבורות מחסד ועד הוד שבה. והנה זהו מ"ש ומיניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא כי מאלו הכתפין דא"א מתאחדין ונמשכין בז"א בסוד ההיא קסטא מחיותא הנמשך לו מבינה הנקראת עזק' רבא כנ"ל ונמצא כי הם מתאחדין בכתפוי דז"א אשר הוא סוד עולם היצירה דז"א מקננן תמן כנז' בתקונין:

ע"ד אמר עוד עלמא תנינא דנפיק מהאי תיקונא כו' הנה בשער ההקדמות בדף ר' ע"ב נתבאר טעם אחר שהוא יה"ו דע"ב העולה נ"ז ועי' שם. והנה טעם מספר אלו נ"ז אלפין מארי דיבבא הם סוד הבהן של היד כי בהן בגמטריא נ"ז וזהו סוד על בהן ידם הימנית כי הבהן היה ממתק אותם הנ"ז אלפין מארי דיבבא התלוים בבהן ההוא על ידי נתינת השמן ההוא שם וכבר ידעת כי חמשה גבורות מנצפ"ך הם בחמשה אצבעות היד אבל בחינת אצבע הנקרא בהן הוא לבדו יש בו אלו הנ"ז אלף דרגין מארי יבבא גם ענין מספר זה הוא בחינת ההוי"ה במילוי היהין אלא שהיא באופן זה יו"ד ה"י ו"ו ה"ה שחשבונה נ"ז כי ה"י ראשונה מילויה ביו"ד. (א"ש חציה היא של ע"ב וחציה של ב"ן לרמוז כי אבא יסד ברתא בסוד ה' בחכמה יסד ארץ כנלע"ד) וביאור הדבר הוא במ"ש לעיל כי העולם הזה השני הוא החסד ולכן היה מן הראוי שתהיה הוי"ה זו כולה במילוי יודין שהיא בגמט' ע"ב כמנין חסד אבל לפי שהעולם הזה הוא בחי' דין לכן אין בו רק מספר נ"ז כמבואר אצלנו בפסוק ויהי נועם ה' אלהינו עלינו כו' כי מנצפ"ך הם ה"ג וכולם יחד בגי' פ"ר ואם תחלק פ"ר לה' חלקי' יהיו ה"פ נ"ו ועם הכו' יהיו נ"ז נמצא כי בחי' נ"ו הוא דין כי הוא אחת מחמשה חלקי גבורות של מנצפ"ך והנה ההפרש שיש ממספר ע"ב למספר נ"ז הם ט"ו כמנין י"ה כי באות ו"ו חסירה יוד אחת ובה"ה אחרונה חסירה ה' אחרת מלהיות ה"י למילוי יודין נמצא כי בהסירך י"ה משם הוי"ה ע"ב יהיה מילוי

ממש ע"ד הנז' שהוא נ"ז גם אם תסיר מהוי"ת נ"ז הזאת שרש השם שהוא מספר כ"ו שהוא ההוי"ה כפשטה ישאר א"ל והוא רמז למ"ש לעיל כי זה העולם השני יש בו גם כן שם א"ל להיותו נפיק מתיקונא קדמאה דדיקנא הנקרא אל והנה זה התיקונא קדמאה הנקרא א"ל הוא בהתחלת התפשטות הדיקנא מסוף שני פאתי הראש ושם הוא מקום מצר הזקן ולמטה מתרחבת והולכת וזהו סוד פסוק מן המצר קראתי יה כו' פירוש כי בהיותו במקום המצר שהוא תיקונא קדמאה דדיקנא כנז' וראיתי כי שם הוא הוית נ"ז הנזכרת אשר מילויה הוא א"ל כנז' וראיתי כי לכן הוא בחינת דין לסיבה זו ועל כן קראתי את שם י"ה אשר בהוי"ה דע"ב אשר כולה במילוי יודין אשר היא למעלה כדי שירד משם אותו שם י"ה החסד בהוי"ה זו שמספרה נ"ז אשר היא כאן במקום המצר ועל ידי כן ישתלם למספר ע"ב ויהיה חסד גמור ואז ענני במרחב י"ה כי שם י"ה הנ"ל לא ירד למעלה במקום המצר. אמנם ירד למטה במקו' התיקון שלמט' ממנו אשר שם מתחיל להתרחב הדיקנא ושם ירד שם י"ה הנ"ל וכמו שביארנו ענין זה בביאור כונת ויעבור וי"ג מידות וע"ש. אבל בתיקון הראשון הנק' מצר חסר ממנו שם י"ה ואין בו רק שם א"ל שהוא מילוי הוי"ת נ"ז כנ"ל. גם דע כי שני פאתי הראש הם שתי שמות אלהים אלהי"ם כל אחד בגמטריא פא"ה כמבואר אצלנו בביאור ויעבור וי"ג מדות. והנה אלו הב' אלהים הם נמשכין מאותו שם של אלהים שעולה בגי' אלף עלמין דחתימין בעזקא דכיא ומאלו הב' אלהים שבשני פאתי הראש נמשכין שני שמות א"ל (דף ל"ו ע"א) א"ל למטה במצר הזקן שהוא התיקון הראשון שבהם א"ל אחד בימין ואל אחד בשמאל ושני שמות א"ל א"ל האלו הם תיקון הראשון הנקרא מצר הזקן. וכשתסיר שני א"ל אלו משני שמות אלהים ישארו שני פעמים הי"ם והנה שני פעמים י"ה נתפשטו למטה במרחב הזקן כמבואר לעיל בפסוק מן המצר קראתי יה אבל לא ענני שם י"ה הנז' כי אם למטה במקום המרחב ובאותו התיקון אשר שם במרחב יש בו שני שמות י"ה י"ה אחד מימין ואחד משמאל נשארו שתי מימי"ן סתומות בשני שמות האלהים הנז' ומן האחת נעשית הפה כי היא עגולה כצורת מ"ם סתומה ומן האחרת נעשו שתי שורות השינים משוכבים זה על גב זה והם גם כן מעוגלים בציור מ"ם סתומה והרי איך הכל הולך אל מקום אחד: (ד"ש ע"ד) אמר עוד נ"ז אלף דרגין מארי דיבבא כו'. ואמנם למעלה בעלמא קדמאה אמר מארי תריסין ולא אמר דרגין כמו שאמר כאן לשון דרגין והענין לכאורה נוכל לומר כי מספר הדרגין הם נ"ז אלפי אך מארי יבבא שבכל דרגא ודרגא מהם אין להם מספר אבל הענין הנכון הוא כמ"ש לעיל כי מעלמא קדמאה נבראו כת המלאכים הנקראים בני האלהים לפי שהם נמשכין מן העולם ההוא הנקרא אלהים כנ"ל שלכך הם סוד אלף

אלפין מארי תריסין כנ"ל אבל בזה העולם שהוא שם הוי"ה העולה במספרו נ"ז כנ"ל לכן אין כח אל המלאכים להבראות ממנו אלא אחר התפשטות כמה מדריגות המשתלשלות מזו ההוי"ה ולמטה מאלו המדרגות נבראו אותם המלאכים הנקראים מארי יבבא ולכן קראם בשם דרגין להורות כי נבראו אחר התפשטות והשתלשלות מדרגות רבות אבל מספר הנ"ז אלף הם במארי יבבא עצמן שהם נ"ז אלף:

אמר עוד ומתאחדן מיניה לאכפייא בקודלא בחיוורא ס"א בחיזרא. הנה התיקון הזה הראשון שבזקן הנה הוא מכוון ממש מכנגד העורף אשר באחורי הצואר ושלשה עולמות האלו הם בזה התיקון אמנם העולם השני מהם הוא מכוון ממש מכנגד הלבנונית של העורף רוצה לומר ממקום שנסתיים שיער הראש והתחיל לובן העורף שאין בו שערות להראות ואין שם רק בשר העורף בלתי שיער ואמנם אמת הוא כי באריך אפין אין הדינין מתאחזין באחוריו כמו באחורי ז"א אבל עכ"ז יכולין להסתכל בו מרחוק בזה הבשר הנגלה בלי שיער ולהיותם ניזונין משם ועל כן המאציל העליון הניח אותה הנימא דשערי דרישא דאריך אפין שתהיה תלויה עד למטה ומכסית על אותו המקום החלק שבעורף עד רישי כתפוי דלא לאחזאה קדלא כנז' בדף קכ"ט ע"א וז"ל קוצין דשערי תליין בתקונוי נקיים כעמר נקי עד כתפוי כו' דלא לאחזאה קדלא כו' והנה מכאן יוצא כח שערות אלו אשר הם בעלמא תנינא המכוון כנגד ההוא חוורא דקדלא ממש מש"כ עלמא קדמאה ותליתאה שהוא כופה ומכניע את החיצונים שלא יביטו שם וענין אומרו בקדלא בחוורא ולא אמר בחוורא דקדלא הענין הוא כדי שלא נטעה לומר כי ח"ו היו החיצוניים נאחזין ממש בחוורא דקדלא עצמו אשר על כן הוצרך להניח עליהם אותה הנימה הנז' (ע"ב) ולכן אמר בקדלא בחוורא כלומר במה שהוא כנגד הקדלא ובמה שהוא כנגד החוורא מרחוק אבל לא שנאחזים בהם עצמם ח"ו:

אמר עוד עלמא תליתאה דנפיק מהאי תיקונא כו'. העולם הזה הוא כנגד הגבורה ולכן הם מארי יללה והיות מספרם צ"ו אלף הטעם הוא במ"ש לעיל כי שלשה עולמות אלו הראשון הוא בברי' אשר תמן בינ' מקננא בכרסייא ולכן שמו אלהים ויש בו גם כן בחינת שם א"ל מאלהים כנ"ל. ועולם השני הוא בסוד היצירה שהוא בחינת הת"ת ולכן הוא בחינת ההוי"ה עם שם א"ל ושניהם בגי' ז"ן אלף. ועולם השלישי הוא בעשיה ולכן הוא שם אדני עם שם א"ל אשר בגי' הם צ"ו אלף מארי יללה ולהיות כי שני עולמות האלו השני והשלישי הם חסד וגבורה שהם סוד תרין עטרין חד דז"א וחד דנוקביה לכן השני הוא יהו"ה ואנ. והשלישי הוא אדני ואל. והנה העולם הראשון שהוא בסוד הדעת ובסוד הברי' כנ"ל לכן נתקן יותר ואין בו אלא מארי תריסין בלבד אבל שני עולמות השני

והשלישי אעפ"י שנתקנו עכ"ז עדין הם מארי יבבא ומארי יללה. אמנם העולם השלישי לפי שהוא בעשיה אשר שם הקליפות מתרבות מאד לכן אמר הכתוב כי הואיל אפרים הלך אחרי צ"ו וארז"ל אין צ"ו אלא לשון עבודה זרה. והנה אם תמנה יחד מספר העולם השני, שהוא נ"ז ומספר העולם השלישי שהוא צ"ו יהיו שניהם בגימט' וא"ל זע"ם בכל יום כי הנה הם חשבון בזה התיקון הראשון הנקרא א"ל כנז' והוא אל גבור ואל זועם גם אם תמנה זוע"ם בואו יהיה בגימטריא כמו אל זועם. והנה ביארנו לעיל כי העולם הא' הוא אלף אלפין מארי תריסין והטעם הוא לפי שהוא כולל כל השלשה עולמות וכמו שהודעתיך כי ג' פעמים נכתב שם אלהים בפרשת ויכולו השמים והארץ והם בחי' שלשה דינין ומתפשטין מן הבינה שהיא הבריאה ושלשתם נקראים אלהים והם בינה וגבורה ומלכות ולכן זה העולם כולל שלשה העולמות האלו אשר בכל אחד מהם יש בו שם אלהים והנה הם שלשה שמות אלהים במילוי ההין (נלע"ד שמואל יודין) ועולה בגי' שלש מאות ושלש פעמים שלש מאות הם תשע מאות וגם (ד"ש דמ"ג ע"א) צריך שתכלול בו שלש פעמים א"ל א""ל אשר בשלש העולמות האלו כנ"ל אשר הם בגימט' מגן. וכשתצרף יחד תת"ק ומגן הם אלף פחות שבעה. וכשתקח גם כללות כל שם בפני עצמו שהם ששה שמות ועוד כללות כולם יחד הם שבעה והרי בין כולם הוא אלף שכולל העולם הראשון או גם כן אם תקח שבע' אותיות שבשם אל אלהים יהיה הכל אלף כנז'. עוד אודיעך כי בשם אל שדי אמר הקב"ה אל כל העולמות די כמ"ש חז"ל. וענין זה הוא אפי' בעולמות העליונים למעלה למעלה. והענין הוא כי בכל עולם ועולם יש בו בחינת היסוד הנקר' שדי אשר הוא נותן קצבה לכל העולמות. וכבר ביארנו לעיל כי העולם הראשון הוא יותר נמתק ונתקן והוא קרוב יותר אל זה התיקון הראשון שבדיקנא הזו דעתיקא. והנה שם שדי במילויו אם תרבענו כזה שי"ן שי"ן דלת שין דנת יו"ד הוא בגי' אלף ותשע מאות וששים ותשעה (ע"ג) עם הכללות והאלף הם סוד האלף עלמין דחתימין בעזקא דכייא כנ"ל גם הם סוד אותם א"ל קוצין דבכל קוצא מינייהו אית ביה א"ל עלמין וכל עלמא מתפרש לאלף עלמין דכסיפין כו' והתתקס"ט הנז' אם תחבר עמהם שם א"צ יהיו אלף והם סוד האלף של עלמא קדמאה שהם מארי תריסין ולפי הוא יותר שוה אל התיקון הראשון לכן שם שדי נגמר בשניהם כי שני עולמות האחרים הם בחינה אחרת וסוד אלו הב' אלפים הנשלמים עם שם אל ונכללים בשם שדי ברבועו כנז' הוא נרמז בפסוק נוצר חסד לאלפים פירוש כי הקב"ה נוצר החסד שהוא שם א"ל אשר בחסד כדי להשלים ולתת קצבה להיותם שני אלפים של שם שדי על ידי שס א"ל כנז':

גם דע כי כל אלו התלת עלמין הם בסוד שם אהיה כי הדינין האלו כולם נתנם העתיקא בסוד הבינה וכמש"ה אשר מלכו בארץ אדום דהיא בינה אתר דמינה דינין מתערין ואעפ"י שביארנו כי אלו המלכים הם בעתיקא עכ"ז כבר ביארנו לך כמה פעמים ובפרט בפרשה זו דקכ"ח ע"א כי בחינת אלו המלכי' היו באריך אפין ובאבא ואימא ובז"א ונוק' והרי הם ארבעה מיני מלכים אשר כנגדם תקנו ד' פעמים תחיית המתים בברכת אתה גבור כמבו' במקומו והנה כאשר יצאו שלשה אלה המלכים בתחילה נתהוו בגבור' דבריאה ובגבור' דיצירה ובגבור' דעשיה. וכשיצאו כנגדם שלשה העולמות הנז' שבשבעה מלכי אבא ואימא גם הם ירדו אל שלשה המדרגות הנז' בבריאה יצירה עשיה ונעשו מלבוש אל ג' המלכים הראשונים דאריך אפין וכן אותם השלשה הראשונים שבשבעה מלכי ז"א ירדו שם אל שלשה מדרגות הנז' ושם נעשו מלבוש אל שלשה מלכים הראשונים דאו"א וכן אותם השלשה ראשונים בנוק' דז"א ירדו שם שנשה מדריגות הנז' ושם נעשו מלבוש אל שלשה הראשונים דז"א וכולם הם יחד בשלשה מדרגות הנז' אלא שהשלשה אלו נעשים לבושים לשלשה אחרים שבתוכם ע"ד הנז' זה לפנים מזה ונחזור לענין כי הנה שני העולמות השני והשלישי הם בגמטריא נ"ז וצ"ו והם בגמטרי' כמנין אהיה במילוי אנפין העולה קמ"ג ועם עשר אותיות הפשוט הם קנ"ג. ונ"ז וצ"ו הם קנ"ג. גם התלת עלמין שלשתם הם בשם אהיה דמילוי אלפין עם עשר אותיוו כנ"ל והוא באופן זה כי אות הראשונה של אהי"ה שהיא א' במלוי וכנגדה הוא העולם הראשון שהוא אלף אלפין מארי תריסין ואם תקח כל אותיו' השם הזה חוץ מארבע אותיות האחרונות יהיו בגמט' נ"ז כזה א"ל ה' י"ו ה' והוא כנגד עולם השני שמספרו ז"ן נאם תקח ד' אותיות האחרונות שהם פ' א' ד' א' יהיו בגמטרי' פ"ו כמספר אלהים ואם תחבר עמהם עשרה אותיות המילוי יהיו צ"ו כמספר עולם השלישי:

עוד שם בדקל"ב ע"ב וז"ל דיקנא דכהנא רבא בתמניא תיקונין אתתקן כו' הנה שלש עשרה תיקוני דיקנא הם והחמשה תקונין קדמאין הם סוד מוחין שהם מן הכתר עד החסד ולא עד בכלל ומתקון הששי ואילך מתחיל ספירת החסד שהוא תיקון ורב חסד ומשם ועד תשלום הי"ג הם שמנ' תיקונין וכולן נקראים על שם החסד וזמ"ש דיקנא דכהנא רבא בשמנה תיקונין אתתקן (א"ש מה שמנה חמשה (ע"ד) עד החסד ולא עד בכלל נראה שמונה כתר אבא אימא ותרין עטרין דדעת הרי ה'):

שם וז"ל מסתכל הוינא וארו חמית כו' וסליק לתלת מאה ועשרין עיבר כו' ענין זה נתבאר בפ' בא בדל"ח ע"ב ובפ' פקודי דרנ"ד סוף ע"ב וע"ש:

שם וז"ל דאנא חמי השתא מה דלא חמא בר נש מיומא דסליק (ד"ש ע"ב) משה זמנא תנינא לטורא דסיני כו' כבר הודעתיך בדרוש גדול יקר הערך בענין עשרה הרוגי מלוכה מה שרש נשמתם וענינם. ושם ביארתי כי רשב"י וכן רבינו הקדוש הם בחינת היסוד אלא שיש הפרש אם הוא יסוד דאבא או יסוד דז"א או יסוד דיעקב גם משה הוא בחי' היסוד אלא שעולה למעלה דרך קו האמצעי עד הדעת והנה משה בלוחות הראשונות שלא חטאו ישראל עדין בעגל היתה מעלתו גדולה מאד וכשחטאו ישראל איבד אותו האו' הגדול שהיה לו וניטלו ממנו אלף חלקי האור שהיו בו אז ובלוחות שניות לא ניתן נו רק האור של חלק אחד מאלף ממה שהיה לו בתחילה וזהו סוד ויקרא אל משה אלף זעירא שניטלו ממנו אלף חולקיו ונשארו בו חלק אחד בנבד מכל האלף חלקים הראשונים שהוא אלף זעירא מאלף וזמש"ה ויתעבר ה' בי למענכם כי חזר משה לבחינת הקטנות שנקרא עיבור ואיבד האור הגדול שהיה לו מתחלה והנה רשב"י ע"ה בתחילה היתה מדרגתו למטה ואח"כ עלה בזמן האדרא להיותו במדרגת משה בזמן קבלתו לוחות השניות ולא כזמנא קדמאה דסליק לטורא דסיני לקבל לוחות הראשונות:

עוד שם בדקל"ג ע"ב וז"ל תאנא אלין תפוחין כו' (השמטה ששכחתי לכתוב ענין אחר במאמר תאנא אלין תפוחין כו' וכתבתיו לקמן בדקל"ט ע"א שו' ט"ו) ומנהון נהירין לתלת מאה ושבעין עיבר כו' זה יובן במה שביארתי לעיל דקכ"ט ע"ב בענין ש"ע רבוא דאורכא דאנפין דאריך אפין וע"ש גם ביארתי זה באורך במצות שילוח הקן:

עוד שם בדקל"ד ע"א וז"ל כד ההוא רוחא נפיק אתפרש לתלתין ושבעה אל' עיבר כו' מספר הזה הוא כמספר ההבל עצמו היוצא מן הפה כי הבל בגמט' ל"ז ואומרו ודא הוא טמירתא דכולא דלא אתידע לא לעילא ולא לתתא כו' הענין הוא כי ההבל הזה הנה הוא יוצא מן ההיא רישא עלאה קדמאה אשר היא נקראת תנינא כמבואר אצלנו בריש אדרת האזינו ומשם נמשך עד הפה הזה דאריך אפין ויוצא מתוכו בסוד הבל ולכן יש בו כח להלביש ולהקי' את הכל וכמו שנתבאר אצלנו כי אור המקי' גדול מן הנוק' וזמ"ש מאי רוחא. רוחא דאתרק ביה דמתלבש ביה ז"א כו' ושם באדרת האזינו ביארנו ההיא רישא עלאה הנז' דמינה נפיק האי הבל כי היא הוי"ה במילוי יודין וע"ש:

עוד שם בדקל"ה ע"א וז"ל תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין כו' הה"ד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום כו' וענין המלך השמיני הנקרא הדר כו'. כבר ביארתי קצת לעיל בתחילת אדרא זו בדקכ"ח ע"א ואמנם ענין יובן במ"ש הכתוב את שבתותי תשמורו ואמר ושמרו בני ישראל (דף ל"ז ע"א) את השבת לעשות את השבת הרי כי בכל פסוק תמצא מוזכרים שתי שבתות ביחד ובכלל הדבר הוא להודיעך ענין טעות אחד

נפל בפי קצת המקובלים כמו ספר קנה וספר בעל התמונה האומרי' כי שבע שמיטות יהיו בעולם וכל שבעה אלף שנה הם שמיטה אחת וכבר עברה שמיטה ראשונה ואנחנו עתה בשמיטה הב' הרומזת אל ספירת הגבורה וכיוצא בזה האריכו בדברים אשר לא כן ועתה אודיעך כי אין להאמין בדברים האלו וסיבת מי שהביאם לידי טעות הזה יתבאר בדברינו אלה. דע כי כאשר האציל המאציל העליון את העשר ספירות דאצילות הנה בתחילה האציל את השלש ראשונות אשר כבר ידעת כי אז הוא סוד שבת העליון אבל כאשר האצילם לא היו בתיקון גמור כפי הצורך ולכן לא עלה בחשבון ומספר יום השבת הזה הנז' ואח"ך בשבוע השנית שהם שבעה ימים אחרים האציל שבעה מלכי' הנרמזים בפסוק ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וביום השבת שבסוף השבוע הזאת נאצל המלך השמיני הנקר' הדר ושם אשתו מהיטבאל כו' ולסיבת אשר שלשה הראשונות לא היו מתוקנות לכן אלו השבעה מלכים לא יכלו לסבול אור המאציל ולכן היו כולם בחינת דינין ומתו ונתבטלו האמנם כשיצא המלך השמיני הנקרא הדר יצא יותר מתוקן מכולם כמבואר אצלנו והמלך הזה הוא בסוד היסוד הנקר' הדר כמבואר בלשון האדרא בדקמ"ב ע"א ובג"ד ובכולהו כתרים כו'. ואתבסמו תיקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד הה"ד ואלה המלכים כו' ויציאת המלך הזה היה ביום שבת השני ואח"ך נתקנו השלש הראשונות הנז"ל כנז' באדרא. ואז יצאו בשבוע השלישית שבעה ספירות תחתונות. אשר הם נקראים אצלנו בשם חסד גבורה ת"ת כו' עד ספירת המלכו' ואז ביום השבת השלישי יצתה (ד"ש ע"ג) המלכות ונמצא כי המלך השמיני שהוא נקרא הדר העליון והוא ממש יסוד נאצל בשבת שניה והוא קדם אל החסד אשר נקרא עתה אצלנו בשם ספירת החסד. ואח"כ ביום שבת השלישית נאצלה המלכות. וכבר אמרנו לעיל כי השבת העליון מכולם אשר בו נאצלו שלשה הראשונות בלי תיקון לא עלה בחשבון ונמצאו שתי שבתות אחד שבו נאצל הד"ר העליון ואחד שבו נאצלה מלכות האחרונה משבעה ספירות שנאצלו אחרי הדר העליון ואלו הם סוד שתי שבתות הנז"ל בפ' את שבתותי תשמורו ובפסוק ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת ובזה תבין טעות המקובלים הנז' כי הם קבלו מרבותם הקדמונים ז"ל כי השבעה ספירות האלו שאנו קוראים אותם חסד וגבורה ת"ת נצח הוד יסוד מלכות אשר הם סוד שבעה אלפי שני דהוי עלמא הנה הם נאצלו אחר השבעה מלכים הראשונים הנקראים מלכי אדום ומזה טעו לומר דאם כן נמצא כי גם בז' מלכים הראשונים הנקרחים מלכי אדום היה בהם המשך שבעה אלפים שנה אחרים כמו שהיו באלו השבעה ספירות האחרות ונמצא כי כבר אנו עתה בשמיטה שניה ומזה הוסיפו עוד לטעות ולו' שכיון שיש שתי שמיטות אם כן כך יתגלגל העולם עד תשלום

שבע שמיטות ואין הדבר כן. אמנם השבעה מלכים דאדום לא נמשכו רק יום שבת אחד בלבד. (ע"ב) ותכף בשבוע השנית נאצלו שבעה ספירות האחרות כנז' שהיו מתוקנות וכנגד אלו השבעה ספירות ימשך העולם שבעה אלפים שנה ואין עוד כי השבעה מלכים ראשונים אין כנגדם בחינת עולם בפני עצמו כי לא היו מתוקנים והראיה לזה כי הנה הן עצמם חזרו אח"ך ונתקנו ע"י אלו השבעה ספירות אחרות ונתבסמו כמ"ש בדף קל"ב ע"ב וז"ל וכד אתא האי דיוקנא אתגלפו כולהו ואתחזרו לקיומא אחרא מנהון אתבסמו כו'. ונמצא כי לבחינת שתי שבתות הנז' שבהם נאצלו הדר ומלכות כנז' טעו המקובלים לכנותם ולקרותם בשם שתי שמיטות ולא כן הוא ודי בזה. ואמנם מ"ש דכד אתא האי דיוקנא כו' מנהון אתבסמו כו' הענין הוא כי אחר שנאצלו אלו השבעה ספירות הנז' אז נבררו ונצרפו שבעה המלכים הראשונים ומקור שרש הדין שהיה בהם יצא מהם והוברר סוד הפסולת ונשאר למטה ושאר הטוב אשר בהם עלה ונכלל ונתחבר בשבע' הספירות הנז' כל אחת כפי מקומו הראוי לו כי הנה אלו הז' מלכים הם בחי' שבעה ספי' חג"ת נהי"מ כמבואר אצלנו ומה שהיה מהמלך הראשון נכלל בחסד ומהמלך השני נכלל בגבורה וכיוצא בזה עד תשלום השבע' ואעפ"י שאמרו מנהון אתבסמו ומנהון לא אתבסמו כלל אין הכונה לומר כי קצת מהמלכים נתבסמו ומלכים אחרים לא נתבסמו כי האמת הוא כי כל השבעה מלכים נתבסמו אבל הכונה לומר כי בכל מלך ומלך שבהם יש בו חלק שנתבסם וחלק שלא נתבסם. אבל אין מלך מכל השבעה שלא הוברר ממנו קצת חנ' וכבר ביארנו במקום אחר כי לא ישתלמו להתבסם עד ביאת המשיח בע"ה ואמנם ענין התיקון שאמרנו לעיל שנתקנו הג' ראשונות וכן הז' הספי' התחתו' שיצאו אחר המלך הדר כל ענין בחי' התיקון הוא היות האור העליון נמשך דרך מסכים והרחקים והבדלים כי ע"י כן יוכלו התחתונים לסבלו ולא ידמו אל המסתכל בניצוץ השמש בלתי מסך כי יכהו עיניו מראות ובהניחו מסכים בינו לבינו כפי ריבוי המסכים תתרבה הבטתו באור ההוא לשיוכל לקבלו ולסבלו נמצא כי המעטת האור הוא בחי' התיקון והבן זה:

השמטה ממה ששכחתי לכתוב למעלה בדף קל"ח ע"א שו' ה' במאמר תאנא אילין תפוחין כו' והוא בדקל"ג ע"ב שורה ל"ב וז"ל תאנא אילין תפוחין כו' ומנהון נהירין לש"ע עיבר כו'. ענין אלו הש"ע נהורין דאנפין הם בחינת האחורים של ההוי"ה דיודין שהם בגמטריא קפ"ד בתפוח זה וקפ"ד בתפוח זה והנה שתי בחינות קפ"ד בתרין תפוחין הם בגמטריא ש"ע נהורין בהצטרף עמהם שני הכוללים שלהם. ודע כי אלו הש"ע הם שורש אל ש"ע נהורים אחרי' שיש גם כן בתרין תפוחין והם שמות של א"ל כי אל במילוי אלף

למד הוא קפ"ה. והנה בתרין תפוחין יש שני שמות א"ל שהם קפ"ה קפ"ה והם בגמטריא ש"ע. ודע כי בחוטם דבאמצע תרין תפוחין יש גם כן א"ל שלישי ושרשו הוא משם ייא"י שבהוי"ה דמילוי ס"ג והוא בגמטריא א"ל כנודע ע"כ:

ע"ג עוד שם בדף קל"ה ע"א וז"ל הה"ד וימלוך באדום (ד"ש ע"ד) בלע בן בעור וימלוך באדום רזא חדא כו' אף על פי שענין בלע בן בעור כבר נתבאר למעלה פה נוסיף דיוקים אחרים. הנה סוד בלע בן בעור הוא עצמו בלעם בן בעור כמ"ש רז"ל והענין הוא כי עלמא קדמאה הוא בלע והוא אלף עלמין ונמשך מן תיקונא קדמאה דדיקנא הנקרא אל שדי אשר במלוא' יעלו בגמט' אלף ואמנם בהיותם פשוטים יעלו בגמט' משה הנמשך מזה התיקון אלא שמשה היה מבחינתו של המלך הזה אחר שנתקן וזה המלך הוא סוד הדע' וכנגדו היה בלעם ממה שנשאר מזה המלך בלתי תיקון וזמ"ש רז"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אבל באומות העולם קם ומנו בלעם ולפי שהיה גם הוא מבחינת שיורי זה המלך הנקרא דעת לכן היה משבח עצמו ואומר נאום בלעם כו'. ויודע דעת עליון כי גם הוא נמשך מזה הדעת העליון שהיה הראשון שבמלכים של אדום הקדומים לפני מלך מלך לבני ישראל שהיא הקדושה:

וזמ"ש מן ארם ינחני כו' מהררי קדם כי מלכים אלו נקראים בני קדם כנז' בס' הזוהר בפ' משפטים בסבא כי תחילה יצתה הקלי' ואח"ך הקדושה ובענין שלשה מלכים אלו דע כי אחר שנתקנו נשאר הראשון שרשו בבינה דאצילות ומשם מתפשט עד הבריאה והעולם השני הנקרא יובב מלך השני נשאר שרשו בת"ת דאצילות ומשם מתפשט עד עולם היצירה והעולם השלישי הוא חשם. המלך הג' נשאר שרשו במלכות דאצילות ומשם מתפשט ומאיר עד עולם העשיה. ודע כי העולם הראשון הכולל אלף עלמין שהוא האחורים של אלהים במילוי היהין העולה בגמטריא אלף הטעם הוא לפי שכיון ששרשו הוא בבינה ובעולם הבריאה ששם הוא בחי' הוי"ה בניקוד אלהים לכן היו אלו העלמין אלף מבחינת האחורים של אלהים העולים אלף כנז' גם דע כי המלך חשם כאשר נתקן בקדושה נהפך לשמח ונאמר עליו שמח בחור בילדותיך כו':

עוד שם בדקל"ה ע"ב וז"ל תאנא כד סליק ברעותא דרישא חוורא למעבד יקר' ליקריה חקיק וזמין ואפיק מבוצינא דקרדינותא כו'. נפיק אוירא דכייא ומתגלגלא כו'. הנה ענין אוירא דכייא נתבאר אצלנו בפ' בשלח ד"ג ע"א באותה התוספתא המתחלת עד לא אשתקע אוירא דכייא כו' וע"ש. גם ענין בוצינא דקרדינותא ואוירא דכייא נתבאר אצלנו באדרת האזינו ע"ש היטב ובפ' פקודי בדרנ"ד ע"ב:

ואמנם נבאר קצת ענין אומרו אשא דכייא ואוירא דכייא בקיצור כבר הודעתיך בפ' משפטים בדצ"ט ע"ב ובפרשת פקודי בדרנ"ד ע"ב. ענין ההוא רוחא דשבק בעלה באתתא בביאה ראשונה לעשותה כלי. ועתה אבאר ענין זה איך היה למעלה בזווג העליון דאבא ואימא ובזווג התחתון דז"א ונוקביה. כי בתחילת כל זווג וזווג מאלו השני זווגים הנז' צריך שתחילה בביאה ראשונה יעשה כלי בנוקבא ואח"ך יזדווגו שנית בביאה שניה להוליד טיפה לסוד עיבור הולד ואין לך שום זווג וזווג בעולם שאין בו שני מיני יחודים אלו. ביאה הראשונה לצורך עשית כלי והשניה לצורך טיפת הולדת הוולד כמבואר אצלנו (ע"ד) בביאור ק"ש שעל המטה וע"ש. וגם תעיין באדרת האזינו בזיווג אריך אפין להאציל את ז"א ונוקביה דעיבור ראשון ונתחיל מזווג אבא ואימא כי הנה כאשר אבא נזדווג באימא בביאה ראשונה כשנברא העולם הנחיל בה חד רוחא דשביק בה בעלה כנז' והוא נמשך מבחינת הדעת אשר באבא שהיא הוי"ה אחת במילוי יודין. וזהו סוד ההוא רוחא דשביק בה אבא באימא לעשותה כלי כדי שתהא ראויה אח"ך לקבל טיפת העיבור ולהתעבר. ואמנס זה הדעת אשר באבא נמשך מן הדעת העליון אשר במזל הי"ג דבדיקנא דעתיקא שהוא אריך אנפין הנשפע זה התיקון הי"ג מתיקון השמיני הנקרא גם הוא מזלא כנודע וכל אלו הדעות הם נמשכין יותר מלמעלה מדעת עליון אשר בעתיק יומין הנקרא רישא עלאה דלא אתידע אשר הוא גנוז בין גלגלתא ומוח' דאריך אנפין והוא יושב שס בסוד ההוא אוירא דיתיב על קרומא דמוחא כמבואר אצלנו באדרת האזינו וע"ש. ומשם נמשך האי רוחא דיהיב אבא באימא ונמשך מן יסוד דאבא הנקרא נתיב לא ידעו עיט ואתגניז בתוך יסוד של אימא ועל שם שנמשך מההוא אוירא עלאה דיתיב על קרומא דמוחא סתימאה דאריך אפין כנז' לכן נקרא גם הוא אוירא דכייא וזהו סוד זה האוירא דכייא הנזכר כאן באומרו נפיק אויר' דכייא ומתגלגלא ואתפשט ואפיק חד גלגלתא כו' כמו שנבאר בע"ה. (ד"ש דמ"ד ע"א) וכבר הודעתיך כי חסד גניז בפומא דאמה כנז' באדר' דקמ"ב ע"א ונמצא כי בחינת יסוד הזה דאבא נמשך מן החסד ולכן הוא בחינת הוי"ה דמילוי יודי"ן כנז' שהיא בגמטריא ע"ב כמנין חסד אבל צריך שתדע ענין המבואר אצלנו בפ' בראשית ד"ז ע"ב בענין חבקוק בסוד ויעבור שסודו הוא עיבור וסודו הוא ע"ב רי"ו פירוש כי הוי"ה זו דמילוי יודין היא בגמטריא ע"ב ואם תקח שלשה הויו"ת דיודין שהם שלש פעמים ע"ב יהיה מספרם רי"ו ובתחילה ממשיך הזכר בנקבה בביאה ראשונה סוד הרי"ו הנז' לעשותה כלי כי הכלי שלה נעשה מבחינת זה הרי"ו ואח"ך נותן לה בביאה שניה בחינת הע"ב תיבין שכוללים רי"ו אותיות ואז היא טיפה זרעיית לצורך עיבור הוולד ממש ונמצא כי ע"ב הוא זכר ורי"ו הוא נקבה וענין אלו השלשה פעמים ע"ב

שעולים רי"ו ענינם הוא מ"ש בפ' ויחי בדרמ"א ע"א וז"ל תלת קשרין דדרועא ימינא חסד חסדים כו'. ואלו התלת פרקין דזרוע ימני הנקרא חסד שלשתם מתגלים בפי האמה יסוד דדכורא ונותנם לנוקבא ביסוד שלה לעשותה כלי וזהו סוד מה שנזכר פעמים הרבה בס' הזוהר כי החסד הוא שושבינא דמטרוניתא והוא המכונן והמתקן את המטרונית' וזכור היטב ענין זה שתצטרך אליו בהרבה מקומות בזוהר. ונמצא עתה כי בחינת הכלי והרוח הזה אשר הנחיל אבא לאימא בביאה ראשונה נקרא אוירא דכייא לטעם הנ"ל והוא סוד חמשה חסדים. ואשא דכייא הם בחינת חמש הגבורות אשר ביסוד הבינה ומאלו השנים אתתקנא גלגלתא דז"א וזמ"ש ואוירא דכייא קאים עליה מסטר חד ואשא דכייא קאים מהאי סטר כו' וביאורו הוא כי בחינת הדעת אשר בגלגלת' דז"א נעשה משתי בחינות אוירא דכיא ואשא דכיא הנז' שהם החסדים והגבורות כמבואר אצלנו בענין (דף ל"ח ע"א) הנצח הוד ויסוד דאבא ודאימא הנעשין מוחין ברישא דז"א ושם ביארנו כי מן היסודות דאבא ואימא נעש' בחינת הדעת ברישא דז"א כלול מחסדים וגבורות. ואם תמצא כתוב אצלנו כי הנה"י דאימא הם בלבד נעשין מוחין אל הז"א והטעם הוא לפי שגם זה האוירא דכייא שהוא מן החכמה ניתן ביסוד דאימא כנ"ל ולכן נחשב משל אימא. ובזה יתבאר מ"ש בספרא דצניעותא בפ' תרומה דקע"ז ע"ב אתא מפתחא דכלילא שית כו' פירוש כי אחר הביאה ראשונה דאבא באימא כשנברא העולם אתא מפתחא דכלילא שית הוא הז"א הכולל שית סטרין ונקרא מפתחא משום שסוגר ופותח היסוד דאימ' כמו שנבאר ומכסי' פתח' דאימא וסוגר אותה כי בהעשות נה"י דאימא מוחין דז"א נמצא כי היסוד שלה שהוא פתח שלה כנודע נסגר ונסתם תוך גלגלתא דז"א ונעשית בו בחינת הדעת והבן זה. ודע כי בהעשות נה"י דאימא מוחין לז"א נמצא כי ההוא אוירא דכייא דיהב אבא באימא שהם החמש חסדים נתנתם אימא בז"א. ואז חזרה הבינה עלאה להסגר כבתחילה ונסתלק ממנה בחינת הכלי הנז' ואז צריך שבזווג שני אחר יחזור אבא להנחיל לה בחינת הכלי הנז' פעם אחרת מחדש וחוזר ומזדווג עמה ונותן לה בחינת כלי אחד חדש ע"ד הנז' וכה מעשהו תמיד לעולם ועד לפי שמאחר שהז"א תמיד סוגר פתחהאכנז' שנעשה לו ממנה בחי' המוחין לכן היא צריכה בכל עת כלי חדש וזהו סוד מ"ש רז"ל על פסוק למנצח על אילת השחר כו' זו אסתר שהיה רחמה צר כאילה והיתה חביבה על בעלה בכל שעה וטועם בה טעם בתולה. והוא כמ"ש בתיקונין כי מ"ש ז"ל כי אסתר ירקרוקית היתה הוא מצד בחינת הבינה שהיא קו ירוק כנודע ומצידה ג"כ היתה בתולה בכל עת ונמצא כי אימא עלאה בכל שעה היא בתולה וזכור זה. ואמנם היות ענין זה בכל שעה אינו לבטלה כי ההוא רוחא דשביק בה בעלה בכל שעה הנה הוא נמשך

תמיד בז"א כנז' ואז גם הוא חוזר ונותנו אל נוקביה לעשותה כלי גם היא כי היא נמשכת עד היסוד דז"א ונותנו בסוד טיפה ביסוד דנוקביה לעשותה כלי בביאה ראשונה ע"ד הנז' באבא ובאימא הטעם הוא כי גם נוקביה דז"א צריכה שתהיה תמיד בסוד בתולה לפי שהיא עומדת למטה בבחינת העשיה אשר שם הקליפו' וצריכ' להיותה סתומה וסגורה בסוד בתולה ובפרט בלילה שאז הוא שליטת החיצונים ובפרט בימי הגלות והחרבן כי אז תרעין דילה סתימן בתולה ואיש לא ידעה כמבואר בפ' פנחס דרכ"ב ע"א ברעיא מהימנא וז"ל ותרעין דגן עדן דאיהו לבא מסתתמין ולא מתפתחין כו' אבל צריך שתדע כי כאשר מנחיל ז"א לנוק' את הכלי הנז' אינו נותנו כולו אליה אבל נחלק לחצאין וחציו (ד"ש ע"ב) נוטלו ז"א לעצמו וחציו נותנו לה מיסוד שבו אל היסוד שבה בביאה ראשונה וענין החלוקה היא כך כי הנה בתחילה היה הכלי הזה הוי"ה אחת דיודי"ן כנ"ל. ועתה נעשית שתי הויו"ת דמילוי דההין כי שתי היהין הם יו"ד אחת ונמצא כי הרוחא דשביק ז"א בנוקביה בביאה ראשונה היא הוי"ה א' במילוי היהין שהיא בגמטריא ב"ן כמבואר אצלנו בדף רנ"ד ע"ב בפ' פקודי ובסדר השכיבה של לילה בענין ק"ש (ע"ב) שעל המטה ביארנו בענין זה וע"ש איך בכל לילה ולילה מזדווגים אבא ואמא בחצות הלילה לעשותה כלי ומזווג זה נמשך אל הזווג האחר של ז"א ונוקביה אחר חצות לילה לעשותה כלי גם היא ואח"כ ביום חוזרים אבא ואמא להזדווג בסוד זווג גמור של ביאה שנית לצורך הולדה בקראת שמע ומזווג ההוא נמשך אל ז"א ונוקביה להזדווג גם הם בתפלת שמונה עשרה בשים שלום בסוד זווג גמור שני לצורך הולדה גם הם וזה הדבר מתמיד תמיד ושם נתבאר גם כן בחי' הרי"ו העליון שהוא כלי הנוקבא אימא והרי"ו תחתון שבנוקבא דז"א ובדרוש יצחק ובנימין וחבקוק הארכתי בפרטות בענין האי רוחא דשביק בה בעלה מה ענינו וע"ש. ובאדרת האזינו בענין ספירת היסוד דז"א ביארתי היטב ענין בנימין שהוא רוחא הנז' ומהיכן מקורו וע"ש:

העולה מכל הנז' לעי' הוא כי אוירא דכיא הוא מה שנמשך מדעת דאבא ביסוד אימא ואשא דכיא הוא יסוד אימא גם דע כי אוירא דכיא ואשא דכיא הם סוד אבא ואימא לפי שסתם אוירא הנז' בלשון פרטי הוא החסד אבל כשמזכיר אוירא דכיא אז הוא כינוי אל החכמה וכן אשא סתם הוא גבורה אבל אשא דכיא היא בינה. ולהבין זה צריך שנקדים לך הקדמה אחת נתבאר אצלנו במקומות הרבה והיא כי שתי בחינות הם בענין המוחין דז"א האחת היא בחינת המוחין ההם בפנימיותו תוך גלגלתו בסוד אור פנימי והשנית הם בחינת' מבחוץ בסוד אור המקיף הראשון כמבואר אצלנו באורך באדר' האזינו בסוד התפילין דרישא דז"א שבחינתם היא אור המקיף השני מבחוץ ויש חילוק ביניהם כי

בהיותם בסוד אור מקיף הראשון נחלקים לארבעה מוחין והם חכמה ובינה ודעת וזה הדעת נחלק לשנים שהם חסדים וגבורות ואלו הם כדמיון אור המקיף השני שהם סוד ארבע פרשיות בתפלה של ראש הנז' בזוהר בפרש בראשית בהקדמה ובפ' ואתחנן כי הם חכמה ובינה חסד וגבורה ואין החסד והגבורה האלו בחינת שתי הזרועות רק מוח הדעת הכלול מחסד וגבורה הנמשך מחכמה ובינה והוא מכריע ביניהם ילכן יש בו שתי בחינות אלו חסד וגבורה אבל בהיותם בסוד אור פנימי אינם רק שלשה מוחין בשלשה חלליז דגלגל' ושתי בחינות הדעת שהם חסד וגבורה שבו הם מתחברין ונעשין מוח אחד בחלל השלישי שבגלגלתא דז"א וטעם זה יתבאר באדרת האזינו במקומו מי גרם להיותם ארבעה למעלה ושלשה למטה:

ועתה בזה יובנו דברי האדרא הזאת וז"ל בהאי גלגלתא אתפשטו אשר מהאי סטר חד ואוירא מסטר חד ואוירא דכיא קאים עליה מהאי סטר ואשא דכיא קאים מהאי סטר מאי אשא הכא כו'. ביאור הענין כי עתה מדבר בבחי' המוחין דז"א בסוד אור המקיף וזמ"ש נפיק אוירא דכייא ומתגלגלא ואתפשט ונפיק חד גלגלתא פירוש כי אין גלגלת ז"א נעשית עד שיצתה אוירא דכיא הנז' ואז על ידה נעשית חד גלגלתא תקיפא לארבע סטרין כי בתחלה נעשו הארבעה מוחין שהם אוירא דכיא כו' כמו שנבאר בסוד אור המקיף ואז מכחם (ע"ג) ומהארתם נעשית גלגלת ז"א גם היא נחלקת לארבע סטרין מכח הארת ארבעה המוחין המקיפין והתחיל לבאר ענין האוירא דכיא כו' איך נעשו ארבעה מוחין מקיפין ואמר אתפשטו אשא מסטר חד ואוירא מסטר חד כו' פירוש כי נתהווה המוח השלישי הנקרא דעת מתחלק לחסדים וגבורות הנקרא אשא ואוירא. ואז אתפשטו ונתחלקו בסוד אור המקיף באופן זה כי הגבו' שבדעת הנקראת אשא בלשון סתם נתפשט לסטר חד בצד שמאלי והחסד שבדעת הנקרא אוירא נתפשט לסטר חד שהוא צד ימיני ואוירה דכיא שהוא מח החכמה קאים עליה פירוש על החסד שבדעת הנקרא אוירא סתם כי שניהם בקו ימין אלא שהחכמה הנקר' אוירא דכיא עומד על גבי החסד של הדעת הנקרא אוירה סתם וכנגדם בקו שמאל אשא דכיא שהיא מח הנקרא בינה עומד על גבי הגבורה שבדעת הנקרא (ד"ש ע"ג) אשא סתס והטעם הוא במה שנבאר באדרת האזינו כי שלשה פרקין יש בזרוע ימין דאריך ושלשה פרקין יש בזרוע שמאל דאריך. ומשני פרקין המעולים שבהם שהם שתי הידים אשר הם במוחין דחכמה דאבא ודאימא מהם נמשכו שני מוחין דחכמה ובינה דז"א. ואלו השני מוחין נקראים באדרת האזינו בדרצ"ב ע"ב אחסנתא דאבוי ואמיה ומשני פרקין אחרים תחתוני' מן הידים נעשו תרין מוחין דכלילן בדעת דז"א הנקר' חסד וגבור' ונקראים שם באדרת האזינו האזינו

תרין עטרין וז"ל אחסנתא דאבוי ואימיה ותרין גניזין דלהון דמעטרן כולהו ברישיה ואינון תפילין דרישא לבתר מתחברן ועאלין בתלת חללי דגלגלתא כו' הרי נתבאר שם בפירוש כי בתחילה הם בסוד אור המקיף ארבע מוחין ואח"ך מתחברים ונעשין שלשה מוחין בלבד ונכנסין בתלת חללי גלגלתא בסוד אור פנימי דמוחין וכן באדרא זו התחיל לבאר בחינת אור המקיף שהיו ארבעה מוחין ולכן רמז ואמר ואוירא דכיא קאים עליה מהאי סטר כו' ולא אמר בגויה רק עליה כנראה שהוא מבחוץ בסוד אור מקיף ואחר שביאר היותם ארבעה בסוד אור המקיף חזר לקמן בדקל"ו ע"א. ואמר בחלליה דגלגלתא תלת חללין אשתכחו דשריא מוחא בהו כו' ושם מזכיר בחינת המוחין דאור פנימי וביאר שאינם רק שלשה כמספר החללים שהם שלשה בלבד גם כן ושם באדרת האזינו דרצ"ב ע"ב ביאר איך המח השלישי עם היותו בחלל אחד השלישי עכ"ז יש בו שתי בחינות שהם חסדים וגבורות אלא שנכללים ונעשים דעת אחד וזמ"ש שם ומוחא תליתאה כליל לון ואחיד להאי סטרא ולהאי סטרא כו' ואתעביד מיניה תרי גווני כלילן כחדא כו' וכתיב כי אל דעות ה' בגין דאיהו בתרי גווני כו' והדבר מובן גם זהו מ"ש שם בחללא דגלגלתא נהירין תלת נהורין. ואי תימא תלת ארבע אינון כו' פירוש כי בהיותם בבחי' שלשה חללים שהם מוחין פנימיים אז נהירין תלת נהורין בלבד שהם שלשה מוחין והקשה ואמר כי איך הם תלתא והרי ארבע אינון כנז' באדרת נשא ולכן ביאר כי האמת הוא כי בתחילה בהיותם בסוד אור מקיף כדמיון האור מקיף השני הנקר' תפילין דרישא הם ארבע מוחין ולבתר מתחברן ונטלין בתלת חללי גלגלתא בסוד אור פנימי ונעשין תלת בלב:

ע"ד שם וז"ל ומהאי אוירא דכיא אתפשט מגלגלת' לאנפוי ק"ן רבוא עלמין כו' נתבאר במצות שילוח הקן ע"ש גם נתבאר לעיל באדרא זו בדקכ"ח ע"ב בענין ש"ע ריבוא עלמין דאנפוי דאריך אפין שם בדקל"ו ע"א וז"ל ואילין תלת מתפשטין בכל גופא להאי סטרא ולהאי סטרא כו' זה נתבאר לקמן בביאור אדרת האזינו ע"ש:

שם ע"ב וז"ל ואית מצח ואית נצח כו' נתבאר באדרת האזינו בדרפ"ח ע"א יע"ש. שם בדקל"ז ע"ב וז"ל ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי ז"א ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן כו' כבר הודעתיך בכמה מקומות ענין החמשה חסדים והחמש גבורות מה ענינם ואיך כל הגבורות נכללות באלו החמשה גבורות שהם שרש לכולן. והנה הם סוד חמשה אותיות מנצפ"ך שהם בגמטריא פ"ר. גם כי כל גבורה מהם כוללת כל החמשה וא"כ בהיות כל גבורה מהם במספר פ"ר יהיו כולן בגמטריא אלף וארבע מאות גבורות וזמ"ש ותאנא חמש גבו' אינון ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן ואומרו ומתפשטן בחוטמוי

בפומא כו' הענין הוא במה שנודע מספר יצירה כי כל אבר ואבר נוצר על ידי או' א' מאלפא ביתא ונמצא כי חמשה אותיות מנצפך מתחלקות בה' מקומות האלו. כיצד מ"ם סתומה דמנצפ"ך היא בחוטם כי צורת כל נקב משני נקבי החוטם הוא עגול כצורת ם' סתומה. ואות ן' פשוטה בדרועין כי ציור הזרוע הוא ארוך כדמיון הן' פשוטה. ואות צ' היא באצבעות. ואות פ' בפה. ואות ך' בכפות הידים. וצריך אני להודיעך ענין זה בדרוש קין והבל אעפ"י שנתבאר ענין זה יותר באורך במקומו והענין כי קין והבל הם סוד הגבורות כנז' לקמן בדקמ"ג ע"א וז"א ותאנא בצניעותא דספרא בעא עתיקא קדישא למחזי אי אתבסמו דינין כו' וכד נפיק דא קין מסטרא דנוקבא נפיק תקיף קשייא כו'. והענין הוא כי שניהם בחינת גבורות אלא שגבורות קין מרובות מגבורות הבל כי הבל הוא בבחינת שתי הגבורות הנרמזים בחוטם ובפה שהם סוד מ' ופ' דמנצפ"ך כי משני מקומות אלו בלבד יוצא מהם הבל ולכן נקרא על שמם הבל (אמר שמואל להיות כי אין ההבל ניכר אלא בחוטם ופה אבל בדרועין ובכפות ובאצבעות אין ההבל (ד"ש ע"ד) ניכר בהם. ואפשר לו' כי להיות שהבל יצא מהחוטם ומהפה וחשבונם הוא מאה ועשרים לכן נתקן הבל במרע"ה שחי מאה ועשרים שנה כמ"ש בשג"ם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה כנלע"ד):

גם הוא באופן אחר כי הבל רוצה לומר ה' פעמים ל"ב רוצה לומר ל"ב אלהי"ם ובכל אחד חמשה אותיות וחמשה פעמים ל"ב הם בגמטריא ק"ס ועם הכולל הם קס"א כמנין מ"ם פ"א שהם קס"א הרי איך הבל נאחז בשתי אותיות מ"פ דמנצפ"ך ושלשה גבורות הדרועין והאצבען והידין הם סתומים בלי הבל יוצא מהם והם בחינת קין שהוא בגמטריא ק"ס כמנין שלש אותיות נצ"ך דמנצפ"ך הנשארות שמספרם ק"ס ונמצא כי כל הגבורות נכללות בקין והבל והם שרשי כל הדינים כולם ודע כי אלו הגבורות אינם מתבסמות אלא בהצטרפות שבעה (דף ל"ט ע"א) תיקוני רישא דאריך אפין הנז' בריש ספרא דצניעותא והם מוחא וגלגלתא וקרומא דאוירא דעל גבי מוחא והחוטם והעינים והפנים והפה אבל האזנים לא נזכרו באדרא בעתיקא קדישא והנה כל אחד מאלו השבעה כלול מעשרה הרי שבעים והנה הגבורות הם בגמטריא פ"ר כנז' ועם כללותם שהם חמשה הם פר"ה. ואם תחבר פרה עם שבעים אשר ברישא דאריך אפין יהיו בגמט' מש"ה כי במרע"ה נתקנו כל הגבורו' האלו ונמתקו הדינין אשר בקין ובהבל על ידי שבעים דברישא דאריך אפין ואומרו ותאנא חמש גבוראן אינון כו' ומהאי תליין אלף אלפין וארבע מאה רבוא כו' כבר ביארתי ענינם שהוא חמשה פעמים מנצפך בגמטריא אלף וארבע מאה ועם כללות החמשה עצמ' הם אלף וארבע מאה וחמשה:

ושמעתי משם מורי ז"ל כי כשם שיש מספר זה בגבורות כך ישנם בחסדים כי גם הם חמשה חסדי' והנה ורב חסד בגמטריא פ"ר והה' חסדים הם חמשה פעמים פ"ר שהם אלף וארבע מאה חסדים בסטרא דימינא גם כן:

אמר שמואל נלע"ד כי חמשה פעמים חסד עולין בגמטר' ש"ס ונרמזו בשם משה שהוא שמ"ה וחסרים ט"ו למספר ש"ס והם אותיות משה הבל מלאים בזה האופן מ"ם שי"ן ה"א ה"א בי"ת למ"ד כנלע"ד:

שם בדקל"ח ע"א וז"ל והיינו רזא דתנינן י' י' פסיק טעמא בגווייהו כו' אוף הכא ה' ה' פסיק טעמא בגווייהו קדמאה שלים בתראה שלים בכולהו כו' הנה הראשון הוא באריך אפין והשני בז"א ובביאור כונת ויעבור והי"ג מדות ביארתי ענין זה היטב ענין שתי ההויו"ת אלו מה ענינם:

שם בדקל"ח ע"ב וז"ל ותנינן ואימתי אקרי שם מלא בזמנא דכתיב ה' אלהים כו' וגם בדף קמ"א ע"ב שורה י' וז"ל תרין שמהן דאקרי שם מלא יי' אלהים כו'. כבר הודעתיך בשער שמות הספירות איך ז"א נקרא אלהים בסוד עולם הבריאה כי משם ולמטה נקרא הז"א שבו בשם אלהים וע"ש:

שם בדקל"ט ע"ב וז"ל קם ר' אלעזר פתח ואמר מן המצר קראתי יה כו' כבר נתבאר אצלי בסוד ויעבור וי"ג מדות גם ביארתיו בענין הקרבנות שהקריבו קין והבל שהיה מצמר ופשתים והבן שם איך המצר הזה הוא סוד הצמר העליון:

שם בדק"מ ע"א וז"ל תלת מוחי דהוו בז"א כו' וחד מוחא שקיט על בוריה כו' ובגין כך אשתלימו ארבע פרשיין דתפילין כו' כבר ביארתיו בביאור אדרת האזינו וע"ש:

שם בדק"מ ע"ב וז"ל ותניא תלת מאה ושבעין וחמש חסדים כו' זה יובן מדק"ל ע"ב וז"ל תאנא ארכא דחוטמא שע"ה עלמין אתמליין כו'. וכבר הודעתיך בדף קל"ז ע"ב כי החוטם הוא סוד גבור' בסוד ויחר אף ה' בם וילך וכנגד אותם השע"ה גבו' דבאורכא דחוטמא הם אלו התלת מאה ושבעין וחמש חסדים האלו למתק הגבורות ההם:

שם בדקמ"א ע"א וז"ל כללא דכל מילין עתי' דעתיקין וזעיר אפין כולא חד כו'. זה יובן במה שביארתי במקומות הרבה וגם בביאור אדרת (ע"ב) האזינו איך אריך אפין הוא אוחז כל שיעור קומת עולם האצילות ומתלבש תוך אבא ואימא וז"א ונוק' ונמצא כי עתיקא דעתיקין כולל את ז"א ואת כולם והכל דבר אחד זה לבוש לזה וזה לזה:

שם בדקמ"א ע"ב וז"ל ובהאי אדם שארי ותקין כללא דכר ונוקביה כד אתתקן דיוקנא בתיקונוי שארי מבין תרין דרועין כו'. כבר הרחבתי הדרוש הזה בהרבה מקומות גם לעיל בפ' פקודי בדרנ"ד ע"ב טעם למה נבראו בתחיצה אחור באחור (ד"ש דמ"ה ע"א) ולטרוח

לנוסרן ולהחזירן פנים בפנים. ושם ביארנו הטעם לפי שכל החיצונים נאחזים באחורים העליונים לקבל שפעם משם ובתחילה שאדם אין בארץ לעבוד את האדמה ולשומרה מן החיצונים אילו היו נבראים פנים בפנים היו אחוריהם נגלים. והיו החיצונים נתאחזים בהם לפי שהאחורים הם שרשי הדינין ולכן היו הקליפות נאחזין שם ולכן תחילה נבראו אחור באחור והיו האחורים מכוסים זו בזו ולא היה מקום אל החיצוני' להתאחז בהם ואח"ך כאשר נסרם המתיק את האחורים ההם בסוד החסדים בסוד ויסגור בשר תחתנה כנז' בקמ"ב ע"ב ובזה אין אחיזה בהם אל החיצונים וכאשר חזרו פנים בפנים אין יראה מן החיצונים להתאחז שם. שם וז"ל כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי.מאחורוי דז"א כו' ענין זה ביארתיו בביאור אדרת האזינו גם ביארתיו בענין דרוש התפלה של יד ותפי' של יעקב:

שם וז"ל תאנא אתפשט האי ת"ת מטיבור' דלבא ונקיב ואתעב' בגיסא אחרא ותקין מפרצו' דנוק' עד טיבורא ומטיבורא שארי ובטיבורא שלים כו' הנה ממקום זה נראה כי נוקבא היא דבוקה עם ז"א באחורי הת"ת שבו למעלה מנצח הוד יסוד שבו ובמקומות אחרים נראה כי המלכות היא שביעי' למטה מן היסוד בסיום אות הואו דשמא קדישא. אבל כבר ביארתי לך דרוש ענין ז"א ונוקבי' איך הולכים וגדלים מקטנותם ועד גדלותם ושם ביארנו כי כאשר נולד הז"א כאשר היה בסוד עיבור במעי אימיה יצא אז מבחינת שש קצוות בלבד בלי שלשה ראשונות וזו היא סוד אות ו' שבתוך אות ה' א' דשמא קדישא שאין לה ראש והנה בסוף זו הו' יצתה המלכות כדמיון נקודה אחת בסוף הוי"ו והוא סוד הנרמז אצלנו בפ' בלק דר"ג ע"ב בסוד אשורנו ולא עתה אושיט פסיעה לבר כי המלכות יצתה בדמיון פסיעה ונקודה קטנה תחת אות הוי"ו בולטת קצת לחוץ ואז עמדה המלכות תחת היסוד בסיום הוא"ו ואחר אשר נגדל ז"א ונתהוו שלשה מוחין ברישא דז"א אז נתעלו החג"ת דז"א ונתהוו בבחינת חב"ד שבו ונתעלמו נה"י שבו ונתהוו בבחינ' חג"ת שבו ואז המלכות גם היא עלתה עמו שם ונמצאת עתה דבוקה באחורי מה שהוא עתה בחינת ת"ת אך בתחילה היה נקרא יסוד ונמצא כי שתי בחינותם הם תפארת ויסוד ושניהם ענין אחד ואז הוצרך המאציל העליון להאציל נה"י חדשים לז"א שאין לו עתה ואז מאותם הנה"י האחרים שנתחדשו עתה נתהוו מן האחורים שבהם תלת מוחין בנוקבא דז"א כמבואר אצלנו:

ע"ג שם בדקמ"ב ע"א וז"ל בגין לאתבסמא גבורה דא דכליל חמש גבורן והאי חסד כליל בחמש חסדים כו' ענין זה ביארתיו במקומות רבים ענין החמש חסדים וחמש גבורות המתפשטין בגופא דז"א ובגופה דנוקביה ובאדרת האזינו הארכתי בזה:

שם בדקמ"ב ע"ב וז"ל ותאנא בצניעותא דספרא דכל דינין דמשתכחין בדכורא תקיפין ברישא כו' כבר ביארתי זה בספרא דצניעותא בפ' תרומה. גם ביארתיו בפ' תצוה דקפ"ז ע"א. שם בדקמ"ב ע"ב וז"ל וכד פריש לון אפיל דורמיטא לז"א ופריש לנוקבא מאחורוי כו'. ענין הנסירה הזאת נתבאר בהרבה מקומות ובפרט בתפילות ראש השנה וגם בברכת המפיל חבלי שינה על עיני כו' ואומרו ויקח אחת מצלעותיו מאי אחת כו' יובן במ"ש לעיל דקמ"א ע"ב וגם בפ' בלק דר"ג ע"ב בענין אושיט פסיעה לבר כו' כי בתחילה היתה נקודה אחת קטנה בסוף הת"ת שהיה תחילה בחינת יסוד דז"א והיתה שם בסוד צלע מאחורי הת"ת דז"א נקודה קטנה ואח"ך נגדלה ונעשית פרצוף גמור ודיוקנא שלמה דנוקבא וזמ"ש וסלקא ואתתקנא ולפי שכל הגדלת הנוקבא היא ממטה למעלה אמר וסלקא ואתתקנא ואומרו ובאתרהא שקיע רחמי וחסד נתבאר בתפילת ראש השנה:

שם בדקמ"ג ע"א וז"ל תאנא כתיב וצדיק יסוד עולם דכליל שית בקרטופא כחדא נתבאר באדרת האזינו ופירוש קרטופא רוצה לומר מקור ומבוע אחד:

שם בדקמ"ד ע"ב וז"ל דההוא יומא שדרני למעבד ניסין לרב המנונא סבא וחברוי כו' ודאי כי יש לתמוה איך הניח את אותה הא דרא קדישא דאזדמן בה קב"ה וכל פמליא דיליה בגין למעבד ניסין לרב המנונא היה הדבר יכול להעשות על ידי מלאך אחר אבל הענין הוא במ"ש בהקדמת בראשית ד"ו (ד"ש ע"ב) ע"א כי רב המנונא סבא הוא בחינת ניצוץ אחד ממשה ע"ה המתגלגל בכל דור ודור כנז' בס' התקונין בתקון ס"ט וז"ל דור הולך ודור בא אין דור פחות מששים רבוא ודא משה דאתי בגלגולא בכל דרא ודרא בכל צדיק וצדיק עד שתין רבוא כנז' שם בדק"י ע"א והנה אליהו ז"ל תלמידו של משה ע"ה וחייב בכבודו כנז' בפ' תצא דרע"ו ע"ב וז"ל אליהו קום אפתח פומך בפקודין דאנת הוא עוזר לי בכל סטרא כו'. גם בפרשת צו דף כ"ח ע"א אמר באליהו איתמר ביה והוא יהיה לך לפה בגלותא כו' ולכן הוכרח אליהו ז"ל לילך בשליחות זה ולא מלאך אחר. וזהו סוד מ"ש בפ' ויחי דרכ"ה ע"א א"ר שמעון אי הני בבלאי טפשאי כו' ינדעון שבחא דרב המנונא סבא ע"ה כד אשתכח ביניהו ולא הווי ידעיה שבחיה כו' כי הנה היה גלגולו של משה ע"ה:

תם האדרתא רבא קדישא:

פרשת בהעלותך

שם בדק"ן ע"א וז"ל וכנסת ישראל אקרי ים כנרת והכי אתחזי כו' הנה המלכות נקראת שבעה ימים והם בעולם הבריאה והמלכות כוללת כולם כי הם שבעה קצוותיה ונקראת

כנרת שהוא בגמטריא (ע"ד) אדנ"י במילואו. עוד שמעתי בשם מורי ז"ל ענין הזה כי בחינת כנרת הוא סוד שני שמות מצפ"צ מצפ"ץ שהם תמורת שתי הויו"ת בא"ת ב"ש האחת מע"ב דיודין והשנית מס"ג. ותחבר עמהם שבעה יודין שיש בשני הויו"ת ע"ב וס"ג הרי הכל בגמטריא כנר"ת ואלו השבעה אפשר שירמזו למטה ביסוד בסוד שבע שנקרא צדיק בסוד חמשה ידות שיש בשם ב"ן כמבואר אצלנו בע' רבתי דשמע ישראל וע"ש גם ב"ן ח"י בגמטריא ע' כנז' שם גם כן והם מקבלים מן ע' של ס"ג וארבע הנשארים הם סוד ד' כמבואר גם כן שם בכונת שמע ישראל. ומה שאמרנו למעלה שאדנ"י במילואו צריך לומר עם הכולל העולה תרע"א כמנין כנר"ת עם הכולל:

פרשת שלח לך

שם בדקנ"ו ע"ב שו' ך' וז"ל ת"ח טמא קדישא אית כו' צריך להגיה אותם שלשה שמות כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה:

שם בדקס"ב ע"ב שו' כ"ג וז"ל יוסף רביאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה כו' וזה יובן בהקדמ' אחת שנקדי' לך והיא כי כאשר איזו ספירה תחתונה תקבל הארה מלמעלה היא לבדה הלה תתעלה במעלה יותר מן הספירות הקודמות אליה ולפי שביוסף יש בו סוד זה לכן נקרא סליקו לעילא חביבא דכולא כו'. שם בדקס"ט ע"א וז"ל ודא איהו אוב מארץ ועל דא רדיף שלמה למנדע כו' מזה יתבאר לך כי לא העלית אותה האשה הבעלת אוב את שמואל לא בבחינת נשמה ולא בבחינת רוח ולא בבחינת נפש ח"ו אלא אותה הבחינה הנקראת אצלנו הבל דגרמי בלבד והוא נפש דקטנות דעולם העשיה ועיין בדרוש של המוחין דקטנות דז"א דשם אלהים כי שם ביארנו דרוש נחמד בענין זה ההבל דגרמי וענין העלאת האשה בעלת האוב את שמואל מה ענינו וביארנוהו שם בסוד פסוק ומעיל קטן תעשה לו אמו כו' וע"ש שם בדק"ע ע"א וז"ל נשין מ"ט דעתייהו קלה א"ל דעתא אתיא בשית דרגין כו' דע כי דעת הבינה היא הוי"ה דס"ג ודעת המלכות הוא ריבוע שם ההוי"ה פשוט' הנקראת אחורים כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה. שהוא בגמטריא ע"ב והנה שתי הויו"ת אלו ע"ב וס"ג הם בגמטריא קל"ה ולזה לא אמר אשה מ"ט דעתה קלה אלא נשין לרמוז כי שתי הנשים ביחד הנה דעותיהן של שתיהן הם בגמטריא קל"ה. גם הדעת של המלכות לבדה הנז' אם תמלאהו במילוי אלפין כזה יו"ד יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהי' בגמטריא ק"ל והרי כי דעת המלכות הוא ק"ל. והענין הוא כי האחורים של ז"א שהוא שם מ"ה הם בחינת הנקבה. גם הענין הוא כי הדעת של ז"א הם עשרה הויו"ת חמשה חסדים וחמשה גבורות והם בגמטריא ר"ס אבל דעת נוקביה

אין בה רק חמשה הויו"ת דחמשה גבורות והם בגמטריא ק"ל. ועם חמשה כוללים הם קלה וזמ"ש וההוא ע"ב ק"ל איקרי דעת מההיא קלה יראת ה' כו'. ומ"ש אמר ליה דעתא אתייא בשית דרגין כו'. הענין הוא במה שנודע כי הדעת דז"א מלובש תוך היסוד דאימא (דף מ"א ע"א) עלאה והדעת הזה מתפשט עד שית דרגין שהם שש קצוות הזכר שהם החמש חסדים המתפשטים בו מחסד ועד הוד שבו ואח"כ מתקבץ כללותם ביסוד שבו ואלו הם שית דרגין שבהם מתפשט הדעת של ז"א שהם החסדים ומה שנשאר אל דעת הנקבה הוא דבר קל ומועט והוא מ"ש לעיל שהם חמש הגבורות שמספרם ק"ל ועוד כי אפילו מזה הדעת שנשאר אל הנוקבא צריך להשאיר ממנו בחינה להיותה אור מקיף על רישא דנוקבא ונמצא כי מה שנכנס בפנימיותו (ד"ש ע"ב) להיותו בסוד דעת שבה הוא דבר קל ומועט. ובאדרת האזינו ביארתי זה היטב וע"ש. עוד מצאתי כתוב מכתיבת ידי הרב הגדול זלה"ה קרוב אל הנז' וז"ל נשין מ"ט דעתייהו קלה כו' הענין הוא כי שם בן ארבע במילוי יודין עולה ע"ב ושם בן ארבע במילוי ג' יודין ואל"ף עולה ס"ג הרי קל"ה והבן. ודעת האשה התחתונה עולה ס"ג וזהו ואתה מחיה את כולם והבן מחיה הוא ס"ג: עוד מצאתי כתוב על הנז' קרוב אל הנז' וז"ל נשין מ"ט דעתייהו קלה כו' וז"ל כבר נתבאר זה לעיל במקומו ונחזור עוד לבארו הנה ידעת כי דעת דז"א יש בו חמשה חסדים וחמשה גבורות והם עשרה הויות בגמטריא ר"ס. ואמנם דעת הנקבה אין לה רק חמש הויו"ת של גבורות בלבד והם בגמטריא ק"ל ועם כללות החמשה עצמם הרי קלה. וזהו סוד נשים דעתן קלה אמנם אומרו נשים בלשון רבים הוא כי שתי נשים יש לז"א והם לאה ורחל וכל אחת משתיהן אין לה מוח הדעת אלא מן אותם החמשה גבורות לבד הנקרא עיטרא דגבורה ועיטרא זו משמשת בדעת של שתיהן נמצא כי כל שתי הנשים אין להם רק דעת אחד לבד לשתיהן והדעת ההוא הוא קלה כנז' ולזה לא אמר נשים דעותיהן קלות:

פרשת בלק

שם בדקפ"ה ע"ב וז"ל הכא אית לאסתכלא כיון דאמר אם עונות תשמור יה אמאי יי' כו' לכאורה יש לתמוה במ"ש הא ה' דאיהו רחמי כי הרי בפסוק הזה אינו מוזכר אלא שם אדני באלף דלת נו"ן יו"ד שהוא דין ולא רחמים ואמנם זה יובן במ"ש בפ' נשא דקמ"ו ע"ב בר"מ בברכת כהנים בענין שם אדנות הנקרא יחוד וגם ביארתי זה בפירוש ברכת כהנים כי שם אדנ"י במילואו הוא רחמים כי הוא י"ב אותיות ועם השם עצמו הרי י"ג כמנין י"ג תיקוני דיקנא דאריך אפין ושם זה הוא בעולם הבריאה. וזהו כונת הפסוק אם גברו העונות עד שם י"ה שהם אבא ואימא הנה אדני שהוא רחמים יכפר עלינו ויעמוד

לנו ואם גם שם הזה יגביר עליו כח הדין להיותו שם אדנות הנה מ"י שהיא הבינה יעמוד לנו עיין גם בשער ו' שער הכונות בדמ"א ע"א ענין זה באר היטב גם כן:

שם בדקפ"ח ע"ב וז"ל ומאי חטה כללא דכ"ב אתוון א"ר אלעזר אע"ג דהוה לן למשמע כו'. דע כי חטה ושעורה שניהם במלכות וכמש"ה ארץ חטה ושעורה כו' והענין הוא כי אין דבר בכל הנבראים שלא נברא באלו הכ"ב אותיות כנודע מס' (ע"ב) יצירה והנה הכ"ב אותיות שבמלכות אשר מהם נוצרה ונאצלה הם הנקראים חטה בגמטריא כ"ב (שער המצו' במצות שתי הלחם והחמשה אותיות דמנצפ"ך הכפולות אשר בה הם הנקראים שעורה לפי שאותיות מנצפ"ך הם כפולות כנודע והם בגמטריא עם עשר הכללים תק"ע והעשר אותיות שהם עשר הגבורות עצמן הרי תק"ף כמנין שעורה (א"ש תק"ף עם הכולל כמנין שעורה ואם תמנה שערה חסר וא"ו יהיו חמשה מנצפ"ך כלולות בחמשה האחרות הכפולות לפי שאין שרשם רק חמשה גבורות לבד ואז יהיו כמספר שערה) והנה אלו החמש גבורות דמנצפ"ך הם העושים פרצו' המלכות ולכך אלו מקדימות לבא בעולם. כמ"ש בגין דשערה קדמא לשאר נהמא בעלמא כו' כי על ידי החמשה גבורות האלו נתחלת בנין פרצוף המלכות ותיקונה ועל ידם נגמר פרצופה כנודע. וגם זהו סוד מ"ש בפ' אמור דצ"ו ע"א בר"מ כי מנחת שעורים שמקריבין בפסח הוא כדוגמת מנחת הסוטה שהיתה של שעורים כו' ומסטרא אחרא אשת זנונים כד ארח בה ערקת כו' והטעם הוא כי להיות השעורה בחינת ה"ג המכלים את הכל ערקת:

שם בדקצ"א ע"א וז"ל פתח ההוא ינוקא ואמר שחורה אני ונאוה כו' אבל בשעתא דאיהי גו רחימא סגי לגבי רחימא כו'. ביאור הדברים כי כשהכלה מתקשטת בקשוטיה נעשה ה' שהם שלשה ווין כזה ה' והם שלשה אבות או נצח הוד יסוד והיא מתקשט' בהם למטה במקו' עכ"מ ולא נמצא יותר:

שם בדקצ"ד ע"ב וז"ל מכאן ולהלאה אלעזר ברי קב"ה עבד מה דעבד כו' ועליה ועל דדמי ליה קראן ושם רשעים ירקב כו' ענין הזה אומר דורשני באומרו עבד מה דעבד ובפרט אומרו ורזין סתימין אלין לא אצטריכו לגלאה (ד"ש ע"ג) כי בודאי לא קאי אהנהו רזין דגלי לעילא אלא קאי אמאי דסמיך ליה דעבד קב"ה מה דעבד בההוא חייבא ואמנם הסוד הזה נתבאר אצלנו באריכות בענין גלגולי בלעם ן' בעור כי התחלת גלגוליו היה מן לבן הארמי ובבלעם שנהר' נתקן קצת ע"י ההריגה ומשם והלאה התחיל ליכנס בקדושה ונתגלגל תחילה בנבל הכרמלי אותיות לבן ומשם ואילך התחיל והלך ונתקן תיקון אחר תיקון ואל תתמה בזה מאחר שידעת מאמר חז"ל כי בלעם היה נביא אוה"ע ותחי' הי' שורה רוה"ק עליו ונאמר במדרש תנחומא מן ארם ינחני בלק ממחיצת האבות הייתי

כו' וארז"ל אבל באה"ע קם כמשה ומנו בלעם וגם במה שהודעתיך איך עד צאת ישראל ממצרי' היו מעורבו' כל הנשמו' טוב ורע ומאז התחילו להתברר והדבר הזה הולך וגדל עד ביאת משיחנו ודי בזה וזמ"ש מכאן ולהלאה כלומר מאחר שנהרג נתכפר לו קצת וקב"ה עבד ביה מה דעבד להכניסו בקדו' כנ"ל ויען סוד הגלגו' נעלם מאד כנז' בדברי הסבא כמ"ש דבר יוחאי ידע לאסתמר' כו' לכן העלימו ואמר ורזין סתימין אלין לא אצטריכו לאתגלאה וגילה כונתו כמ"ש באחרונ' ועליה ועל דדמי ליה כתיב ושם רשעים ירקב וביאורו הוא הפך מהנר' מפשט הדברים והוא כי הנה בלעם נתנבא על עצמו ואמר ותהי אחריתי כמוהו ואם היתה נבואת שקר לא היתה נכתבת בתורה ח"ו וכיון שכן ראוי להבין דבריו כי הל"ל אמות מות ישרים ואהיה כמוהו (ע"ג) אבל רמז לומר כי יודע היה שלא ימות הוא בעצמו בגוף הזה אלא מיתת רשעים בהריג' בסיף. אבל ידעתי כי נפשי לבדה עתידה להתגלגל בנבל הכרמלי שהיה ישראלי ואז אמות מות ישרים שהם ישר' אותיות יושר. ואחריתי תהיה כמוהו רוצה לומר שאהיה מעם בני ישראל כמו שהם עצמם בני ישראל בגוף ונפש כך תהא אחריתי ממש כמוהו בגוף ונפש בהיותו בגלגול נבל הכרמלי. ואמנם הוא עצמו אי אפשר להתקן עד יגלגל גלגול אחר גלגול אשר זה רמוז בפ' ושס רשעים ירקב ביאר בו ענין כונת הגלגול מה הוא ואמר כי הנה הצדיקים גלגולם הוא לטובתם כי כל מה שמתגלגלים מתפזרים ומתרחבים ניצוצי נשמתו וזמש"ה זכר צדיק לברכה כי הצדי' אחר מותו מתפשט ומתרחב ומתברכים ומתרבים ניצוצי נשמתו. אבל הרשע הוא להפך כי כל מה שמתגלגל מתמעט לפי שרובו רע וניצוצי הקדושה אשר בו הם מועטים ולכן צריך שימות פעמים רבות ויתרקב גופו פעמים רבות ועל ידי הדקדוק ההוא מתמעטת נשמתו והחלודה הרעה הדבקה בה נפרדת ממנה ועל ידי כן מזדכך עד שנשאר הניצוץ הטוב לבדו אשר היה בו ולא עוד וזהו סוד ושם רשעים ירקב: שם בדקצ"ו ע"א וז"ל אשר הלך חשכים אשר יהלכו מבעי ליה א"ר אלעזר בגין דאינון שריין בחבורא ומיד מתפרשאן כו'. ענין זה נתבאר היטב בסבא דמשפטים דצ"ה ע"א במ"ש ומאן הוא נחשא דפרח באוירא כו':

שם בדר"ג ע"ב וז"ל כיון דהוה במעהא דאימא אשורנו אושיט פסיעה לבר כגוונא דא ו' ודא הוא ומגבעות אשורנו כו'. ענין זה נתבאר בפ' נשא דקמ"א ע"ב והענין הוא כי בהיות ז"א בסוד העיבור במעי אימא עילאה היה שם בסוד ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה של ההוי"ה הרומזת באימא ואותה הו' זעירא שבתוך הה' היא רומזת אל הז"א שהיה אז בו בחינת שש קצוות שבו. והנה בסיום הו' שם עומדת הנקבה והיא השביעית כי הנה חג"ת שלו עלו במקום חב"ד ונה"י שבו עלו במקום חג"ת שלו כנודע אצלנו ונמצא

כי התחלת הנוקבא היא שם מאחורוי בסוד זו הו' שלו שהיא הת"ת כי שם הוא סיום שש קצוות שלו והוא סיום הו' ושם ברגל הו' זו מאחוריה שם נתדבק' המלכות וזהו סוד אושיט פסיעה לבר כי המלכות היא שם בבחינת פסיעה בסוף הו' והיא לבר רוצה לומר מאחורוי מאחורי הו' ולא פנים בפנים ולכן צריך הסופר לכתוב ציור ה' ראשונה של ההוי"ה באופן זה ה' שאותה הו' אשר בתוך אות הה' תהיה ברגליה פסיעה אחת בולטת לחוץ מן אות הה' ולא לפנים ממש בתוך הה' כלפי פנים אלא כלפי חוץ וזמ"ש אשורנו לשון פסיעה מלשון תמוך אשורי במעגלותיך. עוד מצאתי כתוב קרוב אל הנז' וז"ל כבר הודעתיך ענין פסיעה זו שהיא בחינת הנוקבא דז"א שהיתה בחינת אותה הפסיעה שבסוף רגל אות ו' שבתוך ה' עלאה כמבואר לעיל והטעם להיותה שם הוא כדי שכאשר תתגדל בבחינת פרצוף (ד"ש ע"ד) בהיותה עדין בבחינת אחור בחזה ז"א כי שם ביתה ומקומה כנודע. ולכן כשנולד ז"א יצתה עמו בסוד פסיע' לבר בסיום ו' של ז"א ואז חזרה אל אחורי זו הו' ואח"כ כשנגדלה (ע"ד) ונתארכו שלשה אחרונות של הו' שהם בחינת הנה"י של ז"א כנודע אז נשארה היא דבוקה באחורים שלהם:

שם בדר"ד ע"ב וז"ל ועל דא כתיב בקר אערך לך ואצפה כד"א ויצפהו זהב טהור. צריך אני להקדים לך כלל אחד והוא ענין העשר ספירות כי לפעמים הספירות הם כדמיון מעבר בלבד אל האור הגנוז בתוכם כדמיון השמש העומד בשמים ואורו מתנוצץ ואעפ"י שאין שום מסך מבדיל בינו לביננו עכ"ז אין ספק שיש הבדל גדול בין האור שמאיר במקומו בשמים ובין האור המגיע ננו מחמת ריחוק המקום ולפעמים הספירות הם באופן אחר והוא שיהיו הספירות ממש כעין מסך מבדיל אלינו בין האור העליון ועל הבחינה הזו כתיב וימנע מרשעים אורם כנז' ריש פ' אמור דפ"ח ע"א. וזהו סוד ואצפה כי ממש עשה כעין ציפוי ומכסם שלא יעבור האור אלינו וזהו סוד מ"ש רז"ל במקומות רבים כי הקב"ה ראה שאין העולם כדאי להשתמש באור שברא ביום ראשון וגנזו לצדיקים והבן זה:

שם בדר"ט ע"א וז"ל תאנא מסטרא דאימא כד איהי מתעטרא נפקין בעטרהא כו' תלת מאה ועשרין וחמש זנין בסטרא דא כו' מספר הזה נתבאר אצלי לעיל בפרשת בא דף ל"ח ע"ב וע"ש:

פרשת פינחס

שם בדרי"ג ע"א וז"ל מסטרא דיליה טב וצדי' אקרי ומסטרא דההוא אחסנתא לאו הכי כו' כבר הודעתיך בדרושי הגלגול כי כפי הבחינה שהיתה באדם בעת שחטא כך צריך אח"ך לתקן בבואו בגלגו' והמשל בזה מי שהיו לו בעת שחטא בחינת רוח ונפש ונשמה

משלשה בי"ע ועוד נפש ממלכו' דאצילות ואח"כ כאשר מתגלגל אעפ"י שתיקן בתכלית התיקון השלם עד בחינת הנשמה דבריאה לא סגי ליה בהכי ובזה תבין סוד נפלא כי כמה צדיקים היו שעשו מצות רבות ונקרא צדיק ורע לו ויש צדיקים עושין מצות מועטות ונקרא צדיק וטוב לו. אבל הענין תלוי בזה כי כיון שתחילה היה בבחינה גדולה צריך לתקן עתה בערך אותה הבחינה העליונה וזמ"ש מסטרא דיליה רוצה לומר של עת הגלגול הזה טב וצדיק אקרי כי עשה מצות הרבה אבל מסטרא דאחסנתא דיליה קדמאה שהיתה מעולה איננו עדיין שלם ומתוקן ועדיין הוא מעוות:

שם בדרי"ו ע"ב וז"ל אלא איהו גרים קודם דחרב קב מן י' דאיהו יבק כו' ואוף הכי לא הוה ליה אלא קב חרובין מע"ש לע"ש כמו לרבי חנינא כו'. הענין הזה נתבאר אצלי במשנת הקיטע יוצא בקב שלו כו' גם בתקונין תיקון ס"ט דף ק"ו ע"א בההוא עובדא דההוא בר נש מאינון בעלי קבין כו' ושם ביארנו כי ז"א בהיותו משפיע אל המלכים דארץ אדום אשר נחרבו ומתו הוא על ידי שלשה מילויין שבשלשה שבשלשה הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה שהם בגמטריא ק"ב ור' חנינא בן דוסא בגלגול שקדם אליו חטא בדבר זה כי המשיך הק"ב הנז' אל המלכים דארץ אדום החברבים הנקראים רשות הרבים כמבואר אצלנו (דמ"ב ע"א) ולכן עתה נענש באכילת ק"ב חרובין מע"ש לע"ש:

שם בדרכ"ח ע"ב בר"מ וז"ל ושיעור רצועתהון אמאי אינון עד ליבא שמאלא ועד טבורא לימינא כו' כבר נתבאר לעיל בתקונין ד"ט ע"א ע"ש גם יתבאר באדרת האזינו בע"ה:

שם בדרמ"ב ע"ב בר"מ וז"ל ובשבת תקינו למימר במוסף כתר יתנו לך ה' אלהינו כו' אבל לכל חד מישראל הכי נחית ליה נפש יתירה כפום דרגא דיליה. מכאן תבין כי מלבד הנודע לנו מדברי רז"ל כי בכל ליל שבת נתוסף באדם נפש יתירה. עוד נתוסף גם ביום שבת בעת המוסף והענין הוא כי בלילה נתוסף נפש יתירה מצד המלכות הנקראת לילה וביום שבת נתוספת נפש יתירה מצד הת"ת הנקרא יום בעת שאומרים במוסף כתר יתנו לך כו':

פרשת ואתחנן

שם בדרס"ב ע"ב וז"ל תא חזי ירושלים וציון דינא ורחמי (ד"ש דמ"ז ע"א) ואף על פי כן כתיב עיר דוד היא ציון וכתיב בקרבך קדוש לא אבא בעיר נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה אימתי א"ר יהודה כד יתהדר מלכות בית דוד לאתריה לתתא כו'. א"ש רציתי לבאר המאמר הזה במקומו במסכת תעניות פרק ה' בד"ה וז"ל א"ר יוחנן אמר הקב"ה לא אבא בירושלים של מעלה עד שאבא

בירושלים של מטה עכ"ל. אח"ך גמרתי ואמרתי יותר טוב להביאו במקומו ומקורו בס' הזוהר הקודם:

והענין הוא כי שתי נקודו' נמצאו בנקבה הנקראת מלכות האחד הוא היסוד שבה והשני הוא הטבור שבה כנז' בס' הזוהר בפ' תצוה והיסוד שבה כנגד ירושלים של מטה והטבור כנגד גן עדן של מטה ובז"א יש כמו כן עטרת היסוד שבו כנגד ירושלים של מעלה כמש"ה ירושלים הבנויה כעיר כו' והטבור שלו כנגד גן עדן של מעלה ובעת הזווג נובעין מיין נוקבין שבה לקבל מיין דכורין שבו ועתה בזמן הגלות אין לה כח להעלות מיין נוקבין לפי שהז"א נסתלק ממנ' בסוד מאנה להנחם על בניה כי איננו והנה מן אימא בא אליה מציאות הענין הנו' על ידי ז"א. ובשביל שלא יזדוג הז"א עם נוקביה ותהיה בריקנייא לכן נשבע הקב"ה שלא לתת כח ביסוד שלו להמשיך שפע וברכה במלכות עד אשר יתן לה כח להיות נובעת מיין נוקבין כדי לקבל דכורין וזהו סוד הצדיק אבד ולא כתיב אבוד או נאבד. גם זהו סוד והיה אור הלבנה כו' כי לעתיד לבא יוסיפו לכל אח' כפי כחו. א"ש וכת' אבא מארי זלה"ה שנראה לו שהדרוש הזה אינו מן הרב זלה"ה אלא להר"י ארזין ז"ל:

אמר שמואל הנה במאמר ר' אלעזר פתח שאו מרום עיניכ' וראו מי ברא אלה כו' והוא בפ' בראשית בס' הזוהר בד"א ע"ב שו' י' יש גילוי במאמר הזה שנשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה כו' ומצאת שם כי תדרשנו וכתבתי בשער זה בדף כ"א ע"ב: שם בדרס"ו ע"א וז"ל תא חזי והיה שמא קדיש' מתתא לעילא ועל דא שדי אתרשים מלבר (ע"ב) לקבלי שמא דא והיה מכל סטרין מלגאו ומלבר (ש' ההקדמות דקכ"ד ע"ב ליקוטי תנ"ך איוב ע"פ והיה שדי בצרך) ענין זה יובן במ"ש הכתוב והיה שדי בצרך כו'. והענין הוא דע כי אימא עלאה נתפשטה תוך ז"א בסדר המוחין דז"א והנה לא נתפשטו בתוכו רק נצ"ח הוד יסוד בלבד והנצח שלה יש בו תלת פרקין ונתפשטו בשלשה ספירות קו ימין של ז"א שהם חכמה חסד נצח ושלשה פרקי ההוד שלה נתפשטו בקו שמאל דז"א שהם בינה גבורה הוד אבל היסוד שלה הוא קצר ובהיותו מתפשט בקו אמצעי דז"א אינו מגיע אלא עד החזה שבת"ת דז"א כמבואר אצלנו במקומו שיסוד אימא הוא בחינת אוירא ואינו דומה אל יסוד דכורא ולכן אין לו עיקר ונודע כי היסוד נקרא שדי ולעולם שם שדי הוא ביסוד. גם נודע כי ביסוד האשה יש שני צירי' ודלתות כמ"ש ז"ל. וציר בגמט' ש' ועם הד' הא' הרי שד וכן הציר והד' השנית שבצד שני הוא שד אחר ומהם נעשו שתי שדיים בחזה דז"א ובבחינה זו נקרא שלי' העליון של הת"ת דז"א שדי. וזמש"ה והיה שדי בצרך כי מחמת הצירים הנז' נקרא שם שדי וזמ"ש כאן תא חזי והיה שמא

קדישא כו' והי"ה מלבר שדי מלגאו פירוש כי בצד הזה שהוא בחי' שד"י דז"א שהוא בחזה שלו כנז' והוא מלגאו הנה כנגדו עומד' נוקביה מלבר מאחורוי בסוד שם והיה והוא תיבת והיה אם שמע כנודע והענין הוא כי אות ו' של שם זה הוא סוד ז"א הנקרא ו' וזאת ה' היא הכתר של נוקביה הנקראת ה' כנודע. ואח"כ הם תרין מוחין דילה שהם חכמה ובינה הנרמזין בשתי אותיות י"ה של והי"ה והרי נמצא כי מצד זה הוא שם שדי ומצד האחר הוא שם והי"ה:

(א"ש נלע"ד שנפל טעות קולמוס במ"ש והי"ה מלבר שדי מלגאו וצריך להגי' והי"ה מלגאו שדי מלבר כאשר בא בלשון המא' בזוהר ומדברי הרב ז"ל נראה דקפיד ואמר שבחינת שדי בז"א והוא מלגאו ובחינת נוקביה והי"ה מלבר. וקשה והנלע"ד לתקן הוא שמאחר שז"א הוא מכתי"ר את הנקבה והוא חופה עליה ונמצא והיה שהוא תיקון הנקבה מלגאו בגו ז"א ושדי שהוא תיקון ז"א מלבר לעשות לה מוחין ולתקן את הצלע ובזה ידרשו היטב דברי ס' הזוהר ודברי הר' ז"ל כנלע"ד):

שם בר"מ בדר"ע ע"ב וז"ל אפיקו חד רוחא טמירא ומלייא להההוא גבילו דעפרא וקאים על רגליה כו' מאמר זה (ד"ש ע"ב) נתבאר למעל' בפ' קדושים דפ"ג ע"א בתוספתא וע"ש:

פרשת עקב

שם בדרע"א ע"א וז"ל ברוך דא רזא דמקורא עלאה מכולא לארקא ולאמשכא ולאנהרא כל בוצינין כו' מאמר הזה הוא מכתיבת הר' הגדול ז"ל. דע כי אין ברוך שבתפלה דומה לברוך שבברכת הנהנין והמצות כי ברוך שבתפלה הוא מלמטה למעלה ויהיה ביאורו כך. ברוך מלכות בסוד יסוד הדבוק בה אתה חסד כי אין זווג אלא ע"י החסד ה' בסוד הת"ת. הרי ממטה למעלה עד החסד. ואח"כ עולים לקבל מבינה וחכמה בסוד אלהינו בינה (ע"ג) ואלהי אבותינו חכמה ומקבלין משם תרין עטרין דגניזין בחכמה ובינה ואחר שנתקנו מלמטה למעלה עד חכמה יורד השפע מלמעלה למטה מחכמה לאבות העולם וזהו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ואמנם שפע זה הוא בהיותם בתוך החכמה כד עאלו אבהן במחשבה ובעלמא דאתי וכשיוצאין לחוץ לירד למטה יוצאין באותו השפע לכן אנו חוזרין ואומרים האל הגדול הגבור והנורא שהם חסד גבורה ת"ת. אמנם בברוך שבברכת הנהנין ובברכת המצות הוא מלמעלה למטה כי תכף בעלות ברכת האדם בכונה למקום המלכות ירד שפע מעולם הנעלם למטה. והוא זה כי ברוך ירמוז לבינה בסוד נקודה אמצעית שבה בהתחבר בזו הנקודה דעת עליון והוא נתיב לא ידעו עיט והוא סוד (עיין בשער הלקוטים בפ' זה) ושבילך במים רבים ועקבותיך לא

נודעו. ואל יקשה בעיניך באומרנו שברוך ירמוז לבינה ממ"ש בזוהר ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך לאו הכי אלא איהו ברוך ואיהי ברכה שכבר נתרצה קושיא זו באומרנו שאין נקראת ברוך אלה בסוד דעת עליון המתחבר עמה בסוד שביל דקיק דנחית מן יו"ד שהוא החכמה ונמצא שברוך הוא סוד מלכות ובינה הנרמזי' בבי"ת וסוד חכמה הנרמזת בריש דהיינו ראשית חכמה וסוד דעת הנרמז בוא"ו וא"ו עלאה וסוד כתר הנרמז בכ' פשוטה כי נתיב לא ידעו עיט הוא שער החמשים והוא כתר עליון כנז' בתיקונין לפי שממנו מושך הטיפה העליונה הנעלמה והכל נכלל בברוך והוא דוגמ' ברוך שבתפלה שפירשו בתקונין ב' תרין שכינתא עלאה ותתאה כו' אתה הוא חסד כי אחר שהתחיל השפע מבינה על ידי חכמה ועדין היה נעלם במקום גבוה נתגלה יותר בחסד כי שם תחילת מקום הגילוי ולפי' נקרא אתה כד"א אתה כהן לעולם כנז' בזוהר ומשם יורד השפע לת"ת הנקרא ה' ואח"ך אלהינו שהוא סוד השמאל הנקרא גבורה הכלול בימין והימין בו דכד אשתלים מרז"א דתרין סטרין אתקרי אלהינו כי אל בסוד הימין וה"י בסוד השמאל הרי הימין בשמאל והשמאל בימין ואין זה דומה לאלהים כי אלהים יש בו שתי אותיות מהימין ושלשה מהשמאל א"ל מהימין והי"ם מהשמאל ולפיכך הוא דין אבל כאן יש שתי אותיות מכל אחד לבד. ואמנם נו"ן הוא מצד הדין רזא דסיהרא וא"ו מצד ת"ת שהוא רחמים ונמצא שמתחילת שם זה א"ל שהוא רחמים ימין נכלל בסוד ה"י שהוא דין שמאל וסוד נון שהוא דין שמאל נכלל בסוד ו' שהוא רחמים ימין הרי סטרא דשמאל' דכליל בימינא וסטרא דימינא ביה כנז' בר"מ. והנה עד כאן סוד השפע היורד מלמעלה להתברך המדות הנז' לצורך עצמן לא להשפיע לאחרים ולפיכך אין מגיע השפע הזה רק עד הזרועות וכאשר יתברכו מדות אלו הנו' לצורך עצמן אז יחזרו למקומן לבינה לקבל שפע להוריד למטה ואז תקרא הבינה מלך להיות שריה נשפעין ומלובשין לבוש מלכות ועשירים ואם זה השפע לא היה להם מתחי' לא יוכלו לחזור לשרשן לקבל שפע להריק למטה כד"א ולא יראו פני ריקם כי מדות אלו הם סוד הפנים פני משה אמנם נצח והוד אינם עולים למקור העליון שהוא בינה בזרועות כי אין דקותם כל כך לשיוכלו להכלל בעולם הנעלם ולעלות שם ולקבל שפע ולפיכך (ע"ד) הם לבר מן גופא והבן זה. ומלך זה הוא העולם הנעלם. ולפיכך אנו אומרים אשר קדשנו באורח נסתר באורח סתים ועולם זה הוא נקודה אמצעית שבבינה דוגמת ציון שבמלכות ואין המידות האלו עולים רק עד מקום זה בלבד ולא למעלה ממנו ומקום זה שעולים בו הוא בסוד התדבקות השביל העליון בתוכו ונקרא אש"ר כמו שיסוד נקרא למטה אשר כד"א מאשר שמנה לחמו כן עלמא דאתי (ד"ש ע"ג) נקרא אשר בסוד דעת עליון הדבוק בו

וזהו מלך העולם אשר ועם זה יתישבו שני מאמרים סותרים זה את זה בפירוש אשר ואשר זה הוא אשר אהי"ה. ושני בחינות אלו שהם סוד נקודה אמצעית שבבינה הנקר' עלמא דאתי וסוד דעת עליון שבתוכה הם קדושה ומצוה כי דעת עליון קדושה בסוד קדש עליון הנמש' מהחכמה ועלמא דאתי הוא מצוה עליונה כמו שמלכו' נקראת מצות המלך וזהו אשר קדשנו במצותיו וציונו וימשך קדושה ומצוה זו עד למטה בקדש תחתון ומצוה תחתונה וזהו במצותיו תרי מצוה עליונה ותחתונה וכל זה בברכת המצות כי המצוה תמשיך השפע מעולם הנעלם אבל בברכת הנהנין אין אנו אומרים לא קדושה ולא מצוה כי אחרי שנתברכו האבות וחזרו ועלו להוריד שפע מבינה למטה לא יורידו שפע רק בסוד בינה עצמה מחצוניותה. ולפיכך אנו אומרים בורא פרי כו' שהוא סוד בינה דמקננא בתלת ספירן דבריאה וזהו סוד בורא ומשם יורד לעולם היצירה שהוא סוד פרי שהוא סוד ת"ת הנקרא ב"ן י"ה דמקננן בשית ספירן דיצירה והגפן או העץ או האדמה בסוד עשיה שהמלכות הנקראת ע"ץ או גפן או אדמה מקננת בעשיה:

פרשת תצא

שם בר"מ בדרע"ו ע"ב וז"ל אנת סבילת בגיניהו כמה מכתשין בגין דלא יתקטי' משיח בן יוסף דאיתמר ביה כו'. גם לקמן דרע"ט ע"א שורה ט' וז"ל והמת יהיה לו דא משיח בן יוסף דעתיד לאתקטלא כו' טעם למיתת משיח בן -יוסף ולא משיח בן דוד וגם בזה יתבאר ענין שינוי שנמצא במאמרי ס' הזוהר כי מהם נראה ששני המשיחים הם במלכות וממקצתם נראה ששניהם ביסוד והענין הוא כי שניהם הם ביסוד אלא שמשיח בן דוד הוא ביסוד לאה ומשיח בן יוסף הוא ביסוד רחל ובזה צדקו כולם כי שניהם ביסוד ושניהם במלכות ולפי שרחל נאמר בה רגליה יורדות מות שהקליפות נאחזות בה לכן נהרג בן יוסף מה שאין כן בלאה שאינה במקום המיתה:

שם בדרע"ז ע"ב וז"ל הא אתעבידו אלוהות ועבודות זרות ובג"ד קב"ה עתיד לאעברא לון כו' זה נראה תימא גדול איך ס"מ ונוקביה יהיו כל כך פתאים למרוד בקונם ולחשוב בלבבם שהם אלוהות והנה הם שלוחיו יתברך ומכירים הם אותו ית'. אך הענין הזה יובן בסוד ומלכותו בכל משלה שאמרו בתקונין דהקב"ה אתלבש גו קליפין והוא בזמן שישראל חוטאין כי אז השכינה גולה בגלו' ומתלבש' בתוך הקליפו' כנודע ובראותם כי הם (דף מ"ג ע"א) נעשים גוף וכלי אל ניצוץ האלהות המתלבש בתוכם אז הם חושבים כי הם עצמם גוף האלהו' ח"ו וע"י כן עבדי גרמיהו אלוהות:

פרשת וילך

שם בדרפ"ו ע"א וז"ל (ע"ח של"ב ש' הארו' זו"ן פ"ז) באר חפרוה שרים דאולידו לה או"א לעילא כרוה נדיבי העם אילין אבהן דאקרון נדיבי עמים כו'. דע כי בהיותם ז"א ונוק' אחור באחור ראש הנקבה מתחלת מחצי הת"ת דז"א ולמטה ונמצא כי סיום הת"ת דז"א שהוא מקום פי האמה שהוא היסוד ממש נעשה כנגדו באחור בחינת הפה של הנקבה כי שם הוא סיום ראשה ואח"ך או"א נסרוה והחזירוה פב"פ בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע והעלוה ממש פנים בפנים כשיעור קומת ז"א ונמצא כי מה שהיה בתחי' ראשה אחור באחור הנה עתה בהגדלתה בחזרתה פנים בפנים ונעשה סיום גופה כולו ונמצא שמקום הרחם שלה הוא ממש כנגד פי היסוד שלו בשיווי אחד ומה שהיה תחילה בחי' הפה שלה חזר עתה להיות פי היסוד שלה ולכן תמצא כי נזכר בתורה התשמי' בלשון אכילה. בסוד אכלו ריעים כו' וכן כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה כו' והנה הפסוק הזה מדבר בענין נחש שבא על חוה והוא במה שביארנו בריש אדרת נשא דקכ"ח ע"ב וז"ל יתיב על כורסיא דשביבין לאכפייא לון שהוא סוד שם האור ההוא הנק' אלהים אשר מתפשט עד הקלי' והקלי' נכללין זה בזה עד. למעלה עד אשר נכנס שם אלהים ביסוד של הנקבה בסוד הגבורות אשר בה ולבחי' אותו הכללות שנכללו הקלי' באותו שם של אלהים כנז' (ד"ש ע"ד) ולבחי' ההיא היא שרמזו רז"ל ואמרו כי הנחש בא על חוה ולא כפשטו ומשמעותו ממש ח"ו ונמצא כי מה שהיה בתחילה משמש היסוד עמה בסוד הנתיב העליון הנקרא פלא הנה עתה יונקת מן הנתיב החיצון של אלהים אשר גם הוא נקרא פלא וזהו ר"ת לא פעלתי און כי היא אומרת שלא פעלה און עם הנתיב החיצון רק מן הנתיב העליון הנקרא פלא גם כן ונחזור לענין כי הנה גם במשנה מצינו שקרא אל התשמיש דיבור כנז' בפ"ק דמס' כתובות וז"ל ראוה מדברת עם אחד מה טיבו של איש זה כו' ואמרו שגמרא ר' פלוני אמר מדברת ממש. ר' פלוני אמר מתייחדת כו' והוא לטעם הנז' כי מה שהיה תחילה בחי' פה הוא עתה בחי' יסוד שבה ואותה החפירה העמוקה שהיה בה תחי' בבחי' פה שבה ואח"ך על ידי או"א שהחזירוה אפין באפין כנז' נעשית חפירה הזו בה בבחינת היסוד שבה וזמ"ש באר חפרוה שרים דאולידו לה או"א לעילא והוא בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כו' שאמרו בפ' בראשית רמ"ט ע"א. וביארנוהו בפ' פקודי דרנ"ד ע"ב והרי זה ענין החפירה בעצמה שהוא היסוד שבה. ועוד צריך בחינה אחרת והיא המיין נוקבין אשר ביסוד הנקבה שצריך להעלותם לגבי בעלה וענין הזה נקרא כריה ואמר כי כריה זו נעשית ע"י נדיבי העם הם אבהן דאיקרון נדיבי עמים והם חסד וגבורה אשר הם שתי הידים של אימא עלאה אשר בהם חמש חמש אצבעאן והם

סוד (ע"ב) חמשה אותיות מנצפ"ך שהם כפולות אשר הם ירדו למטה ונעשו בבחי' מיין נוקבין ביסוד שלה כמבואר אצלנו בפסוק ונתתם חמשית לפרעה וארבע הידות כו':
אמר עוד במחוקק דא יסוד במשענותם דא נצח והוד כו' הענין הוא כי אחר אשר נעשה בה זה התיקון אז נכנסו נה"י דז"א בסוד מוחין שבה ובזה יובן הפסוק הראשון האומר עלי באר ענו לה כו' ר"ל אתה הנקרא באר ראוי לך שתעלי מיין נוק' מתתא לעי' וזהו עלי באר והטעם הוא כי הרי כבר את מתוקנת לדבר זה כי הרי באר חפרוה שרים כו' א"כ ענו לה עלי באר מיין נוק' לגבי עילא ובזה תבין כי נרמז בר"ת ב'אר ח'פרוה ש'רים כ'ריה בחשך ירצה כי ענין כרית הבאר שהיא המלכות הנה הוא בסוד היסוד שבה אשר שם מקום קיבוץ חמש הגבורות מנצפ"ך ונודע כי הגבו' היא נק' חשך והחסד נקרא אור:

פרשת האזינו

שם בדרפ"ח ע"א וז"ל פתח ר"ש ואמר אני לדודי ועלי תשוקתו כו' כל יומין דאתקטרנא בהאי עלמא בחד קטירא אתקטרנא ביה בקב"ה ובג"כ השתא ועלי תשוקתו הוא וכל סיעת' קדישא דיליה אתו למשמע בחדוה מילין סתימין ושבחא דע"ק סתי' דכל סתימין פריש ואתפרש מכלא ולא פריש דהא כלא ביה מתדבקן והות מתדבק בכול' היא הוא כולא עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין אתתקן ולא אתתקן אתתקן בגין לקיימא כולא ולא אתתקן בגין דלא שכיח כד אתתקן אפיק תשעה נהורין דלהטין מיניה בתיקונוי ואינון נהורין מיניה מתנהרין ומתלהטין אזלין ומתפשטין לכל עיבר כבוצינא עלאה דאתפשטין מיניה נהורין לכל עיבר ואינון נהורין מתפשטן כד יקרבון למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא חד בצחודוי כך הוא ע"ק בוצינא עלאה סתימא דכל סתימין ולא שכיח בר אינון נהורין דמתפשטאן דמתגליין וטמירן ואינון אקרון שמא קדישא ובג"כ כלא חד ומה דאמרו חברנא בספרי קדמאי דאינון דרגין דאתבריאו וע"ק אתגלי בהו בכל חד וחד משום דאינון תקונין דע"ק לאו השתא עידנא להני מילין דהא אמינא לון באדרא קדישא וחמינא מה דלא ידענא הכי ואסתים בליבאי מלה והשתא אנא בלחודאי אסהידנא קמיה מלכא קדישא וכל הני זכאי קשוט דאתו למשמע מילין אלין גולגלתא חוורא דרישא כו':

פירוש האדרא זוטא קדישא

דע כי מורי ז"ל התחיל לבאר לי אדרא זו של האזינו והיה בדעתו לכלול בביאורה רוב הקדמות של החכמה הזו הנקראת חכמת האמת ואגב גררה היו מתבארים לשונות רבים

מן האדרא הזאת וגם מאדרת נשא ולא זכיתי לשמוע רק מעט (ד"ש דמ"ח ע"א) מזעיר כאשר עיניך תחזנה ותראנה והנני מעתיקם פה כפי הסדר אשר הייתי שומע ממנו הדרושים וזה החילי בע"ה:

ע"ג בראשונה צריך אני להודיעך ענין השם הזה הנקרא בשתי האדרות האלו והוא עתיקא דכל עתיקין כו' כבר ידעת כי האין סוף האציל את העשר ספירות ואמנם הוא גניז וטמיר בספירת הכתר כנז' בתיקונין. והטעם הוא כי בהיותו טמיר וגניז בכתר אפשר שיתגלה אצלנו קצת הארה ממנו. מש"כ בהיותו מסתלק ח"ו מתוכו והנה בחי' הכתר הזה הנה הוא מתחלק ונכלל בתלת רישין הנז' למטה וז"ל ג' רישין אתגלפן דא לגו מן דא כו' והאי"ן סוף מתעלם ונמצא בתוכם ובהיות האין סוף נמצא ומתעלם בתוכם אז הוא האין סוף נקרא בשם עתיק' דכל עתיקין. וזמ"ש לקמן האי עתיק' קדיש' טמיר וגניז וחכמתא עלאה כו' וכן בעמוד שני של דף זו אמר האי עתיקא קדישא אשתכח בג' רישין כו'. ונמצא כי עיקר שם הזה דעתיקא קדישא הוא הא"ס אלא שגם התלתא רישין הנז' נקראים גם הם בשם עתיקא דכל עתיקין בחינת התעלמות הא"ס בתוכם והבן זה היטב. ונתחיל עתה לבאר ענין העשר ספירות שהאציל הא"ס. דע כי תחילת וראשי' כל מה שהאציל הא"ס הם עשרה ספירות השרשיות ומקוריות אשר הם שרש ומקור וחיות אל כל האצילות כולו והם עשרה חלקי הכתר של האצילות ונקרא א"א ואלו העשר ספירות הם נרמזים כאן באומרו כד אתתקן אפיק תשעה נהורין דלהטין מיניה מתקונוי כו' והם הם אותם הנז' בפ' נח דס"ה ע"א ובפרשת פקודי דרכ"ז ע"א ודרס"ט ע"א וז"ל וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואעתבידו תשעה היכלין והיכלין לאו אינון נהורין ולאו אינון רוחין ולאו אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימא בהו כו'. ואלה שמותם כתר חכמה בינה גדולה גבורה ת"ת נצח הוד יסוד הרי הם תשעה ספירות הנז' כאן. ועוד יש בחינה עליונה מכולן. והיא הנקראת רישא עלאה דלא אתידע כלל כנז' לקמן והיא רישא הראשונה שבחינת רישין הנז' לקמן דאתגלפן דא לגו מן דא כו' והרי עמה נשלמו לעשר ספירות שהם השרשיות ומקוריות והם חיות לכל העולמות ולכל האצילות כולו ואם כן צריך שתדע כי התרין רישין תתאין מאלו התלת רישין הנז' הנה הם סוד כתר וחכמה הנז' באלו התשעה ספירו' והראש העליונה על שתיהן שהיא הנקראת רישא עלאה דלא אתידע היא למעלה מן התשעה ספי' הנז' ועמה נשלמין לעשר ספירות גמורות והנה בחינת המלכות לא נזכרה ולא נתגלית באלו התשעה ספי' השרשיות אמנם אח"ך נגלית המלכות מסוד האי רישא עלאה דלא אתידע העומדת למעלה מן התשעה ספירו' שרשיות הנז'. ובזה תבין מעלת וגדולת המלכות כי היא עטרה בראש צדיק היתה

לראש פינה אשר לעתיד תהיה גדולה מן השמש והבן זה. ודע כי אלו התשעה נהורין הנז' אינן יכולין להתגלות למטה מחמת רוב הארתם כלל העולה צריך שתדע שרש כל הדברים האלו כי האי"ן סוף למעלה מן הכל ותחתיו הוא ההיא רישא דלא אתידע שהיא נקראת אצלנו תמיד בשם עתיק יומין ותחתיו הוא אלו התשעה ספירות השרשיות אשר כולם הם בא"א המתפשט ומתלבש תוך עולם האצילות כולו עד סוף נוק' דז"א דאצילות בכל ענין התפשטותם עד למטה עד הנוק' ונמצא כי בהתחבר עתיק יומין שהוא נקרא כללות אחד דרישא עלאה דלא אתידע עם התשעה ספירות השרשיות שהם בא"א יהיו עשר ספירות גמורות שרשיות אבל העליונה מכולן אינה נכנסת בשם ספירה כי אין ספירת הכתר רק בא"א כנז' ונמצא אם כן כי עיקר התלבשות הא"ס בתלת רישין הם עת"י רישא עלאה דלא אתידע ושתי ספירות השרשיות הנקראין כתר וחכמה הם תרין רישין תתאין והרי הם ג' רישין וצריך שתדע כי אלו התרין רישין תתאין הנקראין כתר וחכמה הם הם כתר דאריך אפין ומוחא סתימאה דיליה הנקר' חכמה ושניהם נקראים גלגלתא ומוחא דא"א אבל הבינה דא"א ירדה למטה בגרון דא"א ולכן לא נזכרה בכלל הרישין דא"א כי אינה ראש אלא גרון כמו שנבאר לקמן בע"ה. ולכן לא הוזכר בחי' ראש רק אל רישא של עתיק יומין שהן שלשה ראשונות שבו ונקרא רישא חדא עלאה דלא אתידע וכתר וחכמה דא"א גם הם נקראין ראשין לפי שהם בראשו דא"א. והרי הם תלת רישין דאתגלפן דא לגו מן דא כו' ושאר השבעה ספירות דא"א מבינה שלו ולמטה אינם נקראים ראשים לפי שהם תחת הראש דיליה מן הגרון ולמטה. ועיין בשער ההקדמות בדרוש המתחיל וז"ל ונחזור לבאר בפרטות ענין אלו העשר נקודים איך היו קודם התיקון. ואיך היו אחר התיקון כו' כל ההקדמה הזאת היטב ושם תראה כי כל אלו התשעה ספירות שרשיות הם הנקראים א"א שהוא ספי' הכתר של כללות עולם האצילות. ולפי ששלשה ראשונות דעתיק אינן מתלבשות בא"א נקראים (דף מ"ד ע"א) רישא. אך להיותם תכלית החיבור נקראים רישא חדא וכן שתי ראשונות דאריך אינן מתלבשות באבא ואימא. לכן נקראים דיניה לכן נקראים בשם תרין רישין נפרדות ונמצא שהן תלת רישין כנז'. ולכן נבאר בתחילה ענין אלו התלת רישין וז"ל האדרא הזאת האי עתיקא קדישא טמיר וגניז כו' תלת רישין אתגלפאן דא לגו מן דא כו' וביאר סידרן ממטה למעלה וזמ"ש רישא חדא חכמתא סתימאה דאתכסיא ולאו מתפתחא כו' והיא מוחא סתימאה שבא"א הנקראת חכמה השרשית רישא עלאה עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין. וזו היא גלגלתא דא"א הנקר' כתר השרשית ולפי שכתר הוא למעלה מחכמה לזה הזכיר כאן ואמר רישא עלאה כלומר שהיא עלאה על התחתונה. רישא לכל רישא רישא דלאו רישא ולא ידע ולא

אתידע מה דהוי ברישא דא כו' וזו היא בחינת רישא עלאה דלא אתידע כלל והיא בחי' עת"י כנ"ל. ואמנם אם תדקדק תמצא שאומר דא לעילא מן דא ודא לגו מן דא. ולא אמר דא לעילא מן דא ודא לעילא מן דא. והטעם הוא כפי מה שאמרנו כי רישא עלאה איננה דומה לתרין הרישין תתאין דמינה לפי שבתוכה מתעלם הא"ס. אמנם אינה דומה להם לפי שהשתי רישין תתאין הם מבחינת כלי אחד ובתוכו בחינת האור העצמי הפנימי ולכן אלו השנים נתלבשו דא לגו מן דא ונעשית זו בתוך זו ממש. אבל רישא עלאה לרוב רוחניות' אינה נתפסת להתעלם תוך רישא תנינא ממש על דרך השניה שנתעלמה תוך השלישית אמנם נשארה למעלה ממנו ולא נתלבשה בתוכה לרוב מעלתה וזמ"ש דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא וסדר הזה הוא ממטה למעלה. והנה גלגלתא שפיר איקרי רישא כן נקרא בכל האדרא בשם רישא חוורא גם נק' כתר כי כתר מלשון כותרת כי היא גלגלתא דמקפת את המוח אבל מוחא סתימא חכמה דא"א שבתוך גלגת' איך נקראת בשם רישא והלא אינה ראש אלא מוח ואמנם לבאר ענין זה צריכין אנו להודיעך שאין הדברים כמשמעותן כי עם היות שאנו קוראים אותם בשם תרין רישין הנה תלתא אינון מלבד הרישא עלאה הנקר' (ד"ש ע"ג) עתיק יומין כי בזו אין לנו עסק כלל עתה וזכור ענין זה וכל אחד מאלו השלשה רישין יש בה סוד גלגלתא ומוחא כי בפחות משני בחי' אלו לא יצדק בהם שם רישא. והנה הכתר השרשי' הנה יש בתוכו בחי' מוחא והוא סוד ההוא אוירא הנז' בריש ספרא דצניעותא קרומא דאוירא חפייא על ההוא מוחא והענין הוא דהאי אוירא נק' מוחא בערך הכתר הזה אבל בערך החכמה השרשית נעשה האוירא הנז' בחי' גלגלת' אליו כי בערך רישא וגלגת' הנקר' כתר השרשי' נקראת מוחא ובערך חכמ' סתימאה חכמה השרשית נקראת גלגלתא וענין זה האוירא הוא סוד מ"ש בזוהר במקומות רבים ובפ' בראשית יהי אור יהי אויר כי יצתה יוד מאויר ואשתאר אור. והנה ההיא רישא עלאה דלא אתידע שהיא למעלה (ע"ב) מכל אלו התלת רישין אחזי נהורא בההוא אוירא שבין גלגלתא למוחא סתימאה דא"א ולכן הושמה אותה הקרומא דאוירא מפסיק ומבדיל בין האוירא אל מוחא סתימאה כדי שתוכל המוחא לסבול אור האוירא הגדול. וכבר נתבאר אצלי ענין זה האוירא שהוא אותו האויר הרוחני המתלקט ומתלבש תוך נקבי הגלגלת כנודע כי הגלגלת כולה נעשית חדרי' חדרי' קטנים ובתוכם שוכן האוירא כדמיו' המוח שבתוך הגלגלת ולמטה בע"ה נבאר ענין זה האוירא מה ענינו וביארתיו בסדר התלבשו' עת"י תוך שבעה דגלגלת' דא"א וע"ש. והרי נתבאר ענין תרין רישין תתאין שהם כתר וחכמה השרשיות איך נחלקין לתלת רישין והם גלגלתא ואוירא ומוחא זה למעלה מזה כסדרן ונמצא כי גלגלתא ומוחא הם כתר וחכמה השרשיו'

שבא"א והם התרין רישין תתאין מן השלשה הנז' באדרא אבל האוירא היא המשכת רישא עלאה דלא אתידע הנקרא עת"י שנתגלה כאן להחיות להם. ונבאר עתה ענין אלו התלת רישין ששלשתן בא"א מה ענינם. דע כי בכל אחד מאלו התלת רישין יש בו בחי' הכלי ובחי' העצמות שהוא הרוחניות שבתוכו והרי השלשה רישין הם עתה ששה וכל אחד מאלו הששה מתחלק לשלשה בחי' והרי הם ח"י בסוד ח"י העולמים כי מאלו התלת רישין מתפשט החיות לכל העולמים כולם שבאצילות ואלו השלשה בחינות שיש בכל אחד מהם הוא שם יהו"ה ונמצא כי שלשה פעמים יהו"ה בכל אחד מהם הם י"ב והשם בעצמו הרי י"ג. ואלו הם שרש שלש פעמים י"ג י"ג שמצאנו באלה האדרות כי באדרת נשא דף קכ"ח ע"ב אמר וז"ל האי גלגלתא חוורא דיליה אנהיר לי"ג עיבר גליפין כו' ד' בסטרא חד וד' בסטרא חד כו' עוד הוזכרו י"ג אחרים שם דקכ"ט ע"א וז"ל י"ג נימין דשערין קיימי מהאי סטרא ומהאי סטרא כו' וכאן באדרת האזינו דרפ"ח ע"ב אמר וז"ל בגין דהאי חכמתא סתימאה ביה מתפרש תלת זמנין לארבע ד' כו'. וצריך שנבאר ענין הנז'. דע כי כל דבר עליון יש בו שתי בחי' והם אור פנימי ואור מקיף לו מבחוץ שהוא גדול מן הפנימי ועוד יש אור מקיף לשניה' גדול משניהם ושלשה בחינות אלו הם סוד תלת רישין הנז' כי מוחא סתימאה הוא הפנימי ואוירא הוא המקיף על הפנימי וגלגלתא הוא המקיף הגדול על שניהם גם דע כי הגלגלתא הוא בחי' נשמה ואויר' בחינת רוח ומוחא סתימאה בחינת נפש וזה ענינם. ונתחיל מגלגלתא הנקראת נשמה המקיף הגדול הנה נתבאר לעיל כי בכל אחד משלשה אלו יש שלשה הויות ונמצא שהם ג"פ י"ג כנ"ל. והנה ג' ההויות אשר בגלגלתא הם אלו. כי כאן בגלגלתא הוא הוי"ה דמילוי יודי"ן ע"ב כי כל בחי' הוי"ה במילוי יודין היא בחי' נשמה וכלל זה יהיה בידך כי כאן בא"א כל השמות אשר בו הם ממולאין במילויין. וגם הם מנוקדים גם כן. והנה ההוי"ה הזו דמילוי יודי"ן שבגלגלתא כנז' אין ניקוד בו רק בארבע' אותיות ההויה פשוטה אשר בו כזה יו"ד בחולם ה"י בצירי וי"ו בקמץ ה"י בצירי. ועוד יש הוי"ה שניה המקיף לראשונה והיא גם כן במילוי יודין אבל היא מנוקדת בכל עשר אותיותיה באופן זה כי בשלש אותיות יו"ד כל אחד נקודה בחולם ושני אותיות ה"י שתיהן (ע"ג) מנוקדות בצירי ושלשה אותיות וי"ו שלשתן מנוקדות בקמץ ושני אותיות ה"י שתיהם מנוקדות בצירי ועוד יש הוי"ה שצישית המקיף לשתיהן והוא גם כן במילוי יודי"ן אבל ארבע אותיותיה הפשוטות הם מנוקדות ע"ד הנז' י' בחולם ה' בצירי ו' בקמץ ה' בצירי ושאר שש אותיות המילוי כולם מנוקדים בקמץ והנה שלשה הויות אלו הם ברישא קדמאה פנימי וגם היא נחלקת לשלשה הויות דמילוי אלפין דמ"ה בסו' פנימי ומקיף ומקיף לשתיהן והם מנוקדות ע"ד

ג' ההויות של רישא תנינא שהם סגול במקום צירי אלא שבכאן יש שינוי אחר ג"כ. והוא כי במקום נקודת קמ"ץ הוא כאן פת"ח נמצא כי השנית משונית מן הראשונה כי הוא בסגו"ל במקום ציר"י. והשלישית משונה מן השניה שהיא בפתח במקום קמץ וגם בענין המילויין הם משונות זו מזו כי הראשונה במילוי יודין דע"ב. ורישא תנינא במילוי ס"ג ורישא תליתאה במילוי אלפין דמ"ה. והרי נתבארו שלשה הרישין בבחינת העצמות והרוחניות שבתוכם. ועוד יש בחי' שנית שהיא בחי' הכלים שלהם כנ"ל. והם ממש ע"ד ההויות הנ"ל אלא שבמקום ההויות הם כאן בחי' שמות של אהיה. ובכל רישא מהם יש שלשה שמות אהיה ומסודרים במילוייה' ובנקודיהם ממש ע"ד הנ"ל בג' ההויו"ת והרי הם בכל רישא מהם ג' הויו"ת בסוד רוחניות וג' אהי"ה בסוד כלי' שלהם ובית קיבול שלהם והם ששה שמות בכל ראש מהם ועולים לח"י העולמים כנ"ל וענין ג' ההויו"ת של הרוחניות מאלו השלשה יש בהם בחינת י"ג י"ג י"ג. הנה ברישא קדמאה הנקראת גלגלתא דא"א וגם היא נקראת רישא חוורא והיא בחינת ספי' הכתר דא"א ובה יש י"ג תיקונין דילה ואינן בבחי' שערות ונימא אית מבועא דנפיק ממוחא סתימאה ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דז"א כו' נראה כי הי"ג נימין הם צנורות ומקורות דנפקי מרישא תליתאה הנקראת מוחא סתימאה וכאן אמרנו שהם י"ג תקונין דרישא תנינא הנקראת אויר' והתשובה היא כמ"ש לעיל כי מוחא סתימאה הוא פנימי ואוירא הוא אור המקיף שעליו וכאשר יוצא אור המוחא סתימאה לחוץ הוא מוכרח שיעבור דרך אור המקיף עליו ואין האורות מתערבין זה בזה כדמיון הירדן הנמשך ועובר בתוך ים טבריה ואינו מתערב בו ונמצא כי הי"ג נימין דשערי אינן אלא תיקוני רישא תנינא אוירא המקיף ובתוכם יוצאין גם אורות של מוחא סתימאה הפנימי ויוצאין לחוץ דרך העברתם תוך צנורות נימין דשערי ולמטה ב"ה במקו' יתבאר שלשה בחי' אלו של י"ג אורחין וי"ג נימין וי"ג חלקי המוחא סתימאה ועתה צריך לבאר מ"ש באדרא זו דרפ"ח ע"ב וז"ל ובגין כך ע"ק אקרי אין דביה תליא אין כל הנהו שערי וכל אינון נימין ממוחא סתימאה תליין כו' והענין הוא כמ"ש לעיל כי עיקר שם עתיקא הוא באין סוף המתעלם תוך תלת רישין אלא שגם התלת רישין כל אחד מהם יקרא ע"ק ע"ש האי"ן סוף המתעלם בתוכן ונמצא כפי זה כי עיקר שם ע"ק הוא ברישא עלאה דלא אתידע הנקרא עת"י אלא שגם זו הרישא תנינא דהויא אוירא דרישא דא"א נקרא ע"ק ונקרא אין מפני שהנימין והשערות תליין בה כנז' ואעפ"י שאמר כאן דממוחא סתימאה תליין כבר ביארנו זה לעיל שהכונה היא שבתוכן נמשכין אורות מוחא סתימאה אבל הנימין והשיערות מרישא תניינא הנקרא אוירא הזו. והנה גם ההיא רישא עלאה (ד"ש דמ"ט ע"א) דלא אתידע הנק' עת"י נקרא

אי"ן על שם ועתה נבאר כפי הבחינה הראשונה שאין כאן רק תלת רישין והם העליונה הוא עת"י ותרין תתאין הם כתר וחכמה דא"א שהם גלגלתא ומוחא סתימא' די ביה ונבאר איך הרישא עלא' הנקרא' עת"י עם היות שאמרנו לעיל דאיהי לעיל' מנייהו ולאו לגו מנייהו עכ"ז מוכרח הוא להיותו גדול מהם להתלבש בהם אך ההקדמה היא כל הגדול מחבירו מתלבש בחבירו אשר למטה ממנו כדי להאיר בו ולהחיותו אבל אי אפשר לתחתון לסבול כח אור העליון מבחינת ג' ראשונות שבו ולכן אין העליון מתלבש בתחתון אלא השבעה תחתונות שבו לבד הם המתלבשות בתחתון ונמצא כי עת"י רישא עלאה דלא אתידע הכלול מי"ם כנ"ל כי אין בחי' ראש בלתי שתהיה כלולה מי"ס הנה השבעה תחתונות שבו מתלבשין תוך א"א הכולל תרין רישין תחתו' כנז' והוא באופן זה. ובתחילה נבאר לשון פ"ק דספרא דצניעותא דקע"ו (דף מ"ה ע"א) ע"ב וז"ל סטרא דסטרין אתתקן ואזדמן בחד גלגלתא מלייא טלא דבדולחא קרומא דאוירא אזדכך וסתים כו' ואח"ך אמר ותליין משבעה דגלגלא עד יקירו דיקירותא הרי שאמר כי תיקוני רישא הוו שבעה וזה פרטן חד גלגלא א'. מלייא טלא דבדולחא ב'. והוא המוחא סתימאה הנקר' כתר רישא קדמאה דביה. וגבורה דעתיק במוחא סתימאה שהיא חכמה שבאריך הנקרא טלא דבדולחא. ובזה תבין איך הכתר דא"א הוא רחמים גמורים מפני שהחסד דעתיק מתלבש ומאיר בו. אבל חכמה מוחא סתימאה דאריך יש בה דינין אלא שהם שם נכפין וזמ"ש באדרת נשא דף קכ"ח ע"ב. מוחא דעתיקא סתים ושכיך ויתיב כחמר טב על דוורדייה הרי הזכיר היות שם השמרים שהם הדינים אלא שהם נכפין תחת היין הטוב וזהו מה שתמצא בס' מערכת האלהות כי ספירת החכמה הוא דין והבן זה וזה החסד וגבורה דעתיק יומין נקר' אוירא דכיא ובוצינא דקרדינותא כמו שנבאר בע"ה בענין אבא ואימא וע"ש. והנה בזה תבין כי בוצינא דקרדינותא גניזא בהאי מוחא סתימאה חכמה דאריך אפין ושם היא השרש העליון של בוצינא דקרדינותא שהיא שרש אל כל הדינין והגבורות שבעולם. לפי ששם היא גנוזה גבורה דעת"י כנז' אלא שהדינין אשר שם הם נכפין ונדמין כחמר טב דיתיב על דוורדייה כנז' אלא שמשם נתפשטה בוצינא דקרדינותא אל אימא עלאה כמו שיתבאר לקמן בע"ה והת"ת דעת"י נתלבש בקרומא דאוירא דא"א כי ההוא קרומא הוא כדמיון רקיע המבדיל בין מים למים בין גלגלתא למוחא סתימא' אשר בתוכם חסד וגבורה דעת"י ולכן הת"ת דעת"י המכריע בין חסד וגבורה דעתיק נתלבש בההוא קרומא דאוירא ונצח והוד דעת"י נחלקין לב' בחינות כנודע כי יש נצח והוד טמירין והם תרי ביעין דדכורא שהם טמירין בגויה ויש נצח והוד אתגליין והם תרין ירכין ואמנם תרין ביעין הטמירין הם מתלבשין בתרין אודנין דא"א הנרמזין בספרא

דצניעותא בתיקון הד' דגלגלא בשם עמר נקי וכמו שנבאר הטעם. ובזה תבין טעם גדול למה בכל שתי האדרות לא נזכרו בחינת האזנים העליונות דעת"ק והוא לפי דתמן טמירין וגניזין תרין ביעי דעת"י שצריך להעלי' מציאותם וגם במה שנודע כי לעולם הנצח כלול בחסד וההוד כלול בגבורה והחסד והגבורה כבר ביארנו שהם בגלגלתא ומוחא וטמירי תמן ואינן נגלין ולכן לא הוזכר מציאו' גם בזה תבין סוד נפלא ראוי להעלימו כי להיותם בחינת תרין ביעין (ד"ש ע"ב) לכן נזכרו האזנים בלשון עמר נקי כנז' והטעם הוא בסוד השערו' הנקראים עמר נקי (ע"ב) על גבי אודנין כי שם מקומם כנז' בתיקונים תיקון א' דקי"ח ע"ב וז"ל בגוונא דשערא דתלייא מעל אודנין מימינא ומשמאל' כו' ובג"ד צריך לבערא שער' מעל אודנין כו' וכנז' באדר' נשא דקכ"ח ע"א וז"ל ושער' סליק אבתרוי באודנין כו' דנפיק שערא מבתר אודנוי כוליה בשיקולא כו' והבן זה מאד והעלימהו. גם להיות כי הנצח וההוד הם לעולם בחינת כל הדינין וכנז' בפ' צו דל"ב ע"א בענין ערבי נחל שהם נצח והוד והם בחי' כל הגבורות וע"ש ולכן מהם נתפשטו השערות לחוץ כי השערות הם בחי' דינין וגבורות כנודע וזהו הטעם שאמרו בס' התקונין ובא דרת נשא כנ"ל דבעינן לבערא שערא מע"ג אודנין לפי שהם דינין ומעכבין אזנים העליונות מלקבל התפלה וכיון ששרשם הם מן האזנים כנז' אשר בתוכם מתלבשים הנצח וההוד דעת"י לכן צריך להסירם מע"ג אודנין כדי שלא יקבלו משם כח וחוזק ויתגברו על הרחמים גם בזה תבין טעם למה השערות יוצאין ממט' למעל' והוא לפי שהם יוצאין מן הנצח וההוד הנז' אשר בתוך רישא דא"א ויוצאין ועולין ממטה למעלה אל הגלגלת ושם מתגלין וצומחין. גם דע כי הנה נתב' שהת"ת דעת"י נתלבש בקרומא דאוירא דא"א והנה הת"ת הוא סוד אות ו' כנודע וכבר ידעת כי השערו' הם סוד ויי"ן כנז' בתקונין דק"ב וקכ"א וגם הנצח והוד דעת"י המתלבשין בתרין אודנין דא"א גם הם בסוד ויין כי לכן נזכרים בשם ויי העמודים כנודע לפי שהם תרין ויין דנפקי מת"ת וא"ו גדולה ונמצא בזה כי צמיחת השערות האלה הם יוצאין מן הנצח וההוד הנז' אשר נקראים ויי העמודים ועולין ממטה למעלה דרך הת"ת העומד בקרומא דאוירא אשר גם הוא נקרא וא"ו ויוצאין ממנה ממטה למעל' לחוץ ע"ג הגלגלת. וזהו סוד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום כו' והביאור הוא כי טרם שנתקן עולם האצילות נקראים בשם המלכים דארץ אדום שמלכו ומתו ובחינת אחר התיקון הוא ענין מלכי בנ"י וזמש"ה לפני מלוך מלך לבנ"י כל מלכו' מלכי אדום דקודם התיקון קדמו אל מלכי יש' שהוא אחר התקון וכבר ביארנו בפ' נשא דקכ"ח כי בחי' התיקון הוא היות האור נמשך בהמעט' דרך צנורו' דקי' והם השערו' העליו' ועי"כ יש יכולת במלכים הנז' שמתו לקבל האור העליון ולהתקן והרי איך עמר נקי שהם

השערו' הם בחינת' התיקון הד' מן ז' תקוני גלגלת' הנז' בריש ס' דצניעו' כנ"ל והם סוד בנ"י שהם בחי' נצח והו' בני הת"ת הנק' יש' וזהו לפני מלוך הוא תקון א'. מלך תיקון ב'. ישר' תיקון ג'. בנ"י תקון ד'. ונמצ' כי כשבא תיקון הד' הנק' בנ"י שהם השערו' אז היה כח לקבל האור העליון ע"י השערו' והנה בחי' אלו השערו' אשר הם בבחי' ווי העמו' ביארתי' באדרא נשא דקכ"ט ע"ב במ"ש תאנא בגלגל' דריש' תליין אלף אלפין רבוא כו' וע"ש ובזה תבין מ"ש באדר' נשא דקכ"ח ע"א י"ג נימין דשערין קיימי מהאי סטר' ומהאי סט' כו' כי הם אלו השערו' הנק' עמר נקי תיקון הרביעי דגלגלת' ויוצאין מנצח והו' דעת"י דרך קרו' דאויר' שהוא הת"ת דעת"י ולמט' יתב' ענינם באריכות בע"ה והנה הבחי' הב' של נצח והוד דעת"י הנגלין שהם בחי' תרין ירכין נתלבשו בתרין עייניו דא"א שהוא התקון הו' הנז' בספר' דצניעות' בשם אשגחא פקיחא כו' (ע"ג) והיסוד דעתיק יומין נתלבש במצח דא"א הוא התקון החמישי דשבע דגולגלתא הנקרא רעוא דרעוין. וטעם הדבר למה הפסיק היסוד בין שתי בחי' הנצח וההוד הוא לפי שבחינת נצח והוד הוא בסוד תרין ביעין הם עליונים למעלה מן היסוד ולכן נתלבשו בתרין אודנין שהם למעלה מן המצח אשר בו מלובש היסוד דעתיק אבל בחינת נצח והוד בסוד תרין ירכין הם למטה מן היסוד ולכן נתלבשו בתרין עינין שהם למטה מן המצח ולכן המצח הוא התקון החמשי עומד בין שתי בחינות נצח והוד שהם בתיקון הרביעי ובתקון הששי ויען נודע כי הנצח וההוד מתגלה בהם ביסוד לכן נקרא זה התיקון החמשי שבו גנוז יסוד דעת"י נקרא מצח ואמרו באדרת האזינו דרצ"ג ואוקימנא דאקרי נצח באתוון רצופין כי מצח ונצח הם שוין כי נקרא מצח ע"ש גילוי הנצח בו כנז'. ולכן במצח יש בו בחי' דינין מפני גילוי הנצח בו שהוא סוד דינין כנ"ל. אלא שמצח דז"א ניכרין בו הדינין כנז' שם דרצ"ג ע"א. וז"ל בהאי מצחא תליין כ"ד בתי דינין כו' אבל במצח דא"א אעפ"י שיש בו דינין הם נכפין תחת הרחמים. וזמ"ש (ד"ש ע"ג) בפ' נשא מהאי מצחא נהרין ארבע מאה בתי דינין כו' וזמ"ש כאן באדרת האזינו דרפ"ח ע"ב מצחא דאתגלי בעתיקא קדישא רצון אקרי דהא רישא עלאה דא סתים לעילא דלא אתידע פשיט חד טורנא יאה ובסימא כו' פירוש כי מצחא דעתיקא קדישא הוא אריך אפין נקרא מצח הרצון אעפ"י שהוא דינין וביאר הטעם שהוא לפי דההוא רישא עלאה דלא אתידע שהוא עת"י פשיט חד טורנא יאה ובסימא הוא בחי' התפשטות היסו' דעת"י בהאי מצחא דא"א והיסוד ההוא נקר' רצון וזמ"ש כאן בספרא דצניעותא כי התיקון החמשי נק' רעוא דרעוין רצון כל הרצונות ואמנם היות היסוד נקרא רצון הענין הוא במה שידעת מ"ש באדרת נשא דקמ"ב ע"א דאתגלי חסד עלאה ותלייא בפום חמה שהוא היסוד והוא מה שידעת כי טיפת

החסדים הם נמשכים מספי' החסד אל ספירת היסוד והיסוד נותנן בסוד טיפת הזווג אל הנקבה. ונמצא כי בזה היסוד דעתיק יומין מתגלה בו החסד דעת"י הנק' רצון כי כל חסד הוא רצון בסוד נוצר חסד אותיות רצון חסד כי הוא נשמר ונגנז בתוך היסוד כנז' ובחי' החסד הזה דעת"י הגנוז בכתר גלגלתא דא"א מתפשט עד היסוד דעת"י הגנוז במצחא דא"א וזה ההתפשטות נקרא טורנא יאה ובסימא והמלכות דעתיק יומין נתלבשה בתיקון השביעי הנק' תרי נוקב' דפרדשקא והיא סוד החוטם דא"א וזמ"ש דרפ"ט ע"א. והכא כתיב ותהלתי אחטם לך. בסוד תהלה לדוד שהיא המלכות אשר נתלבשה בחוט כי כל תהילה היא במלכות אלא שתהלה זו היא במלכות עת"י. והרי ביארנו ענין השבעה תחתונות דעת"י איך נתלבשו בשבעה תיקוני גלגלתא דא"א. אבל שלשה ראשונות של עת"י לא יכול א"א לסובלס ולהלביש בתוכו ולמטה יתבאר בע"ה כי אין זה רק בחינת הארה בלבד אבל התלבשות שבעה תחתונות דעתיק בא"א הוא בכל שיעור קומה שלו וע"ש היטב והוא ענין התלבשות זה דעהו והבינהו ושימהו במקומות אחרים והענין הא דע כי מן העתיק ימין נמשכין נפש ורוח ונשמה אל א"א באופן זה כי מן (ע"ד) המלכות דעת"י שנתלבשה בו נמשך בחינת נפש אל א"א ומן שש ספירות העליונות שהם מהחסד עד יסוד דעת"י אשר נתלבשו גם הם תוך א"א משם נמשך בחי' רוח אל א"א אבל הנשמה שלו אינה באה אלא משצשה עליונות דעת"י והנה לרוב גודל אור שלהם אינו יכול לסבלן בבחינת אור פנימי ונשארו השלשה עליונות דעתיק בבחינת אור המקיף על ראש א"א ועכ"ז בחינת הדעת של עת"י שהוא למטה משלשה ראשונות כתר חכמה בינה דעתיק יומין נתלבש בא"א בההוא אוירא אשר לגו מן גלגלתא דא"א ושם היא בבחינת נשמה פנימית אל אריך אפין וזהו סוד ההוא אוירא המפסי' בין גלגלתא ומוחא והזכרנוהו למעלה בשם רישא תנינא מתלת רישין דא"א והוא סוד האוירא הנזכר בזוהר בפ' בראשית על יהי אור יהי אויר דאסתלק יו"ד מאויר ונשאר אור ולרוב אור זה אוירא הוצג אותו הקרום להפסיק בינו למוחא סתימאה ויוכל מוחא סתימאה לסבלו וזמ"ש בספרא דצניעותא קרומא דאוירא אזדכך וסתים. ואמנם אף גם שנתגלה הדעת דעת"י בההוא אוירא ואחזי נהוריה תמן עכ"ז לרוב העלמו הוא שם בתכלית הדקות וההעלם הגדול ובכיסוי נפלא ולכן הוצרך עוד להתגלות גילוי אחר יותר למטה בפה דא"א ואף גם שם אינו מתגנה אלא בסוד הבל נעלם נז' באדרא נשא דקל"ד ע"א וע"ב וז"ל דתאנא מהאי פומא עילאה קדש קדשים נשבא רוחא כו' ודא הוא טמירותא דכולא דלא תדבק לא לעילא ולא לתתא והוא סתים בסתמא דסתימין דלא אתידע כו' רוצה לומר כי הוא בחינת דעת עליון הנעלם דעתיק יומין הנקרא רישא עלאה דלא אתי

דע אשר נגלה שם בגילוי מעט ואפילו שם הוא סתום כדקאמר התם ובהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי רוחא כו' וביארנו שם במקומו דעתידין לאתלבשא ביה לעתיד אבל לא עתה ובזה תבין מ"ש בפ' משפטים דקכ"ג ע"א וז"ל אלא דעת גניז בפומא דמלכא כו' הרי שלעולם בחינת הדעת מתגלה בפה ובמה שנתבאר כי אין העתיק יומין מתלבש בא"א רק שבעה תחתונו' שבו תבין טעם למה נקרא עתיק יומין והענין הוא כי מה שמתגלה מנו בא"א אינו רק בחי' שבע' תחתונות שבו הנקראים בכל מקום שבעה ימי בראשית ולרמוז שאינו מתגלה למטה רק בחינת שבעה יומין דיליה לכן נקרא עתיק יומין ואעפ"י שהכתוב אומר ועת"י יתיב כו' ושער רישיה כעמר נקי והנה למעלה ביארנו (ד"ש ע"ד) כי עמר נקי הוא ברישא דא"א הענין הוא כי מכיון ששבעה יומין דעתיק מלובשין בשבעה דגלגלתא דא"א לכן כתיב ביה ושער רישיה כעמר נקי אעפ"י שאינה זו ראשו אלא רישא דא"א אבל מפני שמתגלה בהך רישא דא"א כתיב ביה ושער רישיה כעמר נקי:

והנה אעפ"י שביארנו עד עתה כי עתיק יומין לא נתלבשו שבעה תחתונות שבו אלא בז' תיקוני גלגלת' דרישא דא"א שהוא בחינ' הכתר בלבד דא"א צריך שתדע כי מוכרח הוא שהם מתלבשו' בכל קומת פרצוף א"א ושם הוא עיקר התלבשותם וזה פרטן חסד בגלגלתא שהוא כתר דא"א גבורה במוחא סתימאה חכמה. ת"ת בבינה שהיא הגרון דא"א. נצח הוד יסוד דעת"י בחסד גבורה ת"ת דא"א. ואמנם אח"ך מבחי' היסוד דעת"י נתפשט בנצח הוד (דף מ"ו ע"א) יסוד דא"א. וטעם הדבר הוא במה שביארנו לך בכמה מקומות. ובפ' נשא דקמ"א ע"ב כי נעולם כל בחי' נה"י בכל מקום שהם הם נקראים לבר מגופא ותמיד הם בסוד תוספת ואינם עקריים. ולכן תמיד הם באים מחדש בסוד תוספת ואינם מושרשים שם תמיד וזהו הטעם שבכל נה"י בכל מקום באים בסוד תוספת ואינם עקריים וכן הענין כאן כי מיסוד דעת"י נתפשטו נה"י דא"א וכן הענין בכל נה"י שבכל האצי' וזכור כלל זה. הכלל העולה הוא כי עיקר התפש' שבעה תחתונות דעת"י הוא בכל שיעור קומת א"א מכתר ועד יסוד שבו אבל ברישא דא"א אין שם רק בחי' חסד וגבורה דעתיק בלבד המתלבשות בכתר וחכמה דא"א וכמו שנתב' אצלנו במקום אחר כי הבינה דא"א לא יכלה לעמו' בראשו אבל ירדה ועמדה בגרון א"א ושם נתלבש הת"ת דעתיק כנ"ל ובסוד קבלת שבת ביארנו בענין זה וע"ש. וכל שאר השבעה דגלגלא אינן רק הארות בעצמא ואינו התלבשות עיקרי ולהבין ענין ההארות האלו מה ענינם צריך שנבאר לך ענין אחר ובו נבא אל הביאור. דע כי כל אחד. ואחד מאלו הפרצופים שהם א"א ואו"א וז"א ונוקביה צריך שיהיה בו בחינ' של י"ג י"ג הענין הוא כי כיון שנתבאר

לעיל כי לעולם העליון מתלבש בתחתון אבל אינו מתלבש בכולו רק השבעה תחתונו' של העליון הם אשר מתנבשו' בכל העשר של התחתון אבל השלשה ראשונות של העליון אינן מתלבשות בתחתון ולכן צריך שיהיו בתחתון בחי' שנשה ספירות אחרות כדי לקבל מן השלשה ראשונות של העליון איזו הארה אעפ"י שאינו התלבשות ממש ולכן מוכרח שהכל יהיו בסוד י"ג י"ג. ובסוד קבלת שבת ביארנו בענין זה וע"ש. והנה גם למעלה ביארנו ענין התלת רישין דא"א שהם גלגלתא ואוירא ומוחא שכלם הם בסוד י"ג י"ג ועתה אבאר לך ענין גלגלתא ומוחא דא"א שהם בחי' כתר וחכמה שבו איך כל אחד מתפשט בי"ג תיקונין וגם היות שכל אחד כלולה מעשר בלבד כנ"ל בתחלת הדרוש הזה. הנה גם כן צריך שכל אחת תהיה כלולה מי"ג. ונתחיל מי"ג דגלגלתא שהוא כתר דאריך כי הוא מלשון כותרת הסובב ומקיף על מוחא סתימאה. כתר גלגלתא חכמה ובינה תרין אודנין. דעת מצחא גדולה גבורה תרין עיינין ת"ת החוטם המכריע בין קו יושר בין תרין עיינין נצח והוד תרין שפוון. יסוד הלשון מלכות הפה. ותרין תפוחין קדישין הם שתי הלחיים. הרי כאן י"ג דגלגלתא. ואמנם בספרא דצניעותא כלל אותם בשבעה תיקוני גלגלתא בלבד כנ"ל והענין הוא כי בפרטן הם י"ג אבל כאשר נחבר תרין עיינין בבחינה אחת כנז' באדרת נשא דכק"ט ע"ב וז"ל כתיב הנה עין ה' אל יראיו. וכתיב עיני ה' המה משוטטות לא קשיא הא בז"א הא בא"א ועכ"ד תרין עיינין אינון ואתחזרו לחד עינא כו'. וכן כשנחבר שתי אזנים בתיקון אחד בלבד. וכן תרין נוקבי פרדשקא בתיקון אחד וכיוצא בזה אז יהיו ז' תיקוני גלגלתא לבד על דרך שביארנום לעיל כמו שהזכירם בספרא דצניעותא ונמצא כי הם שבעה תיקוני גלגלתא והם י"ג תיקונים והכל אחד. והנה כיון שכל אלו הם תיקוני גלגלתא דאריך אשר בה (ע"ב) נעלם ומתלבש החסד דעת"י צריך שיתפשט אורו בכלם ואז מתפשטין שבעה אורות מן החסד הזה דעתיק יומין בשבעה תיקוני גלגלתא דא"א ויובן זה בסוד מה שביארנו בפ' תרומה דקל"ט ע"א כי החסד נקרא יומם יומא דכולהו לפי שכולל כל השבעה ימים וזהו הביאור ממה שכתבנו לעיל כי שבעה תחתונו' דעתיק מתלבשות בשבעה דגלגלתא דא"א. והכונה היא על (ד"ש דף נ' ע"א) שבעה אורות של החסד דעתיק יומין הכולל שבעה ימים שנתפשטו בהם וזכור אל תשכח זה ואל תטעה במה שכתבנו לעיל. ונבאר עתה בחי' מוחא סתימאה דא"א שבו מתלבש גבורה דעתיק יומין כנ"ל והנה גם זה המוחא סתימאה מתפשטת לי"ג בחינות ותיקונין והם סוד י"ג תיקוני דיקנא קדישא דא"א כנז' באדרת נשא דקל"ב ע"ב וז"ל ותנינא כל דיקנא לא אשתכח אלא ממוחא דרישא כו' ובאלו הי"ג תיקוני דיקנ' מתפשטין גם כן כוחות אורות הגבורה דעתיק יומין ע"ד הנז' בחסד. והנה נמצא כי עתיק

יומין מתגלה בכתר וחכמה דאריך אפין שהם תרין רישין דיליה וצריך לדעת שהיה מן הראוי שעת"י יתגלה בכתר והכתר יתגלה בחכמה. והתשובה היא במה שיתבאר לקמן כי אלו התרין רישין מתגלין אח"ך באבא ואימא ואבא ואימא כחדא נפקי כחדא שריין כנז' באדרת האזינו דר"ץ ע"ב. ולכן נהיה הדבר הזה כן למעלה שעת"י יתלבש בשניהם בשוה חסד בכתר וגבורה בחכמה ואז נכלל חסד בגבו' וגבורה בחסד ושניהם בהשואה אחת. ומטעם זה ג"כ תמצא כי החסד דעתיק יומין דגניז בגלגלתא כתר דאריך אפין. הנה הוא גניז בפומא דאמה דעתיק יומין עצמו שהוא יסוד שלו כנ"ל והוח גנוז במצחא דא"א שהוא אחד מתקוני גלגלתא כנ"ל ועכ"ז מצינו כי משם נמשך ומתפשט בדיקנא דא"א שהיא תקוני מוחא סתימא דאריך כנ"ל ותפשט בתיקון הי"ג האחרון הנקרא מזלא כנז' דרפ"ט ע"א וז"ל וההוא רישא סתימא דברישא דעתיקא דלא אתידע כד פשיט חד טורנא כו' והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא עד ההוא אתר דמתיישבא בדיקנא כו' וכבר לעיל ביארנו ענין זה והוא אומרו וההוא רישא סתימא פירוש כי עת"י נקרא רישא סתימא דמתלבשא ברישא דעתיקא שהוא ראש דא"א ואמר כי ההוא רישא סתימא לא אתידע שהיא סוד עת"י כנ"ל ופשיט חד טורנא במצחא הוא סוד התלבשות היסוד שלו במצחא דא"א ובתוך אותו היסוד דעת"י מתלבש חסד דעתיק יומין הנקרא רצון כנ"ל ולכן נקרא מצח הרצון. ואמר כי זה הרצון שהוא חסד דעת"י אתפשט לתתא בדיקנא והוא המזל הי"ג האחרון שהוא היסוד דבהאי דיקנא כמו שיתבאר למטה וגם תמצא כי גם בדיקנא נכלל בחי' ההוד בסוד הוד זקן הנז' באדרת נשא דק"ם ע"ב. ותניא הוד עלאה נפיק כו' ואתקרי הוד זקן כו' גם תמצא כי הדיקנא עצמה אינה אלא בבחינת יסוד כי לסיבה זו הנשים אין להם זקן כנודע והרי נתבאר איך אלו התרין רישין גלגל' ומוחא דאריך אפין כלולין זו בזו וזו בזו ולכך גם אבא ואימא המתפשטין מהם הם שוין דא לדא כחדא נפקי כחדא שריין כנ"ל:

ע"ג ועתה נבאר בחי' א"א עצמו. הנה ביארנו לעיל מ"ש באדרת נשא דקכ"ח ע"ב וז"ל האי גלגלת' חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גליפין כו' והביאור הוא במה שנדקדק באדרת נשא דקכ"ח ע"ב שאמר שם האי גלגלתא חוורא דיליה אנהיר לי"ג עיבר גליפין לארבע עיבר בסטרא חד כו' ולמעלה מזה בדף זו עצמה אמר ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגלגלתא דרישוי כו' ואיך יצדקו שני המאמרים האלה אבל הענין הוא כי הנה נתבאר לעיל כי מן הנצח וההוד דעתיק יומין המתלבשים בתרין אודנין דא"א ובתרי עיינין דיליה משם יוצאין וצומחין השערות דרישא שהם הי"ג נימין דשערי הנז' שם דקכ"ט ע"א והנה בחי' החוורתא היא אותו הלבנונית שע"ג העור מקום חלק פנוי

מבלי שיער והוא כדמיון הנייר הלבן החלק אשר עליו נרשמין האותיות השחורות בדיו והם השערות באופן כי החוורתא היא הנייר הלבן החלק והשערות הם האותיות שע"ג הנייר הלבן וענין שתי בחינות אלו הוא כמ"ש לעיל כי שתי בחינות יש לנצח והוד דעתיק יומין ולכן נתחלקו בשתי אזנים ובשתי עינים דא"א והנה בכל אלו אין בהם שערות אבל כשהם עולים ממטה למעלה ועוברין דרך קרומא דאוירא שהוא מקום הת"ת דעת"י סוד אות וא"ו אז נעשים שערות ונימין שהם בחינות ויו"ן ארוכות ולכן מכח אלו נתהוו בגלגלתא שתי בחי' החוורתא והשערות זה בסוד נייר החלק הלבן הסובל הכתיבה וזה בסוד האותיות הכתובות עצמן ולכן יש בחינת שהשערות הם יותר מעולין מן החוורתי ויש בחינה שהחוורתי מעולים מן השערות וכמו שנבאר במקומו ולכן תמצא כי מן החוורתא מנהירו דיליה ירתי צדיקיא ארבע מאה עלמין דכיסופין לעלמא דאתי כנז' דקכ"ח ע"ב ומן השערות נמשך אל (ד"ש ע"ב) ז"א עצמו כנז' דקכ"ט ע"א ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דז"א כו'. וכמו שנבאר לקמן בע"ה והנה אלו החוורתי הם נחלקין לי"ג עיבר כנ"ל וסדרן הוא אחור ופנים כי מצד האחור דגלגלתא הם ארבע ומצד הפנים הם שמנה לפי שהם שתי לחיים תרין תפוחין קדישין ושני הלחיים נחלקים לשתי חלקים עד אמצעית החוטם בארכו נמצאים ארבעה חוורתי בכל פן ופן משניהם ואלו הם שלשה בחי' הנז' שם דף קכ"ח ע"ב לארבע עיבר בסטרא חד והוא מצד האחור ולארבע עיבר מסטרא דאנפוי הוא הפן האחד ולארבע עיבר בסט' אחרא הוא הפן השני והחוורתא הי"ג היא למעלה בגלגלתא עצמה וכוללת כל הי"ב חוורתי. ונבאר סיבת התחלקותם לתלת סטרין והוא כי הנה כל מוח נחלק לשלשה חללין כנודע והם בחינת שלשה הויו"ת דע"ב ומילויין ביודין ובפשוטן יש י"ב אותיות והם סוד י"ב חוורתי הנ"ל. והנה ההוי"ה האחת נמשכת מצד האחור והיא ארבעה אותיות ארבעה חוורתי ונמשכות משתי בחינות נצח והוד דעתיק הגנוזים בשתי אזנים ושתי עינים דא"א שהם ארבעה חלקים וכל אלו הארבעה חוורתי וגם בחינת ארבעה נימין אחרו' מן הי"ג נימין דשערות אשר גם הם מתחלקין לי"ג עיבר על דרך החוורתי ומתחברין ארבעה חוורתי וארבעה נימין דשערי דרך האחור ומתפשטין מאחורי רישא (ע"ד) דאריך על גבי כתפין ונמשכין עד רישא דז"א להאיר בו זה בסוד לבנונית העור וזה בסוד שערות הנתלין עליו וכולם הם מתחברין בשיקולא ואינם מתפזרין אל הצדדין כנז' שם דקכ"ט ע"א וז"ל דשערי אתפני מעל גבי אודנין ומן התשעה חוורתי הנמשכים דרך הפנים דא"א שהם הלבנינות שבעור הפנים דאריך מתפשטין עד רישא דז"א ונמשכין עד דיקנא דז"א ונעשה לו תשעה תיקוני דיקניה כנודע וכמו שנבאר בע"ה למטה והנה מ"ש באדרת נשא דף קכ"ח ע"ב דארבע מאות

אלפי עלמין אתפשט חוורא דגלגלתא כו' הם בחינת ארבעה חוורתי הנמשכין מצד אחורי רישא והוא כי בזאת ההויה אשר בצד אחור היא ממולאת ביודין ויש במילויה ארבעה יודין וכל יו"ד כלולה מעשר הרי הם ארבע מאות אבל בהיותם למעלה בא"א הם חשבון גדול כמבואר אצלנו בפ' נשא דקכ"ח ע"ב ולכן הם בחשבון אלפים והם ארבע מאה אלפי עלמין וכאשר יורדין ונמשכין למטה להאיר בתחתונים אז אין הצדיקים לוקחין מהם אלא בסוד חשבון קטן של ד' מאה עלמין לבד וזמ"ש ומנהירו דהאי חיוורתא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ארבע מאה עלמין כו'. ואומרו הה"ד ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר. הענין הוא עם האמור כי שקל הוא ת"ל והת' הוא סוד הארבע יודין שבהוי"ה זו שהם בגמטריא ש"ק של שקל ומספר ההוי"ה בעצמה בפשוטה היא ארבעה אותיות והם בגמטריא כ"ו הרי ל' של שקל ולהיותם בחינת חוורא דרישא נקרא כסף לבן ועוד במה שידעת כי הוי"ה דיודי"ן לעולם היא בחסד כי היא בגמטריא ע"ב כמנין חסד והחסד נקרא כסף ולהיות כי אינם ניכרים אלא מלמטה למעלה כי תחילה מתגלית השי"ן שהם השלשה יודין של המילוי ואח"ך הק' שהיא היו"ד הראשונה השרשית שממנה יצאו הג' יודין אחרות ואח"ך שרש ההוי"ה עצמה בפשוטה שהיא בגמטריא ל' כנז' וזהו סדר חיבור אותיות שק"ל. ובענין לבישת השק ביארנו זה באורך בסוד והנה עשו בא וארבע מאות איש עמו וע"ש ודע כי אין שום אחד מאלו הי"ג חוורתי דרישא דא"א נמשך עד ראש דז"א אלא מן חד אורחא אחרא חוורא דאזיל בפלגותא דשערי דאריך משם נמשך ארחא אחרא אל רישא דז"א במקום פלגותא דשערי דרישא גם כן כנז' באדרת נשא דקכ"ט ע"א. אבל הארבעה נימין דשערי דאחור מגיעין ברישא דז"א ומאירין במוחין דיליה כמו שנבאר לקמן בע"ה בענין סוד התפילין דז"א וע"ש:

ונבאר עתה ענין דיקנא דא"א אשר גם היא כוללת י"ג תיקונין הנה זו הדיקנא היא מתפשטת עד טבורא דלבא דא"א ושם היא התחלת רישא דז"א כמו שנבאר בע"ה האמנם לא כל הי"ג תיקונין דיליה מתפשטן עד טיבורא רק שני התקונין הנקראים מזלא הם היורדין בשקולא עד טיבורא כנז' באדרת נשא דקל"א ע"א ולמטה בענין ז"א יתבארו שלשה בחינות שיש אל דיקנא דא"א בענין שיעור התפשטותה עד איזה מקום הוא מגיע וע"ש וכבר ביארתי לך בפ' נשא דקמ"ו ע"ב בר"מ כי היותם מספר י"ג תיקוני דיקנא הוא לפי שהם שלשה (ד"ש ע"ג) הויות שהם י"ב אותיות פשוטו' וכנגדם הם י"ג (דף מ"ז ע"א) תיקוני דיקנא והתיקון הי"ג האחרון כולל כולם ויש בו שלשה הייי"ת אחרות גם כן שבהם י"ב אותיות אחרות והנה השלשה הויו"ת הם בגמט' ע"ח כמנין מזלא או כמנין מזל עם המלה עצמה וזהו סוד התי' הי"ג הנק' מזלא להיותו כולל שלשה הויו"ת שבו.

וכן התיקון השמיני שגם הוא יורד בשקולא עד טיבורא נקרא מזלא כנגד שלשה הויו"ת העליונות שבי"ב תיקוני דיקנא. ואמנם צריך שתדע כי אלו השלשה הויו"ת הראשונות והתחתונות כולם הם במילוי יודין שהם בגמטריא ע"ב ולקמן בענין או"א יתבאר איך שניהם יונקים מאלו השני מזלות שהם מזל העליון תיקון השמיני ומזל התחתון תיקון השלש' עשר אבא מן השמיני ואימא מן השלשה עשר ודע כי מזל השמיני הוא סוד אות א' אחת שציורה יו"ד וא"ו יו"ד אבל מזל השלשה עשה הוא סוד א' שצורתה יו"ד וא"ו דל"ת כנז' בתקונין דמ"א ע"ב כי שני ציורים לאו' אלף או יו"י או יו"ד ולהיות כי המזל השמיני צורתו יו"י לכן יונק ממנו אבא דכורא ומן המזל השלשה עשר שצורתו יו"ד יונק אימא כי אות דלת היא נקבה והנה המזל השמיני נחית בשיקולא עד טיבורא ולכן גם בו נכללו כל הי"ג תיקוני דיקנא שהם י"ב ועמו הרי י"ג ואמנם הי"ב המתגלים בו הם צורת הו' שבאמצע אות א' שבו כנז'. וכבר נתבאר כי כל ו' היא כפולה כזה ו"ו והרי הם י"ב ועוד יובן זה במה שהודעתיך בשער שמות הספירות בענין ווי העמודים שנרמזים באות ו' שבאמצע אות א' שבשם צבאות אשר בנצח הוד הנחלקת לשתי ווי"ן כזה א'. וכן הוא הענין ממש כאן והמזל השמיני הוא כולל את כל הי"ב בשתי מציאיות האחד הוא בערך היותו עליון מהם ומשפיע בהם וזה נרמז בסוד יו"ד עלאה שבאות א' והשני הוא בערך היותם הם כלולים בו והוא מקבל מהם וזה הוא בסוד יו"ד תתאה שבאות א'. וכפי האמת שתי בחינות אלו אינם רק דבר אחד. ונמצא שבהתחברה עם הי"ב הנרמזים באות ו' שבא' יהיו י"ג לבד והנה אלו הי"ב שבו הם נחלקים לשלשה הויו"ת שבהם י"ב אותיות פשוטות אמנם אמנם מילוי שלשתן הם ביודין והם שלשה פעמים ע"ב ע"ב ע"ב שמספרם ר"ו אבל המזל הי"ג הוא ציור א' של יו"ד וא"ו דל"ת כנז' והיא גם כן על סדר המזל השמיני אלא שלהיות צורתה בסוד הדלת לכן שמות הי"ב שבו הם שלשה שמות אהי"ה אהי"ה אהי"ה שיש בהם י"ב אותיות פשוטות אבל מילויין הוא גם כן במילוי יודין ע"ד הנז' בהויו"ת שבמזל השמיני ולהיות כי המזל השמיני הוא בחינת יהו"ה. והמזל השלשה עשר בחי' אהי"ה אם כן מוכרח הוא שהמזל השמיני יתלבש תוך מזל השלשה עשר ע"ד התלבשות יהו"ה באהי"ה וכן הענין גם כן באבא ואימא היונקין משניהם כי גם הם סוד יהו"ה ואהי"ה וזה מתלבש בזה. ובזה תבין כי התיקון הי"ג נרמז בשלש עשרה מדות של ויעבור בחינת ונקה והוא סוד שם אהי"ה במילוי יודין שהוא בגמטריא ונקה. וכבר נתבאר לעיל כי זה המזל הי"ג שבדיקנא דעתיקא הוא בחינת היסוד שבהאי דיקנא דעתיקא הכלול מזכר ונקבה ולכן אמרנו לעיל שהחסד דעתיק יומין שבגלגלתא דא"א פשיט נהוריה ביסוד דעתיק יומין הגנוז במצחא דא"א ומשם אתפשט יתיר (ע"ב) עד

דיקנא והוא המזל הי"ג שהוא בחינת היסוד של הדיק' דא"א כי לעולם חסד שריא בפום אמה וזמ"ש באדרת האזינו דרפ"ט ע"א והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא עד ההוא אתר דמתיישׁ בדיק' וכבר נתבא' זה לעיל וע"ש אבל המזל הח' הוא סוד הת"ת (עי' בשה"כ במנחת שבת) שבדיק' והי"ג הוא היסוד שבדיק' כלול זכר ונקבה ונמצ' כי הח' הוא זכר והי"ג הוא נקבה ולכן אבא מקב' מן השמיני ואימא מן הי"ג. ונבאר עתה ענין התלבשות והתפשׁ' קומת פרצו' א"א בכל שאר פרצו' האצי' הנה ביארנו לעיל כי הט' ספי' דא"א הם סו' מ"ש בתחיל' אדרת האזינו דרפ"ח ע"א וז"ל כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה בתיקונוי כו' והם הם אותם הנז' בסוף פ' פקודי דרצ"ט ע"א וז"ל באותם ט' היכלין דלאו אינון היכלין ולאו אינון נהורין ולאו אינון רוחין כו' ואלו הם לבושי' להההוא רישא עלאה דלא אתידע הנק' עת"י אשר בהתחברו עם אלו הט' ספי' דא"א הם י"ס שהם השרשי' והמקו' אל כל האצי' כולו ולמטה בענין ז"א נבאר בע"ה למה אין ספי' מלכות בא"א ואיך יצאו ממנו שאר הפרצו' של או"א כו' ואיך נאצלו ממנו בלתי יהיה בו בחי' מלכות והנה א"א זה שהוא סוד אלו הט' ספי' שרשיו' (ד"ש ע"ד) ומקוריות הנה הוא מתפשט בכל האצי' כולו ומתלבש בכל הפרצו' אשר שם ומסתיים התפשטו' עד נוק' דז"א דאצי' כמו שנבאר בע"ה ותחי' נבאר סדר התלבשו' בכל אלו הפרצו' ואח"ך איך האצילם מבלי שיהיה בו בחי' מלכות נקבה. ולכן נבאר דרך קצרה כללות כל אצי' הנה עת"י נקרא חד רישא עלאה דלא אתיידע אבל הוא י"ס שלמות והג' ספירות ראשו' שלו נשארים בסוד אור המקיף ע"ג מוחין פנימיים דא"א והדעת שלו בסוד אוירא דגלגלתא דא"א בסוד נשמ' פנימית דא"א וז' תחתונות דעת"י נתלבשו בסוד אור פנימי דא"א באופ"ז חג"ת ונה"י דעתיק בתוך כח"ב חג"ת דא"א וג' פרקין תתאין דנה"י דעתיק בלבד הם נתלבשו בתוך נה"י דא"א ונעשו בחינת רוח לא"א ומלכות דעתיק במלכות דא"א בסוד נפש דא"א אח"ך א"א ב' ראשו' שלו דברישא דידיה שהם כתר וחכמה שבו הם נשארים מגולו' בלי התלב' ועמדו בסוד אור מקי' אל המוחין פנימיים דאו"א כתר לאבא וחכמה לאימא ובינה דא"א שהיא הגרון שלו נתלבש בב' גלגלו' שהם ב' הכתרים דאו"א חציו הימיני באבא וחציו השמאלי באימא וחו"ג דא"א נעשו ב' מוחין פנימיי' דחכמה ובינה דאבא וחכמה ובינה דאימ' חסד לאבא וגבו' לאימ' ודעת דאריך ממנו נעשו ב' דעו' באו"א ומחצי העליון שבת"ת דאריך שהיא עד הטיבור דלבא דאריך נעשו ב' גופות או"א שהוא הז' תחתו' שבכל א' מב' מחס' שבהם ועד המלכות שבהם. נשאר עתה מטיבו' דלבא דא"א ולמטה וזה ענינו כי מן מחצית תחתון דת"ת דא"א נעשה גלגל' דז"א שהוא כתר שבו ונמצאו חו"ג וחצי העליון דת"ת דא"א המלובשי' בתוך או"א כנז' עומדין בסוד אור מקיף ע"ג

מוחין פנימיים דז"א ומנה"י דא"א נעשו מוחין פנימיים לז"א. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי נה"י דא"א נעשו מוחין מקיפים אל מוחין פנימיים דז"א אבל נה"י דאו"א נעשו ג' מוחין פנימיים דז"א ומן היסוד דא"א נתפשט כל גופא דז"א שהם שבעה תחתו' שבו ומן המלכות דא"א נתפשטה נוקבא דז"א ומן נה"י דז"א נעשו שלשה מוחין פנימיים דנוקבא דז"א:

ע"ג ועתה לבאר הכל דרך פרטות. הנה נתבאר למעלה כי אריך אפין מתלבש בכל האצילות כולו ויש לו פרצוף עשר ספירות. והנה מצינו באדרת נשא דק"ל ע"ב וז"ל דיקנא דהיא תליא בשערוי עד טיבורא דלבא. נראה מזה דיש לאריך אפין בחינת התפשטות גופא דיליה גם כן. ומצינו הפך מזה באדרת האזינו דרפ"ח ע"א וז"ל ודאי בהאי עתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלחודוי כו' וכן בדף רפ"ט ע"ב אמרו האי ע"ק כו' ובגין דאיהו רישא עלאה לכל עילאין לא אדכר אלא רישא חדא בללן גופא לקיימא כולא ולמעל' מזה אמר וכד האי מזל' תלייא בשקולא עד טיבורא כו' הרי כל אלו הם מאמרים חלוקים ויובנו כמ"ש לעיל כי האמת הוא שיש לו פרצוף גמור ברישא וגופא כלול מי"ס אבל אינו נגלה מכולו רק רישיה לבד ושאר גופו מתלבש ומתפשט בתוך שאר הפרצופים ונכסה ואינו נגלה רק הראש לבד וזמ"ש בדרפ"ח לא אתגליא. ובדרפ"ט אמר לא אדכר ובשום מקום מאלו לא אמר שאין בו אלא רישא אלא שלא נזכרה ולא נגלית והבן זה. והטעם הוא כי נשאר ראשו בסוד אור מקי' אל מוחין פנימיים דאבא ואימא כנז' ואי אפשר לבחי' עליונה להתלבש בתחתונה אלא השבעה תחתונות שבה לבד כנ"ל. ואמנם נחלק שיעור קומת אריך אפין לשנים כי אבא ואימא מתחילין להלביש את א"א מן הגרון שבו עד חצי העליון דת"ת שבו והוא מקום טיבורא דלבא דא"א במקום שמסתיים דיקנא דא"א ומטיבורא דליבא דא"א ולמטה מתלבש תוך ז"א ונוקביה. ובזה תבין טעם למה ז"א הוא נקרא לב מפני שמתחיל מטיבורא דלבא דא"א. ונמצא כי או"א מלבישין את הגרון דא"א עד טיבורא דליביה. ודיקנא דא"א נמשכת ומתפשט' על או"א וחופפת עליהם ומסתיימין כחדא או"א ודיקנא דאריך. וזמ"ש באדרת האזינו דרפ"ט ע"ב וז"ל. אתנהירו תלת רישין עלאין. תרין רישיץ וחד דכליל לון ובמזלא תליין ואתכלילן ביה כו' והענין הוא כי כמו שביארנו לעיל ענין תלת רישין עלאין שהם עתיק יומין עם כתר וחכמה דא"א שהם רישא דיליה כן כאן יש תלת רישין אחרו' והם תרין רישין דאו"א וחד רישא דכליל לון הוא בחי' מזלא דדיקנא היורד ומתפשט עד טיבורא דלבא כשיעור קומת או"א וחופף ומכסה עליהם וזהו מה שביאר ואמר ובמזלא תליין ואתכלילן ביה להיותם מכוסים וטמונים תחתיו ולכן אין אבא ואימא יכולין להזדוג אם לא על (ד"ש דנ"א ע"א)

ידי דעת עליון שהוא המזל דתי' י"ג והמזל דתיקון ח' דדיקנא דאריך המתפשט ומכסה עליהם והוא כולל את שניהם ואינון אתכלילו ביה ואבא עיקר יניקתו ממזל השמיני העליון כנ"ל ואימא ממזל הי"ג התחתון ולפי ששני המזלות האלו נחתין כחדא בשיקולא חדא עד טיבורא דלבא ומכסין על או"א לכן אמרו באדרת האזינו בדר"צ ע"ב כחד נפקין כחד שריין לא איפסיק דא מן דא כו' ואמנם לפי שאבא יונק מן העליון ואימא מן התחתון לכן אמרו בדרצ"א ע"א הני אב ואם כלילן ומתחבראן דא בדא ואב טמיר יתיר כו' כי יש יתרון קצת לאבא על אימא וכבר ביארנו למעלה כי כמו ששתי המזלות הם סוד יהוה ואהיה כן או"א הם יהוה ואהיה וכל אחד יונק (ע"ד) מבחינה שלו ולקמן נבאר בע"ה ענין הנז' איך אי אפשר שיזדווגו אבא ואימא אלא על ידי שתי מזלות האלו. והטעם הוא כי מבחינת תקוני דיקנא שבין שתי המזלות נעשין סוד מוחין לאבא ואימא ונשלם שיעור קומתם ואז יכולין להזדווג וע"ש והבן זה מאד ובזה תבין ענין איך נכללין או"א במזלא כי ממש נעשה להם בבחינת מוחין ואז גם כן נעשין להם בחינת נצח הוד יסוד שלהם ע"ד הגדלת ז"א ממש כמבואר במקומו וביארנוהו לעיל בפ' נשא דקמ"א ע"ב ובזה תבין מ"ש באדרת האזינו דרצ"ב ע"א אב ואם מהאי מוחא נפקו וביה תליין וביה אחידן פירוש כי הנה ביארנו לעיל כי י"ג תיקוני דיקנא דא"א נמשכין ממוחא סתימאה דיליה וכיון דאו"א תליין ממש ואחידן באלו שני המזלות דדיקנא דנפקי ממוחא סתימאה נמצא כי ממוחא עצמו נפקו ואומרו וביה תליין וביה אחידן ירמזו בזה אל מ"ש למעלה כי הנה הם נאחזים ממש ומלבשין את בינה וחסד וגבורה וחצי ת"ת דא"א ובחינה זו אמר וביה אחידן ובערך היותם מכוסים ומלובשים תוך דיקנא יקירא דיליה אמר וביה תליין. והרי נתבאר איך אבא ואימא מלובשין תחת דיקנא יקירא דאריך אפין הנמשכת ומתפשטת דרך פנים עד טיבורא דלבא וזהו הטעם למה אין דיקנא באבא כמו שיש לא"א ולז"א לפי שדיקנא דאריך חופה עליו וגם שערות הראש אין לו לפי שהנה הם לצורך יציאת האורות דרך אור חוזר כנודע כדי שיהיו בסוד אור מקיף וכבר יש לאבא בחי' אור מקיף מבחינת מזלא דדיקנא דא"א דאתכליל ביה אבא כנז'. והנה עוד יש בחינת אחרת והם אותם ארבע' חוורתי וארבעה נימין דרישא דגלגלתא דאריך אפין המתפשטין דרך אחוריו של א"א וגם הם מתפשטים עד טיבורא דליביה ונמצאין אבא ואימא מכוסין פנים ואחור בדיקנא ובהנהו נימין וחוורתא דאחור. ומכח שני ההארות האלו דפנים ואחור נאצלו שם או"א כמו שנבאר בע"ה:

ונתחיל לבאר ענין אבא ואימא הנה כבר ביארנו מקומם היכן הם והנה אף עפ"י שאמרנו כי התחלת הכתר שלהם הוא מן הבינה דא"א אשר מקומה בגרון דאריך עכ"ז דע כי גם

מן הכתר וההכמה דאריך נמשך שפע וחיות אליהם מן הכתר אל אבא ומן החכמה אל אימא וכן מן החסד דעתיק הגנוז תוך כתר דאריך נמשך לאבא ומגבורה דעתיק הגנוזה במוחא סתימא דאריך נמשך לאימא. ואמנם מן הבינה עצמה דאריך שהיא בגרון שבו משם התחלת אבא ואימא ומן הבינה הזו נעשו שתי גלג' שהם שני כתרים דאבא ואימא חצי הימני לאבא וחציה השמאלי לאימא כי כבר הודעתי במקום אחר וגם יתבאר לקמן כי כל צד הימין דאריך הוא בחינת דכורא שבו וכל צד השמאלי הוא בחי' נוקבה שבו ולהיות כי שני הכתרים שלהם נעשו מספירה אחת בלבד שהיא הבינה דאריך לכן אמרו בר"ץ ע"ב דאבא ואימא כחדא נפקין כחדא שריין ומעלתן שוה אלא שזה דכורא להיותו מצד הימין דאריך שהוא דכורא וזו נקבה להיותה מצד השמאלי והנה גם הת"ת דעתיק יומין הגנוז תוך בינה דאריך מתחלק לשנים (דף מ"ח ע"א) חציו הימין לאבא וחציו לאימא. ובזה תראה כי לעולם כל גלגלתי דעלמא נעשים מבחינת הת"ת. הרי שהת"ת נעשה כתר שהוא גלגלתא כי הרי מת"ת דעתיק נעשו שני גלגלות שהם שני הכתרים דאבא ואימא. וכן מת"ת דז"א נעשה כתר וגלגלת נוקב' דז"א כמו שיתבאר בע"ה. גם תראה איך בבחינת הת"ת נמצא מ"ש רז"ל ענין שני המלכים המשתמשים בכתר אחד כי מת"ת דעתיק נעשה שני כתרים דאבא ואימא כנז' וכן הת"ת דא"א חציו העליון לגופא דאבא ואימא וחציו התחתון לכתר וגלגלת ז"א ונמצאו אבא ואימא וז"א שני מלכים משתמשים בכתר אחד וכן הת"ת דז"א נחלק לשתים כי חציו העליון הספיק להיעשות כל גופא (ד"ש ע"ב) דז"א עצמו עד סיומו וחציו התחתון היה לכתר דנוקביה כמבוא' במקומו והרי כי ז"א ונוק' הם שני מלכים המשתמשים בכתר אחד ודי בזה. אבל החילוק שביניהם הוא כי הת"ת דעתיק הגנוז בבינה דא"א מתחלק לארכו חציו הימין לאבא וחציו השמאל לאימא אבל הת"ת דא"א נחלק לשנים לרחבו כי חציו העליון לאו"א וחציו התחתון בז"א וכן הת"ת דז"א נחלק לרחבו חציו העליון לגופו ולעצמו וחציו התחתון לכתר דנוק'. גם בזה תבין מ"ש בתקונין דק"ל וקצ"ד ובמקומות אחרים כי כל כתר איהו מסטרא דאימא ומסטרא דשם אהי"ה. ויובן עם הנז' כי זו הבינה דבגרון דא"א נעשית כתר לאבא ואימא. והנה מן החסד והגבורה דאריך נעשו שני מוחין לאבא ושנים לאימא באופן זה כי נודע כי בכל זרוע יש תלת פרקין וכנז' בפ' ויחי דרמ"א ע"א. בסוד חסד חסדים גבורה גבורות וסדר מעלתם הוא הפך מן הנראה והוא כי פרק היד והאצבעות הוא הפרק היותר מעולה ועליון והוא נקרא הפ' הראשון והזרוע עצמו הוא הפרק האמצעי והפרק המחובר עם הכתפות הוא הפרק התחתון מכולם ויש בזה שלשה סיבות האחת היא לפי שפרק המחובר לכתף פונה אל האחור בצד ראשי הכתיפות אבל

הפרקים האחרים הם פונים לצד פנים ועליהם נאמ' וכל אחוריהם ביתה יותר מן ראשי הכתיפות שאעפ"י שהם ביתה קצת אבל אינו כמו אלו והשנית היא לפי שהידים יש כח באדם להגביהם ולהעלותם עד המו' משא"כ בפרק הסמוך ומחובר בכתף שאינו זז ממקומו כלל וכמו שנתבאר אצלנו בסדר פרצוף לאה חיך נעשית על ידי ברכת כהנים בנשיאות כפים וגם זהו סוד ענין נשיאות כפים בעת נטילת ידים כי החסד והגבורה שג בחינת שני פרקי הידים ימין ושמאל נעשים מוחין והבן זה. והשלישית היא לפי ששני הפרקים של שתי הזרועות המחוברי' בגוף הנה הם מחוברים ממש שם בגוף ומהם נעשים תרין עטרין בדעת של ז"א אשר ראשו נאחז בגופא דא"א כמו שנבאר בע"ה ונמצא כי מן החסד דא"א אשר נחלק לתלת פרקין נעשה חכמה דאבא מפרק היד דחסד דאריך ומפרק הזרוע דחסד דא"א נעשה בינה דאבא ומן הזרוע השמאלי גבורה דאריך מפרק היד נעשה חכמה דאימא ומפרק הזרוע נעשה בינה דאמא ונשארו תרין פרקין תתאין שהם שני הפרקי' המחובר' (ע"ב) בשתי הכתפות דאריך ומאלו נעשו תרין עטרין דדעת דז"א כמו שנבאר בע"ה. וזהו מ"ש באדרת האזינו דרצ"ב ע"ב בחללא דגלגלתא כו'. אחסנתא דאבוי ואימיה ותרין גניזין דלהון דמעטרן כולהו ברישיה וכו' וכן בדרצ"א ע"א וז"ל מאי ירותא דא תרין עטרין דהוו גניזין בגויהו ואחסינו לבן דא מסטרא דאבוי הוה גניז בגויה חד עטרא דאקרי חסד כו' והם סוד שתי הפרקים תתאין דחסד וגבור' דא"א המחוברים בשתי כתפות והוו גניזין באו"א והורישם לז"א ודי בזה. וכבר אמרנו למעלה כי להיות שחסד וגבורה דעתיק יומין הגנוזים בכתר ובחכמה דאריך מאירים באבא ואימא לכן מחסד וגבורה דא"א נתהוו שני מוחין דחכמה ובינה דאבא ושני מוחין דחכמה ובינה דאימא חסד באבא וגבורה באימא. ואלו החסד והגבורה דא"א הגנוזים באו"א בתוך מוחין שלהם הם נקראים אוירא דכיא ובוצינא דקרדינותא בכל ספר הזוהר לפי שהאויר והאור הם בסוד החסד והוא בחסד הראשון אשר בא"א וכן הגבורה דאריך נקרא' בוצינא דקרדינותא רוצה לומר נר החזק והקשה והתקיף והיא השרש של כל הגבורו' והדינין כולם אלא ששם בא"א הם נכפין כנ"ל וזמ"ש באדר' האזינו דרצ"ב ע"ב מבוצינא דקרדינותא נפק כו' ומתערב באוירא דכייא כו' ובסור גלגלת דז"א נבאר מאמר זה בע"ה. ואמנם גם למעלה בחסד וגבורה דעתיק הגנוזים בכתר וחכמה דאריך יצדק שם זה דאוירא דכייא ובוצינא דקרדינותא כי שם הוא שורש כל החסדים ושרש כל הגבורות ונמצא כי גבור' דעת"י הנקראת בוצינא דקרדינותא גניז גו מוחא סתימאה דאריך ומשם נתפשטה עד אימא וגניזא במעוי דאימא בסוד גבורה דאריך הגנוזה גו אימא ובזה תבין כל מאמ' פקודי דרכ"ד ע"ב ענין בטש בוצינ' דקרדינותא גו מחשבה כו' והנה גם הנצח

והוד דעת"י הגנוזים תוך חסד וגבורה דא"א יש בהם שית פרקין וגם הם מתחלקים ע"ד הנז' ונמצא כי שני פרקים העליונים הם בחכמה וחכמה דאו"א. ושני פרקי' אמצעיים הם בבינה ובינה דאבא ואימא ושני פרקין תתאין שהם פרקי הרגלים נשארים גנזין תוך תרין פרקין תתאין של חסד וגבורה דא"א המחוברים עם הכתפות כנ"ל וכולם נשארו בסוד תרין עטרין דדעת דז"א כמו שנבאר בע"ה במקומו ומן חצי העליון של ת"ת דא"א [סדר החלוקה כך הוא. כי הת"ת תחלק לחצאין הם ג' ג'. וג' הם לאו"א זה הוא החצי עליון ושנים מהם מתהווים ב' דעות לאו"א. והחלק הג' מתהווים לב' גופין דאו"א. ועל ידי זווג הפה נעשה נה"י שלהם כדלקמן], נעשין שתי דעות דאבא ואימא וכל שאר תשלום (ד"ש ע"ג) גופם עד סיום רגליהם. והענין הוא כמה שנתבא' בתקונין בענין וקרא זה אל זה כי הת"ת נקר' זה והוא כנגד י"ב פרקין שיש בו כמנין זה והוא כי הת"ת נקר' ו"ו והם תרין וי"ן ו' זעירא ו' גדולה והת"ת הוא ו' גדולה בסוד שש קצוות שבו שהם כנגד שית פרקין דבתרין דרועין והיסוד הוא ו' זעיר בסו' שש קצוות שבו שהם כנגד שית פירקין דבתרין ירכין ובזה תבין מ"ש בפ' בראשי' דמ"ד ע"ב בענין היכל הרצון וז"ל האי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית כו' רוצה לומר כי שש היכלין כלולין בהיכל הזה שהוא סוד הת"ת כי לעולם כך הוא שבת"ת או ביסוד יש בחינת ו' בכל אחד מהם והנה אם תחלק זה הוא"ו של הת"ת חציה לאבא ואימא וחציה לז"א נמצא כי חצי הוא"ו הם שלשה חלקים הניתנים לאבא ואימא. (ע"ג) והם חוזרין להיות וא"ו אחת במילואה כזה וא"ו וג' אותיות אלו הם ניתנים לאבא ואימא ומאלו השלשה חלקים עליונים דת"ת נעשים כל פרצופי או"א מן שתי הדיעות שלהם ועד סיום רגליהם. ואמנם סדרן שמעתי בשתי פנים ממורי ז"ל ואיני זוכר איך מתישבים שניהם. האחד הוא כי מן החלקים הנקראים ו"ו, מן אות ו' הראשונה נעשה גופא דאבא. ומן ו' האחרונה של המילוי נעשה גופא דאימא. ומן א' של המילוי נעשו שתי היסודות [אפשר דצ"ל דעות] דאו"א. ופעם אחרת שמעתי באופן אחר כי מן שתי הוי"ן נעשו שתי דיעות מן ו' ראשונה דעת לאבא ומן ו' אחרונ' דעת דאימא ומן האלף שבאמצע נעשו כל שתי גופים דאבא ואימא באופן זה כי תחי' ממנו נעשה גוף אבא כולל חג"ת שבו וגוף אימ' כולל חג"ת שבה ואז נתרבה השפע ונעשו גם כן ג' אחרים שהם נה"י דאבא ונה"י אימא ואמנם ענין זה שאמרנו כי נתרבה השפע ונעשו גם כן נה"י דאבא ואימא צריך ביאור רחב ובו יתבאר הקדמה מוכרחת לדעת אותה בענין הנצח וההוד והיסוד בכל מקום שהם הם בסוד תוספת ואינם עיקרים קבועים תמיד וצריך לדעת מה זה היה ענין נצח והוד ויסוד שתמיד באים בסוד תוספת ואמרו בזוהר בפ' בראשית שהם לבר מגופא. וטעם הדבר הוא זה כי להיות שלעיל ביארנו

שאי אפשר אל אריך אפין להלביש את עת"י בתוכו אלא השבעה תחתונות שבו בלבד. וכיון שמתחילת רום האצילות נהיה כן נמצא שאין קיום והארה אל א"א אלא לשבע' ראשונות שבו ושלשה אחרונות שבו שהם נצח הוד ויסוד שבו אין להם הארה וקיום ולכן צריכין לבא בסוד תוספת ונמצא שמשם ואילך בכל שאר הפרצופין של האצילות היה על הסדר הזה כיין שאין העליין מתלבש בתחתין אלא שבעה התחתונות שבו בלבד וכל הנה"י של כל הפרצופין כולן באים בסוד תוספת וזכור ענין זה. ועתה צריך שנבאר איך היה ענין התוספת הזה ואיך נתוספו הנה"י בא"א ולבאר זה צריך שנבאר לך מאמר אחד בפ' תרומה דקס"ו ע"ב בדרוש בריה דרב ספרא וז"ל שארי חייך האי רבייא וחדי כו' אדם קדמאה גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא כו' אינון אתוון אגלימו גו משחתא כו'. דע כי לצורך תיקון פרצוף דז"א ונוקבי' הוצרכו שני מיני זווגים אבל לצורך תיקון פרצוף או"א הספיק זווג אחד והטעם הוא כמ"ש למעלה כי או"א מכוסין ומכופין בשתי הארות גדולות שהם הארת הדיקנא דא"א החופפת עליהם מצד פנים והארת אותם ארבע נימין דשערין וארבע חוורתי דרישׁ' דא"א דנחתי בשיקולא דרך אחורי כתפין דא"א ונמצאין או"א מלובשים תוך שתי ההארות הגדולות האלו ובהכרח הוא שימשך אור גדול מהם באמצע שניהם ועל ידי כן נעשו או"א ולא הוצרכו לזווג עליון של א"א לתקנם אבל עדין היה חסר מהם בחינת המוחין וגם בחי' נה"י שלהם כנז' ולהשלים בהם החיסרון השני הוצרך א"א להזדווג להשלים חסרונן כמו שנבאר. אבל ז"א ונוקביה שאין בהם שום הארות מאלו הנז' לפי שהדיקנ' והנימין דשערי דא"א מסיימין בטיבורא דלבא דא"א אשר משם מתחיל פרצוף ז"א ולכן הוצרכו שני מיני זווגים. האחד הוא להאציל את עיקר מציאותם ממש. והשני הוא לתת להם מוחין ולהוסיף בהם (ע"ד) נה"י החדשים כנז' וכמו שיתבאר במקומו בע"ה. ובזה יובן מאמר הנ"ל דפ' תרומה כי אדם קדמאה הוא או"א כי זכר ונקבה שניהם נקראים אדם אחד ואלו לא הוצרכו לזווג עליון דא"א כדי להאציל מציאותם ועיקרם אבל נאצלו ונתקנו גו משחתא הם סוד התפשטות השערות דדיקנא ונימין דשערי דא"א אשר מכח הארתם נתהוו או"א באמצעם מבלי צורך זווג (ד"ש ע"ד) זכר ונקבה עליונים אבל אדם תניניא שהם כללו' ז"א ונוק' אפילו לענין מציאותו עצמו הוצרך זווג עליון דא"א ודאו"א שלשתם ביחד כדי להאציל מציאותו מעיקר' כמו שיתבאר היטב במקומו וע"ש ואין המאמר מדבר על בחי' המוחין שלהם אלא על התחלת אצילות מציאותם הראשון המוכרח של או"א ושל ז"א יניק' ודי בזה:

ועתה נבאר ענין נתינת המוחין ותוספת נה"י דאו"א איך היה על ידי זווג דא"א ותחילה צריך שתדע כי שני מיני זווגים יש בא"א וכן בכל השאר זווג אחד הוא עליון מאד

הנקרא בחינת נשיקין רוחא ברוחא מפומא לפומא. והשני הוא בבחינת היסודות של הזכר והנקבה אבל עדין צריך לדעת כי הרי א"א הוא אחד ואין שני לו זכר בלתי נקבה כי הנקבה לא ניכרה בהפרש מן הדכורא אלא מאבא ואימא ואילך. אך הענין ביארנוהו בדרוש אחר כי גם בא"א יש זכר ונקבה והוא כי כל צד הימין דא"א הוא בחי' דכורא וכל צד שמאלו הוא בחינת נוקבא אבל מאו"א ואילך נפרדו הזכר מן הנקבה ואין כאן מקום ביאור דבר זה ונמצא כי בין בזווג העליון דבגו פומא הוא כלול זכר ונקבה צד ימין שבו בצד שמאל שבו וגם הזווג התחתון שביסוד שבו כלול מזכר ונקבה צד ימין בצד שמאל. ומעתה נבאר איך נזדווג א"א זווג עליון דנשיקין לתת מוחין באו"א ולהוסיף בהם בחי' נה"י חדשים כי זווג התחתון של היסוד דא"א לא הוצרך לצורך או"א הנה לעיל ביארנו כי הבינה דא"א לא עמדה בראשו אבל ירדה למטה בגרון דא"א ונודע כי בגרון יש בה אותיות אחה"ע. והם סוד חמש גבורות שיש בבינה דא"א העומדת שם בגרון והחיך דא"א הוא סוד החכמה בסוד חכמה חיך מה ויש בו אותיות גיכ"ק שהם חמש חסרים של הזכר ואז מזדווג החיך והגרון זכר ונקבה בסוד החסד והגבורה ע"י היסוד שבפה שהוא ברית העליון של הנשון המזווג שניהם. וזה הזווג נקרא זווג דנשיקין ונמצא זווג הזה בכל הפרצופין שבאצילות בא"א ואו"א וז"א ונוק' וזה הזווג דנשיקין קודם תמיד אל הזווג התחתון של היסודות וזווג הזה נרמז באדרת האזינו דרצ"ה ע"ב חכו ממתקים וכלו מחמדים ושם נתבאר ענין אחה"ע וגיכ"ק וע"ש ובזה תבין מ"ש ז"ל כי מכל דבור שיוצא מפיו של הקב"ה נברא מלאך אחד כמש"ה וברוח פיו כל צבאם לפי שהוא זווג ממש גמור גם בזה תבין מה שביארתי לך בריש פ' בראשית ד"א בענין ההוא זרעא דאזדרע במ"ב זווגין ושם ביארנו שהם סוד אותיות אחה"ע שהם בגימט' שני פעמים מ"ב וזמ"ש מ"ב זווגין והם סוד הגבורות הנקראים מיין נוקבין. גם זהו הסוד שרמזו בתלמוד היכי דמי לאלתר כגון בעוד שהרוק לתוך פיה פירוש כי הנה מבשרי אחזה אלוה וכמו (דף מ"ט ע"א) כשמזדווגים זכר ונקבה בהכרח מתמצה הרוק ומתהווה בתוך פיהם והוא סימן הזווג כך הוא למעלה בחינת הנשיקין עליונים. אמנם דע כי זווג הזה של הנשיקין עליון ורוחני הוא מאד וכבר הארכנו בדרוש זה במקום אחר בכל הצורך. אבל נבאר כאן קצת ממנו והוא כי אעפ"י שאמרנו שזווג זה של הנשיקין נמצא בכל הפרצופין כולם הנה יש הפרש בזה והוא כי הנה בא"א אשר אין לו נקבה נפרדת ממנו נמצא כי זווג הנשיקין שבו אינו רק בפה אחד בלבד, ולכן אינם נמצאים שם רק תרין רוחין והם אחה"ע וגיכ"ק נקבה וזכר אבל באבא ואימא או בז"א ונוקביה שיש לכל אחד מהם פה אחת בפני עצמו נמצא שהם כפולים ויש תרין רוחין זכר ונקבה בפה

הזכר ותרין רוחין זכר ונקבה בפה הנקבה והם ארבע רוחין בזכר ובנקב' והם סוד ארבע אותיות אהב"ה הנרמזים בפ' תרומה דקמ"ו ע"ב וע"ש היטב. ונחזור עתה לענינינו כי א"א נזדווג מיניה וביה בבחינת זווג הנשיקין שבפיי לצורך או"א. ואמנם אבא ואימא תמיד הם נכללים במזלא כי שם הם עומדים בשני המזלות לבדם והם השמיני והשלשה עשר דתליין בשיקולא עד טיבורא אבל יש הפרש אחד והוא כי לפעמים אין אבא ואימא חסרים רק מן נה"י אעפ"י שנכללו במזלא ואז צריך שא"א יזדווג מיניה וביה בזה הזווג העליון של פיו ואז נכללין אבא ואימא גם באותם הארבעה תיקונין שעומדין בין התיקון השמיני אל תיקון השלש' עשר יחד וכולם מתחברין ואז נכללין או"א בכולן והענין הוא לפי שהנה אבא ואימא בחינת גלגלתם הם בגרון דאריך אפין. והנה כאשר נביט באדם התחתון כאשר כופף ראשו למטה אז הגרון נחפה ונכסה בתוך סיום הלחיים ואינו נגלה וכאשר זוקף ראשו כלפי מעלה אז כל הגרון מתגלה ונראה ואינו נכלל (ד"ש דנ"ב ע"א) בכלל סיום הלחיים. והנה כאשר זה הזווג דנשיקין בפה דאריך נעשה אז כופף ראשו למטה ועל ידי כן נמצא כי הגרון דא"א הוא כולל כל אבא ואימא מבחינת הראש שלהם עד בחינת נה"י שלהם הנעשין מוחין ברישא דז"א כנודע. ואז גם כל אלו התיקונין כולם שהם מן התיקון השמיני עד השלשה עשר שהם ששה תיקוני דיקנא תתאין נכללו כולם יחד. ואעפ"י שהארבעה התיקונין האמצעיים אינם ארוכים כמו שני המזלות עכ"ז על ידי כפיפת הראש יורדין למט' ואז נכללין אבא ואימא בכולם ונעשים בסוד המוחין שלהם ועל ידי כן מתרבה השפע ונעשים גם בחינת נה"י שלהם כי בתחילה מן החלק השלישי של חצי הת"ת העליון דא"א נעשו שתי גופין לאבא ואימא בבחינת חג"ת שלהם בלבד ועתה על ידי ריבוי השפע הזה מתיקוני דיקנא דאריך במוחין שלהם נעשו מן החלק השלישי הנז' גם בחינת נה"י דאבא ודאימא ונשלמו לגמרי. וזמ"ש באדרת האזינו דרפ"ט ע"ב וכד האי מזלא תלייא בשיקולא עד טיבורא כו'. כנראה דיש פעמים כך ויש זמן שאינו כך והוא החילוק הנ"ל שיש פעמים שכופף ראשו כו'. וכמו שנבאר בענין דרוש היסוד דז"א איך נאצל וע"ש שלשה בחינות שיש בענין הזה. והרי נתבאר איך מן חצי העליון דת"ת דאריך נעשו שתי דיעות ושתי גופות דאבא ואימא ומתרין פרקין עלאין דחסד דאריך נעשו תרין (ע"ב) מוח'ן חכמה ובינה דאבא ומתרין פרקין עלאין דגבו' דאריך נעשו תרין מוחין חכמה ובינה דאימא ונשארו תרין פרקין תתאין דחסד וגבורה דאריך שהם הפרקי' הסמוכים מחוברים בגוף ואלו נשארו להיותם בחינת תרין עטרין בדעת דז"א כמו שנבאר בע"ה. ועתה נבאר בחינת גילוי עתיק יומין באבא ואימא כי לעיל ביארנו בחינת נצח והוד דעתיק הגנוזים תוך חסד וגבורה דא"א איך גם הם הארבעה

פרקי' עלאין מאירים באבא ואימא במוחין דילהון. והשני פרקין תתאין נשארים לצורך תרין עטרין דז"א. ואמנם גם היסוד דעתיק יומין מאיר באבא ואימא ובז"א כדוגמת מה שביארנו בת"ת דאריך אפין שכלול מששה בחינות שהם ששה קצוות שבו. וכן הענין ביסוד דעתיק כי גם היסוד נקרא ו' זעירא כולל שש קצוות כמבואר אצלנו באדרת נשא דקמ"ג ע"א במ"ש תאנא כתיב וצדיק יסוד עולם דכליל שית בקרטופא כחדא כו' ונחלקין ממש ע"ד הת"ת דאריך אפין שלשה עליונות לאבא ואימא ושלשה תחתונות לרישא דז"א כמו שנבאר בע"ה:

ועתה נבאר ענין התלבשות אריך אפין מטיבור' דיליה ולמטה בז"א וכבר ביארנו ענין האור הפנימי והאור המקיף של ז"א ונוקביה דרך קצרה למעלה. ובתחילה צריך שתדע אותה ההקדמ' שביארתי לך במקומות רבים כי שלשה בחינות היו בז"א. הראשונה נקראת עיבור ואז היה בבחינת תלת כלילן בתלת. והשנית נקראת יניקה ואז היו בו ששה קצוות נגלים. והשלישית נקראת עיבור השני של גידול המוחין שיש בו עשר ספירות גמורות. ונתחיל לבארם עתה ובזה נבאר גם כן מה שאמרנו למעלה בענין הפרש שיש בין או"א לז"א ונוקביה כי אבא ואימא מציאותם הראשון היה שלא על ידי זווג אריך אפין והמוחין שלהם היה על ידי זווג אריך אפין העליון הנקרא זווג דנשיקין. אבל זעיר אפין היו בו שני עיבורים ויניקה אחת באמצעם וזה ענינם כי הזווג הראשון שהוא כדי להמציא את מציאותם העיקרי הוכרח להיות על ידי אריך אפין עצמו לפי שמכחו נעשה ונאצל כל האצילות כי כולן לבושים אליו כנ"ל. אבל הזווג היה על ידי אבא ואימא לתת לו מוחין. ולכן נבאר תחילה ענין העיבור הראשון הנקרא בחינת תלת כלילן בתלת איך היה על ידי זווג דאריך אנפין בבחי' זווג התחתון של היסוד שבו הכולל זכר ונקבה בסוד צד ימין וצד שמאל כנ"ל והיה באופן זה כי הנצח וההוד ויסוד דא"א שהיו למטה משיעור קומת אבא ואימא נתעלו למעלה בתוך חג"ת דאבא ואימא ולא בתוך חג"ת דא"א עצמו כי הרי החג"ת דאריך נתעלו והיו בבחי' מוחין דאו"א כנ"ל אבל נתעלו נצח הוד יסוד בתוך חג"ת דאבא ואימא ונמצאים אז היותם בבחינת תלת כלילן בתלת. כי נכללו תלת נה"י. תוך תלת חג"ת דאבא ואימא. וזהו סוד מ"ש בפ' בשלח דף ג' ע"א בההיא תוספתא תלת רוחין דהוו כלילן בתלת היו שקיעין כו' ושם ביארתיו במקומו וע"ש. ונמצא כי נצח הוד יסוד דאריך אפין הם סוד תלת טיפין דסגול שמהם נעשה אדם תתאה שהוא הזעיר אפין כמ"ש בתיקונין תיקון ס"ט דק"ח וע"ש (ד"ש ע"ב) (ע"ג) והנה צריך לבאר היטב ענין העליה הזו והוא כי הנה חצי הת"ת התחתון עלה ונכלל עם חצי העליון של הת"ת דא"א עצמו שבתוך או"א כנ"ל. ועלה הנצח דאריך ונכלל בחסד דאבא ועלה

הוד ונכלל בגבורה דאימא ועלה היסוד דאריך ונחלק לשנים חציו הימני נכלל בתוך יסוד דאבא וחציו השמאלי נכלל ביסוד דאימא ואז נזדווג יסוד דאריך מיניה וביה ימין בשמאלי. וגם נזדווגו אבא באימא ושימש חצי יסוד הימני דאריך ביסוד דאבא בסוד מים זכרים. וחציו השמאלי ביסוד דאימא בסוד מיין נוקבין ובזה יתורץ טעם אל מה שביארנו באדרת נשא דקל"ה ע"ב כי אין האשה מתעברת מביאה ראשונה. ובתחילה צריך לתת בה חד רוחא. והנה מצאנו הפך כי יעקב אמר על ראובן כחי וראשית אוני שהיתה טיפה ראשונה וממנה נעשה ראובן גם מצאנו בדברי רז"ל כל מיעכות של בית רבי תמר שמם ולא הוצרכו אל ביאה ראשונה. אבל הענין מובן עם הנז' כי הנה הא"א להיותו זכר בלי נקבה והזווג שבו הוא מקצתו אל קצתו מיניה וביה צד ימין עם שמאל לכן לא הוצרך לעשות כלי בנקבה אבל עכ"ז הוצרך להיותו חצי היסוד שלו בתוך דאבא בסוד מים זכרים. וחציו ביסוד דאימא בסוד מיין נוקבין אבל לא הוצרך לעשות הכלי בנקבה ומזה נמשך אל יעקב ואל אותם מיעכות של בית רבי להיותם בלי ביאה ראשונ' לעשותם כלי ואז מכח שלשה טיפין אלו דנצח הוד יסוד דאריך הגנוזים תוך חג"ת דאימא ואבא אז אפיק אבא חד טיפה קטנה לבר ועייל לה במעוי דאימא ותמן גו מעוי דאימא נגדל בסוד העיבור ואתעביד ז"א בבחי' ו' זעירא שבתוך צורת אות ה' ראשונה דשמא קדישא בלתי ראש של זו הו' כלולה מתלת בלבד לפי שאינה באה אלא מכח שפע תלת נה"י דא"א בלבד. וכבר נודע כי חג"ת נקראת ו' גדולה ונה"י נקראת ו' זעיר' ולכן נקרא אז ז"א ו' זעירא בהיותו בעיבור במעי אימא להיותו נמשך משפע נה"י דא"א כנז' ואז בסיום אותה ו' זעירא היותה נוקביה דז"א שם בסוד פסיעה לבר ברגל אותה הוא"ו כמבואר אצלנו בפ' בלק דר"ג ע"ב בפסוק אשורנו ולא עתה כו'. ואמנם צריך שנבאר לך ענין זה העיבור הראשון דז"א כי הנה שלשה בחינות היו בזה העיבור הראשון וזה פרטן. הבחינה האחת היא כי הז"א היה עתה בסוד תלת לבד שהם נצח ות"ת ויסוד דא"א. ובאלו היו כלולין כל שש קצוות ז"א. ואז היתה נוקבא דז"א רביעית אליו בסוד פסיעה לבר תחת ו' זעירא דתוך ה"א ראשונה והיתה בסוד ההוד של א"א ואעפ"י שאין נוקבה דז"א רק מבחינת פרק תחתון ההוד בלבד דא"א כמו שנבאר עתה. עכ"ז אנו מכנים עתה אל המלכות כל בחי' ההוד דא"א עם שאין לה רק חציו כנז' והנה ענין זה נרמז במ"ש בפ' אמור בר"מ דצ"ט ע"ב שורה כ"ג ענין השופר דאפיק קול כליל מאשא ורוח' ומיא שהענין היא בחינת הזווג הנז' בנה"י דא"א ששם נתהוו שלשה דז"א בלבד בסוד ו' זעירא בסוד אש ומים ורוח וכמו שביארתי בענין חטא קין והבל בקרבנותיהם שהקריבו צמר ופשתים וע"ש. וראה ודע איך נתחלק ז"א לתשעה ספירות כי מן חצי הת"ת התחתון דאריך אפין נעשית

חכמה דז"א ומן היסוד דא"א נעשה (ע"ד) בינה דז"א אבל מוח הדעת אין לו בהיותו בסוד העיבור ושני פרקין עלאין דנצח והוד דא"א נשארו למעלה בסוד דדים דאימא כמו שנבאר בענין היניקה. נשארו שני פרקין אמצעיים ושנים תחתונים. והנה מן האחד האמצעי הימני דנצח נעש' חסד ונצח דז"א. ומן השני האמצעי דהוד נעשה גבורה והוד דז"א ומן האחד התחתון דנצח נעשו ת"ת ויסוד דז"א ומן האחד התחתון דהוד נעשית נוקבא דז"א וזמ"ש באדרת נשא דק"ל ע"ב דכד יפוק דא נפקין עימיה תלתא רוחין דכלילן בגו תלתא אחרנין וזמין קב"ה לאפקא חד רוחא דכליל מכולהו כו' והענין הוא כי אלו תלת רוחין דכלילן גו תלת הם סוד שלשה פרקים הנז'. שני אמצעיים דנצח והוד ופרק אחד תחתון דנצח דאריך אשר מהם נתהוו ו' קצוות ז"א כנז'. ורוחא רביעאה הוא פרק התחתון דהוד דאריך שמשם יצתה המלכות נוק' דז"א כלולא מכל תלת רוחין הנז' וזו תתגלה לעתיד ביומי מלכא משיחא כי אז תהיה המלכות נתקנת ושלימה וממנה הוא מלך המשיח ולכן כאשר יתעורר מלך המשיח ויבא שהוא בהתעורר זה הרוחא רביעאה ואז ישיגו כל הבריות חכמה שלמה כי אז תהיה אור הלבנ' כאור החמה כו'. הבחינה השנית היא שז"א ונוק' הם עתה בבחינת שבעה כי הז"א הוא ששה לפי שלוקח (ד"ש ע"ג) ארבע פרקין אמצעיים ותתאין דנצח והוד דא"א. ועוד לוקח בחינת חצי תחתון דת"ת וכל היסו' דא"א הרי הם ששה כנגד ששה קצוות שלו והמלכות היתה למטה בסוד פסיעה לבר בסוד פרק תחתון דהוד הרי הם בחינת שבעה שהם ששה קצוות ז"א והמלכו' שביעית אליו. הבחינה השלישית היא בחינת תשעה והענין הוא כי נודע הוא כי התינוק אף גם בהיותו במעי אמו בסוד עיבור יש לו בחינת מוחין גם כן. אלא שמה שלא הכנסנום בחשבון באלו השתי הבחינות הנז' הוא. מפני שהמוחין של זמן העיבור הם כלא היו צפי שאינם ראוין להוליד אבל אם נרצה להכניס בחשבון ומספר יהיה החשבון תשעה באופן זה כי כשנמנה ארבעה פרקים דנצח והוד דאריך אשר נעשו מהם שש קצוות דז"א ונעשית גם נוקביה כנז' הרי הם שבעה שש קצוותיו והמלכות שביעית ונמנה גם חצי ת"ת ויסוד דאריך שנעשו חכמה ובינ' אל ז"א כי הדעת אין בו והרי הם תשעה ספירות ואם נחבר כל אלו הבחינות הם ח"י כנגד חי העולמים. והנה כל שלשה בחינות אלו הם בזמן עיבור הראשון והכל מציאות אחד אלא שיש בו שלשה בחינו' חשבונו' כנז' וכולם הם מציאות אחד והרי ביארנו התפשטות ז"א בימי העיבור. וצריך לבאר ענין מוח הג' הנקרא דעת ונאמר כי אין מוח דעת בקטן עד שיהיה לו י"ג שנים לפי שאין ביאתו ביאה מתחילה ולכן אין לו צורך שיהיה בו מוח הדעת כי הדעת הוא המחבר והמזווג חכמה ובינה שבו וכיון שאינו ראוי להוליד אין לו צורך בדעת. ונבאר ענין הגרון דז"א מהיכן נעשה ויובן

זה כמ"ש לעיל וגם יתבאר לקמן בסוד זמן היניקה בענין הדדים של הבינה היאך נעשו ושם ביארנו כי תרין פרקין קדמאין דנצח והוד דא"א נתעלו למעלה במקום חג"ת דאו"א ושם נשארו תמיד לעול ועד מקוד' שנתהוו ונעשו איברי ז"א (דף נ' ע"א) ופרצופו בסוד העיבור ושם נשארו אח"כ תמיד לעול' אבל היסוד דא"א נשאר למטה לצורך זווג של עיבו' ז"א כנ"ל. ונודע כי מקום היסוד הוא למעל' באמצע בין תרין פרקין עלאין דנצח והוד ונשאר היסוד למטה נשאר מקום חלל באמצע ואז מכח אותה ההארה שנשארה שם מבחינת היסוד שהיה שם בתחי' באמצע שני פרקין עלאין דנצח והוד משם נתהווה הגרון דז"א ומשם התחיל מציאותו וזהו סוד מ"ש בזוהר בפ' אמור דצ"ט ע"ב קול דנפיק מגו שופר כי שם הוא בבחינת אויר בלבד בבחינת קול כלול מתלת' שהם אש רוח מים היוצא מן הגרון ומשם נתפשט למטה והבן זה והנה לפי שהגרון הזה נתהווה מבחי' אותו החלל שהיה במקום היסוד מתחילה. לכן אמרו רז"ל במסכת סוטה פ' בתרא כי ימצא חלל באדמ' כו' מהיכן מודדין אותו ממקום שנעשה חלל מצוארו כי לפי שזה הצואר נעשה ממקום החלל לכן נקרא הצואר בסוד חלל. ואמנם בחינת הכתר דז"א הוא בחינת חצי היסוד דעת"י הגנוז בחצי התחתון דא"א וזה נשאר שם בבחינת כתר דז"א ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי חצי היסוד הנז' הוא בחינת נשמה של המוחין של ז"א הנעשין לו מחצי הת"ת התחתון של ז"א כנ"ל ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי מחצי הת"ת התחתון דאריך נעשה הגלגלת דז"א שהוא הכתר שבו ומנה"י דאריך נעשו תלת מוחין דז"א ואינו יודע לישב מאמרי' אלו אם לא שנא' שהיה כ"ז בזמני' מחולפין ואין בידי לברר ולבאר. והרי ביארנו כל בחינת זמן העיבור הראשון דז"א. ואמנם אחר אשר היה ז"א בסוד תלת כלילין בתלת ע"ד הנ"ל להיותו נמשך מכח שלשה טיפין דסג'ול דנה"י דא"א הכלולין תוך חג"ת דא"א ואמנם אח"ך על ידי העיבו' נתארכו טיפין אלו ונעשו לז"א בהיותו תוך מעי אמו מסוד הבינה שנשה אחרים ואז נולד ויצא לחוץ כלול משש קצוות שהם מחסד ועד יסוד שבו. גם נתב' איך זה העיבור הראשון היה ע"י זווג א"א עצמו בבחי' זווג תחתון שבו שהוא ביסוד שבו מיני' וביה הכלול זכר ונקיב' אבל היה על ידי התלבשותו תוך חג"ת דאו"א ואז אבא הוציא אותה הטיפה הקטנה ונתנה בסוד זווג אל אימא והגדילה במעוי דאימא שנגמר בו כל הבחינות הנ"ל:

ונבאר עתה זמן הלידה והיניקה ותחילה נבא' איך נתהוו בחינת הדדים אל אימא להניק את בנה ז"א ואגב גררא איך גם באדם יש דדים אלא שהם קטנים ואין בהם חלב. וגם נבאר למה ניתנו הדדים במקום החזה ולא במקום אחר. והענין הוא במ"ש לעיל כי בהתעלות נה"י דא"א תוך חג"ת דאו"א לצורך הזווג לעיבור ראשון דז"א ואז מרוב

האור הרב והעצום שנמשך בנה"י דא"א כדי שיזדוג ויאציל וימציא (ד"ש ע"ד) בחינת אצילות ז"א ונוקביה אז נמשך מן האור ההוא בחג"ת דאבא ואח"ך בחג"ת דאימא ואז אותה הארה בקעה בת"ת דאבא ובת"ת דאימא במקום החזה שלהם ויצתה לחוץ ובלטו האורות לחוץ כעין דדים בולטים והיה זה בין באבא בין באימא וטעם היותם שתי דדים הוא כמ"ש לעיל כי הנצח דא"א עלה ונכלל בתוך החסד דאבא וההוד דאריך בתוך (ע"ב) הגבורה דאימא והנה נצח והוד אחידן דא בדא וכשעלה הנצח דאריך היה כלול מן ההוד דאריך וכשעלה ההוד היה כלול מן הנצח ולכן נעשו שתי דדים בחזה דאבא ושני דדים בחזה דאימא. ואם תאמר והרי מקום עיבור הולד הוא בבטן דאימא ולא בחזה ואם כן למה מקום הדדין היו למעלה בחזה. והתשובה היא במה שנודע כי האדם התחתון או האש' איננה נמשלת אל דמיון אבא לבדו או ז"א לבדו או אימא לבדה או מלכות לבדה. אמנם האדם התחתון רומז אל כל העשר ספירות דאצילות הכולל' כל האצי' ביחד מרום אריך אנפין עד סיום נוקבא דז"א. ולכן אעפ"י שמקום עיבור ז"א היה בבטן האימא אין לצייר ולהעריך זה הציור אלא בערך כל האצילות כולו יחד. ונמצא כי כשנתעלו נה"י דא"א בחג"ת דאו"א כנז' נמצא שהיה אז ז"א בחג"ת דאו"א שהם נה"י דא"א והנה חג"ת דאו"א הוא באמצעיתם ובמחציתם ממש לפי שכח"ב שלהם הם למעלה ונה"י למטה והחג"ת הם באמצעם ממש. והנה כל אורך קומת או"א הם למעלה בחצי העליון דגופא דא"א מן הגרון שבו עד הטיבור של הלב שבו וכאשר תעריך זה תמצא כי יהיו דדי אימא באמצע חצי העליון דגופא דא"א והוא במקום החזה שבו. ונודע כי א"א הוא שיעור כל קומת האצילות כולו ולכן בו אנו משערים ולא באימא עצמה כנז'. ובזה תבין הפרש שיש בין דדי האשה לדדי הבהמות והחיות. והוא כי להיו' שהאשה היא בחינת אדם כולל כל האצילות כנז'. לכן באו הדדים שלה במקום החזה לסיבה הנז' אבל הבהמות והחיות שהם בחינות פרטיות ואינם כוללים כל העול' כמו האדם לכן היו דדיהם במקום בטנם כפי הראוי לפרטיות שלהם כנ"ל. ונבאר טעם היות דדי האשה גדולות ודדי האיש קטנות. והענין הוא כי בהיות ז"א תוך אבא לא היה רק לפי שעה בסוד טיפת זרע קטנה ואח"כ נתנה אבא לאימא ושם נגדל' אותה הטיפה בסוד העיבור ונעשה עובר שלם בצורת ו' זעירא שבתוך הא' ראשונה כנ"ל. ולכן הארת אבא היתה מועטת והיו בליטת דדיו קטנים ובליטת דדי האשה גדולות מרוב האור שהאיר בה. גם בטעם זה יובן כי בדדי האיש אין חלב לפי שהיתה ההאר' ההיא עוברת לפי שעה. אך הארות אימא התמיד' שם כל ימי העיבור ולכן היה בה חלב מרוב השפע. ובזה גם כן יובן בחינת החלב מה ענינו ומהיכן נמשך וגם איך על ידו נזון הולד בהיותו יונק משם. והענין הוא

כמ"ש לעיל כי תרין פרקין קדמאין דנצח והוד דא"א נשארו שם למעלה תמיד במקום החזה דאבא ואימא נצח באבא והוד באימא ומכח זה נמשך חלב אל התינוק והוא כי הנה נשמת ז"א הם נה"י דאריך אפין כנ"ל וכיון שאלו השני פרקים הם היותר עליונים נמצא כי ממבחר נשמתו הוא ניזון. והענין הוא במה שנודע אצלנו כי נצח והוד הם בחינ' דינין בכל מקום שהם כמו שביארנו לעיל בסוד עמר נקי שערות דרישא דא"א הנמשך מנצח והוד דעת"י. ובהיותם למטה הם דינין ולכן הם דם ובהתעלותם למעלה הם מתמתקין ומתהפכי' ללובן החלב ואז יונק הולד מהחלב ההוא ומתגדל וכנודע גם כן באדם התחתון כי הדם עולה ומתהפך לחלב. ועתה (ע"ג) נבאר פה גידול הולד על ידי היניקה הנה כשנולד ז"א ויינק החלב הנז' משדי אמו הנ"נ אז מה שהיה תחילה בזמן העיבור בסוד ו' קטנה שבתוך ה' ראשונ' בלתי ראש נגדל ונעשה ו' גדולה שהיא אות ו' דבשמא קדישא שאחר הה"א הראשונה. אבל עדין איננו רק בבחינת שש קצוות לבד והם כנגד מה שיש בא"א לצורך ז"א והם חצי התחתון דת"ת והיסוד כולו וארבעה פרקין אמצעיים ותתאין דנצח והוד דאריך אפין הרי הם שש בחינות שמהם נתהוו שש קצוות ז"א. ואמנם צריך שתדע כי בצאתו מבטן אמו ונולד עדין הוא כמו בתחילה בזמן העיבור כי צריך עדין להגדיל איבריו ולתקנם וגידול ותיקון הזה הוא מיום שנולד עד תשלום תשעה שנים. והשיעור הזה הוא שיגדיל ויתקן כל התשעה ספירות שבו כמו שמצינו אותה בבחינת השלישית של זמן העבור וע"ש והנה הם ששה קצוות שבו ושלשה מוחין הרי תשעה ספירות שבו. ועכ"ז נחזור להסדירם כאן. מחצי ת"ת התחתון דאריך נעשה בז"א (ד"ש דנ"ג ע"א) מוח חכמה. ומן היסוד מוח בינה ושני פרקים עליונים דנצח הוד נשארו תמיד לעולם בחזה או"א במקום הדדי' כנ"ל ומפרק האמצעי דנצח נעשו חסד ונצח דז"א ומפרק אמצעי דהוד נעשו גבורה והוד דז"א ומפרק תחתון דנצח נעשו ת"ת ויסוד דז"א ומפרק תחתון דהוד נעשית נוקבא דז"א ולהיות כי המלכות לקחה פרק אחד שלם לכן נעשית פרצוף גמור אח"כ בסוד נוקבא דז"א כנודע אבל שאר הפרקים כל אחד הוצרך להוציא שתי בחינו' כנז' כי מפרק אמצעי דנצח נעשו חסד ונצח דז"א. וכן בשאר. גם בזה תבין מ"ש בתיקונין דאיהו בנצח ואיהי בהוד. וכמו שביארנו בתפלת ימי החול בשחרית דז"א יורד בנצח והמלכות עולה בהוד והטעם מובן עם הנז'. גם תבין ענין מגדל הפורח באויר הנז' בדברי רז"ל. והוא בחינת היסוד של א"א שנשאר בבינה דז"א והוא כמ"ש לעיל בענין מציאות גרון דז"א מהיכן נעשה ואמרנו כי מקום היסוד הוא באמצע בין תרין פרקין קדמאין דנצח והוד וכיון דתרין פרקין קדמאין דנצח והוד עלו בחג"ת דאבא ואימא ושם נשארו תמיד ואמנם היסוד ירד למטה בבינה דז"א ונמצא כי היסוד

הוא פורח באויר ואין לו על מה לסמוך כי מקום סמיכתו ואחיזתו הוא למעלה בין תרין פרקין קדמאין דנצח והוד כנז' והרי הוא נפל למטה בבינה דז"א. והרי שאין לו על מה לסמוך. והיותו נקרא פורח באויר ואינו נקר' נופל הוא כי היה מן הראוי לפול למטה במקום שעומדין ארבע פרקין תתאין דנצח והוד דא"א שהוא במקום שש קצוות דז"א אבל ההארה הנמשכת לו מלמעל' מאותם תרין פרקין קדמאין שנשארו באבא ואימא הם המעמידין אותו בבינה דז"א ושם אינו לא למעלה במקומו הראוי לו ולא למטה עם שאר פרקין דנצח והוד אבל נשאר תלוי ופורח באויר בבינה דז"א כנז' מחמת ההארה והשפע הנמשך לו מאותם תרין פרקין עלאין הנז' וממשיכין אותו שם אעפ"י שאינו עולה ממש עמהם במקומם ובחי' אותו האור העליון הנקרא בחינת אויר הנמשך לו מהם נשאר תלוי ופורח באויר. גם בזה תבין ענין בינה הנקראת גם כן מגדל הפרח באויר. בסוד היתר נדרים (ע"ד) פורחין באויר ואין להם על מה שיסמוכו והנדרים הם בבינה. והענין הוא כי היסוד דאריך הוא בבינה דז"א ולכן היסוד והבינה שניהם נקראים בשם זה. והרי ביארנו לך ענין תשעה ספירות אשר בז"א אעפ"י שלא מנינו הדעת לפי שאין צורך בו אלא לזמן ההולדה כנ"ל. ונתחיל לבאר איך כל אלו הט' ספירות נתקנים ונגדלים מזמן היניקה ועד תשלום תשעה שנים והוא כי בתחילה על ידי היניקה שיונק מאותו החלב הנמשך מאותם תרין פרקין עלאין דנצח והוד דאריך אשר בחזה אימא נגדלים תרין מוחין חכמה ובינה דז"א כי דעת אין בו לפי שאין צורך לו אלא לענין ההולדה כנ"ל ויען אין בו עדין מוח הדעת לכן אי אפשר לתקן היטב מוח החכמה שבו כיון שאין בו עדין מוח הדעת לזווג החכמה והבינה ועל כן בחינת התיקון הזה עיקרו אינו אלא למוח הבינה בלבד אלא שמתחילה נתקנים בחינת ל"ב נתיבות מוח החכמה אחר היותם בבינה אשר בהיותם שם הם נק' ל"ב אלהים דמעשה בראשית. וזהו הטעם אל צמיחת ל"ב שינים שבפי התינוק בשתי שנים ראשונים שהם זמן היניקה כ"ד חודש שהם שתי שנים כנגד תיקון שני מוחין חכמה ובינה וזהו סוד ולבן שינים מחלב כי השינים הם מבחינת ל"ב נתיבות ל"ב נתי' החכמה בהיותם בבינה שהם חמשים שערים כמנין ן' של ולבן וזהו ולב ן' שינים נמשכים לז"א מחלב מסיב' החלב שיונק והרי ביארנו מספר השינים שהם ל"ב כנגד ל"ב נתיבות חכמה אשר בבינה ומספר שתי השינים הם כנגד שני המוחין אבל ענין כ"ד חדשי היניקה שבשתי השנים הוא לפי כי כשעלה חצי הת"ת התחתון דאריך ונתחבר עם חציו העליון אשר בתוך אבא ואימא ונעשו ת"ת אחד שלם. וכבר ידעת כי הת"ת יש לו י"ב גבולי אלכסון שהם בגמטריא ו"ו ובהיותו למעלה הוא וגם תרין פרקין דנצח והוד האירו ונעש' מהם בחי' החלב כנ"ל. וכשחזר אח"ך חצי הת"ת התחתון וירד

למטה בחכמה דז"א כנז' אז יצאו בחינת ל"ב נתיבות החכמה ההיא בסוד ל"ב שינים והנה בחצי ת"ת עליון יש בו כל י"ב גבולי אלכסון ובחציו התחתון י"ב אחרים הרי הם כ"ד כנגד כ"ד חדשי היניקה. ולפי כי לא נעשה הדבר הזה אלא על ידי שני (ד"ש ע"ב) חצאי הת"ת לכן נתחלקו ל"ב הישנים לשני חצאין י"ו בלחי עליון וי"ו בלחי התחתון. והנה סברת האומר בגמרא שזמן ימי היניקה הם י"ח חדשים הוא כי הוא סובר בשלמ' חצי התחתון דת"ת אשר בז"א ראוי להיותו י"ב לפי שהת"ת הוא שני ויו"ן כזה ו"ו ואות ו' שניה היא בז"א וכשנתלבשה נעשית בסוד ו"ו כפולה שהם י"ב. אבל חצי העליון של הת"ת לא נתלבשה בזו התחתונ' ואינה רק ו' אחת והרי הם י"ח חדש. ואחר עבור שתי שנים של זמן היניקה ונתגדלו תרין מוחין דיליה אז מכח היניקה ההיא מתפשט כח למטה בז' ספירות תחתונות שהם שש קצוות דז"א עצמו והמלכות שביעי' אליו וזה נעשה בשבעה שנים אחרות והרי נשלמו תשעה שנים. ואחר שגדלו כל אלו אז נמשך בו בחי' יסוד דעתיק יומין שבתוך חצי תחתון דת"ת דאריך. ואז נתקנו המוחין ואז ז"א ראוי שיבואו לו המוחין האחרים הראוין להולדה כמו שנבאר בעזה ואז תהיה ביאתו ביאה. ואמנם רזל אמרו קטן (דף נ"א ע"א) בן תשע שנים ויום אחד ביאתו ביאה והענין הוא כי התשעה שנים הם כנגד תשעה בחינות שאמרנו שהם חכמה ובינה וחג"ת ונה"י ומלכות. והיום האחד הנוסף על תשעה השנים הוא בחינת גלגלתא דיליה כתר שבו וטעם הדבר למה אינם עשר שנים גמורות הוא לפי שבחינת הגלגלת אינה נעשית בו עד אחר העיבור השני שנעשה בסוד זווג אבא ואימא לצורך גדלות המוחין דז"א כמו שנבאר בע"ה ואז תיכף בתחילת שנה העשירית ביום הראשון אז מתחיל ענין העיבור השני הזה נעשי' לו אז בחינת גלגלתא ואז הוא בן תשעה שנים ויום אחד אז ביאתו ביאה כיון שנשלם בחינת גלגלתא דיליה. ודע כי היסוד דא"א הוא נשמה אל ז"א ונוקביה ובימי היניקה מוח בינה דז"א אשר בתוכו יסוד דא"א נתפשט אל ל"ב אנהים שבבינה ונעשו בחינת ל"ב שינים. ואח"כ עד תשלום תשעה שנים נתפשט עוד בכל שש קצוות הזכר ובמלכות ועתה יקשה עלינו מה שביארנו בכמה מקומות כי בזמן היניקה עד בא זמן עיבור השני אין בז"א רק בחינת שש קצוות ואיך אמרנו עתה שיש שתי מוחין הנקראים חכמה ובינה. אבל הענין הוא כי אין מתגלים בו עתה רק בחינת ששה הקצוות אבל בחינת המוחין הם בו עתה בכח ולא בגילוי גמור כי עדין אין כח במוחין האלו להוציא טפה הראויה להוליד עד יעברו תשעה שנים ויום אחד כי אז התחיל זמן עיבור השני כנ"ל וכמו שנב' בע"ה וטעם הדבר הוא כי עד עתה בשתי שנים האלו נגדלים איבריו והמוחין שבו לצורך עצמותו ממש אבל עדין אין בהם כח להוליד תולדות אחרות עד אשר ימשכו להם מוחין ממוחין

דאו"א שנעשו מחסד וגבורה דא"א כנ"ל במקומו ואז אלו הבנים ז"א ונוקביה יהיו כדמיון אביהם ואמם להוליד גם כן הם ויחזרו במדרגת אבא ואימא להוליד נשמות התחתונות ע"ד אבא ואימא. ונבאר עתה ענין העיבור השני לצורך מוחין דהולדה ובזה יובן מ"ש בפ' אחרי מות דס"ה ע"ב שורה כ"ד וז"ל ותרין בנין דינקא להו אימא ואתעברת מנייהו ואפיקת לון לבתר כו'. והנה הלשון הזה קשה מאד להולמו דהל"ל דאתעברת מנייהו בקדמיתא ולבתר דינקא להו כי העיבור קדם אל היניקה ועוד דמשמע דלבתר דהוו בנים ממש בפועל חזרה להתעבר מהם וצריך להבין כל זה:

אבל הענין יובן עם הנ"ל כי כבר נולדו בראשונ' וינקא לון ולבתר הכי אחר תשעה שנים חזרה ואתעברת מנייהו בסוד עיבור שני לצורך המוחין דהולדה כנז' ואח"כ אפיקת לון כו' ותחילה נבאר בחינת עיבור השני הזה איך אפשר להיות כי הרי בצלם אלהים עשה את האדם ומבשרי אחזה אלוה והרי אין ענין הזה יכול להיות באדם התחתון שיחזור בסוד בטן אמו אחר שנולד. ואמנם להבין זה צריך שנבאר ענין מיין נוקבין ועלייתם הנזכרים בכל מקום מה עניינם:

דע כי בחינת המיין נוקבין של ז"א ונוקביה הם נשמות הצדיקים שהם נקראים בנים שלהם בסוד בנים אתם לה' אלהיכם ובחינת המיין נוקבין של או"א הם ז"א ונוקביה בנים שלהם וכמו שביארנו (ע"ב) כי בכל לילה ולילה עולין נשמות התחתונים בסוד בידך אפקיד רוחי בעת השכיבה ומתעברת מהם נוקב' עלאה דז"א בסוד חדשים לבקרים רבה אמונתיך. ותועלת העליה ההיא ענינה היא כדי לחדש את הנשמות ההם ולתת כח בהם ולהאיר בהם וענין החידוש הזה הוא מה שמחדש ומתקן (ד"ש ע"ג) את המוחין שלו שהוא בחינת הנשמה שלו היושבת במוח כנודע. וכן ז"א ונוקביה בני אבא ואימא עולין בסוד מיין נוקבין למעלה באבא ואימא כדי לחדש המוחין שלהם ולהוסיף בהם הארה וזו ההעלאה היא מה שאנו קוראין אותה עיבור השני של המוחין דהולדה והבן זה. והנה יש חילוק בין נשמות הצדיקים אל ז"א ונוקביה כי נשמות הצדיקים אינם עולות בסוד מיין' נוקבין למעלה בז"א ונוקביה אלא בלילה בזמן השכיב' כנ"ל לפי שאין שליטת המלכות אלא בליל' אבל ז"א ונוקביה עולין בסוד מיין נוקבין ביום ובלילה בסוד קריאת שמע דערבית ודשחרית עד אימא עלאה כמבואר אצלנו והטעם הוא לפי שזווגא דאבא ואימא לא פסיק לעלמין ולא מתפרשאן. ושליטת אימא עלא' הוא ביום ובלילה דתדיר איהי ביחודא כחדא עם אבא עוד יש חילוק אחר והוא כי נשמות התחתונים אינן יכולות לעלות בסוד מיין נוקבין בלילה כנז' אלא עד שיהיה מבן י"ג שנים ויום א' ומעלה אבל ז"א ונוקביה יכולין לעלות כיון שיש להם תשעה שנים ויום אחד כי אז כבר הוא שלם בכל

פרצופיו כנז' ואינו חסר ממנו אלא בחינת כח במוחין שלהם שיהיו ראוין להוליד ולכן עולי' אז בסוד מיין נוקבין ונוספת הארה וכח במוחין שלהם ונתקנים ואז יכולין להולי' והטעם הוא לפי שז"א כיון שנשלם פרצופו בתשעה שנים ויום א' עולה למעל' בסוד נצח הוד יסוד דאבא ואימא ושם פוגע תכף בסוד המילה העליונה יסוד דאבא ונעשין לו מוחין משם וראוי להוליד. אבל התינוק התחתון שהם נשמות התחתונים אעפ"י שכיון שעברו עליו ט' שנים ויום אחד נשלם פרצופו עכ"ז עדין הוא צריך לעלות למעלה לקבל המוחין הראוין להוליד ובעלותו פוגע תחילה במקו' הערלה העליונה החופפת על המילה הקדושה. והנה הם שלשה ערלות כנגד שלש שנים יהיה לכם ערלים כו' וצריך שיעברו עליו עוד שלש שני ערלה ואז הוא בן י"ב שנים ויום אחד ואחר כך צריך עוד השנה הרביעית להיות פריו קדש הלולים כנודע. ובמלאת השנה ההיא הרי הוא בן י"ג שנים ויום אחד ואז עולה בסוד מיין נוקבין אל מלכות העליונה כשאר נשמות התחתונים אבל בפחות מזמן י"ג שנים ויום אחד אין שום נשמה יכולה לעלות בסוד מיין נוקבין כלל. ועתה נבאר תועלת שתי הבחינות הנז' שהם עליית מיין נוקבין של נשמות הצדיקים ועלית מיין נוקבין דז"א ונוקביה. ונתחיל מנשמות התחתונים שהם מיין נוקבין אל המלכו' הנה כבר ביארנו כי על ידי היניקה התחילו ז"א ונוקביה לתקן פרצופם עד תשלום תשע' שנים ונגדלו כל צרכם אבל בחינת המוחין שלהם היו עדין חסרים ולא היו ראוין לביאה. ולכן צריכין נשמות התחתונים להשלים בחינה זו כמו שנבאר. (ע"ג) והוא כי הנה המלאכים שרשם מן היצירה אשר שם הוא שרש ששה קצוות ולא עוד כנודע כי שית ספירן מקננן במטט"רון ולכן אין המלכות צריכה להתעבר בנשמות המלאכים לפי שאינה צריכה אליהם כי כבר יש בה כח שש קצוות על ידי היניקה אשר משם הוא שרש המלאכים מבחינת שש הקצוות. אבל נשמות הצדיקים סתם נשמה היא מן הבריאה. ויש נשמות יותר גבוהות והם מן האצילות כנודע. אמנם היותר קטנות במעלה הם מן הבריאה. והבריאה היא בסוד ג' ראשונות שהם המוחין. ולכן המלכות העליונ' היא צריכה להתעבר מן נשמות הצדיקים אשר שרשם מן הבריאה מקו' המוחין ואז תוכל לעלו' ע"י למעל' באו"א ונוקחת המוחין הראויין אליה וזהו סוד טעם העלאת מיין נוקבין על ידי הנשמות תחתונות והבן זה. עוד יש טעם אחר והוא קרוב ונמשך עם הטעם הנז' הוא כי הנה ז"א עדין אין בו רק שש קצוות כי הנה הוא סוד ו' דשמא קדישא. וכדי להוליד נשמות צריך שיתן בתחילה בביאה ראשונה בחינת ההוא רוח' דשביק בה בעלה כנודע אצלנו אשר על ידו תוכל הנקבה להעלות מיין נוקבין. והנה איננו יכול עדין לתת בה כי אם רוחא כליל משש קצוות שלו לבד. ולכן איננו יכול להוליד כי עדין אין בו רק

המוחין הצריכין לעצמו ולא לאחרים כי זהו סוד טעם מ"ש רז"ל בגמרא קטן זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים ולשיוכל להוליד נשמות התחתונים צריך שיתחדש בו תוספת כח במוחין שלו מצד המוחין העליונים שהם אבא ואימא. ואז יוכל להוליד נשמות ולזכות לאחרי' ולסיבה זו הוכרח עלית מיין נוקבין של הנשמות בכל לילה אל המלכות העליונה כי על ידי הנשמו' התחתו' עולים גם הם ז"א ונוקבי' ולוקחין בחינת המוחין הראוין להוליד. אחר שביארנו איך על ידי עלית מיין נוקבין של הנשמות במלכות (ד"ש ע"ד) נותנין כח בז"א ונוק' לעלות גם הם בסוד מיין נוקבין עד אבא ואימא נבאר עתה מה הוא התכלית של עליה זו. דע כי על דרך שביארנו כי ז"א איננו יכול לתת רוחא בגו נוקביה רק כפי כחו ואינו יכול ליתן אלא כפי מה שיש בכחו שהם שש קצוות והנה גם אבא איננו יכול לתת רוחא בגו נוקביה רק כפי כחו. והנה גם הוא איננו שלם כי הרי אין בו רק בחינת כח וחסד וגבור' וחצי העליון של ת"ת דא"א ואין להם עדין אחיזה ותפיסה במוחין דא"א כלל ולכן צריך שבתחילה יקבלו גם הם או"א כח ממוחין דא"א כדי שאח"כ יתנו גם הם כח במוחין דז"א ונוקביה. ולכן על דרך שביארנו שז"א ונוקביה הוצרכו אל נשמות הצדיקים שיעלו בסוד מיין נוקבין לקבל הם המוחין שלהם. כן או"א צריכין אל ז"א ונוקביה שיעלו בסוד מיין נוקבין כדי שיוכלו גם הם לקבל המוחין שלהם מן א"א ופקח עיניך וראה טעם הדבר הזה וסודו מה הוא ואיך הדבר הזה הוא מוכרח והענין הוא כי הנה נתבאר לעיל כי היסוד דא"א הוא נשמה בתוך ז"א ונוקביה ומתלבש בתוכם. ולכן צריך שיעלו ז"א ונוקביה למעלה באו"א ואז יעלה גם היסוד דא"א למעלה עמהם באו"א. והנה הוא זכר ונקבה כנ"ל ומזדווג מיניה וביה. ואז מתעורר המוחא סתימא דא"א כי מבשרי אחזה אלוה שהתעוררו' היסוד התחתון גורם התעוררות במוח האדם להמשיך (ע"ד) טפת ההולדה ואז מוחא עלאה סתימאה דאריך אפין מתעורר ונותן כח טיפה במוחין דאו"א ולא שהמוחא סתימאה נותן הוא בעצמו כח באו"א כי גדל מעלתו מאד. אבל הענין הוא במה שנתבאר למעלה כי כל גילוי המוחא סתימאה הוא בי"ג תיקוני דיקנא דאריך אפין ואז על ידי התעוררות יסוד תחתון דאריך מתעורר המוחא סתימאה ואז נמשך הכח של מוחא סתימאה בדיקנא ושם יש שני המזלות שהם השמיני והשלשה עשר והשמיני הוא בחינת ת"ת שבזקן והי"ג הוא בחינת היסוד הכלול מזכר ונקבה. ואז משפיע המזל השמיני שהוא זכר הנקרא דעת שבו אל המזל השלשה עשר שהוא נקבה. ואח"כ נותנת הטיפה ההיא אל אבא ואימא הנשפעין משתי מזלות האלו כנ"ל. ואז בהיות ז"א ונוקביה בסוד עיבור תוך או"א מתעורר מזלא דדיקנא בהתלבשותו תוך או"א ואז מורישין מוחין הראוין להוליד ברישיהון דז"א ונוקביה. גם בזה תבין ענין

הסריס שאין לו הדרת פנים זקן שהרי היסוד הזה דא"א בהתעוררתו גרם התעוררות שתי המזלו' דדיקנא עלאה כנז'. ובסמוך נבאר כי גם נצח והוד דעתיק יומין מתעוררין גם הם ועיין שם. וזכור דרוש זה של המיין נוקבין של נשמות התחתונים ושל ז"א ונוקביה מה תועלתם ואיך הכל נקשר ומעורר התחתון לעליון וחוזר העליון להשפיע בתחתון מדריגה אחר מדריגה. וזה הדרוש הוא שרש לכל הדרושים הנאמרים בענין מיין נוקבין ושמרהו והבינהו היטב אבל מהות המיין נוקבין מה הם נתבארו באדרת נשא דקל"ה ע"ב. וגם בפ' פקודי דרנ"ד ע"ב. והרי נתבאר איך ז"א בהיותו בן תשעה שנים ויום אחד כבר הוא ראוי לביאה כי כבר עלה אז תכף בתחילת שנה העשירית בסוד מיין נוקבין ואז מתחילין המוחין ליכנס בו אבל לענין היותו נקרא איש גמור איננו נקרא עד היותו בו י"ג שנים ויום אחד כי אז עברו עליו ארבע שנים אחרות ונכנסו בו ארבע המוחין שהם כתר וחכמה בינה ודעת ואז נקרא איש שלם לגמרי כנודע כי אין איש פחות מבן שלשה עשר ויום אחד. ובזה תבין ענין שתי שערות שצריך שיביא אחר י"ג שנים ויום אחד והוא במ"ש לעיל בעלית ז"א ונוקביה בסוד מיין נוקבין באבא ואימא כי אז פוגע בנה"י דאו"א אשר משם נעשים לו המוחין כמו שיתבאר בע"ה. ולהיות שכבר עלה ביסוד דאו"א לכן גם כן מתחיל אז בז"א בחינת זקן התחתון אשר במקום היסוד של ז"א עצמו והם בחי' שתי השערות הנז' בדברי חז"ל. אבל זקן העליון דז"א אינו מתחיל עד היותו בן עשרים שנה כמו שיתבאר לקמן בע"ה:

ולכן נבאר עתה בחינת הארבעה מוחין האלו הבאים בארבע שנים הנז' שהם מתשעה ויום אחד עד שלש עשרה ויום אחד ואח"כ נבאר מה נעשה בו מי"ג שנים ואילך עד תשלום עשרים שנה. הנה ביארנו למעלה כי נתעורר יסוד דא"א מיניה וביה כי הוא כלול מזכר ונקבה והנה גם הנה"י דעת"י הגנוזים בסוד נשמה תוך חג"ת דא"א הגנוזים תוך או"א כנ"ל גם הם מתעוררים ומזדווגים ואז נכללים נצח דעתיק בהוד שלו והוד שלו בנצח שלו ואז יורדים הטיפה ההיא הכלולה (ד"ש דנ"ד ע"א) מנצח והוד דעת"י הגנוזים (דף נ"ב ע"א) בחסד וגבורה דא"א וגורמין זווג גם אל א"א כנ"ל. ואז נמשך מן המוחא סתימאה דא"א דרך תרי מזלות דדיקנא אל מוחין דאו"א המלבישים את חסד וגבורה דא"א הגנוזים תוך חכמה ובינה שלהם כנ"ל כי תרין פרקין עלאין שהם בחינות הידים דא"א הם בחינת חכמה ובינה דאו"א ואלו התרין פרקין עלאין נקראי' אחסנתא דאבוי ואימיה כנז' באדרת האזינו דרצ"ב ע"ב לפי שאלו התרין פרקין הגיעו לחלקם ונחלתם ומשם נמשכת טיפה אחת מאו"א כלולה משתי טיפות ומהם נעשין תרין מוחין דחכמה ובינה בז"א. ואמנם תרין פרקין תתאין דחסד וגבורה דאריך שהם בחינת

הזרועות המחוברים בשתי הכתפות אלו נשארו לחלקו דז"א כנ"ל ונעשין נשמה אליו ואלו נקראים תרין עטרין ואלו ירדו למטה ונתהוו שניהם בסוד מוח השלישי של דעת דז"א הכלול מחסד וגבורה שהם תרין פרקין הנז' ולפי שהתרין עטרין הם מתרין פרקין תתאין וחכמה ובינה שבו נמשכו מתרין פרקין עלאין לכן מקום הדעת הוא תחת חכמה ובינה. ואם תאמר והרי אלו התרין עטרין הם תרין פרקין תתאין עצמם דא"א שירדו בתוך דעת דז"א וחכמה ובינה הם נמשכין מטיפה הנמשכת מאחסנתא דאבוי ואימיה. ואינן הם עצמם אלא טיפה הנמשכת מהם אם כן גדול כח הדעת מכח חכמה ובינה. והתשובה היא כי אלו שני עטרין אינן בז"א כמו שהם בלי התלבשות אבל בתחילה נתצבשו בתוך מוחא דאו"א ובהיותם מלובשי' שם ירדו למטה אבל חכמה ובינה שלו הם טיפין ממש שירדו מאותם תרין פרקין הנקרא אחסנתא דאבוי ואימיה שהם יותר עליונים ובודאי כי יותר מאירים אלו העליונים מאותם התרין עטרין כיון שירדו מלובשים אעפ"י שירדו הם עצמם ולא טיפות בלבד הכלל העולה הוא כי תרין מוחין חכמה ובינה דז"א הם טיפין הנמשכין מתרין פרקין עלחסד וגבורה דא"א והם הארה שלהם ולא הם עצמם ובתוך אלו הטיפין מלובשין גם כן הארת תרין פרקין עלאין דנצח והוד דעת"י הגנוזים בתרין פרקין עלאין דחסד וגבורה דא"א כנ"ל ולא הם עצמם אבל הדעת מוח השלישי דז"א הוא מתרין פרקין תתאין דחסד וגבור' דא"א הם עצמם ולא הארתם אלא שהם מלובשים במוחין דאבא ודאימא כנ"ל. ובתוך אלו התרין פרקין דחסד וגבורה דאריך ירדו גם כן תרין פרקין תתאין דנצח והוד דעת"י גניזין בתוכם הם עצמם ולא הארתם והרי נתבאר איך ז"א נקשר גם עם עת"י בבחינת תרין פרקין תתאין דנצח והוד שלו והם עצמם נשמה אליו בתוך הדעת דז"א גם נאחז עמו על ידי חצי היסוד התחתון דעתיק יומין הגנוז תוך חצי התחתון דת"ת דא"א אשר ממנו נעשה הגלגלת והכתר דז"א כנ"ל וכמו שנבאר בע"ה. ובזה תבין מ"ש באדרת האזינו דרצ"ג ע"א בענין מצחא דז"א וז"ל וכד האי מצחא אתגלייא מתערין מאריהון דדינין כו' ומצח אוקימנא דאקרי נצח באתוון רצופין כו'. והענין הוא כי להיות תרין פרקין תתאין דנצח והוד דעת"י בבחינת נשמה אל הדעת דז"א לכן אתערו תמן במצחא דיליה שהוא כנגד מקום הדעת בחינת הדינין כנ"ל כי כל בחינות נצח והוד בכל מקום שהם הם דינין ונמצא כי הנצח נגלה במצח והנה נתבאר ענין הארבעה (ע"ב) מוחין דז"א שהם שתי טיפות הנמשכות מתרין פרקין עלאין דחסד וגבורה דא"א שבתוך חכמה ובינה דאבא ואימא ואלו נקראים אחסנתא דאבוי ואימיה שנעשים בז"א בחינת חכמה ובינה שבו ועוד דעת כלול מתרין עטרין שהם תרין פרקין עצמם תתאין דחסד וגבורה דאו"א כל זה בדרך קצרה. ואמנם להרחיב הדרוש הזה צריך שנבאר סוד התפילין

וכדי לבארם צריך להבין דברי המאמר הנז' באדרת האזינו בדרצ"ב ע"ב שורה כ' וז"ל בחללא דגולגלת' נהירין תלת נהורין ואי תימא תלת ארבע אינון כמה דאמינ' אחסנתא דאבוי ואימיה ותרין גניזין דילהון דמעטרן כולהו ברישיה ואינון תפילין דרישא לבתר מתחברן בסטרוי ונהרין ועאלין בתלת חללי דגולגלתא כו'. כבר ביארתי לשון זה למעלה באדרת נשא דקל"ה ע"ב בענין אוירא דכייא ואשא דכייא וע"ש. אך הענין הוא זה דע כי באלו המוחין דז"א יש ששה בחינות הבחינה הראשונה היא בהיות אלו המוחין למעלה במקומם בתוך אבא ואימא במוחא פנימיים שלהם. הבחינה השנית היא כי על ידי אותה ההארה דמזלא קדישא המאיר בהם כנ"ל נתוספה בהם הארה ומתנוצץ אורם ויוצא לחוץ בסוד אור המקיף כנגד המוחין הפנימיים כי (ד"ש ע"ב) כבר הודעתיך כי כל אור כלול מפנימי וממקיף. הבחי' השלישית היא כי עוד נמשך הארתם עד למטה בנצח הוד יסוד דאימא ושם נכנסי' בפנימיותם ומתלבשים שם בתוכם. הבחינה הרביעי' היא כי שם נתנוצצה הארתם בחוץ בסוד אור מקיף ע"ד הנ"ל והנה האור המקיף הזה הוא עיקר מציאות של האור המקיף דז"א העצמיי שבו והוא עומד כאן למעלה בחוץ נה"י דאימא ומכאן הוא בחינת אור מקיף אל רישא דז"א. הבחינה החמשית היא ברדתם למטה ונכנסין הארתם בתוך פנימיות תלת חללי דגלגלתא דרישא דז"א. והנה כל אלו הבחי' אין בנו כח להשיגם. אבל הבחינה הששית יש בנו כח להשיגה. וענינה היא כי גם שם מתנוצצת הארת המוחין שבתוך שלשה חללי גלגלתא ויוצא הארתם לחוץ בסוד אור המקיף גם כן מבחוץ וזו הבחינה הששית אשר אנו משיגים אותה היא סוד מצות תפילין ולכן נתחייבנו במצוה זו כי יש בנו כח להשיגה. ונמצא כי ששת בחינות האלו הם שלשה פנימיים וכנגדם שלשה מקיפים ואל תחשוב כי ח"ו נעקרים ממקומם ויורדים למטה מדרגה אחר מדרגה אבל הכונה היא כי מחמ' ריבוי ההארה הנפלאה אשר בהם נתוסף בהם כח. ומאירים בכל ששת הבחינות הנז' ושרש כולם קיים במקומם כי דרך הקדושה להשאיר שורש במקומה אף על פי שיורדת למטה ונמצא כי ששת הבחינות הנז' כולם קיימות ועומדות כאחד יחד כולם. ואמנם בענין הארבע הארבע מוחין עצמם יש הפרש בין אלו לאלו כי תרין מוחין הנקראים חכמה ובינה דז"א הם נמש' בו מן הארה הנמשכת בהם מן אותם תרין פרקין עלאין דחסד וגבורה דאריך הגנוזין גו חכמה וחכמה דאבא ואימא כנ"ל והם עצמם עומדים למעל' במקומם אבל בחינת המוח השלישי הנקרא דעת כלול תרין עטרין הם עצמם יוצאין ונמשכים עד רישא דז"א הם עצמם עצמותם ממש ולא הארתם בלבד אבל בהיותם תוך אבא ואימא נתלבשו שם מכח או"א ואחר התלבשם (ע"ג) שם ירדו למטה ונתלבשו תוך רישא דז"א כנ"ל. וזכור אל תשכח כי כל אור הפנימי

נכנס בתחילה ואח"ך מכחו נתנוצץ האור ויצא בסוד מקיף ונמצא כי הפנימי הראשון קדם אל המקיף הראשון ואחר המקיף הא' נעשה הפנימי השני ואח"ך נעשה המקיף שבו ואח"כ הפנימי הג' ואח"ך המקי' הג' שהוא סוד התפילין כמו שנבאר למט' בע"ה וכל אלו הבחי' הם הארו' הנמשכו' זו מזו וזו מזו וכולם קיימות וכבר ביארתי במקום אחר שלשה בחינות הראשונו' ולא אוכל עתה להאריך בהם כי אם נבאר עתה שלשה הבחינות התחתונות שהם אור המקיף מחוץ לנה"י דאימא אשר משם ממקומם נעשין בחינת אור המקיף האמתי על רישא דז"א ובהיותם שם למעלה מקיפים מלמעלה על כל הגלגלת דז"א ועל המוחין הפנימיים שבגו חללי גלגל' שהם הבחינה החמשית והוא מקיף וחופף על כלם מבחוץ ובהיותם שם הם בבחינת ארבעה מוחין נפרדים זה מזה וניכר בהם היותם ארבעה מוחין ונקראים חכמה ובינה חסד וגבורה הנזכרים בהקדמת בראשית ובפ' ואתחנן ובפ' נשא דקל"ה ע"ב בענין אוירא דכייא ואשא דכייא ביארתי באורך לשון המאמר ההוא איך בסוד אור המקיף העליון הזה הם ארבע מוחין כנז' ובהכנסם אח"כ בבחינה החמישית גו תלת חללי גלגלתא דז"א נעשין שלשה מוחין בלבד כי נתחברו תרין עטרין ונעשו חד מוחא דדעת ואל זה רמז מאמר אדרת האזינו הנ"ל בדרצ"ב ע"ב. שהזכיר שתי בחינות האחת הוא ענין אור המקיף הנקרא בשם תפילין דרישא אעפ"י שהוא יותר עליון עכ"ז כיון שדומה אל אור המקיף התחתון דתפילין כנ"ל והוא המושג אלינו לכן קראו בשם תפילין דרישא ואח"כ כנגד הפנימי אמר לבתר מתחבראן בסטרוי ונהרין ועאלין בתלת חללי גלגלתא כו' והיא הבחינה הה' הנ"ל:

ונבאר עתה ענין זו הבחינה החמישית שהם המוחין הפנימיים האמתיים דז"א ובו יתבאר למה נעשו שלשה מוחין בלבד. הנה ביארנו לעיל כי כל אלו הבחינות קיימות יחד כולן והנה מן הבחינה הרביעית שהיא אור מקיף האמתי של כל רישא דז"א בהיותם למעלה מבחוץ של נה"י דאימא עלאה כנ"ל. והנה זה האור המקיף הנז' נשאר שם תמיד ונמשכה קצת הארה ממנו מכל ארבעה המוחין אשר שם מקיפים ורצו להימשך ולהיכנס בסוד אור פנימי דמוחין דז"א והם עצמם נשארו למעלה ואז ירדו ונמשכו ונשתלשלו שלשה נה"י של אימא למטה והלבישו את המוחין הפנימיים האלו שנמשכו מן האור המקיף כנז' ובהיותם (ד"ש ע"ג) מלובשים אותם הארבעה מוחין חזרו להעשות שלשה בלבד. כי תרין מוחין הנקראים חכמה ובינה אחסנתא דאבוי ואימיה נכנסו החכמה בנצח דאימא והבינה בהוד דאימא ותרין עטרין גניזין נתלבשו יחד שניהם ביסוד הבינה וכיון שהוגבלו בתוך הכלי הזה נתאחדו ונעשו מוח אחד בלבד הנקרא דעת כלול מתרין עטרין הנקראים חסד וגבורה כנ"ל. ונמצא כי עיקרם ושרשם של אלו המוחין נשארו בסוד

אור המקיף הנ"ל. ואלו המוחין אינם רק בחינת הארה בלבד נמשכת מהם תוך הארבע מוחין עצמם ההם ובאו מלובשים תוך נה"י (ע"ד) דאימא ובהיותם מלובשים בתוכם הם נכנסים תוך רישא דז"א בתלת חללי גלגלתא דיליה. והרי נתבאר ג' בחינות שיש באלו המוחין הפנימיים דז"א הנקר' בחינה החמשית מן ששת בחינות הנ"ל ואלו הם שלשה בחינות הנז' אשר בזו הבחינה החמישית. האחת הם בחינת המוחין עצמם שהם הארות נמשכות מאו' המקי' כנ"ל. השנית הם בחינת שלשה כלים דנה"י דאימא אשר בתוכם מתלבשים האורות הנזכרים הנקראים ארבעה מוחין פנימיים. השלישית היא בחינת ז"א עצמו אשר בתכו מתלבשין הג' כלים דנה"י דאימא אחר היות מתלבשין בתוכן האורות הנקראים מוחין כנז' וכל ג' בחינות האלו הם בחינה אחת בלבד הה' כנז' הנקראים מוחין פנימיים דז"א ושתי הבחינות שהם המוחין ונה"י דאימא כבר הם מבוארים. ונבאר בחינה השלישית שהיא בחי' ז"א בעצמו איך נכנסו בו שתי הבחינות הנז' ואיך הגדיל ע"י ונעשה איש שלם. הנה הנצח וההוד דאימא כל אחד כלול מתלת פרקין כנודע אבל היסוד אין בו רק תרין פרקין האחד הוא היסוד והשני הוא העטרה שבו כנודע וכשנכנסו נה"י דאימא תוך ז"א כבר ביארנו לעיל כי בזמן היניקה עד תשלום תשעה שנים אין בו רק שש קצוות בלבד מחסד ועד היסוד שבו. כי הנה הוא בסוד ו' דשמא קדישא ואעפ"י שנתבאר שם שהיו אז שלשה ספירות ראשונות ונשלם תשעה ספירות כבר ביארנו שם כי השלשה מוחין היו לו אז בכח ולא בפועל. והנה נתבאר אצלנו במקום אחר כי המלכות היא חצי מדת ז"א כי הנה היא יוצאה מן החזה שלו ולמטה וכן ז"א היא חצי שיעור מדת אימא עלאה כי הנה הוא מתחיל מן החזה דאימא ולמטה ונמצא כי אורך נה"י דאימא הם כשיעור אורך חג"ת ונה"י דז"א שהוא כפלים כמוהו ונמצא כי שלשה נה"י דאימא מתלבשים בששה קצוות דז"א ושיעור קומתם שוה והנה החסד והנצח דקו ימין דז"א יש בכל אחד מהם שלשה פרקין והם שית פרקין וכשנכנס נצח דאימא לתוכם נמצא כי פרק ראשון דנצח דאימא מתלבש בתרין פרקין ראשונים דקו הימין דז"א ונעשו ספירת החכמה דז"א ופרק השני דנצח דאימא נתלבש בתרין פרקין אמצעיים דקו ימיני דז"א ונעשו חסד דז"א ופרק התחתון דנצח דאימא נתלבש בתרין פרקין תתאין דז"א בקו ימיני ונעשה נצח דז"א וכיוצא בזה נתלבשו שלשה פרקי דהוד דאימא בשית פרקין דגבורה הוד דז"א שבקו שמאלי ונעשו לו בינה וגבורה והוד ושתי פרקי היסוד דאימא נתלבשו בתוך ת"ת ויסוד דז"א שבקו אמצעי ואז כמו ששני פרקין עלאין דחסד דז"א נתעלו ונעשו חכמה דז"א. גם אלו נתעלו והת"ת נעשה בחינת הדעת והיסוד נתעלה ונעשה ת"ת דז"א. ונמצא כי מתרין פרקין עלאין דחסד דז"א ומתרין פרקין עלאין דגבורה

ומתרין פרקין עלאין דת"ת דז"א נתעלו ונעשו תלת חללי גלגלתא שבהם נתלבשו ג' פרקין עצאין דנה"י דאימא ובתוכם מלובשים ג' מוחים הנקראים חכמה ובינה ודעת שהם פנימיות ונשמה אל חכמה ובינה ודעת דז"א ומפרק תחתון דחסד. ומפרק עליון דנצח דז"א וכן מפרק תחתון דגבורה ומפרק עליון דהוד דז"א וכן מפרק (דף נ"ג ע"א) תחתון דת"ת ומן היסוד דז"א נתעלו ונעשו חסד וגבורה ות"ת דז"א ובתוכן נתלבשו תלת פרקין אמצעיים דנה"י דאימא אשר היו בתוכן מלובשים פנימיות ונשמה דז"א מבחינת המוחין הנז' ומתרין פרקין תתאין דנצח ומתרין פרקין תתאין דהוד דז"א נעשו נצח והוד דז"א ובתוכן מלובשין תרין פרקין תתאין דנצח והוד דאימא ובהם מלובשין פנימיות ונשמה דז"א מבחינת המוחין הנז' כמו שנבאר אבל היסוד לא נתקן עדין בז"א לטעם הנ"ל כי אין שיעור התפשטות ביסוד דאימא תוך ז"א רק עד החזה שבו בלבד שהוא בת"ת ואח"ך נבאר ענינו מהיכן נתקן ובזה יובן מ"ש בפ' משפטים דקכ"ב ע"ב וז"ל רישא דמלכא אתתקן בחסד וגבו' כו' וזה מורה על הנ"ל כי הז"א הנק' מלכא הנה רישא דיליה שהם הד' מוחין הנז' (ד"ש ע"ד) הנמשכין לו עתה מלמעלה נתקנו ונכנסו ונתלבשו בחסד וגבו' שלו עצמו כנ"ל כי תרין פרקין קדמאין דילהון נתעלו ונעשו בחינת חללי דגלגלתא חכמה ובינה ואומרו אתתקן ר"ל כי נעשה למוחין הנז' בחי' כלים ממש הנק' תקונין כנודע אצלנו בריש אדרת נשא דקכ"ח ע"א ונעשו החסד והגבו' שלו ונתקנו בבחי' כלי' וחללי גלגלת' להלביש בתוכם אורו' המוחין הנק' ריש' דמלכא. והטעם הוא כי ז"א עצמו אינו רק ו' קצוות בלי רישא והוא הנק' מלכא וריש' דהאי מלכא הם המוחין הנעשים לו באינת רישא ומה שלא זכר גם את הת"ת כי גם ממנו נעשה כלי שלישי למוח הדע' הטעם הוא כי הת"ת הוא מכריע בין חסד וגבו' וכן מוח הדע' שבתוכו מכריע בין חכמה ובינה והנה הוא נכלל בתוך חסד וגבו' ולכן לא זכר רק את החסד ואת הגבו' בלבד גם טעם אחר לפי שהיסוד דאימא המתלבש תוך הת"ת שנעשה בחי' דע' איננו ממשיי כי הנה איננו רק בחי' אויר בלבד כמו שנבאר בענין היסוד דז"א ולכן לא זכר רק את החסד ואת הגבו' אשר בתוכם נתלבשו תרין מוחין דחכמה ובינה ואמנם נתבאר כי המוחין הנז' שהם הפנימיו' והנשמה אל ז"א נתפשט בכל ג' קוים דז"א עד נצח והוד שבו וקשה לזה שאם כן איך באדרא קראם מוחין אבל הענין הוא כי עיקרם ומציאותם הם למעל' ברישא אבל גם הם מתפשטין בכל גופ' דז"א וזמ"ש באדר' האזינו דרפ"ט ע"ב אתגליף האי חכמת' ואפיק חד נהר' כו' ועייל ברישא דז"א ואתעביד חד מוח' ומתמן אתמשך ונגיד בכל גופא כו' הרי כי בתחי' אתעביד מאחסנת' דאבוי שהוא חכמ' דאבא חד מוח' שהוא מוח הימין הנק' חכמה דז"א כי זה המוח נעשה ראשון לפי שבתחי' נכנס נצח דאימא גו רישא

דז"א ואח"כ נתמשך ונגיד בכל גופא ר"ל בכל קו הימין שלו ואח"ך נכנס ההוד דאימא גו רישא דז"א בקו שמאל שבו וכנגדו אמר אתגליף האי חכמת' ואתמשך כו' כי הוא בחי' אחסנת' דאמיה הנק' חכמה דאימא עלאה וזו החכמה דאימ' אתגלפא ואפיקת חד. מוחא אחרא והוא הנעשה בינה דז"א ואח"כ נכנס היסוד דאימא בקו אמצעי שבו וכנגדו אמר ההוא אחרא ההוא נהירו דאתמשכ' מינייהו אלין תרין משיכן כו' הוא מוח הדעת הנמשך משני המוחין הנז' והוא כלול מתרין עטרין כצ"ל ואלו תרין עטרין נעשו בו מוח השלישי הנקרא דעת ברישא דז"א ואח"כ (ע"ב) אתמשיך ועייל לגו בגו דגופא ומלייא כל אינון אדרין ואכסדראין כו' וצריך לדעת מה שינוי יש בדעת משני המוחין האחרים כי בו נאמר דמלי כל אדרין ואכסדראין אבל הענין יובן עם הנ"ל כי היסוד דאימא הוא קצר ומסתיים בחזה דז"א. ולכן כאשר הדעת יורד ומתפשט גו גופא איננו כשני המוחין האחרים שלהיותם מלובשים תוך נצח והוד הארוכי' דאימא לכן אינם מתפשטין אלא דרך הקוים בלבד כל אחד בקו שלו כנ"ל. אבל הדעת שאינו מלובש ביסוד דאימא מן החזה ולמטה לכן בהתפשטותו למטה מתפזר אל כל הקוים שלשתם בכל ששה קצוות ז"א כמבואר אצלנו בסדר התפשטות חמש החסדים בז"א וע"ש וכן בפ' שלח לך דק"ע ע"א במ"ש דעת' אחיזא בשית דרגין כו' וע"ש. וזמ"ש גם כן באדרת נשא דקל"ו ע"א מחללא תליתאה נפקי אלף אלפין אדרין ואכסדראין כו' הה"ד ובדעת חדרים ימלאו. והרי הוכחנו איך עיקריות שלשה המוחין הם ברישׁ' אבל אח"כ מתפשטין בכל גופא כנ"ל. וזמ"ש ג"כ באדרת האזינו דרצ"ב ע"ב לבתר מתחברן בסטרוי ונהרין ועאלין בתלת חללי דגלגלתא ונפיק כל חד בסטרוי ומתפשטי בכל גופא כו' גם באדרת נשא דקל"ו ע"א אמר ואילן תלת מתפשטין בכל גופא כו' ולקמן בביאור המוחין דנוקבא דז"א נבאר ענין שינוי אחד שיש בין הדעת אל החכמה והבינה וע"ש. ובזה תבין טעם למה אימא עלאה נקראת מדה והוא כי היא הנותנת קצבה ושיעור ומדה בכל הספירות דז"א בעת התפשטותה בתוכו כנ"ל כי כשנכנס פרק אחד דנצח שבה נעשית ספירה אחת דחכמה דז"א וכשנכנס פרק האמצעי נעשה ספירת החסד דז"א מפרק התחתון דחסד ומפרק העליון דנצח עם שאינם מבחינה אחת וכן כיוצא בזה בשאר כל הספירו' דז"א כנ"ל. גם בזה תבין מ"ש בתיקונין דפ"ט ע"א בהקדמה וז"ל ואתפשטותא דה"א עלאה עד הוד באת י' איהו כו'. גם בשאר מקומות מצינו בזוהר דאימא עלאה עד הוד אתפשטת והענין הוא עם הנ"ל כי התפשטות נצח הוד יסוד דאימא תוך ז"א בסוד המוחין הנ"ל לא הגיע התפשטותה רק עד ההוד דז"א אבל היסוד דז"א לא נעשה מן אימ' כי לא התפשט יסוד שלה אלא עד שם כנ"ל כי היסוד דאימא נקרא (ד"ש דנ"ה ע"א) אוירא בסוד מגדל הפורח

באויר שהזכרנו למעלה. והענין הוא כי יסוד הזכר הוא ארוך ובולט וממשיי והוא מפני שהזכר הוא בסוד החסד המתפשט בתוכו וריבוי הארת החסדים גורמין שפע גדול ביסוד שלו ובולט לחוץ מרוב הארתו. אבל יסוד הנקבה הוא קצר מאד והוא יסוד אויר וחלל ואינו ממשיי לפי שהנקבה היא בסוד הגבורות המתפשטין בתוכה כנודע ואין הגבורות מאירות כמו החסדים. כי הנקבה נקראת חשך כנודע ואין בה כח להיות היסוד שלה בולט ולכן נשאר בסוד אויר. ולכן נפסק בחזה ז"א ולא נתפשט עד היסוד דז"א לתקנו בשאר הספירות שבו. (ע"ג) וצריכין לבאר איך נתקן היסוד דז"א כי כבר ביארנו שהת"ת והיסוד הראשונים שבו נתעלו ונעשו בחינת דעת ות"ת ואם כן מהיכן נאצל היסוד דז"א אבל הענין יובן במ"ש למעלה בענין זווג עליון דא"א הנקרא זווג דנשיקין שנזדווג לתת מוחין אל אבא ואימא ולהוסיף בהם נה"י חדשים ושם ביארנו קצר הענין וכאן נרחיב בו קצת יותר. דע כי שלשה בחינות יש בא"א האחת היא כאשר ראשו היא כתקנ' לא זקופה ולא כפופה. השנית היא כשראשו זקופה מאד שאז הדיקנא דיליה נגבהת למעלה. השלישית היא כאשר כופף ראשו למטה כי אז דיקנא דיליה נשפלת ויורדת למטה עד רישא דז"א כמו שנבאר לקמן ואז או"א שהכתר שלהם הוא מן הגרון דא"א הנה אז הוא נכלל בכלל רישא דא"א ממש וע"י זה נעשה להם בחי' מוחין ובחי' נה"י שלהם החדשים כנ"ל בדרוש או"א וכמו שהוא שם ענין כפיפת ראש א"א כדי להוסיף נה"י באו"א כן על ידי כפיפת ראש א"א מוסיף בחינת יסוד בז"א אבל יש הפרש ביניהם כי לתת נה"י באו"א צריך שא"א יכוף את ראשו וכל התקונין שיש מן המזל השמיני עד המזל הי"ג כנ"ל בדרוש או"א אבל לתת בחי' היסוד לבדו בז"א אין צורך רק שיכוף את ראשו בבחינת אותו המזל הי"ג האחרון לבדו שהוא גם כן בחינת יסוד של דיקנא דאריך כנ"ל ונחית עד רישא דז"א ממש ואז משפיע שפע אור גדול במוחין דז"א ומשם נמשך אור רב למטה ונתוסף בו בחי' היסוד ולא עוד אלא שאינו שוקע כיסו' הנקבה אשר אורו מועט לפי שהוא אורות גבורה כנ"ל אבל זה שהוא אור חסד גדול נעשה יסוד בולט וארוך מרוב האור נוסף בן מן המזל עצמו דדיקנא דאריך המגיע עד ראשו שלא ע"י או"א אלא מן המזל עצמו ודבר זה הוא אור נפלא מאד וענין זה נרמז אצלנו בביאו' ברכת אבות במלות קונה הכל כי ע"י ירידת המזל הי"ג הנקרא ונקה מדה אחרונה מן הי"ג מדות והוא בגמטריא אהיה במילוי יודין כמספר קונה וכמספר ונקה וע"י זה המזל קונה הכל שהוא היסוד דז"א ובורא אותו קנין חדש ממש. והענין הוא באופן הזה כי הנה נתבא' לעיל כי החסד והגבו' דז"א נתעלו ונעשו בו בחינת חכמה ובינה שבו שהם המוחין ונמצא כי כשא"א כופף ראשו והמזל הי"ג נחית עד רישא דז"א. הנה הוא מאיר בחכמה שבו

שהוא הראשון המקבל שפע אור המזל הנז' והחכמה הזו היא סוד החסד הראשון כנז' והוא הנקר' אברהם וממנו נמשך האור בשאר ספירות דז"א עד הגיעו אל ספירת היסוד שבו וקונה אותו מחדש כנז' וזמ"ש בפ' ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ כי ע"י אברהם הנז' קונה המאציל העליון את השמים ואת הארץ כי על ידי זה היסוד שקנה והאציל מחדש בז"א כנז'. וזמ"ש בפ' בראשית דף ג' ע"ב דכד אתא אברהם אתהדר בר"א לאבר ואתגליא האי אבר. והענין הוא כי על ידי השפע שנשפע באברהם שהוא חכמת ז"א שהוא סוד החסד הראשון מזה נתקן אבר היסוד ונתגלה בז"א. ולהיות כי על ידי היסוד הזה מזדווג ז"א עם המלכות הנקראת מ"ה לכן נקרא אברהם אבר מ"ה שהוא גורם חיבור יסוד במלכות. והנה להיות כי הדעת דז"א הוא סוד תרין עטרין שהם (ע"ד) תרין כתפין דא"א כנ"ל שהם תרין פרקין תתאין דחסד וגבורה דא"א המחוברי' בגופו והם סוד הכתפי' שלו לכן נמשך מזה הדעת כח ביסוד דז"א כדי למיהב חד רוחא דיהיב בעלה באיתתא בביאה ראשו' לעשותה כלי כנ"ל. וכנז' בסבא דמשפטים דצ"ב ע"ב כמבו' שם אצלנו. וזה הרוחא הוא סוד בנימין הצדי' הנק' נפשא דרחל בסוד ויהי בצאת נפשה כו' ולכן בירך משה לבנימין ובין כתפיו שכן והבן זה כי משם מקומו ודע כי הדע' נכנס לגו גופא דז"א באדרין ואכסדראין כנ"ל ואמנם מתרין מוחין חכמה ובינה דז"א הנמשכין מתרין (ד"ש ע"ב) פרקין עלאין דחסד וגבורה דא"א הנקרא אחסנתא דאבוי ואימא כנ"ל משם נמשך האר' פנים בז"א מצד או"א בסוד יאר ה' פניו אליך תרין פנים תרין תפוחין ימין ושמאל. והנה עתה נבאר ענין גלגלתא דז"א מהיכן נעשית וכברה ארכנו בזה בפ' נשא דקל"ה ע"ב וע"ש וזמ"ש שם וניצוצא קאים ושארי ונפיק אוירא דכייא ומתגלגלא ואתפשט ונפיק חד גלגלתא כו'. והענין הוא כי בוצינא דקרדינותא היא הגבורה דעתיק יומין שנתלבשה במוחא סתימאה דא"א וזו הבוצינא היא שרש כל הגבורות כולם שבעו' כי היא הגבורה הראשונה שבכל האצילות אלא ששם הם דינין נכפין תחת הרחמים וממותקים וממוחא סתימאה נתפשטה באימ' כנ"ל כי החסד דעתיק גניז בגולגלת' דאריך משפיע באבא והגבור' דעתי' דגניז במוחא סתימאה דאריך משפיע באימא. ולכן למטה היא בדוגמה זו אבא נאצל בחסד דא"א ואימא בגבורה דאריך. וגם אלו השנים שהם חסד וגבורה דאריך נקראים אוירא דכייא ובוצינא דקרדינות' אלו השנים אוירא דכיא ובוצינא דקרדינותא שהם חסד וגבורה דאריך נתחברו ואפיקו חד גלגלתא דז"א בחי' הת"ת דא"א כנ"ל כי רישא דז"א הוי מן חצי הת"ת דא"א כי הת"ת ההיא עומד תחת אוירא דכייא ובוצינ' כנז' והם אפיקו להאי גלגלתא והבן זה.

והרי נתבארו ענין המוחין פנימיים דז"א איך נעשו מהתפשטות נה"י דאימא שנתפשטו עד סוף ז"א ונעשו בו בחינת מוחין. ואמנם בתוך פנימיות אלו המוחין דז"א המתפשטין בז"א נתפשטו גם כן בחינת חצי ת"ת התחתון ונה"י דא"א עד סיום ז"א והיו שם אליו בבחינת נשמה אל המוחין ההם ונמצא כי ז"א מלביש את אימא ואבא ובתוך כולן מתלבש א"א מחצי הת"ת שבו ולמטה והרי נתבאר איך נקשרי' כל ארבע' פרצופין עם א"א והוא תופס כל שיעור קומת האצי' ובתוכו של א"א מתעלם ומתלבש גם בחי' עת"י ע"ד הנ"ל והוא נשמה לכל הנשמות ההם:

ואחר שביארנו כללות כל ז"א נחזור עתה לבאר בחי' הששית של המוחין דז"א הנק' אור המקיף שלהם התחתון ובו נבאר גם כן בחינת דיקנא דז"א כי גם היא בחינת איר מקיף. ובתחיל' צריך שנודיעך מה שנתבאר לעיי בענין או"א שהם מכסין ומחופין תוך שתי מיני שערות דא"א שהם שערות דרישא דאריך אותם ארבע נימין דשערין דתליין מצד אחורי רישוי ונגדין עד רישא דז"א ושערו' דיקנא דא"א של שתי המזלות הנמשכים דרך פנים עד טיבורא דליבא דא"א אשר שם התחלת ריש' דז"א ונמצא כי שערות דארבע נימין המתפשטין עם ארבע (דף נ"ד ע"א) חוורתי דאחור רישא דא"א נמשכין ברישא דז"א ואו"א עד מקום העורף שהוא אחורי מוח השלישי הנקרא דעת דז"א וגם שערות דיקנא דאריך מתפשטין דרך פנים ומתחברין בפני ז"א ושם נעשית דיקנא דז"א ושתי בחינות אלו נזכרו באדרת נשא בחינה הראשונה בדקל"ה ע"ב וז"ל דרישא אריכון על כתפוי למיגד לרישא דז"א כו' וכן בדקכ"ח ע"ב ודקכ"ט ע"א. והבחינה השנית בדקכ"ט ע"א וז"ל תאנא כד נחית מן דיקנא יקירא עלאה קדישא משחא דרבו קדישא לדיקנא דז"א וכו'. ואעפ"י שלמעלה ביארנו כי כל השערות נמשכין מן הגבורות והדינין עכ"ז בערך ז"א הם רחמים גמורים יותר מן הרחמים והחסדים שבז"א ולכן מאלו השערות דא"א נמשכת השפעה והארה אל רישא דז"א אבל אינן מגיעין רק עד רישא בלבד ושאר כל גופו דז"א אין שערות דא"א מכסין עליו כמו שמכסין על או"א כנ"ל וזהו סוד ואנכי איש חלק ובכל גופו אין בחינת שערות א"א מגיעין עד שם וכמבואר אצלנו בכונת תיקון לבוש השק והאפר ע"ש ובזה תבין מ"ש באדרת האזינו דרצ"ב וז"ל אב ואם מהאי מוחא נפקי וביה תליין וביה אחידן ז"א בע"ק תלייא ואחיד כו' וכבר בענין או"א התחלנו לבאר ענין זה וכאן נשלים ענין זה כי או"א עיקר השפעתם הנמשכת להם מן א"א הוא על ידי שתי המזלות דדיקנא דיליה כנ"ל ואותם המזלות נמשכים ממוחא סתימאה נפקו כנ"ל אבל ז"א בעת"ק עצמו תלייא ואחיד רוצה לומר כי הנה בערך מה שהוא מלביש את א"א מחצי התחתון דת"ת שבו ולמטה כנ"ל נמצא כי הוא אחיד ממש ביה ובערך היות

הי"ג נימין וי"ג חוורתי דרישא חוורתא שהוא סוד הכתר עצמו דא"א נמשכין עד רישא דיליה להשפיע בו נמצא כי תלייא ביה שאינה אחיזה ממש רק הוא נתלה בסוד השערות והחוורתי ההם ונמצא כי בבחינה זו (ד"ש ע"ג) גדלה מעלת ז"א כי הוא יונק מן הכתר עצמו דא"א על ידי י"ג חוורתי דנפקי מיניה אבל או"א יונקים מחכמה דא"א בלבד ע"י י"ג תיקוני דיקנא הנמשכים ממנה. אבל עכ"ז בערך שאינו מקבל שפע אבא עצמו רק ע"י או"א המלבישין את אריך והוא מלביש אותם בבחינה זו או"א גדולים מז"א:

ונתחיל לבאר ענין אותם הארבעה נימין דשערין הנמשכין מאחורי רישא על רישי כתפין למיגד ברישא דז"א מה ענינם. ואח"כ נבאר שאר התשעה חוורתי דדרך פנים וענין דיקנא דא"א הנמשכת דרך פנים וענין אלו הארבע נימין דאחורי רישא הם גורמין בחינה הששית דאור מקיף דמוחין דז"א שהם סוד התפילין כנ"ל. וזה ענינם דע כי אור המקיף הזה של הבחינה הששית דומה אל האור המקיף דבחינה הרביעית כי אותו אור המקיף הוא מקיף מכנגד נה"י דאימא אשר המוחין דז"א מלובשים בתוכם בפנים והנה הוא למעלה מעל רישא דז"א ומקיף כל ראשו וגלגלתו וכל המוחין פנימיים אשר בתוכו. אבל אור המקיף הזה דבחינה ששית (ע"ב) הוא יוצא מן הארת המוחין הפנימיים דבגו רישא עצמה דז"א ואם מן המוחין יצא והוח גרוע מהם איך יקיף אותם בבחינת אור מקיף אשר הוא גדול מן האור הפנימי ולכן איננו מקיף כי אם בחינת פנים דז"א בלבד ויצא מן המצח בין העינים ומשם עומד ומקיף את הפנים אשר תחת העינים והם בחי' תפילין ממש וזמ"ש באדרת האזינו דרנ"ב ע"ב ונהיר אנפוי ואסהיד באו"א גווני דאנפוי כו'. וזהו סוד והיו לטוטפות בין עיניך ואעפ"י שבאדרא הזו נראה שאינו מדבר אלא בבחינת הדעת זה יתבאר לקמן כי עיקר יציאת אור המקיף הוא במצחא מכנגד הדעת כי שם מקום הבקיעה בצאת האור מבפנים על ידי הכאת קוצא דשערי דאריך מן האחור כמו שיתבאר. ולהבין ענין התפילין האלו נבאר מ"ש שם באדר' נשא דקכ"ט ע"ב ודקל"א ע"ב בענין נימין דשערי דרישא דאריך שנמשכין על כתפין בגין לנגדא ממוחא דיליה למוחא דז"א. וצריך להבין למה אלו השערו' נמשכין דרך האחור ולא דרך פנים או למעלה על גבי רישא ממש באמצע הראש דיליה. ועוד כי הרי נתבאר לעיל כי אין מתחיל ז"א רק מטיבורא דליבא דאריך ולמטה וא"כ איך אותם הנימין מתפשטין עד רישא דכתפין והרי היה ראוי שיתפשטו עד למטה בטיבור' דליבא כדי שימשכו שפע ברישא דז"א המתחי' שם גם צריך שנבאר מ"ש באדרת נשא דק"מ ע"א וז"ל תלת מוחין דהוו בז"א ואשתכחו בג' חללי דגלגלתא דרישא וחד מוחא שקיט על בוריה דכליל כל תלת מוחי דאתמשך מיניה משיכאן שקילן בשערי חוורי להאי ז"א לתלת מוחין דביה כו' וצריך לדעת מהו

זה המוח הרביעי הכולל שלשתם ונמשך בשערי חווריי עד רישא דז"א אבל הענין הוא כי הנה נתבאר לעיל שאעפ"י שז"א מלביש את א"א מחצי הת"ת שבו ולמט' אינו מלביש אותו בעצמו אלא אחר היות אריך אפין מתלבש הבחינות הנז' תוך נה"י דאבא שנתפשטו עד שם ונה"י דאבא מלובשים תוך נה"י דאימא ואז ז"א מלביש את נה"י דאימא. והנה אותו קוצא דשערי דרישא דא"א הנמשך דרך האחור מבחוץ הוא מתפשט עד למטה ונוגע ברישא עצמה דז"א המלבשת את נה"י דאימא ודאבא ודאריך עצמו כנז' כי גופא דאריך הוא בפנים בתוך כולם ואין ז"א נדבק בו ונוגע בו כלל ואותם השערות דאריך הם צנורות ומבועין דנגדין שפע ואור גדול ממוחא סתימאה דביה למטה בז"א ואותם ההארות יוצאות דרך פיות השערות לחוץ במקו' סיומם למטה ואז אותם הקצוות של השערו' המסיימי' ומגיעים אחורי העורף דז"א שהוא באחורי הדעת שבו אותם ההארות היוצאים משם מכים שם בחוזק בעורף דז"א ובוקעים המקום ההוא ונכנסים אל תוך המוחין ומ"ש באדרא דמתפשטין הנהו נימין עד רישא כתפין דאריך אין הכונה למעלה באריך עצמו דאם כן היכי קאמר בגין לנגדא למוחא דז"א והרי הוא רחוק מהם מאד אבל יובן זה עם מ"ש לעיל כי תרי פרקין תתאין דחסד וגבורה דאריך הם הנקראי' רישי כתפין דיליה שהם תרין עטרין דבדעת דז"א כנ"ל. ושם בדעת מקום עמידת תרין רישי כתפין ועד שם מגיע הנהו קוצין דשערי ויוצאין אותם האורות משם ומכים ובוקעים ונכנסים תוך המוחין דז"א. (ע"ג) ואמנם אמיתות ביאור לשון זה נתבאר בברכת אבות די"ט דראש השנה במלת אלהינו ואלהי אבותינו וע"ש היטב. ודע כי יש הפרש בין הדעת דז"א אל הדעת דנוקביה כי דעת דז"א עומד למעלה בראשו מכריע בין חכמה (ד"ש ע"ד) ובינה שלו והטעם הוא במה שנתבאר אצלנו כי נה"י דאימא הכלים הם דאימא והמוחין שבתוכם הם אורות דז"א עצמו אבל הכתר דז"א הכלי שלו והאורות שבתוכו הם חצי התחתון דת"ת דאימא והם מושאלין לז"א להיותם כתר בו וכיון שהם אורות מעולים מן אימא לכן יש בהם כח להמשיך מוח הדעת ההוא למעלה בראש אעפ"י ששרשו הוא מן תרין כתפין דא"א שהם מבחי' שש קצוות גופא אבל בנוקביה דז"א שהכתר שלה הוא מת"ת דז"א בלבד אין בו כח להעלותו למעלה בראש שלה כיון ששרשו הוא מבחי' גופא כנ"ל. ולכן נשאר דעתה למטה בין שתי הכתפות שלה כמו שיתבאר במקומו. והנה מחמת רוב האור ההוא מוחא סתימאה דאריך דכליל תלתא מוחי היוצא דרך צנורו' השערות ונכנס תוך מוחין דז"א מרבה בהם או' ומתנוצץ אורם ונוקב במצחו ויוצאין לחוץ ארבע מוחין מקיפין ומה שהיו בתחילה בפנים שלשה מוחין בלבד היה מפני שהחלל הג' מחבר תרין עטרין ועושה אותם מוח אחד שעל דעת ועתה בצאתם לחוץ

חוזרין ונפרדין נשנים כמו שהם באור המקיף העליון דעל כל רישא דז"א שהיא הבחינה הרביעית. והרי נשלמו הארבע מוחין מקיפין לחוץ במצח והם עצמם בחי' ארב' פרשיות שבתפילין ולהיות כי התחלקותם לארבע מוחין הוא ע"י המשכת אור מוחא דא"א דכליל תלת מוחי דאתמשכו מינה משיכין דנהורין שקילן רוצה לומר שקולות ויורדות במשקל ישר דרך הנהו שערי חווירי דרישא חוורא דרך אחור לכן על ידו נעשו ארבע פרשיות בתפילין ונכנס הוא בכלל הארבעה אעפ"י שאינו הוא עצמו אלא הארתו כנז'. וזמ"ש באדרת האזינו דק"מ ע"ב בענין תלת מוחין וחד מוחא שקיט על בורייה כו' דאינון הוו ארבע פרשיות שבתפילין והרי נתבאר טעם תליית הנהו שערי דרך אחור כדי להכות שם ולהוציא האורות המקיפי' שהם ארבע פרשיות דתפילין מכנגדם במצח דז"א ואמנם לפי ששרש אלו הארבע פרשיות הם השני מוחין דאו"א והתרין עטרין לכן הונחו ארבע פרשיות אלו בארבע בתים בתפילה של ראש דז"א לפי ששורשן הם ארבע מוחין משא"כ בתפלה של יד שארבעתם בבית אחת כמו שנבאר לקמן בע"ה. והנה בתקונין בהקדמ' בד"ט ע"א אמרו שם כי אהיה הם ארבע בתי דתפילי ויהו"ה ארבע פרשיין דתפלי כו'. גם נתבאר שם ענין הרצועות של ראש ושל יד באורך. וצריכין אנו לפ' זה בקיצור והענין הוא במה שביארנו כי שני אורות מקיפין יש למוחין דז"א אחד למעלה על ראשו שהוא קודם שנכנסו בו המוחין הפנימיים והשני הוא במצחו בסוד התפילין אחר שנכנסו בפנימיותו וחזרו לצאת במצחו כנ"ל ונמצאו שלשה בחינות אור מקיף עליון ואור פנימי ואור מקיף שני ושלשתם נרמזו בענין תפי' כיון שהם הבחינה האחרונה מכולן צריך שיתגלו בה כל שלשה הבחינות ובסוד האחד ועשרים אזכרות שיש בתפילין נרמז בחי' אור המקיף העליון כמו שהודעתיך (ע"ד) כי כל אור מקיף הוא שם אהי"ה כמנין כ"א אזכרות הנז' אשר לרוב מעלתם נתעלמו ולא נתגלו עד אחר שנכנסו בסוד ארבעה מוחין פנימיים שהם כנגד בחי' ארבעה פרשיות התפילין. אבל עיקר מציאותם הוא למעלה בבחינת אור המקיף אלא שהם מתגלים למטה בתוך הפרשיות כשירדו ונתלבשו למטה במוחין בתוך שלשה חללי גלגלתא. וארבעה הפרשיות הם כנגד ארבע אותיות ההוי"ה שהם בחינת הארבע המוחין שנתלבשו תוך ז"א בארבע חללי גלגלתיה ואז אינם בסוד שם אהי"ה המורה על בחינת אור המקיף כנז' אלא בבחינת אור פנימי שהם ארבע המוחין עצמן שנכנסו גו תלת חללי גלגלתא ואז הם בסוד שם יהו"ה והם סוד ארבע הפרשיות. אמנם כבר נתבאר כי גם נרמזו בארבע פרשיות האלו ניצוצות אור המקיף העליון והם האחד ועשרים אזכרות לפי שבמקומם לא יכלו להתגלות ואח"כ חזרו הארבעה מוחין לצאת לחוץ בסוד ארבעה בתים דתפילין כי אז בבחינת אור המקיף תחתון ולכן הם

בחינת בתים מקיפין ומלבשין בתוכם ארבע הפרשיות והם כנגד ארבעה אותיות אהיה כנ"ל כי כל אור מקיף הוא שם אהי"ה והרי נרמזו בתפילין רישא דז"א בשלשה בחינותיו התחתונות שהם מקיף ופנימי ומקיף תחתון וכנגד שני מציאיות האלו שהם בחינת היותם ארבע מוחין בחוץ ושלשה מוחין בהיותם בפנים לכן נעשו שתי שינין בתפילין של ראש אחת של ארבע ראשים ואחת של שלש ראשים:

ונבאר עתה ענין הקשר של תפלה של ראש מה ענינה (ד"ש דנ"ו ע"א) כבר הודעתיך ענין יעקב שנשא רחל ולאה והוא בחינת ז"א שיש לו שתי נשים לאה ורחל זו למעלה וזו למטה כי רחל מתחלת מן החזה שבו ולמטה ולאה מתחלת מאחורי הדעת שבו עד החזה שבו והנה ענין זו העליונה הנקראת לאה היא בחינת הקשר של תפלה של ראש וטעם אצילותה שם הוא כמ"ש למעלה כי המוחין דז"א ירדו מלובשין בתוך נה"י דאימא תוך שלשה חללי גלגלתא דז"א. והנה אין ספק כי המלכות דאימא שהיא למטה מן היסוד דאימא גם היא ירדה ונכנסה לתוכו והיא שם דבוקה ומחוברת בדעת דז"א אבל אינה בכלל מוחין שלו גם ידעת כי כל אור שבעולם יש לו בחינת אור חוזר ואם כן זה האור שבלט במצח ויצא בסו' תפלה של ראש מוכרח הוא שיהיה לו אור חוזר אחוריו שהוא בעורף אשר שם עומדים הנהו קוצי דשערי דא"א ומכים ומאירין שם כנ"ל כי מכחם יצא אור תפלה של ראש ועתה יש לו אור חוזר עד שם ונמצא כי אור ארבע פרשיות תפלה של ראש חזר ונכנס לפנים השלשה המוחין הפנימיים ובלטו אורן לחוץ דרך אחור במקום העורף ונעשה האור ההוא בחינת קשר של תפילין דראש בצורת ד' שהיא סוד ד' דאחד והענין הוא כי בהכנס אור החוזר אל תוך המוחין הפנימיים אז האירו ארבעה אורות אלו שם בפנים ונתלבשו באותה ד' שהיא המלכות דאימא ולכן נקראת ד' כנגד הארבעה אורות אלו המתלבשים בה ואז נוקב הארתם לחוץ בעורף ונעשה שמה אותו הקשר של תפלה דראש ושם מתגלית בחינת אותה המלכות דאימא ובתוכה מלובשין ד' האורות הנז' של הארבע (דף נ"ה ע"א) מוחין ולפי שאין שם רק מציאות אותה המלכו' לבד לכן אין הקשר ההוא אלא בחינת עור אחד לבד ואין שם שום פרש' וכתיבה כלל לפי שהפרשיות הם בסוד מוחין והעור בסוד המלכות והואיל ואין שם מוחין ממש לא יש שם רק בחינת עור בלבד. והנלע"ד בזה הוא כי זה הקשר הוא אור מקי' דמוחין דלאה ואינו לאה עצמה והוא כדמיון תפלה של יד שהוא אור מקיף דמוחין דרחל וזה מוכרח לעניות דעתי וכמו שביארתי לקמן בתפלה של יד שיוצאת מהכאת קוצא דשערי דעיבור דז"א שהם ד' הציציו' וכן יש ארבע ציציות דנימין דמוחין דיניקה המכים בראש לאה

ומוציאין בה אור מקיף דמוחין בסו' קשר וכמ"ש בדרוש הציציות בענין נימין דיניקה שנמשכין על רישא דלאה:

ונבאר ענין הרצועות של תפלה של ראש איך נמשכות מן הקשר הנז' ואיך מתחברות למטה עם התפלה של יד דע כי כל מה שיש בתפלה של ראש שהיא ברישא דז"א יש גם כן בתפלה של יד שהיא ברישא דרחל נוקבא דז"א. וכמו שאמרנו שיש מקיף עליון על רישא דז"א והיא הבחינה השנית שבמוחין דיליה כך זאת הקשר דתפלה של ראש הנק' לאה היא בחי' אור המקיף העצמיי והעקריי של נוקבא דז"א הנקראת רחל ולכן זו הקשר עומדת כאן למעלה והיא למטה ומכאן היא נעשית אור מקיף העצמיי אליה והבן זה. והנה ענין הרצועות הם בחינת המשכת הארבע מוחין למטה ונודע כי הארבע מוחין נתלבשו בנה"י של אימא כנ"ל. והנה אם נחלקים לשתי חלקים ימין ושמאל תהיה חלוקתם כך כי בבחינת הנצח והוד ויסוד דאימא. הנה היסוד כולל תרין עטרין דדעת שהם חסדים וגבורו' ולקמן יתבאר כי עיטרא דגבורה כולו או רובו ניתן אל הנקבה ועיטרא דחסד כולו או רובו ניתן בז"א ומה שנשאר ממנו נמשך ביסוד שבו וניתן שם. ושם עומד אותו החסד שירד שם. לכן אין היסוד של הבינה נזכר כאן רק הנצח וההוד שלה בלבד ואלו הן תרין רצועין ימנית ושמאלית. וצריך שתדע כי בכל מקום שיש בחי' נצח והוד בכ"מ שהם עליהם נאמר והקרנים גבוהות והאחת גבוהה מן השנית כמבוא' בהקדמת התיקונין ד"ט ע"א. ובפ' פנחס בר"מ דרכ"ח ע"ב. והענין הוא כי ספי' הנצח של א"א ושל או"א ושל ז"א כולם הם יותר קצרות משיעור ספירת ההוד שבהם כי ספירת ההוד מתפשטת למטה מן הנצח ונמצאת ספירת הנצח הקצר' שהיא גבוהה יותר למעלה מספירת ההוד. וטעם הדבר הוא במה שנודע כי הנצח הוא בסוד התפארת וההוד בסוד המלכות כמ"ש בס' התקונין איהו בנצח ואיהי בהוד וזהו סוד שנקראים הנצח וההוד שחקים שהם שתי ריחיים זו על גב זו הטוחנות מן לצדיקים שהם צדיק וצדק. והרי איך הם זו על גב זו לפי שזו גבוהה מזו. ונמצא כי כאשר אימא עלאה המשיכה הנצח שלה בתוך ז"א לתת בו מוחין כנז'. והנה הנצח שבה נכנסה תחילה ולא המשיכה רק עד טיבורא דליבא דז"א. (ע"ב) (ד"ש ע"ב) וזהו הטעם של רצוע' הימני' שתהיה קצרה ושיעור' עד החזה בלבד כי הרצועה הזו שהיא רצועת נצח היא לצורך זעיר אפין עצמו כנז' דאיהו בנצח ועיקר מציאות ז"א הוא עד החזה שבו כי משם ואילך מתחיל בנין נוקביה. ואח"כ נכנס הוד דאימא ונתפשטה עד למטה בהוד דז"א כדי להשלים בנין המלכות. כי הנה מוח הבינה של הנקבה נעשה מן הוד זעיר אפין כנודע. ונמצא כי אימא עלאה הנקראת בינה נמשכה עד מוח הבינה שבמלכות. ולפי שבטיבורא שלים כנז'

באדרת נשא דף קמ"א ע"ב לכן שיעור הרצועה הזו היא עד טיבורא. וזמ"ש בתקונין דף ט' ע"ב ואתפשטותה דבינה עד הוד אתפשטת. כי לשון הזה מורה על מה שאמרנו כי ההוד שבה היא אשר נתפשטה יותר משיעור הנצח. גם בזה תבין טעם שיעור הנז' בהקדמת התקונין בדף ט' ע"א בענין הרצועות ושיעורן. גם תבין כי מאמר זה של התיקונים חולק עם מאמר ר"מ ר"פ פנחס דף רכ"ח ע"ב כי כאן נאמר דרצועת ימין קצרה והשמאל ארוכה. ושם אומר להפך. אבל הענין הוא כי בפ' פנחס מדבר בבחינת המניח את התפלין כי הארוכה מימינו ושל שמאלו קצרה אבל בבחי' אימא עלאה עצמה הוא להפך כי הנה הימין שבה הוא השמאל שבו והשמאל שבה ימין שבו:

ונבאר ענין הרצועות בבחינת המוחין כי עד עתה ביארנום בבחינת הנצח וההוד דאימא שהם לבושי המוחין ועתה נדבר בבחינת המוחין הנה מן קשר התפילין של ראש שהיא אות ד' כנז' נמשכין שתי רצועות אחת כנגד הימין ואחת כנגד השמאל וברצועת הימין יש שס בחינת חכמה וחסד דז"א ובשמאלית גבורה ובינה דז"א שהם הארבעה מוחין. והרי הם שתי רצועות הכוללות ארבע המוחין כסדר הנז'. וכדוגמת הדלת עצמה שהיא הקשר שאיננה אלא בחי' עור בלבד גם וצרצועות הם בחי' עור בלתי בחי' פנימיו' בתוכן כמו שיש בתוך עור ארבעה בתי התפלין. ואמנם בחינת הרצועות האלו הם גם כן בבחינת אור המקיף ונמשכין מצד חוץ ולא בפנים והימני' היא היותר קצרה כמו שביארנו בריש הקדמת התיקונין ד"ס ע"א והיא מסתיימת בטיבורא דליבא דז"א ושם נגנזת ונכנסת בפנים והטעם הוא כי כבר נתבאר כי תרין עטרין יש בדעת חד אקרי חסד וחד אקרי גבורה. והנה ז"א רובו הוא מצד החסד ונוקביה היא מצד הגבו' ולכן הזכר הוא לוקח כל בחי' עיטרא דחסד לעצמו ואין נשאר ממנו אל נוקביה רק מעט מזער בתכלי' וזהו הטעם שהת"ת מטה כלפי חסד. ולטעם זה הרצועה הימני' ששם הוא העיטרא דחסד הנה היא נגנזת בתוך טיבורא דליבא כנ"ל שהוא במקו' החזה לפי שמשם ולמטה הוא התחלת בנין הנקבה והוא כלה ונפסק שם בחזה ומה שנכנס בפנים אינו רק דבר מועט מאד שנכנס ויורד עד היסו' דז"א עצמו (ע"ג) כנודע כי שם עומד ומתקבץ. האמנם עיטרא דגבור' עם מוח הבינה דז"א שהיא ברצועת השמאל אינה נגנזת בחזה אבל נמשכת בחוץ בסוד אור מקיף גם את הנקבה עד טיבורא דז"א לפי ששם הוא התחלת נה"י דז"א ונכנסת שם כדי להיות אותם המוחין מתלבשים שם בתוך נה"י דז"א להיותם מוחין לנוקביה ע"ד מוחין דז"א שנתלבשו בנה"י דאימא כנ"ל. והנה לפי שהז"א לקח לעצמו רוב עיטרא דחסד לכן לא הוצרך לקח מעיטרא דגבורה רק דבר מועט ונשארה כולה או רובה אל נוקביה כנז'. ודע כי אעפ"י שאמרנו כי עיטרא דחסד נפסק במקו' החז' ונגנז שם בפנים

עכ"ז בחינת מוח החכמה דז"א שגם היא ברצועה הימנית כנ"ל לא נפסקה גם היא לרוב גודל הארתה. אמנם גם היא נמשכה ונתפשטה למטה עד הטיבור והקיפה גם את נוקבא דז"א המתחלת מן החזה ונכנסה גם היא בטיבורא מבפנים ואז נמצאו שם ג' מוחין שהם חכמה ובינה ועיטרא דגבורה ואלו השלשה נתלבשו בנצח והוד דז"א חכמה בנצח ובינה וגבורה בהוד ושם עמדו מלובשין כדוגמת הבחינה השלישית שביארנו במוחין דז"א בסוד אור פנימי. ואז יצאו גם שם בחינת אור המקיף שלהם לחוץ מהם כדמיון הבחינה הרביעית דז"א ואח"כ נכנסו בחללי גלגלת דנוקביה בסוד מוחין פנימיים שהיא בחינה החמישית. ובהיותם שם נקראים שני מוחין בלבד. וטעם הדבר הוא לפי שעיטרא דחסד שבדעת כולו לקחו הז"א לעצמו ואותו המועט שנשאר נשאר ביסוד דז"א ונשארו בה תרין מוחין בלבד באופן זה מוח חכמה שבה מלובש בנצח דז"א בחלל גלגלתא הימני ומוח בינה עם עטרא דגבורה מלובשין בהוד דז"א בקי שמאל ובזה תבין איך הנקבה היא תמיד אתכליל' בשמאלא כי הרי רובה היא (ד"ש ע"ג) מן השמאל כי בימינא אין בה רק חכמה ובשמאלא יש בה גבורה ובינה אבל צריך שתדע כי גם היסוד דז"א נכנס בה בסוד מוח הדעת אלא שאין בו רק בחינת עטרא דגבורה לבד כי בחינת החסד שבו הוא דבר מועט הנשאר בו כנ"ל ועיקר מה שיש בו היא זאת העיטרא דגבורה. וזהו סוד מ"ש בתיקונין כי היסוד הוא גבורה בסוד יצחק ק"ק ח"י דנטיל לשמאלא ומכאן נתפשטו אח"כ הגבו' במלכות ביסוד נקודת ציון שבה כנודע ומכאן באו שם כל הגבורות ההם וזהו סוד מ"ש בפ' בשלח דף ק"ע ע"א דנשים דעתן קלה ולא אמרו שאין בהם דעת כלל והכוונה היא כי אין להם רק מחצית הדעת שהוא עיטרא דגבורה ובפסוק בלחם הקלוקל נתבאר ענין הגבורה הנקראת ק"ל וע"ש. גם עיין בפ' שלח כנז' גם זהו סוד באדרת האזינו דרצ"ו ע"א ונהירו דתרי מוחי גליפן בה הרי שאין בה רק שני מוחין והם נמשכים מנהירו דמוחין דז"א בלבד ולכן נקרא נהירו דתרי מוחין כי הם אור נמשך מתרי מוחי דז"א. ואעפ"י שאנו אומרים כי אלו התרין עטרין הם ביסוד עכ"ז שרשם ועיקרם תלוים בחכמה ובינה שבנצח והוד דז"א רק שאח"כ מתחברין ביסוד לצורך הדעת שבה כמו שנבאר אבל עיקרה אינה רק שני מוחין בלבד שהם חכמה ובינה בנצח והוד דז"א כנ"ל. עוד צריך טעם אחר אל מ"ש באדרת האזינו שאין בה רק נהירו דתרי מוחי בלבד והענין הוא במה שנתבאר (ע"ד) למעלה בענין התפלה של ראש כי הדעת דז"א הוא כלול מתרין עטרין שהם חסדים וגבורות שנמשכו מן המוח הדעת דאו"א שנתפשט בגופא דילהון ובו' קצוות שלהם ואינן מן הדעת שבראש עצמו דאו"א. משא"כ בתרי מוחין דחכמה ובינה שנמשכו מן המוח עצמו דאבא ואימא ולפי זה היה מן הראוי שבז"א יהיה הדעת

שלו למטה בגופיה ולא בראשו ושם ביארנו טעם הדבר שהוא כי הכתר שבו הוא הת"ת עצמו דאימא בבחינת כלי ואור שבתוכו ולהיות הכתר שלו גדול בתכלית לפי שהוא מאימא היה בו כח להמשך ולהעלות את הדעת בראשו דז"א תחות תרין מוחין דחכמה ובינה שבו אבל בנוקב' דז"א שהכתר שלה איננו רק מת"ת דז"א אין בו כל כך כח לעלו' את הדעת שבה למעלה בראשה ואין בראשה רק תרין מוחין בלבד כנ"ל. אבל הדעת שלה שהם חמש הגבו' דעיטרא דגבו' ירדו למטה בגופ' דילה כפי השרש אשר משם חוצבו כנ"ל והם באמצע ממש בין זרוע חסד לזרוע הגבורה. וכדרך שביארנו לך בענין חטאו של אדם הראשון שהוריד גם את הדעת דז"א בין תרין כתפין דיליה כדוגמא נוק' בשליש הראשון של הת"ת שבה והרי נתבאר כי שלשה מוחין יש לנקבה כנמצא בס' הזוהר אבל החכמה והבינה שבה הם לבדם בראשה והדעת הוא למטה בגופא כנזכר:

ונבאר עתה ענין התפלה של יד מה ענינה ובכללה יתבארו תפילין דיעקב. הנה אחר שנכנסו המוחין פנימיים בנוקבא דז"א הנקראת רחל שהיא הבחינה החמישית האירו ונצצו אורותיהם בסוד אור המקיף במצחא דילה והיא הנקר' תפלה של יד כמו שנבאר וזו היא הבחינה הששית דמוחין דרחל כדוגמת תפלה של ראש דז"א וזה סדר התנוצצו' האורות האלו לצאת במצחא דיליה. דע כי כמו שנתבאר לעיל כי אין תפלה דראש דז"א יוצאין רק ע"י ההיא קוצא דשערי דאריך אפין הנמשכין עד כנגד העורף דרישא דז"א ומכה ובטש תמן ובוקע ונכנס ואח"כ מוציא אורות המוחין לחוץ במצחו כך ברישא דז"א יש חד קוצא דשערי הנמשך מאחורי רישא דז"א עד מצחא דרישא דנוקביה כנז' בפ' נשא דקמ"א ע"ב וז"ל כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי מאחורוי דז"א ותלי על רישא דנוקבא כו' ונלע"ד כי זה הקוצא דשערי הם ארבעה הציציות הנמשכות ממוחין דעיבור דז"א והם המוציאין תפלה של יד ועיין למטה בדרושי הציציות כי הוא מוכרח והנה נוקבא דז"א הנקראת רחל איננה מלבשת את ז"א כדרך שז"א מלביש את אימא אבל היא עומדת מאחריו דבוקה אחור באחור מן החזה שלו ולמטה. ואמנם כל אורך גופא הוא שטחיי ורחב הוא מתדבק בו אבל ראשה שהוא עגול מאחוריו איננו מתדבק כל שטח רוחב אחורי ראשה בת"ת דז"א רק באמצעו לבד אבל שתי צדדיו אינן מתדבקים מצד ימין ושמאל עם אחורי הת"ת דז"א ונשאר אויר פנוי בשתי הצדדין. וכשנסתכל ונשער מקום דבקותו (ד"ש ע"ד) יהיה באחורי המוח דדעת שלה היושב באמצע אבל אחורי תרין מוחין דחכמה ובינה הם נפרדים מאחורי הת"ת דז"א והם שם בלתי מתדבקים. עוד אם נסתכל נראה (דף נ"ו ע"א) כי ראש הנקבה הוא עגול וצר ואחורי הת"ת דז"א הוא רחב ושטחיי ובהכרח נשאר מקום פנוי באחורי הת"ת

דז"א שאין ראש הנקבה מתדבקת שם. כי אין רוחב ראשה ורוחב הת"ת שוים ונמצא כי כאשר קצה התחתון דההוא קוצא דשערי דז"א מכה במצח דרחל היושבת בסוד אחור באחור ונמצא כי קוצא דשערי הנז' נוגע במצחא אבל איננו מכה במצחא רק מן הצדדין באחורי הת"ת דז"א עצמו במקום שאין שם התדבקות רישא דנוקבא כנז'. עוד סיבה שלישית והיא כי זה הקוצא דשערי ודאי שיותר היה חפץ להתדבק בגופו עצמו ולכן אינו מכה אלא באחורי ת"ת גופא דז"א משתי צדדי רישא דנוקביה. ואם קוצא דא"א לא הכה בגופו עצמו אלא ברישא דז"א היה לפי שא"א נעלם ומתלבש גופו בתוך אבא ואימא ובתוך ז"א ואיננו יכול לפגוע ולנגוע בו אבל כאן שאין הנקבה מלבשת את גופא דז"א נמצא שזה הקוצא דשערי שצו יכול להתדבק בגופו עצמו דז"א וכיון שכן מתקרב אצל עצמו ושם מאיר בו ומכה ובוטש להאיר בו היטב. והנה נתבאר לעיל כי תרין מוחין דז"א חכמה ובינה שבו מתפשטין כל אחד בכל קו שלו זה בכל קו ימין וזה בכל קו שמאל. ואעפ"י שבערך ז"א עצמו אינם נקראים מוחין אלא הבחינה העליונה שבהם דבגו חללי גלגלתא עכ"ז בערך נוקבא דז"א איקרו מוחין גמורין כי הרי המוחין שלה מנצח הוד ויסוד דז"א נעשו וכן לגבי יעקב בפני ז"א פנים באחור כמבואר במקומו כי פנים דז"א הם כלפי אחור דיעקב וגם לגבי יעקב הם בחינת מוחין ממש ונמצא כי קוצא דשערי דז"א מכה ובוטש שם בשתי הקוים הימני והשמאלי אשר שם התפשטות תרין מוחין חכמה ובינה שבו וכבר ידעת כי מוחין דז'א הם כפולים חכמה ובינה ודעת מצד אמא ובתוכם חכמה ובינה ודעת דאבא ואז מכה בשתי חכמות דקו ימין ובשתי בינות דקו שמאל אבל בדעת דז"א שהוא באמצע כנגד מצחא דרחל איננו מכה בו כי הוא באמצע אחורי הראש במקו' דיבוק ראש הנקב' באחורי ת"ת ז"א. והנה בהיות קוצא דשערי מכה בקו הימין והשמאל בלבד כנז' הנה הוא בוקע וננסנס הארתו תוך שני הקווים הנז' עד שתי חכמות דמצד או"א המתפשטות בקו ימין דז"א ועד שתי בינות דמצד או"א המתפשטות בקו שמאל ומוציאין הארת ארבעה המוחין האלו כלפי פנים דז"א כי ההכאה שבאחור מוציא האורות כלפי פנים דז"א במקום ששם עומדת רישא דיעקב פנים באחור עם ז"א כנז'. וכשיוצאת האורות מתוך ז"א פוגעים באחורי רישא דיעקב שהוא כלפי פנים דז"א ובוקעים אותה במקום העורף דיעקב ונכנסת ההארה ההיא לתוך המוחין דיעקב ובוקעין במצח דיעקב ומוציאין ההארות במצחו כלפי פנים דיעקב ושם נעשים בחינת תפלה של ראש דיעקב ממש כדוגמת תפלה של ראש דז"א הנ"ל. ושם נעשים ארבעה פרשיות מארבע מוחין שהם חכמה ובינ' דמצד אבא וחכמה ובינה דמצד אימא שבז"א כנז' כי לא בטש ההוא קוצא דשערי דז"א אלא בקו ימין ושמאל דז"א ולא בקו האמצעי וזה

סדרן פרשת קדש חכמה דאבא. והיה כי יביאך בינה דאבא. שמע חכמה דאימא. והיה אם שמע בינה דאימא, כי חכמה ובינה דאימא (ע"ב) הם בבחינת חסד וגבורה דאבא ובערך זה אמרו בזוה' כי כל פרשת שמע והיה אם שמע חסד וגבורה. וכבר ישבנו זה בתפלה של ראש דז"א שהם תרין פרקין דחסד וגבור' דא"א הנקראי' תרין עטרין אבל האמת הוא שאינם כאן ביעקב אעפ"י שהם חכמה ובינה דאימא כיון שהם בערך חסד וגבורה דאבא הרי הם נקראים גם כן חסד וגבורה. אבל האמת הוא שאינם כאן ביעקב רק חכמה ובינה דאימא ואינן חסד וגבורה ממש. ובענין תפלה של יד שהם תפילין של רחל יתבאר למה אין קוצא דשערי דז"א מכה גם באותם שני החסדים המתפשטים בנצח והוד דז"א כי גם הם מן הצדדין עומדין ויהיה בחינת אלו החסדים סוד הדעת ברחל או ביעקב וע"ש הטעם. הנה מכח ההכאה דקוצא דשערי עד שהוציאה תפלה של ראש במצחא דיעקב כנז' היה גם כן בחינת אור חוזר ע"ד הנז' בתפילין דראש דז"א וחזרו האורות ליכנס דרך אחור במוחין דיעקב הפנימיים ומשם יצאו לחוץ בעורף שלו ושס נעשה בחינת הקשר של התפילין דיעקב שהיא גם כן בחינת לאה אחרת אשת יעקב והיא הנקראת אצלנו בשם דור המדבר כמבואר במקומו (ד"ש דנ"ז ע"א) ואח"כ חוזר עוד האור ההוא לאחור ונכנס תוך שני קווי ז"א ימין ושמאל וחוזר ויוצא משם דרך האחור ופוגע בעורף רחל נוקבא דז"א אשר דבוקו היא כנגד פני הת"ת דז"א ונוקב שם ונכנס תוך המוחין דרישא דרחל נוק' דיעקב ומוציא הארתם דרך אור חוזר לאחור עד מצחא דילה שהוא פונה כלפי אחור כנודע ושם עוש' במצחא תפלה של ראש על דרך תפלה של ראש דז"א ודיעקב וזהו סוד תפלה של יד כי לגבי רחל נקראת תפלה של ראש ולגבי ז"א נקראת תפלה של יד כמו שנבאר. והרי נתבאר כי כל בחינות התפילין כולם אינן אלא במצח או במצחא דז"א או דיעקב או דצוקביה כי בחינת התפילין אינה אלא סוד הארת המוחין הפנימיים שבולטות במצח בסוד אויר מקיף על הפנים אבל לא יעלה בדעתך כי מן המוחים שבזרוע דז"א יוצאת תפלה של יד כי זו טעות גמורה כי לגבי ז"א אין המוחין אשר שם נקראים מוחין בשו' אופן כלל כנ"ל וכמו שנבאר בע"ה מה ענין קשירת תפלת היד בזרוע השמאל של האדם. והנה הארבעה פרשיות שבתפלה של יד שהם התפלין שברישא דרחל נוקבא דז"א ההם הם ממש כדמיון ארבע פרשיות תפלה של ראש דיעקב שהם חכמה ובינ' מצד מוחין דאבא וחכמה ובינה מצד מוחין דאימא שבז"א וזמ"ש באדרת האזינו דרצ"ו ע"א שו' א' וז"ל ונהירו דתרי מוחי גליפין בה ואתדבקת בסטרוי דדכורא כו' והענין הוא כי אעפ"י שיש בה ארבעה מוחין הנה כללותם אינם רק תרין מוחין הנקראים חכמה ובינה בלבד אעפ"י שהם כפולים כי אם היו נמנין

כל אחד בפני עצמו היה ראוי למנות בז"א שמונה מוחין ארבע' מצד אבא וארבעה מצד אימא ויהיו שמונה פרשיות בתפלה שלו אבל מן הדעת אין בה כי נשים דעתן קלה כנ"ל שאין בה רק עיטרא דגבורה לבד. אבל העיטרא דחסד היא כנגד פרשת שמע אין בה ונמצא כי חכמה ובינה דמצד אימא השלימו מקומם דחסד וגבורה שבדעת כנ"ל ואם תאמר והרי יש בה עיטר' דגבורה ויהיו חמשה פרשיות ותשובת דבר זה תתבאר (ע"ג) בענין קשר תפלה של יד זו כמו שיתבאר בע"ה. וכן כתב מורי זלה"ה במקום אחר וז"ל ונהירו דתרי מוחין גליפין בה כו' ענין זה נתבאר בכמה מקומו' בהקדמ' ביאור אדרת האזינו ובפרט בענין התפלה של יד. גם נתבאר בברכת אבות של תפלה שמנה עשרה דשחרית גם יובן במ"ש בפ' שלח לך דק"ע ע"א בענין נשים דעתן קלה כי שתי דיעות הם שעליהן נאמר דעתן קלה. והמלכות אין בה רק שני מוחין חכמה ובינה שבה שהם שתי הויות דע"ב ודס"ג העולים בגמטריא קל"ה אבל מוח השלישי הנק' דעת אין לה. וכבר נתבאר באדרת האזינו ובברכת אבות כי מנצח והוד דז"א נעשין בה אלו השני מוחין עכ"ל. והנה היות כל הארבעה פרשיו' דתפילין של יד שהם בראש רחל בסוד בית אחת בלבד ולא בד' בתים כמו בתפלה של ראש הטעם הוא מפני שבז"א נמשכו בו ארבע מוחין עצמן דאו"א אלא שבאו מלובשים בנה"י דאימא ולכן היו בו ארבע בתים דתפלין אבל בנוקבא דז"א המוחין שלה אינו רק בחי' נה"י דאימא שנתפשטו תוך ז"א ובלטו אורם לחוץ במצחו ואח"כ חזרו בעורף ועשו שם הארת ד' דלאה ומשם נמשכו ארבעה מוחי נוקבא דז"א כנ"ל. ונמצא כי עיקר המוחין שלה אינן אלא מנצח והוד דאימא ולא מן המוחין עצמם ועוד כי הנצח וההוד דז"א הם לבדם המתלבשין בראשה בסוד מוחין אבל לא היסוד כנ"ל וכללות ארבע מוחין שלה אינן אלא בנצח והוד בלבד הנ"ל ונודע כי נצח והוד תרי פלגי גופא אינון ושניהם אינם רק גופא חדא לכן אין הבתים בתפלה של יד רק בית אחד כי הבתים מנצח והוד נעשו שהם בחינה אחת אבל הפרשיות הם ארבעה משום הארבעה מוחין עצמם שבתוך הבתים דנצח והוד. והנה אחר שבלטו אור המוחין במצחא דרחל נוקבא דז"א חזר האור פעם שנית בסוד אור חוזר גם כן ונכנס תוך המוחין פנימיים שלה ומתחברין ארבע מוחין אלו בתוך היסוד דז"א המלובש תוך ראשה ואז בחי' היסוד הזה בולט דרך אחור בעורף שלה והוא סוד קשר תפלה של יד צורת יו"ד כי היוד הוא יסוד ובתוכו מלובשין ההארות ארבע מוחין שבה על דרך שביארנו בקשר דתפלה של ראש דז"א ודע כי ענין זה שמעתי בתחילה ועוד שמעתי אז כי הארבעה פרשיו' שבתפלה של יד הם חכמה ובינה וחסד וגבורה ואעפ"י שעטר' דחסד אין בה כי נשאר לזכר כי היא דעתה קלה כנ"ל אבל הענין הוא כי על ידי כח הארת הכאת

קוצא דשערי במוחין דילה במקו' היסוד דז"א מלובש בתוכם נגדל איתו המעט שנשאר בי מן (ד"ש ע"ב) עיטרא דחסד כנ"ל והספיק ליעשות בחינה שלמה ונשלמו בה ארבע' פרשיות. אבל אח"ך מורי ז"ל גילה לי הדברי' יותר בפירוש ואמר לי מה שכתבתי לעיל בענין הארבעה פרשיות דתפלה של ראש של נוקבא דז"א הנק' תפלה של יד שאינן אלא חכמה ובינה דאבא וחכמה ובינה דאימא כנ"ל. וגם בענין הקשר של תפלה של יד גיל' לי הדבר באמיתותו ונקשר במ"ש בזוהר בפ' פנחס דף רל"ו ע"ב וז"ל יו"ד דא אצטריך דלא יעדי כלל מגו תפלה של יד דלא ועביד פירודא כו'. והענין הוא זה דע כי מצינו בענין קוצא דשערי דז"א יתרון גדול על קוצא דשערי דא"א כי ההוא קוצא לא האיר הארות גדולות רק בחינת הארת תפלה אחת במצחו (ע"ד) דז"א בסוד אור ישר והארת קשר דתפלה של ראש בסוד אור חוזר אבל האי קוצא דשערי דז"א האיר הארות עצומות והם תפלה של ראש בראש יעקב וקשר תפלה שלו בסוד דור המדבר ותפלה של ראש ברחל נוקבא דז"א וקשר תפלה שלה הם ארבעה הארות. אבל התשובה היא כי האמת הוא שלא הוציא רק שלשה הארות אבל ההארה הרביעית שהוציא קשר תפלה של יד לא הוציא כמו שנבאר ענינה למטה ועכ"ז עדין קצת קושיא במקומה עומדת שהרי הם שתי הארות וכאן הם ג' הארות והטעם הוא לפי שבהיו' המוחין למעלה ברישא דז"א הם סתומין ומלובשין בנה"י דאימא כנודע. ולכן אין כח בקוצא דשערי דז"א שהוא למטה בת"ת שבו כנ"ל ששם מתגלים החסדים דאימא בגילוי גדול כי כבר נפסק ונסתיים היסוד שלה שהיתה מלבישתם בחזה דז"א. ואותם החס' המגולי' אשר שם הם מאירי' אל הצדדי' בנצח והוד דאבא ובנצח והוד דאימא המתפשטים בקו ימין ושמאל' דז"א ולא עוד אלא שגם באותם הקוים יש התפשטו' ממש של חס' דאימ' כנודע ונוסף ע"ז כי היסוד דאבא המתפשט תוך הת"ת דז"א הנה הוא מגולה. ואין היסוד דאימא מכסה עליו כי נפסק בחזה הנז' ואור היסוד דאבא הוא גדול במאד מאד והוא מאיר גם כן בנצח והוד דאבא ואימא שבשני הקוים כנז'. ונמצא כי כמעט יותר הארות יש כאן למטה ממה שיש למעל' ברישא דז"א לסיבו' הנז' שהם בגילוי גמור ולכן היה כח בקוצא דשערי דז"א להאיר שם להוציא הארה שלישית יתירה על מה שהוציא קוצא דאריך ברישא דז"א וגם בטענות האלו יובן איך ממקו' הזה התחתון שאינו בחינת מוחין נעשו מוחין ברישא דיעקב ודרחל אבל הטעם הוא כי אעפ"י שבערך ז"א אינם שם בבחינת מוחין הנה בערך יעקב ורחל הם מוחין גמורים לסיבות הנז' שהם אורות מגולי' וגדולי' ועוד טענה אחרת והיא כי הנה כל דרך הליכה אחת היא וכל דרך חזרה אחת היא. נמצא כי בהיו' האור

יוצא מקוצא דשערי דז"א ונמשך דרך יושר כלפי פנים האיר בכל המקומו' במצח בדרך הליכתו עד צאתו במצח דיעקב וכן בחזרתו האיר כל הבחינות שמצא דרך חזרתו עד צאתו במצח דרחל נוקבא דז"א ואם קוצא דשערי דא"א היה מוצא גם כן שם למעל' פרצופים אחרים גם היה מאיר בהם ומוציא בהם אורות דתפילין אלא שלא היו שם רק בחינת ז"א ולאה כנ"ל. ובזה הטעם האחרון יתורץ איך לא הוציא קוצא דשערי דז"א קשר תפלה דיד בראש רחל כיון שאמרנו שהאורו' האלו הם גדולי' מאד ומגולי' אבל הטעם הוא כי טבע האור היוצא על ידי הכא' ובטישה בכח גדול הנה יהיה בו כח לרוץ דרך ישרה בהליכה ולחזור אח"ך בסוד אור חוזר פעם שנית כדרך הזורק אבן בכח שהולכת במרוצה דרך יושר ואח"כ חוזרת לאחור אל מקו' שזרקו אותה אבל שתחזור עוד פעם שלישית דרך ישר אין בה כח לחזור. ולכן לא חזר האור ממצח דרחל למקום העורף שבה לעשו' לה קשר תפילין והנה עתה צריך לבאר אם כן איך אנו מוצאים שיש קשר בצורת יוד בתפי' ש"י כנ"ל בשם ס' הזוהר בפ' פנחס דרל"ו ע"ב והענין הוא כי אין (דף נ"ז ע"א) קשר הזה דומה אל קשר תפלה של ראש ז"א כי אותו הקשר היה יוצא על ידי הכאת קוצא דשערי דאריך אפין ועוד כי היה בסוד אור חוזר בעורף דז"א להוציא ד' דאחד שהיא לאה אשת ז"א העליונה. ועוד כי היו בחי' הארת האורות דרך חזרה כנ"ל אבל אינו כאן בשו' אופן מאלו כי אין צורך ברחל להוצי' קשר מאחורי שהיא נקבה ואינה מוציאה נקבה אחר' ולכן הקשר שבה איננו אלא בסוד אור ישר דרך פני' שלא כדמיון התפילין שלה שהם במצחא אבל זה הקשר הוא יותר למטה (ד"ש ע"ג) במקום פנים כנגד מקום הדע' שבה אשר ביארנו לעיל בסוד הרצועות דתפלה של ראש כי מקום דעת של הנוקבא הוא למטה בגופא בין תרין כתפין דילה בשליש העליון דת"ת שבה ואינו בדעת דדכורא שהוא למעלה בראשו ממש. וגם נתבאר שם כי הדעת שבה הוא קל ואין בו רק בחינת עיטר' דגבורה בלבד. וכמו שהמוחין שבה בלטו כלפי פנים במצח שלה גם הדעת שבה היושב בין תרין כתפין בלט שם במקומו בסוד אור מקי' גם כן לחוץ כלפי פנים. וזהו בחינת קשר תפלה של יד שהוא אור המקיף עצמו של הדעת שלה ואינו אור מועט חוזר ממנו אח"כ דרך אחור בעורף שלה בקשר תפלה של ראש והבן זה מאד. ובזה יתורץ איך אין בתפלין שלה חמשה פרשיות שהם הארבעה מוחין הנ"ל ועוד בחינת הדעת הזה של עיטרא דגבורה ובזה נתרצה קושיא זו כי הארבעה מוחין יצאו למעלה במקומם במצח והדעת שלה יצא למטה במקומו בין הכתפים גם כן כלפי פנים והוא שם גם כן בבחינת מוח מקיף אלא שהוא למטה ולהורות הדבר הזה כי גם הקשר הזה הוא מכלל המוחין שלה עם היותו למטה בגופא. לכן אצטריך דיו"ד דא לא

יעדי כלל מגו תפלה דיד ויחברהו תמיד עמו בגין דלא יעבי' פרודא כלומר שלא יעשה פירוד בין המוחין שלה ולא יאמרו שזה המוח דדעת שבה איננו ח"ו בחי' מוח והוא נפרד מהם כיון שהוא למט' בגופא כנז' כי אם נפריד ח"ו ביניהם נמצא שתהיה הנקבה בלתי דעת כלל ואין פגם גדול מזה. משא"כ בקשר דתפלה של ראש כי הוא פרצוף אחד נפרד הנק' לאה אשת ז"א וצריך להפרידה ממנו להורות כי הוא פרצוף בפני עצמו. ומ"ש בזוהר שם כי יו"ד זו בדכורא איהו ולא בנוקבא כו' מפורש עם הנ"ל כי אלו החמשה גבו' דדעת שבה באו אליה בהיותם מלובשים בתוך היסוד דז"א והיסוד ההוא הוא צורת יו"ד והוא דכורא וכל חדוה דנוק' בהאי יסוד הוא ואין להפרידו ממנה כנז' שם בזוהר והרי נתבא' היטיב ענין הקשר הזה איך איננו בחינת מוח הדעת ברישא דנוק'. ולכן איננו ג"כ בבחינת פרשה חמישית בתפלה של יד אבל הוא בבחינת קשר וגם שהוא בבחינת עור ולא בבחינת פרשה בכתיבה לפי שאינו בבחינת פרשה אלא מה שהוא מוח גמור בראש אבל המוח הזה כיון שהוא למטה בגופא איננו מכלל מוח ולכן ג"כ הוא בחי' עור בלבד ולכן גם כן הוא למטה נפרד מהתפנה שג יד עצמו אבל להורות כי גם הוא בחינ' מוח אלא שירד למט' לכן אצטריך דלא יעדי האי יו"ד מגו תפלה ויתחברו (ע"ב) יחד תמיד כנ"ל. גם יתבאר כי איננו בסוד קשר מאחורי העורף דרחל אלא כלפי פנים כנ"ל בסוד מוח ממש ועדין צריך לחקור למה לא היתה פרשה חמישית מבחינת דעת ממש דחסדים למעלה בראש נוקבא דז"א מאותם השני החסדים המתפשטים בשני קוים ימין ושמאל דז"א המגולים כנ"ל וכאשר מכה קוצא דשערי בנצח והוד דאבא ואימא להוציא אורם לחוץ בסוד תפלין למה אינו מוציא גם הארת שני החסדים האצו לחוץ ויעשו פרשה חמישית בסוד דעת דחסדים בראשה דנוקבא דז"א. ואם תאמר כי עטר' דחסד אין בה חלק אל הנקבה זה אינו כי הרי נתבאר אצלנו כי כל בנין הנקבה הוא על ידי אותם שני החסדים המגולים דנצח והוד דז"א. אבל התשו' היא כי הלואי שיספיקו אלו החסדים לבנות פרצוף הנקבה בעצמה ועוד כי אלו השתי חסדים צריכין גם כן להאיר באלו המוחין שבנצח והוד דז"א הארות רבות להוציא תפלה דיעקב ותפלה דרחל וקשר דיעקב וקשר דרחל כנ"ל כי לא היה אפשר במוחין ההם להוציא מהם כל כך הארות לולי ע"י הארת אלו החסדים המגולים בהם וצכן אין בהם כח להוציא גם כן בחי' מוח דעת דחסדי' ועתה צריך לבאר כי מאחר שאלו הם תפלין של ראש דרחל איך נקראת תפלה של יד אבל הענין הוא במה שנודע כי ראש רחל מתחלת מן החזה ולמטה דז"א ונמצא כי התפלין דראש רחל שם הם מקומם בחזה דז"א ושם היה ראוי לינתן אבל להיי' כי הנקבה ליקחת עיטר' דגבו' וזהו עיקר מה שהיא לוקחת כי שאר המוחין שיש לה אינם

רק הארה בלבד כי עיקרם לקחם ז"א לעצמו ולא נשאר לה רק הארתם בלבד אבל עיטר' דגבו' לא לקח הז"א כי אם האר' מועט ורובה נשאר לנוקב' כנ"ל והנה זו העיטר' דגבו' כבר נתבאר צעי' כי היא בחי' פרק התחתון של הזרוע השמאלי דא"א שהוא הדבוק עם הכתף שלו ולכן נקשר' זו התפלה דראש דרחל בפרק התחתון דזרוע שמאלי של ז"א הסמוך אל הכתף:

והרי נתבאר טעם למה נקשרה בזרוע ולמה הוא בזרוע שמאלי ולמ' הוא בפרק הסמו' אל הכתף ונמצ' כי בערך רחל נקר' תפלה של ראש שלה ובערך ז"א נק' תפלה ש"י דיליה (ד"ש ע"ד) והבן זה ואמנם עדין צריכין אנו אל טעם אחר נתבאר אצלנו בסוד התפילין של יד שמניחין בבקר קודם התפלה של שחר מה ענינם ושם נתבאר הטעם האמתי והוא כי אז עדין נוקבא דז"א בסוד נקודה קטנה בלתי פרצוף ולכן אין הנשים חייבות בתפלין כי בחינת תפלה זו של יד הוא בהיות רחל נקודה קטנ' ואז היא קשורה ממש בזרוע ז"א השמאלי בסוד שימני כחותם על זרועך כל הלילה עד הבקר בתפל' שחרית שבאין מוחי' חדשי' ואז נעשי' בחי' פרצוף גמור לרחל וחוזרת עמו אפין באפי' ובחי' הראשונ' היא הנשאר' קשורה עמו בזרועו בסוד תפלה דיד דיליה וע"ש היטב:

ונבאר עתה הבחינה האחרת דשאר הי"ג חוורתי ונימין דרישא דא"א הנמשכין בז"א מצד פני' כי אותם דצד אחור כבר ביארנו שהם להוציא התפלין דרישא דזעיר אפין כנזכר לעיל. ואמנם עיקרם היא לתת דיקנא בזעיר אפין. (ע"ג) ודיקנא דיליה הם תשעה תקונין בלבד ועמהם נשלמין לי"ג תקוני דיקנא גם הוא והנה עיקר דרוש זה נתבאר אצלנו בפירוש ויעבור וי"ג מדות של רחמים באר היטב וע"ש ואמנם דרך קצרה נאמר עתה כי דיקנא דא"א נמשכה מן חכמה מוחא סתימא דביה כנ"ל. אבל הדיקנא דז"א נמשכת מן הדעת עצמו דז"א ועיין במה שביארתי בענין חטאו של קין והבל בהקריבם צמר ופשתים ושם ביארנו הטעם לזה איך נאצלה מבחינת הצמר של הכבש העליון שהוא הדעת דדיקנא עלאה אשר שם הוא זקן התחתון שביסו' אות ברית קדש דא"א וזהו הסוד שבאדרת נשא דף קל"ט ע"ב כי פסוק מן המצר קראתי יה כו' נאמר על דיקנא דז"א הנקרא מצר על שם שנמשכה מן הצמר העליון ושם ביארתי גם כן כי היסוד דעתיקא קדישא שהוא א"א יש בו זקן התחתון כלולה גם היא מן י"ג מידו' ולסוד זה רמזו רז"ל ואמרו גדולה מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות ומשם נמשכו י"ג תקוני דיקנא בז"א בזק העליון שלו. וכבר ביארנו לעיל כי המזל הי"ג דבדיקנא דא"א הוא היסוד שבדיקנא וממנו נמשך היסוד דז"א בסוד קונה הכל כנ"ל. וכן גם הדעת של ז"א הוא בחינת היסוד דאימא כנ"ל ולכן נמשך דיקנא דז"א מן היסוד העליון אשר ממנו היה בחינת הדעת דז"א

והנה מאותם התשע' חוורתי ותשעה נימין דשערי דרישא דא"א הנמשכין בדרך פנים עד דיקנא דז"א ומכח הארתם נעשין תשעה תקונין בלבד בדיקנא דז"א כנז' באדרת נשא דקל"ט אבל אח"כ כאשר גם אותם הארבע חוורתי וארבעה נימין דשערי דא"א דמצד אחור נמשכין מאחורי ריש' דז"א משם נמשך הארה אל דיקנא דז"א ונשלמין בו כל י"ג תקוני דיקנא כמבואר אצלנו בפירוש כונ' ויעבור והי"ג מידות וע"ש. ודע כי עוד מציאות אחר והוא כאשר מתעלה ז"א עד מקום או"א כי אז נכלל בד' תקונין תתאין דדיקנא עלאה דאריך אפין כנז' במנחת שבת ואז נשלמין תשעה תקונין דיליה לתשלוס י"ג תקונין גס כן בו כדמיון דיקנא דא"א. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי אין שום אחת מן הי"ג חוורתי דרישא דאריך נמשכין עד רישא דז"א רק מן חד ארח' אחרא חוורא דאזיל בפלגותא דשערי דרישא דאריך אפין ומשם נמשך חד ארחא אחרא חוורא בפלגותא דשערי דרישא דז"א כנז' באדרת נשא דף קכ"ט ע"א:

ודע כי ענין המוחין דז"א כבר ביארנו לעיל שמתחילין ליכנס בו מתשעה שנים ויום א' עד תשלום י"ג שנים ויום אחד. ארבעה שנים לארבע מוחין ואז נשלם ונעשה איש גמור. ואח"כ צריך שבעה שנים אחרים עד שיהיה בן עשרים שנה כדי להשלים ולתקן שבעה תיקוני גלגלתא דרישא דז"א ע"ד שנתקנו ברישא דא"א כנ"ל בתחילת הקדמה זו בשם ספרא דצניעותא שהם גלגלתא וטלא דבדולחא וקרומא דאוירא ועמר נקי ומצחא רעוא דרעוין ועינין פקיחין וחוטמא ואחר שנתקנו נמשכו בהם ז' אורו' מן אותם ז' יומין קדמאין דרישא עלאה הנקרא עתיק יומין ע"ד שנתלבשו בשבעה תקוני גלגלתא דא"א כנ"ל. ושם ביארנו כי ז' יומין דעתיק יומין שהם ז' תחתונות שבו נתפשטו בכל פרצוף א"א והכונה היא על בחינת החסד דעת"י דאתלבש בגלגלתא שהוא (ע"ד) הכתר דא"א. והנה החסד נקרא יומם יומא דכליל כולהו שבעה יומין ולכן ממנו נתפשטו ז' אורות בשבעה תיקוני גלגלתא הנז' דאריך ממקום מושב חסד דעתיק יומין אשר בגלגלתא דא"א. אמנם גם היסוד דעת"י גם הוא כולל כל השבעה יומין כדוגמ' החסד הנז' והנה היסוד (ד"ש דנ"ח ע"א) הזה דעתיק יומין גנוז בת"ת דא"א וחציו התחתון מתלבש בז"א ברישא דיליה כנ"ל ועתה בשבעה שנים אלו שאחר הי"ג שנים נמשכו שבעה אורות מן היסוד דעת"י בשבעה דגלגלתא דז"א עם היות כי עיקר התלבשותו הוא בגלגלתא לבד ע"ד הנ"ל בחסד דעתיק דאתלבש בגלגלתא דאריך ומשם נמשכו שבעה אורות לשבעה תיקוני גלגלתא דאריך. ואחר היות בן עשרים שנה אשר נתקנו שבעה דגלגלתא בז"א שהם תיקוני הכתר שבו אז אח"ך מתחילין ליתקן תיקוני מוחא דביה שהיא החכמה

אשר תיקוניה הם י"ג תיקוני דיקנא כנ"ל כי הדיקנא אשתכחת ממוחא ולכן אין צמיחת הזקן באיש אלא מעשרים שנה ואילך:

ועתה אבאר דרוש אחר שאמר לי מורי ז"ל בענין סיבת צריכות אלו שני העיבורים הנ"ל שהוצרכו ז"א ונוקביה להתעבר תוך אימא עלאה ואע"פ שהקדמה הזאת נתבארה בכמה מקומות. וגם בזה נבאר הקדמה אחרת גדול' בענין פנימיות וחיצוניות העולמות. ונתחיל לבאר בתחילה הטעם הנז'. והוא כי הנה ביארנו בענין ואלה המלכים כי בתחילת האצילות לא היו העשר ספירות אלא זו למטה מזו וזו מקבלת מזו. ולא היה פרצוף בשום אחת מהם רק בסוד כללות כי כל אחת היתה כלולה מכולן אבל הכללות ההוא היה מעורב ומעורבב בכל אחד מהם יהיה בלתי סדר ותיקון ולכן מתו אותם השבעה מלכים והיו כך עד שאח"כ תיקן עתיקא קדישא את עצמו ונעשית ספירת הכתר פרצוף אחד שלם אליו בעשר ספירות בסו' א"א ואח"כ נתקנו אבא ואימא וז"א ונוקביה ע"ד הנז'. והנה בבא זמן תיקון השבעה ספירות התחתונות אשר בתחילה היו נבדלות כל אחת מחבירתה הבדל גמור והיו נקראים רשות הרבים ועתה רצה המאציל העליון לחבר ולייחד כל השש קצוות בפרצו' אחד מיוחד ומחובר ויהיה עתה נקרא רשות היחיד כמבואר אצלנו במשנת הקיטע יוצא בקב שלו וגם השביעית שהיא ספירת המלכות תהיה מיוחדת וכלולה עמהם לצורך הייחוד הראוי שיהיה אליה עמו כנודע וכדי לחברם ולייחדם כנז' הוצרך להכניסם בסוד העיבו' בבטן המלאה ושם יתייחדו ייחוד גמור ואז יצאו אח"כ משם בעת הלידה בבחינת פרצו' אחד שלם מיוחד בכל פרטיו וגם המלכות כלוצה עמהם כנז' ולהבין ענין העיבור הזה צריך שנבאר בראשונה ההקדמה שזכרנו והיא זו ודע כי הנשמות של הצדיקים הם יותר פנימיי' מכל המלאכים כולם חוץ מן הנשמות שהם מבריאה יצירה ועשיה ואמנם אף הם יהיו כפי הערך עצמו של הבריאה והיצירה והעשיה כי נשמות הבריא' גדולים הם ממלאכי הבריאה ופחותות ממלאכי האצילות. וכן עד"ז בשאר העולמות כמו שיתבאר במקומו. והנה גם באצילות עצמו בבחינת ז"א ונוקביה עצמ' יש בהם שתי בחינות האחת היא בחינ' החיצוניות שבהם שהיא כדמיון גוף אל הנשמ' שלפנים ומן (דף נ"ח ע"א) החיצוניות הזה נבראו כל העולמות כולם של בריאה ויצירה ועשיה כי כל הבריות שבעולם כולם הם בסוד פרצו' אדם כנז' בפ' תולדות וז"ל בתחי' דכל שייפא ושייפא אתקרי אדם כו' ואפילו כל המלאכים נבראו מן החיצוניות של ז"א ונוקביה. והשנית היא בחינת הפנימיות שבז"א ונוקביה ומשם נבראו כל נשמות הצדיקים הזכרים מן ז"א והנקבות מן נוקביה. ובזה תבין מ"ש רז"ל על פסוק הן אראלם צעקו חוצה אפי' מלאכי השלום אינן יכולין ליכנס כו'.

וקשה מה ענין אומרם ז"ל דאפילו מלאכי שלום אינן נכנסין וכי מה נשתנו אלו משאר המלאכים לשיצטרך לומר בהם שאינם נכנסין לפנים אבל הענין הוא כי כל המלאכי' הם מן החיצוניות והנשמות הם מן הפנימיות. ואמנם יש מלאכים הנקראים מלאכי שלום על שם שהם מיוחדי' להקביל פני נשמת הצדיק בעת פטירתו ואומר לו יבא שלום כנז' ברז"ל על פסוק יבא שלום ינוחו על משכבותם כו'. והיה מן הראוי שאלו המלאכים שיש להם קירוב זה עם נשמות הצדיקים יותר ממה שיש לשאר המלאכים ולכן היה ראוי שיכנסו בפנים ולכן השמיעונו שאפילו אלו מלאכי שלום אינן נכנסין להיותם גם הם מן החיצוניות כנז'. ודע כי כל בחי' מאלו השתים יש לה אור פנימי ואור מקי' כנז' בדרוש סדר תפנת. שחרית וע"ש. ועתה שים לבך והבן בדברים דע כי שני עיבורים הם. אחד בראשונה בבחינת היות ז"א בסוד תלת כלילן בתלת ואח"ך נולד ועבר עליו זמן היניקה ונמשך זה עד תשעה שנים (ד"ש ע"ב) ויום אחד כנודע ואח"ך חזר שנית בעיבור שני לקבל המוחין שלו כנ"ל בדרושים שקדמו. והנה בתחילה נתעבר ז"א ונוקביה בעיבור ראשון בבחינת החיצוניו' שבו בסוד תלת כלילן בתלת ואח"כ היה בו זמן היניק' ואח"כ היה בו בחינת העיבור השני לצורך המוחין. וכל זה הוא לצורך בחינת החיצוניות דז"א ונוקביה. ואח"ך חזר כל הענין הזה להיות שנית אח"ך כי בתחי' נכנס ז"א ונוקביה בסוד עיבור ראשון בסוד תלת כלילן בתלת בבחינת הפנימיות שלהם ואח"ך היה בהם זמן היניקה. ואח"ך היה בהם עיבור שני לצורך המוחין וכל זה לבחינת הפנימיות שלהם. ועתה נבאר סדרן ונבאר החילוק שביניהם. ונתחיל מן החיצוניות אשר הוא קדם אל הפנימיות כנ"ל. ונאמר כי הנה מצינו בגמרא דילן שלשה מיני עיבורים עיבור של שבעה חדשים בלבד בענין עיבור יוכבד אמו של מרע"ה ועיבור של תשעה חדשים כמנהג רוב העולם. ועיבור של שנים עשר חדש כנז' בתלמוד בההוא עובד' דאשתהי תריסר ירחי ואכשר רבה תוספאה. והנה בבחינת החיצוניות שימשו שני העיבורים שהם של ט' חדשים ושל שנים עשר חדשים וכמו שנבאר הנה בגמ' אמרו ששאל טורנוסרופוס הרשע את ר' עקיבא איזה מעשים נאים של הב"ה או של בשר ודם כו'. וכונתו היתה לשאול ממנו למה לא נברא האדם מהול על ידי מעשיו ית' ולא יצטרך להמול על ידי בשר ודם ואז הביא לו ראיה מן הגלוסקאות שהקב"ה בורא חטי' והאדם עושה מהם גלוסקאות הנאות. והרי כי יש דברים נתקנים על ידי בשר ודם ולא נתקנו על ידי הבורא יתברך. והנה גם בזה היה דומה לזה כי העיבור הראשון דתלת כלילן תלת היה מבחי' א"א (ע"ב) מנה"י שלו ומהזווג אשר בו עצמו נעשו תלת כלילן בתלת אבל העיבור השני שלצורך המוחין היה מן או"א עצמו ואין לתמוה אם הש קצוות תחתוני' היו מא"א

והמוחין עליונים היו מן או"א כי הרי נתבאר בזה המעשה של טורנוסרופוס כי יש דברים נתקנים על ידי התחתונים ואינם נתקנים על ידי עליונים. ונבאר ענין העיבור הראשון הזה הנה נתבאר כי אין בא"א רק תשעה ספירות בלבד ולא נזכר בו בחינת המלכות ואמנם היסוד שבו הוא כלול בסוד זכר ונקבה כדמיון התמר הכולל זכר ונקבה וזהו סוד צדי' כתמר יפרח ובזה יובן גם כן סיבה שנית אל צורך העיבור הזה והוא כי הוצרך א"א להעלות נה"י שבו בחג"ת שבו המלובשים תוך אבא ואימא כנ"ל נצח באבא והוד באימא והיסוד בדעת שהוא היסוד של או"א חציו כאן וחציו כאן ואז על ידי התלבשות א"א נה"י שבו באבא ואימא אשר הם זכר ונקבה ממש אז היסוד דא"א נזדווג מיניה וביה על ידי אבא ואימא ואז האציל את ז"א בסוד תלת כלילן בתלת ונוקביה בסוד פסיעה לבר כנודע ונמצא כי עיקר העיבור הזה הוא בא"א אלא שהיה על ידי התלבשו בא"וא. והנה זה העיבור הראשון היה בהמשך שנים עשר חדש. וזהו סוד מ"ש במאמר קו המדה של הזוהר מכתיבת יד. כי הנטיעות אשתהו תמן תריסר ירחי כו' וסוד הענין הוא כמה שביארנו לעיל כי זווג או"א הוא על ידי המזל השמיני דדיקנא דא"א כי ממנו נשפע אבא ומזל הי"ג נשפע לאימא. וכבר ביארנו כי המזל השמיני הזה הוא סוד שלשה הווית במילוי יודין אשר יש בהם י"ב יודין ולכן היו שם י"ב חדש כדי לקבל מאלו הי"ב יודין עוד טעם אחר לפי כי הנה הוא עתה שלשה בחי' ובאלו השלשה היו שלשה אחרי' כלולי' בהם והמלכות היתה רביעית כלולה בהם נמצא כי מקודם הם שלשה ואח"כ השלשה האחרי' עם המלכות שהוא רביעית הרי הם ארבעה כלולים בשלשה וצרי' שבכל אחד מן השלשה הראשונים יהיה נכלל כל הד' האחרים. ונמצא שהם שלשה פעמים ד' שהם י"ב. ועוד בדרך אחרת כי צריך שהמלכות תהיה כלולה מכל הג' האחרות ושאח"כ כל אחת מן הג' אחרות תהיה כלולה בשלשה ראשונות הרי הם י"ב וכל זה הוא בערך ז"א ונוקביה שהוא תלת כלילן בג' ונוקביה רביעית אליו אבל בבחינת א"א עצמו הוא גם כן כך כי הנה נה"י שלו הם תלתא ונכללו בחג"ת שלו אשר באו"א הרי הוא כללות אחד הכולל ששה. עוד כללות שני והוא כי גם החג"ת שלו נכללו בנה"י שלו הרי הוא כללות שני הכולל ששה והרי הם י"ב כי כמו שצריכין הנה"י ליכלל מן חג"ת כן חג"ת צריכין ליכלל מן נה"י וכנגדם נשתהא י"ב חדש גם הטעם הזה עצמו הוא בז"א כי כמו שכללו' נה"י דא"א בחג"ת שבו וחג"ת שבו בנה"י שבו הם י"ב וכנגדם נשתהה י"ב חדש עוד נפרש טעם שני אל אשר (ד"ש ע"ג) הוצרך א"א לכלול נה"י שבו בחג"ת שבו אשר באו"א והטעם הוא במ"ש לעיל כי בתחילה היו שש קצוות דז"א בסוד רשות הרבים נפרדין זה מזה ועתה רצה לחברם ולקשרם בבחינת פרצוף אחד מיוחד ולכן הוצרכו נה"י דאריך

להכלל בחג"ת שלו עצמו ויהיו גם הם ששה כדי לכלול גם (ע"ג) את שש קצוות דז"א שיהיו גם הם בסוד תלת כלילן בתלת. ואח"כ נולדו ז"א ונוקביה ויצאו לחוץ ואז היה זמן היניקה הבאה אחר עיבור ראשון הנז' ואז ע"י היניקה אותם השש קצוות שהיו כלולין תלת בג' בסוד העיבור נתפשטו עתה והיו בסוד שש קצוות ממש אלא שנתחברו והיו בבחינת פרצוף אחד מקושרי' כולם יחד ועם היות כי ענין היניקה היא אמצעית בין שתי העיבורים ואין בה בחינות עיבור עכ"ז נרמז בה גם כן בחינת עיבור והוא באופן זה כי הנה היניק' הזו היא מן הדדים של אימא הנקראים שדים וסודם הם שם שדי וכבר ביארנו כי שם שדי הוא בחינת שם ההוי"ה שהפשוט שלה הוא בגמטריא כ"ו ועם הע"ב שנעשה ממנו ועם הרי"ו שנעשה ממנו הרי כ"ו וע"ב ורי"ו הם בגמטריא שד"י והם בסוד שלשה הקוים. כ"ו בסוד הת"ת שהיא ההוי"ה עצמה וע"ב בסוד החסד שעולה בגמטריא ע"ב ורי"ו בסוד הגבורה שהו' בגמט' רי"ו. ומבחינת אלו השדים הנקראים שד"י ינקו אלו השש קצוות דז"א באופן זה כי חג"ת שבו הם סוד שדי הנז' וכן הנה"י שלו ינקו משם ונעשו בחינת כ"ו וע"ב ורי"ו אחרים כנודע כי גם בנצח הוד יסוד יש סוד כ"ו ע"ב רי"ו כמו שיש בחג"ת אלא ההפרש הוא כי הנה תיבת שדי נזכרה בפסוק בשני פנים. האחת ברפה והוא בין שדי ילין. והשני בדגש והוא ואל שדי יתן לכם רחמים והנה בחג"ת הוא שם שדי ברפה לשון שדיים כי שם מקום הדדים ועוד כי שם הוא רחמים אבל נה"י הם דין ולכן שם הוא שם שדי בדגש המור' על דין והרי איך גם ביניקה יש בה סוד עיבור שהוא סוד ע'ב רי"ו הנז' שהם אותיות עיבור וזמן היניקה הזה נמשך עד תשעה שנים ויום אחד כנ"ל. ואח"כ נכנסו בו ארבעה המוחין בארבעה שנים אחרי' ונשלמו בו י"ג שנים ויום אחד ואז הוא איש גמור כנ"ל. וטעם אלו הי"ג הוא כי הנה הוא בן שש קצוות ואח"ך נמשכו בו ארבע מוחין בסוד מקיפים קודם שיכנסו בחללי גלגלתא והיא הבחינה הרביעית משש בחינות שיש במוחין כנ"ל. ואח"ך נכנסו בו המוחין בסוד מוחין פנימיים ונעשו שלשה מוחין בלבד שהם חכמה ובינה ודעת בתלת חללי גלגלתא נמצא כי המוחין הם ארבעה מקיפין ושלשה פנימיים והשש קצוות הרי הם י"ג כמנין הי"ג שנים:

ונבאר עתה ענין העיבור השני אשר לצורך המוחין וזמנו הוא תשעה חדשים בלבד והוא מספר שש הקצוות ושלשה המוחין הפנימיים אשר הם תשעה בחינות שכולל ז"א גם היא לסיבה אחרת והוא כי העיבור הזה אינו כמו העיבור הראשון שהיה בזווג א"א עצמו אבל עתה הוא זווג או"א עצמן לתת מוחין לז"א ונוקביה ועיקרו הוא מן או"א אלא שנעש' על ידי התלבשות א"א בהם הפך מן העיבור הראשון שעיקרו היה מן א"א. והנה זה נמשך לו מן המזל השמיני דדיקנא דא"א שיש בו שלשה הוי"ת כנ"ל והי"ב יודין

שימשו בעיבור הראשון ועתה שימשו הט' ויי"ן אשר בהם וכנגדם היו תשעה חדשי' אלו שבעיבור השני בזה. והרי נתבאר ענין בחינת החיצוניות דז"א ונוקביה בסוד כל העולמות כולן. והעיבור הראשון שבו היה על ידי זווג א"א עצמו שנזדווג מיניה וביה בסוד היסוד שבו הכולל זכר ונקבה ועל ידי זווג (ע"ד) הזה עשה לבוש אליו מן הש"ש קצוות של ז"א ומנוק' וכל זה בבחינת החיצוניות. והנה אח"ך היה כל ענין הנז' ממש פעם שנית בבחינת הפנימיות של הא"א עצמו ולא בהתלבשות כמו שהיה למעלה וממנו נעשה פנימיות אל ז"א ונוקביה וממנו נמשכו כל נשמו' כולן כנ"ל. והנה השני עיבורים האלו של בחינת הפנימיות הראשון הוא מתשעה חדשים והשני משבע' חדשים והענין הוא כי בעיבור הראשון הזה לא די שנכללו נה"י דא"א בחג"ת שלו אבל גם החג"ת שלו נכללו בחכמה בינה ודעת שלו עצמו ונמצא שהם שלש של שלש שלש והם כלולין מכל תשעה הספירות של א"א עצמו והם סוד תשעה חדשי העיבור הזה ועל ידי כך נעשו ששה הקצוות דז"א ונוקביה מבחינת פנימיות. אח"כ היה עיבור שני לצורך המוחין בבחי' הפנימיות והעיבור הזה הוא עליון מאוד בסוד שבע ספירות תחתונות דעת"י המלובשות בא"א בז' תיקוני גלגלתא דיליה כנ"ל ולכן היה זה העיבור מן שבעה חדשים. ולהיות כי בחצי העליון (ד"ש ע"ד) של החסד דעת"י אין יכולת להשיגו כי גבה ממנו מאד ואין בו שו' השגה כלל לכן היולדת לשבעה יולדת למקוטעין כמ"ש ז"ל ואינה לוקחת מהם כל השבעה חדשים שלימים. ובזה תבין כי רוב הצדיקים הקדושים העליונים נולדו לז' חדשים כמו משה רע"ה ושמואל הנביא ע"ה ופרץ וזרח ודומיהם לפי שכולם נמשכין מן אותם שבעה דגלגלת' ודי בזה עד כאן שמעתי ממורי ז"ל בהקדמ' ביאור אדרת האזינו. תם:

וזה שמעתי ממנו מפוזר ומפורד באדרא זו דהאזינו:

שם באדרת האזינו בדרפ"ח ע"א שו' י"ט וז"ל. ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבון למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא חדא בלחודוי כו' זה יובן במ"ש לעיל בהקדמת ביאור אדרת האזינו כי א"א הוא מתפשט עד סוף נוקבא דז"א דאצילות ונמצא כי או"א וז"א ונוקביה כל נהורין איליו אינון תקונין ולבושין דיליה ואיהו אחיד ואתפשט גו כולהון:

שם ע"ב שורה י' וז"ל האי עתיקא סבא דסבין כתר' עלא' כו' וכל שאר כתרין מתנהרן ומתלהטן כו' גם זה יובן עם הנ"ל כי א"א הוא עתיקא סבא דסבין כתרא עלאה אשר מתפשט עד סוף כל האצילות כנשמה בתוך כוצם:

שם בדרפ"ט ע"א שו' כ"ז וז"ל והכא כתיב ותהלתי אחטם לך כו' כבר נתבאר בהקדמת ביאור אדרת האזינו כי מלכות דעת"י הנקרא' תהלה מתלבשת בחוטמא דא"א וע"ש:

שם ע"ב שו' י"א וז"ל האי עתיקא קדיש' סתימ' דכל סתימין לא אדכר ולא אשתכח כו' לא אדכר בר רישא חדא בלא גופא לקיימא כולא כו' גם זה נתבאר בהקדמת ביאור אדרת האזינו כי א"א הוא פרצוף שלם אבל לא אדכר אלא רישא בלא גופא כי גופא אתלבש בכל פרצופי האצילות בגין לקיימא יתהון וזמ"ש בגין לקיימא כולא ולא נשאר בגילוי בלי התלבשות אלא ראשו לבד שהם שלשה ראשונות שבו וזמ"ש לא אדכר ולא אמר לא הוי:

(דף נ"ט ע"א) שם שו' י"ז וז"ל אתנהירו תלת רישין עלאין תרין רישין וחד דכליל לון ובמזלא תליין ואתכלילין ביה כו'. ענין זה יובן במ"ש לקמן דרצ"א ע"א בענין כי אל דעות ה' וביאור הענין הוא כי שני דעות הם הא' היא הדעת שבא"א שהוא למעלה מאבא ואימא. והשנית הוא הדעת אשר למטה מאבא ואימא וכבר הודעתיך בביאור הקדמת אדרת האזינו כי אבא ואימא נעשו מן הבינה הראשונה השורשית והמקורית מעשר ספירות השרשיית ובא"א לא יש בו רק ספירת הכתר והחכמה שהם גלגלתא ומוחא סתימאה די ביה ונמצא כי בין אותה החכמה לזו הבינה צריך שיהיה ביניהם בחינת הדעת והנה הוא מזל הי"ג דדיקנא דא"א וזמ"ש כאן שהם תלת רישין באופן זה תרין רישין שהם אבא ואימא וחד דכליל לון הוא זה המזל הי"ג דדיקנא הנקר' דעת והוא עליהן וגבוה מהם. וזמ"ש ובמזלא תליין ואתכלילן ביה כי להיותו גבוה ועליון מהם לכן הם נכללים בו. וזהו הטעם שנמצא בספרי המקובלים שקוראים אל הדיקנא בינה והבן זה והוא לפי שאבא ואימא הם סוד הבינה השרשית כנז' והנה היא נכצלת במזלא כנז' ובביאור הקדמת אדרת האזינו נתבאר לשון זה היטב יע"ש ושם תראה ג"כ איך אבא ואימא התחלתם הוא מן הגרון דא"א עד טיבורא דלבא דא"א והאי מזלא דדיקנא מתפשט ונמשך וחופה ומכסה עליהם ואורכו גם כן הוא בשיעור ארכה ממש:

שם שו' כ"ז וז"ל אתגליף האי חכמתא ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא כו' מאמר זה נתבאר היטב בביאור הקדמת אדרת האזינו בענין נה"י דאבא ואימא הנעשין בסוד תלת מוחין ברישא דז"א וע"ש היטב. ועוד נבאר לשון זה בענין מציאות או"א עצמה אשר יש להם שלשה בחי' האחת היא בסוד אות היו"ד של ההוי"ה כי היו"ד רומזת אל אבא ובקוץ התחתון של היו"ד שם היתה אימא נכללת בו ושתי אותיות ו"ד שבמילוי יו"ד הם ברא וברתא ז"א ונוקביה הרי כי כולם רמוזים באות היו"ד במילואה והרי זו בחי' אחת אל או"א באות היו"ד כי שם נכללו שניהם. הבחינה השנית היא באות הה"א ראשונה של ההוי"ה כי אז נאצלה אימא במקומה ואז נעשה בנין גופא משתי אותיות ו"ד שבמילוי היו"ד אשר נרמזו בהם ברא וברתא כנז' ונעשו שתיהן צורת ה' אחת הראשונה הכוללת

שתי אותיות ו"ד. ובזה תבין מ"ש בפ' אחרי מות דס"ה ע"ב וז"ל דבקדמיתא ינקא להו (ד"ש דנ"ט ע"א) ולבתר אתעברת מינייהו והוא דבר שלכאורה אין השכל סובלו והכי הול"ל בקדמיתא אתעברת ולבתר ינקא להו. אבל סוד הענין הוא כי בהיות אימא בקוץ התחתון של היו"ד כנז' אז הוה ינקא אימא להו לברא וברתא הרמוזים בשתי אותיות ו"ד של המילוי כנז' ולבתר רוצה לומר כשנאצלה אימא ונתישבה במקומה הראוי לה שהוא באות ה' ראשונה של הוי"ה כנז' אז אתעברת מינייהו כי מאותם שתי אותיות ו"ד דמילוי היו"ד שהם ברא וברתא אתעברת מינייהו ממש ונעשית צורה ה' כנז' ולכן נקרא' בינה ר"ל בן י"ה כי הבינה היא עצמה מציאות הבן האמנם להיותה בחי' נקבה לכן גבר בה כח הבת שהיא ד' ומה שהיה בתחי' ו"ד נעשו עתה ד"ו ד' על ו' כי הברתא שהיא ד' עלתה על הבן הנק' ו' ונעשית ד"ו שהוא הה"א (ע"ב) עצמה שצורתה ד"ו אבל בתחי' בהיותה בסוד אבא היה להפך דכורא על נוקבא וזהו סוד מ"ש בפ' ויקרא ד"י ע"ב ו"ד מעילא לתתא ד"ו מתתא לעילא והנה גם שם כשנאצלה אימא במקומה בסוד ה' ראשונה גם אבא אתגליף תמן עמה בסוד צורת היו"ד העומדת בעוקץ הה"א שלאחוריה כמו שביארנו בפ' ויקרא די"א ע"ב בסוד כתיבת שם ההוי"ה כי בכותבו אות ה' ראשונה יכתבנה כצורה י"ה כנז' שם והרי איך גם בסו' הה"א נכללו שניהם או"א והנה בעת שנתפשט ונאצל גם כן הבן אז יצאה אותה הוא"ו שבתוך הה"א ראשונה הנק' אימא ונשארה אימא בסוד ד' לבד לפי שעיקר' היא מן ברתא שהיא נקבה והיא ד' כנ"ל ובסוף סיום המשך ו' זו של שם ההוי"ה יצתה שם ברתא כלילא בברא באברא בסוד אושיט פסיעה לבר שביארנו בפ' בלק די"ג ע"ב. הרי נתבארו שלשה בחינות שהיו לאבא ואימא האחת בסוד היו"ד כי שם נכללו שניהם ושנית בסוד הה"א ראשונה כי גם שם נכללו שניהם ואח"כ אתגליפו ואתקריאו אבא ואימא:

שם שי' ל"ו וז"ל עד דישתמידע דכולא חד וכולא הוא עתיקא ולא אתפרש מיניה כלום כו'. גם זה יובן ממ"ש לעיל דרפ"ח ע"א. במ"ש ואינון נהורין דמתפשטין כו' לא שכיח אלא בוצינא חדא בלחודוי כו' וע"ש:

שם בדר"ץ ע"א שו' ו' וז"ל באגדתא דבי רב ייבא סבא כללא דכולא ז"א אקרי אתה עתי' קדישא דאתכסייא אקרי הוא ושפיר כו'. יש מאמרים מורים כי חכמה נקרא ז"א כאשר כתבו קצת מקובלי' אבל הענין הוא זה דע כי ז"א אינו רק ז"א הנק' ת"ת וגם המלכות לבדם אבל חכמה ובינה הם בחינת א"א כי הנה מקומם הקדום הוא בעתיקא קדיש' שהוא הכתר הנק' א"א אבל אחר אשר עלה ברצון הכתר להאציל את ז"א שהוא הת"ת רצה להשלים תיקונו ולכן האציל ממנו עצמו תרין כתרין קדישין אלין שהם חכמה ובינה

ואיתגליפו ברישיה דז"א הנקרא ת"ת כדי להדריכו כאב את בן ירצה כנז' סוף דרפ"ט ע"ב ובהיו' שירדו ונתלבשו בז"א לכן אזדעיר ונתמעט נהוריהו ואיקרון אוף אינון ז'א כמוהו. וזמ"ש והשתא קרינן באתר דשירותא כו' כלומר עתה אשר נתלבשו בז"א ואשתכח ביה בז"א שירותא שהיא חכמה הנקראת ראשית השתא אקרי אתה לנוכח וגם אקרי ז"א אבל בהיותם למעלה בא"א במקומם לא אקרי אתה ולא אקרי ז"א:

שם ע"ב שו' א' וז"ל ת"ח שירותא דא דאקרי אב אתכליל ביו"ד דתלייא ממזלא קדיש' כו' זה יובן במה שהודעתיך בביאור הקדמת אדר' האזינו כי המזל השמיני דדיקנא דעתיקא הוא צורת א' דיו"ד וי"ו יו"ד יו"י ומההיא יו"ד תתאה נמשך אבא ואתכליל ביה אבל אימא נכללה במזל הי"ג שהוא צורת א' של יו"ד וי"ו דל"ת כזה יו"ד ומן אותה הדלת נכללת אימא כנלע"ד:

שם ע"ב שו' י"ט וביאור המאמר הזה נמצא מכתיבת יד הרב הגדול זלה"ה וז"ל בספרא דרב המנונא סבא אמר דשלמה מלכא תקונ' קדמא' דגלי ואמר הנך יפה רעיתי מהאי הוא. ותקונא תניינא אקרי כלה דאיהי נוקבא דלתתא כו':

ע"ג הנה הזווג נמצא בארבעה ספירות לבד והם חכמה ובינה ת"ת ומלכות ונמצא לרשב"י ע"ה הפרש גדול בין זווג לזווג כי חכמה ובינה לא מתפרשן לעלמין משא"כ בת"ת ומל' וצריכין אנו לדע' מפני מה זווג חכמה ובינה תדירי ואין כן בזווג ת"ת ומלכות. ועוד לעיקר הענין מה הוא הזווג של חכמ' ובינה ומה הויה היא מתחדשת ממנו כי בשלמא זווג ת"ת ומלכות נותן נשמה לעם בני ישראל כדכתיב ונשמות אני עשיתי. (ד"ש ע"ב) אבל זווג חכמה ובינה מה יתן ומה יוסיף שמא תאמר להעמיד ההויו"ת שהם הספי' על זירוזם. וכדי שיתעטרו ת"ת ומלכות באותם עטרות המשובחות ויתייחדו וכמו שכת' מורינו נר"ו שער מהות והנהגה פרק ז' ליתא. שאם כן לא היה ראוי להיות זווגם אלא בשעת זווג ת"ת ומלכות כדי לעטרם באותם עטרות כי כן נראה מדברי הזוהר בפי' שעטרות אלו לצורך זווג ת"ת ומלכות הם שהרי אמר בפ' אחרי מות דס"א ע"ב שורה ל"ה וז"ל. ותאנא בשעתא דמלכא עלאה בתפנוקי מלכין יתיב בעטרוי כדין כתיב עד שהמלך במסיבו נרדי נתן ריחו דא יסוד דאפיק ברכאן לאזדווגא מלכא קדישא במטרוניתא כהאי דרגא כו':

הרי בפירוש שעטרות אלו הם לצורך זווג ת"ת במלכות והיה אם כן מן הראוי שלא יהיה זווגם אלא בשעת זווג ת"ת ומלכות לא שיהיה לעולם וכבר הרגיש בקושיא זו מורינו נר"ו וכתב וז"ל ובהיו' ייחודם תמידי יהיה העטרה אל הבנים בעת הצורך. ואין תירוץ זה כלום. והנראה אלינו בזה הוא כי שני מיני זווגים אלו צריכים להוות מלאכים ורוחין קדישין ולהיות נשמות לעליונים ולתחתונים ועל ידי זווג חכמה ובינה מתהוין

מלאכים ורוחין קדישין. ומתהוין נשמות המלאכים העליונים ואין כונתינו נשמות ממש כי אם חיותם והוא האור השופע בהם להחיותם וכמו שאמרו ואתה מחיה את כולם מחיה לכולם וזה תמידי כמ"ש בזוהר בפ' בלק וז"ל ת"ח כל אינון מלאכים דלעילא לא קיימין ולא יכלי למיקם כד בנהורא עלאה דנהיר לון וקיים לון ואי אפסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא לא יכלי למיקם כו'. ולפיכך לא מתפרשן לעלמין כי הם צריכי' לתת מחיה ומזון לעליונים לעולם ועד ולהיות מלאכים חדשים לבקרים. האמנם זווג ת"ת ומלכות להיות נשמות לתחתונים וזה לפרקים ולעתים מזומנים ובזה הרוחנו שאין פירוש דלא מתפרשן לעלמין בשעת שלום לבד כמו שפירש מורנו נר"ו כי זה דוחק ועוד שבפירו' נרא' מדברי הרשב"י ז"ל באדרת האזינו כנ"ל שגם בעת הגלות לא מתפרשן וז"ל. בספרא דרב המנונא סבא אמר דשלמה מלכא תיקונא קדמאה כו'. אבל האי אימא לא אפסיק רעותא דתרוייהו לעלמין כו'. אלא לעולם ועד אין זווג זה חסר אפי' רגע כי הוא חיי המלאכים העליונים ואין להם חיות כי אם על ידי זווג זה. ודע כי אין כונתינו באומרנו שזווג חכמה ובינה לצורך המלאכים העליונים לשלול שאין בו צורך לתחתונים כי מבואר בזוהר בכמה מקומות כי מזוג חכמה ובינה נעשים עטרות לבנים ועל ידי כן מזדווגים ומתייחדים ת"ת ומלכות. אבל כונתינו לו' כי זווג חכמה ובינה הוא צריך לעליונים ולתחתונים (ע"ד) משא"כ בת"ת ומלכות שאינו כי אם להוות נשמו' לתחתו' ועם זה נעלה לנו תירוץ למה שנמצא בתקונין שנשבע השי"ת שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה ובכמה מקומות נזכר שם דאתתרכ' אימא עלאה וכיוצא בדברים אלו. והענין הוא כי להנחיל עטרות לבנים לייחדם לשיתייחדו חסר בעו"ה בזמן הגלות וזמ"ש אימא עלאה כי בערך שהיא אימא להנחיל לבניה אתתרכת כי אינה מזדווגת להנחיל עטרות אל הבנים לייחדם וזהו ענין קרבן עולה ויורד כי אינה מתחברת יו"ד בה"א עד שתתחבר וא"ו בה"א כי ענין יו"ד בה"א מורה שהזווג לצורך הבנים. כי יו"ד מילואו ו"ד שהם ד"ו פרצופים וה"א צורתם גם כן ד"ו ונמציאנו למדים שהזווג חכמה ובינה לא יחסר תמיד אלא שבזמן הגלות אינו זווג שלם כי אינו צורך הבנים ואינו כל כך משובח כדי שיגיע ממנו עטרות אל הבנים כדי שיוכלו להזדווג ולהתייחד אבל יש זווג לצורך העליונים להחיותם וזה לא יפסק. ובזה יובן מ"ש בזוהר בפ' אחרי מות דס"א ע"ב שו' כ"ח וז"ל ת"ח כתיב ונהר יוצא מעדן כו', וראוי לעורר בו קצת הערות ומתוכן נבא אל מבוקשינו. ראשונה מאי אתפשט בסטרוי דקאמר ומהו אתפשטותיה. שנית מאי קאמר בזווגא שלים מכלל דאיכא זווגא דלא הוי שלים ועוד שאמר אח"ך זווגא בההוא נתיב כו' למה לו להזכיר שם זווגא פעם שנית. ועוד מהו דלא

אתידע לעילא ולתתא. ואם לא אתידע לעילא כ"ש דלא אתידע לתתא. עכ"מ ולא נמצא עוד במאמר הזה:

שם ע"ב שורה כ"ד וז"ל אבל האי אימא לא אפסיק רעותא דתרוייהו לעלמין כחד נפקין כחד שריין לא אפסיק דא מן דא ולא אסתלק דא מן דא ובג"כ כתיב ונהר יוצא מעדן יוצא ודאי ולא אפסיק כו'. כבר נתבאר לעיל ואמנם אומרו כחדא נפקי ירצה כי ז"א ונוקביה כשנאצלו ונולדו מן אימא נולד (ד"ש ע"ג) ז"א בתחילה ואח"ך נפקת נוקביה מאחורי חדוי אבל אבא ואימא נאצלו יחד ולא קדם זמן זה לזה. עוד ירצה דע כי חמשה חילוקים יש בין אבא ואימא אל זווג ז"א ונוקביה. האחד הוא כי אבא ואימא הם תמיד שוים בקומתם משא"כ בז"א ונוקביה כי הנוק' נא יצאת עד אחר שיצא ז"א עד חצי הת"ת שבו. ואח"כ יצאת היא משם ולמטה ובערך בחינה זו אמר כחד נפקין. השני הוא כי אבא ואימא מן העת שנתקנו ואילך תמיד היו פנים בפנים אבל ז"א ונוקביה אף גם אחר התיקון שבא אחר מיתת המלכים כנודע אינם פנים בפנים אלא לפעמים ובערך בחינה זו אמר כחד שריין. השלישי הוא כי אבא ואימא זווגייהו תדיר ולא אתפרשן משא"כ בז"א ונוקביה שזווגם הוא לפרקים ובערך בחינה זו אמר לא אפסיק דא מן דא אבל צריך שתדע כי שני מיני זווגים הם האחד הוא נהאציל נשמות חדשות לתחתונים והשני הוא לתת חיות ומזון אל העולמות. וזה הזווג השני של חיות העולמות אינו נפסק לעלם מן אבא ואימא כדי שלא יתבטלו ויחרבו העולמת כולן ח"ו אם יפסק רגע אחד אבל הזווג האחר נפסק לפעמים אפילו מאבא ואימא כמו שהודעתיך במצות שלוח הקן וע"ש. אבל בז"א ונוקביה אפילו זה הזווג השני של החיות (דף ס' ע"א) נפסק לפעמים. וזמש"ה לא ידון רוחי באדם לעולם רוצה לומר לא ימשך רוח החיות העליון באדם העליון הנקרא ז"א לעולם כי אם יהיה נמשך תמיד לעולם יאריכו הרשעים ימים רבים ויחיו תמיד ברשעם. אמנם מראותם שאינם מאריכים ימים יחזרו בתשובה ולכן לא ידון רוחי באדם לעולם אלא שיהיה נפסק משא"כ בזווג אבא ואימא כנ"ל. הרבועי הוא כי אבא ואימא הם רחמים כי אפילו אימא שאמרו בס' הזוה' דדינין מתערין מינה היינו אחר שיצאו ממנה ז"א ונוקביה אבל בהיותם למעלה הכל הם רחמים משא"כ בז"א ונוקביה שלפעמים הם רחמים ולפעמים הם דין וזמ"ש בס' הזוהר בפ' חיי שרה בדקכ"ג ע"א. על מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים כי בכתר ובאבא ואימא שהם בחי' מאה ובחינת עשרים נקט לשון שנה דלית בהו דינא ורחמי אבל בז"א ונוק' שהם בחי' שבעה נקט לשון שנים רבים דמתפרשן בדינא וברחמי החילוק החמישי הוא כי אבא ואימא אין בחי' החיבוק נפסק מהם והם כתרין רחימין דמתחבקאן דא בדא כנז' בס' הזוהר משא"כ בז"א ונוקביה. עוד

יש חילוק אחר זולת החמשה החילוקים הנזכרים והוא כי אבא ואימא אינון חד גופא ממש מתדבקן דא בדא פנים בפנים מה שאין כן בז"א ונוקביה שהם תרין גופין:
שם בדרצ"א ע"א שו' י"ב וז"ל תרין עטרין דהוו גניזין בגויהו אלו השני עטרין נתבארו היטב בביאור ההקדמה אדרת האזינו וע"ש:
שם ע"א שור' נ"ו וז"ל כתיב כי אל דעות ה' דעות ודאי הוא דעת ירית כו'. ענין זה נתבאר לעיל בדרפ"ט ע"ב במ"ש אתנהירו תלת רישין עלאין תרין רישין וחד דכליל לון כו' וע"ש ביאור ענין שתי דעות אלו. עוד יש לפרש לשון בענין דעות דז"א (ע"ח שכ"ה פ"ב כלל י"ז) והענין יובן במה שהודעתיך בהקדמת ביאור אדרת האזינו ענין ארבע' המוחין דז"א כי הם חכמה ובינה שבו ועוד דע' שבו המתחלק לתרין עטרין הנקראים חסד וגבורה וצריך שתדע כי בשני המוחין הראשונים חכמה ובינה הנק' אחסנתא דאבוי ואימיה יש בהם בינתים בחינת דעת המזוגם וגם למטה בין תרין עטרין הנז' יש בחינת דעת שני המכריע בין שני העטרין ההם. וכנגד שתי דעות אלו נאמר כי אל דעות ה' בלשון רבים. אבל יש הפרש ביניהם כי הדעת הראשון נשאר למעל' ואינו יורד ומתפשט כמו הדעת השני המתפשט לכמה אדרין ואכסדראין כנז' באדרת נשא דקכ"ו ע"א ולכן ולו נתכנו עלילות כתיב באלף וקרינן בואו כי כנגד הדעת הראשון שאינו מתפשט כתיב באלף ולא נתכנו עלילות שאינו מתפשט בעלילות תוך ז"א. וכנגד הדעת השני המתפשט ויורד בעקמימות ובארחות עקלקלות לכמה אדרין ואכסדראין מכאן ומכאן בחסד ובגבורה והוא סוד יעקב דכתיב ביה עם חסיד תתחסד כו' דנקיט לתרין סטרין ואחיד לון לכן כתיב ביה ולו נתכנו עלילות שהם אלו העלילות והערמומיות שנתכנו לו. ונחזור לבאר ענין אלו השתי דעות מה ענינם דע כי הדעת הראשון מקורו הוא למעלה בתרין תפוחין קדישין שהם תרין אנפין דא"א שהם התיקון השביעי מי"ג תקוני דיקנא דא"א כנז' (ע"ב) באדרת נשא דקל"ג ע"ב. תיקונא שביעאה פסיק שערא וכו' הה"ד ישוב ירחמנו (ד"ש ע"ד) כו' ובהאי דלתת' הוא אמת כו' פירוש כי אלו הי"ג תיקונין נרמזו בפסוקים מי אל כמוך כו' והמידה השביעית הוא ישוב ירחמנו וגם נרמזו בה' ה' אל רחום וחנון כו'. והמדה הז' היא ואמת כמבואר אצלנו בסוד ויעבור והי"ג מידות הוא כי להיותו שביעי הוא כולל כל שית תיקונין הראשונים והוא השביעי להם ולכן יש בזה התיקון השביעי שבעה הוי"ות דס"ג כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"י. והם בגמטריא אמת. ואח"כ מאלו שבעה הויות דס"ג אשר בזה התיקון נמשכין מהם שבעה מילוים שבהם באימא עלאה. פירוש כי כשתסיר ארבעה אותיות הפשוטות של ההוי"ה שהם ששה ועשרים ישאר חשבון שאר אותי' המילוי בגמט' שלשים ושבעה. ונמצא כי שבעה פעמים שלשים ושבעה

הם בגמטריא שבעה פעמים הב"ל והם שבעה הבלים שאמר קהלת והטעם הוא לפי שנמשכי' באימא עלאה ומתגלי' בפה שלה וזהו סוד תורת אמת היתה בפיהו כי אלו ההבלי' נמשכים מתיקון אמת בפיהו של אימא ומלת בפיהו נחלק לשנים בפי הו רוצה לומר כי ה"ו במילויים הם ה"י וי"ו ובגמטריא הב"ל להורות כי כל אלו ההבלים הם בסוד מילוי הוי"ת ס"ג העולה בגמטריא הב"ל והם שרש השבעה הבלים שאמר קהלת. ואח"כ אלו השבעה הבלים יוצאין מפי אימא עלאה ומתלבשין בהם שבעה ספירות תחתונות דאימא כנודע. בסוד ההבל שהוא אור מקי' ומלביש ואח"כ כאשר בא אימא לעשות מוחין בז"א כבר ביארנו בביאור הקדמת אדר' האזינו כי שש בחינות יש בהם ושם אמרנו כי הנה הארבעה מוחין מתלבשין בתחילה תוך נה"י דאימא ואח"כ נכנסין תוך רישא דז"א והנה כשנכנסין בחינת תרין מוחין חכמה ובינה דז"א הנקראים אחסנתא דאבוי ואימיה בתוך נצח והוד דאימא זה בנצח וזה בהוד. הנה אז גם כן נכנסין שם אלו השבעה הבלים הנזכרים שם שהם שבעה מילויים דהוי"ת ס"ג ונעשין שם בסוד דעת מכריע ביניהם וזהו סוד הדעת העליון הנ"ל אשר מקורו למעלה בתיקון שביעי דדיקנא דא"א הנקרא ואמת:

ודע כי מרע"ה זכה אל הדעת הזה העליון וזמ"ש וירא ה' כי סר לראות שהם שבעה הבלים האלו אשר כולם הם בגמטריא כמנין ס"ר. ומכאן נמשך המן לישראל שנאמר בו הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ונאמר עליו ונפשנו קצה בלחם החלקל. וקלקל בגמטריא ס"ר והנה מרע"ה לבדו הוא אשר זכה להוריד הדעת הזה אל נוקבא דז"א ונעשה בה בחינת דעת ק"ל בסוד דעתן של נשים קלה כי ר"ס הוא בגמטריא קלק"ל שהם שני פעמים ק"ל וק"ל האח' נשאר למעלה בדעת הז"א וק"ל השני יורד למטה בנוקביה ונעשה לה דעת קל. והנה כאשר מחצית אלו ההבלים ניתנין בדעת הנקבה בסוד דעת ק"ל אז נאמר וירא מלאך ה' אליו בלבת אש וסמיך ליה וירא ה' כי סר לראות כי נעשית היא לבת אש שהם אותי' הב"ל ולה"ב אש הכל דבר אחד ונמשכין מאותם השבע' ההבלים שהם בגמטריא ס"ר כנז'. ואמנם הדעת התחתון הוא למטה בין תרין עטרין קדישין הנודעים והוא מכריע בין אותם תרין עטרין והם סוד (ע"ג) חמש חסדים וחמש גבורות שהם עשרה הויו"ת שהם גם כן בגמטריא ר"ס וכאשר חציו של הדעת התחתון הזה ממלא אדרין ואכסדראין אז החמש חסדים מתפשטין בזכר לפי שהוא מטה כלפי חסד כנודע וההי' גבורות הם יורדין ומתפשטין בנקבה ואז נאמר כי דעתן של נשים קלה שהם חמש הויו"ת דחמש גבורות שהם בגמטריא ק"ל ועם החמשה הויו"ת עצמן הרי קלה (ש' הכונות ד'

ס"א ע"ב) וזהו סוד חמשה פסוקי' שיש בפרשת שמע וכל אחד מהם ר"ת וס"ת שלו הוא בגמטריא כ"ו כמנין הוי"ה אחת וסך החמשה הם ק"ל:

שם ע"א שו' כ"ח וז"ל האי אב ואם כלילן כולא כולהו בהו סתימן ואינון סתימן במזל' קדיש' עתיקא דכל עתיקין כו' זה יובן במ"ש לעיל דרפ"ח ע"א במ"ש ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבון למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא חד בלחודוי כו'. וכמו שנתבאר בביאור אדר' האזינו כי אבא ואימא מתלבשין תוך ז"א ונוקביה ונמצאין סתימין ומכוסין בתוכן. וזמ"ש כולהו בהו סתימאן ואח"כ אבא ואימא סתימין ומסתרין ומלבישין לעתיקא קדישא א"א המתלבש בתוכם ונמצא כי עתיקא הוא כולל כולא:

שם בדרצ"ב ע"א שור' י"ו וז"ל כד יסתכלון בכל מילי כולא הוא עתיקא בלחודוי הוא הוי והוא יהא וכל הני תקונין ביה כו'. זה יובן במ"ש לעיל בדרפ"ח ע"א במ"ש ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבון למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא חד בלחודוי כו' כי א"א מתפשט ומתלבש בתוך פנימיות כל האצילות (ד"ש דף ס' ע"א) כולו כמבואר בהקדמת ביאור אדרת האזינו וש גם כן נתבאר היטב מה שאמר אב ואם מהאי מוחא נפקו וביה תליין וביה אחידן ז"א בע"ק תלייא ואחיד והא אוקימנא מלי באדרא:

שם ע"ב שו' כ"ז וז"ל בחללי דגולגלתא נהירין תלת נהורין ואי תימא תלת ארבע אינון כו' כל לשונות מאמר זה עד סוף הדף נתבארו היטב בהקדמת ביאור אדרת האזינו מפוזר ומפורד שם. ושם נתבאר כי המוחין דז"א כשהם בבחי' אור המקיף עליון אז הם נחלקים לארבע מוחין אחסנתא דאבוי ואימיה ותרין עטרין וכן כשהם בסוד אור המקיף תחתון הנקרא תפלין דרישא דז"א הם בסוד ארבע פרשיות אבל בהיותם בבחינת מוחין פנימים גו תלת חללי גלגלתא אז מתחברין תרין עטרין והוו חד מוחא הנקרא דעת בחלל השלישי ונמצאים אז תלת מוחין בלבד וזמ"ש ואי תימא תלת ארבע אינון כי באור המקיף הם ארבעה ובאור פנימי הם שלשה לבד כנז' ושאר כל מלות לשונות אלו נתבארו שם היטב וע"ש גם ביארתי קצת מאמר זה באדרת נשא בדקל"ה ע"ב. שם ע"ב שו' ו' וז"ל וע"ד תנינא במתניתא דילן דניצוצא אפיק זיקין בזיקין לש"ך עיבר כו' כל זה נתבאר היטב בפ' בא דל"ח ע"ב בענין נער ונערה וע"ש היטב:

שם ענין אוירא דכייא כו' נתבאר בפ' בשלח ד"נ ע"א בתוספתא עד לא אשתקע אוירא דכייא כו' ופ' נשא דקל"ה ע"ב ובהקדמת ביאור אדרת האזינו וע"ש היטב מאד:

שם בדרצ"ה ע"א שורה י"ו וז"ל הא כל תקונין דדיקנא אוקימנא דכולהו מתקונין דדיקנא (ע"ד) עתיקא קדישא אוקימנא באדרא קדישא שיתא אינון תשעה אקרון דתקונא קדמאה כו' ענין זה נתבאר בסוף הקדמת ביאור אדרת האזינו וע"ש. גם נתבאר בפ' נשא דקמ"ו

ע"ב בר"מ איך דיקנא דז"א נשלמת לי"ג תקונין. עוד דע כי אלו תיקוני דבדיקנא דז"א נזכרים בפרשת שלח לך והם באופן זה ארך א'. אפים ב'. ורב חסד ג'. נושא עון ד'. ופשע ה'. ונקה ו'. נמצא ששיתא אינון. אבל תשעה אקרון עם שלשה אחרים שהם לא ינקה פוקד כו'. על שלשים הרי שלשה אחרים נמצאו כולם תשעה ואלו הם התשעה ראשונים שבדיקנא דז"א ומאירים מלמעלה אל רחום וחנון שהם מן הי"ג דרישא שהם יה"ו של העליון דא"א בארך אפים ורב חסד שהם שלשה כנודע נמצאו שלשה עלאין מאירין באלו השלשה גם השלשה אחרים שהם ואמת נוצר חסד לאלפים הם מאירים בשנים תחתונים דז"א שהם נשא עון ופשע ולפי שהשלשה עלאין הם אותיות יה"ו של ההוי"ה דבתר כתפוי דא"א ואין שם כל כך הארה גדולה לכן אין בהם כח להאיר זולתי בשנים תחתונים ולא בשלשה כמספרם נשארו עתה ה' אחרונה שבהוי"ה עליונה דא"א וה' תתאה שבהוי"ה תתאה דבתר כתפוי דא"א ואלו הם מאירין כאן בז"א במדת ונקה. והטעם למה נצטרכו שתי ההיהי"ן הנז' להאיר כאן הוא מפני להאיר בג' אחרונים שהם פוקד עון אבות כו' כנ"ל:

והנה הם דינין וצריכין מיתוק והארה גדולה להמתיקם. והנה עם אלו השלשה הם ששה עשר אלא שאלו נדחי' מפני שהם דינים כנז'. והנה ההוי"ה העליונה דא"א שמאיר בז"א בשתים מהם אעפ"י שמקבלים הארה מהם אין הארתם שוה לעליונים ולכן למטה בשמותם אין בהם אותיות וא"ו ה"א אבל אותיות י"ה יש כאן למטה וכמו שיש למעלה בתיקון ראשון דא"א מי אל כמוך גם כן פה בז"א יש בו אל גם כן כתיקון ראשון ממש ותיקון השני דא"א שהוא נושא עון הוא התיקון העשירי בז"א:

שם ע"ב שו' י"ו וז"ל מאי עיר בספרא דאגדתא כד"א ויהי עריך כו' זה תבין ממה שביארנו בפ' פקודי דרנ"ז ע"א:

שם ע"ב שו' כ"ד וז"ל אחה"ע בגרון א' דטריד מלכין ומהעדיה מלכין ומהקם מלכין כו' גיכ"ק בחיך היאכל תפל מבלי מלח כו' נתבאר היטב בהקדמת ביאור אדרת האזינו וגם עתה נבאר ענין זה באופן אחר. הנה נודע כי אבא ואימא הם ברישא דז"א ובחינתם נקרא ראש ואינה נקרא גוף כי גוף הוא בחינת ששה הקצוות לבד וכמו שביארנו לעיל דר"ץ ע"א במ"ש באגדתא דרב יובא סבא כו' וע"ש והנה החיך הוא חכמה בסוד כח מה והגרון היא בינה מעלמא דאתי והלשון המזווג שניהם את החיך ואת הגרון הוא הדעת המזווג לאבא ולאימא והנה כמו שביארתי לך כי יש חמש חסדים ביסוד (ד"ש ע"ב) הזכר וחמש גבורות בנקודת ציון שבה ומתבסמים אלו באלו כן על דרך זה הדעת שבחכמה הוא המושך חמש חסדים שבחכמה שהם אותיות גיכ"ק הבאים מן החיך

שהוא החכמה ומתחברים עם חמש גבורות שבבינ' שהם אותיות אחה"ע הבאים מן הגרון שהיא הבינה וזמ"ש אשא ומייא מתתקנן ויאן בסטרוי והם החסדי' וגבו' (דף ס"א ע"א) דגיכ"ק ואחה"ע כנז' וזמ"ש אחה"ע בגרון א' דטריד מלכין כו' לפי שהם בחינות הגבורות והדינין אבל גיכ"ק בחי"ך עליהם נאמר הנחמדים כו' ומתוקים מדבש כו' כי הם החסדים וגם עליהם נאמר והיה מעשה הצדקה שלום כנודע סוד הצדקה והשלום. ולהיות כי חיבור שתי בחינות אלו הוא על ידי הלשון המזוג החיך והחכמה לז"א (צ"ל לזה אמר) כולא מחכאן דא דלא בלישן ממלל רברבן כו' כי הלשון הוא בחינת הדעת המזווגם והוא כדמיון היסוד התחתון וזמ"ש בס' יצירה ברית הלשון וברית המעור. ודע כי לסיבה הנז' שזווג דאבא ואימא הוא בסוד הפה שהם חי"ך וגרון ולשון כנז' לכן הזווג דאבא ואימא נקרא תמיד בלשון אכילה כמ"ש אכלו רעים כו' הנדרש בס' הזוהר על זווג אבא ואימא כנז' בפ' ויקרא:

עוד ירצה כי הנה נודע כי חמשה מוצאות אלו יוצאות מן הפה העליון וכבר הודעתיך כי החמש חסדים יורדין מן הדעת ונכנסין דרך הגרון תוך גופא דז"א בבחינת אור פנימי אבל החמשה גבורות ברדתם מן הדעת כשמגיעות אל מקום הפה ויוצאות משם לחוץ בבחינת אור מקיף ושבעה תחתונות שבו. ואלו הם שבעה הבלים הנזכרים בס' קהלת וכנגדם עומדים השבעה חסדים בפנים בבחינת אור פנימי כנז' ובלי ספק כי החסדי' הם גדולים ומעולים מן הגבורות אלא שלהיות החסדים בתוך ז"א. אבל הגבורות מקיפות בחוץ בגילוי ולכן אורן גדול' ובבחי' זו מעלתן גדולה על החסדים. והנה ביסוד של ז"א שם הוא כח הארת הגבורו' שנתפשטו בפנים מתקבצו' שם בבחינת אור פנימי. ואמנם הבל יוצא דרך פי היסוד דרך העטרה לחוץ וחוזר ועולה להקיף את היסוד מבחוץ וזה ההבל הוא מן החסדים. והפנימי הוא בחינת גבורו' ונמצא כי החמשה גבורו' הם מקיפין מבחוץ את חג"ת נצ"ח והו"ד והבל החסדים מקיפות את היסוד. ונחזור עתה לבאר ענין החמשה מוצאות הפה שהם החמשה גבורות כנז'. והנה גם שהמדקדקים סידרום כסדר האלפא ביתא אחה"ע בומ"ף כו'. הסדר שלהם האמתי הוא כסדר מוצאם כי הנה ההברה והקול נעשים במקום הגרון ומשם יוצאות כולן לחוץ ונחלקות לחמשה מוצאות. הראשון הוא אותיות הגרון הקודמות לכולם כי שם מקור המוצא והם אחה"ע. אח"כ מתפשט הקול יותר לחוץ ויוצא עד החיך ושם נעשים אותיות גיכ"ק. אח"כ יוצא הקול עד הלשון ונעשים אותיות דטלנ"ת. אח"כ יוצא לחוץ עד השינים ונעשים זשסר"ץ. אח"כ יוצא הקול יותר לחוץ עד השפתים ונעשים אותיות בומ"ף. נמצא סדרן אחה"ע גיכ"ק דטלנ"ת זשסר"ץ בומ"ף. וזה סדר שמות הגבורות כנז'. כי חמשה מוצאות אלו הם בחינת

החמשה גבורות הנק' מנצפ"ך שיוצאות דרך הפה לחוץ ומהם נעשים הכ"ב אותיות כנז'. וכבר נודע כי אלו החמשה גבורות נקראים חסד גבורה ת"ת נצח הוד. ואמנם סדר מוצאן הם ממטה למעלה לפי כי ברדתם אל הגרון עומדות כסדרן זו למעלה מזו כסדר חגתנ"ה. ואם כן היותר סמוכה אל הגרון היא גבו' הוד התחתונה מכולן וממנה נעשו שם בראשו' אותיו' (ע"ב) אחה"ע בגרון. וכמו שידעת כי אימא עד הוד התפשטת לפי שהוד היא נקבה. והנה אחה"ע היא בחינת אימא. אח"כ יצאת גבורת הנצח דכורא עד החי"ך שהוא אבא ושם נעשו אותיות גיכ"ק כנודע כי הזכר בנצח והנקבה בהוד. אח"כ גבורת ת"ת והיא בלשון ושם אותיות דטלנ"ת. אח"כ גבורת הגבורה והיא בשינים כנודע כי השינים בחינת הגבורה בסוד שי"ן שורקת וכמ"ש בס' הזוהר פרש' שמות ממעונות אריות דא אינון שיניים. וארי"ה בגמטריא גבורה ושם אותיות זשסר"ק. אח"כ יצאת גבורת החסד עד השפתים בסוד מ"ם דוממת שהיא חסד ונעשו אותיות בומ"ף. והואיל ואתא לידן נבאר ענין אלו החמשה גבורות הנקראים מנצפ"ך כי מצינו כמה מקומות שבהם נרשמין פעולתן. כי הנה מצאנו היותם בסוד חמשה מוצאות הפה כנז' כאן באדרת האזינו:

גם באדרת נשא דף קל"ז ע"ב אמרו ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי ז"א כו' ואתפשטאן בחוטמוי בפומא בדרועוי בידין באצבעאן. גם שם דף קמ"ב ע"א. אמרו ותאנא חמש ערייתא אתגליין בה כו'. והכי תאנא קול באשה ערוה. שער באשה (ד"ש ע"ג) ערוה. שוק באשה ערוה. רגל באשה ערוה. ואע"ג דתרין אילין לא שניוה חברנא תרין אלין יתיר מערוה אינון ונבאר עתה בחינ' התפשטותן השני מה ענינו. הנה החוטם היא מ"ם סתומה דמנצפ"ך. כי אם תסיר הקו האמצעי המפסיק בין תרין נוקבי חוטמא ישאר נקב אחד כדמיון מ"ם סתומה מרובעת. והפה היא אות פ' דמנצפ"ך כי אות פ' במילואה נעשית פ"ה. והזרועו' הם ן' פשוטה:

ומנצפ"ך כי הזרוע ארוך וסתום כעין ן' פשוטה. והידים הם אות ך' דמנצפ"ך כי ך' במלוא' היא כ"ף רומזת לשתי כפות הידים זולת האצבעות והאצבעות הם אות ץ' פשוטה דמנצפ"ך כי במילת אצבע יש אות צ' וגם ציור אות ה' ץ' דומה בראשה לחיתוך האצבעות הנפרדים ויוצאין מן הכף שהוא רגל הצ'. והתפשטותם השלישי היא באופן זה דע כי שתי הערוות שהם יד ורגל הם שתי גבורות נצח והוד האחרונות לא הזכירום בעלי התלמוד לפי שנודע ששתי גבורות אלו נמתקו עם החסדי' ברדתם ביסוד דז"א כנודע כי החסדים נמתקו שני חסדים. ושני שלישים. אבל הגבורות לא נמתקו רק שתים האחרונו' נצח והוד ואלו הם סוד שתי אותיות הרא' של מנצפ"ך שהם מ"ן בסוד המ"ן שטוחנין בשחקים שהם נצח והוד ומתמתקות על ידי הטחינה וטעמו כצפיחית בדבש

ולכן לא הזכירום בעלי התלמוד בבחינת ערוה וגבורות אלא לשלשה גבורות חג"ת שהם שלשה אותיו' צפ"ך והם קו"ל ושיע"ר ושו"ק כי אלו לא נמתקו. אבל עכ"ז תרין אילין דנצח והוד יתיר ערוה אינון מן השלשה לפי שאלו מן היותר תחתונות בסו' הרגלים נצח והוד אשר שם הדינין הקשים ביותר ובפרט כי אלו השתים הם עיקר הגבורות כי מהם נוצר תיקון הפרצוף של הנקבה כנודע אלא שלהיותן נמתקות לא הזכירום בעלי התלמוד בשם ערוה:

(דף ס"א ע"ג) עוד ירצה קרוב אל הנז' דע כי חמשה מוצאות אלו הכלולים בפה הכוללים כל הכ"ב אותיות הם נשרשים וכלולים בחמשה אותיות מנצפ"ך כי אחה"ע הוא מוצא הראשון שבכולן וכנגדו היא אות צ' מן מנצפ"ך האחרונה שבחמשה אותיותיה (א"ש אתי עם מ"ש לעיל בסדר האלפא ביתא שהם כמנצפ"ץ) וכדי לבאר זה צריך שתדע כי שלשה המוצאות הם בסוד שלשה אהי"ה שבאימא אחד דיודין ואחד דאלפין ואחד דהיהי"ן ושני מוצאות האחרים הם בסוד שני אלהים שבאימא גם כן. ונחזור לענין כי הנה אחה"ע מוצא הראשון שהוא הגרון והוא בגמטריא פ"ד שהוא אהי"ה פעמים אהי"ה שיש בהם פ"ד אותיות. א"ש הביאור הוא עשרים ואחד פעם ארבע אותיות אהי"ה. והיינו ארבעה פעמים אחד ועשרים וכולם מן הכאת שם אהיה אחד המכה ומוציא הארו' במספר חשבונו שהם כ"א פעמים אהי"ה כמוהו ואהיה זה הוא ממילוי היהין שהוא בגמטריא קנ"א גם סוד אחה"ע הוא נשרש בצ' דמנצפ"ך כנז' שחשבונה היא תשעים ץ' וגם בציורה היא י' ן' פשוטה כזה צ שהם ששים. סך הכל קנ"א גם כן עם הכולל. מוצא השני גיכ"ק בחיך כי מן הגרון נמשכין אל החיך וגיכ"ק וחי"ך בגימט' קס"א שהוא סוד אהי"ה דיודין והוא נשרש בן' פשוטה דמנצפ"ך כי נו"ן בגמטריא ק"ו ועם שלשה אותיותיה הם ק"ט. וציורה הוא אות י' בראשה וארכה שיעור שני ווין הם כ"ב ועם אלו השלשה אותיות יו"ו הם כ"ה. והנה ק"ט וכ"ה בגמטריא גיכ"ק עם הכולל. מוצא השלישי דטלנ"ת בלשון. ובגמטריא צת"ג שם אחד של מ"ב. א"ש צריך לומר חצי שם של מ"ב שהוא בט"ר צת"ג. וסודו ך' של מנצפ"ך כי ך' פעמים ך' הם ת' ועם ך' עצמה הרי ת"ך. וציור הך' היא ד' ו' כזה ך הרי ת"ל וציור אחר ך' הוא שלשה ווין הם י"ח ות"ל הרי תמ"ח תחבר עמה הוי"ה דאלפין שהיא מ"ה נמצא מ"ה ותמ"ח הרי תצ"ג כמנין דטלנ"ת והוא כנגד אהי"ה דאלפין. בזה האופן כי אם תצרף י"ה (א"מ נ"ל כי לכן מוסיפים כי הלשון סוד הדעת כי חו"ב הנק' י"ה) עם תצ"ג יהיה בגמטריא תק"ח כמנין אחורים דאהי"ה דאלפין מוצא הרביעי זשסר"ץ והם סוד מ' של מנצפ"ך. מוצא החמשי בומ"ף בגמטריא קכ"ח והם ארבעה מילויים של ארבע הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והוא סוד ף' של מנצפ"ך כי ף' בגמטריא

שמנים וצורתה כו"י ף' הרי קי"ו והמילוי שלה לפעמים נקרא פ"א ולפעמים פ"ה הרי ד' אותיות פ"א פ"ה הרי ק"ך ועם כללו' ד' אותיות פ"א פ"ה וכללות שלשה אותיות כו"י ועם הכו' הכל הרי קכ"ח כמנין בום"ף. (א"ש קשה לי הלשון שהרי מנה אותיות פ"א פ"ה שני פעמים. ואולי ירצה כך (ד"ש ע"ד) בראשונה השמיענו שהפ"א באל"ף והפ"ה בהא הכל הוא מוצא אחד ונעשה שם אלהים ואלהים יש בו חמשה אותיות וארבע אותיות פ"א פ"ה הרי תשעה וג' אותיות כו"י הרי שנים עשר וקי"ו הנזכרים הרי קכ"ח כנלע"ד וכנראה מלשון הר' ז"ל ממה שאמר אח"ך וז"ל והנה פ"ה ופ"א בגמטר' אלהים פ"ו הרי כי מוצא זה בשם אלהים כנ"ל. הרי רמז מה שאמרנו כי אין קפידת בין פ"א לפ"ה מאחר שהכל הוא מקור אחד מאותיו' אחה"ע אשר בגרון. גם דע כי (ע"ד) אחה"ע הם בגרון והם בבינה והם בגמטריא אג"פ). וגיכ"ק הם בחי"ך והם בחכמה כי אותיות חכמה חיך מ"ה והם בגמטריא נג"ף. א"ש במספר גיכ"ק. ואלו הם שמות קדושים כנודע:

שם בדרצ"ו ע"א שו' א' וז"ל ונהירו דתרי מוחי גליפן בה כו' נתבאר היטב בהקדמת ביאור האזינו ובפרט בענין תפלה של יד גם נתבאר בברכת אבות של תפלת שמנה עשרה דשחרית:

תם האדרא זוטא:

פירוש על ספר יצירה

אמר שמואל רציתי לסמוך אל הנז' מאמר אחד קטן שמצאתי וז"ל:

בספר יצירה פרק שני שלש אמות ושבעה כפולות פירוש כי שלש אמו' הם שלש שמות של אהי"ה. הא' במילוי יודין. והשני במילוי אלפין. והשלישי במילוי ההין כי כאשר תקח הפשוט של שם אהי"ה ומילויו. ומילוי מילויו יש בהם מ"א אותיו' מנין א"ם. נמצא כי שלש' אהיה באופן הנז' האחד ביודין והשני באלפין והג' בהיהין הם שלש פעמים א"ם ואלו נקראים שלש אמות וכבר ידעת כי שם אהי"ה הוא בבינה אשר היא נקר' אימא עלאה ע"כ:

פירוש על פרק שירה

פרק שירה:

אמר אמר שמואל רציתי לסמוך אל הנז' מאמר אחר נמצא בביאור פרק שירה וז"ל גמור בכל לבבך ובכל נפשך לדעת את דרכי כו' סימן שמי"ם אר"ץ מי"ם ל"ויתן ד"גים י"מים

מ"עינות ש"רצים א"לים שמים מה הם אומרים השמים מספרים כבוד אל כו' וכל העוסק בפ' שירה זו זוכה ללמוד וללמד כו'. וזוכה לימות המשיח ולחיי העה"ב כו':

דע כי הנה כל הנבראים שבעה"ז יש על כל אחד מהם מלאך אחד ושוטר ושר עליו בשמים וזהו סוד מ"ש רז"ל אין עשב למטה שאין מזל עליו למעל' מכה בו ואומר לו גדל ועל ידי השר ההוא הממונה עליו נמשך החיות והשפע אל הנברא ההוא. והנה השר ההוא אינו יכול להשפיע בו עד שהוא יאמר לפני השי"ת השירה הראויה אליו כפי מקורו ועל ידי כן ישפיעו בו ואח"ך הוא ישפיע חיות ומזון אל הנברא ההוא ונמצא כי כל אותן השירות הנז' בפרק שירה הנז' הם מה שמשוררים השרים והמזלות העליונים הממונים על כל התחתונים. והנה מה שאמרו שם בפ' שירה כי כל האומר פרק זה בכל יום זוכה לכל כך המעלות הגדולות הנכתבות שם. הטעם הוא לפי שנודע כי בצלם אלהים עשה את האדם ולכן כמו שכל העליו' תלויים ונאחזים בשיעור קומתו ית' הנק' אדם העליון היושב על הכסא כן כל הנבראי' התחתו' שבעה"ז הם תלוים ונאחזים בשיעור קומת אדם התחתון וכולם מתברכין על ידו ולכן כשהאדם אומר בכל יום אותם השירות ויודע לכוון כל אלו הנבראים התחתונים איך נרמזים בו ונתלים באיבריו ויאמר אותן השירות הראויות לכל אחד ואחד הנה הוא גורם שפע ומזון (דף ס"ב ע"א) לכל הנבראים התחתונים כי כולם תלויין בו ולכן זוכה לכל המעלות ההם. ונבאר ענין שירה אחת מאתן השירות כדי שממנה תבין איך צודקת השירה ההיא עם הנברא הפרט ההוא הנה שם אמרו וז"ל כלבים מה הם אומרים בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו. והענין הוא במה שהודעתיך כמו שיש הוי"ה דהיהין דב"ן בעולם העשיה שהיא כנגד הנקב' והוי"ה זו נקראת נפש הנקבה כך יש בקליפה בנקבה הטמאה אשר שם בחי' המיין נוקבין שלה והיא הנק' כל"ב שהוא בגמטריא ב"ן גם כן ונמצא כי הכלבים הם יונקים מן המיין נוקבין שבקליפו' העשיה המכוונת כנגד מיין נוקבין דקדושה וזהו סוד פסוק והכלבים (ד"ש דס"א ע"א) עזי נפש כי הם מבחינת העשיה הנקראת נפש שהיא הוי"ה דב"ן אלא שהם מבחינת הנפש של הקליפה העזה של העשיה וז"ש עזי נפש. האמנם נודע כי אפילו הקליפות ניזונים משפע הבורא ית' בסוד ומלכותו בכל משלה ונמצא כי אפי' הכלבי' שהם טמאים עכ"ז תחילת יניקת שפע שלהם הוא מן הויה דב"ן הנקרא נפש של עשיה דקדוש' ומשם נמשך אל נפש קליפה דעשיה הנקראת כלב עליון בסוד הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי ומשם נמשך אל הכלבי' התחתונים שבעה"ז ולכן שר הכלבים אומר פסוק זה לפניו ית' ולכן כתיב נברכה לפני ה' עושנו ולא אמר

בוראנו או יוצרנו כי אינן אלא מבחי' העשיה ולכן האומר פרק שירה יכוין כשיאמר לפני ה' עושנו כי זו הוי"ה היא בהיהי"ן העולה ב"ן שהיא נפש העשי"ה:

פירוש על זוהר שיר השירים

בשיר השירים של הזוהר:
אמר שמואל תחילה אכתוב מה שמצאתי כתוב מיד אבא מארי זלה"ה כמו שהוא בלתי שום שינוי. ואח"כ אבאר דבריו כיד ה' הטובה עלי בע"ה וז"ל. אמרו שם כי שיר השירים הוא בגמטריא תתר"ו שהם אלף וששה (ש' הפסוקים דק"י סי' י"ט) דע כי זהו סוד מש"ה ויהי שירו חמשה ואלף. שהוא בגימט' תתר"ו עם הכולל. והוא כי שיר הוא בגימט' תק"י שהם שני שמות י"ה במילוי יודי"ן והיהי"ן כזה יו"ד ה"י יו"ד ה"ה עם עשר אותיותיהם הרי הם בגמט' שי"ר. וגם כן שם אלהים יש בו שם י"ה ואם תמלא שם אלהים במילוי יודי"ן הוא בגמטריא ש'. והאחורים המרובעים שלו זה א' א"ל אל"ה אלה"י אלהי"ם הם בגמטריא ר' ועם עשר אותיות הרי שיר והאחורים של אלהים במילוי אלפין הוא בגמטריא תתר"א. ועם חמשה אותיותיו הם תתר"ו. גם שם י"ה הוא בגימט' אלף כמו שביארתי בסוד היחוד של הזכירה שהוא שני פעמים כת"ף וע"ש עד כאן תורף דבריו ז"ל:
אמר שמואל הביאור הוא כי מילת השירי"ם במילואו עם הכולל הוא בגמטריא תתר"ו באופן זה ה"י שי"ן יו"ד רי"ש יו"ד מ"ם וזהו מש"ה ויהי שירו שהוא מילת השירים הוא חמשה ואלף ועם הכולל הם תתר"ו. והוא כי שי"ר הוא בגמטריא תק"י ומה שאמר שהם שני שמות י"ה במילוי יודין והיהין כו' הוא באופן זה בהכאה יו"ד פעמים ה"י הם בגמטריא ש' יו"ד פעמים ה"ה הם בגמט' ר' ועשר אותיותיהם (ע"ב) בזה האופן יו"ד ה"י יו"ד ה"ה הרי י'. הם יחד שיר ומלבד ששם י"ה הזה יוצא משם ההוי"ה. גם יוצא י"ה שני משם אלהים. ואפשר לומר ששם י"ה דיודין הוא משם ההוי"ה. ושם י"ה דהיהי"ן הוא משם אלהי"ם. עוד נרמז בשם אלהי"ם במילוי יודין הוא בגמטריא ש'. וגם האחורים המרובעים של אלהים כאמור למעלה הוא בגימט' ר'. ועם עשר אותיות המילוי של שם אלהי"ם שהם י' הרי שי"ר. בזה האופן אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם הרי ש'. ואחורים המרובעים כבר נכתבו למעלה בזה האופן. א' אל אל"ה אלה"י אלהי"ם הרי בגמטריא ר' עם הכולל. והאותיות הם חמשה עשר הסר חמשה של שרש שם אלהים נשארו עשר אותיות הרי שי"ר גם שם אלהים האחורים שלו במילוי ההי"ן הוא תתר"א ועם חמש' אותיותיו הם תתר"ו גם שם י"ה הוא בגמטריא אל"ף כאמור י"ה דיודי"ן ש'. י"ה דהיהי"ן ר' הרי ת"ק כמנין כת"ף בימין וכן שני י"ה אחרים בכת"ף השמאל הרי ת"ק

שני כמנין כת"ף וזהו סוד קלעים לכתף חמש עשרה והוא שם י"ה. ונקודותיהם ר' כמנין קל"ע ומצאת כי תדרשנו בייחוד הזכירה באורך גדו' וע"ש:

מאמר במדרש הנעלם של רות בדכ"ט ע"א וז"ל ר' יודאי הוה קאים קמיה דר' עזריה בר סימאי אמר ליה צדיקים דאזדמן להו חובה מאינון כרתות דאורייתא וחשבי תשובה ומיתו. מיתה מכפרת עלייהו או לא אמר ליה אין ולזמנין דאתענשו בההוא עלמא ואתכפר להון חמא אנפוי ירוקין אמר ליה אימא מה דתימא דאורייתא היא דלא מקבלא טומא' דכתי' הלא כה דברי כאש נאם ה' כפי הרהורין רטישין בלבך אמר סוד ה' ליריאיו עשרה סבי קטולי מלכות אתענשו על מכירת יוסף אמר ליה פינחס הוא אליהו אמר ליה רבי עקיבא לית ליה זכות אבות אמר ומבני ישששכר יודעי בינה לעתים פתח ואמר ויבא יעקב מן השדה גו' כי שכר שכרתיך (ד"ש ע"ב) לבתר יששכר יש השתא שכר לבתר זמנא וקנו למלכות שמים גופין דלהון ישתארון בדוכתייהו בהאי עלמא וכולא אתהדר כמלקדמין איש אשר כברכתו ברך אותם כתיב נפל על אנפוי ר' יהודה אחמו ליה בחילמיה האי קרא אל תתן את פיך לחטיא את בשרך נכנסת בסתים מההוא יומא לא משתעי בהאי אמר מה יקר חסדך אלהים ולית למשתעי בכנוי דיליה דהא חסד ה' בכולא אשתכח עכל"ה:

הכונה כי ר' יודאי ע"ה בהיותו מחשב בענין עשרה הרוגי מלוכה היה סובר דכיון שהוצרכו השבטים להתגלגל בהם אעפ"י שעשו תשו' אם כן נראה שמי שמתחייב מיתות ב"ד כגון השבטים שעברו על וגונב איש ומכרו אין מועיל לו תשובה. וצריך להתגלגל בהכרח לתקן מה שעוות ולמות כדמיון המיתה שהיו חייבים שהרי וגונב איש ומכרו ממחויבי מיתות ב"ד הוא והיה מסופק אם גם בכריתות כן והצדיק שעבר עת זקנותו ושב בתשובה ומת לא תועיל לו צדקתו ותשובתו להיות מיתתו כפרתו ויצטרך לבא בגלגול וזמ"ש מיתה מכפרת עליהו או לא ואעפ"י ששנינו עבר על כריתות ומיתות ב"ד תשובה וי"ה תולין ויסורין ממרקין מכל מקום כיון שלא (ע"ג) היו לו יסורין מיבעיא ליה אם מיתה ותשוב' מכפרין ולא יצטרכו לגלגול או לא והשיב לו ר' עזריא ב"ר סימאי שהמיתה מכפרת עלייהו ואינם צריכים לגלגול אמנם פעמים שלא עשו הצדיקים תשובה כהוגן לא הספיק להם המיתה לכפר עד שיקבלו קצת עונש אחר המות ויתכפר להם ולא יצטרכו לגלגול. וזה מ"ש ולזמנין דאתענשו בהאי עלמא ומתכפר להו. ואפשר לפרש דזמנין דאתענשו בהאי עלמא ואתכפר להו שיענשו בעולם העליון אם בשנים העליונים אם בימים העליונים ולא יצטרכו לגלגול. והנה ראה ר' עזריה ע"ה פניו של ר' יאודה ירוקין כי היה מצטער לדעת ענין מיתת עשרה הרוגי מלוכה אם היה עוונם

לסיבת מכירת יוסף לגוים כי אחרי ששלטו בגופו אויביו שהם מסטרא אחרא. אם כן נראה כאילו ח"ו נמסרו ביד הקליפות והטומאה כי אף אם היו ראוים להתגלגל מפני עון וגונב איש ומכרו מכל מקום לא היה ראוי להמסר ביד הקליפות ח"ו ור' עזריה הבין כונתו ואמר לו שיאמר ושידבר בפיו כפי מה שהיה חושב בלבו כי אעפ"י שנהרגו על ידי הקליפות ומקום הטומאה לא שלטה בהם שום טומאה ולא סטרא אחרא ח"ו כי תורתם הגינה עליהם מן הקליפות שהתורה אינה מקבלת טומאה. ואפשר עוד ליישב הלשון על דרך זה והוא כי ר"י ע"ה היה ירא להזכיר ענין עשרה הרוגי מלוכה לומר שנמסרו לקליפות ח"ו כי חשב שהדיבור יעשה רושם למעלה ח"ו להכניס קדש בחול וזהו איסור הזכרת דברי תורה במבואות מטונפות כי הוא גורם להכניס קודש בחול וכך המזכי' ענינים אלו יגרום למעלה להגביר הקליפה והטומאה על הקדושה. ואמר לו ר' עזריה שלא יחוש לכך ויאמר מה שירצה כפי מה שיש בלבו דכיון שהם דברי תורה אינם מקבלים טומאה ולא יגרמו להכניס קדש בחול כמו שהיה הוא חושב וזמ"ש כפי הרהורין רטישין דבלבך. אז אמר לו ר' יודאי סוד ה' ליריאיו רוצה לומר שה' גילה לו מה שהיה בלבו ואז שאל לו בפיו ואמר לו עשרה סבי קטולי דמלכותא אתענשו על מכי' יוסף לומר שאיך אפשר שבעון של מכירת יוסף יומסרו ביד המלכות של סטרא אחרא וישלטו בהם הקליפות ח"ו וזמ"ש ליה עשרה סבי קטולי דמלכותא כו'. אמר לו ר' עזריה פנחס הוא אליהו הכונה לומר כי סיבת מיתת עשרה הרוגי מלכות היה לשתי סיבות. אם בעון מכירת יוסף ואם לברות ולברור פסולת מתוך אוכל כאשר היה בתחילת האצילות שעלו במחשבה העליונה הניצוצות ואח"כ נתברר פסולת מתוך המחשבה וירדו הקליפו' למטה במקומם והקדושה נתבררה ונטהרה כן עשרה הרוגי מלכות נמסרו עשר גופין לעשר שמצד הקליפות ולקחו חלקם ועשר נשמות שלהם עלו למעלה כנגד עשר דקדושה למהוי עשר רוחין מתתא לעילא כנז' בזוהר בפ' פקודי. וזהו פינחס הוא אליהו לומר שכמו שאליהו בעלותו למעלה. ועם היותו גוף גופו נשאר בסערה שהוא מקום עליון כנז' בזוהר ונשמתו עולה למעלה כן אלו גופן נשאר בסטרא אחרא ונשמתם עלתה למעלה להשלים מקום הקדש שהם עשר שבקדושה. הקשה לו ר' יודאי שלפי דרך זה שהם הרוגי מלכות כנגד (ד"ש ע"ג) עשר שבקדושה. שיהיו עשרה רוחין לאשלמותא דרוחא (ע"ד) דקודשא יקשה מר' עקיבא שלא תוכל נשמתו לעלות כיון שהיה בן גרים ונשמתהון מגדפין דסבר בסוד גר צדק ואיך תתקן בעשר עליונות וזהו אומרו ר' עקיבא לית ליה זכות אבות והשיבו ומבני יששכר יודעי בינה לעתים פירוש כי שרשו היה מיששכר שהוא סוד הבינה כדאמר הכתוב להנחיל אוהבי יש שהוא עלמא

דאתי שהיינו בינה. אלא שנכנס בסוד עקיבא עקב עשו בעמקי הקליפות בסוד הגרים להחזיר את ניצוצות הקדושה שנאבדו תוך עמקי הקליפות ולהכניסם בתוך הקדש וכל אינון זינין בישין אעיל לון בעומקא דתהומא רבא וכפית ליה לחמור כמ"ש בס' הזוהר בפ' ויחי על פסוק יששכר חמור גרם והנה שמנה ועשרים עתי"ן שאמר שלמה ע"ה הם סוד מילוי הלבנה וחסרונה הנמשך לה מצד הקליפה. ובני יששכר יודעי בינה לעתים ממשיכין הבינם לעתים האלו לכפות זינין בישין וללקוט נצוצות הקדושה אשר נאבדים בהם והוא סוד הגרים ולכן כל העתים נאסרו בכל השנה כד"א ואל יבא בכל עת אל הקדש חוץ מיום הכפורים הרומז לבינה. ולפיכך אל תתמה איך חזר למקום הקדש הפנימי אעפ"י שהיה גר. ונמצינו למדין כי ר' עקיבא רוחו כנגד בינה העליונה ולפיכך אמר מרע"ה לפני האל יתברך כשראה את רב י עקיבא ע"ה יש לך אדם כזה ואתה נותן התורה על ידי כי משה דהיינו דעת בסוד ת"ת ור' עקיבא בסוד בינה הנקראת י"ש ולפיכך לא למד ר' עקיבא תורה עד ארבעים שנה. וזהו בן ארבעים שנה לבינה והיינו דקאמר יש לך אדם כזה לומר כי התורה ניתנה בסוד ת"ת ומלכות הנקראים ואתה כד"א ואתה שלום וזה נמשך מצד היות משה בסוד הדעת נשמה לת"ת ומלכות וזהו מ"ש על ידי ואילו היה נותן התורה על ידי ר' עקיבא עליו השלום שהוא סוד הבינה היתה ניתנת התורה בסוד הדעת. השיבו הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה. הכונה לומר שאילו היתה התורה ניתנת בסוד הדעת על יד הבינה לא היה לקליפות התלבשות בתורה כלל ולא חלק בה והקב"ה רצה לתת חלק ואחיזה לה כדרך שעלו הניצוצו' הראשונות בחכמה ש"ך ניצוצין כנז' בזוהר. וזהו כך עצה במחשבה כמו שבמחשבה העליונה נתגלו ניצוצות הדינין והקליפות להיות להם חלק ואחיזה שם. כך ניתנה התורה בסוד ת"ת ומלכות על ידי דעת כדי לתת חלק אל הקליפות שתתלבש התורה בהם כפשטיה שהם מעולם העשיה כנודע ששם הקליפות:

עוד אפשר לפרש ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לומר שיששכר הוא ירכא ימינא שהוא נצח ומשם היה ר' עקיבא ע"ה ולפיכך לית ליה זכות אבות כי האבות הם בגופא בסוד חג"ת ונצח לבר מגופא ולפי שנצח שהוא פנום בסוד וגם נצח ישראל לא ישקר לכן נמשך למקום הגרים ולפי שהיריכים הם בסוד בנים כד"א וכל בניך לימודי ה' לכן אמר ומבני יששכר ולא אמר ומיששכר כו' אלא ומבני יששכר וסוד היריכים לפעמים הם לבר מגופא בתי בראי ולפעמים הם בתי גוואי והענין הוא כי כאשר תתפשט הבינה עד הוד בסוד חמשים שעריה אז יכנסו אלו אל הקדש פנימה ויקראו בתי גוואי בהתפשטות (דף ס"ג ע"א) הבינה בהם וזמ"ש יודעי בינה לעתים כי לפעמים הם יודעי בינה ומקבלים

שפע ממנה. ולפעמי' הם לבר מגופא ולפי זה תהיה רוחו של ר' עקיבא כנגד נצח שבבינה כאשר תתפשט למטה ולפי שהכתו' הזה אין לו רמז על היות ר' עקיבא מישששכר צכן פתח ואמר ויבא יעקב מן השדה בערב כו' לומר כי סוד עקיבא הוא סוד התחברות יעקב עם אל"ף שהיא בינה וזה התחברות היה בפירוש אם בישששכר עצמו אם בר' עקיבא וזמ"ש שכור שכרתיך שכור השתא שכרתיך לבתר זמנא אחרא וזמ"ש וישכב עמה בלילה הוא ולא אמר ההוא לומר שיעקב עצמו נתנוצצה רוחו בישששכר בסוד העיבור וזהו ענין השכירות בישששכר משא"כ בכל השבטים ולפיכך זכה ישששכר ור' עקיבא בתורה יותר מכל השבטים בסוד גופא שהוא יעקב שנכלל בישששכר שהוא רמז על יעקב שהוא תורה שבכתב ונמצא לפי זה שיש לר' עקיבא זכות אבות אעפ"י שהוא בן גרים כי יעקב נכלל בו ולפי שאינו דומה התנוצצות רוח יעקב בישששכר להתנוצצותו בר"ע כי הנה התנוצצותו בישששכר הוא בעלמא דאתי בסוד יש והוא הכולל דעת בבינה בסוד אם אין דעת אין בינה וזמ"ש יש השתא והתנוצצתו בר' עקיבא הוא סוד התנוצצות (ד"ש ע"ד) ת"ת בנצח בהתפשטות בינה כמ"ש בתקונין דת"ת בנצח בשם בן ארבע ומלכות בהוד בשם אדנ"י וזהו שכרתיך לבתר זמנא והכל בסוד יעקב כמו שכתבתי. ואם תאמר איך יתכן שיעקב שלא חטא במכירת יוסף שיתגלגל בישששכר פעם שנית דהיינו בר' עקיבא ע"ה לזה הקדים לומ' כי פנחס הוא אליהו לומר שכמו שפנחס נכנסו בו נשמות נדב ואביהוא כנודע שנתגלגל באליהו נכנסו בו גם כן נשמות נדב ואביהוא כמו שנרמז בפסוק ויהי נא פי שנים ברוחך אלי שהכונה על נדב ואביהוא. הרי שנתגלגלו עם נפשו באליהו אעפ"י שכבר נתקנו. כן גם כן אירע ליעקב פעם ראשונה נתעבר בישששכר. פעם שנית בר' עקיבא ע"ה נמצא שר' עקיבא אית ליה זכות אבות. ואם זה הרוחנו דרך אחרת בכל המאמר מתחילתו והוא כי מה שהיו פניו ירוקין הוא להיותו תמי' כיצד אפשר שנשמות הצדיקי' שהם השבטים הקדושה והטהרה תכנס בנפש גרים ובבן גרים במקום הקליפה והטומאה לזה השיבו שלא מפני זה ימנע לומר שהשבטים נתגלגלו בעשרה הרוגי מלכות וזהו אימא מה דתימא כי יעקב עצמו נכנס עמו שהוא סוד התורה שאינה מקבלת טומאה דאורייתא היא רוצה לומר שיעקב הוא שם דאיהו אורייתא דאינה מקבלת טומאה וגם על דרך הראשון שהיה תמה מפני היות מיתתם על ידי סטרא אחרא מצד הטומא' השיבו על דרך זה כי יעקב נכנס עמהם וכולם בסוד התורה שאינה מקבלת טומאה כדי שלא תשלוט עליהם סטרא אחרא. ולכן השיבו ר' יודאי סוד ה' ליראיו רוצה לומר שהוא סוד גדול ומכוסה ושאל לו שכיון שעשרה השבטים נענשו על מכירת יוסף מה ענין יעקב להתגלגל עמהם כולם לפירוש הזה ולפירוש האחר עם ר'

עקיבא על זה השיבו ר' עזריה לומר פנחס הוא אליהו לומר אל תתמה על הדבר כי כן מצינו בפנחס שנכנסו בו נשמות נדב ואביהוא אעפ"י שלא היו צריכים כדכתיבנא. חזר והקשה לו ר' (ע"ב) עקיבא לית ליה זכות אבות כי בשלמא שאר עשרה הרוגי מלכות היו מישראל אבל ר' עקיבא היה בן גרים ואיך יבא עם יעקב אחר שאין זה מזרעו. והשיבו ומבני יששכר יודעי בינה לעתים כדפרישנא ואע"ג שיעקב היה עם כל שאר השבטים העשרה ועם כל עשרה הרוגי מלכות עכ"ז הוצרך ללאה להשכיר ליעקב שיבא ביששכר יותר מכל השבטים להיותו בן גרים. ואמרה כי שכר שכרתיך כדכתיבנא. ומפני שקשה למה היתה מיתתם על ידי סטרא אחרא עד שהוצרך יעקב להכלל עמהם כדי לשמרם לכן השיב וקנו למלכות שמים גופין דלהון רוצה לומר כי הוכרח להיות מיתתם על ידי סטרא אחרא כדי לקנות מלכות שמים בסוד עשר מלמטה למעלה במלכות להתחבר עם שמים בסוד מ"ן דילה שנעשו עם עשר רוחין אלו של הרוגי מלכות שנכנסו במלכות וגופין דילהון ישתארו בדוכתייהו בהאי עלמא שהוא עולם העשיה שבו הקליפות והם יקחו חלקם בעשרה גופין אלו ולא יכנסו במקום הקודש ויתברר הפסולת מתוך האוכל כמ"ש בזוהר כי גם את זה לעומת זה עשה האלהים עשר דקדושה ועשר דסטרא אחרא שמיין נוקבין דיליה הם עשר מלמטה למעלה העולים לקבל מיין דכורין וכאשר היו עולים אלו היה אפשר ח"ו שיעלו עמהם עשר דסטרא אחרא לפיכך הוצרכו לתת העשר גופין אלו כדי שיהיה חלקם ולא יעלו למעלה למקו' הקדש והנה עם היות כי עשרה שבטים יתגלגלו עשרה הרוגי מלכות ועלו עשר רוחין דילהון במלכות והם הם רוחי השבטים עצמם ועשר גופין של עשרה הרוגי מלכות נלקחו לסטרא אחרא לא מפני זה יהיו גופי השבטים עצמם הראשונים גם כן לסטרא אחרא בגופי עשרה הרוגי מלכות. וזמ"ש גופין דלהון ישתארון בדוכתייהו בהאי עלמא ולתחית המתים יחזרו הנשמות של השבטים לאותם הגופין הראשונים לבד כבתחילה וזמ"ש וכולא אתהדר כמלקדמין כי הגופין השניים יעלו למעלה לצורך המלכות לברור פסולת מתוך אוכל כנז' בזוהר ואפשר לומר עוד כי אעפ"י שגופין השניים אלו נלקחו לחלק סטרא אחרא לסוף ישארו במקומם בזה העולם ובתחית המתים יחזרו הנשמות להם בגופין אלו כי בזמן תחית המתים תתבטל סטרא אחרא ולא יצטרכו אליה אצו העשר גופין להיו' חלק לסטרא אחרא וזמ"ש גופין דלהון ישתארון בהאי עלמא לאמר שלסוף ישארו בזה העולם אעפ"י שאינו עתה והיינו דקאמר ישתארון בהאי עלמא ולא קאמר אשתארון וזמ"ש וכולא אתהדר כמלקדמין כי יחזרו הגופין כבתחילה להיות משכן לנשמות של השבטים (ד"ש דס"ב ע"א) והביא ראיה לענין שקנו למלכות שמים מהכתוב שאמר איש אשר כברכתו

ברך אותם כתיב. והענין ידוע כי ברכתו הוא מלכות שמים ברכת וא"ו ולאמר שכל אחד מהם היה דוגמת המלכות. וזהו כברכתו כי כמו שהמלכות פנימיותה בקדש אצל בעל' וחיצוניותה נדבקים בה סטרא אחרא כן הם כי נשמתם עלתה למלכות לאשלמא רוחא קדישא וגופם לחלק סטרא אחרא ונמצא שהם ממש כברכתו ועוד דקדק הפסוק דקאמר איש אשר כברכתו ולא אמר אשר בברכתו לאמר כי כאשר יתגלגלו כאיש אחד אז (ע"ג) יהיו כברכתו. עוד אפשר לדקדק במה שחזר ואמר איש להשמיענו שגם גופין דלהון יתהדרו כמלקדמין במקום הקדש כי מתחינ' בירך לשבטים עצמם בסוד נשמתם ואח"כ בירכם לגופין שגם הם יהיו כברכתו במקום הקודש ולפיכך אמר איש. עוד יש לפרש הפ' שאמר איש אשר כברכתו ברך אותם שהכונה היא שמה שברך אותם הוא שיהיו כברכתו שיהיו לאשלמא רוחא קדישא בעשרה רוחין מתתא כמו שמלכו' היא כלולה מעשרה רוחין עלאין מלעילא כן אלו הם עשרה רוחין קדישין מלתתא ועוד בירכם שיהיו ממש כברכתו איברי השכינה וכמו שאמרו לאשלמא רוחא קדישא:

והנה עתה עת דודים לגלות אשלמות רוחא קדישא הנז' בס' הזוהר בפ' פקודי דף נ"ד ע"ב מהו. והענין הוא כי כאשר עלה ברצון המאציל העליון להאציל האצילות עם הארץ העליונה יצאו המלכים הראשונים בתחילה בסוד הדין הגמור בתוך המחשבה העליונה וכמש"ה ואלה המצכים אשר מלכו בארץ אדום ובתוכם מעורבים הקליפו' והדינים בלתי קדו' ומרוב הדינים ארעא אתבטלת שהיא המלכות עד שבטש שורש הדינים כפטיש המכה בקורנס ויוצאין ניצוצות לכל צד. כן שורש הדינים חלק מלכים אלו לשלש מאות ועשרים ניצוצות בסוד ל"ב נתיבות כל אחד כלול מעשר ובירר מניצוצות אלו ניצוצות הדינין של קדושה והם ל"ב אלהים שבבראשית מצד הדין של קדושה. וענין התחלקות מלכים אלו לל"ב נתיבות חכמה. וענין הוא כי המלכים הם שמנה וכל אחד מתחלק לארבעה בסוד ארבע אותיות שם ההוי"ה ושמנה פעמים ארבעה הרי שנים ושלשים כל אחד מאלו כלול מעשר הרי שלש מאות ועשרים וזהו כש"ך חמת המלך שהם בסוד הדינים והחימה. וכאשר נבררו ניצוצות הקדושה בסוד ל"ב אלהים כנז' ירדו שאר הניצוצות למטה ושאר ניצוצות אלו הם סוד המלכות שבכל ל"ב נתיבות ראשונים כי אלהי"ם הוא סוד מ"ל אל"ה ומ"ל הוא סוד ג' ראשונות הנכללו' בתוך בינה ואל"ה הם סוד שש קצוות כי הג' ראשונות והשש קצוות שבכל נתיב ונתיב מהראשונים של הדינים נברר לצד הקודש אמנם המלכות שבכל נתיב ונתיב מהראשונים נעשית פסולת למטה כי היא אחרונה לכל נתיב ונתיב ולא יכלה להתברר. וזהו והארץ היתה תהו ובהו כי היא הארץ שבכל נתיב ונתיב. ומנין הניצוצות שנתקנו לפי זה יהיו רח"ף. והשאר שהם ל"ב

שהם שארית לתשלום ש"ך מתו ולא היו יכולים להתקן וזהו סוד ורוח אלהים מרחפ"ת מ"ת רפ"ח. ורפ"ח ניצוצות אלו נתקנו על ידי שם בן ע"ב באותי' ותיבותיו. כי ע"ב תיבות ורי"ו אותיות עולה רפ"ח וזמש"ה והנה פר"ח מטה אהרן לבית לוי כו' כי מטה אהרן הוא שם בן ע"ב סוד החסד סטרא דאהרן לבית לוי הוא אותיות סוד הגבורה סטרא דלוי הרי פר"ח וזהו הנה פרח וזהו סיבת דלית לה למלכות מדילה כלום כי לא נתקנו ניצוצותיה אלא שקבלה מבעלה עשר מנמעלה למטה ומפני שניצוצותיה הראשוני' לא נתקנו נדבקו בה ונאחזו בה בסוד כשושנה בין החוחים ואלו הל"ב שלא נתקנו נקראים ל"ב האבן וסוד ש"ך ניצוצות אלו עם שם אדנ"י העולה ס"ה יהיה הכל (ע"ד) שכינה כי בה נכללים הכל ודע כי אעפ"י שאמרנו שסוד מלכות שבכל ל"ב נתיבות ראשונים לא נתקנה זהו במלכות התחתונה אבל מלכות העליונה שבחכמה ובינה נתקנה תחילה כי הנה שמנה המלכים הם כנגד חג"ת נה"י מלכות והמלך השמיני יצא עם בת זוגו בסוד ז"א ונוקביה הרי שחכמה ובינה מתוקנים היו ומבינה ולמטה יצאו שמנם מלכים אלו:

וראוי לבאר עתה ענין שמנה מלכים אלו בפרטו' אחד לאחד למצא חשבון גם מפני מה נשתנו קצת מהם לכתוב בהם שם עירם כבלע בן בעור והדד בן בדד והדר. ואמנם שם אשתו לא נזכר כי אם באחרון בלבד גם מפני מה בהדר נאמר המכה את מדין בשדה מואב. מה שלא נאמר במלכים אחרים. גם למה בתורה בארבעה מלכים שהזכיר שם אבותם (ד"ש ע"ב) כשמתו בשלשה מהם לא נזכר שם אבותם. גם נזכר בארבעה מהם לבד שם אבותם. וארבעה מהם לא נזכרו מי אביהם גם למה אמר בחשם מארץ דנא אמר כן בכולם גם מפני מה נאמרה מיתה בכולם חוץ מן המלך האחרון שלא נאמר בו מיתה גם ראוי לחקור על מה שמצינו שינוי במלכים אלו מתורה למה שנזכר בדברי הימים הראשון כי בתורה נזכר מלכות בבלע בן בעור ושם לא נזכר אלא ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל בלע בן בעור כו'. השני כי בתורה כתיב וימת חשם בלא וא"ו ובדברי הימים בוא"ו. השלישי כי בתורה כתיב עוית ושם כתיב עיו"ת וקרי עוי"ת. הרביעי כי בתורה כתיב וימת בעל חנן בן עכבור ושם כתיב וימת בעל חנן לבד. החמישי כי בתורה כתיב וימלוך הדד ושם כתיב הדר. הששי כי בתורה כתיב פעו ושם כתיב פעי. השביעי כי בתורה נא נאמר מיתה במלך אחרון ושם כתיב וימת הדר ומה' אשאל יראנו נפלאות מתורתו:

הנה קודם שנתקן א"א נאמר באדרא רבא ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וכן קודם שנתקן ז"א. גם קודם שנתקנה נוקבא דז"א נאמר שם באדרא ואלה המלכים. הענין הוא כי הדינין התקיפין יצאו תכף אחר חכמה ובינה בין שבא"א בין אחר חכמ' ובינ' שבז"א

בין אחר חכמ' ובינה שבנוקב' של ז"א ולפיכך לא נזכר באדר' ואל' המלכי' בנוקבא דז"א רק אחר חכמ' ובינ' שבה וממנ' תקיש לשאר. כי אעפ"י שנזכרו מלכים אלו בתחילה היינו לומר שאחר שנאצלו חכמה ובינה בשלשה אלו יוצאים מיד מלכים אלו שהם דינים תקיפין עד שהוצרך המאציל העליון לתקן המוחות שבכולם על ידי תיקוני רישא ותיקוני דיקנא ולעשותם כעין דכר ונוקבא כדי שיצאו אח"כ דכר ונוקבא כחדא בג' אלו וסיבת יציא' דינין אלו תכף בהגלו' בינה היה להיו' כי מינה דינין מתערין כנודע ונתעוררו הדינין התקיפין האלו לצאת ממנה ולא נתקיימו בסטרא דנוקבא עד דנפקו דכור' ונוקבא כחדא ומנהון אתבסמו בסטרא דקדושה ומנהון לא אתבסמו ואתקיימו בסט"א והנה בפרטות המלכי' שבא"א איך נתבטלו ומתו זה עמוק עמוק מי ימצאנו ונעלם מאד ולא נזכר בתורה כלל אלא שמהתחתונים נשיג לעליוני' אמנם פרטות המלכים שמלכו בז"א ופרטות המלכים (דף ס"ד ע"א) שמלכו בנוקבא שנים אלו נזכרו בתו' ובד"ה. וזה שנכת' בתו' מתחי' ואלה המלכי' אשר מלכו בארץ אדום ואח"ך אמר וימלוך באדום בלע בן בעור ולא אמר בארץ אדום כי ארץ אדום היא נגד הנוק' הנק' ארץ ואדום הוא ז"א מקביל ליעקב כד"א הוא עשו אבי אדום ובתו' נתבארו פרטו' המלכים שבז"א ונכך אמר וימלוך באדום לרמוז על הדינין התקיפין שבז"א עצמו ומלכי' אלו יצאו בבינה עצמ' שבז"א רצו להתיישב בו בפ"א ולא יכלו ולפיכך אמר באדום אתר דדינין מתקטרין תמן ותליין מתמן סוד הבינה שבז"א. וזהו שבאדרא רבא כשדברו במלכים שבז"א הביא גם פ' זה של וימלוך באדום אבל במלכים שבנוקבא לא הביאו אלא פ' של ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום בלבד ואמרו שם אתר דכל דינין משתכחין תמן ואינון תקוני אתת' וראיה לדברינו שפרטו' המלכים שבא"א לא נזכרו בתו' שלא תמצא באדר' שפירשו שום מצך מהם כשהזכירום בא"א אלא כשהזכירו' בז"א יניק' לבד ואחר שביארנו שמלכים אלו הם בז"א ונוק' לבד כי בא"א נעלמו ממנו יתבאר לנו סיב' כל השינוים שנמצאו בין התו' לד"ה כי שמנה מלכי' שבתו' הם המלכים שבז"א וצפיכך נאמר בהם וימלוך באדום כמו שכתבנו אמנם המלכים שבד"ה הם המלכים שבנוק' ולפיכך נאמר בהם בארץ אדום לבד והנה המלך הא' הוא סוד הדעת שאחר הבינה כי יצא כנגדו בלעם ן' בעור כי לא קם נביא עוד ביש' כמשה אבל באוה"ע קם ומנו בלעם כי כמו שמשה הוא סוד הדעת בסטר' דקדושה כן בלעם בס"א בסוד הדינין התקיפין ולפיכך בלעם שיבח עצמו ואמר ויודע דע' עליון כי הוא הדעת הקודם לדעת שבקדושה שבז"א. ולפיכך קראו דעת עליון וכמו שממוחא תליתא' דז"א שהוא הדעת שבו והוא חללא תליתאה דגלגלתא נפקין אנף אלפין אדרין ואכסדראין דדעת' שארי עלייהו ודרי בהו כן בדעת זה שבסוד הדינין שהוא

בלע בן בעור הוא גזרה דינא תקיפ' דתקיפין דבגיני' מתקטרן אלף אלפין מארי דיבבה ויללה כנז' בזוהר ולפי שדע' דקדושה נכנס בתוך הגוף ומליא לאדרין ואכסדראין קראו לדע' זה בלע להיות נבלע בתוך הגוף ובין שני חצלים העליונים ונקר' בן בעור על שם הבער' הגדולה (ד"ש ע"ג) והיום הבוער כתנור מצד תוקף הדינים כי משם נתפשט זה ומלך בלע זה נתקן קצת ונעשה מבלע בעל חנן. והיה נו חנינה בסוד חנן ואביו ניתוסף בו בפ' עכבור ממה שהיה נקר' בעור וידוע הוא שדעתן של נשים קלה כמ"ש בזהר בפ' שלח לך ולפיכך באדר"ז לא נזכר בנוקב' דז"א אלא ברירו דתרי מוחי בלבד כי המוח הג' שהוא הדעת הוא קל ולפיכך במלך זה שהוא הדעת לא נזכר בו מלכו' בד"ה לפי ששם מדבר בנוק' דז"א ודעת' קלה אמנם בתו' שמדבר בז"א שיש בו דעת נזכר בו מלכות ולפי שמלך זה הוא סוד הדעת כמו שכתבנו וכלו' מכלם נאמר בו במלכות שבו שם עירו דנהבה כי דע' שבסטר קדושה מושך מהמוח העליון לכלה חסד עלאה דאתגלייא בפומא דאמה ותמיד שואלת ממנו חסד זה ודוגמתו דעת שבדינין אלו שואלת ממנו דין הקב"ה כמ"ש באדרא ועירו כמד"א עיר דוד היא ציון כי גם זה לעומת זה עשה האלהים. והמלך השני הוא יובב בן זרח מבצרה והוא סוד הגבורה שהיא יבבא. ולפי שבכאן קדמו המלכים בסוד הדין הקשה לפיכך קדמ' (ע"ב) הגבו' לחסד ואמר בן זרח כי המים הרו וילדו אפילה ולפיכך היה בן זרח ועוד זרח בגמט' עם המלה עצמה רי"ו והם רי"ו אותיות נמשכים מהגבור' שהיא בגמטרי' רי"ו ואמר מבצרה בסוד בצירת ענבים השחורות מצד הדין הקשה ואמנם המלך השני הזה מצד שנזכר בו בן זרח נר' שהוא ת"ת בסוד יבבה שהיא תרועה כנגד הת"ת והוא בן זרח בסוד ת"ת שהוא מזרח כנז' והוא רי"ו הכו' שלש פעמים ע"ב כנגד שלש אבות שנכללי' בו ובשנים הראשונים שהם כנגד דעת ות"ת והם זכרים נאמ' בהם ב"ן שהם בני' זכרי' וסוד יובב הוא סוד שם בן ארבע' כי יש בו י"ו חכמה ות"ת ושתי ביתין סוד בינה ומלכות שתי בתי ישר' והזכרים קודמין לנקבו' ולפיכך נאמר בו בן. ואמנם המלך הג' הוא חושם מארץ התימני הוא סוד החסד שבדרו' שהוא תימן ונק' חושם בסוד חשמ"ל הנז' בזוהר בפ' ויקהל הוא סוד הערל' העומדת על אות ברית קדש וממהרת לגלו' קלי' הנוגה חשמל כד"א מל יאושע ונוטלת האור העליון קליפ' הנוגה ולפי שזה עומד נקבל אות ברית קדש הנוגע לכל' ולוקח אותו לעצמו לפיכך נזכר במלך זה ארץ והוא אומרו מארץ התמני ואמנם חסר במלך זה למד מחשמ"ל ונק' חש"ס בחיי' כי עדין לא נתגל' אות ברית קדש באצי' הטהור והיה הכל בסו' מ"ם סתו' בתוך הבינה ולפי שאור זה הוא חסד עלאה דאתגלי בפום אמה דכייא והאות ההוא נעל' יצא כנגדו חסד זה מצד הדינין ולפי שהחסד הקדוש תלוי בה הזווג כד"א חסד הוא והוכן

בחסד כסא והזווג הוא בחשאי נק' ג"כ חש"ם מלשון חשאי והוא לצורך זווג הכלה לצורך החיבוק כד"א וימינו תחבקני ולכן נאמר בו מארץ ונמצא מלך זה שבדינין הפך מהחסד שבקדושה כי חסד שבקדושה פעולתו לזווג חתן עם הכל' ולהמשיך לה האור העליון ע"י היסוד וזה לקבל אותו האור לעצמו ולמונעו ממנ' והנה אור החסד נחלק לחמש אורו' הנזכרים בפ' יהיה אור וחמש בהיפוך הוא חש"ם ועוד חש"ם ח' ש"ם ר"ל כי כל השמנה מנכים נכללו במלך זה כדוגמ' חסד שבקדו' שנקר' יומם יומא דכולהו כי הוא הולך עם כולם ועוד חשם ירמוז לחושים שבכולם חוש הטעם חכמה ח"ך מ"ה. חוש השמע הוא מלכו'. חוש המישוש חג"ת נה"י דאינון תרין דרועין ותרין שוקין גוף וברית. חוש הריח בינה. בסוד וירח ה' את ריח הניחח. חוש הראו' בסוד כתר עליון דאיהו עינא פקיח' וכולם מצד מלכו' שבחסד מארץ התמני וחש"ם בא"ת ב"ש סב"י. ועולים ע"ב כמנין חסד והנה ג' מלכים אלו אעפ"י שהם כנגד הדעת ות"ת וחסד אין ענינם שוה כי דעת בסוד כללו' הדעת בכלל ו' ולפיכך נזכר בו שם עירו הרומז למלכו' שבה ות"ת בסוד גבור' שבת"ת נפיכך אמר מבצרה. בסוד הענבים הבצורות וסוד חסד בסוד מלכו' שבחסד וזהו מארץ התמני מארץ דייקא. דע כי כמו שחסד זה שבז"א לצורך המלכות נעשה וזה יצא כנגדו למנוע אור המלכות ממנה כן חסד שבנוק' דז"א לצורך הזכר להעלות לו מיין נוקבין וחסד זה שבז"א מת לחסרון נקבתו שלא היתה עמו עדין. ולפיכך חש"ם שבתו' שהו' בזכ' חסר וא"ו כ' לרמוז על הנקב' שמפני שלא היתה עדין מת חסד זה. וחושם של דברי הימי' מלא וא"ו לרמוז שמפני חסרון הזכר מת חסד זה שבנוקבא שבז"א ואין זה מחוור. ואפשר שמפני שחסד (ע"ג) זה יצא מצד מלכות שבו לבד בסוד נוקבא לפיכך חש"ם חסר וא"ו שהוא הדכורא ובד"ה מלא וא"ו ולא נמצא יותר כתוב. והמלך הד' הוא סוד יסוד שבקדושה והוא נקרא הדר (ד"ש ע"ד) בסוד פרי עץ הדר שהוא הידור כל הגוף וכמד"א הדרת פנים זקן כי בהסתלקותו יסתלק הזקן אלא שבמקום זה ביסוד הדינין יצא בסוד הדלות ולפיכך נקרא הדד והדד עולה כמנין אחד כנגד היסוד הנקרא מקום אחד שכולם מתייחדים בו כנודע וכמו שיסוד כותש הזתים העליונים מצד הרחמים להוציא שמן זית זך כתית למאור כן יסוד זה דורך ענבים בגת להוציא יין חמר מצד הדין ולפיכך נקרא הדד כמד"א לא ידרוך הדורך הידד השבתי וזהו בן בדד היסוד שהוא יושב בדד כי עדיין לא הוו דכר ונוק' ועוד בדד כד"א שמן של בדדין כי יסוד כותש הזתים העליונים בבית הבד ומוציא מהם שמן ולפיכך נקרח בדד מלשון בית הבד ובודידה ולפי שהיסוד הוא זכר נאמר בו כן ואמר המכה את מדין כי יסוד שבקדושה הוא שלום ומשבית מדנים בשדה מאב בשדה האב העליון שהוא חכמה כשעלו הניצוצות במחשבה כי עדין לא נתגלית

מלכות למטה כי היתה בתוך החכמה ומלך זה נתפשט מכל היסוד בכללו ולפיכך נאמר בו ושם עירו הרומז למלכות שבו והנה נקרא עוית מלשון עוות כד"א ודרך רשעים יעות כי המלכות שביסוד זה נתעותה להשפיע מהצינור השני שבו וזהו כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו כי היסוד שבקדושה הנק' צדיק צדקות שהם נצח והוד אהב לבשל בהם הזרע העליון להורידו אליה דרך הצינור הימין ישר שהוא הצינור הימיני יחזו פנימו מדת מלכות מקבלת ממנו דרך ישר וזו השפיע ממנו דרך צינור השמאלי ועוותה דרכה ולכן נקראת עוית וכנגדו בנוק' דז"א ג"כ עוותה דרכה לתת מהצינור השני שבה והנה מלכות יסוד זה נק' ע"ת ווא"ו יו"ד שבה בסוד ו"י שהוא"ו מושכת היו"ד שהיא היסוד ונעשה ו"י וכן מלכות של יסוד שבנוקבא דז"א ה"ו שבו מושכת היו"ד ולפי שזה מלמט' למעלה קדמה יו"ד לוא"ו וזה י"ו מלמט' למעלה וזה ו"י מלמע' למטה ולכן זו עוי"ת וזו עיות ז"א לחסרון נקבתו משך היסוד אליו ונתן דרך הצינור השמאלי. ונוקבא דז"א משכה היסוד אלי' לחסרון הזכר ונתנה דרך הצינור השמאלי. והמלך החמשי שמלה ממשרקה והוא מלכות שבז"א סמוכה ליסוד ושמל"ה כמ"דא ושמל' מגוללה בדמי' בסו' הדין וזהו ממשרקה כמד"א לשמוע שריקו' עדרים שהם ג' עדרי צאן נה"י ונמשכה מצד הוד שבמלכות שבז"א בסוד שורק שהוא ניקוד הוד והיינו ממשרקה ועו' לפי שהמלכות שבקדו' מלאה דכתיב אני מלאה הלכתי וזו ריקה ממשרקה ר"ל ממש ריקה והנה שלמה נק' בסוד הרחמים כשמקבלת מיסוד בסו' שלם ה' וביסוד הדין נק' שמל"ה שמא"ל ה'. והמלך הששי נק' שאול מרחובות הנהר והוא גבו' הנמשכת מבינה הנק' רחובות הנהר כמד"א אני בינה לי גבו' ולפי שכל מלכים (ע"ד) אלו בסוד הדינים התקיפים וגבורה שרש כל הדינים התקיפים כולם ולא היה אפשר לה להתקיים כי אף האחרים שלא היו כל כך דינים תקיפים כמוה מתו כ"ש גבור' עצמה שהיא תוקף הדינים עצמן ושרשם והוכרח לצאת ע"י התפשטות שער אחד שבחמשים שערים בבינה לפי שעה ולפיכך נקרא שאול מלשון השאלה כי נתפשטה הוד שבבינה ממקומה העליון בהשאלה לגבורה. ונקראת רחובות בסוד התפשטות החמשים שערים עד הוד והוד זה נמשך למטה לגבורה תחתונ' שז"א והנה מבחינ' זו היה שאול מלך ישראל ולפי' מת ולא נתקיים המלכות בידו עד בא דוד שהוא מהטבא"ל טוב רואי ולפי שהיה שאול נמשך מצד הוד הבינה שהיא למעלה מהבנין לכן היה משכמו ולמעלה גבוה מכל העם ולפיכך אמרו שלא היה במלכותו דופי כי אין מגיע שם פגם בבינה כנודע ולא נתקיימה מלכותו לפי שלא המתין שבעת ימים כדי להעלות עולה כי היה רוצה שמואל להעלותו למעלה משבעה הימים למקום הבינה לשיתקיים מלכותו והוא לא עשה כן ונקרעה מלכותו ולפי ששאול היה מבחינ' זו מצד

הדינין התקיפים רצה הקבה"ו שבתחילת מלכותו ישבית הדינין והקליפות ויחרים את עמלק כדי שתתבסס בחינ' זו ויעלה ליינק מן הבינה ולהיותו נמשך מהוד שבבינה היה משיחתו ע"י שמואל שתיקן ההוד תחתון שנפגם ע"י צליעת ירך יעקב ודי בזה. והמלך השביעי הוא בעל חנן בן עכבור בסוד נצח והוד תרי פלגי גופא ולפיכך יצאו שניהם כאחד כי בע"ל בסוד נצח כי שם מתדבקת ת"ת בנצח שהוא בעלמא דמטרונית' וחנן בסוד הוד כי שם מתדבקת אסתר הנושאת חן בעיני כל רואיה ובסוד הילדים אשר חנן שהם נצח והוד. ולפיכך לא תמצא בשום מלך שיהיה בו שתי תיבות רק זה (ד"ש דס"ג ע"א) כי ירמוז לשנים שהם נצח והוד. ולפי ששנים אלו נקראים בנים כד"א וכל בניך למודי ה' נאמר במלך זה ב"ן ועוד כי אלו הם תרי ביעי דדכורא המבשלים הזרע ומצדם יקרא כי בועליך עושיך וכד"א יבעלוך בניך ולפיכך נקרא בעל חנן. ננקרא ב"ן בסוד זכר והנה המדה האחרונה בסוד חסרונה תיקרא בור כנודע ושני מידות אלו שהם נצח והוד הם בסוד עי"ן וכא"ף הרומזים לבינה ע' בסוד ע' שנה וכ"ף בסוד כת"ר כי הבינה בסוד כת"ר כי הבינ' כת"ר בראש כל ספירה ועוד כ"ף כי כ"ף בסוד השנים שעד הבינה שהם כתר וחכמה ונמצא כי מלך זה יצא בסוד שני חלקים שבנצח והוד ובסוד המצ' שבהם שנקראים בו"ר וזהו בן עכבור ועוד יראה לי כי ע' של ע'כבור בסוד שבעה ספירות שבבנין וכ"ף של עכבו"ר בסוד שנים שעל גבה שהם חכמה ובינה ובור מלכות והענין הוא כי נצח הוד אלו שנכללו במלך זה נמשכו מצד שבעה ספירות שבנצח ומצד חכמה בינה ומל' שבהוד וזהו בן עכבור. ודע. אמר שמואל המאמר הזה הועתק מכתיבת ידי הרב הגדול זלה"ה ולא נמצא כעת יותר:

תם תם תם (דף ס"ט ע"ב) ותהי השלמת השער הזה. יום שני. ארבע' ימים לחדש אדר שני:

פרשת ויקרא משנת חמשת אלפים וארבע מאות ועשר ליצירה בהיותו בן חמשים ושנים שנה למולדתי:

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שכשם שזכיתי להשלים גם השער הזה יזכני האל להשלים את תשלום השמונה שערים בע"ה:

השמטה

שייך מאמר זה בפרשת אחרי מות ולאפס מקום שם נכתב כאן. חידשתי אותו אני שמואל בערב חג השבועות שנת השפ"ט:

(דף ס"ט ע"ב) בפרשת אחרי מות בדף ע"ט ע"א וז"ל תאנא כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה. תני ר' יאודה דרא דרשב"י שארי בגויה כולהו זכאין חסידין כולהו דחלי חטאה נינהו שכינתא שרייא בינייהו מה דלית כן בדרין אחרנין. בגיני כך מלין אינון מתפרשן ולא אתטמראן. בדרין אחרנין לאו הכי ומילין דרזי עלאה לא יכלין לגלאה ואינון דידעין מסתפי דר' שמעון כד הוה אמר רזא דהאי קרא חברייא כולהו עינוי נבעין דמעין וכולהו מילין דאמר הוו בעינייהו גליין כמא דכתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות דיומא חד שאיל ר' ייסא ואמר ביעא דקושטא ס"א דקוסטא דנפקא מעופא דשריא ס"א ושדי בנורא ואתבקעא לארבע סטרין תרין סלקין מנייהו וחד מאיך וחד ברביעא ס"א נביע נביעא דימא רבא אמר ר' אבא עבדת קמיה דר"ש קדש חול דהא כתיב פה אל פה אדבר בו א"ל ר"ש עד לא יתבקע ביעא תסתלק מעלמ' וכך הוה באדרא דר' שמעון:

ביאור המאמר הוא שבא ר' יאודה ע"ה לבאר כי כונת הכתוב הוא לדבר באשה העליונ' והיא רחל בהיותה בזמן הגלות וח"ו אז נקראת נדה בסוד נ"ד ה' משם יה"ו בסוד ד"ן ה' במדת הדין כי אז כל מכבדיה שהם מטטרו"ן ביצירה וסנדלפו"ן בעשיה הזילוה כי ראו ערותה ח"ו בהיותה משפעת שפע חוץ לאומות בסוד שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי ואז גם היא נאנחה ח"ו ותשב אחור באחור ונתמעטה בסוד נקודה אחת קטנה בסוד אחות לנו קטנה ושדים אין לה להניק את בניה ואז ציוה הפסוק ואל אשה בנדת טומא' לא תקרב אפי' בקריבה בעלמא ואז היא אומרת עיני עיני יורדה מים כי רחק ממני מנחם משיב נפשי הוא יסוד וזמ"ש התוספת' תאנא כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקר' בקריב' בעלמא מכ"ש לגצות ערותה. אז תני ר' יהודה דרא דרשב"י שארי בגויה כולהו זכאין חסדין כונהו דחלי חטאה נינהו ולכן אנו יכולין לגלות הדברי כפשיטות' ואין להסתיר הדברים יען כי שכינתא שריא בינייהו מה דלית כן בדרין אחרנין בגיני כך מילין אינון אתפרשן בדרין אחרנין לאו הכי ומילין דרזי עלאה כי הני לא יכלין לגלאה ואינון דידעי מסתפו למימר דילמא ח"ו יענשו דר' שמעון כד הוה אמר רזא דהאי קרא והיינו מאי דאמרן חברייא כולהו עינוי (דס"ט ע"ג) נבעין דמעין בראות עונות התחתונים מה גרמו. וכולהו מילין דאמר הוו בעינייהו גליין כמא דכתיב במרע"ה פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ראיה לזה דיומא חד שאיל ר' ייסא ואמר ביעא דקושטא דנפקא מעופא דשריא כו'. א"ר אבא עבדת קמיה דר"ש קדש חול כו' א"ל ר"ש עד לא יתבקע ביעא תסתלק מעלמא וכך הוה כו':

וראוי לדקדק מה חרי האף הגדול הזה ועל מה נענש ומהו ענין הביעא הזאת והענין הוא שר' ייסא סבר כי ביעא דקושטא היא טיפת זרע אשר נותן יוסף לרחל בעת הזיווג והוא בסיד אפרוחים או בצים אפרוחים הם בזווג העליון דאבא ואמא ובצים בזווג דיוסף ורחל והוא בסוד ביצה מגולגלת סתומה מכל צדדיה בסוד טיפה זו מה תהא עליה. ונקראת דקושטא על שם כלה זרע אמת ותרגום אמת הוא קושטא בסוד אמת הוא חותמו של הקב"ה ובסו' וצאצאיו חתם באות ברית קדש ואמר דנפקא מעופא בסוד ועוף יעופף על הארץ ויוסף כמנין עוף כנגד החמשה (ד"ש ע"ב) הויות של החסדים אשר בו זולת ההויה שלו עצמו הרי ששה הויות בעד יוסף ולכן נאמר בו ויקח יוסף את כל הכסף ואמר ושדי בנורא רמז לזר' היורה כחץ בסוד ברכות שדים ורחם כתרגומו ואמר בנור' הוא רחם המלכו' בהיותו כלול מחמשה גבורו' מנצפ"ך ואז היא אש יוקדת בסוד אשה מזרעת תחילה יולדת זכר ואז נקראת פרה אדומה תמימה באדמימות ואף אם נפרש כדברי הספר האחר אתי שפיר מ"ש ושריא בנורא יען כי שם מושכו האמיתי והנה אותה הטיפה אתבקעא לארבע סטרין בסוד ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים והוא בסוד ארבע אותיות שם אדנ"י מהם יוצאים ארבע מחנות שכינה. והנה שתי אותיות מהם הם חסדים והם אותיות א"י בסוד י"א סמני הקטורת בסוד העשר אורות והאור המקיף לכולם. והאות האחת מהם היא ממוזגת והיא אות ג'. והאות האחרת היא דין גמור והיא אות ד' דלה ועניה. וזמ"ש תרין סלקין מנייהו וסימניך א"י הבל אחיך ולהיותם רחמים פשוטים לא יכלין לאתערבא עם אחרנין וזמ"ש תרין סלקין מנייהו והם רוח מזרח ורוח דרום שהם חסדים וחד מאיך הוא רוח המערב והוא בחינת המלכות של המלכו' וח"ו היא בסוד רגליה (ע"ד) יורדות מות ועל כן מאיך ח"ו בתוך הקליפות וחד רביע ברביעא הוא בסוד רוח הצפון בסוד וצפונך תמלא בטנם בסוד היסוד דטוביה בגויה גניז ורומז אל מדת היסוד של המלכות עצמה וזמ"ש וחד רביע ס"א נביע נביעא דימא רבא. א"ר אבא עבדת קמיה דר"ש קדש חול כי תדרשנו הדרשה הזאת על זה האופן וח"ו אמרת וחד מאיך לתוך הקליפו' ועבדת קמי' דר"ש קדש חול ועל כן הענישו רשב"י ע"ה והיינו מאי דקאמר אמר ליה ר"ש עד לא יתבקע ביעא תסתלק מעלמא וכך הוה:

ולכן הדרשה האמיתית היא להעלות הענין עד למעלה וירצה כי ביעא דקודש' היא זיוג העליון של אבא ואימא בסוד שביל דקיק בנתיב לא ידע עיט וגם ההיא טיפה הקדושה נקראת ביע' דקושטא בסוד אמת כאמור אל"ף בראש האותיות מ"ם באמצעם תי"ו בסופם ונודע כי כל האותיו' נחקקו באימא עלאה. ולכן אמר ביעא דקושטא דנפק' מעופ' הוא שביל דקיק יסוד דאבא והוא רמז אל זיוג העליון הנעשה מאליו שלא על ידי התחתונים

ושדי בנורא והא נתיב לא ידעו עיט על כי דינין מתערין מינה ועל כן נקראת נורא להיות נקראת גם היא אלהים חיים. ואס נקרא ושרייא בנורא ג"כ אתי שפיר להיות כי לעולם כחדא נפקי וכחדא שריין. ואתבקעא לד' סטרין והם תרין דרועין וגוף וברית התרין דרועין והם חסד וגבורה עליהם אמר תרין סלקין מיניהו כי לעולם הם בעליה בסוד וינטלם וינשאם כל ימי עולם. וחד מאיך הוא בסוד התפארת המבריח מן הקצה אל הקצה ועל כן מאיך ס"א בסוד הסולם לקחת שפע מאימא עלא' ולהוריד אל אימא תתאה וזהו מן הקצה אל הקצה מן ה' קצה אל ה' קצה מן הים הראשון אל הים האחרון וחד רביע הוא יסוד הקדוש היות רובע בסוד הזווג בסוד ומספר את רובע ישרא' ברביעא דימא רבא או בנביעא דימא רבא בסוד באר חפרוה שרים ולא בור רק. וזהו מ"ש לו ר' אבא עבדת קמיה דר"ש קדש חול להיות כי המאמר הזה מדבר בזווג העליון של אבא ואימא ואתה דרשת אותו בז"א ונוקביה ולכן נענש שהיה לו לומר דברים באמיתותם ואל יטעה שום אדם בהם ח"ו וצור ישראל יצילנו משגיאות:

י"ו למנחם התי"ד:

תושלב"ע: